

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

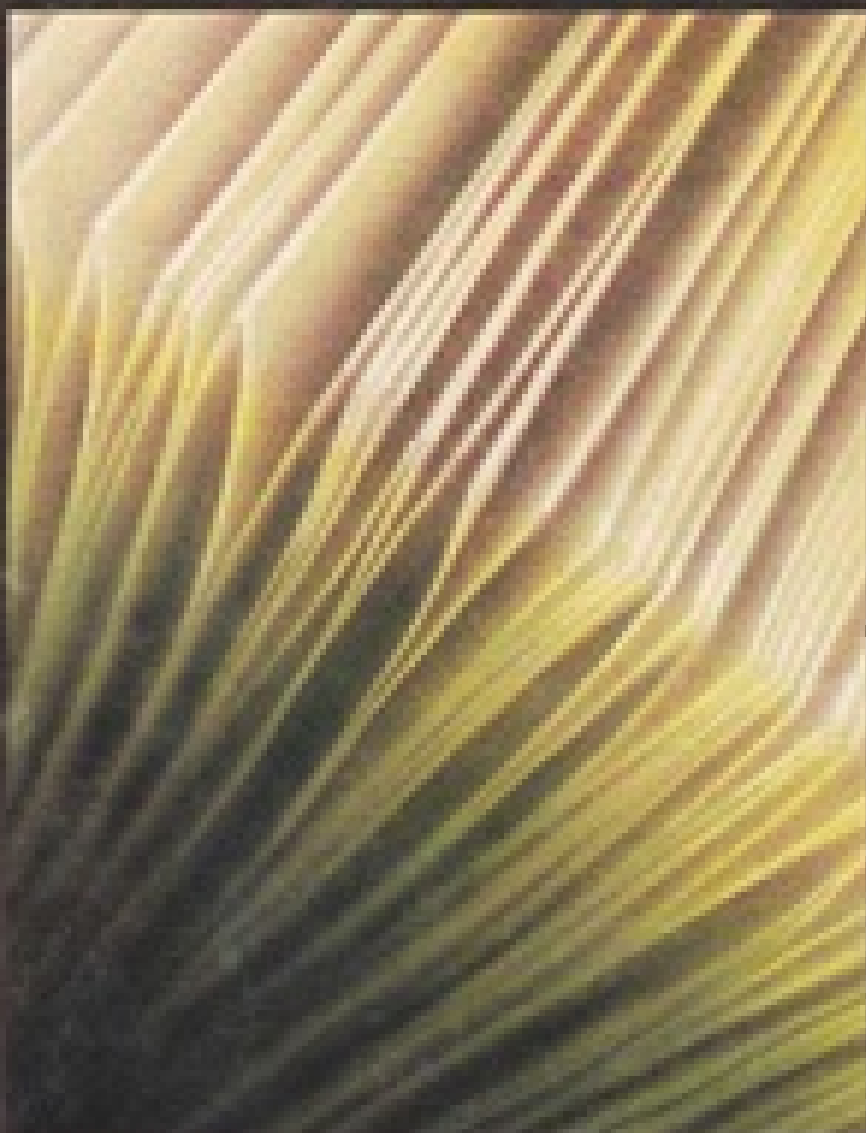

عمر الکرما
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی

به اهتمام پژوهشی در کتاب‌شناسی و نسخه‌شناسی آثار او

تصحیح و تطبیق

محسن تاجی نصرآبادی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست های خودنوشت فیض کاشانی به انضمام پژوهشی در کتاب شناسی و نسخه شناسی آثار او

نویسنده:

محسن ناجی نصرآبادی

ناشر چاپی:

بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۸	فهرست های خودنوشت فیض کاشانی به انضمام پژوهشی در کتاب شناسی و نسخه شناسی آثار او
۱۸	مشخصات کتاب
۱۸	اشاره
۲۲	فهرست مطالب
۲۴	فهرست تفصیلی
۴۹	مقدمه
۴۹	اشاره
۵۱	I-فهرست و چندگونگی آن
۵۱	اشاره
۵۲	الف (فهرست آثار یک کتابخانه
۵۳	ب) فهرست دیگرنوشت
۵۶	ج) فهرست خود نوشت
۶۵	II-زندگینامه فیض
۷۲	III-اهمیت و ویژگیهای آثار فیض
۷۲	اشاره
۷۲	الف) تحول فکری و نقش آن در آثار فیض
۷۲	اشاره
۷۳	نمونه اول
۷۴	الجواب
۷۴	ب) فارسی نویسی
۷۶	ج) تعداد آثار فیض
۸۷	و منها کتاب مفاتیح الشرایع
۹۲	IV-کتاب شناسی فیض کاشانی

۹۲ اشاره
۹۲ اشاره
۹۲ الف (الاعتذار)
۹۳ ب) الفت نامه
۹۳ پ) جلاءالقلوب
۹۳ ت) راه صواب
۹۳ ث) رساله فی ثبوت الولاية للاب والجدّ للاب علی البکر البالغه.
۹۳ ج) رفع الفتنه
۹۴ چ) زادالسالك
۹۵ ح) قره العيون فی اعزّ الفنون
۹۵ خ) گلزار قدس
۹۵ د) اللبّ
۹۶ ذ) اللباب
۹۷ ر) المحاکمه بين الفاضلين
۹۷ ز) النخبه
۹۷ آثار منسوب و مجعول
۹۷ اشاره
۹۷ الف) اضغاث الاحلام
۹۷ ب) سريان نورالحق
۹۸ پ) شجره الهيّه
۹۹ ت) شواكل الحور
۹۹ ج) منتخب الختوم
۹۹ كتاب شناسی
۹۹ اشاره
۱۰۰ الف) نام كتاب
۱۰۷ ب) بخش بندي كتاب

۱۰۷	پ) تعداد ابیات هر کتاب یا رساله
۱۰۷	ت) تاریخ تألیف
۱۰۷	ث) موضوع
۱۰۸	ج) منابع
۱۰۹	چ) آغاز و انجام
۱۰۹	ح) معرفی نسخه های خطی (ن . خ)
۱۱۰	خ) معرفی نسخه های چاپی (ن . چ)
۱۱۰	د) ذکر ترجمه شرح، حاشیه، تعلیقه، ردیه و...
۱۱۰	ذ) اختصارات
۱۱۱	اختصارات
۱۳۰	سپاسگزاری
۱۳۳	فهرست یکم
۱۳۳	اشاره
۱۳۵	[۱]
۱۳۶	[۲]
۱۳۶	[۳]
۱۳۸	[۴]
۱۳۸	[۵]
۱۳۹	[۶]
۱۳۹	[۷]
۱۴۰	[۸]
۱۴۰	[۹]
۱۴۰	[۱۰]
۱۴۱	[۱۱]
۱۴۱	[۱۲]
۱۴۲	[۱۳]

143	[14]
143	[15]
144	[16]
144	[17]
144	[18]
145	[19]
145	[20]
145	[21]
146	[22]
146	[23]
146	[24]
147	[25]
147	[26]
147	[27]
148	[28]
148	[29]
148	[30]
149	[31]
149	[32]
150	[33]
150	[34]
150	[35]
151	[36]
151	[37]
152	[38]
152	[39]

152	[40]
153	[41]
153	[42]
154	[43]
154	[44]
156	[45-46]
156	[47]
156	[48]
157	[49]
157	[50]
157	[51]
158	[52]
158	[53]
158	[54]
159	[55]
159	[56]
159	[57]
160	[58]
160	[59]
160	[60]
161	[61]
161	[62]
161	[63]
163	[64]
163	[65]
163	[66]

۱۶۴	[۶۷]
۱۶۴	[۶۸]
۱۶۴	[۶۹]
۱۶۵	[۷۰]
۱۶۵	[۷۱]
۱۶۵	[۷۲]
۱۶۵	[۷۳]
۱۶۶	[۷۴]
۱۶۶	[۷۵]
۱۶۶	[۷۶]
۱۶۸	[۷۷]
۱۶۸	[۷۸]
۱۶۸	[۷۹]
۱۶۹	[۸۰]
۱۶۹	[۸۱]
۱۶۹	[۸۲]
۱۷۰	[۸۳-۸۸]
۱۷۰	[۸۹-۹۴]
۱۷۱	[۹۵-۱۱۰]
۱۷۳	[۱۱۱]
۱۷۴	[۱۱۲]
۱۷۴	[۱۱۳]
۱۷۴	[۱۱۴]
۱۷۶	فهرست دوم
۱۷۶	اشاره
۱۷۹	[۵ - ۱]

۱۷۹	[۱۰ - ۶]
۱۸۰	[۱۵ - ۱۱]
۱۸۰	[۲۰ - ۱۶]
۱۸۱	[۲۵ - ۲۱]
۱۸۱	[۳۰ - ۲۶]
۱۸۲	[۳۵ - ۳۱]
۱۸۳	[۴۰ - ۳۶]
۱۸۴	[۴۵ - ۴۱]
۱۸۴	[۵۰ - ۴۶]
۱۸۶	[۵۵ - ۵۱]
۱۸۶	[۶۰ - ۵۶]
۱۸۷	[۶۵ - ۶۱]
۱۸۸	[۷۰ - ۶۶]
۱۸۹	[۷۵ - ۷۱]
۱۸۹	[۸۰ - ۷۶]
۱۹۰	[۸۵ - ۸۱]
۱۹۰	[۹۰ - ۸۶]
۱۹۲	[۱۰۰ - ۹۶]
۱۹۴	کتاب شناسی آثار فیض
۱۹۴	اشاره
۱۹۶	[۱]
۱۹۶	[۲]
۱۹۷	[۳]
۱۹۹	[۴]
۲۰۰	[۵]
۲۰۰	[۶]

۲۰۱	[۷]
۲۰۲	[۸]
۲۰۳	[۹]
۲۰۴	[۱۰]
۲۰۶	[۱۱]
۲۰۷	[۱۲]
۲۰۸	[۱۳]
۲۰۹	[۱۴]
۲۱۱	[۱۵]
۲۱۴	[۱۶]
۲۱۴	[۱۷]
۲۱۵	[۱۸]
۲۱۶	[۱۹]
۲۱۷	[۲۰]
۲۱۸	[۲۱]
۲۱۹	[۲۲]
۲۲۰	[۲۳]
۲۲۳	[۲۴]
۲۲۴	[۲۵]
۲۲۵	[۲۶]
۲۲۶	[۲۷]
۲۲۷	[۲۸]
۲۲۸	[۲۹]
۲۲۸	[۳۰]
۲۲۹	[۳۱]
۲۳۰	[۳۲]

۲۳۳	[۴۰]
۲۳۳	[۳۳]
۲۳۳	[۳۴]
۲۳۴	[۳۵]
۲۳۵	[۳۶]
۲۳۶	[۳۷]
۲۳۷	[۳۸]
۲۳۸	[۳۹]
۲۴۳	[۴۱]
۲۴۳	[۴۲]
۲۴۶	[۴۳]
۲۴۷	[۴۴]
۲۴۸	[۴۵]
۲۴۹	[۴۶]
۲۵۰	[۴۷]
۲۵۱	[۴۸]
۲۵۱	[۴۹]
۲۵۳	[۵۰]
۲۵۵	[۵۱]
۲۵۵	[۵۲]
۲۵۷	[۵۳]
۲۵۷	[۵۴]
۲۵۸	[۵۵]
۲۵۹	[۵۶]
۲۶۱	[۵۷]
۲۶۲	[۵۸]

۲۶۲	[۵۹]
۲۶۳	[۶۰]
۲۶۴	[۶۱]
۲۶۵	[۶۲]
۲۶۵	[۶۳]
۲۶۶	[۶۴]
۲۶۹	[۶۵]
۲۷۹	[۶۶]
۲۸۰	[۶۷]
۲۸۱	[۶۸]
۲۸۳	[۶۹]
۲۸۵	[۷۰]
۲۸۹	[۷۱]
۲۹۰	[۷۲]
۲۹۳	[۷۳]
۲۹۶	[۷۴]
۲۹۸	[۷۵]
۳۰۱	[۷۶]
۳۰۲	[۷۷]
۳۰۲	[۷۸]
۳۰۵	[۷۹]
۳۱۲	[۸۰]
۳۱۵	[۸۱]
۳۱۶	[۸۲]
۳۱۸	[۸۳]
۳۱۸	[۸۴]

٣٢٠	[٨٥]
٣٢١	[٨٦]
٣٢٣	[٨٧]
٣٢٤	[٨٨]
٣٢٦	[٨٩]
٣٢٨	[٩٠]
٣٢٩	[٩١]
٣٤٠	[٩٢]
٣٤٥	فن اول: عبادات و سياسات
٣٤٩	فن دوم: عادات و معاملات
٣٥٢	شروح
٣٥٩	[٩٣]
٣٦٠	[٩٤]
٣٦١	[٩٥]
٣٦١	[٩٦]
٣٦١	[٩٧]
٣٦١	[٩٨]
٣٦٢	[٩٩]
٣٦٢	[١٠٠]
٣٦٢	[١٠١]
٣٦٣	[١٠٢]
٣٧١	[١٠٣]
٣٧٣	[١٠٤]
٣٧٥	[١٠٥]
٣٧٩	[١٠٦]
٣٧٩	[١٠٧]

۳۸۰	[۱۰۸]
۳۸۰	[۱۰۹]
۳۸۰	[۱۱۰]
۳۸۲	[۱۱۱]
۴۰۷	[۱۱۲]
۴۰۷	[۱۱۳]
۴۰۹	کتاب شناسی آثار منسوب و مجعول
۴۰۹	اشاره
۴۱۱	[۱]
۴۱۱	[۲]
۴۱۲	[۳]
۴۱۲	[۴]
۴۱۲	[۵]
۴۱۳	[۶]
۴۱۳	[۷]
۴۱۳	[۸]
۴۱۴	[۹]
۴۱۴	[۱۰]
۴۱۵	[۱۱]
۴۱۵	[۱۲]
۴۱۶	[۱۳]
۴۱۶	[۱۴]
۴۱۶	[۱۵]
۴۱۷	[۱۶]
۴۱۷	[۱۷]
۴۱۷	[۱۸]

۴۱۸	[۱۹]
۴۱۸	[۲۰]
۴۱۹	[۲۱]
۴۱۹	[۲۲]
۴۲۰	[۲۳]
۴۲۰	[۲۴]
۴۲۰	[۲۵]
۴۲۱	[۲۶]
۴۲۱	[۲۷]
۴۲۲	[۲۸]
۴۲۲	[۲۹]
۴۲۲	[۳۰]
۴۲۳	[۳۱]
۴۲۳	[۳۲]
۴۲۴	[۳۳]
۴۲۴	[۳۴]
۴۲۷	نمایه
۵۷۱	درباره مرکز

فهرست های خودنوشت فیض کاشانی به انضمام پژوهشی در کتاب شناسی و نسخه شناسی آثار او

مشخصات کتاب

سرشناسه: ناجی نصرآبادی، محسن، - ۱۳۴۴

عنوان و نام پدیدآور: فهرست های خودنوشت فیض کاشانی به انضمام پژوهشی در کتاب شناسی و نسخه شناسی آثار او /
تصحیح و تحقیق محسن ناجی نصرآبادی

مشخصات نشر: مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۷۷.

مشخصات ظاهری: ص ۳۵۹

شابک: ۹۶۴-۴۴۴-۱۹۶-۱۰۰۰۰ریال؛ ۹۶۴-۴۴۴-۱۹۶-۱۰۰۰۰ریال

وضعیت فهرست نویسی: فهرستنویسی قبلی

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس

موضوع: فیض کاشانی، محمدبن شاه مرتضی، ۱۰۹۱ - ۱۰۰۶ق. -- کتابشناسی

موضوع: فیض کاشانی، محمدبن شاه مرتضی، ۱۰۹۱ - ۱۰۰۶ق. -- نسخه های خطی

شناسه افزوده: بنیاد پژوهشهای اسلامی

رده بندی کنگره: ۸۶۰۶/ز۲ف۹ ۱۳۷۷

رده بندی دیویی: ۰۱۶/۲۹۷۹۹۸

شماره کتابشناسی ملی: م ۷۸-۱۴۱۱۹

ص: ۱

اشاره

فهرست مطالب

مقدمه ۱۵۰۰۰

فهرست یکم ۷۱۰۰۰

فهرست دوم ۰۰۰

۱۲۷

کتاب شناسی آثار فیض ۱۲۷۰۰۰

کتاب شناسی آثار منسوب و مجعول ۳۰۱۰۰۰

نمایه ۳۱۷۰۰۰

ص: ۵

مقدمه

فهرست و چندگونگی آن ۱۵

فهرست آثار یک کتابخانه ۱۶

فهرست دیگر نوشت ۱۷

فهرست خود نوشت ۲۰

زندگینامه فیض ۲۸

زندگینامه فیض در نسخه های خطی ۳۲

اهمیت و ویژگیهای آثار فیض ۳۴

تحول فکری و نقش آن در آثار فیض ۳۴

فارسی نویسی فیض ۳۶

تعداد آثار فیض ۳۸

قصیده علم الهدی درباره آثار فیض ۳۸

فهرستهای سه گانه فیض ۴۳

تحریر اول و دوم فهرست اول ۴۳

فهرست دوم فیض ۴۴

نسخه شناسی فهرستهای سه گانه فیض ۴۵

کتاب شناسی فیض کاشانی ۴۷

الاعتذار ۴۷

الفت نامه ۴۸

جلاء القلوب ٤٨

راه صواب ٤٨

رساله فى ثبوت الولاية للاب والجد للاب على البكر البالغه ٤٨

رفع الفتنة ٤٨

زاد السالك ٤٨

قره العيون ٤٩

گلزار

قدس ٤٩

اللُّب ٤٩

اللباب ٤٩

المحاكمه بين الفاضلين ٥٠

النخبه ٥٠

آثار منسوب و مجعول ٥٠

سريان نورالحق ٥٠

شجره الهيئه ٥٠

شواكل الحور ٥١

قواعد العقايد ٥١

منتخب الختوم ٥١

عنوانهاى اصلى ٥١

عنوانهاى فرعى و غيراصلى ٥٢

بخش بندی کتاب ۵۵

تقسیمات درون متن ۵۵

تعداد ابیات کتاب یا رساله ۵۵

تاریخ تألیف ۵۵

موضوع ۵۵

آغاز و انجام ۵۵

اختصارات ۵۷

سپاسگزاری ۶۸.

فهرست یکم

تحمیدیه ۷۳

الصفی ۷۳

الاصفی ۷۴

الوافی ۷۴

الشافی ۷۵

النوادر ۷۵

معتصم الشیعه

ص: ۷

فى احكام الشريعه ٧٦

مفاتيح الشرايع ٧٦

النخبه ٧٧

التطهير ٧٧

علم اليقين ٧٧

المعارف ٧٨

عين اليقين ٧٨

اصول المعارف ٧٩

المحجه البيضاء ٨٠

الحقايق فى اسرار الدين ٨٠

قره العيون فى اهمّ الفنون ٨١

الكلمات المكنونه ٨١

الكلمات المخزونه ٨١

اللئالى ٨٢

الكلمات المضمونه ٨٢

الكلمات السريه ٨٢

جلاء العيون ٨٣

تشريح العالم ٨٣

انوار الحكمه ٨٣

اللباب ٨٤

اللب ٨٤

ميزان القيامه ٨٤

مراه الاخره ٨٥

ضياء

القلب ٨٥

تنوير المواهب ٨٥

شرح الصحيحه السجديه ٨٦

الكلمات الطريفه ٨٦

بشاره الشيعه ٨٧

الاربعين ٨٧

سفينه النجاه ٨٧

الحق المبين ٨٨

الاصول الاصيله ٨٨

تسهيل السبيل بالحجه ٨٩

نقد الاصول الفقيهه ٨٩

اصول العقايد ٨٩

منهاج النجاه ٩٠

خلاصه الاذكار ٩٠

ذريعه الضراعه ٩١

منتخب الاوراد ٩١

- لَبّ الحسَنات ٩٢
- زاد العقبي ٩٢
- اهمّ ما يعمل ٩٢
- الخطب ٩٢
- ثناء المعصومين ٩٣
- شهاب الثاقب ٩٣
- ابواب الجنان ٩٣
- ترجمه الصلوه ٩٤
- مفتاح الخير ٩٤
- ترجمه الطهاره ٩٤
- اذكار الطهاره ٩٥
- ترجمه الزكوه ٩٥
- ترجمه الصيام ٩٥
- ترجمه الحج ٩٦
- ترجمه العقايد ٩٦
- السانح الغيبي ٩٦
- راه صواب ٩٧
- شرائط الايمان ٩٧
- ترجمه الشريعه ٩٧
- الاذكار المهمه ٩٨

الرفع والدفع ٩٨

آيينه شاهي ٩٨

وصف الخيل ٩٩

الفت نامه ٩٩

زاد السالك ٩٩

زاد الحاج ١٠٠

النخبه الصغرى ١٠٠

تعليقات النخبه الصغرى ١٠٠

الضوابط الخمس ١٠٠

جهاز الاموات ١٠٠

اخذ الاجره على العبادات ١٠١

ثبوت الولايه على البكره فى الترويج ١٠١

غنيه الانام ١٠٢

معيار الساعات ١٠٢

الاحجار السداد و السيوف الحداد ١٠٢

المحاكمه ١٠٣

رفع الفتنه ١٠٣

فهرست العلوم ١٠٣

رسالات فى اجوبه مكتوبات و سؤالات ١٠٤

رساله كيفيه علم الله سبحانه ١٠٤

هل الوجود مشترك لفظى او معنوى ١٠٤

تعدّد الطبائع ١٠٤

محاكمه بين بعض المنسويين الى العلم الرسمى ١٠٤

فى جواب من سأل عن البرهان على حقيقه مذهب الاماميه ١٠٤

فى تفسير آيه الامانه ١٠٤

المنتزع من رسائل اخوان الصفا ١٠٤

من الفتوحات المكيه ١٠٥

من المكاتيب لقطب بن محيى ١٠٥

من المثنوى للمولوى ١٠٥

من غزلياته ١٠٥

انموذج اشعار اهل العرفان ١٠٥

سلسيل ١٠٥

شراب طهور ١٠٥

تسنيم ١٠٥

ندبه العارف ١٠٥

ندبه المستغيث ١٠٥

تنفيس الهموم ١٠٥

وسيله الابتهاال ١٠٥

آب زلال ١٠٥

آداب الضيافه ١٠٦

دهر آشوب ۱۰۶

شوق المهدى ۱۰۶

گلزار قدس ۱۰۶

شوق العشق ۱۰۶

شوق الجمال ۱۰۶

ص: ۸

المنتخب الكبير ١٠٦

المنتخب الصغير ١٠٦

المشواق ١٠٦

الانصاف ١٠٧

الاعتذار ١٠٧

شرح الصدر ١٠٧.

فهرست دوم

خمسہ فی التفسیر والحديث: تحميديه ١١١

الصفى ١١٢

الاصفى ١١٢

الوفى ١١٢

الشافى ١١٢

النوادر ١١٢

خمسہ مستنبطه من تنبيهات ظواهر القرآن و الحديث: المعارف ١١٢

النخبه ١١٢

السفينه النجاه ١١٣

بشاره الشيعة ١١٣

الكلمات الطريفه ١١٣

خمسہ مستنبطه من اشارات بواطن القرآن والحديث : اصول المعارف ١١٣

قرّه العيون ١١٣

الكلمات المخزونه ١١٣

الكلمات المضمونه ١١٣

الحقايق ١١٣

خمسه فيما يتعلّق بالادعيه والاذكار والاوراد: ذريعه الضراعه ١١٣

منتخب الاوراد ١١٤

خلاصه الاذكار ١١٤

جلاء القلوب ١١٤

اهم ما يعمل ١١٤

خمسه في منتخبات كتب اهل العلم و العرفان و اشعارهم : منتخب رسائل اخوان الصفا ١١٤

منتخب بعض ابواب الفتوحات المكيه ١١٤

منتخب مكاتيب قطب الدين بن محيي ١١٤

منتخب مثنوى العارف الرومي ١١٤

منتخب غزلياته ١١٤

خمسه في منتخب اصناف الاشعار : منتخب گلزار قدس ١١٥

السلسيل ١١٥

التسنيم ١١٥

ندبه العارف ١١٥

ندبه المستغيث ١١٥

خمسه في خمسه مطالب: ضياء القلب ١١٥

الخطب للجمعات والاعياد ١١٥

الكلمات السريه العليه ١١٥

شرح ما يحتاج الى الشرح من الصحيفه السجديه ١١٦

مناقب امير المؤمنين ١١٦

خمسه بلغه الفرس لعامه الناس : ترجمه العقايد ١١٦

ترجمه الصلوه ١١٦

ابواب الجنان ١١٦

شرايط الايمان ١١٦

الاذكار المهمه ١١٦

خمسه فى علوم دينيه علميه: منهاج النجاه ١١٧

تسهيل السبيل ١١٧

السانح الغيبى ١١٧

ترجمه الشريعه ١١٧

زاد السالك ١١٧

خمسه فى فرائد ذات فوائد فى بيان انواع العلوم: فهرست العلوم ١١٨

رفع الفتنه ١١٨

الاعتذار ١١٨

شرح الصدر ١١٨

الانصاف ١١٨

خمسه رسائل خاصيه عديم المثال: اللب ١١٩

اللباب ١١٩

الحقّ المبين ١١٩

محاكمه بين فاضلين ١١٩

التطهير في تهذيب الاخلاق ١١٩

خمسه في معارف يقينيه خاصيه : علم اليقين ١١٩

انوارالحكمه ١٢٠

ميزان القيامه

ص:٩

مرآة الاخره ١٢٠

تشریح العالم ١٢٠

خمسہ فی الحکمہ العلمیہ والعملیہ و علوم

اهل المعرفه : عين اليقين ١٢٠

الكلمات المكنونه ١٢٠

اللثالی ١٢٠

المحججه البيضاء

المشواق ١٢١

خمسہ فی الفقہ والاصول : معتصم الشيعه ١٢١

مفاتيح الشرايع ١٢١

نقد الاصول الفقهيہ ١٢١

الاصول الاصلیہ ١٢١

راه صواب ١٢١

خمسہ فی ترجمہ العبادات الخمسه الاركانیہ : ترجمہ الطهاره ١٢٢

ترجمہ الصلوہ ١٢٢

ترجمہ الزكوه ١٢٢

ترجمہ الصيام ١٢٢

ترجمہ الحج ١٢٢

خمسه منظومه فى المناجاه : گلزار قدس ١٢٢

شوق العشق ١٢٢

شوق الجمال ١٢٢

شوق المهدى ١٢٣

دهر آشوب ١٢٣

خمسه فى المثنويات : شراب طهور ١٢٣

آب زلال ١٢٣

وسيله الابتهاال ١٢٣

مناجات نامه ١٢٣

تنفيس الهموم ١٢٣

خمس رسائل شرعيه فى تحقيق مسائل فقهيته: الشهاب الثاقب ١٢٣

حكم اخذ الاجره على العبادات ١٢٤

احكام الشك و السهو ١٢٤

تجهيز الاموات ١٢٤

تحقيق ثبوت الولاية على البكر فى التزويج ١٢٤

خمسه فارسىه صنفتها للسلطان بالتماسه : تنوير المواهب ١٢٤

آيينه شاهى ١٢٤

وصف الخيل ١٢٤

لب الحسنات ١٢٤

زاد العقبى ١٢٤

خمسه الفتها فى عنفوان الشباب لبعض الاحباب:غنيه الانام ١٢٥

معيار الساعات ١٢٥

الفت نامه ١٢٥

الرفع والذفع ١٢٥

الاحجار الشداد ١٢٥.

كتاب شناسى آثار فيض

آب زلال ١٢٩

آداب الضيافه ١٢٩

آيينه شاهى ١٣٠

ابواب الجنان ١٣١

الاحجار الشداد والسيوف الحداد ١٣٢

اذكار الطهاره ١٣٢

الاذكار المهمه ١٣٣

الاربعين ١٣٤

الاصفى ١٣٥

الاصول الاصليه ١٣٦

اصول العقايد ١٣٨

اصول المعارف ١٣٩

الاعتذار ١٤٠

الفت نامه ١٤١

الانصاف ١٤٣

انموذج اهل العرفان ١٤٥

انوار الحكمة ١٤٥

اهم ما يعمل ١٤٦

بشاره الشيعة ١٤٧

ترجمه الحج ١٤٨

ترجمه الزكاه ١٤٩

ترجمه

الشريعة ١٥٠

ترجمه الصلوه ١٥١

ترجمه الصيام ١٥٣

ترجمه الطهاره ١٥٤

ترجمه العقائد ١٥٥

التسنيم ١٥٦

تسهيل السبيل ١٥٧

تشریح العالم ١٥٨

التطهير ١٥٨

تفسير آيه امانت ١٥٩

تقويم المحسنين ١٦٠

تنفيس الهموم ١٦٢

تنوير المواهب ١٦٢

ثناء المعصومين ١٦٢

جلاء القلوب ١٦٣

جواب من سأل عن كيفية علم الله ١٦٤

جهاز

ص: ١٠

الاموات ١٦٥

الحق المبين ١٦٦

الحقايق ١٦٧

الخطب في الجمعيات و الاعياد ١٧٠

خلاصه الاذكار ١٧٠

دهر آشوب ١٧٣

ذريعه الضراعه ١٧٤

راه صواب ١٧٥

رساله در جواب پرسش اهل مولتان ١٧٦

رساله في بيان حكم اخذ الاجره ١٧٧

رساله في ثبوت الولاية للاب والجد ١٧٨

رفع الفتنه ١٧٨

الرفع والدفع ١٧٩

زاد الحاج ١٨١

زاد السالك ١٨١

زاد العقبي ١٨٣

السانح الغيبي ١٨٣

سفينه النجاه ١٨٤

سلسيل ١٨٥

الشافى ١٨٦

شراب طهور ١٨٧

شرائط الايمان ١٨٧

شرح الصحيحه السجديه ١٨٨

شرح صدر ١٨٩

شوق العشق ١٩٠

شوق المهدي ١٩٠

الشهاب الثاقب ١٩١

الصابى ١٩٣

الضوابط الخمس فى احكام الشك و السهو ٢٠١

ضياء القلب ٢٠٢

علم اليقين ٢٠٣

عين اليقين ٢٠٥

غنيه الانام فى معرفه الساعات و الايام ٢٠٧

فهرس العلوم ٢١٠

فهرس مؤلفات ٢١١

قره العيون فى اعزّ الفنون ٢١٤

الكلمات السريه ٢١٦

الكلمات الطريفه ٢١٧

الكلمات المخزونه ٢١٩

الكلمات المضمونه ٢٢٠

الكلمات المكنونه ٢٢٠

گلزار قدس ٢٢٢

اللئالی ٢٢٩

اللُّب ٢٣١

اللباب ٢٣٢

لِب الحسنا٢ ٢٣٤

المحاكمه بين الطائفتين ٢٣٤

المحاكمه بين الفاضلين ٢٣٦

المحجه البيضاء ٢٣٧

مرآه الاخره ٢٤٥

مشواق ٢٤٦

المعارف ٢٤٨

معتصم الشيعه ٢٤٩

معیار الساعات ٢٥٠

مفاتيح الشرايع ٢٥١

مفتاح الخير ٢٦٥

منتخب الاوراد ٢٦٦

منتخب ديوان شمس ٢٦٧

منتخب رسائل اخوان الصفا ٢٦٧

منتخب فتوحات المكيه ٢٦٧

منتخب مشنوی ۲۶۷

المنتخب الصغیر ۲۶۸

المنتخب الکبیر ۲۶۸

منتخب مکاتیب قطب الدین محیی ۲۶۸

منشآت ۲۶۹

منهاج النجاه ۲۷۴

میزان القیامه ۲۷۶

النخبه ۲۷۸

النخبه الصغری ۲۸۱

ندبه العارف ۲۸۱

ندبه المستغیث ۲۸۲

نقد الاصول الفقهیہ ۲۸۲

النوادر ۲۸۲

الوافی ۲۸۴

وسیلہ الابتہال ۲۹۹

وصف الخیل ۲۹۹.

آثار منسوب و مجعول

اتتل توتتل ۳۰۳

اثبات حرکت جوهری ۳۰۳

احکام النجوم ۳۰۴

رساله فى الارث ٣٠٤

اضغاث الاحلام ٣٠٤

اعمال الاشهر الثلاثة ٣٠٥

امالى ٣٠٥

رساله فى الانسان ٣٠٥

ص: ١١

رساله فى تحقيق معنى القابليه ٣٠٦

التذكره فى الحكمه الالهيه ٣٠٦

ترجمه الحق ٣٠٧

ترجمه حديث معلّى بن خنيس ٣٠٧

التوحيد ٣٠٨

الجبر و التفويض ٣٠٨

جواب بعض الاخوان ٣٠٨

الحاشيه على حاشيه التهذيب ٣٠٩

الحاشيه على الرواشح السماويه ٣٠٩

حاشيه على زبده البيان ٣٠٩

دلائل الاحكام ٣١٠

سريان نور الحق ٣١٠

شجره الهيئه ٣١١

شرح حديث الحقيقه ٣١١

شرح حديث الفرجه ٣١٢

شرح حديث جنود مجنّده ٣١٢

شواكل الحور ٣١٢

رساله القضاء والقدر ٣١٣

قواعد العقايد ٣١٣

مسأله الوجود ٣١٤

معالجه النفس ٣١٤

المصنّف ٣١٤

مفاتيح الزيارات ٣١٥

منتخب الختوم ٣١٥

رساله فى الموت و حقيقته ٣١٦

رساله فى وحده الوجود ٣١٦.

نمايه

آيات و احاديث ٣١٩

كسان ٣٢٠

كتابها ٣٤٢

موضوع ٣٥٤

اشعار ٣٥٨

ص: ١٢

مقدمه

اشاره

ص: ۱۳

واژه فهرست در لغت دارای معانی گوناگونی است و اندیشمندان علم لغت از آن تعاریفی ارائه داده اند که شمول و جامعیت این کلمه را می‌رساند. فیروزآبادی بر این باور

است که «الفهرس هو الكتاب الذی تجمع فیہ الکتب»^(۱). فهرست عبارت از کتابی است که در آن مؤلف به اسامی و نامهای کتابها اشاره می‌کند. تعبیر خوارزمی در مفاتیح العلوم آن است که فهرست صورت کارها و دفاتری است که به دیوان مربوط می‌شود و گاهی برای ذکر دیگر چیزها استعمال می‌گردد.^(۲)

گروه دیگری آن را در بردارنده جدولی شامل ابواب و فصول کتاب می‌دانند که جایش در آغازین بخش کتاب یا در آخرین قسمت آن می‌باشد. این معنا امروز تداول بیشتری پیدا کرده است. اما هنگامی که کلمه فهرست در عرف گروه آشنا با نسخه های خطی و کتاب شناسان اهل فن بکار می‌رود آنچه در آغاز متبادر به ذهن می‌شود همان معنای مورد نظر فیروزآبادی در قاموس است که به مرور زمان با تحول و دگرگونیهای شرقی و غربی بار معنایی آن پختگی و کمال یافته. در این مقال ما نیز فهرست را کتاب و رساله ای می‌دانیم که در آن به اسامی کتابها، رساله ها، مؤلفان، و دیگر مشخصات کتاب شناسی و نسخه شناسی اشاره می‌شود. از این دیدگاه برای فهرست اشکال و مشتقات چندی می‌توان جست که در ذیل به آن می‌پردازیم:

ص: ۱۵

۱- قاموس المحيط، ۲/۳۴۷.

۲- ترجمه مفاتیح العلوم، ترجمه حسین خدیو جم، ۶۰.

بدین معنا که فهرست در بردارنده اسامی تمامی کتابها و مؤلفان یک کتابخانه است. این کتابخانه می تواند دولتی یا شخصی باشد. برای یافتن سابقه این نوع فهرستها می توان

تاریخچه کتابخانه ها را دنبال کرد؛ چرا که با تشکیل یک کتابخانه، نخستین ابزار جستجوی اطلاعات و مدارک در آن وجود فهرستی جامع و مانع است تا اطلاعات را براحتی در اختیار مراجعه کننده قرار دهد. بنابراین سرآغاز تدوین این فهارس را باید به

زمان ایجاد اولین کتابخانه ها رساند.

به طور قطع می توان ادعا کرد که چنین فهرستی در کتابخانه آشور بانی پال در نینوا وجود داشته است. (۱) و پس از آن در یونان، مصر و ایران پیش از اسلام، این امر رواج بیشتر پیدا می کند. پس از اسلام، کتابخانه مأمون عباسی به عنوان یک کتابخانه بزرگ در

زمان خلافت عباسیان مورد استفاده اندیشمندان قرار گرفته و وجود چنین کتابخانه ای با

آن عظمت، بدون بهره گیری از فهرست ممکن نخواهد بود. ابن مسکویه در جاویدان خرد به نقل از ابوعثمان جاحظ گزارش این فهرست را چنین می دهد:

روزی مأمون به من [فضل بن سهل] گفت که می دانی که کدام کتاب از کتابهای عرب معتبرتر و بهتر است؟ گفت: من شروع کردم و کتابهای مغازی را و جنگهای خلفا که با دشمنان دین کرده اند، شمردم و کتابهای تاریخ را نیز برشمردم تا به تفسیر قرآن رسیدم، چون نام تفسیر قرآن بردم، مأمون گفت که قرآن کلام الله تعالی و سخن آن حضرت است، لاجرم هیچ چیز به آن شبیه نیست. بعد از آن گفت که کدام کتاب از کتابهای عجم بهتر و معتبرتر است؟ گفت: بسیاری از آنها را نام بردم و بعد از همه گفتم که جاویدان خرد.

بعد از آن مأمون فهرست کتب خود را طلبید و بالا- و پایین را دید و نام جاویدان خرد را در آن فهرست نیافت. بعد از آن گفت که نام جاویدان خرد از فهرست [افتاده است]. گفتم که این جاویدان خرد همان کتاب است که ذوبان دارد و من بعضی از آن را کتابت

ص: ۱۶

۱- برای اطلاعات بیشتر لارا آرکس «کتابخانه آشور بانی پال» ترجمه رکن الدین احمدی لاری: مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، ش ۱۷، صص ۹۶ - ۷۹.

کرده ام و نوشته ام. گفت: که همین ساعت آن را بیار که بینم. (۱)

ابوعبدالله محمد بن احمد مقدسی در بیان سرای ساخته شده در زمان حکومت عضدالدوله دیلمی می گوید:

یک کتابخانه جدا نیز دارد که زیر نظر یک سرپرست و یک کتابدار و یک ناظر از نیکوکاران شهر اداره می شود. هیچ کتابی نیست که تاکنون در دانشهای گوناگون تصنیف شده باشد مگر نسخه اش بدانجا آورده است. وی اینجا را به صورت دالانهای سرپوشیده و یک سالن بزرگ ساخته که انبارهای کتاب در اطراف آنهاست. به دیواره انبارها و دالانها اطاقکهایی دارند و هر یک با کشویی از بالا به پایین بسته

می شود. دفترها از هر نوع در یک رف ویژه چیده شده است. فهرستهایی نیز دارد که نام کتابها در آن روشن شده است. (۲)

از این گونه فهرستها برای بسیاری از کتابخانه ها فراهم آمده، کتابخانه صاحب بن عباد، کتابخانه نوح بن منصور سامانی از آن جمله اند.

افزون بر فهرستهای کتابخانه های حکومتی و دولتی، گاهی شخصی عالم و دانشمند برای همه موجودی کتابخانه خویش فهرست تهیه می کرده تا امکان بهره وری از آن سهلتر شود و هم اینکه با مرتب کردن و زدن مهر بر آنها در نگهداری و حفاظت از کتابها

اهتمام بیشتری به عمل آید. رضی الدین ابوالقاسم علی بن موسی معروف به ابن طاوس (۶۶۴ - ۵۸۹ق) در کتاب گرانقدر سعدالسعود به تعدادی از کتابهای خویش در زمینه

علوم قرآنی - که وقف اولاد ذکورش می باشند - اشاره می کند. وی در مقدمه کتاب می نویسد: چون در کتاب الابانه فی معرفه اسماء کتب الخزانة تنها به نام کتابهای خویش پرداختم، در اینجا، توضیح بیشتری در خصوص آنها می دهم. (۳) آنگاه به کتاب شناسی و نسخه شناسی کتابهای خویش می پردازد و اطلاعات ارزشمندی ارائه می دهد.

ب) فهرست دیگر نوشت

این عنوان بر آثاری اطلاق می شود که در آن یکی از اهل فضل و دانش، سیاهه ای از

ص: ۱۷

۱- ابن مسکویه، جاویدان خرد، ترجمه تقی الدین شوشتری، ۳۷.

۲- احسن التقاسیم، ترجمه علی نقی منزوی، ۶۶۹.

۳- سعدالسعود، ۴.

آثار و نگاه‌هاست های یکی از بزرگان علم و دانش را فراهم می آورد و در ضمن آن به جزئیات و ویژگیهای نوشته های او می پردازد. قدمت و روایی این گونه فهرستها بسیار است و قابل تأمل. در یک تقسیم بندی برای این فهرست دو صورت می توان تصور کرد:

(۱) مؤلف در هنگام ذکر سرگذشتنامه، پس از پرداختن به شرح احوال و سرگذشت شخص مورد نظر، آثار و نگاه‌هاست های وی را ذکر می کند و فهرستی ارائه می دهد. باید دانست که در این شیوه، تکیه کلام مؤلف بیشتر به زندگی و بیان حالات و احوال نویسندگان است تا بررسی کتاب شناسی آنها. تمامی کتابهای سرگذشتنامه ای و رجالی در این قسمت قرار می گیرد. ابن ندیم در ترتیب کتابهای ارسطو در منطقیات و طبیعیات، الهیات و خلقیات سخن گفته و برخی از آنها را در فهرست ذکر می کند.

(۲) مؤلف یا فهرست نویس به آثار و نگاه‌هاست های یک تن به تنهایی اشاره می کند. در این اثر جنبه کتاب شناسی و نسخه شناسی بیشتر مد نظر است تا طرح مسأله سرگذشتنامه افراد. او به دنبال آن است که به طور صریح و روشن آثار و نگاه‌هاست های آن بزرگ را برای اهل فن و دانش بیان کند. شاید نخستین اطلاعاتی که در این زمینه در دست

است مربوط به یونان باستان است. ثاون اسکندرانی، تألیفات و آثار افلاطون (۳۴۷ - ۴۲۷ ق.م.) را تدوین می کند و بسیاری از نگاه‌هاست های او را برمی شمرد. (۱)

نگاشتن فهرست آثار دیگران، در تمدن اسلامی نیز سابقه ای دراز دارد. مدائنی، ابوالحسن علی بن محمد بن عبدالله بن ابویوسف (۲۱۵ - ۱۳۵ ق) برده و غلام سمره بن جندب (?) از متکلمان سده دوم و سوم هجری است. ابوالحسن بن کوفی، فهرستی از آثار او را ذکر می کند و ابن ندیم از روی نوشته وی آثار مدائنی را می آورد:

و از کتابهایش آنچه را که از روی نوشته ابوالحسن بن کوفی به یاد دارم این است: در اخبار پیغمبر صلعم: کتاب امهات النبی صلعم، کتاب صفة النبی صلعم، کتاب اخبار المنافقین. کتاب عقود النبی صلعم. کتاب تسمیه المنافقین و من نزل فیہ القرآن منهم و غیرهم. (۲)

جنید بن محمد نعیم مکتبی به ابواحمد، در نامه ای به ابوالحسن علی بن محمد علوی، تصانیف و نگاه‌هاست های ابونصر محمد بن مسعود عیاشی (ف. ۳۲۰ ق) - از فقهای بزرگ

ص: ۱۸

۱- ابن ندیم، الفهرست، ۴۴۹.

۲- ابن ندیم، الفهرست، ۱۶۸.

امامیه - را گردآوری می کند. وی در آخر نامه به این مطلب اشاره می کند که جامع آثار عیاشی بیست و هفت کتاب از تألیفات عیاشی را در فهرست نیاورده و من آنها را بر فهرست او می افزایم و تعداد این آثار را به ۲۰۸ جلد کتاب و رساله می رساند. ابن ندیم

فهرست آثار عیاشی را به نقل از آن نامه، در فهرست می آورد. (۱) شیخ طوسی در

الفهرست خودش عیناً منقولات ابن ندیم را ذکر می کند (۲)

ابوریحان بیرونی (۴۴۰ - ۳۶۲ ق.) از بزرگترین دانشمندان جهان اسلام در سده چهارم و پنجم هجری است. وی در رساله ای با عنوان رساله ابی ریحان فی فهرست کتب الرازی به بررسی و بیان کتابهای محمد بن زکریای رازی می پردازد. وی آثار رازی را در موضوعات ذیل طبقه بندی و فهرست می کند: پزشکی (۵۶ عنوان)، طبیعیات (۳۳ عنوان)، منطقیات (۷ عنوان)، ریاضیات و نجومیات (۱۰ عنوان)، تفاسیر و تلخیص ها و اختصارات (۷ عنوان)، فلسفی و تخمینی (۱۷ عنوان)، مافوق الطبیعه (۶ عنوان)، الهیات (۱۴ عنوان)، کیمیائیات (۲۲ عنوان)، کفریات (۲ عنوان) و فنون مختلف (۱۰ عنوان).

آنگاه، پس از ذکر کتابهای رازی، ابوریحان به کتابهای خود می پردازد که در فهرست خود نوشت به آن خواهیم پرداخت.

محمد بن ابی بکر بن قییم مشهور به ابن قییم جوزیه (۷۵۱ - ۶۹۱ ق.) فهرستی از کتابها و رساله های ابن تیمیه (ف. ۷۲۸ ق) فراهم ساخته و تعداد آثار وی را تا به ۳۴۱ عنوان کتاب و رساله می رساند. این فهرست به سال (۱۹۵۳ م.) در دمشق به چاپ رسیده است.

یوسف ترکمن بن جوزی معروف به سبط ابن جوزی (۶۵۴ - ۵۷۲ ق) در کتاب مرآه الزمان، فهرست آثار تألیف شده عبدالرحمن بن جوزی (۵۹۲ - ۵۱۰ ق) را دوپست و پنجاه عنوان ذکر می کند. این فهرست توسط گرگیس عواد در مجله المجمع العلمی العربی شماره ۳۰ - ۲۹ در دمشق چاپ شده است.

فهرست و سیاهه آثار جلال الدین عبدالرحمن سیوطی (۹۱۱ - ۸۴۹ ق) به وسیله شخصی گمنام جمع آوری می شود. وی پانصد و چهار عنوان از کتابها و رساله های سیوطی را بیان می کند. این فهرست به کوشش فلوگل در پایان کشف الظنون حاجی خلیفه

در جلد ششم، صص ۶۶۷ - ۶۶۵ آمده است.

ص: ۱۹

۱- الفهرست، ۳۶۱.

۲- طوسی، الفهرست، ۱۳۷.

برای آثار علامه ملامحمد باقر مجلسی (۱۱۱۰ - ۱۰۳۷ق) دو فهرست دیگر نوشت فراهم آمده است. نخست: توسط محمد نصیربن عبدالله مجلسی - برادرزاده وی - این فهرست در دو بخش است. الف) کتابهای عربی مجلسی ب) کتابهای فارسی وی. صاحب الذریعه منقولاً-تی از این فهرست را در نگارشهای دیگران رؤیت کرده است. (۱) دو دیگر، فهرستی که به اهتمام محمدحسین بن محمد صالح از نوادگان مجلسی در دو فصل و یک خاتمه تدوین شده است. فصل اول: کتابهای عربی شامل ده کتاب. فصل دوم کتابهای فارسی، در بردارنده چهل و نه کتاب. خاتمه: در شماره ابیات تألیفات و آثار مجلسی در فارسی و عربی. این فهرست یک بار در مجله دانشکده ادبیات تهران سال دهم، شماره دوم، صص ۲۱۰ - ۲۰۳ چاپ شده و بار دیگر در کتابشناسی مجلسی به کوشش حسین درگاهی و علی اکبر تلافی داریانی.

ج) فهرست خود نوشت

فهرست خود نوشت به فهرستی گفته می شود که به وسیله خود صاحب اثر فراهم آید و در آن به اجمال یا تفصیل به مشخصات کتاب شناسی آثار اشارت شود. بصراحت می توان گفت که ساخت چنین فهرستهایی در تمدن کهن و درخشان یونان سابقه داشته است. جالینوس طیب (۲۱۰ - ۱۳۱م) مجموعه آثار خودش را در ضمن کتابی به نام فینکس فراهم آورده. این کتاب شامل دو مقاله است که در مقاله اول، کتابهای طبی و در مقاله دوم کتابهای منطقی، فلسفی، بلاغی و نحوی خود را یاد می کند. وی آنگاه به توصیف کتابهایش می پردازد و مقصود و داعی خویش از تألیف را بیان می کند و افزون بر آن به سن و سال خود در زمان تألیف، و کسی را که کتاب به او تقدیم شده، بازگو می نماید (۲).

حنین بن اسحاق (۲۶۰ - ۱۹۴ق) مقاله ای به سریانی دارد و در آن به آثار دیگر جالینوس که در فهرست جالینوس نیامده اشاره می کند (۳) وی در ضمن همین رساله

ص: ۲۰

۱- آقازرگ تهران، الذریعه، ۳۸۰/۱۶.

۲- رساله حنین بن اسحاق در باره آثار ترجمه شده از جالینوس در مجموعه متون و مقالات در تاریخ و اخلاق پزشکی در اسلام و ایران، ۲۱۷.

۳- رساله حنین بن اسحاق در باره آثار ترجمه شده از جالینوس در مجموعه متون و مقالات در تاریخ و اخلاق پزشکی در اسلام و ایران، ۲۱۷.

ارزشمند به بسیاری از ترجمه های خویش از آثار جالینوس توجه می دهد. دانشیان در این دوره، بسیاری از کتابها و رساله هایی که از یونانی به سریانی و عربی ترجمه شده از

آن حنین می دانند. ابن ندیم بر این باور است که این مطلب از خوشبختی های حنین است که هرچه حبیش بن حسن اعسم، عیسی بن یحیی و دیگران ترجمه کرده اند به حنین نسبت داده می شود. اَمّا با به دست آمدن این رساله بسیاری از این مجهولات روشن می شود و مترجم این رساله های منسوب، به وضوح و صراحت بیان می شود. برای نمونه حنین در ذیل کتاب، کتاب فی العضل می نویسد: که حبیش بن الحسن آن را برای محمدبن

موسی به زبان عربی ترجمه کرده است، همچنین کتاب فی تدبیر الملطف فی الذبول از عیسی بن یحیی است.

جابر بن حیان بن عبدالله کوفی از دانشمندان سده دوم هجری، مصاحب و شاگرد امام جعفر صادق علیه السلام است. وی برای آثارش در موضوعات کیمیا و دیگر علوم فهرست مفصلی فراهم می آورد و افزون بر آن، فهرست موضوعی مختصری برای نگاشته های علم کیمیای خود تدوین می نماید. ابن ندیم این فهرست را دیده و از آن بهره برده است.

وی در شرح احوال و آثار جابر می گوید:

محمدبن اسحاق گوید: جابر در کتاب فهرست خود گوید: پس از این کتابها، سی رساله تألیف کردم که بی نام است و سپس چهار مقاله تألیف کردم که اینهاست: کتاب الطبیعه الفاعله الاولى و هی النار، کتاب الطبیعه الثانيه الجامده و هی الماء، کتاب الطبیعه المنفعله الیابسه و هی الارض، کتاب الطبیعه الرابعه المنفعله الرطبه و هی الهواء... پس از این چهار کتاب تألیف کرده ام به این ترتیب کتاب الزهره، کتاب

السلوه، کتاب الکامل و کتاب الحیوه. (۱)

ابو سلیمان داود بن علی اصفهانی (ف. ۲۷۰ق) از فقهای نامدار سده سوم هجری است به گفته ابن ندیم، وی مردی با فضل، صادق و پرهیزکار بود و اول کسی است که قول به ظاهر کتاب و سنت را گرفته و جز آن را از رای و قیاس رها کرد. از نگاشته های

علی بن داود، فهرستی بسیار قدیمی به خط محمود مروزی به دست ابن ندیم می رسد که او تمام آن را در فهرست می گنجاند. وی بر این عقیده است که این فهرست در زمان

ص: ۲۱

خود داود بن علی نوشته شده است. (۱)

ابن بَطَّه، محمد بن جعفر قمی، روایات زیادی از احمد برقی نقل می کند. از نگاشته های وی فهرستی است که از آثارش در آن نام می برد. قهپایی معتقد است که این فهرست که از آثار او ارائه شده، دارای اشکالاتی است. (۲)

سعد بن عبدالله قمی مکنی به ابوالقاسم از بزرگان فقها و محدثان نام آور سده سوم هجری است. وی دارای تألیفات زیادی، همچون کتاب الرحمه، کتاب الحج، کتاب الضیاء فی الامامه، کتاب مقالات الامامیه و... است. در این فهرست ابوالقاسم قمی به همه

کتابهایی که تألیف کرده اشاره می کند. (۳)

یکی از نویسندگان دانشمند اسماعیلی مذهب، عبدان اسماعیلی است. ابن ندیم در بخش نویسندگان و صاحب نظران اسماعیلی می نویسد:

عبدان که در پیش گفته شد از همه بیشتر کتاب تصنیف کرد و دیگران هم اگر تصنیفی داشتند به او نسبت می دادند. فهرستی از تصنیفات خود دارد که از آن جمله است: کتاب الرحا و الدولاب، کتاب الحدود و الاسناد، کتاب اللامع، کتاب الزاهر، کتاب المیدان.

ابن ندیم فهرست آثار عبدان را ندیده و کسی را سراغ نداشته که از محتویات آن فهرست آگاه باشد. (۴) سزگین بر این باور است که نسخه ای از فهرست عبدان در سده هفتم هجری در تملک خواجه نصیرالدین طوسی بوده است. (۵)

از دیگر فهرستهای خود نوشت، فهرست آثار عثمان بن جنی معروف به ابن جنی (۳۹۲ - ۳۳۰ق) است. وی در ضمن اجازه ای که به ابی عبدالله می دهد به فهرست آثارش اشاره می کند. یاقوت حموی در شرح سرگذشت ابن جنی متن این اجازه را عیناً نقل می کند:

قد اجزت للشیخ ابی عبدالله الحسین بن احمد بن نصر - ادام الله عزه - ان یروی عنی مصنفاتی و کتبی مما صححه و ضبطه علیه ابواحمد عبدالسلام بن الحسین البصری - اید الله عزه - : عنده منها کتابی الموسوم بالخصائص و حجه الف ورقه و کتابی

ص: ۲۲

۱- الفهرست ۳۹۸ - ۳۹۷.

۲- مجمع الرجال، ۱۷۴/۵؛ الذریعه، ۳۷۴/۱۶.

۳- طوسی، الفهرست، ۷۵.

۴- الفهرست ابن ندیم، ۳۵۳.

۵- تاریخ التراث العربی، ۱۲۳/۷.

التمام فی تفسیر اشعار هُذیل مما اغفله ابوسعید الحسن بن الحسین الشُّکری - رحمه الله - و حجه خمسمائه ورقه بل یزید علی ذلك و کتابی فی سرّ الصناعه و هو ستمائه ورقه و کتابی فی تفسیر تصریف ابی عثمان بکرین محمد ابن بقیه المازنی و حجه خمسمائه ورقه، و کتابی فی شرح مستغلق ایات الحماسه و اشتقاق اسماء شعرائها و مقداره خمسمائه ورقه...

ابن جنّی به همه آثار و نگاشته های خویش در این اجازه اشاره می کند و به اختصار به موضوع و حجم آن می پردازد.

ابوریحان بیرونی در ادامه فهرستی که از آثار رازی ارائه می دهد، با آوردن جملات زیر به فهرست خود نوشت آثارش می پردازد و سیاهه ای از صدوسه نگاشته خود بیان می کند:

و چنانکه سخن خود را با کتابهای ابوبکر [رازی] آغاز کردم آن را با نامهای کتابهای خود که وقتی از من خواسته بودی ختم می کنم. آن کتابهایی که تا سال چهار صد و بیست و هفت نوشته ام که از عمرم شصت و پنج سال قمری و شصت و سه سال شمسی می گذرد و تعجب نمی کنم که تاویل رویای من راست بیاید هرچند که حرص من بر آن راست نیامده است. (۱)

این فهرست به سال ۱۹۳۶م. توسط خاورشناس معروف پول کراوس در پاریس از روی نسخه منحصر به فرد کتابخانه لیدن به شماره ۱۳۳ چاپ شد. پیش از آن به سال ۱۹۲۰م. ویدمان آلمانی قسمت مربوط به آثار بیرونی را به زبان آلمانی مورد تجزیه و تحلیل قرار داد، و دوسکا به سال ۱۹۲۵م. پاره ای از آن کتاب را که مربوط به آثار رازی

بود به زبان آلمانی برگرداند. زاخائو فهرست آثار بیرونی را در مقدمه کتاب آثارالباقیه آورد. اندیشمندان دیگری نیز به تصحیح فهرست و کتاب شناسی آثار رازی و بیرونی پرداختند و ملحقاتی بر آن افزودند. دکتر محمود نجم آبادی در مصنفات و مؤلفات رازی

و بوالو در کارنامه ی بیرونی از آن جمله اند. (۲)

افزون بر اینها، استاد دانشمند دکتر مهدی محقق به تصحیح و ترجمه فهرست کتابهای رازی و نامهای کتابهای بیرونی اهتمام ورزید و به پیوست این اثر ارزشمند، رساله

ص: ۲۳

۱- فهرست کتابهای رازی و نامهای کتابهای بیرونی، به کوشش مهدی محقق، ۶۴.

۲- فهرست کتابهای رازی و نامهای کتابهای بیرونی، به کوشش مهدی محقق، مقدمه.

المشاطه لرساله الفهرست از ابواسحاق ابراهیم بن محمد، مشهور به غضنفر تبریزی را که مهمترین منبع شناخت زندگی بیرونی است، ضمیمه کتاب نمودند. غضنفر تبریزی هدف خویش را از تدوین المشاطه این چنین بیان می کند:

من می دانم که هرکس مقاله استاد رئیس را مطالعه کند و در آنچه که نویسنده آن از داستان رویای خود یاد کرده و از الهامی که در آن رویا بر مدت عمرش استدلال آورده درنگ نماید، کیفیت آینده آن احوال یعنی کمیّت عمر و زمان رحلت او به نظرش می گذرد. از این روی من صلاح دیدم که به پایان سخن او در آن رساله آنچه را که من از تاریخ ولادت و سنین عمر و وقت وفات و رحلت او به دست آورده ام، ملحق کنم تا آنکه طالبان آن را از جایی دیگر نجویند، گذشته از آنکه تحقیق آن متعذر

و وصول به آن نسبت به این زمان و این مردم ممتنع است. (۱)

سر سخن را به کتابهای رجالی می کشانیم. در این نوع کتابها، هنگامی که مؤلف به شرح سرگذشت خودش مشغول می شود، به فهرستی از آثار و نگاشته های خویش نیز اشاره می کند. گرچه در اینجا مؤلف قصد ندارد فهرستی برای نگاشته های خویش مهیا سازد؛ اما به اقتضای خود موضوع، ناخودآگاه فهرستی از آثارش ارائه می شود که بسیار ارزشمند و قابل اعتناست.

ابوالعباس احمدبن علی نجاشی (۴۵۰ - ۳۷۲ق) در کتاب رجال النجاشی در ذیل مدخل احمدبن العباس [خودش] این چنین می آورد:

احمدبن العباس النجاشی الاسدی، مصنف هذا الكتاب - اطل الله بقاوه و ادام علوه و نعماه - له كتاب الجمعة و ماورد فيه من الاعمال و كتاب الكوفه و ما فيها من الاثار و الفضائل، و كتاب انساب بنی نصرین قُعين و ایامهم و اشعارهم و كتاب مختصر

الانوار و مواضع النجوم التي سميتها العرب. (۲)

او با بیان همین عبارات کوتاه، به چهار کتاب خویش و موضوع آنها اشاره می کند.

شیخ الطایفه ابی جعفر محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ - ۳۸۵ق) نیز در الفهرست که از کتابهای بزرگ رجالی شیعی محسوب می شود به بیان شرح احوال و آثار نهصدتن از بزرگان علم و دانش می پردازد. وی از فهرست آثار و نگاشته های شیخ مرتضی (۴۳۶ -

ص: ۲۴

۱- فهرست کتابهای رازی و نامهای کتابهای بیرونی، به کوشش مهدی محقق، ۱۹۳.

۲- رجال النجاشی، ۷۴.

۳۵۵ق)، ابن بابویه قمی (ف. ۳۸۱ق) و شیخ مفید (۴۱۳ - ۳۳۶ق) نام می برد و آنها را در میان صاحب نظران و اهل فن مشهور و معروف می داند. (۱) شیخ طوسی با عنایت به فهرست سید مرتضی، کتابهای وی را نقل می کند. آقا بزرگ براین باور است که این فهرست ممکن است تألیف خود مرتضی باشد و یا شاگرد وی ابوالحسن محمد بن محمد بصروی (ف. ۴۴۳) آن را از کتابهای استادش فراهم ساخته و سید مرتضی بر پشت نسخه آن اجازه روایت برای او نگاشته است. (۲) آنگاه در ضمن سرگذشت خویش به فهرستی از کتابهایی که تا آن زمان به رشته تحریر در آورده، اشاره می کند:

محمد بن الحسن بن علی الطوسی، مصنف هذا الفهرست، له مصنفات منها کتاب تهذیب الاحکام و هو یشتمل علی عده کتب من کتب الفقه، اولها کتاب الطهاره و کتاب الصلاه و هو یشتمل... وله کتاب الاستبصار فیما اختلف من الاخبار و هو

یشتمل... و له کتاب النهایه فی مجرد الفقه والفتاوی و له کتاب المفصح فی الامامه

و له کتاب تلخیص الشافی فی الامامه و له مختصر مالایسع المکلف الاخلال به، وله کتاب العده فی اصول الفقه و... و له کتاب فی الاصول کبیر خرج منه الکلام فی التوحید و بعض الکلام فی العدل. (۳)

ابن جنید اسکافی، محمد بن احمد (ف. ۳۸۱ق) فهرستی برای آثار خودش نگاشته و شیخ طوسی از آن چنین یاد می کند:

او فهرست تصنیفهای خود را مبوب و گسترده فراهم ساخته و من تمام آن را ذکر نمی کنم؛ اما نجاشی در احوال وی در حدود صدوپنجاه عنوان از کتابها و رساله های او را با نگاه به آن فهرست می آورد. (۴)

شیخ اکبر، محیی الدین بن عربی (۶۳۸ - ۵۶۰ق) نیز فهرست خودنوشتی از آثارش فراهم می آورد و در آن به ۲۴۸ اثر خود توجه می دهد. گرگیس عواد به کتاب شناسی آثار

وی می پردازد و تعداد آنها را به ۲۷۹ کتاب و رساله می رساند. این تحقیق در مجله المجمع العربی در دمشق شماره ۴ - ۳، جلد ۲۹ در سال ۱۹۵۳م به چاپ رسیده است. پس از وی عثمان اسماعیل یحیی تحقیقات جدیدی بر آثار ابن عربی ارائه می کند.

رضی الدین علی بن موسی مشهور به ابن طاوس (۶۶۴ - ۵۸۹ق) در کتاب الاجازات

ص: ۲۵

۱- الفهرست طوسی، ۱۵۸، ۱۵۷، ۹۹.

۲- الذریعه ۳۸۱/۱۶.

۳- الذریعه ۱۶۱ - ۱۵۹.

۴- قهبایی، مجمع الرجال، ۱۳۱ - ۱۲۷/۵.

بکشف طرق المفازات پس از ذکر مقدمات به فهرست آثار خویش چنین اشاره می کند:

...مما الفته فی بدایه التکلیف من غیر ذکر الاسرار و التکشیف. کتاب مصباح الزائر و جناح المسافر ثلاث مجلّدات و من ذلك کتاب فرحه الناس و بهجه الخواطر... روح الاسرار و روح الاسمار... منها کتاب فلاح السائل و نجاح المسائل... و صنفت کتابا سمّيته البهجه بثمره المهجه...

بخشی از این فهرست را علامه مجلسی در کتاب بحارالانوار آورده است. (۱)

محمدبن علی رکن الدین گرگانی از شاگردان بارز علامه حلّی نیز فهرستی برای نگاشته هایش تهیه کرده که صاحب مقایس الاصول از آن یاد می کند. (۲)

عين القضاء همدانی عارف بزرگ قرن ششم رساله ای به نام شکوه الغریب عن الاوطان الی علماء البلدان برای علمای همدان به عربی تحریر کرد. وی پس از ذکر مصائب و مشکلاتی که برایش پیش آمده، آثار و خدمات علمی خویش را بر می شمارد. آثاری همچون قری العاشی الی معرفه العوران و الاعاشی، المفتلذ من التصریف، امالی الاشتیاق

فی لیالی الفراق، منیه الحیسوب، غایه البحث عن معنی البعث، رساله علائی، نزهه العشاق

و نزهه المشتاق، صوله البازل، الامون علی ابن اللبون، المدخل الی العربیه و ریاضه علومها

الاییه. (۳)

ابن طولون (۹۵۳ - ۸۸۰ق) در کتاب الفلک المشحون فی احوال ابن طولون به ذکر سرگذشت نامه خویش می پردازد، آنگاه فهرستی به ترتیب الفبایی از آثار و نگاشته هایش ارائه می دهد. گویا این اثر در دمشق به چاپ رسیده است.

فخرالدین بن محمدبن طریح (ف. ۱۰۸۵ق) فهرست خود نوشتی از آثارش فراهم ساخته که آقابزرگ، نسخه ای از آن را در کتابخانه طریحی در نجف اشرف رؤیت کرده است. (۴)

فیض کاشانی (۱۰۹۱ - ۱۰۰۶ق) نیز برای آثارش سه بار فهرست تهیه کرده که به تفصیل در همین مقدمه به آنها خواهیم پرداخت.

محمدعلی بن ابوطالب مشهور به حزین لاهیجی (۱۱۸۰ - ۱۱۰۳ق) فهرست بیش از

ص: ۲۶

۱- بحارالانوار ۴۵ - ۳۷/۱۰۴.

۲- الذریعه، ۳۸۱/۱۶.

۳- دفاعیات عین القضاء همدانی، ترجمه قاسم انصاری، ۷۵.

۴- الفهرست ۳۷۸/۱۶.

دویست کتاب فارسی و عربی نگاشته های خود را فراهم می آورد. آقابزرگ براین باور است که عنوان این فهرست «ماجرى به القلم» است. این فهرست بدون هیچ تغییر در کتاب نجوم السماء صفحات ۲۹۳ - ۲۸۳ چاپ شده است. (۱)

کوتاه سخن آن که در این مقال گزارش مختصری از فهرست و انواع آن تقدیم داشتیم اکنون به سرگذشت کوتاهی از فیض کاشانی و فهرستهای خودنوشت و مبحث کتاب شناسی آثار وی می پردازیم.

ص: ۲۷

محمد بن مرتضی بن شاه محمود ملقب به محسن از بزرگترین علمای امامیه قرن یازدهم هجری است. وی به سال ۱۰۰۶ هجری قمری در کاشان به دنیا آمد. پدرش از علما و بزرگان کاشان بود و کتابخانه بزرگی داشت. از آثار او می توان شرح زبده الاصول را نام برد. آقابزرگ نسخه هایی را به خط او رؤیت کرده است (۱) فیض در اوان صبا شور تحصیل کمال در سر افکند و درد طلب در دل پدید آورد. مدتی در خدمت خال بزرگوارش - که ممتاز عصر خود بود - در کاشان به تحصیل علوم دینی ظاهری اشتغال داشت و تفسیر و حدیث و فقه و اصول دین و آنچه موقوف علیه آن بود از عربیت و منطق فرا گرفت.

در بیست سالگی به سال ۱۰۲۶ ق. برای تحصیل علوم باطنی به مقتضای اطلبوا العلم ولو بالصین، متوجه اصفهان شد و در آنجا به خدمت جمعی از فضلا مشرف گردید. اما کسی را نیافت که از علم باطن خبری داشته باشد. علم ریاضی و غیره را در همانجا آموخت و چون شنید سید ماجد بحرانی (ف. ۱۰۲۸ ق) در شیراز است جهت فراگیری علم حدیث به شیراز رفت. در خدمت وی به سماع و قرائت و متعلقات آن پرداخت تا آنکه فی الجمله بصیرتی در علم حلال و حرام و سایر احکام حاصل کرد و از تقلید کسان مستغنی شد.

ص: ۲۸

پس به اصفهان رجوع نمود، به خدمت شیخ بهاء الدین محمد عاملی رسید و از ایشان اجازه روایت حدیث گرفت، آنگاه در سال ۱۰۲۹ راه حجاز پیش گرفت و به شرف ادای حجه الاسلام و زیارت سیدالانام و ائمه معصومین - علیهم السلام - مشرف گردید. در آن سفر به خدمت شیخ محمدبن حسن عاملی (ف. ۱۰۳۰ق) رسید و از ایشان نیز اجازه نقل حدیث گرفت. در حین مراجعت از آن سفر به سبب قاطعان طریق، مصیبتی چند رو داد و برادرش به دست ایشان کشته شد، برادری که در سن هیجده سالگی به رتبه اجتهاد رسیده بود و در موافقت و مناسبت و مؤالفت و مؤانست با وی به حدی بود که گویی یک روح بودند در دو بدن.

ز پیش من برفت او با دل صدجای ریش من

ز حسرت از فراقش چون غریبان در وطن گردهم

خیالش چون بر گیرم ز سرتا پای گردهم او

ز خود بیرون روم از خویشتن بی خویشتن گردهم

در بلده طیبه قم به خدمت صدر اهل عرفان صدرالدین محمد شیرازی که در فنون علم باطن یگانه دهر و سرآمد عصر بود، رحل اقامت افکند. مدت هشت سال ماند و به ریاضت و مجاهده مشغول شد تا فی الجمله بصیرتی در فنون علم باطن یافت.

شبان وادی حیرت گهی رسد به مراد

که هشت سال به جان خدمت شعیب کند

و آخر به شرف مصاهرت ایشان سرافراز آمد. باز چون ملاصدرا از قم به شیراز تکلیف نمودند، به شیراز رفته، قریب دو سال دیگر در خدمت با برکات ایشان به سر برد. و از انفاس طیبه ایشان بسی استفاده نمود و قبل از سفر شیراز و بعد از آن در کاشان

به رعایت ناموس خاندان مشغول می بود.

بنابر آیه شریفه * وَ لَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ* (۱) و به فحوای کریمه * فَلَوْلَا - نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَ لِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ* (۲) مشغول تدریس حدیث اهل عصمت - سلام الله علیهم - و تألیف کتب و رسایل مشتمل بر نصایح و فواید دینی و ترویج جمعه و جماعات و سیاسات مدنی که در آن تأکیدات شدیده شده، نمود.

ص: ۲۹

گاه با جمعی از خواص در گوشه قریه از این قسم عبادات توشه بر می بست و گاه در وسط بلده با فرقه ای از عوام در این نمط خدمت به سر می برد و در این مدت بر بام تجرد

و آزادی، طبل استغنا می زد و کنگره قدر خود را از آن بلندتر می دانست که گرد حطام دنیا
گرد آن تواند گردید.

در بین سالهای ۱۰۴۶ تا ۱۰۵۱ق. شاه صفی میل ملاقات او را می کند، پس به خدمت سلطان مشرف می شود، نوازشهایش کردند و تکلیف بودن در خدمت نمودند. اما چون در حوالی و حواشی ایشان جمعی از علمای ظاهر جمع بودند، وی مصلحت دین و دنیای خود را در کناره گیری دید، چه ترویج دین با آن جماعت میسر نبود، مضافاً به آنکه آزادی و آسودگی دنیا نیز از دست می رفت. بنابراین عذر خواست و از خدمت استعفا نمود.

بعد از آن مدتی مدید در سایه قناعت و آسودگی با برگ بی برگی و نوای بینوایی احوال گذرانید و ترویج دین به جای آورد تا آنکه روز به روز به برکت علم و عمل و محبت اهل بیت - علیهم السلام - به فتوحات و فیوضات در علوم دینی و معارف یقینیه فایز و مستعد گردید.

به این منوال روزی می گذرانند تا اینکه از جانب شاه عباس ثانی در سال ۱۰۶۴ق، رقمی رسید که متضمن این امر بود که به سوی اصفهان حرکت کند، اگرچه عنوان مکتوب، طلب ترویج جمعه و جماعات و نشر علوم دینی و تعلیم شریعت بود اما به نظر وی گرفتار شدن در امور دنیا را در پی داشت. پس سر در جیب تفکر فرو کرد و به مقتضای * یا ایها الذین آمنوا اوفوا بالعقود* (۱) و الملک و الدین توأمان روی توجه به آن جناب آورد و مورد نظر و تکریم و احترام ایشان قرار گرفت. در سال ۱۰۷۱ق. شاه عباس ثانی امر به تعمیر مسجد جامع اصفهان نمود و از او خواست که امامت جمعه و جماعت آن مسجد را بر عهده گیرد. آن گاه در پی فیض خود اقتدا کرد و رسماً او را به امامت جامع

اصفهان منصوب نمود. فیض قائل به وجوب نماز جمعه در زمان غیبت است و رساله هایی در این مورد نگاشته است که بحث انگیز است بشاره الشیعه،

ص: ۳۰

از این به بعد هر روز به ارج و قرب فیض در میان توده مردم و حکومت افزوده شد. گروهی چون دیدند که وی در ادب، حدیث، فقه، فلسفه، عرفان، زهد، عبادت و تحقیق به درجات بالای ترقی راه یافته و مراتب کمال را پیموده، بر وی حقد و حسد بردند و بر او

به دستاویزهایی چند تاختند. او را متهم به کفر و الحاد نمودند و کار را به جایی رساندند که او آهسته آهسته گوشه عزلت برگزید.

گسترش و دامنه اتهامات تصوّف فیض تا همد نیز راه یافت. احمد بن محمد بن محمد علی بهبهانی چون به لکنه رسید، دریافت که در آنجا لعن و طعن فیض گفته می شود. به همین سبب در صدد رفع اتهامات او، کتاب تنبیه الغافلین را نگاشت و در آن حقایق امور را به وجه اتم بیان کرد. او بر این باور است که بعضی تمثیلات ملامحسن و دیگران چون شیخ بهایی و شیخ میثم بحرانی در باب وجود و شدت ارتباط خالق به مخلوق از قبیل دریا و قطره، مداد و کلمات و امثال آنها به وسیله گروهی از ناقصان علم - خصوصاً بعضی از علمای لکنه - درست و صحیح مورد مذاقه قرار نگرفته و ایشان ظاهر آن کلمات را گرفته و بدون تعمق و تأمل، فیض و خردورزان دیگر را متهم به تصوّف و قول به وحدت وجود کرده اند.

در سده بعد نیز یوسف بن احمد بحرانی (۱۱۸۶ - ۱۱۰۷ق) فیض را در قول به وحدت وجود مورد حمله و نکوهش قرار می دهد و رساله نفحات الملكوتیه فی الرد علی الصوفیه را در ردّ صوفیه و آرای ملامحسن فیض می نویسد و اقوال او را در این رساله

متعرض می شود.(۲)

در مسائل فقهی نیز برخی از آرا و نظرات فیض مورد تشکیک قرار گرفت. در مسأله غنا، شیخ علی بن محمد بن حسن بن زین الدین شهید ثانی، (ف. ۱۱۰۴ق) دو رساله دارد

به نامهای: رساله فی تحریم الغنا و عمومه من حیث المتعلق، و الرد علی من یبیح الغنا و در آنها به نظرات ملامحسن در مورد مسأله غنا می پردازد و آنها را رد می کند(۳) این نظر فیض

ص: ۳۱

۱- برای اطلاع از رساله های مربوط به نماز جمعه رسول جعفریان، دین و سیاست در دوره صفویه، صص. ۱۸ - ۱۲۱.

۲- لولوه البحرین، ۱۲۱.

۳- الذریعه، ۱۳۹/۱۱، ۲۲۹/۱۰.

توسط ملا اسماعیل مازندرانی خاجوئی (ف. ۱۱۷۳ق) در رساله فی تحریم الغنا و ائمه هم نقد و بررسی می شود. (۱)

پس از فوت شاه عباس دوم در سال ۱۰۷۷ق. گاهی در قمصر و گاهی در کاشان به درس و بحث و افادت مشغول شد. در همین دوره بسیاری از کتابهای خویش همچون الصافی، الاصفی، الشافی، اصول المعارف، الحقایق فی اسرار الدین، الکلمات المخزونه،

الکلمات المضمونه، الکلمات العلیه، بشاره الشیعه و چندین کتاب مهم دیگر خویش را به رشته تحریر در آورد. وی در سن هشتاد و چهار سالگی به سال ۱۰۹۱ هجری قمری در کاشان بدرود حیات گفت. ثمره زندگانی وی علاوه بر نگاشتن کتابها و رساله های متعدد، تربیت شاگردانی چون ملاقاضی محمدسعید قمی صاحب تألیفات عدیده، ملا لطف الله شیرازی (۲)، ملا عبدالرشید صاحب رساله فی اثبات وحده الوجود بحیث لایوجب الکفر (۳)،

علم الهدی فرزندش، محمد هادی بن مرتضی فرزند برادرش، محمد مؤمن بن عبدالغفور برادرزاده اش است و بسیاری از دیگر بزرگان علم و دانش این دوره از محضر با برکت او بهره برده اند.

برای آشنایی بیشتر با زندگی علامه فیض کاشانی و خاندان ایشان نظر اهل تحقیق را افزون بر رساله های خودش به چند نسخه خطی توجه می دهیم.

الف) جُنْگ ش ۸۴۴۶ موجود در کتابخانه مرعشی (۳۷/۲۲). این اثر مهم که به دست

علم الهدی کتابت شده است از جهت تاریخ خانوادگی فیض کاشانی قابل اعتناست. ابواب این کتاب عبارتند از: تاریخ ولادت، وفات، تزویج و سوانح متفرقه این خاندان.

ب) مجموعه ش ۹۴۰۷ موجود در همان کتابخانه (۱۸۱/۲۴) به خط علم الهدی. این مجموعه شامل صورت بعضی از نامه ها و یادداشتهای علم الهدی است که از دید تاریخی خاندان فیض مورد توجه است.

ج) مکاتیب علم الهدی به شماره ۸۴۴۵ در کتابخانه آیت الله مرعشی (۳۶/۲۲) در بردارنده صورت بعضی از نامه های دوستانه و بلاغات و اجازات مؤلف است که پراکنده

ص: ۳۲

۱- الذریعه، ۱۳۸/۱۱.

۲- مرآت الاحوال جهان نما، ۴۶۰/۱.

۳- الذریعه، ۵۶/۲۵.

نوشته و در این مجموعه جمع شده است. بیشتر این نگارشها به عربی و برخی به فارسی است با تاریخهای ۱۱۰۵ - ۱۰۸۶ هجری قمری.

د) سرگذشت فیض از جمال الدین نطنزی. این رساله در شوال ۱۰۸۸ق. نگاشته شده و اکنون به شماره (۱) ۴۲۸۲ در مجموعه کتابهای دانشگاه تهران (۳۲۵۰/۱۳) موجود است. در این رساله جمال الدین نطنزی روشن می کند که فیض کاشانی چنانکه توده مردم می پندارند صوفی نیست و شبهه ای که برخی کرده اند و او را از این گروه دانسته اند مردود است. کتاب شامل پنج نمونه است: ۱) آنچه که فیض در پاسخ، به محمد مقیم مشهدی نوشته ۲) آنچه در فهرست الکتب آورده ۳) آنچه در آداب السلوک یاد کرده است ۴) آنچه در محاکمات نگاشته ۵) آنچه در کلمات طریقه نوشته است. متن این نامه را در چند صفحه بعد در بخش تحول فکری و نقش آن در آثار فیض می آوریم.

ص: ۳۳

اشاره

اهمیت و ویژگیهای آثار فیض را از چند جهت می توان بررسی کرد که به اختصار به آن می پردازیم:

الف) تحول فکری و نقش آن در آثار فیض

اشاره

دوران زندگی فیض را به دو دوره می توان متمایز نمود. دوره اول که تا حدود چهل سالگی را در بر می گیرد، فیض گرایش شدیدی به آثار فقهی و تبعیت از سنت و حدیث دارد. در همین سالهاست که او آثار بزرگ فقهی، حدیثی خویش همچون صافی، مفاتیح الشرایع، علم الیقین و عین الیقین را با دیدی فقیهانه و مذهبی به رشته تحریر در می آورد. در دوره دوم زندگی، آثار وی رنگ و بوی عرفانی به خود می گیرد اما نه آن عرفانی که وسیله ارتزاق عده ای در این دوره است. در همین دوره بسیاری از بزرگان دین بر وی خرده می گیرند که او با اهل تصوف و عرفان وابستگی دارد و از آن فرقه و گروه تبعیت می کند و گاهی تجویز امور صوفیه می نماید و خود نیز گاهی مرتکب می شود.

مولانا جمال الدین نطنزی از علمای همین قرن، رساله ای نگاشته است و در آن ردّ تصوف و تجویز آن را توسط ملامحسن می نماید. این رساله از چند جهت حائز اهمیت است: اول آنکه در این دوره بین مردم شایع شده که ملامحسن اهل تجویز و ارتکاب امور صوفیه است. دیگر آنکه بر علمای بزرگ همچون محمد مقیم مشهدی و دیگران

این امر مشتبه شده و ایشان این امر را از خود فیض سؤال می کنند.

چنین گوید محرّر این رساله و مورّق این مقاله جمال الدین النطنزی که چون در میان عوام الناس شهرتی تمام دارد که حضرت والا رتبت، عالم فاضل و نحیر کامل، الحکیم المتفّن، مولانا عبدالمحسن - سلّمه الله تعالی - مایل به اهل تصوّف و تصویب و تجویز رسومات تعیّديه و تعبدات رسمیه بدعیّه ایشان می نماید و آنچه از تصانیف مومی الیه ظاهر می شود نقیض آن است که به وی نسبت می دهند و از زبان وی نقل می کنند، بنابراین سخنهای او را از کتابهای وی بیرون آورده و نوشته، همه را یکجا جمع نمود تا هر که مطلع شود، بداند که هر چه از زبان وی نقل می کنند تهمت است بر مشارالیه؛ و اگر از لفظ وی چیزی مسموع شود که مخالف تصانیف او باشد محمول بر تقیّه خواهد بود، یا آنکه از خُلق عظیمی که دارد نمی خواهد کسی را از لفظ خود برنجانند، و غرض ما در این رساله همین معنی است و ما را کاری به اهل تصوّف نیست و این رساله را مرتب ساخت به پنج نمونه و من الله التوفیق والاستعانه.

نمونه اول: در بیان آنچه حضرت مومی الیه در جواب عریضه محمد مقیم مشهدی نوشته.

نمونه دوم: در بیان آنچه در کتاب فهرست الکتب فرموده.

نمونه سوم: در بیان آنچه در کتاب آداب السلوک گفته.

نمونه چهارم: در بیان آنچه در کتاب محاکمات بیان کرده.

نمونه پنجم: در بیان آنچه در کتاب کلمات طریفه مذکور ساخته.

نمونه اول

در بیان آنچه در جواب عریضه محمد مقیم المشهدی به ذروه عرض مولانا عبدالمحسن می رساند که ملاً محمّد علی صوفی خراسانی چون از اصفهان به مشهد مراجعت نموده، همه جا می گوید که مولانا عبدالمحسن تجویز امور صوفیه می کند و خود نیز گاهی مرتکب می شود، اگر نموده، واقعی است دو کلمه ای اعلام کنند تا بندگان نیز متابعت کنیم. والسلام

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم. سبحانك هذا بهتان عظيم. حاشا که بنده تجویز کنم تعبد رسمی و رسم تعبدی که از حضرات ائمه معصومین در مشروعیت آن حدیث نرسیده باشد، بلکه برعکس آن حدیث واقع شده باشد. يعظکم الله ان لاتعودوا لمثله احدا ان کنتم مؤمنین.

معنی آیه مُفْتَح این است که خداوند، پاک، منزّه، تو گواهی که این تهمت عظیمی است و بهتان بزرگ که بر من بسته اند و من از این منزّه ام. و معنی آیه مختتم این است

به قرینه مقام که از قبل خدا و قول او شما را موعظه و نصیحت می کنم که من بعد، دیگر مرتکب این افعال مشوید هرگز، و رجوع و بازگشت به مثل این نکنید، اگر هستید مؤمنان. نمونه دوم...

در همین دوره دوم زندگی، کتاب احیاء احیاء را می نویسد. اصل کتاب از امام محمد غزالی است. او از عظمای علمای اهل سنت است و در میان اهل تصوف شهرت تام و تمام دارد. کتاب احیاءالعلوم، جامع جمیع علوم است، یک باب این کتاب در طریقت اهل تصوف و بیان وجد و سماع است. فیض شرحی بر این کتاب می نویسد و آن را احیاء احیاء می نامد - المحججه البيضاء - در وقت شرح نوشتن چون به باب وجد و سماع و طریقه صوفیه می رسد آن باب را از کتاب بیرون می کند و شرح نمی دهد. وی در کتاب «فهرست کتب» فرموده که

از آن واسطه این باب را به در کردیم و شرح نمودیم که اینها مذهب سنت و طریقه ایشان است. و خصال شیعیان نیست و این است عبارتی که در کتاب فهرست کتب فرموده:

السماع والوجد الذین لیسوا من المذاهب الشیعه. چون این باب وجد و سماع را که مذهب سنیان است از آن کتاب به در کردیم باب دیگر بدل آن آورده و آن را آداب الشیعه نام نهاده است.

(ب) فارسی نویسی

در این دوره زمانی گرایش شدیدی به عربی نویسی بوجود می آید. بسیاری از بزرگان دینی، آثار فقهی، کلامی، تفسیری و حدیثی خویش را به زبان عربی می نویسند و بر آن

مباهات می کنند. فیض و گروه اندکی از علمای این دوره چون مجلسی، قاضی سعید قمی، خوانساری (جمال الدین و حسین) در نشر فرهنگ شیعه به زبان فارسی اقدامات جدی به عمل آوردند. نثر فیض ساده و روان و خالی از صنایع لفظی و معنوی است. او در کنار رواج عقاید شیعی در میان توده مردم از این طریق خدمت قابل توجهی به زبان فارسی و سبک ساده نویسی این دوره می کند. بسیاری از رساله های او به فارسی است و از آثار فارسی آن می توان از کتابها و رساله های ذیل نام برد:

آب زلال، مثنوی است که آن را در ضمن دو جرعه ساخته و قسمتی از آن خطاب به حضرت حق و پاره دیگر آن خطاب به نفس است؛ آداب الضیافه، منظومه ای است فارسی؛ آئینه شاهی که تلخیصی از کتاب ضیاءالقلب خود او می باشد؛ ابواب الجنان در وجوب عینی نماز جمعه در هر زمان و آداب و فضیلت جماعت و آداب آن؛ الفت نامه در ترغیب مؤمنین بر اتحاد و الفت و محبت به یکدیگر؛ ترجمه الحج؛ ترجمه الزکوه؛ ترجمه الشریعه؛ ترجمه الصلوه؛ ترجمه الصیام؛ ترجمه الطهاره؛ ترجمه العقائد الدینیة؛ دیوان اشعار؛ معیارالساعات؛ شرح صدر؛ زادالسالك؛ المحاکمه؛ الانصاف؛ پاسخ به سؤالات اهل مولتان؛ مشواق.

برای نمونه و آشنایی با نثر فارسی فیض قسمتی از رساله آئینه شاهی را شاهد مثال می آوریم:

باب دوم: در شناخت شرع

شرع دستوری است الهی که به جهت بندگان فرستاده اند تا هر که قبول کند و فرمان ببرد به سعادت ابدی فایز گردد و به لذات جاودانی برسد، بعضی از احکام آن را واجب و لازم شمرده اند. هر که قبول آن را نکند و فرمان نبرد، سزاوار عقوبت الهی گردد و محرومی از لذات جاودانی. و بعضی را نافله گردانیده اند، هر که فرمان ببرد

ثواب یابد و به درجات عالی برسد و هر که فرمان نبرد، عقوبتی بر او لازم نیاید. و از جمله آنچه واجب شمرده اند، بعضی را به منزله رکن دین و ستون شرع قرار داده اند، هر که فرمان نبرد از دین بیرون برود، باز بعضی از احکام را بیان روشن کرده اند، چنانکه کسی را در ترک آن عذری نمی ماند، و بعضی را مبهم و مشتبه گذاشته اند تا بندگان را در آن بیازمایند و امتحان نمایند هر که رعایت احتیاط در آن کند، درجات عالی در آخرت به پاداش آن به او دهند، و هر که رعایت نکنند از آن درجات محروم

ماند، بلکه گاه باشد که شومی رعایت نکردن آن، از توفیق یافتن فرمانبری واجبات نیز محروم شود.

باز مردمان در فرمانبری به تفاوتند، از جهت تفاوت مراتب محکمی اعتقاد، و زیادتی یقین، و صفای اخلاص و مراتب تن دادن به همه کردنیها و ناکردنیها، یا بعضی دون بعضی به آسانی و نشاط، و به دشواری و دلتنگی. باز بعضی به دل و زبان و تن و روان می گروند و اطاعت می کنند، چون مؤمنان صادق ایمان، و بعضی به دل منکرند و به زبان اقرار می نمایند، چون منافقان و بعضی به زبان منکرند و به دل معتقد، چون یهود منشان که حق را دانسته از حسد یا تکبر انکار می کنند، و بعضی به دل و زبان هر دو منکرند، چون کافران جاحد و بعضی بر هر دو معترفند، لیکن تن در نمی دهند به همه کردنی و ناکردنی، چون غاصبان و فاسقان و باز هر یک از این گروه را درجات بسیار و مراتب بی شمار است...

ج) تعداد آثار فیض

سید نعمت الله جزائری بر این باور است که آثار و نگاهشته های فیض کاشانی افزون بر دویست عنوان می باشد. (۱) اما گروه دیگری از بزرگان آثار او را هشتاد عنوان برشمرده اند. (۲)

علم الهدی فرزند فیض در قصیده ای که در سال ۱۰۷۱ می سراید به سی و یک عنوان

از نگاهشته های پدرش اشاره می کند که متن این قصیده را به جهت اهمیت ذکر می کنیم:

قصیده علم الهدی فیض کاشانی و اشاره به تألیفات پدرش

علم الیقین که مفخر دانشوران بود

افتاده است از نظر اعتبار فیض

عین الیقین، محجّه بیضای دانشش

کار کسی شبیه نباشد بکار فیض

ص: ۳۸

۱- روضات الجنات، ۹۳/۶.

۲- روضات الجنات، ۷۸ - ۷۶/۶.

یک جرعه از شراب طهورش اگر کشی

آگاه می شوی ز دل هوشیار فیض

منهاج اوست معتصمی در سلوک راه

وافی که راست می بردت تا دیار فیض

هر نکته از برای نجاتت سفینه ایست

غافل مباش از سخن آبدار فیض

انوار حکمت از کلمات طریفه اش

پیدا چو نور دانش خورشید سار فیض

نقد اصول و حق مبین، نخبه علوم

پرورده نعیم دل بی غبار فیض

دامن پُر از لآلی مکنونه می کند

صاحبدلی که یابد جا در جوار فیض

گر دست کس رسد به اصول اصیله اش

بیند ره نجات زین منار فیض

شوق کمال عشق کسی را که در سر است

اطوار فیض گو طلب از کردگار فیض

آب زلال چشمه تسنیم و سلسبیل

یک قطره دان چکیده ز جوش بحار فیض

باشد ضیای قلب و مفاتیح، شرح صدر

حاصل برای هر کس در روزگار فیض

صمتش شهاب ثاقب افسرده ای بود

کز خبث نفس می کند انکار کار فیض

شرح صحیفه دل اهل سلوک حق

معلوم می شود ز سکون و قرار فیض

با شور عشق و جنبش شوق و نشاط قرب

بر مسند کمال نشستہ وقار فیض

ص: ۳۹

ایمان و تقوی و ورع و زهد و صبر و شکر

الفت گرفته اند بهم در کنار فیض

جود و سخا، مروت و انصاف و رفق و عدل

از روی ذوق و صدق و صفا گشته یار فیض

خیر و نقا، صلاح و سداد و رشاد و رشد

مست می ملاطفت خوشگوار فیض

حلم و حیا و خلق و داد و فرح و وفا

گردیده از سعادت خدمتگزار فیض

رای صواب و روح محبت نجاح کار

سرشار فیض دیده شب زنده دار فیض

اقبال فوز و فتح و ظفر، نصرت و فلاح

آماده است بهر دل کامکار فیض

اهل ذکا نماید تسلیم، اگر کنم

روح مقدسش به و کالت نثار فیض

دریاست فیض و ما بمثل چون حُبابها

ما را به او مدار و به ما شد مدار فیض

ما را فنا در او و بقا هم به او بود

دست رجا گسسته مباد از کنار فیض

غوث رجال اوست ز تاراج درد جهل

تا هست شهر علم، بود شهر یار فیض

گردد به یک کرشمه او رمزها عیان

باشد نهان علم کسان آشکار فیض

بحر افاده اش چو شود موج زن، شود

دریا ز تنگ حوصلگی شرمسار فیض

هفت آسمان چو حلقه بیرون در بود

در محفلی که نور فشانست نار فیض

ص: ۴۰

بی شبهه عقد حلقه درشش گره گشاست

حلال مشکلات بود انتظار فیض

باشد کسی به علم، علم کز ره هدی

گردد معبد مدرس عرفان شعار فیض

ز اصحاب آنکه خلع بدن عادت وی است

باشد گل سر سبد اعتبار فیض

آنان که در هنر به نهایت رسیده اند

ترسند باز از محک اختیار فیض

گرد یتیمی است غباری اگر رسد

بر گوهر دل کسی از رهگذار فیض

نی نی، غلط غلط، که خیالی است این محال

حاشا که دیده و که شنیده غبار فیض

چون آستان درگه قدس آشیان اوست

مصباح انس و رایت امن منار فیض

حاشا که راه یابد آنجا نزاع، لیک

بهر قبول خاطر معنی شکار فیض

با یکدگر حقایق قدسی جدل کنند

تا ز آن میان، کدام شود اختیار فیض

نور جمال اوست که تابیده بر جهان

خورشید و ماه نیست جز آئینه دار فیض

خون می چکد ز دیده سیاره فلک

از رشک رشح خامه معنی نگار فیض

بر علم اوست پرده ای از فقه و اجتهاد

پوشیده سنگ زهد و تشریح شرار فیض

مشائی رکابش اشراقیان دهر

بی شک عزیز اهل کلام است خوار فیض

ص: ۴۱

دهر است یک قصیده ز دیوان صنع حق

بیت خجسته، مطلع لیل و نهار فیض

آن چارجوی جنت عدنست بی گمان

تاویل یک رباعی فردوس بار فیض

بینی ز شش جهت در هر هشت خلد را

بر روی خود گشاده چو کردی دوچار فیض

دنیا و هرچه هست در آن نیست غیر هیچ

در چشم عبرت دل پرهیزگار فیض

سنجیده دار گوهر خود را باین عیار

میزان نیک و بد، نبود جز عیار فیض

نقش قدم نمانده اگر در ره صواب

از بسکه گرم بوده برین ره گذار فیض

لیکن پی دلالت واماندگان بس است

نوری که مانده باقی در رهگذار فیض

از غول وهم و حس و خیال ار گذر کنی

شاید که تو بری، بری از شاخسار فیض

آئینه بصیرت خود گر جلا دهی

از صیقل تجرد وحدت دثار فیض

شاید که جلوه گر شودت آنچنان که هست

در چار موج گرد عناصر سوار فیض

بیند کسی که نیست دروِ ظلمت حسد

کآب بقاست بسته لب جو یبار فیض

کی آرزوی باغ ارم می کند دگر

آنکو چشیده چاشنه ای از ثمار فیض

یابی امان ز وسوسه دیو و شرّ نفس

خود را اگر کشی به پناه حصار فیض

ص: ۴۲

یک جُز و کِش ز مدرسه اوست عقل کل

نمود حریفِ معرکه کارزار فیض

هر خار و گل که هست درین بوستان ازوست

هم گل، گل مرادش وهم خار، خار فیض

ناورده ای ز سجن مکان و زمان هنوز

خود را برون، چه پرسى از راه غار فیض

تا آشنای ملک تجرد نگشته ای

مشکل که یاور تو شود انتصار فیض

اکنون «هدی» خلاصه اذکار این شناس

کز روی عجز بر در احسان شعار فیض

مردود قلب خویش بکف، ناله ها کنی

عزّ قبول خود طلبی از عیار فیض

افغان کنی و گریه و زاری و اضطراب

شاید که بر تو رحم کند کردگار فیض

در لُجه ثنا نرنی دست و پا که نیست

در ظرفِ حرف، وسعت درّ بحار فیض

زین وصفها که لایق آن بارگاه نیست

خواهی به انکسار و ادب اعتدار فیض

بندی زبان حمد و گشائی لب دعا

بهر دوام عاقبت روزگار فیض

یارب دوام بخش بحق چهار و هشت

هر سال و ماه و هفته و لیل و نهار فیض

حسب الاشارة عزیزى از صاف نوشان رحیق عرفان کثرالله امثاله فى الاخوان راضى برو سیاهی این چند صفحه شد خاک راه
علماء علم الهدى، ۱۰۷۱.

اما خود فیض برای مجموعه نگاشته هایش سه مرتبه فهرست فراهم آورده است. فهرست نخست را در حدود سال ۱۰۶۷ نوشت
و در آن به چهل و یک اثر خود که تا آن

ص: ۴۳

سال نوشته، اشاره می کند. الوافی و الخطب از آخرین نوشته های او در سال ۱۰۶۷ در این فهرست آمده است.

فهرست دوم را به سال ۱۰۸۹ به رشته تحریر در می آورد. و در آن به تفصیل از صد و پانزده تألیف خود یاد می کند و در ضمن آن به بیان موضوع، تاریخ تصنیف، تعداد ابیات و برخی اطلاعات دیگر می پردازد. وی در هنگام تدوین این فهرست، فهرست نخست را در پیش رو داشته و از مندرجات آن به گونه ای بهره برده که می توان فهرست دوم را تحریری سامان یافته و افزوده بر فهرست اول دانست. اما در موارد اندکی در تحریر اول اضافاتی به چشم می خورد که در تحریر دوم نیامده است. برای مثال به بیان کتاب مفاتیح الشرایع در هر دو تحریر اشاره می کنیم. مطالب اضافی تحریر اول را محصور در علامت < > کرده ایم.

و منها کتاب مفاتیح الشرایع

وهو ایضا یشتمل علی امّات مسائل الفقه مع الاشارة الی الدلائل والاقوال الی قیلت فیها بایجاز واختصار > مصنّف به فی البیان والتقریر اثنا عشریات شیخنا المحقق البهائی - طاب ثراه - لوخلت عن الفروع النادرة و انطوت علی الاشارات الی الدلائل فی جمیع المسائل > و قد تمّ جمیع مطالبه الی الی ابواب الفقه کلّها مع مسائل مهمه اخرى فقهیّه لم یذکرها الفقهاء - رحمهم الله - او اکثرهم فی اثنا عشر کتابا یقرب من خمسہ عشر الف بیت. وقع الفراغ منه فی سنه اثنتین واربعین بعد الالف.

به هر حال، دو فهرست نخست را، ما دو تحریر جداگانه گرفته ایم و با وارد نمودن تحریر نخست در تحریر دوم، تصحیحی انتقادی از آن ارائه نمودیم. در هر جا که دو تحریر اطلاعات مشترک دارند آنها را با علامت * نمایاندم و اضافات تحریر نخست را

در میان علامت < > ضبط کردیم.

در تصحیح این فهرست از چهار نسخه خطی آن در کتابخانه‌ها بهره گرفته ایم که

عبارتند از:

الف) نسخه شماره (۷) ۹۵۰ آستان قدس رضوی از مجموعه اهدایی مقام معظم

ص: ۴۴

رهبری به کتابخانه آستان قدس. این نسخه شامل تحریر اول، از فهرست نخست است که احتمالاً تاریخ کتابت آن سده ۱۳ می باشد. در این تصحیح آن را با رمز /I/ نمایانده ایم.

ب) نسخه شماره (۱۸) ۵۷۰ از مجموعه اهدایی مقام معظم رهبری به خط سید مصطفی صفائی خوانساری که به سال ۱۳۴۴ قمری کتابت شده است. در تصحیح آن را با رمز /K/ نشان داده ایم.

پ) نسخه شماره (۲۰) ۶۸۳۶ دانشگاه تهران، کتابت محمدبن محمد باقر کاشانی، ۱۲۸۶ که با رمز /D/ آمده است.

ت) نسخه شماره (۱) ۲۰۹۹ دانشگاه تهران، خط نستعلیق، ۱۱۰۱ که در تصحیح نسخه اساس قرار گرفته و با رمز /D/ ارائه شده است.

فیض به سال ۱۰۹۰ سومین فهرست را برای آثارش می نگارد و در آن از صد عنوان کتاب و رساله خویش نام می برد. وی در هر موضوع، پنج کتاب و رساله از آثارش را ذکر می کند. تقسیمات این فهرست بدین گونه است:

«خمسہ فی التفسیر والحديث»، «خمسہ مستنبطہ من تنبیہات ظواہر القرآن

والحديث»، «خمسہ مستنبطہ من اشارات بواطن القرآن والحديث»، «خمسہ فیما

یتعلق بالادعیہ والاذکار والاوراد»، «خمسہ فی منتخبات کتب اهل العلم والعرفان»،

«خمسہ فی منتخب اصناف الاشعار الحقه التي کنت انشدتها قبل ذلك لاهل المحبہ

و الشوق والسالك»، «خمسہ فی خمسہ مطالب»، «خمسہ بلغه الفرس لعامة الناس»،

«خمسہ فی علوم دینیہ عامیہ»، «خمسہ فی فراید ذوات فواید فی بیان انواع العلوم»،

«خمسہ، خمس رسائل خاصیه عديم المثل فی خمس مسائل دینیہ عزیزه

المنال...»، «خمسہ فی معارف یقینیہ خاصیه»، «خمسہ فی الحکمہ العلمیہ والعملیہ

و علوم اهل المعرفه»، «خمسه فى الفقه واصوله»، «خمسه فى ترجمه العبادات
الخمسه الاركانيه و فقهها»، «خمسه منظومه فى المناجات»، «خمسه فى المثنويات»،
«خمسه رسايل شرعيه فى تحقق مسايل فقيهه فرعيه»، «خمسه فارسىه صنفتها
للسطان بالتماسه»، «خمسه الفتها فى عنفوان الشباب لبعض الاحباب».
اين فهرست از لحاظ شناخت تقسيمات علوم نزد فيض، مى تواند قابل اعتنا باشد. با

ص: ٤٥

در نظر داشتن فهرست العلوم او می توان بررسی کرد که فیض به تقسیمات علوم در نزد پیشینیان با چه دیدی نگاه می کرده و یا اینکه خودش صاحب سبک و تقسیم بندی خاصی در علوم است.

در خاتمه این فهرست، وی بیان می کند که نفیس ترین آثارش برای خواص سی رساله نخست به علاوه رساله های ضیاء القلب، السریه العلیه، فهرست العلوم، خمسه عدیمه المثل (اللب، اللباب، الحق المبین، المحاکمه بین الفاضلین و التطهیر)، شوق العشق و شوق الجمال است. این چهل تألیف خاص خواص است. و دیگر مصنفات و برخی از رساله های دسته چهارم، خاص متوسطان و عوام است. اکنون تعدادی از مصنفات من یا با وجود بقیه زاید است یا اکنون مورد پسند نیست و یا به وسیله یکی دیگر از مؤلفاتم نسخ شده است.

در تصحیح این فهرست از دو نسخه استفاده کرده ایم.

الف) نسخه شماره ۷۸۳۹ آستان قدس رضوی، کتابت سال ۱۰۹۰ هجری قمری که با رمز /A/ نمایش داده شده است.

ب) نسخه شماره (۲۰) ۶۸۳۶ دانشگاه تهران که با خط نسخ در سال ۱۲۸۱ قمری کتابت شده است و آن را با حرف اختصاری /D/ نمایانده ایم.

ج) نسخه مرحوم مشکوه که در مقدمه جلد دوم المحججه الیضاء چاپ شده است.

گویا مرحوم مشکوه این چاپ را بر اساس نسخه چاپ سنگی این فهرست در هامش

امل الامل تدوین نموده اند. با توجه به اختلافات جزئی این نسخه با نسخه های ما، آن را در نسخه بدلها گنجانده ایم و آن را با حرف /M/ نشان دادیم.

اشاره

اشاره

در مبحث کتاب شناسی آثار فیض، سعی وافر شد که همه فهرستهای نسخه های خطی موجود کتابخانه های ایران و برخی کشورهای دیگر را در حوزه تحقیق خود جای دهیم. برای نیل به این هدف در حدود ۶۰۰ جلد فهرستهای خطی کتابخانه های مختلف را رؤیت و فیش برداری نمودم. پس از اتمام مراحل فیش برداری، فیشها دسته بندی شد و به بررسی اختلافات و ناسازگاریهای مندرجات فهراس پرداختم. در این مرحله بسیاری از مشکلات و مجهولات که در معرفی نگاشته های فیض در فهرستهای خطی وجود داشت، برطرف و روشن شد. برای آشنایی و اطلاع پژوهندگان به مواردی از آنها در ذیل اشاره می رود.

الف) الاعتذار

این رساله، پاسخ نامه ای است که فیض در سال ۱۰۶۷ به یکی از علمای مازندرانی مقیم شهر مقدس مشهد می دهد. آن بزرگوار از فیض خواسته بود که فیض واسطه شود تا کرسی امامت جمعه جامع مشهد به او واگذار شود تا بدین وسیله مقرری او افزایش یابد. فیض درخواست او را با گذری درباره احوال و بیان وضعیت روحی خویش نمی پذیرد. این نسخه در فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران ۱۴۸۴/۹ با عنوان شکوائیه معرفی شده است. با بررسی و رؤیت هر دو نسخه معلوم شد که هر دو یکی هستند با دو نام مختلف.

ب) الفت نامه

این رساله فارسی در فواید الفت دینی و ترغیب مردم به برادری و یکرنگی نگاشته شده است. مؤلف می‌کوشد قوانینی چند در بین اخوان بر طبق شریعت و طریقت مقرر سازد. فهرست نویس کتابخانه مجلس شورا ۲۴۰/۵ آن را با عنوان محبت شناسانده است.

پ) جلاءالقلوب

این اثر در فضیلت ذکر و انواع آن است و در فهرستهای نسخه‌های خطی با نامهای مختلف همچون اذکارالقلوب (مرعشی ۷۹/۱۵)، ذکر خفی (مجلس ۲۹۱/۱۹)، رساله آداب الذکر (ملک ۱۰۲۳/۷)، القول السدید (الذریعه ۱۲۵/۵) ارائه شده است. به این سبب این کتاب پنج اثر جداگانه از فیض معرفی شده است.

ت) راه صواب

این رساله شامل دوازده پرسش و پاسخ است. بعضی از فهرست نویسان آن را سؤال و جواب معرفی کرده‌اند (فهرست رشت و همدان ۱۳۸۱).

ث) رساله فی ثبوت الولابه للاب والجدّ للاب علی البکر البالغه.

این رساله را نیز آقابزرگ با عنوان الاستقلالیه شناسانده است. (الذریعه ۳۳/۲)

ج) رفع الفتنه

در ردّ برخی از منسوبان به علم، این رساله را آقابزرگ با عنوان رفع الغوايه معرفی نموده‌اند. (الذریعه ۲۴۳/۱۱). آقای رسول جعفریان این رساله را قسمتی از رساله شرح صدر خود فیض می‌داند (ده رساله محقق بزرگ، ۳۵)؛ اما آغاز و انجام نسخه‌ها و سه مقصد این رساله این نکته را ثابت نمی‌کند.

سالک برای ترتیب و تهذیب و رسیدن به حق و مقامات عالیہ باید آداب سلوک را فرا

گیرد. فیض این رسالہ کوتاہ را بہ این منظور فراہم آورده است. این رسالہ با نامہای

زادالسالکین (آستہ، ش ۸۳۶۸)، آداب السلوک (مسجد اعظم ۴۸۳)، سلوک (مجلس

۲۵۴/۱۶)، آداب السالکین (نسخه ها ۹۹/۲)، سلوکیه (ملی ۵۳/۱۱)، منازل السالکین

معرفی شده اند (الذریعه ۲۴۶/۲۲).

ح) قره العیون فی اعز الفنون

این اثر در مسائل اعتقادی نگارش یافته است. آن را با نامهای مکنونه الکلمات، و المقالات الاثنی عشریه نیز نامیده اند. (الذریعه ذیل دو مدخل) و ضمناً آقابزرگ آن را به سهو همان الکلمات المکنونه دانسته است.

خ) گلزار قدس

بنا به تصریح خود فیض، گلزار قدس نامی است که او بر مجموعه ای از غزلیات، رباعیات و قصاید خود می نهد. وی با نگارش دیباچه ای در آغاز آن را فراهم می آورد. البته گروهی تصور کرده اند که گلزار قدس نام رساله مستقلی از فیض است که او به نثر فراهم آورده است. (مشکوه، مقدمه المحججه ۳۵/۲). آقای رسول جعفریان آن را دیوان غزلیات فیض می داند که هنوز چاپ نشده است (ده رساله، ۳۸).

از مندرجات آن بر می آید که فیض این دیباچه را برای آغازین بخش آثار منظومش

نگاشته و همه این مجموعه را گلزار قدس نامیده است. (بخش کتاب شناسی آثار

فیض: گلزار قدس)

د) اللب

فیض، حدوث و قدم عالم را به روش فلسفی مورد بحث قرار می دهد و در پاره ای از مباحث آن، به آیات و احادیث نیز استناد می کند. این کتاب نیز در بعضی فهرس با عنوان حدوث العالم (فهرست رشت و همدان ۱۴۲۳؛ نسخه ها ۷۱۲/۱۲ و ۱۱) معرفی شده

است.

در این رساله از چگونگی علم خداوند به جزئیات و کلیات اشیا، و آنچه معقول و محسوس است به اختصار بحث می شود. فیض آن را از نفیس ترین مؤلفات خویش می داند. شیخ احمد احسائی بر آن شرحی نگاشته است. این رساله را گروهی از

فهرست نویسان خطی با عنوان علم الله تعالی (ملی ۴۷۱/۹؛ مرعشی ۱۱۹/۳)

شناسانده اند.

(ر) المحاکمه بین الفاضلین

در بیان معنی تفقه در دین. فیض گفتار شیخ حسن عاملی صاحب معالم الاصول را در این موضوع نقل می کند و اعتراض یکی از فضلا را بر او بیان می دارد و آنگاه به قضاوت و محاکمه بین آن دو می نشیند. این رساله را نیز با عنوان التفقه فی الدین شناسانده اند.

(ز) النخبه

فیض دو اثر دارد به نامهای النخبه الصغری و النخبه الکبری. در معرفی و شناساندن این دو کتاب در فهرستهای خطی، نام این دو کتاب با هم خلط شده و فهرست نویسان در مشخص نمودن آن لغزشها و اشتباهاتی مرتکب شده اند. (بخش دوم، ذیل النخبه).

آثار منسوب و مجعول

اشاره

در این بخش، آثار منسوب و مجعول به فیض کاشانی مورد بررسی قرار گرفته و تا جایی که امکان داشته به نقد و بررسی آنها پرداخته ایم. در اینجا به برخی از عناوین مجعول اشاره می کنیم:

الف) اضغاث الاحلام

آن را آقای مصطفی فیضی در ضمن آثار فیض برشمرده اند؛ اما بنا به تصریح آقابزرگ مربوط به یکی از فرزندان یا نوادگان فیض است.

ب) سریان نورالحق

در فهرست آستان قدس رضوی آن را از آثار فیض دانسته اند؛ اما با توجه به

نسخه های دیگر آن و تصریح آقا بزرگ و مقابله آغاز و انجام نسخه ها و بررسی آثار
ملاصدرا، متوجه می شویم که این اثر از خامه ملاصدرا شیرازی تراویده شده است.

پ) شجره الهیه

کتابی است در اصول دین که آقا بزرگ آن را از فیض دانسته است ولی به احتمال زیاد

ص: ۵۰

این کتاب همان شجره الهیّه سید رفیع الدین محمد بن حیدر حسنی طباطبائی مشهور به میرزا رفیعا است که در سال ۱۰۴۷ برای شاه صفی نگاشته است.

(ت) شواکل الحور

شرحی است بر کتاب هیاکل النور شهاب الدین یحیی بن حبش سهروردی. آقای فیضی در ضمن آثار فیض این اثر را با عنوان ثواکل الحور یاد می کند و آن را از فیض می داند. باید دانست، شواکل الحور را جلال الدین محمد بن اسعد دوانی در سال ۸۷۲ در شرح هیاکل نگاشته و هیچ ارتباطی با فیض کاشانی ندارد.

(ث) قواعد العقاید

در فهرست مجلس ۲۱۲/۱۳ این رساله را از فیض دانسته اند. با رؤیت این نسخه دریافتم که این نسخه پاره ای از باب دوم ربع عادات کتاب المحجّه البیضاء خود فیض است.

(ج) منتخب الختوم

جناب آقای استادی در فهرست نسخه های خطی مسجد اعظم در ضمن فهرست مجموعه شماره ۳۵۹۲ آن را از فیض کاشانی دانسته است. اما با مراجعه در خواهیم یافت که این کتاب مربوط به شیخ ابراهیم بن محسن الکاشاری از دانشمندان سده چهاردهم هجری است. همین کتاب در هامش الصحیفه الهادیه نیز چاپ شده است (الذریعه ۳۹۹/۲۲).

کتاب شناسی

اشاره

این بخش در بردارنده اطلاعات و آگاهیهای کتاب شناسی و نسخه شناسی در مورد

نگاشته های فیض کاشانی است که به صورت الفبایی تدوین شده است و در آن به موارد

ذیل اشارت می شود:

الف) نام کتاب

ممکن است که نام کتاب یا رساله در نسخه ها و منابع به چند گونه آمده باشد.

کوشیده ایم که نام اشهر و یا نامی که خود فیض در فهرستهایش برگزیده، پایه و مدخل

ص: ۵۱

اصلی قرار گیرد. نامهای دیگر کتاب را که در منابع و فهرستهای نسخه های خطی کتابخانه ها نمایانده شده است در ادامه عنوان اصلی آورده ایم. برای مثال به مدخل زادالسالک بنگرید:

[]

زاد السالک

عنوانهای دیگر: A زادالسالکین B آداب السلوک C سلوک

D آداب السالکین E سلوکیه F منازل السالکین

برای حفظ امانت و بازماندن راه پژوهش، هنگام معرفی نسخه های خطی هر اثر با قرار دادن حرف لاتین در پایان مشخصات نسخه شناسی هر اثر، عنوان آن نسخه را نیز نشان داده ایم.

نسخ، محمد هادی بن مرتضی، ش ۲ (۸۲)، مرعشی ۱۰۰/۱ // نستعلیق، محمد بن محمد علم الهدی، ۱۰۷۲، ش (۸) ۸۳۶۸، آستا [رؤیت] (A) //، محمد مؤمن بن اسماعیل، ۱۱۱۹، ش (۵) ۸۵۶، مسجد اعظم ۴۸۳ (B) // نستعلیق، ۱۱۸۲، ش (۱۱) ۵۳۴۱، مجلس ۲۵۴/۱۶ (C). الی آخر.

اکنون مشخص می شود که نسخه دوم متعلق به کتابخانه آستان قدس رضوی که در پایان آن، حرف لاتین (A) آمده با نام زادالسالکین، و نسخه سوم کتابخانه مسجد اعظم با

نام آداب السلوک و نسخه چهارم کتابخانه مجلس با نام سلوک فهرست شده اند.

عنوانهای فرعی و غیر اصلی به جهت عدم ضرورت در بخش کتاب شناسی در ردیف الفبایی قرار نگرفته اند. برای دستیابی آسان به مدخل اصلی آنها، می توان بر مبنای ارجاعات مشخص شده زیر، اقدام کرد:

آداب الذکر

جلاءالقلوب

آداب السلوک

زادالسالک

آداب السالکین

زادالسالک

اذكار و ادعيه ترجمه الطهاره اذكار الطهاره

انصافيه

الانصاف

ص: ٥٢

الانصاف فى بيان الفرق بين الحق والاعتساف الانصاف

انوار الحكم واسرار الكلم انوار الحكمه

احسن التقويم تقويم المحسنين

اذكار القلوب

جلاء القلوب

الاستقلاله

رساله فى ثبوت الولايه للاب

والجدّ للاب على البكر البالغه الرشيد

فى عقد النكاح

الانوار والاسرار عين اليقين

احياء الاحياء

المحجّه البيضاء

تطهير القلوب

التطهير

تطهير السرّ

التطهير

التفقه فى الدين

المحاكمه بين الفاضلين

جلاء العيون

جلاء القلوب

جواب الابهري جواب من سأل عن كيفية علم الله

الحقايق فى اسرارالدين الحقايق

الحقايق فى محاسن الاخلاق الحقايق

حدوث العالم اللب

خلاصه الاذكار واطمئنان القلوب خلاصه الاذكار

دوازده امام ثناء المعصومين

دفع آفات و رفع بليات الرفع والدفع

ديوان

گلزار قدس

ذکر خفى جلاءالقلوب

رفع الغوايه دفع الفتته

زادالسالكين

زادالسالك

سؤال و جواب راه صواب

سلوك

زادالسالك

ص: ٥٣

سلوكيه

زاد السالك

سراج السالكين منتخب مشوى

سوانح غيبى السانح الغيبى

شكوائيه

الاعتذار

شرح حديث طلب العلم منهاج النجاه

صلاه الجمععه

ابواب الجنان

الصلوات والتّحيات ثناء المعصومين

علم الله تعالى اللباب

فضيله الشيعه

ترجمه الشريعه

القول السديد جلاء القلوب

اللئالى المستخرجه اللئالى

اللئالى المخزونه اللئالى

لباب الكلام اللباب

لب القول فى معنى حدوث العالم اللب

لب لباب مشوى منتخب مشوى

مناقب امير المؤمنين الاربعين

منتخب كشف المحجّه تسهيل السبيل

مسائل احكام الجنائز جهاز الاموات

المقالات الاثني عشرية قره العيون في اعزّ الفنون

منازل السالكين زاد السالك

من لا يحضره التقويم غنيه الانام

مكونه الكلمات

قره العيون في اعزّ الفنون

المحاكمه

المحاكمه بين الطائفتين من المؤمنين

منهج النجاه

منهاج النجاه

النخبه الكبرى

النخبه

النخبه المحسنيه النخبه

ص: ٥٤

النخبه فی الحکمہ العملیہ والاحکام الشرعیہ النخبه

النخبه الوجیزه

النخبه

النوادرالاحادیث

النوادر

النوادرالاخبار

النّوادر

الولایه علی البکر فی التزویج رساله فی ثبوت الولایه

(ب) بخش بندی کتاب

هر کتاب دارای تقسیماتی است که مؤلف، کتاب را بر مبنای آن به دست می دهد. در این فهرست تاکید شده که به بخش بندی هر کتاب اشاره شود، که کتاب از چند مقاله یا چند باب یا چند فرقه و یا چند فصل فراهم آمده و احیانا اگر تقسیم بندی کوچکتری را مؤلف اعمال کرده، آن نیز در اینجا منظور شود.

(پ) تعداد ابیات هر کتاب یا رساله

در نظام نسخه نویسی و در عرف خوش نویسان به چهل حرف و به قولی به پنجاه

حرف، یک بیت گفته می شود که ممکن است کاتب آن را در یک سطر بگنجانند و یا بیشتر از یک سطر. (کتاب آرایبی در تمدن اسلامی، ۵۸۸) فیض کاشانی در فهرستش در توضیح هر یک از آثار خویش به تعداد ابیات آنها اشاره می کند. این اشاره در بخش کتاب شناسی

ما نیز ملحوظ شده است.

(ت) تاریخ تألیف

از مواردی که در بخش کتاب شناسی مدّ نظر بوده، تاریخ نگارش هر اثر است. تاریخ نگارش آثار فیض یا از گفته صریح خود فیض و یا از منابع دیگر به دست آمده است.

(ث) موضوع

فیض کاشانی دارای مرتبه والایی در علوم مختلف بوده، لذا نگاهیته های وی در موضوعات گوناگون فراهم آمده است. بدین منظور در بخش کتاب شناسی آثار وی، به موضوع هر کتاب اشاره می شود.

(ج) منابع

ص: ۵۵

پس از آوردن اطلاعات بخشهای گذشته، ذکر منابع مورد استفاده یکی از هدفهای اصلی است. در اینجا منابع با در نظر گرفتن تاریخ نگارش آنها درج می شود.

ج) آغاز و انجام

ذکر آغاز و انجام هر کتاب یا رساله به جهت اهمیت آن از مواردی است که به آن پرداخته ایم. بیان این قسمت، سبب می شود که بسیاری از ناهماهنگیها و لغزشهای موجود در نامگذاری آثار فیض از میان برداشته شود. محقق با مقابله و عرضه دادن آغاز

و انجام دو یا چند نسخه در می یابد که مثلاً آداب الذکر، آداب السلوک، آداب السالکین،

سلوکیه، زادالسالکین و سلوک یک اثر هستند و آثار جداگانه ای از هم به شمار نمی آیند.

ح) معرفی نسخه های خطی (ن . خ)

نوع خط، کاتب، سال کتابت، شماره نسخه و محل نگهداری نسخه، و احیاناً

اطلاعات نسخه شناسی دیگر همچون علامت بلغ، حاشیه به وسیله مؤلف، ناقص الاول و ناقص الاخر بودن نسخه، از مواردی است که به آن اشاره می شود. برای مثال در معرفی نسخه های خطی کتاب عین الیقین این چنین می آوریم:

نسخ، ابن شاه مرتضی، ۱۰۷۰، ش ۲۹۴۶، دانشگاه تهران ۸۲۹/۱۰//، مقابله علم الهدی در ۱۰۸۵، ش ۸۰۴، آستا ۲۰۹/۴ //، عصر مؤلف، ش (۸) ۹۳۳، مجلس ۲۳۴/۲۳ (ناقص الاخر) //...//، سید عبداللّه جزائری، ۱۱۴۱، ش ۱۹۷۸، گلپایگانی ۱۲۵/۳ (در مقدمه این نسخه رساله ای درباره فیض آمده است) //...// نستعلیق، سده ۱۲، ش ۱۶۵۹۳، آستا [رؤیت] [ناقص الطرفین] ...//

نخستین نسخه ما، نسخه ای است به خط نسخ ابن شاه مرتضی که در سال ۱۰۷۰ قمری کتابت شده و به شماره ۲۹۴۶ در فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، جلد دهم صفحه ۸۲۹ معرفی شده است. نسخه دوم، مقابله علم الهدی فیض کاشانی در سال ۱۰۸۵ (کاتب نامعلوم) که به شماره ۸۰۴ در فهرست کتابخانه آستان قدس رضوی جلد چهارم صفحه دویست و نه نمایانده شده است. دیگر نسخه، در عصر مؤلف کتابت شده و اکنون ناقص الاخر است و در مجموعه شماره (۸) ۹۳۳ مجلس است و در جلد بیست و سوم صفحه دویست و سی و چهار آمده است.

(خ) معرفی نسخه های چاپی (ن . چ)

اگر رساله یا کتاب مورد نظر به زیور طبع آراسته شده است در این بخش اطلاعات کتاب شناسی آن، چون اهتمام کننده، محل نشر، ناشر، تاریخ چاپ، تعداد صفحات و نوع چاپ مندرج می شود.

(د) ذکر ترجمه شرح، حاشیه، تعلیقه، ردیه و...

پس از ذکر موارد چاپی اثر، اگر کتاب یا رساله مورد نظر، دست مایه کار پژوهشگران بعدی قرار گرفته باشد بدین معنا که ترجمه یا شرحی و یا تعلیقه ای و... بر آن ارائه کرده باشند. این موارد تجزیه و تحلیل و بررسی شده و تمامی اطلاعات آنها بیان می شود. برای مثال نگاه کنید به شروح متعدد کتاب مفاتیح الشرایع.

(ذ) اختصارات

در تحقیق فوق، برای جلوگیری از تکرار و اضافه شدن متن، از منابع مورد استفاده با عنوانهای اختصاری ذیل بهره برده ایم که در جدول صفحه بعد به آنها اشاره می شود:

ص: ۵۷

آتشی

«نسخه هایی در یزد (کتابخانه آقای علی آتشی» به کوشش سید احمد

حسینی در نسخه های خطی دفتر هفتم. زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و

ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، کتابخانه مرکزی، ۱۳۵۳.

آثار ملی فهرست کتابهای کتابخانه انجمن آثار ملی. به کوشش فاطمه مهران و

محمد غلامرضایی. - تهران: انجمن آثار ملی، ۱۳۵۶. ج. ۱.

آخوند همدان «فهرست نسخه های خطی کتابخانه غرب آخوند همدان» به کوشش جواد

مقصودی در فهرست نسخه های خطی کتابخانه های رشت و همدان.

زیر نظر محمد تقی دانش پژوه. - تهران: فرهنگ ایران زمین،

۱۳۵۳.

آستا

فهرست کتب خطی کتابخانه آستان قدس رضوی. - مشهد: آستان

قدس رضوی، کتابخانه آستان قدس. ۱۳ ج.

آستانه

فهرست نسخه خطی کتابخانه آستانه مقدسه قم. به کوشش محمد تقی

دانش پژوه. - قم: آستانه مقدسه قم، بی تا. ج. ۱.

آشنایی با آشنایی با چند نسخه خطی. به کوشش حسین مدرسی طباطبائی و رضا

استادی. - قم: بی نا، ۱۳۵۵. ج. ۱.

آیت الله رضوی «کتابخانه آیت الله رضوی در کاشان» به کوشش محمد تقی دانش پژوه. در

نسخه های خطی دفتر هفتم. زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار.-

تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۳.

ادبیات تهران فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات. به کوشش محمد

تقی دانش پژوه. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۳۹. ج.۱

ادبیات مشهد فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دانشگاه فردوسی. به کوشش محمود فاضل. - مشهد: دانشگاه فردوسی،

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۳۵۴.

اصغر مهدوی «فهرست نسخه های خطی کتابخانه خصوصی دکتر اصغر مهدوی» به

ص: ۵۸

کوشش محمد تقی دانش پژوه در نسخه های خطی دفتر دوم. زیر نظر

محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، [۱۳۴۲].

احسن التقاسیم احسن التقاسیم فی معرفه الاقالیم. تألیف محمد بن احمد المقدسی،

ترجمه علینقی منزوی. - تهران: شرکت مؤلفان و مترجمان ایران،

۱۳۶۱. ج ۲.

اعتمادالدوله (اصفهان)

«فهرست کتابخانه های عمومی و خصوصی شهر همدان: کتابخانه

اعتمادالدوله» به کوشش پرویز اذکائی در نسخه های خطی دفتر پنجم.

زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۶.

الفبایی

فهرست الفبایی کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی. به

کوشش محمد آصف فکرت. - مشهد: آستان قدس رضوی، کتابخانه مرکزی،

۱۳۶۹.

الهیات تهران فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف

اسلامی دانشگاه تهران. به کوشش محمد باقر حجتی. با نظارت

محمد تقی دانش پژوه. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۵. ج ۲.

الهیات مشهد فهرست نسخه های خطی دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد. به

کوشش محمود فاضل. - مشهد: دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه

فردوسی، ۱۳۶۶ - ۱۳۵۵. ج ۳.

امل الامل. تأليف محمد بن الحسن الحرّ العاملي. - نجف: مكتبه اندلس،

۱۳۸۵ق. ۲ج.

امير المؤمنين

«مكتبه الامام امير المؤمنين العامه» به كوشش محمد تقى دانش پژوه. در

نسخه هاى خطى دفتر پنجم. زير نظر محمد تقى دانش پژوه و ايرج افشار.-

تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۶.

ايضاح ايضاح المكنون فى الذيل على كشف الظنون عن اسامى الكتب

والفنون. اسماعيل باشا بغدادى.- تهران: اسلاميه، جعفرى، ۱۳۸۷

(افست).

بحار الانوار

بحار الانوار: الجامعه لدرر اخبار الائمة الاطهار. تأليف محمد باقر

ص: ۵۹

مجلسی. - بیروت؛ داراحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ق. ۱۱۰ج.

ترجمه مفاتیح العلوم ترجمه مفاتیح العلوم. تألیف محمدبن احمد خوارزمی، ترجمه حسین

خدیوچم. چاپ دوم. - تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۶۲.

جاویدان خرد جاویدان خرد. تألیف احمدبن محمدبن مسکویه، ترجمه

تقی الدین محمد شوشتری، باهتمام بهروز ثروتیان. - تهران: مؤسسه

مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل، شعبه تهران، ۱۳۵۵.

جوادی

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات (مجموعه امام

جمعه کرمان) اهدایی آقای احمد جوادی. به کوشش محمدتقی

دانش پژوه. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۴. ۱ج.

حجّتیّه

فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه حجّتیّه قم. به کوشش رضا

استادی. - قم: بی نا، ۱۳۵۴.

حسین مفتاح «کتابخانه دکتر حسین مفتاح در تهران» به کوشش محمدتقی دانش پژوه. در

نسخه های خطی دفتر هفتم. زیر نظر محمدتقی دانش پژوه و ایرج افشار

. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۳.

حسینیّه شوشتریها «فهرست نسخه های خطی کتابخانه حسینیه شوشتریها(عراق، نجف)» به

کوشش اسدالله اسماعیلیان و رضا استادی. در نسخه های خطی دفتر

یازده و دوازده. زیر نظر محمدتقی دانش پژوه و اسماعیل حاکمی. - تهران:

دانشگاه تهران، ۱۳۶۲.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده ادبیات (مجموعه وقفی

علی اصغر حکمت) به کوشش محمدتقی دانش پژوه. - تهران: دانشکده

ادبیات دانشگاه تهران، ۱۳۴۱. ج.۱.

خانقاه احمدیه «فهرست کتابخانه های عمومی و خصوصی شیراز: کتابخانه خانقاه احمدیه»

به کوشش محمدتقی دانش پژوه در نسخه های خطی دفتر پنجم. زیر نظر

محمدتقی دانش پژوه و ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۶.

خیرات خان «فهرست نسخه های خطی مدرسه خیرات خان مشهد» به کوشش محمود

فاضل در فهرست نسخه های خطی کتابخانه های رشت و همدان. به

کوشش محمد روشن و دیگران. - تهران: فرهنگ ایران زمین، ۱۳۵۳.

دانشگاه اصفهان «فهرست نسخه های خطی دانشگاه اصفهان» به کوشش محمدتقی

دانش پژوه و ایرج افشار. در نسخه های خطی دفتر یازده و دوازده. زیر

نظر محمدتقی دانش پژوه و اسماعیل حاکمی. - تهران: دانشگاه تهران،

۱۳۶۲.

دانشگاه تبریز فهرست موجودی و راهنمای کتابخانه مرکزی دانشگاه تبریز.

کتابخانه مرکزی. - تبریز: دانشگاه تبریز، ۱۳۶۱.

دانشگاه تهران فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران. به کوشش محمدتقی دانش پژوه. -

تهران: دانشگاه تهران، [۱۳]. ۱۸ ج.

دفاعیات عین القضاء دفاعیات عین القضاء همدانی تألیف عبدالله بن محمد عین القضاء،

ترجمه و تحشیه قاسم انصاری. - تهران: کتابخانه منوچهری، ۱۳۶۰.

دوم

دومین فهرست خودنوشت فیض در همین مجموعه.

ده رساله ده رساله محقق بزرگ فیض کاشانی. به کوشش رسول جعفریان.

اصفهان: مرکز تحقیقات علمی و دینی امام امیرالمؤمنین (ع)، ۱۳۷۱.

الذریعه

الذریعه الی تصانیف الشیعه. تألیف آقابزرگ الطهرانی. - بیروت:

دارالاضواء، ۱۴۰۳ ق. ۲۵ ج.

رجال النجاشی فهرست اسماء مصنفی الشیعه. تألیف احمد بن علی نجاشی. - قم:

الداوری، [۱۳۹۸ ق]. ۳۴۰ ص.

رشت و همدان فهرست نسخه های خطی کتابخانه های رشت و همدان. به کوشش

ایرج افشار. - تهران: فرهنگ ایران زمین، ۱۳۵۳. ج. ۳.

روضات روضات الجنّات فی احوال العلماء والسادات. تألیف محمدباقر

الموسوی الخوانساری الاصبهانی. به کوشش اسدالله اسماعیلیان. - تهران:

اسماعیلیان، ۱۳۹۲ق. ج. ۸.

روضاتی

فهرست کتب خطی کتابخانه های اصفهان. به کوشش محمدعلی

روضاتی. - اصفهان: مؤسسه نشر نفائس مخطوطات، ۱۳۴۱.۲. ج.

ریاض

ریاض العلماء و حیاض الفضلاء. تألیف عبدالله افندی الاصبهانی. به

ص: ۶۱

کوشش محمود المرعشی، تحقیق احمد الحسینی. - قم: الخيام، ۱۴۰۱ق.

ج. ۶.

ریحانه

ریحانه الادب فی تراجم المعروفین بالکنیه او اللقب یا کنی والقاب.

تألیف محمد علی مدرس تبریزی. - تبریز: کتابفروشی خیام، ۱۳۴۶. ج. ۹.

سپهسالار

فهرست کتابخانه سپهسالار. به کوشش محمد تقی دانش پژوه و علینقی

منزوی. - تهران: انجمن ایرانی فلسفه و علوم اسلامی، ۵۶ - ۱۳۴۰. ج. ۵.

سلطنتی

فهرست کتب دینی و مذهبی و خطی کتابخانه سلطنتی. به کوشش

بدری آتابای. - تهران: کتابخانه سلطنتی، ۱۳۵۲.

سعد السعود

سعد السعود: کتاب علمی دینی فنی... تألیف علی بن موسی ابن

طاوس. - قم: الرضی، ۱۳۶۳.

سنا

فهرست کتب خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی - شماره ۲

(سنای سابق). به کوشش محمد تقی دانش پژوه و بهاء الدین علمی

انواری. - تهران: مجلس شورای اسلامی، ۱۳۵۹. ج. ۲.

سید شهاب الدین «فهرست نسخه های خطی سید شهاب الدین تبریزی» به کوشش محمد تقی

دانش پژوه در نسخه های خطی دفتر ششم. زیر نظر محمد تقی دانش پژوه

وایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۴۸.

شاهچراغ

فهرست کتب خطی در کتابخانه حضرت احمد بن موسی شاهچراغ.

به کوشش علی نقی بهروزی. - شیراز: چاپخانه مصطفوی شیراز، ۱۳۶۰. ج. ۲.

صدر بابل

فهرست نسخه های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل. به

کوشش علی صدرائی خوئی و دیگران. - تهران: آینه میراث، دفتر نشر میراث

مکتوب، ۱۳۷۶.

صدوشصت

صدوشصت نسخه از یک کتابخانه شخصی. به کوشش رضا استادی. -

قم: بی نا، ۱۳۵۴. ج. ۱.

طاهر شهاب «فهرست نسخه های خطی محمد طاهری شهاب» به کوشش محمد طاهری

شهاب در نسخه های خطی دفتر ششم. زیر نظر محمد تقی دانش پژوه و

ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۱.

ص: ۶۲

طرائق الحقایق. تألیف محمد معصوم شیرازی «معصوم علیشاه». به

کوشش محمدجعفر محجوب. - تهران: سنائی، بی تا. ۳ج.

عکسی مرعشی فهرست نسخه های عکسی کتابخانه عمومی حضرت

آیت الله العظمی مرعشی نجفی. به کوشش محمدعلی حائری. زیر نظر

محمود مرعشی. - قم: کتابخانه آیت الله مرعشی، ۱۳۶۶. ۲ج.

عمومی اصفهان فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی اصفهان. به کوشش جواد

مقصود همدانی. - تهران: وزارت فرهنگ و هنر، اداره کل کتابخانه ها، ۱۳۴۹.

ا.ج.

فاضلیه

فهرست کتب کتابخانه مدرسه فاضلیه. به کوشش اوکتایی. - مشهد:

آستان قدس رضوی، کتابخانه مرکزی، ۱۳۰۹. ۱ج.

فرهاد معتمد «فهرست کتابخانه محمود فرهاد معتمد» به کوشش یحیی ذکاء و محمدتقی

دانش پژوه در نسخه های خطی دفتر سوم. زیر نظر محمدتقی دانش پژوه

و ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، [۱۳۴۴].

فرهنگستان علوم

آذربایجان

«گنجینه نسخه های خطی و چاپی فرهنگستان آذربایجان در شهر باکو» به

کوشش محمدتقی دانش پژوه. در نسخه های خطی دفتر نهم. زیر نظر

محمدتقی دانش پژوه و ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۸.

فرهنگ و هنر فهرست کتب خطی کتابخانه عمومی فرهنگ و هنر مشهد. به کوشش

رمضانعلی شاکری. - مشهد: اداره کل فرهنگ و هنر خراسان، ۱۳۴۸. ج. ۱.

فوائد فوائد الرضويه في احوال علماء المذهب الجعفريه. تأليف شيخ عباس

قمي. - تهران کتابخانه مرکزی، ۱۳۳۷.

الفهرست

کتاب الفهرست. تأليف محمد بن اسحاق النديم، ترجمه و تحقيق

محمد رضا تجدد. - تهران: اميرکبير، ۱۳۶۰.

الفهرست (طوسی) الفهرست : فيه نحو من تسع مئه اسم من اسماء المصنفين و هو احد

الکتب الاربعه... تأليف محمد بن حسن طوسی، صححه و علق عليه

محمد صادق آل بحر العلوم. - نجف: المرتضويه، بی تا. ر + ۱۹۶ ص.

ص: ۶۳

فیضیه

فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه فیضیه قم. به کوشش رضا

استادی. - قم: بی نا، ۱۳۶۹. ج. ۲.

فیلمها

فهرست میکروفیلمهای کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه

تهران. به کوشش محمدتقی دانش پژوه. - تهران: دانشگاه تهران،

۱۳۴۸-۱۳۶۲. ج. ۳.

القاموس المحيط القاموس المحيط. تألیف محمد بن یعقوب فیروزآبادی. - بیروت: المؤسسة

العربیة للطباعة والنشر، بی تا. ج. ۴.

قصص

قصص العلماء. تألیف میرزا محمد تنکابنی. - تهران: علمیه اسلامیة، بی تا.

کبیریزد

«فهرست کتابخانه های شهرستانها (یزد: کبیر یزد)» به کوشش محمدتقی

دانش پژوه. در نسخه های خطی دفتر چهارم. زیر نظر محمدتقی

دانش پژوه و ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، [۱۳۴۴].

کشف الاستار

کشف الاستار عن وجه الکتب والاسفار. تألیف احمدالحسینی

الخوانساری الشهیر بالصفائی. - قم: مؤسسه ال بیت لاحیاء التراث، ۱۴۱۵.

ج. ۴.

کشف الحجب

كشف الحجب والاسرار عن اسماء الكتب والاسفار. تأليف اعجاز

حسين النيسابوری الکتوری. مع مقدمه المرعشی النجفی. - قم:

مکتبه آیت الله المرعشی النجفی، ۱۴۰۹.

گلیپایگانی فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله

گلیپایگانی. به کوشش رضا استادی و سیداحمد حسینی اشکوری. - قم:

کتابخانه عمومی حضرت آیت الله گلیپایگانی، ۱۳۵۷. ج.۳.

گوهرشاد

فهرست نسخه های خطی کتابخانه جامع گوهرشاد. - مشهد: کتابخانه

جامع مسجد گوهرشاد، ۱۳۵۸. ج.۴.

لس آنجلس

«فهرست نسخه های خطی فارسی دانشگاه لس آنجلس» به کوشش

محمدتقی دانش پژوه. در نسخه های خطی دفتر یازده و دوازده. زیر نظر

محمدتقی دانش پژوه و اسماعیل حاکمی. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۶۲.

لولوه

لولوه البحرین فی الاجازات و تراجم رجال الحدیث. تألیف یوسف بن

ص: ۶۴

احمدالبحرانی. به کوشش محمدصادق بحر العلوم. - النجف: النعمان،

۱۹۶۶م.

مجلس

فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی. تألیف ابن یوسف شیرازی و

عبدالحسین حائری و دیگران. - تهران: مجلس شورای اسلامی،

۱۳۱۷-۱۳۷۶. ۲۵ج.

مجموعه رسائل

مجموعه رسائل خطی فارسی. نشریه گروه تصحیح متون معارف

خطی فارسی

اسلامی بنیاد پژوهشهای اسلامی. زیر نظر نجیب مایل هروی. - مشهد:

آستان قدس رضوی، بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۷۵-۱۳۶۹. ۵ج.

مجمع الرجال

مجمع الرجال: الحاوی لذكر المترجمین فی الاصول الخمسه

الرجالیه... تألیف عنایه الله بن علی القهپائی، صححه وعلق علیه

ضیاءالدین الشهیر بالعلامه الاصفهانی. - قم: اسماعیلیان، بی تا. ۷ج.

مدرسه امام عصر فهرست نسخه های خطی مدرسه امام عصر (عج) شیراز. به کوشش

محمد برکت. - شیراز: کتابخانه مدرسه امام عصر شیراز، ۱۳۷۴.

مدرسه عباس قلی خان «نسخه های خطی مدرسه عباسقلی خان در مشهد» به کوشش محمود

فاضل. در نسخه های خطی دفتر هفتم. زیر نظر محمدتقی دانش پژوه و

ایرج افشار. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۳.

مدرسه نمازی خوی فهرست نسخه های خطی مدرسه نمازی خوی. به کوشش علی

صدرائی خوئی. - تهران: انجمن آثار مفاخر فرهنگی، دفتر نشر میراث

مکتوب، ۱۳۷۶.

مرعشی

فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی

نجفی مرعشی. نگارش احمد حسینی، زیر نظر محمود مرعشی. - قم:

کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی نجفی مرعشی، ۱۳۷۶-۱۳۵۶.

ج. ۲۷.

مروی

فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه مروی تهران. به کوشش

رضا استادی. تهران: کتابخانه مدرسه مروی، ۱۳۷۱.

مسجد اعظم فهرست نسخه های خطی کتابخانه مسجد اعظم قم. به کوشش رضا

ص: ۶۵

استادی. - قم: کتابخانه مسجد اعظم قم، ۱۳۶۵.

مشار

فهرست کتابهای چاپی فارسی از آغاز تا آخر سال ۱۳۴۵. به کوشش

خان بابا مشار. - تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۲. ج. ۳.

مشکوه

فهرست کتابخانه اهدایی آقای سیدمحمد مشکوه به کتابخانه

دانشگاه تهران. به کوشش علینقی منزوی. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۳۰.

معارف

فهرست کتابخانه عمومی معارف. به کوشش عبدالعزیز جواهر کلام. -

تهران: بی نا، ۱۳۱۴. ج. ۲.

مقالات کنگره کتاب مجموعه مقالات کنگره کتاب و کتابخانه در تمدن اسلامی. به

کوشش بنیاد پژوهشهای اسلامی. - مشهد: آستان قدس رضوی،

بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۷۷. ج. ۵.

ملک

فهرست نسخه های خطی کتابخانه ملی ملک وابسته به آستان قدس

رضوی. زیر نظر ایرج افشار و محمدتقی دانش پژوه. - تهران: کتابخانه ملک.

ج. ۱۰.

ملی

فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی. به کوشش عبدالله انوار. - تهران:

کتابخانه ملی ۱۳۵۳ - ۱۳۴۳. ج. ۱۳.

ملی تبریز فهرست کتابخانه ملی تبریز. به کوشش میر و دود سید یونسی. - تبریز:

کتابخانه ملی تبریز، ۱۳۴۸. ج ۲.

ملی فارس فهرست کتب خطی کتابخانه ملی فارس. به کوشش علینقی منزوی

- شیراز: انجمن کتابخانه های شیراز، ۱۳۵۱. ج ۲.

مؤلفین کتب چاپی مؤلفین کتب چاپی فارسی و عربی از آغاز چاپ تا کنون. به کوشش

خان بابا مشار. - تهران: بی نا، ۴۴ - ۱۳۴۰. ج ۶.

نسخه ها

نسخه های خطی «نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران» (۱۲ - ۱).

زیر نظر محمد تقی دانش پژوه، ایرج افشار و اسماعیل حاکمی. - تهران:

دانشگاه تهران، کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۶۲ - ۱۳۴۲.

نشر فرهنگ «نسخه های خطی کتابخانه جمعیت نشر فرهنگ شهر رشت» به کوشش

محمد روشن. در فهرست نسخه های خطی کتابخانه های رشت و

ص: ۶۶

همدان. زیر نظر محمد تقی دانش پژوه. - تهران: فرهنگ ایران زمین،

۱۳۵۳. ج ۳.

وزیری

فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری یزد. به کوشش محمد

شیروانی. - تهران: انجمن آثار ملی، ۱۳۵۰. ج ۵.

هدیه

هدیه الاحباب فی ذکر المعروفین بالکنی واللقاب والانساب. تألیف

شیخ عباس قمی. - تهران: کتابخانه صدوق، ۱۳۶۲.

هدیه العارفین

هدیه العارفین، اسماء المؤلفین و آثار المصنفین. اسماعیل باشا بغدادی.

به کوشش رفعت بیلکه الکیسی و ابن المعین محمود کمال اینال. - تهران:

اسلامیه، جعفری، تبریزی، ۱۳۸۷ق. ج ۲. (افست از چاپ استانبول)

هزار و پانصد فهرست هزار و پانصد نسخه خطی اهدائی رهبر معظم انقلاب

حضرت آیت الله خامنه ای به کتابخانه آستان قدس رضوی. به

کوشش رضا استادی. - مشهد: آستان قدس رضوی، کتابخانه مرکزی،

۱۳۷۳.

یکم

نخستین فهرست خودنوشت فیض کاشانی در همین مجموعه

ص: ۶۷

طرح کتاب شناسی آثار فیض کاشانی در اواخر سال ۱۳۷۴ توسط استاد دانشمند جناب آقای نجیب مایل هروی به این جانب پیشنهاد شد. به دنبال آن کار فیش برداری از منابع و مراجع آغاز شد و افزون بر پانصد جلد کتاب شناسی و فهرست مورد بررسی قرار گرفت و دستاورد آن تهیه هزاران برگه اطلاعات کتاب شناسی فیض بود.

در همان سال برای پایان نامه کارشناسی ارشد خودم در رشته کتابداری همین طرح را ارائه نمودم و مسئولیت راهنمایی این خطیر را از خود آن بزرگوار درخواست کردم که با سعه صدر و متانت مورد قبول واقع شد. از همان روز در مناسبت‌های مختلف، جزئی‌ترین نکات کار را با ایشان در میان گذاشتم به طوری که برای برخی موارد چندین ساعت بحث و تبادل نظر انجام شد و از اندوخته‌های ایشان بهره‌های وافر بردم تا اینکه

پس از مدتهای مدید طرح پخته و سخته و به شکل امروزمین خودش درآمد.

در این راه عنایت و لطف استاد بزرگوار دیگرم آقای دکتر محمود فاضل هم رهگشای راهم بود. ایشان نیز با تشویق خود مرا در ادامه کار مصمم نمودند. دیگر بزرگانی که لطفشان شامل حال بنده بود و همیاری آنان در پیشرفت کار مؤثر افتاد عبارتند از:

۱ - دوست و همکار عزیزم آقای غلامرضا پرنده که در استنساخ و مقابله نسخه‌ها در تهران مرا یاری دادند.

۲ - دوست و همکار عزیزم آقای موسی الرضا باشتنی که نمونه خوانی همه اثر را با جدیت دنبال کردند.

۳ - همکاران کتابخانه بنیاد پژوهشها، که با در اختیار نهادن کتابهای متعدد مرا یاری

کردند. خصوصاً دوستِ بزرگوارم آقای صدفی که در مراجعه مجدد برخی فهارس خطی از ایشان بهره بردم.

در خاتمه لازم می دانم که از عنایت و همکاری مسئولان محترم بنیاد پژوهشهای اسلامی به ویژه معاونت محترم پژوهشی آقای محمد رضا مروارید که نهایت همکاری را با بنده داشتند تشکر نمایم. صفحه آرای این اثر نیز به اهتمام دوست عزیزم حسین الطائی در واحد کامپیوتر بنیاد صورت پذیرفت که در اینجا لازم می دانم برای همه آنان از خداوند منان کامیابی و توفیق را مسألت جویم.

والسلام

مشهد مقدس - ۳۰/۱/۱۳۷۷

ص: ۶۹

فهرست یکم

اشاره

ص: ۷۱

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى (١) و بعد فهذا فهرس (٢) مصنّفات خادم علوم الدين محمّد بن مرتضى المدعوّ بمحسن ايده الله في اولاه للتزوّد لآخره، كتب للضبط و التعريف بالتماس بعض الاخوان وفقهم الله.

[١]

فمنها

كتاب الصّافي

في تفسير القرآن بما وصل الينا من ائمتنا المعصومين - عليهم السلام - من البيان، جمعت فيه من مواضع شتى في (٣) كتب اصحابنا - رحمهم الله - ما لعله يكفي لظاهر التفسير مع شىء من التأويل يسير ارحتُ به اخواننا من التفسير بالرأى و التخمين و لاسيما آراء العامه من المخالفين - و الحمد لله رب العالمين - يقرب من سبعة و اربعين الف بيت. وقع الفراغ من تأليفه في خمس و سبعين بعد الالف.

ص: ٧٣

١- I فهذا فهرست مصنّفات الفقير الى الله محمّد بن المرتضى المدعوّ بمحسن عفى عنه الى اوان توسّطه بين الثلاثين و الاربعين و عسى ان يصنّف بعد ذلك ان امده الله في العمر كتباً اخرى اعلى و احسن و ادقّ و اتقن على نسبت خروجه من الجهل مندرجا كما كان الى الان لقد احسن الله فيما مضى كذلك يحسن فيما بقى و كلّ ما يصنّف فيما بعد يلحق بها في هذا الفهرس انشاء الله تعالى.

٢- K فهرست

٣- K من

و منها

كتاب الاصفى

و هو منتخب من الصافى، يشتمل على لباب ما فيه راعيت فيه غايه الايجاز مع التنقيح و نهايه التلخيص مع التوضيح فى احد و عشرين الف بيت تقريبا(١) وقع الفراغ منه بعد الصافى بستين.[١٠٧٧]

و منها

كتاب الوافى(٢)

يحتوى على جملة ما ورد من علوم الدين فى القرآن المبين(٣) و جميع ما تضمّنته اصولنا الاربعه التى عليها المدار فى هذه الاعصار اعنى الكافى و الفقيه و التهذيب و الاستبصار من الاخبار(٤) على ترتيب حسن و نظم مستحسن(٥) و تهذيب

[١B] و توضيح و تسهيل(٦) تناول و شرح(٧) و بيان لما يحتاج اليها(٨) و جمع و توفيق لما يكاد يتعارض منها او يتخالف(٩) بحسب الظاهر و اختصار فى الفاظ الاسانيد

من غير حذف لشيء(١٠) منها و قد تمّ فى خمسة عشر(١١) جزءا كل منها كتاب برأسه يقرب مجموعه من مائه و خمسين الف بيت(١٢)

وقع الفراغ من تصنيفه فى سنه ثمان و ستين بعد الالف > و قد انتظم جمعه

ص: ٧٤

١- K - تقريباً

٢- I + فى علوم الدين

٣- K - المبين

٤- I - من الاخبار

٥- I - حسن، مستحسن، توضيح

٦- I تهليل

٧- K - و شرح

٨- K - اليها

٩- D - تتخالف

١٠- K بشى ء

١١- I اربعة عشر مجلدا

١٢- I مائه الف و خمسة و اربعين بيتا

فى تسع و سنين و شهر<.

[٤]

و منها

كتاب الشافى

و هو منتخب من الوافى يشتمل على لباب ما فيه اوردنا فيه ما هو بمنزله الاصول و الاركان، و ما لا تعارض عند التحقيق فيه و لا تشابه بعد التأمل فى الفاظه و معانيه بل هو من قبيل المحكم. و اكتفينا عن المكرر بالاوضح والاتم، و اقتصرنا فى الشرايع و الاحكام على الالهم و الاحكم، و جعلناه جزئين، جزء فيما هو من قبيل العقايد و الاخلاق(١) و جزء فيما هو من قبيل الشرايع و الاحكام، فى كل منهما اثنا عشر كتابا، يقرب [مجموعها] من سته و عشرين الف بيت. وقع الفراغ منه فى سنة اثنتين(٢) و ثمانين بعد الالف.

[٥]

و منها

كتاب النوادر

فى جمع الاحاديث الغير المذكوره فى الكتب الاربعه المشهوره فى سبعة آلاف بيت(٣).

ص: ٧٥

١- K - و الاخلاق

٢- K اثنين

٣- D - بيت

و منها

كتاب معتصم الشيعه فى احكام الشريعه

و هو مشتمل على امّهات المسائل الفقيهيه الفرعيه مع دلائلها و مأخذها و الاختلافات الواقعه فيها بين الطائفه المحقّه و تبيان الحق منها ببسط و تفصيل و فصل بعض المعاملات عن بعض حتى صار اثنى عشر كتابا(١) و قد تمّ منه كتاب الصلوه مع مقدمتها فى مجلد(٢) يقرب من اربعه(٣) عشر الف بيت و اربعمائه فى سنه تسع و عشرين بعد الالف - وفقنا(٤) الله لتمامه.

و منها

كتاب مفاتيح الشرايع

و هو ايضا يحتوى على امّهات مسائل الفقه مع الاشاره الى الدلائل(٥) و الاقوال التى قيلت [٢a] فيها بايجاز و اختصار >مصنّف به فى البيان و التقرير اثنا عشريات شيخنا المحقق البهائى - طاب ثراه- لو خلت عن الفروع النادره و انطوت على الاشارات الى الدلائل فى جميع المسائل < و قد تمّ جميع مطالبه التى هى ابواب الفقه كلّها مع مسائل مهمه اخرى فقهيه لم يذكرها الفقهاء - رحمهم الله - او اكثرهم فى اثنى عشر كتابا يقرب من خمسه عشر الف بيت. وقع الفراغ منه فى سنه اثنتين و اربعين بعد الالف.

ص: ٧٦

١- I و تفصيل اشبه مصنّف به كتاب مختلف الشيعه للعلامه الحلى - رحمه الله - لو كان مشتملاً على الاتفاقيات مستقصى

جميع الدلائل.

٢- K - فى مجلد

٣- I سبعة

٤- K وفق

٥- I بدلائلها

[٨]

و منها

كتاب النُخبه (١)

يشتمل (٢) على خلاصه ابواب الفقه كلّها مع استقصاء الآداب و السنن ظاهرا و باطنا و اصول علم الاخلاق في عبارات و جيزه، بليغه، مراعيه لالفاظ الحديث في الاكثر (٣) لم يسبق بمثله و قد تمّت في ثلاثه الاف و ثلاثمائه (٤) بيت تقريبا في سنه خمسين بعد الالف (٥)

[٩]

و منها

كتاب التطهير

و هو نخبه من النخبه لبيان علم الاخلاق و تطهير السرّ خاصّه يقرب من خمسمائه بيت.

[١٠]

و منها

كتاب علم اليقين في اصول الدين

يشتمل على خمسين مطلباً ذوات ابواب و فصول في اربعة مقاصد (٤) هي العلم بالله و العلم بالملائكه و العلم بالكتب و الرّسل و العلم باليوم الاخر، على ما

ص: ٧٧

١- I النخبه الكبرى

٢- K المشتل

٣- I كثير

٤- I - ثلاثمائه

٥- I - في سنه خمسين بعد الالف

٦- K مطلباً في اربعة مقاصد و ذوات ابواب

يستفاد من الكتاب و السنه و اخبار اهل البيت - عليهم السلام - ببيان ما يحتاج منها الى البيان و التوفيق بين ما يُتراءى منها متخالفه بحسب الظاهر و نقل نتائج افكار اولى الالباب، فيما يدقّ من ذلك و يطف مع شواهد و تاييدات، تطابق الاذهان السليمه و الاذواق السمتقيه، قاصر الطرف على بيان الحقّ، مرفوع الذيل عن (1) نقل الاقوال و سلوك طريقه اهل الجدل كما هو دأب المتكلمين و المتفلسفين من اصحاب الظنّ و التخمين.

و هو كتاب لم يسبق بمثله (2) و لم ير (3) شبهه فيما اظن بل تفردت بطريق تأليفه بالهام من الله جلّ و عزّ و له الحمد (4) و قد تمّ جميع ابوابه و مقاصده فى اربعة عشر (5) الف بيت و خمسائه تقريبا فى سنه اثنتين و اربعين بعد الالف.

[11]

و منها

كتاب المعارف

و هو ملخص علم اليقين و لبابه فى ستة آلاف و مأتين (6)

[12]

و منها

كتاب عين اليقين [2B] فى اصول (7) اصول الدين

يشتمل على خمسين مطلباً ذوات فصول فى مقصدين: احدهما اصول العلم و

ص: ٧٨

١- K فى

٢- I مثله

٣- I آر

٤- I اطهر

٥- I ثمانيه

٦- K ستمائه و الف و مأتين

٧- I و K - اصول

الآخر العلم بالسموات و الأرض و ما بينهما بيانات حكميه و براهين عقليه و اذواق كشفية و شواهد فرقانية و تاييدات نبويه و تشييدات و لويه غير مجاوز عن بيان الحق و كشفه الى نقل الآراء (١) و هو كتاب مضمون به عن غير اهله ليس بمبتذل قريب و لا لاكثر الناس فيه نصيب. اذ هو مخ العلم و لب الحكمة (٢) و لباب المعرفة

و عين الحق و زبده نتايج الافكار ليس له شبيه في جامعته و تماميته مع (٣) الاختصار و الوضوح. ذلك من فضل الله علينا و على الناس و لكن اكثر الناس لا يشكرون. و قد تم جميع مطالبه و مقاصده في اربعة (٤) عشر الف بيت تقريبا في سنة ست و ثلاثين بعد الالف.

[١٣]

و منها

كتاب اصول المعارف

و هو ملخص مهميات كتاب عين اليقين، فما (٥) هو من قبيل الضوابط و الاصول بترتيب احسن و تقرير اتقن، ليس له في جوده بيان مقاصده نظير. يقرب من اربعة آلاف بيت و قد صنف في سنة تسع و ثمانين بعد الالف (٦)

ص: ٧٩

١-K - الى نقل الآراء

٢-I الحكم

٣-I و K + كمال

٤-I اثنا

٥-K بما

٦-I اصول المعارف / في تحقيق الاصول الخمسة و بيانها على النهج الحكمي و البرهان العقلي مع المؤيدات النقلية في ايجاز اختصار، تقرب من الف بيت.

و منها

كتاب المحجّه البيضاء في احياء الاحياء

و هو تهذيب و تنوير لاحياء علوم الدين من مصنفات ابي حامد الغزالي و تجريد له من البدع و الاهواء و تايد لمطالبه الحقّه باخبار الاثمه الهدى - صلوات الله عليهم - و كلمات شيعتهم العلماء. يشتمل كالأحياء على اربعين كتابا في اربعة ارباع هي العبادات و العادات و المهلكات و المنجيات و كأنه (١) هو الاحياء الذي صار شيعينا امامنا و كتبه ككتبه الأ كتابا واحدا في اواخر ربع العادات بدّلناه تبديلا و حجمه يقرب من حجمه و مجموعه سبعون الف بيت تقريبا. >نسبه مسائل

الشرعيه من العبادات و المعاملات الى الكتب الفقيهه كنسبه علم اليقين الى كتاب

الكلاميه و هذه المصنّفات الخمس بل الاربعه الاخيره منها جامع لمجامع علوم الدين كلّه ينبغي لايحتاج الطالب معها الى كتاب آخر <. وقع الفراغ منه سنة ست و اربعين و الف (٢)

و منها

كتاب الحقايق في اسرار الدين

و هو ملخص المحجّه و لبابه مع [٣a] زيادات متقنه و بيان اتقن و اتيان بما هو احسن في سبعة آلاف بيت و قد صنّف في سنة تسعين و الف.

ص: ٨٠

١ - I - كأنه

٢ - I - وقع... و الف.

[١٦]

و منها

كتاب قرّه العيون فى اهمّ الفنون

المأخوذ من معدن العلم و عين الحكمة يستقر به فى صدور اهله اصول الدين فينجون من اتباع الظنّ و يضمنون به عن غير اهله كل الضنّ فى ثلاثه آلاف و خمسمائه بيت و قد صنّف (١) فى سنه ثمان و ثمانين و الف.

[١٧]

و منها

كتاب الكلمات المكنونه

فى علوم اهل المعرفه و اقوالهم > و معارف دينيه تقدّست عن افهام جماهير

الناس و اذعانهم < يحتوى على لباب معارف العارفين و زبده اصول اصول

الدين (٢) مع مسائل دينيه > و هى من العلم المكنون المخزون الذى لا- يمسه الا- المطهّرون < يقرب من اربعة آلاف و اربعمائه بيت. صنّف فى سنه سبع و خمسين و الف.

[١٨]

و منها

كتاب الكلمات المخزونه

و هى المنتزعه من المكنونه (٣) بحذف المسائل الدينيه و ما ليس بذلك المهمّ

ص: ٨١

١- K- و قد صنّف

٢- I+ و عدد كلماتها ثمانون

٣- K المكنون

بيان احسن و تقرير اتقن. يقرب من الف بيت و خمسمائه بيت. صنف في سنه تسع و ثمانين و الف.

[١٩]

و منها

كتاب اللثالي (١)

و هو من ملتقطات (٢) الكلمات المكونه مما لا يضنّ به كلّ الضننّ، ينتفع به المتوسطون (٣)، يقرب من الف بيت و سبعمائه D§ + صنف بعد المكونه بسنين قلائل و قريب منه الكلمات الرائقه في ثمانمائه.

[٢٠]

و منها

الكلمات المضمونه

في بيان التوحيد و مراتبه في ثمانمائه بيت. صنف في سنه الف و تسعين.

[٢١]

و منها

الكلمات السريه (٤)

المنتزعه من ادعيه الائمة المعصومين - صلوات الله عليهم - في ثلاثمائه و ثلاثين، صنف (٥) في سنه ثمان و ثمانين و الف.

ص: ٨٢

١- K اللالي

٢- K - ملتقطات

٣- K + في الطهاره

٤- K + العليه

٥- K و D صنف

[٢٢]

و منها

كتاب جلاء العيون D§

جلاء القلوب

[٢٣]

و منها

كتاب تشريح العالم

في بيان هيات العالم و اجسامه و ارواحه و كيفيه حركات الافلاك و العناصر و كميتها و مقادير الابعاد و الاجسام D§ الاجرام

[٢٤]

و منها

انوار الحكمة

و هو مختصر من كتاب علم اليقين مع فوائد حكميه اختصت به و مشتمل (١) كاصله على المقاصد الاربعه، يقرب [٣b] من سته آلاف بيت. وقع الفراغ منه في D§ - في

(٢) I - وقع الفراغ... بعد الالف.

١- K يشتمل

٢- سنه ثلاث و اربعين بعد الالف

[٢٥]

و منها

كتاب اللباب (١)

و هو لباب القول فى الاشارات الى كيفيه علم الله سبحانه بالاشياء فى مأتى بيت (٢).

[٢٦]

و منها

كتاب اللب

و هو لبّ القول فى معنى حدوث العالم و بيانه فى ثلاثمائه و سبعين بيتا.

[٢٧]

و منها

كتاب ميزان القيامة (٣)

يذكر فيه تحقيق القول فى كيفيه ميزان يوم القيامة و التوفيق بين الاخبار المتخالفه فيه بحسب الظاهر (٤) و الجمع بين الاقوال المختلفه التى قيلت فيه و هو من ابكار افكارى التى لم يطمهنّ احدٌ قبلى - و لله الحمد. يشتمل على ستّه ابواب

و يقرب من ستّمائه بيت، و قد صنّف فى سنه اربعين بعد الالف (٥)

ص: ٨٤

١- I لباب القول

٢- I يقرب من مأتى و عشرين بيت.

٣- D يوم القيامة

٤- I المتخالفه بحسب الظاهر الوارده فى ذلك

٥- I - و قد... الالف.

[٢٨]

و منها

كتاب مرآه الاخره (١)

تنكشف فيه حقيقه الجنه و النار و وجودهما الان و محلّهما من الدنيا و جملة ما فيهما من اللذات و الآلام و اهليهما، مشتمل على اربعة ابواب في

تسمائه (٢) بيت، و قد صنّف في سنه اربع و اربعين بعد الالف (٣)

[٢٩]

و منها

كتاب ضياء القلب

في تحقيق حقيقه الحُكّام (٤) الخمسه التي تحكّم على الانسان في باطنه و تميز بعضها عن بعض و ترجيح بعضها على بعض و الاستعانه ببعضها على بعض (٥) و ما يتعلّق بذلك. و هو كتاب لم يسبقه مثله، يقرب من خمسائه بيت، و قد صنّف في سنه سبع و خمسين بعد الالف (٦)

[٣٠]

و منها

تنوير المواهب

و هو تعليقات على تفسير القرآن المنسوب الى الكاشفى الموسوم بالمواهب

ص: ٨٥

١- I مرآه الاخر

٢- I ثمانمائه

٣- I - وقد... الالف.

٤- I احكام

٥- I - و ترجيح... على بعض؛ K - و الاستعانه... بعض.

٦- I - و قد صنّف... بعد الالف

العَلِيَّة، تنبّه (١) على ما خالف الاماميّه في تفسير الآيات و شأن النزول ممّا ليس على طريقه اهل البيت - عليهم السلام - و تورد ما ورد عنهم - عليهم السلام - في ذلك يقرب من ثلاثه D§ ثلاث

[٣١]

و منها

كتاب شرح الصّحيفه السجاديّه

نشرح منها ما لعلّه يحتاج الى الشرح في ايجاز و اختصار، يقرب من الفى (٢) بيت و مأتين و قد صنّف في سنه خمس و خمسين بعد الالف (٣)

[٣٢]

و منها

الكلمات الطّريفه

في ذكر منشاء ٤]a [اختلاف (٤) آراء الامّه المرحومه و تفاصيل (٥) اصنافهم المتباينه

في طرقهم المرسومه و التّنبيه على غثّها و سمينها و واهنها (٦) و متينها بعبارات

وجيزه بليغه شائقه رائقه لها حلاوه و طلاوه. اقتبس جلّها من الآيات القرآنيه و الاخبار المعصوميّه و هي مائه كلمه يقرب من الف بيت و قد صنّف في سنه ستين بعد الالف.

ص: ٨٦

١- K تنبيه

٢- K الف

٣- I - و قد... الالف.

٤- K اختلافات

٥- K تفصيل

٦- K و هينها

[٣٣]

و منها

كتاب بشاره الشيعة

فيه بشرى للفرقة الامامية على صحه دينهم و سداد يقينهم و انهم الفرقة الناجية المبشر لهم بالجنة من بين DS و K بيان

[٣٤]

و منها

كتاب الأربعين

في مناقب امير المؤمنين عليه السلام هو انموذج من فضائله و قطيره (١) من بحار مناقبه
التقطته من كتاب جمعه بعض اصحابنا في فضائله يقرب من ثلاثة آلاف و ثلاثمائة بيت.

[٣٥]

و منها

كتاب سفينه النجاه

في تحقيق ان مأخذ الاحكام الشرعيه ليست الا محكمات الكتاب و السنه و احاديث اهل العصمه -سلام الله عليهم- و ان اجتهاد
فيها و الاخذ باتفاق الآراء ابتداء في الدين و اختراع من المخالفين و هو كتاب جيد العبارات، حسن

ص: ٨٧

١- K قطره

الإشارات. يقرب من الف و خمسمائه بيت و قد صنّف في سنه ثمان و خمسين بعد الالف.

[٣٦]

و منها

الرسالة الموسومة ب الحقّ المبين

في تحقيق (١) كيفيه التّفقه في الدّين يقرب من مأتين و خمسين بيتا و قد صنّفت في سنه ثمان و ستين بعد الالف.

[٣٧]

و منها

كتاب الاصول الاصيليه (٢)

مشمتمل على عشره اصول مستفاده من الكتاب و السنّه و اخبار اهل البيت - عليهم السلام - مبيّنه بالبيانات (٣) الصريحه و مؤيده بشواهد العقول الصحيحه يتعرّف منها كيفيه استنباط المسائل الدّينيه و الاحكام الشرعيّه اصولا و فروعاً من مأخذها و منزله من [b]٤ الكتب المصنّفه في اصول الفقه كمنزله علم اليقين الى الكتب الكلاميه لا شبيهه (٤) له في مصنّفات القوم فيما احسب يقرب من الفين و ثمانمائه بيت (٥) و قد صنّف في سنه اربع و اربعين بعد الالف (٦).

ص: ٨٨

١- K - تحقيق

٢- I و K الاصيله

٣- K و D بالبيانات

٤- K شبه

٥- I يقرب من ثلاثه آلاف بيت.

٦- I - و قد... الالف.

[٣٨]

و منها

كتاب تسهيل السبيل بالحجه

فى انتخاب كشف المحجّه للسيد بن طاوس العلوى - رحمه الله - مع اضافته تاييدات لبعض مطالبه اليه و زياده فوائده و مّمّمات ليس فيه، يشتمل على بيان طريقه اكتساب العلم و العمل و كفيته و تبين سهوله تحصيل الاعتقادات الحقه و المسائل الشرعيه و ما يؤدى الى النجاه يقرب من تسعمائه بيت و قد صنّف فى سنه اربعين بعد الالف (١).

[٣٩]

و منها

كتاب نقد الاصول الفقهيّه

يشتمل على خلاصه علم اصول (٢) الفقه و ملخصه فى سبعين اصلاً منقحه مهذبّه مع تفرّيعات و تنبيهات خلّت عن اكثرها اكثر كتب القوم. صنّفته فى عنفوان الشباب (٣) و هو اوّل مصنّف لى فى العلم. يقرب من الفين و ثلاثمائه بيت.

[٤٠]

و منها

كتاب اصول العقايد

فى تحقيق الاصول الخمسه الدينيه و بيانها على النهج الحكمى و البرهان

ص: ٨٩

١- I و قد... الالف.

٢- I الاصول و

٣- I فى او ايل الحال يقرب من ثلاثه آلاف بيت

العقلی مع المویّدات التّقلیّیه فی ایجاز و اختصار. یقرب من ثمانمائه بیت و قد صنّف فی سنه ستّ (۱) و ثلاثین بعد الالف.

[۴۱]

و منها

کتاب منهاج النجاه

یتبین فیہ العلم الذی طلبه فریضه علی کلّ مسلم. یشتمل علی عشره ابواب فی مقصدین:

احدهما: ذکر اصول الاعتقادات بیانات جمیله و شواهد قریبه من الافهام من الکتاب و السنّه.

و الثانی: ذکر ما یجب العمل به من العبادات الّتی یعمّم (۲) التکلیف بها و الاخلاق الفاضله لتحصیلها و الرذائل الخلقیه لاجتنابها و ما یتعلّق بذلك یقرب من الفی بیت <او یزید علیه قليلاً> و قد صنّف فی سنه اثنین و اربعین بعد الالف (۳).

[۴۲]

و منها

کتاب خلاصه الاذکار

و هو جامع لزیده الاذکار الوارده فی القرآن و الحدیث [۵a] لكلّ فعل و عمل و حرکه و سکون و حال و وقت و حادثه و واقعه و سرور و همّ و عباده و معامله الی

غیر ذلك. قد جمعتها من مواضع شتی و کتب متفرقه و ضبطتها فی اثنی عشر

ص: ۹۰

۱- K سنّه

۲- I یعلم

۳- I - و قد... الالف.

فصلاً. يقرب من الفى بيت (1) و ثلاثمائه بيت (2) و قد صَنَّف فى سنه ثلاث و ثلاثين بعد الالف (3).

[٤٣]

و منها

كتاب ذريعه الصُّراعه

فى جمع الادعيه المتضمَّنه للمناجاه مع الله تعالى المنقوله عن الائمة المعصومين و لا سيَّما زين (4) العابدين - صلوات الله عليهم اجمعين - > يشتمل على مائه و نيف مناجاه < يقرب خمسه (5) آلاف بيت و قد صَنَّف فى سنه نيف D§

بنيف؛ K - نيف

I (٤)

- و قد... الف.

[٤٤]

و منها

كتاب مُنتخب الأوراد

يشتمل على الاذكار و الدَّعوات المتكرَّره فى اليوم و الليله و الاسبوع < و الشَّهر > و السَّينه. يقرب من خمسه الاف و خمسمائه بيت. وقع الفراغ من تصنيفه

فى سنه سبع و ستين و (7) الالف (8).

ص: ٩١

١- I + او يزيد.

٢- K - بيت

٣- I - و قد... الالف.

٤- I و K سيّد

٥- I ثلاثه.

٦- و خمسين و الف

٧- K بعد

[٤٥-٤٦]

و منها

كتاب لبّ الحسنات - و - زاد العقبي

المشتملان على خلاصه ما في منتخب الاوراد مع ذكر ثواب تلك الاوراد و ترجمه اذكارها و دعواتها يقربان من ثلاثه آلاف بيت.

[٤٧]

و منها

كتاب اهم ما يعمل

يشتمل على مهمّات ما ورد في الشريعه المطهره من العمل يقرب من خمسمائه بيت.

[٤٨]

و منها

كتاب الخطب

يشتمل على مائه خطبه و يئف D§

ينيف

I(١)

ثلاثه آلاف و خمسمائه بيت

I.(٢) - وقد تمّ... الف

١- لجمعات السنّه و العيدين لفقّتها و التقطّتها من كلام الائمة المعصومين - عليهم السلام - و غيرهم من اهل العلم بتصريفات

يقتضيها لسان الحال و افهام ابناء الزّمان يقرب من اربعة

٢- آلاف بيت و قد تمّ و جمع في سنه سبع و ستين و الف

[٤٩]

و منها

ثناء المعصومين

و هو تحيّه اليهم - عليهم السلام - بسؤال الصلوه و السلام من الله عليهم مع ذكر بعض محامدهم يشبه التحيّه المنسوبه الى
العلامة الطوسي - رحمه الله - الا انه

ابسط منه و اوفى. يقرب من ستين بيتا.

[٥٠]

و منها

كتاب شهاب الثاقب

في تحقيق عينيه و جوب صلاه الجمعه في زمن غيبه الامام - عليه السلام - و ابلاغ الكلام فيه ببيان الادله و البراهين و ذكر اجوبه
[٥b] شبه المخالفين و تحقيق معنى الاجماع و تقسيمه الى ما هو حجّه و ما ليس بحجّه و تزييف الاجماع المنقوله التي منها
نشأ الاختلاف بين المجتهدين. يقرب من الفى بيت و قد صنّف في سبع و خمسين و الف (١).

[٥١]

و منها

كتاب ابواب الجنان

في بيان وجوب صلوه الجمعه و شرائطها و آدابها و فضلها (٢) و فضل يوم

ص: ٩٣

١- I - و قد... الف

٢- I فضيلتها

الجمعه و فضيله الجماعه و شرايطها و آدابها و احكامها بالفارسيه لعاقه (١) الناس في (٢) خمسمائه بيت و قد صنف في سنه خمس و خمسين و الف (٣).

[٥٢]

و منها

كتاب ترجمه الصلوه

يترجم فيه اذكار الصلوه بالفارسيه مع بيان آدابها و سننها و هيأتها و واجباتها و ضبط المتفق عليه من ذلك و المختلف فيه لعاقه الناس في اربعمائه و خمسين بيتا تقريبا (٤) و قد ألف في سنه ثلاث و اربعين بعد الالف (٥).

[٥٣]

و منها

كتاب مفتاح الخير

في فقه ما يتعلّق بسوابق الصلوه و لواحقها من بيان فضيلتها و اقسامها و

شرائطها و اوقاتها و ما يتدارك به خللها و فوائدها بالفارسيه في مأتين و خمسين بيتا.

[٥٤]

و منها

كتاب ترجمه الطهاره

ص: ٩٤

١- I لعموم

٢- I تقرب من

٣- I - و قد... الف.

٤- I في خمسمائه بيت تقريبا؛ D - تقريبا.

٥- I - و قد... الالف.

فى فقه ما يتعلّق بها من فضيلتها و اقسامها و احكامها و كيفيتها بالفارسيه فى مأتين و ثمانين (١).

[٥٥]

و منها

كتاب اذكار الطّهاره

فى الاذكار المتعلّقه بها [فى خمسين بيتا (٢)].

[٥٦]

و منها

كتاب ترجمه الزّكوه

يترجم فيه بالفارسيه انواعها و واجبها و مستحبّها و شرائطها و آدابها فى مائه و ستين بيتا.

[٥٧]

و منها

كتاب ترجمه الصّيام

و هو مثل ترجمه الصلوه (٣) فى الصّفه و الحجم.

ص: ٩٥

١- K - ثمانين

٢- D - [فى خمسين بيتا]

٣- K و D الزكوه

[٥٨]

و منها

كتاب ترجمه الحج

و هو ايضا مثل اخويه فى الصّفه الّا أنّه يقرب من ثلاثمائه بيت.

[٥٩]

و منها

كتاب ترجمه العقايد(١)

يترجم فيه اصول العقايد الدينيه بالفارسى كما يستفاد من التنيهات القرآنيه و الاشارات النبويه من دون تعرض لطريقه اهل الكلام فى عبارات موقه و الفاظ معجبه [٦a] يقرب من ستمائه و اربعين بيتا(٢) و هو قريب من ترجمه الصلوه فى الغايه و البيان و تاريخ التصنيف(٣).

[٦٠]

و منها

الرساله الموسومه ب السانح الغيبى

فى تحقيق معنى الايمان و الكفر و مراتبهما و شرائطهما على نهج لطيف طريف <لم يسبقه مثله > فى مائه بيت و اربعين بيتا.
<و هذه الخمسه من الملحقات(٤)>

ص:٩٦

١-K + الدينيه

٢-I - فى عبارات... بيتا

٣-I - تاريخ التصنيف، + الحجم.

٤-K - شرح اين رساله

[٦١]

و منها

الرساله الموسومه ب راه صواب

يذكر(١)فيها بالفارسيه سبب اختلاف اهل الاسلام في المذاهب و الباعث لهم على تدوين الاصوليين DS الاصولين؛ K الاصول و التمسك به

K(٢)

+ من الفرق

K(٣) صنفته

I(٤) - و قد... الالف

[٦٢]

و منها

الرساله الموسومه ب شرائط الايمان

و هي منتخب من راه صواب اقتصرت فيها من المطالب الستة على ذكر الاول و الاخيرين يقرب من مأتين و خمسين بيتا و قد صنف في سنه اثنين و ستين بعد الالف.

[٦٣]

و منها

كتاب ترجمه الشريعه

اوردنا فيها بالفارسيه معنى الشريعه و فائدتها و كيفيه سلوك و بيان اقسام كل

ص: ٩٧

I-١ يترجم فيه

٢- و تحقيق معنى الاجماع و الوجه في حدوثة > و تمسك به > و تعيين الفرقه الناجيه

٣- و تحقيق معنى الايمان و الكفر و مراتبهما فى خمسمائه بيت و قد صنّف

٤- فى سنه نيّف و اربعين بعد الالف

من الحسنات و السيئات الجسمائيتين و الروحانيتين اجمالاً و ثواب جملة من افراد نوعى الحسنات و عقاب جملة من افراد نوعى السيئات تفصيلاً فى سبعمائه و عشرين بيتاً.

[٦٤]

و منها

كتاب الاذكار المهمه

و هو مختصر من خلاصه الاذكار فارسى فى ثلاثمائه و اربعين بيتاً.

[٦٥]

و منها

كتاب الرّفْع و الدّفْع

فى رفع الافات و دفع البليات بالقران و الدعاء و العوده و الرّقى و العلاج و الدواء. فارسى فى اربعمائه و عشرين بيتاً.

[٦٦]

و منها

الرساله الموسومه ب آيينه شاهى

و هى منتخب من ضياء القلب فارسىه و يشتمل على فوائد اخرى يقرب من ثلاثمائه و قد صنّف فى سنه ستّ و ستّين بعد الالف.

ص: ٩٨

[٦٧]

و منها

الرساله الموسومه ب وصف الخيل

فى ذكر ما ورد فى اتخاذ الخيل و معرفتها و علاماتها من D§

عن

[٦٨]

و منها [٦b]

الرساله الموسومه ب الفت نامه

<رساله فارسىه > فى ذكر ما ورد (١) فى ترغيب الاخوان على التؤالف و التوانس و بيان ما به يتوصل الى ذلك و آدابه و شرائطه فى مأتى بيت (٢) و كان تاليفها فيما بين الثلاثين و الاربعين بعد الالف (٣)

[٦٩]

و منها

الرساله الموسومه ب زاد السالك

<رساله فارسىه > فى كيفيه سلوكك طريق الحق و شرائطه و آدابه و منافعه و ما يتعلّق بذلك فى مائه بيت. الّفْتُ فيما بين الثلاثين و الاربعين بعد الالف (٤)

ص: ٩٩

١- I - فى ذكر ما ورد

٢- I يقرب من مائه و خمسين بيت

٣- I و كان... الالف

٤- I - الّفْتُ... الالف

[٧٠]

>

و منها

الرساله الموسومه ب زاد الحاج

يذكر فيها بالفارسيه كيفيه مناسك الحج و العمره على سبيل الايجاز و تقرب من ثلاثمائه و خمسين بيتا و كتبت في سنه خمس و ستين بعد الالف و هي مثل ترجمه الحج الا انها اخصر منها بقليل <

[٧١]

و منها

الرساله الموسومه ب النخبه الصغرى

تشتمل على لباب فقه الطهاره و الصلوه و الصيام فى اوجز لفظ و اعم نفع فى ثلاثمائه و ستين بيتا(١)

[٧٢]

و منها

تعليقات النخبه الصغرى

فيها تفصيل ما اجملته و تبين ما ابهمته يقرب من الاصل فى الحجم او يزيد عليه.

[٧٣]

و منها

الرساله الموسومه ب الضوابط الخمس

فى احكام الشك و السهو و النسيان فى الصلوه. احتوت على ملخص ذلك فى

ص: ١٠٠

[٧٤]

و منها

الرساله الموسومه ب جهاز الاموات

يشتمل على امهات المسائل الشرعيه المتعلقه بالجنايز من احكام الوصيه و الاحتضار(٢)الى التعزیه(٣)و اداء الحقوق عن المیت مع الاشاره الى ماخذها و دلائلها

في ثلاثمائه بيت تقريبا(٤)

[٧٥]

و منها

رساله في بيان اخذ(٥) الاجره

على العبادات و الشعائر الدينيه

في مائه بيت و خمسين بيتا.

[٧٦]

و منها

رساله في تحقيق ثبوت الولايه

على البكره <الرشيده> في الترويج

و ما يتعلّق بذلك في مائه(٦)بيت و ثمانين بيتا.

ص:١٠١

١- I احتوى جميع ما يتعلّق بذلك في ثلاثين بيتا او اربعين.

٢- K الاختصار

٣- I الاحتضار و التغسيل و التكفين و الدفن و الصلوه و التعزیه

٤- I مع دلائلها فى ماتى بيت تقريبا

٥- K + حكم

٦- I و D ثلاثمائة

و منها

الرساله الموسومه ب غنيه الانام فى معرفه الساعات و الايام

<ما الفته فى عنفوان الشباب كبعض ما ذكرنا من المنظومات و كتاب غنيه الانام فى معرفه الساعات و الايام> يتميز فيها الاوقات الرديه(١) للامور عن

الاوقات الجيده لها على ما استفاد من اخبار اهل البيت - عليهم السلام - يقرب من سبعمائه بيت و قد صنفتها قريبا من اوان الصبا. [و تسمى ايضا من لا يحضره

التقويم(٢)].

و منها

الرساله الموسومه ب معيار الساعات(٣)

<ما الفته قريبا من الصبا كمدرک الساعات> و [va] هى قريبه من الغنيه فى المعنى الآ- أنها فارسيه و فيها جداول و ارقام فى ثلاثمائه و خمسين بيتا(٤)

و منها

الرساله الموسومه ب الاحجار الشداد و السيوف الحداد

فى ابطال(٥) الجواهر الافراد >يشتمل على عشرين حجه على بطلان الاجزاء

ص: ١٠٢

١- I المكروهه للافعال و الاعمال.

٢- I - و قد... التقويم.

٣- I مدرک الساعات

٤- I - فى ثلاثمائه و خمسين بيتا؛ + و الحمد لله رب العالمين. نسخه I در همين جا پايان مى پذيرد

٥- I - فى كثر

التي لا يتجزى و ازاله سبع شبهه في ذلك، يقرب < في ماتي بيت و قد الفته في عنفوان شبابي(1).

[٨٠]

و منها

الرساله الموسومه ب المحاكمه

تشتمل على محاكمه بين فاضلين من مجتهدي اصحابنا في معنى التفقه في الدين يقرب من مائه و خمسين بيتا.

[٨١]

و منها

الرساله الموسومه ب رفع الفتنه

في بيان شمه من حقيقه العلم و العلماء و اصنافها و شمامه من معنى الزهد و العباده و اصحابها و منع الجهال من الطعن في احد الفريقين و التخاصم في ذات البين بالفارسيه في مأتين و خمسين بيتا.

[٨٢]

و منها

كتاب فهرست العلوم

شرح في انواعها و اصنافها، دنيها و دنيويها، اصولها و فروعها، ايمانيها DS ايرانيها

[٨٣-٨٨]

و منها

رسالات في اجوبه مكتوبات و سؤالات ك

[٨٣]الرساله فى جواب من سئل عن كيفيه علم الله سبحانه قبل الايجاد من اهل الابهر.

[٨٤]الرساله فى جواب من سئل هل الوجود D§ سئل عن الوجود هل هو

(١)الطبايع و حركه الوجود الجسمانى بتجدد الامثال من الاخوان.

[٨٤]الرساله فى جواب من سئل محاكمه بين بعض المنسوبين الى العلم الرسمى و بعض المتجردين للذكر الاسمى.

[٨٧]الرساله فى جواب من سئل عن البرهان على حقيقه مذهب الاماميه من اهل مولتان.

[٨٨]الرساله فى جواب من سئل عن تفسير ايه الامانه.

[٨٩-٩٤]

و منها

منتزعات من كتب العلماء و اهل المعرفه و اشعارهم ك

[٨٩]المنتزع من رسائل اخوان الصفا، الاحدى و الخمسين فى تهذيب

ص:١٠٤

النفس و اصلاح الاخلاق فى الفى بيت.

[٩٠]المنتزع من الفتوحات المكيه لابن العربى فى اربعة آلاف بيت تقريباً.

[٩١]المنتزع من المكاتب لقطب بن محيي(١)فى [٧b] اربعة آلاف بيت.

[٩٢]المنتزع من المثنوى للمولوى المعنوى الرّومى فى ثمانيه آلاف و قد سمّيتها ب سراج السّالكين(٢).

[٩٣]المنتزع من غزلياته فى ثلاثه آلاف بيت.

[٩٤]انموذج اشعار اهل العرفان فى التّوحيد فى سبعين غزلاً الى غير ذلك.

[٩٥-١١٠]

و منها*

الكتب المنظومه فى المناجاه مع الله تعالى سبحانه و المعاتبه مع النفس و ابراز التّشوقات و غير ذلك(٣) كالمثنويات المسّماه ب

[٩٥]سلسيل؛

[٩٦]و شراب طهور؛

[٩٧]و تسنيم؛

[٩٨]و ندبه العارف؛

[٩٩]و ندبه المستغيث؛

[١٠٠]و تنفيس الهموم؛

[١٠١]و وسيله الابتهاال؛

[١٠٢]و آب زلال(٤)؛

ص: ١٠٥

١- I كانتخاب المكاتب القطبيه الخرقانيه

٢- I كسراج السالكين فى انتخاب المثنوى للمولوى المعنوى فى ثمانيه آلاف.

٣- I ومنها الكتب... غير ذلك

[١٠٣] و آداب الضيافة؛

و قصايد:

[١٠٤] دهر آشوب؛

[١٠٥] و شوق المهدي

و الغزليات و الرباعيات و القصايد و توابعها الموسومه كُلِّها

[١٠٦] ب گلزار قدس

و كطرايف من اجزائها المنتزعه منها [\(١\)](#) الموسومات

[١٠٧] ب شوق العشق؛

[١٠٨] و شوق الجمال؛

[١٠٩] و المنتخب الكبير؛

[١١٠] و المنتخب الصغير؛

و يقرب المجموع بعد الحذف المكررات من عشرين الف بيت او تزيد و امثالها كل يوم بعرضه مزيد.

[١١١]

و منها

الرّساله الموسومه ب المشواق

في كشف معاني الحقايق عن لباس الاستعارات لتفهيم محبه الله و الانس به و تهيج [\(٢\)](#) الشوق لاهل الذوق ارغاما للانوف المتقشّفه المنكرين لمحبه الله تعالى في ثلاثمائه و خمسين بيتا [\(٣\)](#)

ص: ١٠٦

١-K-تتبها

٢-K-تهيج

٣-[١١١]-K... خمسين بيتا.

[١١٢]

و منها

الرّساله الموسومه ب الانصاف

يشتمل على بيان طريق العلم باسرار الدّين و كيفيه السعى فى تحصيل اليقين فى مأتى بيت. ألفتها فى سنه ثلاث و ثمانين و الالف.

[١١٣]

و منها

الرّساله الموسومه ب الاعتذار

و هو جواب المكتوب لبعض الاخوان المشتمله على معاتبه الخفيه تشتمل على شرح بعض احوالى المتضمّن للاعتذار عن ذلك بسبب ابتلائي بالوقوع فى المهالك و فيه نصايح لابناء الزّمان و لاسيما السالك فى ثلاثمائه بيت.

[١١٤]

و منها

الرّساله الموسومه ب شرح الصدر

يشتمل على مجمل ما مضى علىّ من الحالات و النوائب فى ايام عمرى من ظعنى [٨a] و اقامتى و استفادتى و افادتى و مكادحتى و مقاساتى و خمولى و شهرتى و خلوتى و صحبى و مفارقه اخوانى المحبوبين و مخالطه اصحابى المكروبين و هى نفثه من نفثاتى بها تفريح همى و كشف غمى و انشراح صدرى. يقرب من ثلاثمائه و خمسين بيتا و قد صنّف فى سنه خمس و ستين و الف.

ص: ١٠٧

١- من الهجره النبويه و يقرب من مائه و هى متفاوتة فى الجوده و الاحكام و حسن البيان على حسب تدرّجى فى الارتقاء فى الكمال و الخروج من ظلمات الجهل الى نور العلم و العرفان و المختار منها لكل قوم عدد و ليس الكلّ لكل احد اذ فيها ما لا ينتفع به الا الفاذا الشاذ اللبيب كل اللبيب و ليس للاخرين فيه نصيب فلا يطمع فيه من ليس له اهلا و لا يتعب نفسه فى تحصيله فأنه ليس سهلا. ثم انّ بعض ما فى بعض مما تكرر فى اخر ولو بلغه اخرى و بيان اصفى و بعضه ليس بذلك المهم لمن جرّد نفسه لمعرفة اخرى بل لكلّ سارب فيها مسرب و لكلّ شارب فيها مشرب، ليس كل فريق مسربهم و قد علم كلّ اناس مشربهم. و لله الحمد على ما هدانا و له الشكر على ما اولانا و صلى الله على محمّد و اله و سلّم تسليما كثيرا D§ تمّ فى الثانى من شهر صفر المظفر سنه ستّ و ثمانين و مأتين بعد الالف فى الهجره و انا الاقل محمد بن محمد باقر القاشانى؛ K + تمّ فهرست المصنّفات للمحدّث الجليل العالم النبيل العلم الفاشى و العالم الاقراشى مولانا الفاضل الكامل المويّد المسدّد محسن بن الشاه مرتضى بن الشاه محمود المشتهر بالفيض الكاشى قدس الله روحه فى شهر صفر المظفر من عام الرابع و الاربعين و الثلاثمائه بعد الالف من الهجره النبويه على هاجرهما الف الف سلام و تحية على يد العبد الحقير الفقير المعترف بالا-ثم و التقصير اقلّ الساده و الطلبة مصطفى الحسينى الخوانسارى وفقه الله تعالى لمراضيه و جعل مستقبل امره خيرا من ماضيه.

فهرست دوم

اشاره

ص: ۱۰۹

الحمد لله و سلام (١) على عباده الذين اصطفى و بعد (٢) فيقول الفقير الى الله محسن بن مرتضى ايدده الله هذا فهرست (٣) مصنفاتي التي صنفتها، منذ راهقت العشرين الى ان بلغت ثلاثا وثمانين كُتِبَ للضبط و التعريف. و هي مائة تصنيف متفاوتة (٤) في الجوده و الاتقان (٥) و حسن التعبير و البيان و سلامه (٦) الالفاظ و متانه المباني و علو المقاصد و دقه المعاني (٧) و رتب الترتيب و التوضيح و درج التهذيب و التنقيح حسب تدرجي في الارتقاء في مراقى الكمال و مدارج الايمان [١b] و الخروج من ظلمات الجهل الى نور العلم (٨) و العرفان و المناسب لكل قوم منها عدد و ليس الكل لكل احد، اذ فيها ما لا ينتفع بها الا الفاذ الشاذ اللبيب كل

الليبي و ليس للاخرى (٩) فيه نصيب. ثم ان بعض ما في بعض مما تكرر في آخر ولو بلغه اخرى و بيان اصفى و بعضه ليس بذلك المهم لمن جرد نفسه لمعرفه

اسنى بل لكل سارب فيها مسرب و لكل شارب منها مشرب، يسير كل فريق مسربهم و قد علم كل اناس مشربهم.

ص: ١١١

١- D سلامه

٢- M اما بعد

٣- D فهرس

٤- D متقاربه

٥- D الايقان

٦- D سلامه

٧- D المباني

٨- M - العلم و

٩- D و M للاخرين

فمنها

خمسه فى التفسير و الحديث

[١] و هى الصافى فى تفسير بالحديث فى سبعة و اربعين الف بيت.

[٢] و الاصفى و هو زبده ما فى الصافى فى عشرين الف.

[٣] و الوافى [٢a] فى ترتيب الاحاديث المذكوره فى الكتب الاربعه المشهوره و توضيحها و تفسير الآيات (١) المتعلقه بها فى مائه و خمسين الف.

[٤] و الشافى و هو لباب ما فى الوافى فى سبعة و عشرين الف.

[٥] و النوادر فى جميع الاحاديث الغير المذكوره فى الكتب الاربعه المشهوره فى سبعة آلاف.

و منها

خمسه مستنبطه من تنبيهات ظواهر القرآن و الحديث

[٦] و هى المعارف فى اصول الدين المستفاده من الكتاب و السنه قاصره الطرف على بيان الحق مرفوعه الذيل (٢) عن نقل الاقوال و سلوك طريقه اهل الجدل فى سته (٣) آلاف و مأتين.

[٧] و النخبه فى خلاصه احكام الشريعه المطهره و سننها و آدابها و مكارم [٢b] الاخلاق و مساويها فى ثلاثه آلاف و ثلاثمائه.

[٨] و سفينه النجاه فى بيان مآخذ الاحكام الشرعيه فى الف و خمسمائه.

ص: ١١٢

١- M - تفسير الآيات

٢- M - الذيل

٣- D - خمس

[٩] و بشاره الشيعة في بيان أنّ الشيعة الاثني عشرية هم الفرقة الناجية في الفين.

[١٠] والكلمات الطّريفه في ذكر اصناف النّاس في الآراء و الاعمال و تمييز واهنها من متينها و فرق غثّها من سمينها في الف.

[١١ - ١٥]

و منها

خمسه مستنبطه من اشارات بواطن القرآن و الحديث

[١١] و هي اصول المعارف في اصول اصول الدّين في اربعة آلاف.

[١٢] و قرّه العيون في معناه بسياقه أخرى و طريقه اسنى في ثلاثة آلاف و خمسمائه.

[١٣] و الكلمات المخزونه في علوم اهل المعرفة و اقوالهم في الف و خمسمائه.

[١٤] و الكلمات المضمونه في [٣a] التّوحيد و مراتبه في ثمانمائه.

[١٥] و الحقايق في اسرار الدّين في سبعة آلاف.

[١٦ - ٢٠]

و منها

خمسه فيما يتعلّق بالادعيه و الاذكار و الاوراد

[١٦] و هي ذريعه الضّراعه في الادعيه المتضمّنه للمناجاه مع الله في خمسه آلاف.

ص: ١١٣

[١٧] ومنتخب الاوراد فى الازكار المتكرره فى اليوم و الليله (١) و الاسبوع و

الشهر و السنه فى خمسه آلاف و خمسمائه.

[١٨] و خلاصه الازكار فى زبده الازكار الوارده لكل فعل و وقت و حادثه فى الفين و ثلاثمائه (٢)

[١٩] و جلاء القلوب فى انواع اذكار القلب و ما يتبعها فى مأتين.

[٢٠] و اهم ما يعمل فى الاشاره الى مهمات ما ورد من الاعمال و الاوراد فى خمسمائه.

[٢١ - ٢٥]

و منها

خمسه فى منتخبات كتب اهل العلم و العرفان و اشعارهم [٢٥b]

[٢١] و هى منتخب رسائل اخوان الصفا فى الفين.

[٢٢] و منتخب بعض ابواب الفتوحات المكيه لمحبي الدين بن العربى فى اربعة آلاف.

[٢٣] و منتخب مكاتيب قطب الدين بن محيى فى اربعة آلاف.

[٢٤] و منتخب مثنوى العارف الرومى فى ثمانيه آلاف.

[٢٥] و منتخب غزلياته فى ثلاثه آلاف.

[٢٦ - ٣٠]

ص: ١١٤

١- D الليل

٢- D خمسمائه

و منها

خمسه فى منتخب اصناف الاشعار الحقه التى

كنت انشدها قبل ذلك لاهل المحبه و الشوق و السالك

[٢٦] و هى منتخب گلزار قدس الآتى ذكره فى الغزليات و الرباعيات و القصائد فى سته آلاف بيت. و المثنويات المسميات ب :

[٢٧] السلسيل.

[٢٨] و التسيم.

[٢٩] و نديه العارف.

[٣٠] و نديه المستغيث فى الفين.

[٣١ - ٣٥]

و منها

خمسه فى خمسه مطالب

[٣١] و هى ضياء القلب فى تحقيق الحكام (١) [٤a] الخمسه المسلطه على باطن الانسان فى خمسمائه.

[٣٢] و الخطب للجمعات و الاعياد المنتزع اكثرها من مواعظ الائمة - عليهم السلام - على ما يقتضيه لسان الحال و افهام ابناء الزمان مع ثناء المعصومين و محامدهم فى كل خطبه و مبسوطه على حده فى اربعة آلاف.

[٣٣] و الكلمات السريه العليه المنتزعه من ادعيتهم - عليهم السلام - فى ثلاثمائه و ثلاثين.

[٣٤] و شرح ما يحتاج الى الشرح من الصحيفه السجديه بالايجاز فى الف و

ص: ١١٥

١- A الاحكام

مأتين.

[٣٥] و مناقب امير المؤمنين - عليه السلام - و هي اربعون حديثا في انموذج من فضائله و قطيره من بحار مكارمه التقطته من كتاب جمعه بعض اصحابنا في فضائله من غرائب الاخبار يقرب من ثلاثه آلاف و ثلاثمائه (١)

[٣٦ - ٤٠]

و منها

خمس بلغه الفرس [٤b] لعامه الناس

[٣٦] و هي ترجمه العقائد يترجم فيه اصول العقائد الدينيه على ما يستفاد من التنبهات القرآنيه و الارشادات النبويه من دون تعرض لطريقه اصحاب الكلام في عبارات موقفه و الفاظ رائقه في ستمائه و اربعين.

[٣٧] و ترجمه الصلوه في ترجمه اذكارها و بيان آدابها و سننها في اربعمائه و خمسين.

[٣٨] و ابواب الجنان في تحقيق وجوب صلوه الجمعه و شرائطها و آدابها و فضيله صلوه الجمعه و احكامها في خمسمائه.

[٣٩] و شرائط الايمان في تحقيق معنى الايمان و الكفر و مراتبهما في مأتين و خمسين.

[٤٠] و الاذكار المهمه للاوقات و العبادات و العادات و الحوادث و الاخطار و المهمات و الاسفار في ثلاثمائه و اربعين.

ص: ١١٤

و منها

خمسه فى علوم ديتيه عاميه [٥a]

[٤١] و هى منهاج النجاه فى بيان العلم الذى طلبه فريضة على كل مسلم و العمل بموجه فى الفين.

[٤٢] و تسهيل السبيل فى بيان طريقه اكتساب العلم و العمل و تبين سهوله تحصيل الاعتقادات الحقه و المسائل الشرعيه و ما يودى الى النجاه فى تسعمائه.

[٤٣] و الشانح الغيبى فى تحقيق معنى الايمان و الكفر و مراتبهما و شرائطهما على نهج لطيف طريف (١) فى مائه (٢) و اربعين.

[٤٤] و ترجمه الشريعة يترجم معنى الشريعة و فائدتها و كيفيه سلوكها و اقسام كل من الحسنات و السيئات الجسمائيتين و الروحائيتين اجمالاً و ثواب جملة من افرادها تفصيلاً فى سبعمائه و عشرين.

[٤٥] و زاد السالك يترجم كيفيه سلوك طريق الحق و شرائطه و آدابه و منافعه و ما يتعلق بذلك.

و منها

خمسه فى فرائد ذات فوائد فى بيان انواع العلوم و تمييز النافع منها من غير النافع و اقسام العلماء [٥b] و تمييز العلماء

ص: ١١٧

١- M - طريف

٢- M مأتين

الحقّ ممّن يتشبهه (١) بهم و طريق تحصيل العلم النافع و شرح بعض ما مضى علىّ من الاحوال فى مدّه (٢) الحيوه المستعاره

[٤٦] و هى فهرست العلوم فى بيان انواعها و اصنافها، ديّتها و دنيويّتها، اصليّتها و فرعيّتها، ايمانيتها و يونانيّتها، حكميتها و عرفانيّتها فى مأتين و ثمانين.

[٤٧] و رفع الفتنه فى بيان شمه من حقيقه العلم و العلماء و اصنافهما و شمامه (٣) من معنى الزهد و العباده و اصحابهما و منع الجهال من الطعن فى احد الفريقين و التخاصم فى ذات البين فى مأتين و خمسين.

[٤٨] و الاعتذار و هو جواب لمكتوب بعض الاخوان المشتمل على معاتبه الخفيه يشتمل على شرح بعض احوالى (٤) المتضمّن للاعتذار عن ذلك بسبب ابتلائي بالوقوع فى المهالك و فيه نصايح لابناء الزمان و لاسيما [٦a] السالك فى ثلاثمائه.

[٤٩] و شرح الصدر و هو يشتمل على جمله ما مضى علىّ من النوائب فى ايام حياتى من ظعنى و اقامتى و استفادتى و افادتى و مكادحتى و مقاساتى (٥) و خمولى

و شهرتى و خلوتى و صحبتى و هى نفثه من نفثاتى بها تفريج همى و كشف غمى فى ثلاثمائه و خمسين.

[٥٠] و الانصاف فى بيان طريق حصول العلم لى باسرار الدين و كيفيه سعيى فى تحصيل اليقين فى مأتين.

ص: ١١٨

١- D ينسبه

٢- D هذه

٣- D شمه

٤- A اخوانى

٥- D مقاماتى

و منها

خمسه رسائل خاصیه عديم المثال مسائل ديته عزيزه

المنال افردها من المطولات بزياده تبين قاصدا

سهوله ضبطها بتثنيه التدوين.

[۵۱] و هي اللب و هو لب القول في معنى حدوث العالم في ثلاثمائه و سبعين.

[۵۲] و اللباب و هو لباب الكلام في الاشاره الى كيفيه علم الله سبحانه بالاشياء قبل اليجاد [۶b] و بعده في مأتين.

[۵۳] و الحق المبين في بيان كيفيه التفقه في الدين بخلاف ما عليه جمهور المتأخرين.

[۵۴] و محاكمه بين فاضلين من مجتهدي اصحابنا في هذا المعنى في مائه و خمسين.

[۵۵] و التطهير في تهذيب الاخلاق او تطهير السر(۱) في خمسمائه و هو طائفه

من النخبه.

و منها

خمسه في معارف يقينه خاصيه

[۵۶] و هي علم اليقين يحتوى عل ما تحتوى عليه المعارف مع زيادات في نقل الاخبار و تاييد المطالب باقتباس الانوار في اربعة

عشر الف بيت.

ص: ۱۱۹

۱- مرحوم مشکوه، الحق المبين و محاكمه بين فاضلين را يك اثر دانسته و التطهير في تهذيب الاخلاق و تطهير السر را دو اثر فرض کرده است.

[٥٧] و انوار الحكمة و هو مختصر من علم اليقين مع زيادات حكمية اختص بها في ستة آلاف.

[٥٨] و ميزان القيامة في معنى الميزان الاخرى (١) في ستمائة.

[٥٩] و مرآة الآخر في معرفه [٧a] اليوم الآخر في تسعمائة.

[٦٠] و تشریح العالم في بيان هيئه العالم و تشریحه و ارواحه و كیفیة حركات افلا-كه و عناصره و كمیتها و مقادیر ابعاده و اجرامه و انواع بسائطه و مركباته في ثلاثة آلاف.

[٦١-٦٥]

و منها

خمسه في الحكمة العلميّة و العمليّة و علوم

اهل المعرفة و اشعارهم

[٦١] و هي عين اليقين في اصول علوم الحكماء في اربعة عشر الف و يغني عن مهمّاته اصول المعارف و تشریح العالم.

[٦٢] و الكلمات المكونه في اصول علوم اهل المعرفة مع معارف دينية في اربعة آلاف و اربعمائة.

[٦٣] و اللثالي و هو طائفه من المكونه في الف و سبعمائة افردته منها لكي ينتفع به من لا يمكنه الانتفاع بسائرها و يغني عنهما المخزونه و قرّه العيون.

[٦٤] و المحجّه البيضاء في احياء احياء علوم الدين للغزالي في العقائد [٧b] و الحكمة الدّيبية و تهذيب الاخلاق في سبعين الف و يغني عن خلاصه و مهمّاته الحقايق.

ص: ١٢٠

١- M الاخرى

[٦٥] و الفارسی المسمی ب المشواق فی کشف معانی الحقائق عن لباس الاستعارات لتفهیم محبه الله و الانس به و تهیج الشوق لاهل الذوق ارغاما لانوف

المتقشفه المنكرين لمحبه الله فی ثلاثائه و خمسين.

[٦٦ - ٧٠]

و منها

خمسه فی الفقه و اصوله

[٦٦] و هی معتصم الشيعه فی احكام الشريعه يشتمل على امهات المسائل الفقهيه مع دلائلها و الاختلافات الواقعه فيها بين الفرقه المبحه و بيان الحق فيها

ببسط و تفصيل و قد تم منه كتاب الصلوه و مقدماتها(١) و متعلقاتها فی اربعة عشر الف و نيف.

[٦٧] و مفاتيح الشرايع و هو فی معناه الا انه فی ايجاز و اختصار [٨٥] و اكتفاء بالاشاره الى الاقوال و الدلائل و قد تم بجميع ابوابه فی خمسه عشر الف بيت الا انه نفي(٢) غير نضيج كمولفه حين التاليف.

[٦٨] و نقد الاصول الفقهيه فی ملخص علم اصول الفقه فی الفين و ثلاثائه و هو مما لا ارتضيه الان اذ بان لي من ذلك العلم ما بان.

[٦٩] و الاصول الاصليه فی مأخذ الاحكام بغير ما اشتهر بين الاعلام فی الفين و ثمانائه.

[٧٠] و الفارسی المسمی ب راه صواب فی سبب الاختلاف فی المذاهب و تعيين المحق فی خمسائه.

ص: ١٢١

١- A - و قد تم... مقدماتها

٢- D و M في

و منها

خمسه فی ترجمه العبادات الخمسه الارکائیه و فقهها

[۷۱] و هی ترجمه الطّهاره.

[۷۲] و ترجمه الصّلوٰه الملقّب بمفتاح الخیر(۱)(۴)

[۷۳] و ترجمه الزّکوه.

[۷۴] و ترجمه الصّیام.

[۷۵] و ترجمه الحج.

کّلها فی الف و مائه و خمسين الاّ أنّها لغايه ایجازها فی معناها [۸b] غیر وافیہ لتمام

مغزها(۲).

و منها

خمسه منظومه فی المناجاه مع الله تعالی و المعاتبه مع

النفس و ابراز التّشوقات و النصائح و الحکم و غیر ذلك

[۷۶] و هی گلزار قدس فی الغزلیات و الرباعیات و القصائد و المراثی و القطعات.

[۷۷] و شوق العشق.

ص: ۱۲۲

۱- ترجمه الصّلوٰه را فیض در سال ۱۰۴۳ تالیف نموده و در آن به شرح و توضیح و ترجمه سوره های نماز پرداخته است ولی مفتاح الخیر را در ۱۰۷۲ نگاشته و در آن به مسائلی پرداخته که در ترجمه الصّلوٰه به آنها اشاره نکرده است. بخش کتابشناسی ذیل ترجمه الصّلوٰه و مفتاح الخیر.

[٧٨] و شوق الجمال و هما منتزعان من گلزار قدس.

[٧٩] و شوق المهدى و هو قصائد، ثم غزليات ذوات اقتباسات من اشعار الحافظ الشيرازى فى شوق مولانا صاحب العصر و الزمان - عليه و على آباءه الصلوه و السلام.

[٨٠] و القصائد الخمس المسماه ب دهر آشوب.

و يقرب المجموع بعد حذف المكررات من ثمانيه عشر الف او يزيد و امثالها كل يوم [٩٥] بعرضه مزيد.

[٨١ - ٨٥]

و منها

خمسه فى المثويات يقرب معانيها من معانى الخمسه السابقه

[٨١] و هى شراب طهور.

[٨٢] و آب زلال.

[٨٣] و وسيله الابتهاال.

[٨٤] و مناجات نامه.

[٨٥] و تنفيس الهموم.

يقرب مجموعها من الفين.

[٨٦ - ٩٠]

و منها

خمسه رسائل شرعيه فى تحقيق مسائل فقهيه فرعيه

[٨٦] و هى الشهاب الثاقب فى تحقيق وجوب صلوه الجمعة فى زمن غيبه

ص: ١٢٣

الامام - عليه السلام - ببيان الأدلّة و البراهين و ذكر اجوبه سُبّه (1)المخالفين فى الفين.

[٨٧] و رساله فى بيان حكم اخذ الاجره على العبادات و الشعائر الدينيه فى مائه و خمسين.

[٨٨] و رساله موجزه فى احكام الشك و السهو و النسيان فى الصلوه فى الثلاثين.

[٨٩] و رساله فيما يتعلّق بتجهيز الاموات فى ثلاثمائه.

[٩٠] و رساله فى تحقيق ثبوت [٩b] الولاية على البكر فى التزويج فى مائه.

[٩١ - ٩٥]

و منها

خمسه فارسىه صنفتها للسلطان بالتماسه

[٩١] و هى تنوير المواهب و هوتعليقات على تفسير القرآن المنسوب الى الكاشفى الموسوم بالمواهب العليه تتبه على ما خالف

الاماميه فى تفسير الآيات و

شأن النزول فى ثلاثه آلاف.

[٩٢] و آيينه شاهى و هو طائفه من ترجمه ضياء القلب مع فوائد أخرى فى ثلاثمائه.

[٩٣] و وصف الخيل فى ترجمه ما ورد فى اتخاذ الخيل و معرفتها و علاماتها عن الائمة المعصومين - عليهم السلام - فى مأتين.

[٩٤] و لبّ الحسنات.

[٩٥] و زاد العقبى المشتملان على خلاصه ما فى منتخب الاوراد مع ذكر ثواب تلك الاوراد و ترجمه اذكارها و دعواتها فى

ثلاثه آلاف.

ص: ١٢٤

١ - M شبهه

و منها

خمسه ألفتها في [١٠٥a] عنفوان الشباب لبعض الاحباب

[٩٦] وهي غنيه الانام في معرفه الساعات و الايام على ما يستفاد من احاديث اهل البيت - عليهم السلام - في سبعمائه (١)

[٩٧] و معيار الساعات و هو قريب من الغنيه في المعنى الا انه فارسي و فيه جداول و ارقام في ثلاثمائه و خمسين.

[٩٨] و الفت نامه في ذكر ما ورد في ترغيب المؤمنين على التوالف و التوانس و بيان آدابه و شروطه في مأتى بيت.

[٩٩] و الرّفع و الدّفع في ترجمه ما ورد في رفع الآفات و دفع البليّات بالقرآن و الدّعاء و العوذ و الرّقى و العلاج و الدّواء في اربعمائه و عشرين.

[١٠٠] و الاحجار الشّداد و السيوف الحداد في نفى الجواهر الافراد في مأتين.

فهذا فهرست مصنّفاتى و مؤلفاتى الى الآن سوى [١٠٥b] التّوقيعات في اجوبه المسائل و انفسها للخواص الثلاثون الاول و ضياء القلب و السّريه العليّه و

فهرست العلوم و الخمس العديمه المثل و شوق العشق و شوق الجمال و مجموعها اربعون و للمتوسطين و العوام البواقى و بعض الخمسه الرابعه سوى ما اغنى غيره و ما لا ارتضيه و ما فيه فان كلاً منها كالمسوخ بما هو خير و كتب هذه الفهرست سنه تسعين و الف من الهجره النبويّه و الحمد لله و الصلوه على رسول الله و اهل بيت رسول الله و السّلام (٢).

ص: ١٢٥

١- D تسعمائه

٢- M و كتب هذا الفهرست سنه احدى و اربعين و مائه بعد الالف...؛ D و فرغت من الكتابه في شهر ربيع الثانى سنه ١٢٨١.

کتاب شناسی آثار فیض

اشاره

ص: ۱۲۷

آب زلال

مثنوی است به نظم فارسی با دیباچه ای به نثر در دو جرعه. جرعه اول: خطاب به حق تعالی جلّ شأنه؛ جرعه دوم: عتاب به نفس و هر دو جرعه مشتمل بر سه نفس است. فیض در این شش نفس مراتب وصول به معبود را به شیوه ای نیکو و کافی بیان می کند.

یکم [۱۰۲]؛ دوم [۸۲]؛ فوائد ۶۳۶؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۱۰۳/۱۹، ۲/۱.

آغاز/ فیاض علی الاطلاق را حمد و سپاس بی منتهی و رسانندگان فیض او را به مستعدان درود...

انجام/ از سر تا پای گوشه بادت/ وین آب زلال نوشی بادت

ن. خ

نستعلیق، ۱۱۱۹، ش (۳) ۵۹۰۳، مجلس ۲۹۵/۱۷ //، عبدالغنی بن عبدالغفار حسینی دهدشتی، ۱۱۲۲، ش (۲) ۵۲۵، مرعشی ۱۳۱/۲ //، محمد، ۱۱۳۳، ش (۴) ۴۱۱۸، دانشگاه تهران ۳۰۹۷/۱۳ //، محمد بن معز الدین حسینی، ذی القعدة ۱۱۷۹، ش (۲)

۱۶۶۷، مرعشی ۶۲/۵ //، سده ۱۲، ش (۲۲) ۵۴۱۸، مجلس ۲۸۴/۲۱ //، ش (۳) ۵۱۰۹، ملک ۲۰۷/۸ //، ۱۲۲۱، ش (۷) ۳۸۵۱، مرعشی ۲۳۹/۱۰ //، سده ۱۳،

حسین مفتاح ش (۵) ۵۲۵، نسخه ها ۲۴۶/۷ //، بی تا، ش (۲) ۱۵۲۳۵، آستا [رویت] //، ش (۳) ۱۴۸۹، مسجد اعظم ۵۱۹ //، ش ۱۵۲۰، مسجد اعظم ۴۸ //، ش (۶) ۵۸۸۶، دانشگاه تهران ۱۳۱/۱۶ //، ش (۳) ۵۱۰۹، ملک ۲۰۷/۸.

آداب الضیافه

مثنوی است از فیض گلزار قدس

ص: ۱۲۹

فیض گزیده ای از کتاب ضیاء القلب خود را که در شناخت جان و پروردن آن است در سال ۱۰۶۶ برای شاه عباس دوم به پارسی در آورده و آن را در دوازده باب تدوین می کند. پنج باب اول در احکام پنج گانه، عقل، شرع، طبع، عادت و عرف که بر انسان حکم می رانند. بابهای دیگر در شناخت نفس، مراتب احکام پنج گانه، حکمت تسلط این احکام بر انسان، در تعارض بین احکام کدام بر مسند حکم می نشیند، جدا سازی احکام در هنگام آمیختن، ذکر برخی از نعمتهای الهی و طریق استمداد از خداوند می باشند.

یکم [۶۶]؛ دوم [۹۲]؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الاستار ۲۰۲/۳؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۵۳/۱.

آغاز/ سپاس شایسته و ستایش بایسته سزاوار نثار...

انجام/ آینه جان که از مکنم غیب دل بیرون آید آنچه بماند تاریخ است

ن. خ

شکسته نستعلیق، سده ۱۱، ش ۶۳۳۸، ملک ۵/۲ // نسخ، محمد هادی بن مرتضی (برادر زاده فیض)، بی تا، ش (۸) ۸۲، مرعشی ۱۰۲/۱ (کتابت بلغ در نسخه) //، سده ۱۲ و ۱۱،

ش (۲) ۴۴۳۷، دانشگاه تهران ۳۳۹۶/۱۳ //، ۱۱۲۱، ملی تبریز، ش (۱) ۳۵۵۴، نسخه ها

ش ۱۴۷۸۷ // سده ۱۳ - ۱۲، ش (۴) ۱۳۸۳، گلیایگانی ۲۵۲/۲ // نستعلیق، علی اصغر بن ملا- خلیل اردبیلی، ۱۲۲۲، ش (۳) ۱۴۳۰، مرعشی ۲۱۳/۴ // نسخ، عبد العظیم بن محمد

تقی بیدگلی اردستانی، ۱۲۲۸، ش (۱) ۷۵۴۲، دانشگاه تهران ۶۱۹/۱۶ // نسخ و نستعلیق،

علی رشتی، ۱۲۷۰، اصغر مهدوی ش (۸) ۳۶۴، نسخه ها ۱۴۷۸۸ // احمد صفائی خوانساری، ۱۳۴۱، ش (۱۲) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۸۰ // تعلیق، بی تا، مشکوه ش ۳۱۴،

دانشگاه تهران ۶۴۱/ (۱) ۳ // تملک علامه میرزا محمد طهرانی در سامراء، الذریعه ۵۳/۱ // مدرسه حجازیها ش ۱۴۹۱ ده رساله محقق بزرگ... به کوشش رسول جعفریان. ص ۱۵۱.

ن. چ

به ضمیمه الفت نامه - و - ترجمه الصلاه - شیراز: بی نا، ۱۳۲۰. ۱۴ + ۱۰ + ۲۴ // به اهتمام

بهمن کریمی. به ضمیمه همانها - و - ترجمه العقاید - و - زاد السالکین - و - ترجمه الصلوه. - تهران: کانون معرفت، بی تا // به کوشش رسول جعفریان در ده رساله محقق بزرگ فیض کاشانی. - اصفهان: مرکز تحقیقات علمی و دینی امام امیر المومنین علی. - اصفهان،

۱۳۷۱. صص ۱۷۷ - ۱۵۱ // به کوشش همو، در بقاء و زوال دولت در کلمات سیاسی ... -.

قم: کتابخانه آیه الله مرعشی، ۱۳۷۱. صص ۲۴۹ - ۲۲۸.

[۴]

ابواب الجنان

عنوان دیگر: A صلاه الجمعه

رساله ای است به زبان فارسی در بیان وجوب عینی نماز جمعه و شرایط و آداب آن. وی در این مختصر، فضیلت‌های نماز جمعه را برمی شمارد و عامه مردم را تشویق به شرکت در نماز جمعه می کند. این رساله در هشت باب و یک خاتمه در سال ۱۰۵۵ تدوین شده، به این ترتیب:

باب اول: در وجوب نماز جمعه و عینیت آن؛ دوم: در شرایط و وظایف نماز جمعه؛ سوم: در فضیلت نماز جمعه؛ چهارم: در فضیلت شب و روز جمعه؛ پنجم: در وظایف روز جمعه؛ ششم: در فضیلت جماعت؛ هفتم: در شرایط و آداب نماز جماعت؛ هشتم: در احکام نماز جماعت و جمعه و عیدین؛ خاتمه: در فضیلت مساجد.

یکم [۵۱]؛ دوم [۳۸]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۷؛ روضات ۸۷/۶؛ کشف الحجب ۲؛ کشف الاستار ۲۰۲/۳؛ فوائد ۶۳۵؛ ایضاح ۱۲/۱؛ الذریعه ۷۷/۱، ۱۵/۱.

آغاز/ سپاس و ستایش مر خدای را که صوامع آسمان را به صنوف طاعات ملائکه پیراست

انجام/ این است آنچه اراده داشتیم که ذکر کنیم در این نامه و الحمد لله رب العالمین.

ن. خ

نسخ، عصر مولف، ش (۲) ۱۰۱۷۷، مرعشی ۱۳۴/۲۶ //، سده ۱۱، ش (۴) ۲۰۱۳،

ص: ۱۳۱

سپهسالار ۳۱/۳ // ، ، ش (۴) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۸ // ، محمّد شفیع مشهدی، ۱۱۰۹، ش (۱) ۲۹۳۶، ملک ۱۶۸/۶ // سده ۱۲ - ۱۱، ش (۳) ۱۳۸۳، گلپایگانی ۲۵۲/۲ // نستعلیق، وقفی نادرشاه ۱۱۴۵، ش ۲۴۲۲ آستا [رویت] // ، میرزا محمّد فراهانی، ۱۲۷۴، کاظم مدیر شانه چی ش ۷۲، نسخه ها ۵۹۹/۵ (A) (با اصلاح علم الهدی؟) // نسخ، محمّد حسن بن محمّد علی، ۱۳۰۳، ش (۳) ۱۱۲۴۰، آستا ۳۶۸/۱۱.

[۵]

الاحجار الشّداد و السّیوف الحداد

ملاً محسن بیست و سه دلیل بر نفی جزء لا یتجزی ذکر می کند، سپس هفت شبهه را در این خصوص ذکر می نماید و از آنها پاسخ می دهد. وی این رساله را در عنفوان جوانی نگاشته است.

یکم [۷۹]؛ دوم [۱۰۰]؛ امل ۳۰۶/۲؛ لولوه ۱۲۹؛ کشف الاستار ۲۰۳/۳؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۳۲/۱؛ الذریعه ۲۸۴/۱.

آغاز/ الحمد لمن توحد بالفردانیه و الصلاه علی خیر من شهد له بالوحدانیه...

انجام/ فتصیر اعظم من القطر مع انها اصغر من بدون ان یصیر فی الاصول الی شیء من حدود الحرکه مساویه له...

ن . خ

شکسته نستعلیق، نصیر الدین سلیمان بن علم الهدی، ۱۱۴۰، ش (۸) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۴۲ / (۴) ۱۰ // نسخ، ۱۲۹۰، ش (۷) ۱۴۰۱، مرعشی ۱۷۶/۴.

[۶]

اذکار الطّهارة

عنوان دیگر: اذکار و ادعیه ترجمه الطّهارة

ص: ۱۳۲

اذکار و دعاهای کوتاهی است که در رساله ترجمه الطَّهَّارَه به آنها اشاره شده است. این رساله در پنجاه بیت، ضمن پنج باب گرد آوری شده و ترجمه فارسی آنها را مَلَّاف ذکر کرده است. عناوین بابها عبارتند از:

باب اوّل: در اذکار خلوت؛ دوم: در اذکار تنظیف؛ سوم: در اذکار حَمَام؛ چهارم: در اذکار وضو؛ پنجم: در اذکار غسل.

یکم [۵۵]؛ لولوه ۱۲۷؛ کشف الاستار ۲۰۲/۳؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۴۰۶/۱.

آغاز/ الحمد لله و الصلاه علی محمد و آله. اما بعد این رساله ای است مشتمل بر اذکار و ادعیه که در کتاب ترجمه الطَّهَّارَه...

انجام/ عدد مجموع اذکار طهارت چهل است چنانکه بتعداد ظاهر می شود.

ن. خ

نسخ، عصر مؤلف، ش (۵) ۱۰۱۷۷، مرعشی ۱۳۷/۲۶ //، سده ۱۱، ش (۷) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۸ //، عبد الوهاب بن حاجی محمد کاشانی، ۱۱۱۷، ش (۸) ۱۴۵۲، الهیات

مشهد ۶۰۰/۲ //، سده ۱۲، ش (۲) ۱۹۵۸، الهیات مشهد ۹۹۶/۳ //، سید احمد

صفائی خوانساری، سده ۱۴، ش (۵) ۱۱۱۸، هزار و پانصد ۳۴۲.

[۷]

الاذکار المهمّه

فیض کاشانی خلاصه ای از کتاب خلاصه الاذکار خویش را به زبان فارسی در سیصد و چهل بیت به سال [۱۰۷۷] تدوین می کند و آن را الاذکار المهمّه می نامد. این اثر دارای هشت باب، به این ترتیب است:

باب اوّل؟ [نسخه ناقص الاول است]؛ دوم، در اذکار اوقات مخصوصه؛ سوم: در اذکار و عادات ضروریّه؛ چهارم: در اذکار عادات مستحبّه؛ پنجم: در اذکار طهارت؛ ششم؛ در اذکار سایر عبادات و مهمّات؛ هفتم: در اذکار حوادث (ذکر شنیدن نام پیغمبر)؛ هشتم: در

اذکار سفر.

ص: ۱۳۳

یکم [۶۴]؛ دوم [۴۰]؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الحجب ۳۳؛ کشف الاستار ۲۰۲/۳؛ فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۴۰۶/۱.

آغاز/ (ناقص) ... حق تعالی در قرآن مجید فرموده فاذکرونی اذکرتکم، یعنی یاد کنید مرا تا یاد کنم شما را...

انجام/ ذکر بازگشتن از سفر... اللهم اجعل اوتنی هذه مبارکه میمونه بتوبه نصوح یوجب لی السعاده یا ارحم الراحمین. به انجام رسید آنچه مقصود بود از تألیف این رساله در ماه مبارک مولود در سال هزار و هفتاد و هفت.

ن . خ

نسخ، سده ۱۱، ش ۱۵۴۹۶، آستا [رویت].

ن . چ

گویا در ضمن مجموعه ای در هند چاپ شده است الذریعه ۴۰۶/۱.

۸

الاربعین

عنوان دیگر: A مناقب امیرالمؤمنین

فیض این کتاب را در مناقب و فضایل علی - علیه السلام - در ضمن سه هزار و هشتصد بیت می نگارد. او در این اثر به کتابهای دیگر بزرگان که در این مورد نگاشته شده

توجه دارد و بر این باور است که در این وجیزه به قطره ای از دریای فضایل امام اول شیعیان اشارت می کند.

یکم [۳۴]؛ لولوه ۱۲۵؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الاستار ۲۰۱/۳؛ فوائد ۶۳۵؛ ایضاح ۵۴/۱؛ الذریعه ۳۲۲/۲۲، ۴۲۴/۱.

ن . خ

نسخه ای از آن را نیافتم.

ص: ۱۳۴

این کتاب دومین تفسیر از تفاسیر سه گانه فیض است که آن را در سال ۱۰۷۷ در ۲۱ هزار بیت تالیف نموده. در این تفسیر که منتخبی از تفسیر صافی او به شمار می رود، اعتماد بر تفاسیر اهل بیت - علیهم السلام - است و آنجا که از نظرات مفسران عامه بهره

برده، به آن اشارت می کند. در نقل سندها از ایجاز استفاده نموده و احادیث منقول از اهل بیت - علیهم السلام - را با کلمات قال فی روایه و ورد، و احادیث عامه را با زُوی آورده است.

یکم [۲]؛ دوم [۲]؛ لولوه، ۱۲۲؛ روضات ۹۱/۶؛ کشف الحجب ۴۸؛ کشف الاستار ۲۰۰/۳؛ ایضاح ۹۰/۱؛ الذریعه ۱۲۴/۲.

آغاز/ الحمد لله الذی هدانا للتمسک بالثقلین و جعل لنا القرآن هدی و الموده فی القربی قره عین...

انجام/ و قد سبق تفسیر شیاطین الانس فی سوره الانعام. تمّ الكتاب الاصفی.

ن . خ

نستعلیق، محمد علم الهدی [فرزند مولف]، ۱۰۷۸، ش ۱۲۷۸، مرعشی ۷۹/۴ (جلد اول از آغاز تا پایان سوره مائده) // نسخ، محمد امین انصاری، ۱۰۸۰، ش ۲۰۲۱، سپهسالار ۸۱/۱ (از آغاز تا پایان سوره بنی اسرائیل) // نسخ، ۱۰۸۱، ش ۷۴۷۳، مرعشی ۲۷۵/۱۹ (کتابت از نسخه علم الهدی) // نسخ، محمد امین (نجات)، ۱۰۸۱، ش ۴۷۹۶، مجلس ۱۸۹/۱۶ // نسخ، محمد هادی بن مرتضی کاشانی، ۱۰۸۱، ش ۱۱۶۱، آستا ۵۲۲/۱۱ // محمد

سنجر، ۱۰۹۲، ش ۱۳۹۳، الهیات مشهد ۵۴۱/۲ // نسخ، سده ۱۱ [در زمان مولف]، ش ۵۰، گوهر شاد ۴۹/۱ // کتابت احمد بن شهاب الدین علی طباطبایی، ۱۱۰۴، تملک حسن صدر

الدین، الذریعه ۱۲۴/۲ // نسخ، محمد قاسم بن بیجن بیکفی، ۱۱۱۴، ش ۲۶۴، گوهر شاد

۲۳۰/۱ // نسخ خوش، ۱۱۲۰، آخوند همدان ش ۱۰۱۲۶، رشت و همدان ۱۶۰۶ // کتابت

عبد المطلب بن محمد الطهرانی، ۱۱۳۰، ش ۴۹۹، هزار و پانصد ۵۳ // نسخ، ۱۱۳۴، ش

۲۷۴، ملی ۲۴۵/۷ // نسخ، سده ۱۲، ش ۵۱۰۶، سپهسالار ۱۴۵/۳ // محمد صادق بن

حاج محمد، ۱۲۲۸، ش ۱۰۱۶، آستا ۵۲۴/۱۱ //، احمد بن حاجی علی، ۱۲۴۲، ش ۲۵۲، ملک ۴۵/۱ //، میر علی نقی بن میر محمد صادق گرمودی، ۱۲۵۰، ش ۱۴۴۰، آستا ۴۰۶/۴ //، ۱۲۵۴ (تاریخ مالکیت)، ش ۲۳۹۵، ع، ملی ۱۶۵/۱۲ //، محمد بن زین العابدین، ۱۲۵۸، ش ۱۷۰، ملک ۴۵/۱ //، ۱۲۵۹، ش ۱۱۰۹، الهیات مشهد ۲/۲۴۴ //، بی تا، ش ۹۴۳۵، آستا ۵۲۳/۱۱ //، بی تا، ش ۱۴۴۱، آستا ۴۰۶/۴ //، ش ۲۱۶۰، گلپایگانی ۱۷۸/۳ // بی تا، ش (۳) ۳۳۴، نسخه ها ۸۵۳/۱۲ و ۱۱.

ن. چ

-. بمبئی: بی تا، ۱۲۷۴ ق (سنگی). در هامش تفسیر صافی // -. تهران: بی تا، ۱۲۷۴ ق.

(سنگی) // -۰: بی تا، ۱۳۱۰ ق. (سنگی) // -. عیسی مستوفی علی آبادی، ۱۳۵۴ ق. ۳۸۸ + ۳۸۲. (سنگی). - قم: مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶. ج ۱، ۷۱۳ ص.

[۱۰]

الاصول الاصلیه

فیض در این کتاب به تایید آرا و افکار اخباریها و ردّ ظنون اجتهادی می پردازد. کتاب دارای ده اصل است که هر یک دارای وصول و فصولی می باشند. بر فصول، فروعی که مستفاد از قرآن و اخبار اهل بیت و شواهد عقل می باشد، مترتب است. مؤلف، کتاب را در دو هزار و هشتصد بیت به سال ۱۰۴۴ نگاشته است (۱) وی بر این باور است که اثر او در میان مصنّفات قوم در زمینه اصول فقه بی همتاست.

یکم [۳۷]؛ دوم [۶۹]؛ هدیه ۶/۲؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۶؛ کشف الحجب ۴۹؛ کشف الاستار ۲۰۱/۳؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۹۱/۱؛ الذریعه ۱۸۷/۲.

آغاز/ الحمد لله الذی بعث فی الامیین رسولا منهم یتلو علیهم آیاته...

انجام/ علی من اتبع الهدی. تمت الاصول الاصلیه الكامله و اتفق لضعف تصنیفه هذا الکلام. و الحمد لله رب العالمین.

ص: ۱۳۶

۱-۱. در بعضی نسخ، سال اتمام نگارش این رساله ۱۰۴۱ آمده است.

نستعلیق، ۱۰۵۲، ش ۱۰۷۹۱، آستا [رویت] // نسخ، ابوالولی الحسینی بن محمد معصوم الحافظ، ش ۲۲۴۱، آستا ۱۰/۲ //، عقیل بن رکن الدین مسعود حسینی کاشانی، ۱۰۷۵،

ش ۲۳۱۱، مرعشی ۲۹۳/۶ //، احتمالاً ۱۰۸۶، ش (۲) ۶۰۹۴، مرعشی ۱۰۱/۱۶ //، کتابت شده از روی نسخه مولف، ش ۵۰۷، مرعشی ۱۱۳/۲ //، سده ۱۱، ش (۲) ۹۶۰، هزار و پانصد ۳۱۲ //، سیف الدین محمود بن محمد امین الخادم رجائی، ۱۱۱۲،

ش (۱) ۶۳۵۱، ملک ۳۵۰/۹ //، سده ۱۲ - ۱۱، وقفی حکمت ش (۲) ۲۳۶، ادبیات تهران ۵۳ //، سده ۱۲، ش ۱۶۲۰، دانشگاه تهران ۲۰۷/۸ // نستعلیق، سده ۱۲، ش (۱۳) ۲۴۷۷، دانشگاه تهران ۱۲۴۶/۹ (ناقص) // نسخ، سده ۱۲، دانشگاه اصفهان ش ۸۵

نسخه ها ۸۸۲/۱۲ و ۱۱ //، سده ۱۲، ش (۱) ۶۳۵۱، ملک ۳۵۰/۹ //، سده ۱۳ - ۱۲، ش (۱) ۳۷۴۸، مجلس ۱۷۳۲/ (۴) ۱۰ //، ۱۲۲۰، ش (۱) ۱۰۸۲۰، آستا [رویت] //، ۱۲۳۵، کتابخانه لس آنجلس ش (۱) ۶۳۷ M، نسخه ها ۶۸۵/۱۲ و ۱۱ //، ۱۲۴۱، ش (۵) ۱۱۳۹، هزار و پانصد ۳۴۵ //، ۱۲۹۰، ش (۱۱) ۱۴۰۱، مرعشی ۱۷۷/۴ //، محمد سمنانی، ۱۳۱۰، ش (۴) ۴۱۰۲، دانشگاه تهران ۳۰۸۳/۱۳ //، عبد

الحسین بن علی محلاتی، ۱۳۱۳، ش (۱) ۲۴۵، گلپایگانی ۲۱۲/۱ //، سید احمد صفائی

خوانساری، ۱۳۴۱، ش (۴) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۸۰ //، بی تا، ش ۶۲۱۳، آستا ۴/۶ //، ش (۱۸) ۱۸۶۶، مجلس ۳۵۰/۵ // بی تا، حسینیه شوشتریها ش ۸۵۹، نسخه ها ۷۸۹/۱۲ و ۱۱.

شرح

شرح بر الاصول الاصلیه/ شرحی است مفصل بر کتاب الاصول الاصلیه که مرحوم جلال

الدین محدث ارموی در جوانی نگاشته، و هنوز منتشر نشده است (تعلیقات نقض، نوزده). آقا بزرگ این اثر را ترجمه ای از اصول الاصلیه می داند و نام آن را الاصول الاصلیه

یبتنی علیها الفروع الجمیله بر می شمارد (الذریعه ۸۴/۱۱).

ن. چ

الاصول الاصلیه/ به کوشش میر جلال الدین حسینی ارموی -. تهران: بی نا، ۱۳۴۹، ۲۰۰ ص (به ضمیمه رساله الحق المبین فی تحقیق کیفیه التفقه فی الدین).

فیض اصول دین را با کلامی استادانه با استفاده از دلایل عقلی و گفته های ائمه معصومین - علیهم السلام - بیان می کند. وی این رساله موجز و مختصر را در ضمن سه باب به سال ۱۰۳۶ در هشتصد بیت نگاشته است. ابواب آن عبارتند از:

باب الاول: فی التوحید؛ باب الثانی: فی النبوه و علل الشرایع و الامامه؛ باب الثالث:

فی المعاد و اصناف اللذات و الآلام و اصحابهما.

یکم [۴۰]؛ لولوه ۱۲۶؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۵۰؛ کشف الاستار ۲۰۲/۳؛ الذریعه ۱۹۸/۲.

آغاز/ الحمد لله الذي دلّ على ذاته بذاته و على رسله بآياته...

انجام/ و يغفر ما دون ذلك لمن يشاء هذا آخر الكلام في اصول العقائد الدينيه.

ن. خ

نسخ، علم الهدی، ۱۰۷۵، خانقاه احمدیه ش (۴) ۹۰، نسخه ها ۲۲۱/۵ // نستعلیق، سده ۱۱،

تملك فرهنگستان علوم آذربایجان در باکو، نسخه ها ۲۲۰/۹ // شکسته نستعلیق، علینقی

رازی، ۱۲۵۲، ش (۲) ۵۲۱، الهیات مشهد ۲۷۳/۱ // نسخ، ۱۲۶۵، ش (۳) ۱۸۳۷، ملک ۳۷۷/۵ // ملا- فرج الله بن ابراهیم

تبریزی، ۷۱ - ۱۲۷۰، ش (۳) ۸۷۷۸، مرعشی

۳۱۰/۲۲ // سده ۱۳، ش (۱۸) ۲۱۸۹ ع، ملی ۴۶۳/۱۱ // نسخه ای نیز در تملك محمّد مشکوه بوده که آن را در فهرست

اهدایی نیافتم.

ص: ۱۳۸

اصول المعارف

فیض توجه شایانی به شناخت اسرار دین داشته و بر این باور بوده که بین اسرارِ نازل از سوی خداوند به وساطت انبیاء و اولیاء و حکمت فائض بر نفوس مستعدین حکمای الهی تهافت و تناقض وجود ندارد. لذا برای اثبات این مدعا کتاب عین الیقین را نگاشت. او از این اثرش خلاصه ای فراهم نموده و آن را اصول المعارف نامیده است. اصول المعارف دارای ده باب به همراه فصولی است، از این قرار:

باب الاول: فی الوجود و العدم و فی معرفه الدّات؛ باب الثانی: فی العلم و الجهل و ما

فی معانیهما؛ باب الثالث: [فی الغنا و الفقر] و فی معرفه الاسماء؛ باب الرابع: فی الماهیات و التعیّنات و فی معرفه ما سوی الله؛ باب الخامس: فی السبب و المسبب و فی معرفه الغایات؛ باب السادس: فی الطبیع و تجدّدها و ارواحها و فی معرفه حدوث العالم؛ باب السّابع: فی الحرکه و الزمان و المكان و ما یتبعها؛ باب الثامن: فی السموات و الارض و ما بینهما؛ باب التاسع: فی الخیر و الشرّ و اللّذّه و الالم؛ باب العاشر: فی اصول النشآت و حقائق الموجودات و ارواحها و صورها.

مؤلف، کتاب مذکور را در چهار هزار بیت، به سال ۱۰۸۹ تصنیف نموده است.

یکم [۱۳]؛ دوم [۱۱]؛ لولوه ۱۲۳؛ روضات ۹۱/۶؛ کشف الحجب، ۵۰؛ کشف الاستار ۲۰۱/۳؛ ایضاح ۹۳/۱ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۲۱۲/۲.

آغاز/ نحمدلله علی حسن توفیقه، شانه هدایه... اما بعد فیقول محمد بن مرتضی... هذه رموز ربائیه...

انجام / من غیر دلالة لها علی خصوص معانیها،... فیما لا تعلمون... تمّ اصول المعارف یوم الاحد و صار هذا الکلام... من ذلك العام و الحمد لله رب العالمین.

نسخ، محمد تقی، ۱۰۹۰، ش ۱۷۱۳، مجلس ۵۷/۵ (کتابت از روی نسخه فیض) //، علم الهدی، [۹۱ - ۱۰۸۹]، ش ۱۷۱۲، مجلس ۵۵/۵ //، ابو علی ابو تراب بن صدر الدین محمد شیرازی (دختر زاده مولف)، ۱۱۱۴، ش ۳۸۸۳، دانشگاه تهران ۲۸۷۱/۱۲ //، محمد مؤمن بن اسماعیل طباطبائی، ۱۱۱۹، ش (۳) ۸۵۶، مسجد اعظم ۴۸۳ //، محمد

شریف بن محمد بن محمد کاظم، ۱۱۲۶، حسینیه شوشریها ش ۱۵۷، نسخه ها ۷۸۹/۱۲ و ۱۱ (آقا بزرگ تاریخ کتابت را ۱۲۲۶ می داند الذریعه ۲/۲۱۲) // نستعلیق، محمد حسین بن محمد محسن، ۱۱۳۷، ش (۳) ۴۳۷۷، مجلس ۸۸/۱۲ // نسخ، سده ۱۲، ش ۴۷۶، مرعشی ۸۱/۲ //، محمد علی بن عبدالخالق مصاحبی نائینی (ملقب به عبرت)، ۱۳۳۸،

ش (۱) ۴۷۰۲، مجلس ۸۴/۱۳ //، محمد علی کرمانشاهی، سده ۱۴، ش ۶۳۲۷، سپهسالار ۱۵۵/۳ //، بی تا، ش (۱) ۱۸۷۸، دانشگاه تهران ۴۸۴/۸ // تملک سید نصرالله تقوی در طهران، الذریعه ۲/۲۱۲.

- بی جا، بی نا، بی تا. (سنگی) مقدمه سید جلال آشتیانی بر اصول المعارف // به کوشش سید جلال الدین آشتیانی -. مشهد: دانشگاه مشهد، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، ۱۳۵۴، بیست و چهار + ۳۶۰ + ۲۰۳ ص؛ چاپ دیگر -. تهران: دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۴.

عنوان دیگر: A شکوائیه

این رساله، پاسخ نامه ای است که فیض در سال ۱۰۶۷ به یکی از علمای مازندران مقیم مشهد نگاشته است. آن سید عالم از فیض خواسته بود که فیض نزد شاه صفوی وساطت کند تا کرسی امامت جمعه جامع مشهد به وی واگذار شود تا به این وسیله، مقرری او افزایش یابد و مشکلاتش از میان برداشته شود. فیض درخواست او را با گذری درباره زندگی و بیان وضعیت روحی خویش، رد می کند.

رساله فوق از جهت شناخت دیدگاههای فیض درباره اوضاع اجتماعی عصرش و بررسی زندگینامه اش قابل توجه و تعمق است.

یکم [۱۱۳]؛ دوم [۴۸]؛ کشف الحجب ۲۵۴؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴ الذریعه ۲۲۳/۲.

آغاز/ بسمله. الحمد لله الذى نور قلوبنا فى عين ظلمات الفتن... اما بعد فقد ورد الى مكتوبكم...

انجام/ انما اشكو بثى و حزنى الى الله، ربنا افتح بيننا و بين قومنا بالحق و انت خير الفاتحين و الحمد لله...

ن. خ

نستعلیق، سلیمان بن علم الهدی، سده ۱۲، ش (۲۲) ۸۲۳۱، دانشگاه تهران ۶۶/۱۷ // نسخ، ۱۱۱۴، ش (۲) ۴۹۱۳، مجلس
۱۳۹/۱۴ // نستعلیق، سده ۱۲ - ۱۱، ش (۱۲) ۲۶۱۸، دانشگاه تهران ۱۴۸۴/۹ (A) //، سده ۱۳، ش (۵) ۳۴۰۹، مجلس ۱۲۷۱/
(۳) ۱۰ //، بی تا، مدرسه حجازیه‌های قم ش ۱۴۹۱.

[۱۴]

الفت نامه

عنوان دیگر: A الفت B رساله محبت

رساله ای است فارسی در فواید الفت دینی و ترغیب مردم به برادری و یکرنگی در دویت بیت. مؤلف انگیزه خود را از نگاشتن این رساله چنین بیان می کند:

"طریقه جمعیت و الفت و مرافقت و اخوت در دین در زمان ما مندرس شده و قلوب اکثر اهل ایمان را با یکدیگر تنافری و تخالفی روی داده و نفاق و ریا در میان اکثر مردم

شایع شده به حیثیتی که سه کس بلکه دو نیز نادر یافت می شود که میان ایشان مصادقتی بی ریا و نفاق باشد از برای خدا و به جهت امر دینی".

وی می کوشد تا بعد از تعیین جماعت اخوان و ضبط عدد ایشان، قواعد و قوانینی چند بر وفق شریعت و طریقت در میان آنها مقرر دارد که از آنها تجاوز جایز نشمرند و در

هنگام تجاوز و تخطی از آنها، یکدیگر را مؤاخذه نمایند. در آخر کتاب چهل و یک لقب برای کسی که می خواهد وارد دایره الفت شود، بر می شمارد و رساله را مزین به غزلی با

ص: ۱۴۱

مطلع زیر می نماید:

بیا تا مونس هم یار هم ، غمخوار هم باشیم

انیس جان غم فرسوده بیمار هم باشیم

یکم [۶۸]؛ دوم [۹۸]؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الاستار ۲۰۳/۳؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۱۱۵/۱۶، ۲۹۳/۲.

آغاز/ بسمله. رَبَّنَا أَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِنَا وَ قُلُوبِ إِخْوَانِنَا بِحَبْلِ طَاعَتِكَ وَ طَاعَةِ الرَّسُولِ... وَ بَعْدَ فَيَقُولُ السَّاعِي فِي جَمْعِ شَمْلِ الْإِخْوَانِ

انجام/ نمی بینم بجز تو همدمی ای فیض در عالم / بیا دمساز هم گنجینه اسرار هم باشیم.

ن. خ

نسخ، ۱۰۷۱، مجلس ش (۴) ۲۴۲۵، نسخه ها ۱۷۹/۵ // نستعلیق، محمّد بن محمّد علم الهدی، ۱۰۷۲، ش (۴) ۶۳۶۸، آستا [رویت] // نسخ، محمّد هادی بن مرتضی، ش (۱) ۸۲، مرعشی ۹۹/۱ //، محمّد هادی بن مرتضی، تملک سید شهاب الدین تبریزی، نسخه ها

۳۸۷/۶ [احتمالاً- این نسخه همان نسخه کتابخانه آقای مرعشی است] //، [۲۱ - ۱۲۲۰]، ش (۲) ۱۰۳۷۷، مرعشی ۲۷۹/۲۶ // نستعلیق، ۱۲۵۴، ش (۲) ۸۵ شاهچراغ ۱۷۰/۲ (A) // نسخ، ۱۲۶۷، ش (۲۴) ۱۸۰۳، مجلس ۲۰۴/۵ (B) // نستعلیق، محمّد علی، ۱۳۳۰، ش (۶) ۴۱۶۸، مجلس ۱۷۴/۱۱ //، سید احمد صفائی خوانساری، ۱۳۴۱، ش (۶) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۸۰ // نسخ، بی تا، ش (۲۹) ۱۸۰۳، مجلس ۳۰۹/۱ (۱) ۹ //

ن. چ

به انضمام آئینه شاهی - و - ترجمه الصلوه - شیراز: بی نا، ۱۳۲۰، ۱۰ ص. // به انضمام ده رساله محقق بزرگ فیض کاشانی، به کوشش رسول جعفریان - اصفهان: مرکز تحقیقات علمی

و دینی امام امیرالمؤمنین علی - علیه السلام -، ۱۳۷۱. صص ۲۲۰ - ۲۰۳.

ص: ۱۴۲

عناوین دیگر: A

الانصاف فی بیان الفرق بین الحق و الاعتساف B انصافیه

فیض این رساله را به سال ۱۰۸۳ نگاشته است و در آن نگاهی نقد گونه بر برخی از نوشته های پیشین خود دارد. بسیاری از گرایشها و پسندهای اعتقادی و طرز تفکر وی در این رساله مطرح می شود. او به انتقاد از متکلمین، فلاسفه، متصوفه و من عندین می پردازد و این چنین می گوید:

چندی در مطالعه مجادلات متکلمین خوض نمودم و به آلت جهل در ازاله جهل ساعی بودم، و چندی طریق مکالمات متفلسفین به تعلم و تفهم پیمودم، و یک چند بلند بلند پروازیهها متصوفه در اقاویل ایشان دیدم، و یک چندی در رعونت‌های من عندین گردیدم تا

آن که گاهی در تلخیص سخنان طوایف اربع، کتب و رسائل می نوشتم و گاهی از برای جمع و توفیق بعضی را در بعضی می سرشتم من غیر تصدیق بکلهها...

از این رو الانصاف در نقد آراء و افکار فیض، و نیز در تحقیق اوضاع علمی سده یازده،

بسیار ارزشمند و مغتنم است.

یکم [۱۱۲]؛ دوم [۵۰]؛ روضات ۹۶/۶؛ کشف الحجب ۶۴؛ کشف الاستار ۲۰۳/۳؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۳۷۵/۲۲، ۳۹۸/۲

آغاز/ الحمد لله الذی انقذنا بالتمسک... اما بعد فهذه رساله فی بیان طریق العلم باسرار الدین المختص بالخواص... چنین گوید مهتدی به شاهراه مصطفی...

انجام/ سبحان ربك رب العزه عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین.

نسخ، محمد هادی بن مرتضی (برادر زاده فیض، با عبارت بلغ بحمده)، ش (۶) ۸۲، مرعشی ۱۰۲/۱ // نستعلیق، درویش علی، ۱۱۰۷، ش (۲) ۱۸۶۹، ملک ۳۹۴/۵ // محمد

مهدی، ۱۱۱۶، ش (۱۳) ۷۴۹ د، الهیات تهران ۳۸۰/۱ // ۱۱۳۴، اصغر مهدوی ش (۶) ۲۷۹، نسخه ها ۱۰۳/۲؛ نیز ش (۱۳) ۷۴۵، الهیات تهران ۳۸۰/۱ (احتمالاً یک نسخه است) // ۲۲ - ۱۱۱۷، ش (۱۱) ۹۳۲۵، مرعشی ۱۱۸/۲۴ // محمد بن معزالدین حسینی، ۱۱۷۹، ش (۱) ۱۶۶۷، مرعشی ۶۲/۵ // نسخ و نستعلیق، اوایل سده ۱۲، ش (۲۸)

۸۲۳۱ دانشگاه تهران ۶۶/۱۷ // نستعلیق، سده ۱۲، ش (۲) ۶۵۵۱، سپهسالار ۲۰۰/۳ //

سده ۱۳ - ۱۲، ش (۲) ۴۴۴۱، دانشگاه تهران ۳۴۰۲/۱۳ (A) // حسین بن عبد الغنی حسینی، ۱۲۰۴، ش (۱) ۹۴۶۰، مرعشی ۲۲۳/۲۴ // نستعلیق، سید خلیل بن عبد الرسول حسینی، ۳۲ - ۱۲۲۲، ش (۶) ۸۷۸۷، مرعشی ۳۲۰/۲۲ // نسخ و نستعلیق، علی بن احمد رشتی، ۱۲۷۰، اصغر مهدوی ش (۷) ۳۶۴، نسخه ها ۱۷۸/۲ (A) // نسخ، ملا فرج الله بن ابراهیم تبریزی، ۷۱ - ۱۲۷۰، ش (۶) ۸۷۷۸ مرعشی ۳۱۱/۲۲ // تملک نجیب مایل

هروی، کتابت از روی نسخه ۱۲۸۵، مجموعه رسائل خطی فارسی ۱۰۹/۱ // ۱۲۸۸، ش (۴) ۱۴۵۷، گلپایگانی ۲۶۱/۲ (B) // شکسته نستعلیق، محمد علی بن علی نقی گیلانی، ۱۳۰۵، ش (۴) ۴۵۷۱، مجلس ۲۷۱/۱۲ // نستعلیق، سید احمد صفائی خوانساری، ۱۳۱۵، ش (۵) ۵۶۷، هزار و پانصد ۲۶۸ (B) // محمد منشی، ۱۳۲۰، ش (۲) ۱۲۰۴، ملک

۲۴۴/۵ // نسخ، ۱۳۲۰، ش (۶) ۷۷۹۷، مرعشی ۱۵۷/۲۰ // بی تا، مشکوه ش ۱۱۶۹،

دانشگاه تهران ۲۱۴۲/۳ (۳) // ۳، ش (۴) ۱۹۲۲، ملی ۵۹۲/۱۰ // تملک

شهاب الدین تبریزی (قم)، نسخه ها ۳۸۷/۶ // ۳، ش (۱) ۱۹۹۵، گلپایگانی ۱۳۱/۳.

تلخیص

منتخبی است از کتاب الانصاف که فیض آن را فراهم کرده و نسخه ای از آن در کتابخانه کاشف

الغطاء موجود است. وی آن را هدیه الاشراف فی تلخیص الانصاف نامیده است. (الذریعه ۲۰۵/۲۵؛ ۳۷۵/۲۲). نسخه ای از آن را من در جستجوهایم نیافتم و با توجه به اینکه خود

رساله الانصاف بسیار مختصر است گمان می کنم که این اثر ارتباطی با الانصاف فیض نداشته

- لکهنو: بی نا، ۱۲۹۷ ق. ۱۶ ص. (سنگی) [احتمالاً با ارشاد القلوب] // - تهران: بی نا، ۱۳۰۳ ق. (سنگی) // به اهتمام محمد علی گلپایگانی به انضمام کلمات مکنونه. - تهران: بی نا، ۱۳۱۰، ۱۳۱۷ ق. ۲۲۰ + ۱۰ ص. (سنگی) // به انضمام منهاج النجاه. - تهران: میرزا هادی اصفهانی، ۱۳۱۱ ق. ۱۹۰ ص. (سنگی) // به انضمام مفاتیح الاعجاز. - تهران: محمد خلیل بن

حسین طالقانی، ۱۳۱۶ ق. ۲۲ + ۱۱ ص. // در مجموعه رسائل خطی، به کوشش نجیب مایل

هروی -. مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۶۸، ش اول، صص ۱۱۹ - ۱۰۸. // در ده رساله محقق بزرگ فیض کاشانی، به کوشش رسول جعفریان -. اصفهان: مرکز تحقیقات علمی

و دینی امیرالمومنین، ۱۳۷۱. صص ۱۹۹ - ۱۸۲.

[۱۶]

انموذج اشعار اهل العرفان فی التوحید

هفتاد غزل از فیض کاشانی است که در مورد توحید سروده است. نسخه ای مستقل از آن در فهرستهای نسخ خطی به دست نیامد. ولی به نظر می رسد که برگرفته از گلزار قدس باشد. آقای دوانی رساله ای را با عنوان قصیده توحیدیه از فیض به چاپ رسانده اند که غیر از اثر مورد نظر ماست. نیز گلزار قدس

[۱۷]

انوار الحکمه

عنوان دیگر: A. انوار الحکم و اسرار الکلم

مختصری است نیکو از کتاب عین الیقین با اضافه فواید فلسفی مناسب. فیض مطالب این اثر را با عناوین "نور - نور" در چهار کتاب که حاوی اعتقادات شیعه در اصول پنجگانه می باشد به سال ۱۰۴۳ نگاشته است. عناوین کتابها چنین است: ۱. کتاب العلم باللّه تعالی ۲. کتاب العلم بالملائکه ۳. کتاب العلم بالکتب و الرسول ۴. کتاب العلم بالیوم الاخر.

یکم [۲۴]؛ دوم [۵۷]؛ لولوه ۱۲۵؛ روضات ۸۹/۶؛ قصص ۳۳۲؛ کشف الحجب ۶۷؛ کشف الاستار ۲۰۱/۳؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۱۴۳/۱؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۴۲۵/۲.

ص: ۱۴۵

آغاز/ نحمدك اللهم و انت للحمد اهل و نستهديك و هدايتنا عليك يسير سهل ما اضيق الطريق...
انجام/ فاذا كان يوم القيامه اكملها بهذه الرحمه مائه، هذا آخر الكلام فى كتاب العلم باليوم الآخر...

ن . خ

نسخ، ۱۰۷۵، ش ۱۰۹۲۹، مرعشى ۳۴۲/۲۷ //، محمّد شفيح بن محمّد مقيم، ۱۰۸۵، ش ۱۳۷، ملی ۱۱۹/۷ // نستعلیق، محمّد يوسف بن اسدالله طباطبائی حسنى سمنانى،

۱۰۸۹، ش ۷۴۵۰، آستا ۴۱/۱۱ //، ۱۰۹۸، ش ۸۷۹، هزار و پانصد ۵۹ // نسخ بی نقطه، ۱۱۳۱، ش ۶۳۴۸، سپهسالار ۲۱۱/۳ //،
۱۱۴۷، ش ۲۸۵۳، مجلس ۱۸۰ / (۱) //، محمّد اسماعیل بن محمّد علی حسینی، ۱۲۶۱، ش ۴۸۸۲، مجلس ۲۳/۱۴ //،
احتمالاً سده ۱۳، ش (۱) ۲۷۰۶، مسجد اعظم ۵۸۲ //، وقفی ملکزاده کوثر، ش ۶۸۸۱،

آستا ۴۱/۱۱ //، سده ۱۴، ش (۲) ۵۹۶۲، آستا [رویت] // نستعلیق، سید احمد صفائی خوانساری، سده ۱۴، ش (۱۱) ۱۱۱۸،
هزار و پانصد ۳۴۳ // نسخ، محمّد بن سعید بن محمّد

بحرانی، آخوند همدان ش ۴۷۴۲، رشت و همدان ۱۲۸۷ //، بی تا، مشکوه ش ۴۳۲، دانشگاه تهران ۱۵۹ / (۱) ۳ //، ، ش
۸۸۹۴، آستا ۴۲/۱۱ // تملک کتابخانه سید نصر الله تقوی در تهران، الذریعه ۴۲۵/۲.

ن . چ

-. طهران: بی نا، بی تا. مولفین کتب چاپی فارسی و عربی ۸۰۰/۵.

[۱۸]

اهمّ ما يعمل

در وظایف و آداب و اعمالی که باید مؤمن انجام دهد. این کتاب پانصد بیتى دارای سه مقاله است به این ترتیب:

المقاله الاولى: فيما يعمل فى الليل و النهار؛ المقاله الثانيه: فيما يعمل فى الاسبوع؛

المقاله الثالثه: فيما يعمل فى السنه. این رساله عربی نزدیک به پانصد بیت است.

ص: ۱۴۶

یکم [۴۷]؛ دوم [۲۰]؛ لولوه، ۱۲۷؛ کشف الحجب ۷۲؛ کشف الاستار ۲۰۲/۳؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴.

آغاز/ الحمد لله على ما رخص لنا من ثنائه واذن لنا في ذكره ودعائه و...

انجام/ هذا آخر ما اردنا ايراده في هذه الرساله وليطلب الدعوات التي اشرنا اليه من محالها والحمد لله وحده.

ن . خ

نسخ، ۱۱۰۰، ش (۳) ۵۶۸۱، مرعشی ۷۸/۱۵ // نور الدين اخباری، ۱۱۰۷، تملك نصر الله تقوی، الذریعه ۴۸۵/۲ // ، محمد شفیغ بن علی نقی ابهری، ۱۱۲۴، ش (۲)

۲۹۸۲، مجلس ۲۹۰/۱۹.

[۱۹]

بشاره الشيعه

مولف در طی چهل "بشاره" اثبات می کند که فرقه ناجیه از فرق اسلامی همان شیعه اثنی عشری است که پیروی از حضرت امیر و ائمه معصومین - علیهم السلام - می کنند. این رساله به سال ۱۰۸۱ موافق جمله "بشارات من الله" به پایان رسیده است.

یکم [۳۳]؛ دوم [۹]؛ کشف الحجب ۸۵؛ ایضاح ۱۸۳/۱؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ طرائق ۹۲/۶؛ الذریعه ۹۲/۶.

آغاز/ بسمله. الحمد لله الذي هدانا لمعرفه احسن القول واتقنه والصلاه على...

انجام/ و عدد هذا الكلام تاريخ التصنيف وهو تاريخ لطيف والحمد لله رب العالمين.

ن . خ

نسخ، علم الهدی، ۱۰۶۷، ش (۱۱) ۲۲۰۰ ع، ملی ۵۰۳/۱۱ // ، ۱۰۸۳، عکسهای مرعشی ش ۱۹۹ // ، ۱۰۹۶، ش (۷) ۵۶۵۷، مرعشی ۵۵/۱۵ // ، ۱۱۱۱، ش (۱) ۷۱۵۴، دانشگاه تهران ۴۶۷/۱۶ // ، ابو تراب بن عبد الله زرشکی، ۱۱۲۰، ش (۲) ۱۰۲۵،

ص: ۱۴۷

گوهرشاد ۱۴۰۰/۳ //، اوایل سده ۱۲، ش (۲) ۵۸۱۹، مرعشی ۲۰۶/۱۵ //، ملا فرج الله بن ابراهیم تبریزی، ۷۱ - ۱۲۷۰، ش (۱) ۸۷۷۸، مرعشی ۳۱۰/۲۲ //، عبد القدیر بن علی اصغر، ۱۲۸۶، ش ۷۵۷، ملک ۹۴/۱ //، بهلول بن شیخ نصیر دستجردی، بی تا، ش (۱) ۵۳۲، الهیات مشهد ۲۸۲/۱.

تلخیص

منتخبی از این کتاب به خامه علم الهدی در حاشیه مجموعه شماره ۲۲۰۰ ع، ملی ۵۰۳/۱۱ موجود است.

ترجمه

بشارات الشیعه / ملا ابراهیم نجم آبادی .

آغاز/ بسمله. الحمد لله الذی لبشر اولیائه بجنانه و ثوابه و انذر اعدائه...

انجام/ حسب امر اعلیحضرت اقدس همایون شهریار... تحریر شد فی شهر رمضان المبارک کتبه غلامزاده حقیقی علینقی بن محمد تقی نوری سنه ۱۲۸۰.

ن . خ نستعلیق خفی، علینقی بن محمد تقی نوری، ۱۲۸۰، ش ۸۲۱ سلطنتی (کتب دینی خطی) ۸۳.

ن . چ

به انضمام مرآه الاخر - و - ضیاء القلب - و - خلاصه الاذکار -. تهران: بی نا، ۱۳۰۳ ق. (سنگی) // تهران: میرزا هادی اصفهانی، ۱۳۱۱، ۱۹۰ ص (سنگی).

[۲۰]

ترجمه الحج

رساله ای مختصر است در احکام فقهی حج، عمره و آداب آنها. مؤلف در این اثر به کیفیت و چگونگی به جای آوردن حج و محرّمات احرام و ذکر کفّارات و دیگر متعلّقات آن در ضمن هشت در (باب) می پردازد.

در اوّل: در فضیلت حج و عمره و عقاب تارک آن؛ در دوم: در صفت هر یک از این

ص: ۱۴۸

دو؛ در سوم: در کیفیت و آداب عمره تمتع؛ در چهارم: در کیفیت حج تمتع؛ در پنجم: در

محرمات احرام؛ در ششم: در ذکر کفارات و تلافی خللهها؛ در هفتم: در احکام حرم و حرمت آن؛ در هشتم: در زیارات مشاهد مشرفه.

یکم [۵۸]؛ دوم [۷۵]؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۹۶/۴.

آغاز/ بسمله. حمد بی حد و ثنای بی عد مر خدای را سبحانه که خانه کعبه را پیش از سایر اجزای زمین آفرید...

انجام/ مرّه بعد اخری و کزه غب اخری بمنّه وجوده.

ن. خ

نسخ، عصر مولف، ش (۸) ۱۰۱۷۷، مرعشی ۱۳۹/۲۶ //، سده ۱۱، ش (۱۰) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۹ // نستعلیق، سید احمد صفائی خوانساری، سده ۱۴، ش (۸) ۱۱۱۸، هزار و پانصد ۳۴۲.

[۲۱]

ترجمه الزکاه

رساله ای است مختصر به زبان فارسی، در فضیلت احکام و آداب پرداختن به آن. فیض این اثر را در هشت در تدوین نموده است:

در اول: در معنی زکات و فضیلت آن؛ در دوم: در اقسام زکات و شرایط آن؛ در سوم: در نصاب نقدین و قدر زکات آن؛ در چهارم: در نصاب انعام ثلاثه و قدر آن؛ در پنجم: در نصاب غلات اربع؛ در ششم: در مصرف زکات و مستحقین آن؛ در هفتم: در زکات فطره و شرایط آن؛ در هشتم: در آداب دادن زکات.

یکم [۵۶]؛ دوم [۷۳]؛ کشف الحجب ۱۱۶؛ فوائد ۶۳۶؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۱۰۶/۴.

آغاز/ سپاس و ستایش مر خدای را جل ثناوه که بندگان را اولاً به خطاب...

ص: ۱۴۹

انجام/ و آنچه می دهد حقیر شمرد تا به ثواب آن فایز گردد.

ن . خ

نسخ، عصر مولف، ش (۶) ۱۰۱۷۷، مرعشی ۱۳۷/۲۶ // کتابت سده ۱۱، ش (۸) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۸ // نسخ، سده ۱۲، ش (۳) ۱۹۵۸، الهیات مشهد ۹۹۶/۳ // نستعلیق، سید احمد صفائی خوانساری، سده ۱۴، ش (۶) ۱۱۱۸، هزار و پانصد ۳۴۲.

[۲۲]

ترجمه الشریعه

عنوان دیگر: A

فضیله الشیعه

این اثر در آداب و سنن شرعی و ثواب بعضی اعمال حسنه و کیفر اعمال سیئه که در آیات قرآنی به آنها اشارات رفته، نگاشته شده است. فیض این رساله را در هشت در به نام شاه عباس دوم صفوی مصدّر ساخته است. به این تفصیل:

در اول: در معنی شریعت و فایده آن؛ در دوم: در اعمال حسنه بدن و اعضا؛ در سوم: در اقسام اعمال سیئه بدن و اعضا؛ در چهارم: در ثواب بعضی اعمال حسنه و سنن بدنی؛

در پنجم: در عقاب بعضی از اعمال سیئه؛ در ششم: در صفات حمیده و اخلاق پسندیده؛ در هشتم: در بعضی آداب که سالک راه حق را در کار است.

یکم [۶۳]؛ دوم [۴۴]؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الحجب ۱۱۶؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۱۰۹/۴.

آغاز/ سپاس و ستایش مر خداوندی را که خلایق را برای پرستش خود آفرید...

انجام/ رزقنا الله ذلك بمنه وجوده، آنچه مقصود بود از این کتاب انجام آمد.

ن . خ

نسخ، محمّد شفیع بن محمّد مقیم (شاگرد فیض)، ک . امیر المومنین نجف ش (۲) ۲۲۹۷ (یادداشت‌های عبد العزیز طباطبائی) نسخه ها ۱۰۸۶/۲ // ، عصر مولف، ش (۹) ۱۰۱۷۷،

ص: ۱۵۰

مرعشی ۱۴۰/۲۶ // ، ۱۰۸۰، ش (۱) ۴۴۳۷، دانشگاه تهران ۳۳۹۶/۱۳ // ، سده ۱۱، ش ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۹ // ، ش (۵) ۶۳۹۸، سپهسالار ۴۱۶/۳ // ، سده

۱۲ - ۱۱، ش (۱) ۴۴۳۷، دانشگاه تهران ۳۳۹۶/۱۳ // ، عبد الوهاب بن حاجی محمد صادق کاشانی، ۱۱۱۷، ش (۶) ۱۴۵۲، الهیات مشهد ۵۹۹/۲ // نستعلیق، سده ۱۲، خانقاه

احمدیه ش (۱) ۱۱۷، نسخه ها ۲۲۱/۵ // ، سده ۱۳ - ۱۲، ش (۱) ۱۳۸۳، گلپایگانی ۲۵۲/۲ // نسخ، ۱۲۲۱، ضمیمه ش ۱۴۱۸۷، آستا [رویت] // ، علی محمد بن محمد قاینی، ۱۲۴۶، ش (۲) ۱۶۶۱۱، آستا [رویت] // نستعلیق، فرج الله جهانشاهی، ۱۲۶۴، ش (۱) ۲۷۰۳، دانشگاه تهران ۱۵۸۴/۱۰ // ، علی بن احمد رشتی، ۱۲۷۰، اصغر مهدوی ش

(۷) ۳۶۴، نسخه ها ۱۷۸/۲ // ، بی تا، ش (۳) ۵۵۱، الهیات تهران ۳۲۵/۱ // نسخ، تملک سید شهاب الدین تبریزی، نسخه ها ۳۸۷/۶ // ، ش (۲) ۱۱۶۹، دانشگاه تهران ۲۱۴۱/۶ // ، ش (۲) ۴۴۴۱، دانشگاه تهران ۳۴۰۲/۱۳.

ن . چ

به انضمام ترجمه الصلوه - و - ترجمه العقاید - تهران: بی نا، ۱۲۶۰ ق (سنگی) // به کوشش بهمن کریمی - : کانون معرفت، ۱۳۲۱، ش، ۴۱ ص.

[۲۳]

ترجمه الصلوه

مولف در این اثر در ضمن هشت در، به شرح و توضیح و ترجمه سوره ها، اذکار و ادعیه ای که در نماز قرائت می شود، پرداخته است. هشت در آن به این ترتیب است:

در اول: ترجمه اذان و اقامه؛ در دوم: ادعیه افتتاحیه؛ در دوم: سوره فاتحه؛ در چهارم:

سوره قدر و توحید؛ در پنجم: رکوع؛ در ششم: سجود؛ در هفتم: قنوت؛ در هشتم: تشهد.

این کتاب فارسی چهارصد و پنجاه بیت دارد و در سنه ۱۰۴۳ تألیف شده است.

یکم [۵۲]؛ دوم [۳۷]؛ هدیه العارفین ۶/۲؛ امل ۳۰۵/۲؛ کشف الحجب ۱۱۷؛ فوائد ۶۳۶؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۱۱۴/۴.

آغاز/ هر که نه گویا به تو خاموش به - هر چه نه یاد تو فراموش به / سپاس و ستایش کریمی را که به کمال کبریایی و عظمت واستغنا...

ص: ۱۵۱

انجام/ و یک نوبت دیگر ماموم به جانب چپ، این است ترجمه نماز چنان که از حضرات ائمه معصومین رسیده است...

ن. خ

نستعلیق، سده ۱۱ [۱۰۷۱]، ش (۵) ۲۴۵۳، دانشگاه تهران ۱۱۸۷/۹ // نسخ، محمّد امین بن محمّد طاهر بن هدایت الله کفرانی،
۱۰۷۶، ش (۲) ۳۰۳۶، مجلس ۵۷۸ / (۲) ۱۰ // نسخ، ۱۰۷۷، ش (۱) ۱۶۶۱، گلپایگانی ۹/۳ // نستعلیق، ۱۰۸۱، ش ۲۷۱۵، آستا
۴۱۳/۴ // نسخ،

۱۰۸۸، ش (۲۳) ۳۷۷۲، مسجد اعظم ۱۲۱ //، ۱۰۹۳، ش ۳۸۹۳ مسجد اعظم ۶۴۵ // نستعلیق چلیپا، ۱۰۹۶ ش (۷) ۲۱۲۵، ملک
۴۲۶/۵ // نسخ، سده ۱۱، ش (۲) ۸۴۷۲

دانشگاه تهران ۱۴۴/۱۷ //، سده ۱۱، ش (۳) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۸ //، ۱۱۰۰،

ش (۹) ۸۸۷۹، دانشگاه تهران ۲۴۲/۱۷ //، سده ۱۲ - ۱۱، ش ۱۴۱۰، گلپایگانی ۳۲/۲

//، ۱۱۲۵، ش (۱) ۳۸۴۰، مسجد اعظم ۶۴۲ //، محمّد طاهر بن محمّد یوسف

حسینی طالقانی، ۱۱۳۲، ش (۳) ۱۶۰۲، مرعشی ۵/۵ // نستعلیق، محمّد بن عباس علی هزار جریبی، ۱۱۷۷، حسین مفتاح ش (۵)
۱۲۸۹، نسخه ها ۲۷۵/۷ // نسخ، محمّد حسین

بن محمّد صادق قاری قمی، سده ۱۲ ش (۵) ۱۷۳۹، ملک ۳۵۳/۵ // نستعلیق، احمد بن محمّد طاهر، ۱۲۱۸، ش (۱۰) ۲۸۹۶،
دانشگاه تهران ۱۷۴۴/۱۰ //، ملا- محمّد مدعوّ به محسن بن ابی حسن کاشانی، ۱۲۲۸ در حیدر آباد، تملک سید ابو القاسم
اصفهانی، الذریعه

۱۱۴/۴ // نسخ، ۱۲۳۳، ش (۲) ۶۸۷۹، مرعشی ۷۵/۱۸ //، رجبعلی بن آقا محمّد

شفتی، ۱۲۳۸، ش ۱۲۷۶، گلپایگانی ۳۲/۲ //، عبد الکریم حسینی خوزانی، ۶۵ - ۱۲۵۸، ش (۲) ۴۱۵۵، مرعشی ۱۶۹/۱۱ //،
سید احمد موسوی ۱۲۵۹، ش (۴) ۷۷۹، گلپایگانی ۲۰۹/۲ (ناقص) // نستعلیق، فرج الله جهانشاهی، ۱۲۶۴، ش (۲) ۲۷۰۳،
دانشگاه تهران ۱۵۸۴/۱۰ //، علی بن حاج رحیم، ۱۲۶۶، ش (۲) ۱۳۵۱۴، آستا [رویت] //

نسخ، محمّد بن علی اصغر سمنانی، سده ۱۳، ش (۱) ۱۶۸۰۸، آستا [رویت] //، محمّد

ابراهیم بن محمّد حسن کرباسی، سده ۱۳، ش (۲) ۱۶۴۵۱، آستا [رویت] //، سده ۱۳، ش (۱) ۱۳۸۸، گلپایگانی ۲۵۳/۲ //،
احمد کرمانشاهی، ۱۳۰۳، ش (۵) ۱۲۸۰۱، آستا [رویت] //، ۱۳۴۲، ش (۳) ۴۶۳، هیات تهران ۳۰۴/۱ // نستعلیق، ابوطالب،
۱۳۴۶

ش (۲) ۸۰، آستانه ۲۲۴ //، سید احمد صفائی خوانساری، سده ۱۴، ش (۲) ۱۱۱۸، هزار و پانصد ۳۴۲ // نسخ، سده ۱۴، مدیر

شانه چي ش (۱) ۳، نسخه ها ۶۰۲/۵ //،

بي تا، ش ۶۵۳، [۷۲]، الهيأت مشهد ۴۳۹/۱ // نستعليق، بي تا، ش (۲) ۵۵۱ د، الهيأت تهران ۳۲۵/۱ //، ش ۱۴۶۲، آستا ۴۱۳/۴
//، ش ۹۸۰۲، مرعشي ۱۳۳/۲۵ //، عبدالرشيد، بي تا، ش ۶۱۰، سلطنتي ۱۰۳/۱ // بي تا، ش (۲) ۱۳۰۸، مسجد اعظم ۵۰۸ //،
ش (۱) ۱۲۵۲، گلپايگانی ۲۴۰/۲ // نسخ، سده ۱۳، ش ۱۵۸۹، الهيأت مشهد

ص: ۱۵۲

ن . چ

-. تبریز، ۱۲۶۰، (سنگی) ضمیمه خطی ش ۸۱۷ گوهرشاد ۱۱۱۰/۳ // -. تهران: بی نا، بی تا

(به خط طاهر خوشنویس). ۴۸ ص (سنگی) // -. تهران: اسلامیة، بی تا. ۲۴ ص // -. شیراز: موسوی، ۱۳۲۰، ۱۹۸ ص (با عنوان: رسالات: ترجمه الصلوه، الفت نامه، آئینه شاهی) // به کوشش محمد علی صفیر -. تهران: افست، ۱۳۴۰، ۱۶۸ ص (با عنوان: نماز "ترجمه الصلوه")

// -. قم: ۲۲ بهمن، بی تا. ۶۴ ص (با عنوان: نماز یا ترجمه الصلوه) // -. تهران: نور فاطمه، ۱۳۶۱. ۷۶ ص . (با عنوان: ترجمه الصلوه "نماز") // به کوشش محمود فیضی -. تهران: محمود فیضی، ۱۳۶۲؛ اسلامی، ۱۳۷۳، ۷۵ ص (با عنوان: فرهنگ نماز) // بی جا: محمد بهشتی، ۱۳۷۳. ۱۲۸ ص (با عنوان: نماز زمان معراج انسان)

[۲۴]

ترجمه الصیام

مؤلف احکام روزه را به اختصار در هشت در گزارش می کند. درهای آن عبارتند از: در اول: در فضیلت روزه؛ در دوم: در اقسام روزه؛ در سوم: در شرایط روزه؛ در چهارم: در معنی روزه و صفت آن؛ در پنجم: در آداب روزه و حرمت ماه رمضان؛ در ششم: در خلل روزه و تلافی آن؛ در هفتم: در فوات روزه و تلافی آن؛ در هشتم: در احکام اعتکاف.

یکم [۵۷]؛ دوم [۷۴]؛ لولوه ۱۲۷؛ کشف الحجب ۱۱۷؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۱۱۴/۴.

آغاز/ سپاس و ستایش مر خدای را عزّ وجل که از ماهها ماه رمضان را برگزید سپس موسم روزه این...

انجام/ اعتکاف ده روز آخر ماه رمضان برابری می کند با دو حج و دو عمره

ن . خ

نسخ، عصر مؤلف، ش (۷) ۱۰۱۷۷، مرعشی ۱۳۸/۲۶ //، سده ۱۱، ش (۹) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۹ // نستعلیق، سید احمد صفائی خوانساری، سده ۱۴، ش (۷) ۱۱۱۸، هزار و پانصد ۳۴۲.

ص: ۱۵۳

به اهتمام بهمن کریمی .- تهران: بی نا، بی تا، ۱۲۶ ص (باعنوان آیین روزه گرفتن).

[۲۵]

ترجمه الطَّهَّارَه

در این رساله مختصر فارسی، مؤلف احکام طهارت را بنابر آنچه از آیات و احادیث استفاده می شود، در هشت دَر به عدد درهای بهشت برای فرزندش معین الدین احمد نگاشته و در ماه محرم ۱۰۶۱ آن را به پایان رسانده است. ابواب آن بدین ترتیب است:

درِ اوّل: در فضیلت طهارت و اقسام آن؛ درِ دوم: در شکر نعمت آب و احکام آن؛ درِ سوم: در تعداد خبث و کیفیتِ ازاله آن؛ درِ چهارم: در تعداد تَفَث [زایل کردن ناخن و مواز بدن و از چرک] و کیفیت تطهیر بدن؛ درِ پنجم: در تعداد حدث و رفع آن؛ درِ ششم: در کیفیت وضو و فواید آن؛ درِ هفتم: در کیفیت غسل و فواید آن؛ درِ هشتم: در کیفیت تیمم و فواید آن.

یکم [۵۴]؛ دوم [۷۱]؛ لولوه ۱۲۷؛ کشف الحجب ۱۱۷؛ فوائد ۶۳۶؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۱۱۵/۴.

آغاز/ منّت خدای را تقدّست اسماوه که ارواح مومنان را مبدء فطرت...

انجام/ و پیش از خروج وقت عذرش زایل شود مستحب است که نماز را اعاده کند.

نسخ، سده ۱۱، ش (۶) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۸ // ، ش (۶) ۶۳۹۸، سپهسالار ۴۱۹/۵ // ، عبد الوهاب بن حاجی محمّد صادق کاشانی، ۱۱۱۷، ش (۷) ۱۴۵۲، الهیات

مشهد ۶۰۰/۲ // ، سده ۱۲، ش (۱) ۱۹۵۸، الهیات مشهد ۹۹۵/۳ // ، سده ۱۳ - ۱۲، ش (۲) ۱۳۸۳، گلپایگانی، ۲۵۲/۲ // نستعلیق، احمد صفائی خوانساری، سده ۱۴، ش (۴)

۱۱۱۸، هزار و پانصد ۳۴۲ // نسخ، بی تا، ش (۴) ۱۰۱۷۷، مرعشی ۱۳۶/۲۶.

عنوان دیگر: A ترجمه العقائد الدّینیّه

رساله مختصری است در بیان اعتقادات شیعه که از قرآن و گفته های اهل بیت در آن استفاده شده است. فیض این رساله را به سال ۱۰۴۳ در هشت باب تدوین نموده است:

در اوّل: وجود واجب؛ در دوم: وحدانیت او؛ در سوم: صفات او؛ در چهارم: پیامبری؛

در پنجم: امامت؛ در ششم: معاد؛ در هفتم: احوال محشر؛ در هشتم: بهشت و دوزخ.

یکم [۵۹]؛ دوم [۳۶]؛ امل ۳۰۶/۲؛ لولوه ۱۲۷؛ کشف الحجب ۱۱۸؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۱۱۷/۴.

آغاز/ حمد بی حدّ و ثنای بی عد خداوند جهان آرای دلگشای را که صوامع قدس آسمان را مزین ساخت

کو تو ز شراب می شوی مست

ما را ساقی رباید از دست

انجام/

ن. خ

نسخ، حسین بن حاجی غیاث، ۱۰۵۸، ش ۵۷۸۵، مرعشی ۱۷۰/۱۵ // نستعلیق، نور الدین محمد بن محمود حکیم، ۱۰۶۷، ش (۸) ۴۵۰۶، سپهسالار ۴۲۰/۳ // ۱۰۶۹، ش (۴۸) ۵۱۸۰، مجلس ۳۴۲/۱۴ // ۱۰۷۳، ش (۲) ۴۷۷، ملک ۳۴/۵ // نسخ، محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، ۱۰۸۰، ش (۵) ۴۳۶۷، مرعشی ۳۶۷/۱۱ // نستعلیق چلیپا، ۱۰۸۱، ش (۲۳) ۴۸۰۵، مجلس ۲۱۳/۱۳ // نسخ، محمد شفیع بن محمد مقیم (شاگرد مؤلف)، ک. امیر المومنین نجف ش ۲۲۹۷ (یادداشت های عزیز طباطبائی)، نسخه ها ۱۰۸۶/۲ // عصر مولف، ش (۱) ۱۰۱۷۷ مرعشی ۱۳۴/۲۶ // نسخ چلیپا، سده ۱۱، ش (۷)

۳۹۱، سنا ۲۳۵/۱ // نسخ، سده ۱۱، ش (۲) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۸ // ۱۱۰۲ - ۱۰۹۷، ش (۵) ۴۳۷۱، دانشگاه تهران ۳۳۳۹/۱۳ // نستعلیق، ۱۱۱۹، ش (۲) ۵۹۰۳، مجلس ۲۹۵/۱۷ // کتابت محمود مؤمن بن اسماعیل طباطبایی، ۱۱۱۹، ش (۴) ۸۵۶، مسجد اعظم ۴۸۳ // محمد باقر شریف، ۱۱۲۱، آخوند همدان ش (۲) ۱۳۳، رشت و همدان

۱۳۸۳ // نسخ، ۱۱۳۲، ش (۲) ۷۰۰۱، مجلس ۲/۲۵ // نستعلیق، سده ۱۲ - ۱۱، ش (۱۷) (۸۰۳۳) M ۲۵۱ // نستعلیق، سده ۱۲، ش ۹۵۰۵، مرعشی ۲۵۸/۲۴ //، محمّد شریف، سده ۱۲، ش (۱) ۱۹۶۳ ملی ۴/۴۴۰ // کتابت سده ۱۲ - ۱۱، ش (۶) ۱۳۸۳، گلپایگانی ۲۵۲/۲ // نستعلیق، احمد بن محمّد طاهر، ۱۲۱۸، ش (۱) ۲۸۹۶، دانشگاه تهران ۱۷۴۴/۱۰ //، محمّد علی بن علی نقی، ۱۲۲۲، ش (۲) ۱۶۶۱۶، آستا [رویت] // کتابت

ملا محمّد مدعوّ به محسن بن ابو الحسن کاشانی، ۱۲۲۸ در حیدر آباد، تملک سید ابو القاسم

اصفهان، الذریعه ۱۱۷/۴ // نستعلیق، ۱۲۵۴، جوادی ش (۱۱) ۱۶۶، ادبیات تهران ۳۱/۳ // نسخ، ۱۲۵۸، جوادی ش (۲) ۳۴۴، ادبیات تهران ۳۱/۳ // نستعلیق، ۱۲۹۹، ش (۱) ۱۷۶۶، فیضیه ۱۳۱/۳ // نسخ، سده ۱۳، ش (۹) ۱۱، آستانه ۱۹۰ // نستعلیق، سده ۱۳، ش ۲۴۴۸ ف، ملی ۵۸۶/۵ //، لس آنجلس ش (۲) ۶۳۷ M، نسخه ها ۶۸۵/۱۲ و ۱۱ // نسخ، جوادی ش (۷) ۲۰۵، ادبیات تهران ۳۱/۳ //، محمّد بن علی اصغر سمنانی،

، ش (۲) ۱۶۸۰۸، آستا [رویت] // نستعلیق، سید احمد صفائی خوانساری، اواسط سده ۱۳، ش (۱) ۱۱۱۸، هزار و پانصد ۳۴۲ // شکسته نستعلیق، ۱۳۷۰، ش (۱) ۶۶۷، ملی ۱۶۸/۲ // نستعلیق، بی تا، ش (۲) ۱۲۵۲، گلپایگانی ۲۴۰/۲ //، ش ۶۰۵۰ ضمیمه ۴۰۸۱، آستا ۴۷/۴ //، ش (۲) ۱۴۸۹، مسجد اعظم ۵۱۹ // تملک محمّد رضا بن سید میرزا یوسف طباطبائی تبریزی، الذریعه ۱۱۷/۴.

ن. چ

به انضمام ترجمه الشریعه - و - ترجمه الصلوه - تهران: بی نا، ۱۲۶۰ ق (سنگی) // به کوشش بهمن کریمی، به انضمام زاد السالکین - و - ترجمه الصلوه - و - الفت نامه - تهران: کانون معرفت، [۱۳۳۱ ش].

[۲۷]

التسنیم

مثنوی است از فیض. گلزار قدس

ص: ۱۵۶

تسهیل السبیل بالحُجّه فی انتخابِ کشف المحجّه

عنوان دیگر: منتخب کشف المحجّه لثمره المهجه

کشف المحجّه شامل اندرزهایی است که سید بن طاووس برای فرزندش محمد نوشته و شهرت فراوانی پیدا کرده است. کتاب تسهیل السبیل گزیده ای است از آن کتاب با افزودگیهایی از فیض، در دو فن. اول: متعلق به علم؛ دوم: متعلق به عمل.

فیض این کتاب را در ۹۰۰ بیت در سنه ۱۰۴۰ تدوین نموده است.

یکم [۳۸]؛ دوم [۴۲]؛ لولو ۱۲۶؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۱۲۲؛ فوائد ۶۳۵؛ ایضاح ۲۸۷/۱؛ الذریعه ۲۰۵/۲۰؛ ۱۸۲/۴.

آغاز/ الحمد لله الذی سهّل السبیل و اوضح الدلیل وان کان اکثر الناس عن المحجه لفی تضلیل...

انجام/ فمن اورد عليك ما ينقض هذا الاصل فلا تقبله وجرّد باطنك لذلك تری برکاته عن قریب و تفوز مع الفائزين.

ن. خ

نسخ، ۱۰۵۹، ش (۵) ۲۶۵، گلپایگانی ۲۳۱/۱ //، عقیل بن رکن الدین مسعود حسینی کاشانی، مقابله ۱۰۷۵، ش ۲۳۱۲، مرعشی ۲۹۳/۶ // نستعلیق، بی تا، ش ۳۵۲۱، آستا [رویت] //، ش ۲۳۷۶، فیلمها ۳۶۵/۱.

ن. چ

به انضمام تحف العقول ابن شعبه. - تهران: بی نا، ۱۳۰۳ ق. (سنگی) // تحقیق موسسه ال بیت. - تهران: موسسه البحوث و التحقیقات الثقافیه، ۱۴۰۷. ۶۰ ص.

ص: ۱۵۷

تشریح العالم

مؤلف این اثر را در تشریح عالم در دو مقاله به سال ۱۰۹۰ نگاشته است. و در آن به بیان هیأت عالم، اجسام، ارواح و کیفیت آنها و حرکات افلاک، عناصر و انواع بسائط و مرکبات در ضمن سه هزار بیت می پردازد.

یکم [۲۳]؛ دوم [۶۰]؛ لولوه ۱۲۴؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۱۲۳؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۲۹۰/۱؛ الذریعه ۱۸۹/۴.

آغاز/ بسمله، الحمد لله... فيقول... محمد بن مرتضى المدعوّ بمحسن... انّ في خلق السموات و الارض لآيات للمومنين.
انجام/ هذا ما يهتدى به الانسان... وقد تم لثلاث... والحمد لله اولا و آخرا.

ن. خ

نستعليق، مؤلف (فيض)، ۱۰۹۰، مشکوه ش ۳۴۹، دانشگاه تهران ۸۵۹/ (۱) ۳ //، شجاع الدین محمد مشهدی بن سلطان حیدر رضوی، ۱۱۱۴، ش ۱۵۷۱۸، آستا [رویت] // نسخ، بی تا، ش ۶۰۹، آستا ۲۱۸/۴. آغاز/ السفر الرابع و کون رجحان الکف ردعا عن...

التطهير

عنوان دیگر: A: التطهير في تهذيب الاخلاق B: تطهير الشر C

تطهير القلوب

منتخبی است از کتاب "النخبة" در بیست و یک باب در چگونگی زدودن باطل از صفات رذیله و کسب نمودن صفات و اخلاق پسندیده که فیض آن را در پانصد بیت نگاشته است.

ص: ۱۵۸

یکم [۹]؛ دوم [۵۵]؛ لولوه ۱۲۳؛ روضات ۵۴۵؛ قصص ۲۵۳؛ کشف الحجب ۱۲۵؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۲۰۱/۴.

آغاز/ بسمله. الحمد لله الذی طهر قلوب اولیائه من رذائل الاخلاق. اما بعد فهذه رساله فی بیان...

انجام/ و نفی الخواطر فانها شاغله واکل الحلال والذکر الدائم والتسليم له تعالى فی کل حال و الله الموفق والمعین.

ن. خ

شکسته نستعلیق، نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی، ۱۱۴۰، ش (۵) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۴۲ / (۴) ۱۰ // نسخ، ۱۲۹۰، ش (۱۲) ۱۴۰۱، مرعشی ۱۷۷/۴ (B) // نستعلیق، محمد بن محمد باقر کاشانی، ۱۲۹۱، ش (۸) ۳۵۹۴، دانشگاه تهران ۲۶۰۶/۱۲ (C) // نسخ، سده ۱۳، ش ۳۲۶۲، مجلس ۸۶۷ / (۲) ۱۰ //، احمد بن ملاعبدالرحیم قزنجائی اندری، ۱۳۰۴، ش

(۴) ۱۰۴۴، الهیات مشهد ۲۱۱/۲.

ن. چ

در تهران چاپ شده است. الذریعه ۲۰۱/۴.

[۳۱]

تفسیر آیه امانت

از فیض کاشانی در مورد تفسیر آیه کریمه "عرض امانت": "إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا." (احزاب / ۷۲) سؤال می شود. او در این رساله کوتاه به تفسیر آیه مذکور می پردازد.

یکم [۸۸]؛ الذریعه ۳۲۴/۴.

ص: ۱۵۹

آغاز/ اما بعد؛ از تفسیر آیه کریمه عرض امانت سوال کرده بودند، جواب آن موقوف...

انجام/ کما ورد در حَضِیضِ قَعْرِ جَحِیمِ وَعَذَابِ الِیمِ مَانِد... والاشارات الربانیة و التنبیہات و النبویة والعلم عند اللہ.

ن . خ

نسخ، ۱۰۹۱، ش (۵) ۱۴۳۹، فیلمها ۶۰/۱/۱ //، سده ۱۳، ش (۵) ۳۲۶۲، مجلس ۸۷۰ / (۲) ۱۰ //، محمّد علی بن عبد الخالق مصاحبی نائینی (متخلّص به عبرت)، ۱۳۳۸، ش (۲) ۴۷۰۲، مجلس ۸۵/۱۳ //، بی تا، ش (۳) ۱۷۱۲، مجلس ۲۴۸ / (۱) ۹.

[۳۲]

تقویم المُحسِنین

عنوان دیگر: A احسن التّقویم

این کتاب در شناختِ نیک و بدِ ساعات و ایّام نگاشته شده و مؤلّف در آن کوشیده باورهای مردم را درباره خوب و بد یا سعد و نحس زمانها مورد بررسی قرار دهد. اقوال و

باورهایی که پشتیبان حدیثی دارند، شرعی و معتبر شناخته می شوند و آنچه را در خارج این چار چوب قرار می گیرد، تخمین و حدسیات منجمان شمرده می شوند و غیر قابل اعتنا.

کتاب در یک مقدمه و یک فصل، ۱۶ جدول، یک تکمله، نصیحت و خاتمه تدوین شده و مؤلّف آن را برای روشن شدن توده مردم از عبارات خرافی تقویم المنجمین سید

منجم محمّد لاهیجی نوشته است. فیض نخست این کتاب را تقویم المحسنین و سپس احسن التّقویم نامید.

روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۲۶؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۴۰۰/۴.

آغاز/ بسمله. الحمد لله الذی خلقنا فی احسن التّقویم و هدانا للذین القویم...

ص: ۱۶۰

انجام/ فافزعوا الى الله عز و جل ثم ارجعوا اليه...

ن. خ

نسخ، محمد طاهر بن سيد علي ابو الوفاي حسيني شيرازي، ۱۰۸۵، ش (۳) ۶۸۴۴، مرعشي ۷۸/۱۸ //، سده ۱۱، لس آنجلس (۱) ۱۵۰۱ M، نسخه ها ۷۳۸/۱۲ و ۱۱ // نستعليق، سده ۱۲، ش (۴) ۵۸۸۷، دانشگاه تهران ۱۳۲/۱۶ // نسخ، سده ۱۲، ش (۱) ۲۰۳۸ ع، ملي

۱۳۱/۱۱ // كتابت عباسعلي اسدآبادي، ۱۲۱۹، ش (۳) ۱۶۰۲ ع، ملي ۱۳۴/۱۰ // نسخ،

محمد علي بن علي نقی، ۱۲۲۲، ش (۴) ۱۶۶۱۶، آستا [رويت] // كتابت سده ۱۳ - ۱۲، ش (۲) ۱۳۲۲، گلپايگانی ۲۴۷/۲ // نسخ، محمد حسين جويمي، ۱۲۴۹، ش ۱۱۱، ملي فارس

۹۶/۱ // كتابت سده ۱۳، ش (۱) ۷۱۸۸، مجلس ۴۵۳/۱۹ // سده ۱۴، ش (۵) ۵۴۹، هزار و پانصد ۲۶۵ // نسخ، علي اصغر بن ابي الفتح حسيني مرعشي، بی تا، ش (۲) ۸۶۸۶، دانشگاه

تهران ۱۹۹/۱۷ //، بی تا، ش ۱۶۵۸، آستا [رويت] // بی تا، رشت ش (۱) ۲۲، رشت و همدان ۱۱۹۶ // بی تا، نشر فرهنگ ش ۱ ت ۸۲، رشت و همدان ۱۱۹۶.

ترجمه

محمد عباس بن محمد بيك متخلص به ناسخ قاجار به درخواست حاجي محمد سعيد بن لطف الله آن را با عنوان تقويم سعیدی ترجمه نموده است. گویا از این کتاب، ترجمه دوّمی توسط مترجمی ناشناس در سده ۱۲ نیز صورت گرفته است.

ن. خ شکسته نستعليق، ۱۱۲۷، ش (۱) ۳۰۹۵، ملک ۲۱۱/۶. آغاز/ بسمله. حمدی که منجمان حکمت ايجاد و مستخرجان نجوم. انجام/ و باز ديگر ارزانی يابد. // نستعليق، سده ۱۲، ش (۴) ۵۹۰۴، دانشگاه تهران ۱۴۲/۱۶ // شکسته نستعليق، ۱۱۹۵، ش (۲) ۱۱۴۴۹، مجلس ۴۳۸/۱۹ (مترجم ناشناس) آغاز/ الحمد لله الذي خلقنا في... اما بعد

چون می دیدم که جمع کثیر از خواص... انجام/ و به سوی او در همه کاری مرجع و مأب، تمام

شد. // نستعليق، سده ۱۲، ش (۱) ۵۸۸۷، دانشگاه تهران ۱۳۲/۱۶. (مترجم ناشناس) آغاز/

سپاس و ستایش مختص خداوندی است که خلق [کرد] ما را در نیکوترین خلقها... انجام/ اهمال مکنید به عمل کردن به این احادیث و اخبار و الله الموفق المرشد... فی کل الامور و المآب // نستعليق، بی تا، ش (۱) ۴۶۶۱، دانشگاه تهران ۳۶۱۳/۱۴ (مترجم ناشناس) آغاز/ حمد و سپاس خداوندی را که آفرید ما را در احسن تقویم... انجام/ چه این اخبار نورشان درخشنده است.

- بمبئی: چاپخانه اسلام، ۱۳۰۲ ق. (سنگی) // به ضمیمه مسار الشیعہ و رسالہ صیغ العقود

ص: ۱۶۱

ملاّ محمّد جعفر و ملا محمّد يوسف استر آبادی - تبریز: بی نا، ۱۳۱۳ ق. (سنگی) // - همانجا: بی نا، ۱۳۱۵ ق. با ترجمه فارسی بین سطور. (سنگی).

[۴۰]

تنفیس الهموم

مثنوی است از فیض. گلزار قدس

[۳۳]

تنویر المواهب

تعلیقہ ای است بر کتاب المواهب العلیہ منسوب بہ کاشفی (م. ۹۱۰). فیض در این اثر سه هزار بیت می کوشد آن مواردی را که در تفسیر آیات و شأن نزول مخالف عقاید امامیہ است، روشن نماید.

یکم [۳۰]؛ دوم [۹۱]؛ لولوه ۱۲۵؛ کشف الحجب ۱۴۵؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۳۳۵/۱؛ الذریعہ ۴۷۱/۴.

[۳۴]

ثناء المعصومین

عنوان دیگر: A: دوازده امام B: الصلوات و التّحیات

رساله مختصری است در ثنا و صلوات بر ائمه معصومین - علیهم السلام - که در آن برخی از محامد و بزرگواریهای ایشان بیان شده است. مؤلف این رساله شصت بیت را همسان التّحیه خواجه نصیر بلکه والاتر از آن می داند.

علم الهدی نیز رساله ای با نام الصّلوات و التّحیات دارد.

ص: ۱۶۲

یکم [۴۹]؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۸۶/۱۵، ۸۶/۵، ۱۶/۵، ۳۹۲/۲.

آغاز/ اللهم اجعل شرائف صلواتک ونوامی بر کاتک وقوائم رحمتک واطائب تسلیماتک علی عبدک...

ن. خ

نسخ، یاقوت بن عبد الله حیدر آبادی، ۱۰۶۹، تملک سید ابو القاسم ریاضی خوانساری، الذریعه ۱۶/۵ //، سده ۱۱، ک. لس
آنجلس ش ۸ (M ۱۵۰۱)، نسخه ها ۷۳۹/۱۲ و ۱۱.

[۳۵]

جلاء القلوب

عناوین دیگر: A: جلاء العیون B

اذکار القلوب C ذکر خفی D

رساله آداب الذکر E القول السدید

این اثر در فضیلت ذکر و انواع آن در شش فصل تدوین شده است. مؤلف بر این باور است که به جای آوردن ذکر و دوام بر
آن، محبت باری تعالی را به ارمغان می آورد. فصول

ششگانه کتاب عبارتند از:

الفصل الاول: فی الحث علی الدوام الذکر؛ الفصل الثانی: فی ان الذکر و الحب متلازمان؛ الفصل الثالث: فی ان المحبه علی
مقامات؛ الفصل الرابع: فی بیان کمال المحبه؛ الفصل الخامس: فی ان محبه الله فی عرضه المزید؛ الفصل السادس: فی الانموذج

من اشعار المحبه.

یکم [۲۲]؛ دوم [۱۹]؛ لولوه ۱۲۴؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۱۵۷؛ فوائد ۶۳۵؛ ایضاح ۳۶۳/۱؛ الذریعه ۲۱۰/۱۷، ۱۲۵/۵.

آغاز/ یا من به السلوی والیه المشتکی لا تخلنا من ذکرک ولا تحرنا زلفاک و انسنا بالذکر الخفی...

انجام/ اللهم نور ظاهری بطاعتک وسری باستقلال اتصال حضرتک یا ذاالجلال

ص: ۱۶۳

والاکرام بمنک وجودک.

ن. خ

نسخ، ۱۱۰۰، ش (۵) ۵۶۸۱، مرعشی ۷۹/۱۵ (B) // نستعلیق، سلیمان بن علم الهدی محمد کاشانی، اوایل سده ۱۲، ش (۲۰) ۸۲۳۱، دانشگاه تهران ۶۶/۱۷ // نسخ، محمد شفیع بن علی نقی ابهری، ۱۱۲۴، ش (۳) ۲۹۸۲، مجلس ۲۹۱/۱۹ (C) // شکسته نستعلیق، محمد زمان بن کلبعلی متطیب خراسانی، ش (۱۶۹) ۴۰۵۷، ملک ۱۰۲۳/۷ (D) //

نستعلیق، بی تا، ش ۹۰۵۴، ضمیمه ۶۰۵، آستا [رویت] //، تملک شیخ محمد سلطان المتکلمین، الذریعه ۱۲۵/۵ (E).

[۳۶]

جواب من سأل من کیفیه علم الله

- سبحانه - قبل الایجاد

عناوین دیگر: A:

جواب عن السؤال فی کیفیه علم الله B جواب ابهری

C

جواب مسأله من ابهر

فیض این رساله را در پاسخ سوال یکی از فضلاى ابهر درباره کیفیت علم باری تعالی به موجودات قبل از وجود آنها نگاشته است. وی اصل شبهه در این مورد را بررسی و سپس به صورت مستدل پاسخ می دهد.

ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۱۷۲/۵.

آغاز/ کتب بعض الافاضل من سکان ابهر... لقد سألت ایها الاخ العزیز اعزک الله فی الدارین.

انجام/ و سعه حدقته و فوق کل ذی علم علیم و کتب هذه...

ن. خ

نسخ، ۱۰۹۱، ش (۴) ۱۴۳۹، فیلمها ۶۰۱/۱ (A) // شکسته نستعلیق، نصیر الدین سلیمان (محسن)، ۱۱۴۰، ش (۶) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۴۲/۱۰ (۴) // نسخ، ۱۲۹۰، ش (۶) ۱۴۰۱،

ص: ۱۶۴

مرعشی ۱۷۵/۴ (C) // ، سده ۱۳، ش (۴) ۳۲۶۲، مجلس ۸۷۰/ (۲) ۱۰ // ، احمد بن ملا عبدالرحیم قزنجائی اندری، ۱۳۰۴، ش (۳) ۱۰۴۴، الهیات مشهد ۲۱۰/۲ // تملک

کتابخانه ملا محمد علی خوانساری در نجف، الذریعه ۱۷۲/۵ (B).

[۳۷]

جهاز الاموات

عنوان دیگر: A مسائل احکام الجنائز مع الاشاره الى دلائلها B رساله فی الجنائز (فوائد)

در احکام مهم اموات و کفن و دفن اموات می باشد. این رساله مختصر با اشاره به ادله مسائل و اختلاف علما در دوازده فصل کوتاه تدوین شده است به این ترتیب: فی المرض؛ الوصیه؛ الاحتضار؛ التغسیل؛ التحنيط؛ التکفین؛ التشییع؛ الصلاه؛ الدفن؛ اللواحق؛ التعزیه و العیاده عن المیت.

یکم [۷۴]؛ دوم [۸۹]؛ لولوه ۱۲۹؛ کشف الحجب ۱۶۸؛ کشف الاستار ۲۰۲/۳؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۲۹۸/۵.

آغاز/ الحمد لله الذى جعل كل نفس ذائقه الموت ليتوفوا اجرهم والصلاه

انجام/ بشرط ان لا يكون منافيا للشرع للامر به فى الايه وترتب الاثم على تبديلها.

ن . خ

نسخ، حسین بن منصور سبزواری، ۱۰۶۷، ش (۳) ۴۶۷۷، مرعشی ۲۶۳/۱۲ // ، علم الهدی، ۱۰۹۷، ش (۴) ۸۲۳۰، دانشگاه تهران ۶۳/۱۷ (A) (آقا بزرگ نسخه ای با تاریخ کتابت ۱۰۵۷ به خط علم الهدی در مجموعه مشکوه معرفی می کند که احتمالاً همین نسخه است) // ، سده ۱۱، ش (۲) ۱۲۶۲ع، ملی ۲۵۱/۹ // شکسته نستعلیق بی نقطه و چلیپا،

۱۱۰۷، ش (۲) ۵۷۴۷، ملک ۱۷/۹ // نسخ، سده ۱۲، ش (۳) ۸۱۲۵، سپهسالار ۱۳۱/۴.

ص: ۱۶۵

الحق المبين في كفيته التفقه في الدين

مؤلف، این رساله را در چگونگی فراگرفتن دین و تکلیف انسان در اختیار آن، در یک مقدمه، مقصد و خاتمه به سال ۱۰۶۸ در ضمن ۲۵۰ بیت نگاشته است. وی مراجعه کنندگان را برای بسط بیشتر کلام، به سایر کتابهایش همچون الاصول الاصلیه، تسهیل السبیل و سفینه النجاه حواله می دهد. آقا بزرگ چند نسخه از آن را با عنوان الافق المبين رؤیت کرده است. (الذریعه ۲/۲۶۱)

یکم [۳۶]؛ دوم [۵۳]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۶؛ کشف الحجب ۱۹۷؛ فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۳۸/۷.

آغاز/ الحمد لله رب العالمين والصلاه على رسول الله واهل بيته، اما بعد فيقول خادم علوم الدين...

انجام/ و المسمى بتسهيل السبيل والله يقول الحق ويهدي السبيل والحمد لله اولاً و آخراً.

ن. خ

نسخ، علم الهدی، ۱۰۷۵، خانقاه احمدیه ش (۳) ۹۰، نسخه ها ۲۲۱/۵ //، سده ۱۲ - ۱۱، وقفی حکمت ش (۱) ۲۳۶، ادبیات تهران ۵۳ //، ۱۱۳۶ (کتابت در قم، حین محاصره افغان)، ش (۱) ۱۵۰۵، گلپایگانی ۲/۲۶۱ // نستعلیق، ۱۱۳۷، ش (۱) ۴۳۷۷، مجلس ۸۷/۱۲ //، یونس بن عبدالله آشتیانی قمی، ۱۲۳۲، ش (۲) ۲۷۹۲، مرعشی ۳۵۵/۷ // نسخ، ۱۲۶۵، ش (۲) ۱۸۳۷، ملک ۳۷۷/۵ //، ملا- فرج الله بن ابراهیم تبریزی، ۷۱ - ۱۲۷۰، ش (۲) ۸۷۷۸، مرعشی ۳۱۰/۲۲ //، علی بن محمد علی حسنی، سده ۱۳، ش (۳) ۹۵۲۲، مرعشی ۲۷۵/۲۴.

ن. چ

در الاصول الاصلیه به کوشش میر جلال الدین محدث ارموی -. تهران: بی نا، ۱۳۴۹.

ص: ۱۶۶

عنوان دیگر: A

الحقائِق فی اسرار الدّین B الحقائِق فی محاسن الاخلاق

این اثر عربی از آخرین تالیفات فیض است و کتابی است جامع و مختصر در بیان اخلاق حمیده و ذمیمه و اعمال نیک و بد، مبنی بر قواعد عقلی و مأثورات شرعی. مؤلف در این کتاب به بیان اصول ملکات فضایل و رذایل و آداب عبودیت و اسرار عبادت می پردازد.

کتاب در شش مقاله، و هر مقاله مشتمل بر ابواب و فصولی است به این ترتیب:

مقاله اول: در علم و عقاید و معرفت نفس؛ دوم: در بیان مساوی اخلاق و کیفیت تهذیب؛ سوم: در نکوهش دل بستگی به دنیا و مال و جاه دوستی؛ چهارم: در بیان مکارم اخلاق؛ پنجم: در اسرار عبادت؛ ششم: در اعمال صالحه از تفکر و تدبّر و محاسبه و مراقبه و توبه و آداب دوستی و معاشرت.

فیض این گزیده را از اثر معروف خود المحجّه در سال ۱۰۹۰ تلخیص نموده است.

یکم [۱۵]؛ دوم [۱۵]؛ لولوه، ۱۲۳؛ روضات، ۹۱/۶؛ الذریعه ۲۸/۷؛ مرعشی ۳۲/۴.

آغاز/ الحمد لله الذی نور قلوبنا بنور الایمان و عرفنا من اسرار الحدیث و القرآن و الصلاه و السلام علی محمد سید المرسلین

انجام/ و لنختم الکلام الحامدین لله مصلین علی نبیه و اهل بینه علیه و علیهم الصلاه و السلام و الحمد لله رب العالمین.

ن. خ

نسخ، علم الهدی، کتابت از روی نسخه مؤلف، ش ۵۸۴۲، سپهسالار ۳۲۱/۴ //، نور الدین محمد بن مرتضی، ۱۰۹۱، ش ۳۹۲، مشکوه ۶۶۰/ (۱) ۳ //، محمد رضا، ۱۰۹۳،

(تملك علم الهدی)، ش ۲۲۰، سنا ۱۰۳/۱ //، محمد امین بن عبد الوهاب، ۱۰۹۳، ش

ص: ۱۶۷

۱۵۴۱، الهیات مشهد ۶۸۲/۲ // کتابت سده ۱۱، ش ۶۴۰، هزار و پانصد ۱۱۶ // نسخ، موسی بن عزیز الله طالقانی، ۱۰۸۴ (؟) [سده ۱۱]، ش ۵۳۶۲، مجلس ۲۷۰/۱۶ //

۱۰۹۸، ش (۲) ۸۴۸، گوهر شاد ۱۱۵۰/۳ // محمّد تقی، ۱۱۰۰، ش ۱۷۹۸، فیضیه ۹۹/۱ //، کریم بن میر عبد الرحیم حسنی، ۱۱۰۴، ش ۱۷۰، حجّتیّه ۵۶ //، ۱۱۰۴

ش ۱۵۷۶۷، آستا [رویت] //، ۱۱۰۵، ش ۶۴۳۵، دانشگاه تهران ۲۶۵/۱۶ //، محمّد بدیع، ۱۱۰۸، ش ۹۵۷۶، مرعشی ۳۱۴/۲۴ //، ابو الحسن بن محمّد حکیم رضوی، ۱۱۱۵، ش ۱۶۳۹، فیضیه ۹۹/۱ //، صفر ۱۱۱۷، ش ۵۹۹۵، آستا ۴۰۷/۶ //، محمّد

سعید بن ذوالفقار، ۱۱۲۹، ش (۱) ۲۲۱، ملی فارس ۱۹۳/۱ // نسخ، ۱۱۳۱، تملک حاج سید مهدی روحانی، آشنایی با، دفتر اول ۴۴۷ //، ظهر الدین محمّد الحسینی الحافظ،

۱۱۳۵، ش ۱۲۲۳، مرعشی ۳۳ - ۳۲/۴ //، بی تا (تاریخ وقف ۱۱۴۲)، تملک واعظ زاده

خراسانی، مقالات کنگره کتاب [در حال چاپ] // و نستعلیق، ۱۱۴۷، آخوند همدان ش ۴۶۸، رشت و همدان ۱۳۲۲ // کتابت ۱۱۶۶، تملک کتابخانه رضوی، الذریعه ۲۸/۷ // نسخ، ۱۱۷۷، ش ۵۹۹۵ ض ۸۳۹، آستا ۴۰۷/۶ //، محمّد هادی، ۱۱۹۱، ش ۱۲۷۰، سپهسالار ۳۲۰/۴ // نستعلیق، ابن محمّد معصوم، ۱۱۹۶، ش (۱) ۱۰۰۳۵، آستا [رویت] //

، صادق نوری مازندرانی، ۱۱۹۷، ش ۷۶۲۵، آستا ۴۰۷/۶ // نسخ، ۱۱۹۸، ش ۲۱۷۶،

ملک ۲۶۳/۱؛ انجام/ فارحم الیک فقری و فاقتی... و صار تاریخ ختمه (ختمنا) // کتابت سده ۱۱ و ۱۲، ش ۲۷۲۳، مسجد اعظم ۱۵۵ // نستعلیق، سده ۱۲، ش ۱۰۳۲ ع، ملی ۳۴/۹ // نسخ، محمّد مومن بن غلام علی بن ابی طالب، سده ۱۲، ش (۱) ۴۷۱، ملی ۳۹۳/۷ // نستعلیق، سده ۱۲، لس آنجلس M1۷۳، نسخه ها ۱۷/۱۲ و ۱۱ // نسخ، ۱۲۱۴، ش ۱۹۱ د، الهیات تهران ۵۴۲/۱ //، ۱۲۱۸، ش ۵۰۷، گوهر شاد ۶۱۴/۲ //، محمّد حسین

فریدنی، ۱۲۳۶، ش ۲۴۹۴، ملک ۲۶۳/۱ // کتابت ۱۲۳۷، ش (۱) ۱۱۹۵، مسجد اعظم ۵۰۰ // نسخ، عبد العظیم بن حسین کاشانی، ۱۲۴۱، ش ۵۷۹۷، سپهسالار ۳۲۰/۵ //، عبد

الحمید بن محمّد رضا تفریشی، ۴۸ - ۱۲۴۵، ش (۴) ۱۰۲۱۶، مرعشی ۱۸۸/۲۶ //، زین العابدین محمّد بن عبد الکریم، ۱۲۴۸، ش ۳۲۶۴، عمومی اصفهان ۲۴۲/۱ // نستعلیق،

محمّد طاهر بن محمّد صالح حسینی مازندرانی، ۱۲۵۲، ش (۵) ۲۹۴۹، دانشگاه تهران ۱۸۳۲/۱۰ // نسخ، ۱۲۶۲، ش ۶۴۳۶، آستا ۴۰۷/۶ //، حسن بن محمّد خوانساری،

۱۲۶۶، ش ۱۱۸۷ ع، ملی ۱۷۲/۹ //، عبد الله بن محمّد خوانساری، ۱۲۶۷، ش (۱) ۸۲۹۹، دانشگاه تهران ۱۰۱/۱۷ //، زین العابدین بن عبد الله خراسانی مشهدی، ۱۲۶۸،

خیرات خان ش ۹۵، رشت و همدان ۱۷۴۱ // ، ۱۲۷۰، ش (۳) ۲۰۸ ج، الهیات تهران ۱۸۳/۱ // ، رجب ۱۲۷۵، ش (۷) ۹۴۵،
ملک ۲۱۹/۵ // کتابت ۱۲۷۹، تملک آقای

وصال ش ۱۲، نسخه ها ۲۹۱/۵ // محرم ۱۲۸۵، کتابت اسماعیل بن حاجی مقیم سمنانی

سرخه ای، ش (۱) ۸۲۶۵ دانشگاه تهران ۹۳/۱۷ // نسخ، نایب الصدر، رجب ۱۲۹۷، ش

(۱) ۱۴۱۸، دانشگاه تهران ۹۰/۸ // ، سده ۱۳، ش ۴۸ د، الهیات تهران ۵۴۲/۱ // ،

ص: ۱۶۸

(موقوفه احمد میرزا ۱۳۳۰)، ش ۸۱۴۶، آستا ۴۰۷/۶ // نستعلیق، بی تا، ش ۳۵۲۵، آستا ۴۰۶/۶ // نسخ، بی تا، ش ۳۴۶۲، آستا [رویت] //، ابن مرحوم محمد حسین ابوالقاسم، بی تا، ش ۴۹۵۲، مجلس ۲۲۴/۱۴ //، بی تا، آخوند همدان ش ۲۵۸، رشت و همدان ۱۳۲۲ (آغاز و انجام افتاده) // بی تا، ملی فارس ش (۱) ۶۸۶ انجام/ فی نفسه مکروه من اهدی القسمین و یقوی اتصاله فی قلبه تحراق قلبه بسبب استعاره //، تملک حاجی

میرزا حسین نوری، آشنایی با چند نسخه خطی، ۱۳۸/۱ //، ش ۳۴۰، مدرسه حجتیه ۵۶

//، حسینیه شوشتریها ش ۲۲۷، نسخه ها ۷۹۸/۱۲ و ۱۱ //، تملک اسد الله خاکپور، نسخه ها ۵۶۶/۷ //، تملک علی اکبر فیاض ش (۱) ۹۹، نسخه ها ۶۹۹/۷.

ترجمه

ترجمه الحقایق / نورالدین محمد بن مرتضی در ۲۴ ربیع الاول ۱۰۹۸ ق.

ن . خ نسخ، ۱۱۱۱، ش ۱۶۳۱۱، مجلس ۵۸/۶ //، سده ۱۲، ش ۵۷۹۶، سپهسالار ۴۰۸/۳ //، عبدالله بن ابی الحسن بن محمد علی نوری، ۱۲۶۹، ش ۵۵۰،

مسجد اعظم ۷۶.

ترجمه الحقایق / شمس الفصحاء میرزا محمد محیط قمی .- [تهران]: بی تا، ۱۲۹۹،

۱۳۱۷ ق (سنگی).

حقایق / محمد باقر ساعدی .- تهران: کتابخانه شمس، ۱۳۸۱ ق (۲ ج) ۳۰۷ + ۳۰۴ (چاپهای متعدد؛ چاپ دهم: .- تهران: پیام عدالت، پیام آزادی، ۱۳۷۱ ش . (با عنوان اخلاق حسنه)

تقریظ

سید ابراهیم بن میر معصوم قزوینی (ف . ۱۱۴۹) به سال ۱۱۲۶ الذریعه ۲۸۰/۷.

ن . چ

کاتب میرزا صادق بن میرزا اکبر طباطبائی .- بی جا: بی تا، ۱۲۸۲ ق. ۱۸۵ ص (سنگی) // به ضمیمه قره العیون - و - مصباح الانظار .- تهران: بی تا، ۱۲۹۹، ۲۷۵ ص . (سنگی) // به کوشش ابراهیم المیانجی .- همانجا: مکتبه الاسلامیه، ۱۳۷۸ ق . ۵۵۴ ص //، .- بی جا:

دارالکتاب العربی، ۱۳۹۹ ق . ۵۵۵ ص . // به کوشش محسن عقیل .- قم: دارالکتاب الاسلامی، ۱۴۱۰ ق . ۵۳۶ ص .

الْخُطْبُ فِي الْجُمُعَاتِ وَالْأَعْيَادِ وَ مَوَاطِنِ أُخْرَى

فیض، حدود صد خطبه از سخنان ائمه معصومین - علیهم السلام - و بزرگان دین در مورد اعیاد و روزهای جمعه گردآوری کرده و آن را به گونه ای تنظیم و تدوین نموده که در

خور فهم مردم روزگارش باشد. مؤلف این اثر را به سال ۱۰۶۷ در ضمن ۳۵۰۰ بیت ارائه نموده است.

یکم [۴۸]؛ دوم [۳۲]؛ لولوه ۱۲۷؛ کشف الحجب ۴۳۳؛ الذریعه ۱۸۵/۷.

ن . خ

نسخ، علم الهدی، ۱۰۷۳، ش ۹۵۹۹، دانشگاه تهران ۴۳۳/۱۷ // ، سده ۱۱، مشکوه ش ۱۳۱۱، دانشگاه تهران ش ۲۷۱۰ / (۵) ۳ (گویا نسخه اصل است).

خلاصه الاذکار

عنوان دیگر: A

خلاصه الاذکار و اطمئنان القلوب

مؤلف بر این باور است که بر بنده واجب است که روز و شب در ذکر خدای تعالی باشد و جز خدای به کسی دیگر نپردازد و آنچه او می کند ذکر حق باشد و غیر از ذکر فکری نداشته باشد. لذا بر آن می شود مجموعه ای از اذکار و ادعیه که در کتاب و سنت در حالات مختلف روز و شب خوانده می شود فراهم آورد. این کتاب مشتمل بر یک مقدمه و دوازده فصل و یک خاتمه است. به این ترتیب:

المقدمه: فی فضیله الذکر و اقسامه؛ الفصل الاول: فیما یتعلق بما بین طلوع الفجر الی طلوع الشمس؛ الفصل الثانی: فیما یتعلق بما بین طلوع الشمس الی الزوال؛ الفصل الثالث:

ص: ۱۷۰

فیما یتعلّق بما بین الزوال الی انتصاف اللیل؛ الفصل الرابع: فیما یتعلّق بما بین انتصاف

اللیل الی طلوع الفجر؛ الفصل الخامس: فیما یتعلّق بالجمعه و سائر الحنفیات؛ الفصل السادس: فیما یتعلّق بالتزویج؛ الفصل السابع:
فیما یتعلّق بالعادات؛ الفصل الثامن: فیما

یتعلّق بالحوادث؛ الفصل التاسع: فیما یتعلّق بالمطالب؛ الفصل العاشر: فیما یتعلّق بالشهور

و السنین؛ الفصل الحادی عشر: فیما یتعلّق بالسفر؛ الفصل الثاني عشر: فیما یتعلّق بالموتی؛ الخاتمه: فی فوائد مهمّه.

فیض این اثر را در دو هزار و سیصد بیت به سال ۱۰۳۳ به اتمام رسانده است.

یکم [۴۲]؛ دوم [۱۸]؛ هدیه العارفین ۶/۲؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۶؛ روضات ۹۳/۶؛ کشف الحجب ۲۰۶؛ فوائد ۶۳۵؛ الذریعه
۲۱۱/۷.

آغاز/ بسمله، اما بعد الحمد والصلاه، فیقول جامع کتاب خلاصه الاذکار و...

انجام/ بان نکون من الذین یقولون ما لایفعلون، انه جواد کریم ولا حول ولا قوه الا باللّه العلی العظیم.

ن. خ

نستعلیق، فیض کاشانی (مؤلف)، ش ۱۱۹۵ ع، ملی ۱۸۳/۹ //، رضی الدین محمّد بن محمّد امین اصفهانی، ۱۰۷۲، ش (۳)
۳۴۸۱، مرعشی ۲۷۷/۹ (A) // نسخ، احمد بن محمّد محسن، ۱۰۷۴، ش ۵۸۳۶، مرعشی ۲۱۹/۱۵ (A) //، حسین بن منصور
سبزواری، ۱۰۷۶، ش (۲) ۴۶۷۷، مرعشی ۲۶۳/۱۲ //، اشرف، ۱۰۷۷، ش ۱۵۴۹۶، آستا [رویت] //، ۱۰۹۱، تملک سید مهدی
روحانی، آشنایی با ۴۴۶/۱ //، ۱۰۹۶، ش ۹۰۰۳، دانشگاه تهران ۲۷۱/۱۷ //، بایزید بن نظام الدین عبد الرزاق بسطامی، ۱۰۹۹،
ش ۳۸۱۰، دانشگاه تهران ۲۷۹۲/۱۲ //، محمّد بن اللّحسانی، ۱۰۹۹، ش (۱) ۵۷۴۷، ملک ۱۷/۹ //، سده ۱۱، ش ۱۷۹۲، ملک
۲۸۰/۱ آغاز/ بسمله. ربنا لولا وجب علینا من قبول امرک

لنرهناک عن ذکرنا... //، ش ۲۱۷۱، سپهسالار ۲۵/۱ //، ش ۸۳۰۸، مرعشی ۲۷۰/۲۵ //، سده ۱۲ - ۱۱، ش ۳۰۱۴، دانشگاه
تهران ۱۹۵۳/۱۰ [فهرست نویس آن را نسخ مؤلف دانسته] //، ش ۱۰۷، ملک ۲۷۹/۱ //، ابراهیم بن عبد اللّه طبسی، ۱۱۰۳،
ش ۱۵۲۸۱، آستا [رویت] //، ۱۱۰۹، تملک طباطبائی تبریزی

ص: ۱۷۱

(تبریز)، نسخه ها ۵۱۵/۷ // محمّد باقر بن حاجی محمّد فیروزان شه میرزادی، ۱۱۲۱، ش (۲) ۵۲۹، الهیات مشهد ۲۷۹/۱ // ،
عبد الوهاب بن حاج محمّد صادق کاشانی، ۱۱۲۳، ش ۱۳۰۱، گوهرشاد ۱۴۱۲/۳ // ، محمّد محسن بن ملا محراب ۱۱۲۴، ش
۲۶۱۱، مسجد اعظم ۱۶۳ // ، محمّد بن علی بن عبد الله بلادی بحرانی، ۱۱۳۹، ش (۲)

۳۰۰۹، مسجد اعظم ۶۰۷ // ، ۱۰۴۴، خانقاه احمدیه ش ۴۵، نسخه ها ۲۱۲/۵ // ، سده ۱۲، تملک دکتر فیاض ش ۳۷، نسخه ها
۶۹۶/۷ // ، ش ۱۱۵، ملک ۲۸۰/۱ // ، باقر بن ملک مرتضی، سده ۱۲، ش ۵۸۳۰، سپهسالار ۳۷۹/۴ // ، سده ۱۲، ش (۴)

۹۷ - ۵۸۴۷، آستانه ۱۱۷ // ، حسن بن محمّد ابراهیم خوانساری، ۱۲۳۳، ش ۲۰، گلپایگانی ۲۹/۱ // و نستعلیق، عبدالمحمد بن
سید عابد کرهرودی کزازی، ۱۲۴۸، ش ۲۲۵۱، ملک ۲۸۰/۱ // ، نسخ، ۱۲۶۹، ش ۳۷۴۵، مجلس ۱۷۳۸ / (۴) ۱۰ // ، محمّد

حسین، ۱۲۷۴، ش ۲۱۷۰، سپهسالار ۲۵/۱ // ، بی تا، ش ۱۳۰۰، الهیات مشهد ۴۳۹/۲ // ، محمّد علی بن محمّد حسین طالقانی،
، ش ۳۱۳۲، آستا [رویت] // ، بی تا،

اهدایی مشکوه ش ۴۸، دانشگاه تهران ۱۰۶/۱ // ، ش ۲۴۶، ملی فارس ۲۲۰/۱ // ، ش ۳۳۴۱، آستا ۲۳۰/۶ // ، ش ۳۱۴۵،
آستا [رویت] // ، محمّد

صالح بن محمّد تقی، بی تا، ش (۴) ۱۱۵۹، گلپایگانی ۲۳۲/۲ // ، بی تا، ش ۶۳۳۵،

مرعشی ۳۰۱/۱۶ // ، ش ۱۶۵، الهیات مشهد ۱۰۳/۱ // ، ش (۲) ۶۵۵، الهیات مشهد ۲۷۹/۱ // ، تملک اسد الله خاکپور،
نسخه ها ۵۶۶/۷.

ترجمه

ترجمه خلاصه الاذکار/ ملا محمّد شفیع مدعوّ به نجات [از شاگردان ملا محسن] این اثر را مانند اصل در یک مقدمه و دوازده
فصل و یک خاتمه ترجمه نموده، اما این نسخه تا

اواخر فصل نهم را شامل می شود. آغاز/ شکر بی حد و ثنای بی عد مرخدای را تعالی شأنه و جلّ ذکره بر اینکه بندگان را با
وجود آلائش... انجام/ برای خطبه آن الحمد لله سابغ النعم و مفرج الهم تا آخر خطبه که در کتاب من...

ن . خ نسخ، بی تا، ش (۳) ۳۱، مرعشی ۴۳/۱.

تحفه الابرار فی ترجمه خلاصه الاذکار/ سید محمّد رضی حسینی سلامی، تاریخ اتمام ترجمه ۱۱۲۹ ق.

ص: ۱۷۲

آغاز/ الحمد لله و كفى و سلام على عباده الذين اصطفى و بعد این رساله ای است در ترجمه...

ن . خ تملك سيد محمد مشكوه، الذريعه ١٦٠/٢٦ [در فهرست اهدایی مشكوه به دانشگاه آن را نیافتیم].

ترجمه خلاصه الاذكار/ قوام الدين حسینی قزوینی متوفی ١١٥٠ ق. وی این کتاب را به شیخ علی خان زنگنه وزیر شاه سلیمان صفوی اهدا کرده است.

ن . خ نسخ، محمد علی بن محمد حسین طالقانی، بی تا، ش ٣١٣٢، آستا [رویت].

بدایع الاسرار یا ترجمه خلاصه الاذكار/ مترجم نامعلوم.

آغاز/

مضمون ترجمه دیباچه جناب مولانا بر سبیل اختصار و طریق اقتصار... انجام/ ختام به تحقیق که جمع کردیم این خلاصه اذکار را در فن دعوات و اذکار مرقوم است و ترجمه اش به

بدایع الاسرار موسوم.

ن . خ نسخ، سده ١٣ - ١٢، ش ٣٠٦، مدرسه حجتیه ٣.

نخبه الاداب یا ترجمه خلاصه الاذكار/ از شیخ محمود بن حاج ملا صالح بروجردی.

ن . چ .- تهران: بی نا، ١٣١٥ ق. ٢٩٣ ص. (سنگی).

ن . چ

به انضمام منهاج النجاه - و - بشاره الشیعه - و - ضیاء القلب - و - مرآه الاخره .- تهران: بی نا، ١٣٠٣ ق. (سنگی) // .- تهران میرزا هادی اصفهانی، ١٣١١. (سنگی).

[٤٣]

دهر آشوب

شامل پنج قصیده: میمیه، دالیه، رائیه، و دو نونیه است. فیض در آغاز آن را شهر آشوب و در پایان نسخه دهر آشوب می خواند. این اشعار برای شناخت افکار و

ص: ١٧٣

اوضاع اجتماعی عصر مؤلف قابل اعتناست. نیز گلزار قدس.

یکم [۱۰۴]؛ دوم [۸۰]؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۱۶/۲۳.

آغاز / ائها المدعون للاسلام ائها العابدون للاصنام

انجام / ختم کردم سخن دهر آشوب به تمنای ظهور شه دین

ن . خ

نستعلیق، ۱۰۹۱، تملك فخر الدین نصیری، مقدمه المحجّه البيضاء، محمد مشکوه، ۳۵/۲.

[۴۴]

ذریعه الضّراعه

مؤلف معتقد است که بهترین لذات روحانی بعد از علم، و نیکوترین تفریحات عقلانی بعد از معرفت خداوند، مناجات با پروردگار با قلب خاضع و خاشع همراه با حضور و مشاهده است. لذا بر آن می شود که در این اثر مجموعه مناجات متعدد را گردآوری نماید. نخست به ذکر مناجات مندرج در صحیفه سجّادیه و ملحقات می پردازد. آن گاه پانزده مناجات که اصحاب از ائمه طاهربین نقل نموده اند، آورده است.

در ضمن او برای هر یک از این ادعیه، عنوانی بر می گزیند مانند "مناجاه المفتقرین،

المکروبین و... " و در هامش کتاب مآخذ دعا را ذکر می کند.

بنا به تصریح مؤلف، کتاب در بین سالهای ۱۰۶۰ - ۱۰۵۰ فراهم آمده است.

یکم [۴۳]؛ دوم [۱۶]؛ لولوه ۱۲۶؛ کشف الحجب ۲۲۰؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۳۰/۱۰.

آغاز/ الحمد لله الذی یسمع الدعا ویجیب النداء ویری من یقف...

انجام/ و ان یجتنب الذنوب بعد دعا به حتّی تقضی حاجته ان شاء الله تعالی...

ص: ۱۷۴

نسخ، علم الهدی، بی تا (سده ۱۱)، ش (۱) ۳۸۹۳، مجلس ۱۹۱۷/ (۴) ۱۰ //، هدایت الله، ۱۰۸۹، ش ۵۹۸، مرعشی ۱۸۹/۲ //، سده ۱۱ (عصر مولف) ش ۸۷۲۲، مرعشی ۲۶۰/۲۲ //، ۱۰۹۱، ش ۳۳۱، ملی ۳۰۰/۷ //، سده ۱۱، ش ۶۷۹۴، دانشگاه تهران

۳۶۱/۱۶ //، محمد صالح بن محمد ابراهیم زورآبادی، ۱۱۲۷، ش ۳۳۵۲، آستا ۲۳۸/۶

//، ۱۱۸۰، ش ۱۱۵۴، ملی ۱۴۴/۹ //، محمد تقی بن محمد کاظم همدانی، ۱۲۴۱

(تاریخ تصحیح)، ش ۲۸۴۰، مرعشی ۴۳/۸ //، محمد موسوی، ۱۲۶۱، تملک آتشی (یزد)، نسخه ها ۷۰۵/۷ //، بی تا، ش ۱۵۳۱۱، آستا [رویت] //، ۳۳۵۲، آستا ۲۳۹/۶ //، آخوند همدان ش ۱۲۹، رشت و همدان ۱۳۲۵ .

[۴۵]

راه صواب

عنوان دیگر: A: سؤال و جواب

این رساله مشتمل بر دوازده پرسش و پاسخ است که مؤلف مطرح می کند. وی به اختصار از اختلاف مشربهای فکری زمان خویش سخن می گوید و کماکان از موضع اخباری بر اصولیان می تازد. با دقت نظر در آن می توان اندیشه های فیض را درباره بعضی

موضوعات دریافت.

فیض آن را در ضمن پانصد بیت، به سالهای ۴۳ - ۱۰۴۱ نگاشته است. همچنین تلخیصی از آن به نام شرایط الایمان فراهم می آورد.

یکم [۶۱]؛ دوم [۷۰]؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الحجب ۲۲۲؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۶۴/۱۰.

آغاز/ ممت بی پایان خدای را - جلّ شانه - که راه صواب را به انوار حکمت و فصل خطاب روشن گردانید...

انجام/ از فسق و عصیان خلاص شد و مومن صادق صالح خالص بدر آمد و

ص: ۱۷۵

پسندیده خدای عز و جلّ شد که "الّا الله الدین الخالص" والحمد لله رب العالمین...

وآله الطاهرین.

ن. خ

نستعلیق، محمّد بن محمّد علم الهدی، ش (۲) ۶۳۶۸، آستا [رویت] //، همو، بی تا، ش (۲) ۵۰۱۹، مرعشی ۲۲۱/۱۳ // شکسته
نستعلیق، محمّد قاسم فیروز آبادی، ۱۱۲۰، آخوند

همدان ش (۱) ۱۳۳، ف. رشت و همدان ۱۳۸۱ (A) // نستعلیق، ۱۱۸۲، ش (۱۰) ۵۳۴۱، مجلس ۲۵۴/۱۶ // شکسته نستعلیق،
۱۲۴۲، ش (۵) ۳۱۴۹، دانشگاه تهران ۲۱۰۶/۱۱ // نسخ، عبد الحمید بن محمّد رضا تفریشی، ۵۸ - ۱۲۴۵، ش (۱) ۱۰۲۱۶،
مرعشی ۱۸۷/۲۶ //، علی بن محمّد علی حسنی، سده ۱۳، ش (۲) ۹۵۲۲، مرعشی ۲۴۷/۲۴ // نستعلیق

چلیپا، بی تا، ش (۱) ۶۸۶، مرعشی ۲۸۱/۲ // نسخ، بی تا، ش ۱۱۱۳۴، آستا [رویت] // تملک کتابخانه خوانساری، الذریعه
۶۴/۱۰ // تملک کتابخانه طهرانی در سامراء، الذریعه ۶۴/۱۰.

ن. چ

به اهتمام محمّد بن جعفر موسوی زرنندی. - تهران: بی نا، ۱۳۲۹ ش. ۳۲ ص // در ده رساله
محقق بزرگ فیض کاشانی. به اهتمام رسول جعفریان. - اصفهان. مرکز تحقیقات علمی و دینی
امیر المومنین علی، ۱۳۷۱، صص ۱۴۶ - ۱۱۵.

[۴۶]

رساله در جواب پرسش اهل مولتان

گروهی از اهل مولتان در مورد حقیقت مذهب امامیه سولاتی مطرح می کنند که به وسیله عبد السلام تاجر اصفهانی به فیض
می رسد. این رساله پاسخ همان سولات است.

یکم [۸۷]؛ الذریعه ۳۵/۲۳.

آغاز/ الحمد لله... اما بعد غرض از این نوشته بیان آن است که طائفه ای از صوفیان شهر مولتان که از خانواده مشایخ کبار آن
بلاد بودند...

ص: ۱۷۶

انجام/ و این سخنان را به مشافهه بیان توان نمود و به نوشتن بیش از این نتوان و العلم عند الله.

ن . خ

نسخ، محمد هادی بن مرتضی، سده ۱۱، ش (۵) ۸۲، مرعشی ۱۰۱/۱ // نستعلیق، سید احمد صفائی خوانساری، ۱۳۴۱، ش (۱۰) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۸۰.

[۴۷]

رساله فی بیان حکم اخذ الاجره علی العبادات و الشعائر الدینیّه

در این رساله صد و پنجاه بیته، فیض در پی استدلال آن است که بر عبادات واجب و واجبات غیر عبادی که به واسطه شرع، حکم و جوب گرفته اند، اجرت نمی توان گرفت؛ اما برای امور دیگر، گرفتن اجرت بلا مانع است.

یکم [۷۵]؛ دوم [۸۷]؛ لولوه ۱۲۹؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۳۱/۱۱.

آغاز/ الحمد لله علی ما الهمم والصلاه علی محمد وآله وسلم؛ اما بعد فهذه رساله فی تحقیق مسأله قد کثر الخلاف فیها

انجام/ و فیما ذکرناه کفایه الی هنا کلام الشهد وعلیک بالتأمل فیہ والله اعلم.

ن . خ

نسخ، علم الهدی، ۱۰۹۷، ش (۳) ۸۲۳۰، دانشگاه تهران ۶۳/۱۷ // شکسته نستعلیق، نصیر الدین سلیمان، ۱۱۴۰، ش (۱۰) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۴۳/۱۰ (۴) // نسخ، ۱۲۹۰، ش (۸) ۱۴۰۱، مرعشی ۱۷۶/۴ // تملک کتابخانه خوانساری، الذریعه ۳۱/۱۱.

ص: ۱۷۷

رساله فی ثبوت الولایه للاب و الجدّ للاب علی

البکر البالغه الرشیده فی عقد النکاح

عناوین دیگر: A

الولایه علی البکر فی التّزویج B الاستقلالیه

مؤلف در این رساله کوتاه، به بررسی این مسأله که آیا پدر و جدّ پدری بر دختر باکره

در هنگام ازدواج ولایت دارند یا خیر؟ می پردازد. او در این خصوص پنج قول ذکر می کند و با دلایل واضح و روشن آنها را

مورد نقد و نظر قرار می دهد. فیض این رساله را در قریه

مازکان از توابع قمصر کاشان به سال ۱۰۶۴ نگاشته است.

یکم [۷۶]؛ دوم [۹۰]؛ امل ۳۰۶/۲؛ لولوه ۱۲۹؛ فوائد ۶۳۶؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۳۳/۲.

آغاز/ الحمد لله وسلام علی عباده... اعلم انه اختلف علماونا الامامیون - رحمهم... انجام/ هذا ما خطر لی من القول فی تحقیق

هذه المسأله، والله اعلم...

ن. خ

نسخ، علم الهدی، ۱۰۹۷، ش (۲) ۸۲۳۰، دانشگاه تهران ۶۳/۱۷ // شکسته نستعلیق، نصیر الدّین سلیمان بن علم الهدی، ۱۱۴۰،

ش (۱۱) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۴۴ / (۴) ۱۰ // نسخ، ۱۲۹۰، ش (۹) ۱۴۰۱، مرعشی ۱۷۶/۴ (A) // بی تا، تملک محمّد علی

خوانساری (نجف)،

الذریعه ۳۳/۲ (B).

رفع الفتنه

عنوان دیگر: A

رفع الغوايه (الذریعه ۲۴۳/۱۱)

فیض جهت ردّ برخی از منسوبان به علم، رساله حاضر را در ضمن دویست و پنجاه

بیت در سه مقصد نگاشت. مقصد اول: در حقیقت حال علم و علما و اصناف ایشان؛ مقصد دوم: ذکر شمه ای در معنی زهد و عبادت درویشان؛ مقصد سوم: منع و قدح و طعن عامه از اهل اسلام.

این رساله به شاه عباس دوم تقدیم شده است.

یکم [۸۱]؛ دوم [۴۷]؛ هدیه العارفین ۲/۲؛ لولوه ۱۲۹؛ روضات ۸۹/۶؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۲۴۳/۱۱.

آغاز/ منت خدای را عزّ وجلّ که راه حق روشن و احکام شریعت غزّا مبین است. اما بعد چون شنیده می شود که بعضی از منسوبان به اهل علم...

انجام/ خواست تا رمزی بگوید شد عنان از دست فیض / گفتمش نا گفتمی بسیار شد خاموش شو

ن. خ

نسخ، محمّد هادی بن مرتضی (برادر زاده فیض)، بی تا، ش (۵) ۸۲، مرعشی ۱۰۲/۱ // نستعلیق، سلیمان بن علم الهدی (نوه فیض)، اوایل سده ۱۲، ش (۱۹) ۸۲۳۱، دانشگاه تهران

۶۵/۱۷ // نسخ، ۱۲۹۵، ش (۱) ۷۰۰۶، مجلس ۲۵/۸ // نستعلیق، شکر الله بن میرزا محمد باقر طباطبائی بیدگلی، ۱۲۹۶، ش (۴) ۴۷۶۱، دانشگاه تهران (۱۴) ۳۸۰۹ //، ۱۳۲۲، ش ۳۳۰۲، دانشگاه تهران ۲۲۹۰/۱۱ //، سید احمد صفائی خوانساری، ۱۳۴۱، ش (۱۱) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۸۰ //، بی تا، ش (۱) ۴۷۶۲، فیلمها ۱۰۳/۳ //، تملک سید شهاب الدین تبریزی (قم)، نسخه ها ۳۸۷/۶.

[۵۰]

الرّفْع و الدّفْع

عنوان دیگر: A

دفع آفات و رفع بلیات

فیض این رساله را در رفع آفات و دفع بلیات از خود، خاندان و اموالش به وسیله قرآن، ادعیه منقول از ائمه هدی - علیهم السلام - و حکمای پیشین فراهم آورده است.

ص: ۱۷۹

کتاب در چهارصد و بیست بیت و مشتمل بر ده باب است:

باب اول: در دفع امراض و علل رفع هر علتی؛ باب دوم: در رفع و دفع تب و لرز؛ باب سوم: در دفع اوجاع و علل اعضا؛ باب چهارم: در رفع علل مشوّه و مستکره و رفع آن و رفع آبله؛ باب پنجم: در دفع امراض و آفات اطفال و زنان و رفع مرض طفل؛ باب ششم: در دفع و رفع شرور و بلا و دفع هر شری و بلیتی؛ باب هفتم: در دفع و رفع ضررها و رفع

محاصره دشمن؛ باب هشتم: در رفع غموم و دفع غم و اندوه؛ باب نهم: در دفع ضرر دواب و هوام و رفع آن و دفع ضرر دابّه و گزنده؛ باب دهم: در رفع آرایش جامه و غیر آن

به علاج رفع هر آلودگی.

یکم [۶۵]؛ دوم [۹۹]؛ هدیه العارفین ۲/۲؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الحجب ۲۹۲؛ فوائد ۶۳۶؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۲۴۵/۱۱.

آغاز/ بسمله، الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی... اما بعد این رساله ای است در دفع آفات و رفع بلیات از خود...

انجام/ تمام شد رساله دفع آفات و رفع بلیات والحمد لله وصلى الله على محمد وآله.

ن . خ

نسخ، سده ۱۲، ش ۴۳۶۵، مرعشی ۳۶۴/۱۱ // ، ، ش (۲) ۱۵۰۲۳، آستا [رویت] // نستعلیق، محمد اسماعیل ۱۲۳۱، ش (۳) ۲۸۴۸، دانشگاه تهران ۱۶۹۳/۱۰ // نسخ و نستعلیق، ۱۲۴۱، ش (۲) ۸۷۴۵، مرعشی ۲۷۷/۲۲ (A) // ، اسماعیل بن محمد علی تفریسی، ۱۲۶۱، ش (۱) ۵۷۶۱، مرعشی ۱۵۰/۱۵ (A) // نسخ، سده ۱۳، ش (۴) ۱۶۲۰۶، آستا [رویت] // ، بی تا (وقفی ملکزاده کوثر) ش ۶۹۲۴، آستا ۲۴۰/۶ // نسخ و نستعلیق، بی تا، ش (۱) ۲۵، مرعشی ۳۷/۱ // ، بی تا، ش (۱) ۳۳۹۵، مسجد اعظم ۶۲۶ // ، ، حسینیه شوشریها ش (۲) ۲۶، نسخه ها ۸۲۵/۱۲ و ۱۱ // نسخ، بی تا، ش (۲) ۷۹۱ ف، ملی ۳۱۷/۲.

ص: ۱۸۰

-. [تهران]: ۱۲۶۸، ۱۲۷۱. (سنگی) الذریعه ۲۴۵/ ۱۱؛ هزار و پانصد ۲۸۵.

[۵۱]

زاد الحاج

رساله ای است کوتاه به زبان فارسی در کیفیت مناسک حج. فیض این رساله را به سال ۱۰۶۵ در ضمن سیصد و پنجاه بیت نگاشته است. وی به زاد الحاج تنها در تحریر نخست فهرست اولش یاد می کند.

یکم [۷۰].

[۵۲]

زاد السالک

عناوین دیگر: A

زاد السالکین B آداب السلوک C سلوک D

آداب السالکین

E سلوکیه F منازل السالکین

رساله ای است مختصر در آداب سلوک به زبان فارسی. سالک برای تربیت و تهذیب و رسیدن به حق و مقامات عالیه باید بیست و پنج مطلب را مورد توجه و عنایت قرار دهد. فیض برای هر مطلب بیش از چند سطر نیآورده و خواسته تا رساله اش کوتاه و مختصر باشد. او این رساله را در جواب یکی از برادران روحانی که از کیفیت سلوک راه حق پرسیده، در دویست بیت نگاشته است.

یکم [۶۹]؛ دوم [۴۵]؛ هدیه العارفین ۶/۲؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الحجب ۳۰۱؛ ایضاح ۶۰۶/۱؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۲/۱۲.

ص: ۱۸۱

آغاز/ الحمد لله وسلامه على عباده الذين اصطفى. اما بعد، این رساله ای است موسوم به زاد السالك در جواب سؤال...

انجام/ در غرور این هوس گرجان دهم به که دل در خان-ه ودک-ان ده--م

ن. خ

نسخ زیبا، محمد هادی بن مرتضی (برادر زاده فیض)، ش (۲) ۸۲، مرعشی ۱۰۰/۱؛ (با علامت بلاغ) // نستعلیق، محمد بن محمد علم الهدی، ۱۰۷۲، ش (۸) ۸۳۶۸، آستا [رویت] [۱۱۱۷ - ۲۲]، // (A) ش (۱۲) ۹۳۲۵، مرعشی ۱۱۸/۲۴ // محمد مؤمن بن اسماعیل

طباطبائی، ۱۱۱۹، ش (۵) ۸۵۶، مسجد اعظم ۴۸۳ (B) // نستعلیق، ۱۱۸۲، ش (۱۱) ۵۳۴۱، مجلس ۲۵۴/۱۶ (C) // سده ۱۳ - ۱۲، ش (۵) ۱۳۸۳، گلپایگانی ۲۵۲/۲ // نستعلیق، احمد بن محمد طاهر، ۱۲۱۸، ش (۱۵) ۲۸۹۶، دانشگاه تهران ۱۷۴۵/۱۰ // کتابت

۲۱ - ۱۲۲۰، ش (۳) ۱۰۳۷۷، مرعشی ۲۷۹/۲۶ // نستعلیق، علی اصغر بن ملا-خلیل اردبیلی، ۱۲۲۲، ش (۲) ۱۴۳۰، مرعشی ۲۱۳/۴ //، علی نقی بن علی، ۶ - ۱۲۴۵، ش (۷) ۲۲۰۷، ع، ملی ۵۲۳/۱۱ (۱۲۴۹)، // (E) ش (۴) ۳۴۸۸، مسجد اعظم ۶۳۳ //، ۱۲۵۴ در کربلا، ش (۳) ۸۵، شاهچراغ ۱۷۱/۲ //، عبد الرحیم بن میر عبد الباقي حسینی، ۱۲۵۸، اصغر مهدوی ش (۷) ۲۶۰، نسخه ها ۹۹/۲ (D) // نسخ، ۱۲۶۷، ش (۲۵) ۱۸۰۳، مجلس ۲۰۴/۵ (C) //، علی بن اسماعیل بن زین العابدین سنجانی غروی، ۱۲۹۷، تملک شیخ ابراهیم کنی در نجف، الذریعه ۲/۱۲ // سده ۱۳، ش (۲) ۷۱۸، مسجد

اعظم ۴۷۰ //، ش (۱۰) ۱۷۶۶، گلپایگانی ۵۳/۳ // شکسته نستعلیق، محسن منشی،

۱۳۰۷، ش (۲) ۶۶۷، ملی ۱۶۸/۲ // احمد بن محمد حسن، ۱۳۱۰، ش (۳) ۶۸۳۵، مرعشی ۲۹/۱۸ // نستعلیق، محمد علی در مدرسه سپهسالار، ۱۳۳۰، ش (۷) ۴۱۶۸، مجلس ۱۷۴/۱۱ // سید احمد صفائی خوانساری، ۱۳۴۱، ش (۷) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۸۰ // بی تا، ش (۳) ۳۸۷۷، مسجد اعظم ۶۴۴ // تملک ابراهیم الکتبی، الذریعه ۲۴۶/۲۲ (F).

ن. چ

به کوشش و شرح سید جلال الدین حسینی ارموی (محدث). - تهران: سپهر، ۱۳۳۱. ۱۲۴ ص. // به ضمیمه گنجینه الاسرار عمان سامانی. - تهران: نور فاطمه، ۱۳۶۳. ۹۶ ص. // رهنوشه رهروان: شرح رساله زاد السالك. به کوشش سید جلال الدین حسینی ارموی (محدث). - تهران: بدر، ۱۳۷۰. ۲۲۰ ص. // زاد السالك یا توشه سالکان به ضمیمه ترجمه

الشریعه. شارح ولی فاطمی. - تهران. پیام آزادی، ۱۳۷۲. ۲۰۴ ص.

ص: ۱۸۲

کتابی است در اعمال و دعا‌های کوتاه ماه‌های رجب، شعبان و رمضان با ترجمه آنها به فارسی، بنابر آنچه در احادیث اهل بیت - علیهم السلام - آمده و به صحت پیوسته است.

مولف اثر را در سه باب، برای هر ماهی، بابی و یک خاتمه مشتمل بر اعمال شب و روز عید فطر به دستور شاه عباس دوم صفوی به سال ۱۰۷۷ تألیف نموده است.

یکم [۴۶]؛ دوم [۹۵]؛ الذریعه ۵/۱۲.

آغاز/ سپاس و ستایش بی پایان معبودی را سزاست که بندگی او سبب سرافرازی بندگان است...

انجام/ و پیش از تو هیچ پیغمبری را این کرامت نداده اند، این بود آنچه ذکر آن در این رساله موعود بود.

ن. خ

نسخ، عصر مولف، ش (۲) ۱۰۳۴۷، مرعشی ۲۸۹/۲۶ //، ۱۱۲۱، تملک کتابخانه خوانساری، الذریعه ۵/۱۲ //، بی تا، مشکوه ش ۹۳۲، دانشگاه تهران ۱۲۲/۱.

عنوان دیگر: A

سوانح غیبی

در این رساله مختصر عربی، مولف از معنی کفر و ایمان و اقسام و مراتب آن با توجه به آیات و احادیث بحث می کند. السانح الغیبی به سال ۱۰۵۳ در چهارصد و بیست بیت نگاشته شده است. (۱)

ص: ۱۸۳

۱- آقا بزرگ از رساله ای فارسی با عنوان سوانح غیبی نام می برد که ممکن است ترجمه این کتاب باشد.

یکم [۶۰]؛ دوم [۴۳]؛ لولوه ۱۲۷؛ کشف الحجب ۳۰۶؛ فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۲۵۵/۱۲.

آغاز/ الحمد لله الذى من علينا بالاسلام والايمان وهدانا سبيل المعرفه والايمان...

انجام/ اعاذنا الله من شر هولاء ومن ان نكون منهم ومن انصارهم بمنه وجوده و الحمد لله رب العالمين.

ن. خ

نسخ، علم الهدى، ۱۰۷۵، خانقاه احمدیه ش (۵) ۹۰، نسخه ها ۲۲۱/۵ // شکسته نستعلیق، نصیر الدین سلیمان (فرزند علم الهدی)، ۱۱۴۰، ش (۴) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۴۱ / (۴) ۱۰ //، محمد جعفر بن محمد باقر حسینی، ۱۱۸۴، ش (۲) ۱۸۴۸، الهیات مشهد ۹۱۶/۳ // نستعلیق، علی اصغر بن ملا خلیل اردبیلی، ۱۲۲۲، ش (۸) ۱۴۳۰، مرعشی ۲۱۵/۴ // نسخ

یا نستعلیق، ابو طالب عبد الواسع بن محمد هادی فارى، ۲۸ - ۱۲۲۲، جُنک ش (؟) ۸۳۷۳، مرعشی ۳۴۱/۲۱ // نسخ، ملا فرج الله بن ابراهیم تبریزی، ۷۱ - ۱۲۷۰، ش (۴) ۸۷۷۸

مرعشی ۳۱۱/۲۲ //، ۱۲۹۰، ش (۴) ۱۴۰۱، مرعشی ۱۷۴/۴ //، احمد بن ملا عبد

الرحیم قزنجائی اندری، ۱۳۰۴، ش (۲) ۱۰۴۴، الهیات مشهد ۲۱۰/۲ //، بی تا، ش (۶)

۱۶۶۰۵، آستا [رویت] (A).

[۵۵]

سفینه النجاه الى طريق الحق و سبيل الهداه

عنوان دیگر: A

سفینه النجاه

مؤلف در این کتاب منابع احکام اسلام را قرآن و سنت می داند و رجوع به رأی و اجتهاد را از دستاویزهای مخالفین برمی شمارد و آن را نوعی بدعت می خواند.

یکم [۳۵]؛ دوم [۸]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۶؛ روضات ۸۹/۶؛ کشف الحجب ۳۰۹؛ ایضاح ۱۸/۲؛ الذریعه ۲۰۲/۱۲.

آغاز/ الحمد لله الذى نجانا بسفینه اهل بيت نبيه من امواج الفتن وهدانا.

ص: ۱۸۴

انجام/ ثم من انتفع بمواعظ الله. تمت سفينه النجاه وصار اسمها وتاريخها اذا بدلت عشراتها بالآحاد وآحادها بالعشرات.

ن. خ

نسخ، محمد تقی، ۱۰۶۹، ش (۱) ۱۳۸۶، ملی ۳۹۴/۹ //، علم الهدی، ۱۰۷۵، خانقاه احمدیه، ش (۲) ۹۰، نسخه ها ۲۲۱/۵ //،
سده ۱۱ (مُهر علم الهدی)، ش (۱) ۱۸۵۳،

ملی ۴۳/۱۰ // نستعلیق، سید محمد مهدی بن حبيب الله، ۱۰۷۶، حسین مفتاح، ش (۲)

۱۲۷۲، نسخه ها ۲۷۶/۷ // کتابت ۱۰۸۸، ش (۲) ۷۱۳، هزار و پانصد، ۲۸۸ // نسخ، زمان

مؤلف، ش (۱) ۱۸۵۳، ملی ۴۳۰/۱۰ // انجام/ نقل العامه هذا الخبر لم يجسر احد من قدماء // سده ۱۱، ش (۱) ۹۶۰، هزار و
پانصد، ۳۱۲ // نسخ، ۱۱۰۸، ش (۲) ۱۳۰، مرعشی ۱۵۱/۱

//، سيف الدين محمود رجائي، ۱۱۱۱، ش (۱) ۶۳۵۱، ملك ۳۵۱/۹ // کتابت ۱۱۱۸،

ش (۱) ۱۱۸۶، هزار و پانصد، ۳۵۴ // کتابت زين العابدين على حلی جیرانی، ۱۱۲۱، الذریعه ۲۰۳/۱۲ // نسخ، شجاع الدين
محمد بن سلطان حيدر رضوی، ۱۱۳۴، ش ۶۹۳۴، آستا ۵۲/۴ // نستعلیق، ۱۱۳۷، ش (۲) ۴۳۷۷، مجلس ۸۷/۱۲ //، ۱۱۵۱، ش
(۱) ۸۱۵۱

سپهسالار ۱۱۰/۵ // شکسته نستعلیق، محمد جعفر بن محمد باقر حسینی، ۱۱۸۴، ش (۱)

۱۸۴۸، الهیات مشهد ۹۱۶/۳ // نسخ، سده ۱۲، ش (۳) ۴۵۶۲، مجلس ۲۵۴/۱۲ //، ش (۲) ۶۳۵۱، ملك ۳۵۰/۹ // تملك
محمد بن میرزا حسین خلیلی، کتابت پیش از ۱۲۱۲، الذریعه ۲۰۳/۱۲ // نسخ، ۱۲۲۰، ش (۲) ۱۰۸۲۰، آستا [رویت] //، عبد
الحمید بن محمد رضا تفریشی، ۱۲۵۸ - ۱۲۴۵، ش (۲) ۱۰۲۱۶، مرعشی ۱۸۸/۲۶ //، ۱۲۶۵، ش (۱) ۱۸۳۷، ملك ۳۷۷/۵ //،
فرج الله بن ابراهیم تبریزی، ۷۱ - ۱۲۷۰، ش (۵)

۸۷۷۸، مرعشی ۳۱۱/۲۲ //، سده ۱۳، ش (۲) ۶۲۷۵، سپهسالار ۱۱۰/۱ //، ش (۱) ۱۶۹۹، دانشگاه تهران ۲۵۱/۸ //، بی تا، ش
۸۶۹۱، آستا ۵۳/۶ //، ش

۸۸۴۱، آستا [رویت] //، ش ۸۶۹۱، آستا ۵۳/۶ //، ش (۱) ۱۱، گلپایگانی، ۲۰/۱.

[۵۶]

سلسبیل

مثنوی است از فیض. گلزار قدس

گزیده ای است از کتاب الوافی که مؤلف در آن به حذف مکررات و اسانید روایات می پردازد. وی در نقل اصول و ارکان به محکّمات توجه می کند و آنگاه که به شرایع و احکام نظر دارد. ارزنده ترین مباحث آن را بیان می نماید.

کتاب مشتمل بر دو جزء است. الجزء الاول: فی العقائد و الاخلاق؛ الجزء الثانی: فی الشرائع و الاحکام. هر جزء شامل دوازده کتاب و هر کتاب سامان یافته از چند باب می باشد.

یکم [۴]؛ دوم [۴]؛ لولوه ۱۲۲؛ روضات ۹۱/۶؛ کشف الحجب ۳۱۶؛ ایضاح ۳۹/۲؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۸/۱۳.

آغاز/ نحمدک اللهم یا من شرح صدورنا بنور الاسلام وهدانا لمعرفة ائمه الهدی من اهل البيت نبیه...

انجام/ و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و صلی الله علی محمد و اهل بیته و سلم کثیراً.

ن. خ

نسخ، ۱۰۸۴، اهدایی مشکوه ش ۵۷۷، دانشگاه تهران ۱۳۶۴/ (۳) ۳ [کامل] //، محمد

رضی بن محمد حسین چمن نطنزی، ۱۰۹۱، ش ۹۱۲۹، مرعشی ۲۶۵/۲۳ [جزء اول] //، ابو طالب، سده ۱۲، ش ۱۱۲، گوهرشاد ۹۴/۱ [جزء اول] //، سده ۱۳، ش ۶۷۱ ع، ملی ۱۳۹/۸ [جزء دوم] //، بی تا، ش ۱۰۸۶۹، آستا [رویت] [جزء دوم] // تملک کتابخانه شیخ علی کاشف الغطاء در نجف، الذریعه ۸/۱۳.

ن. چ

-. بی جا: بی تا. ۲ ج در یک مجلد (سنگی) // -. بی جا: سعید الطباطبائی، بی تا. ۲ ج در یک مجلد (افست از چاپ قبلی).

ص: ۱۸۶

شراب طهور

مثنوی است از فیض. گلزار قدس

شرایط الایمان

این رساله گزیده ای است از کتاب راه صواب خود مؤلف. فیض در این اثر به پنج پرسش

در سبب اختلاف مسلمانان و تعیین فرقه ناجیه و غیره پاسخ می دهد. سوال اول: وجه اختلاف است در مسائل دینی؛ دوم: فرقه ناجیه کدام است؛ سوم: اهل هدایت چرا کم است؛ چهارم: کافر بودن غیر اهل حق؛ پنجم: بیان حدّ و اندازه ایمان کامل.

تاریخ نگارش این رساله ماده تاریخ "کتب شرایط الایمان" (۱۰۶۲) با حذف مکررات است.

یکم [۶۲]؛ دوم [۳۹]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۶۳۵؛ کشف الحجب ۳۱۷؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۴۴/۱۳.

آغاز/ منّت بی پایان خدای را جلّ شأنه که مستعدّان کامل ایمان را از ظلمات جهالت بیرون آورده...

انجام/ و کثرت اعمال صالحه و مواظبت بر آن و اصابت سنّت در آن و اکتساب اخلاق پسندیده در تضاعف آن.

ن. خ

نسخ، محمّد هادی بن مرتضی (برادر زاده فیض)، بی تا، ش (۳) ۸۲، مرعشی ۱۰۰/۱ // نستعلیق، علی اصغر بن ملا-خلیل

اردبیلی، ۱۲۲۲، ش (۱) ۱۴۳۰، مرعشی ۲۱۳/۴ //

ص: ۱۸۷

۱۲۵۵، ش (۳) ۲۳۹۰، ملی تبریز ۷۶۳/۲ // نسخ، ۱۲۸۶، ش ۹۳۲۴، آستا [رویت] //، سده ۱۳ - ۱۲، ش (۳) ۱۳۸۳، گلپایگانی ۲۵۲/۲ //، سید احمد صفائی خوانساری، ۱۳۴۱، ش (۸) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۸۰ // تعلیق: بی تا، مشکوه ش ۳۱۴، دانشگاه تهران

۶۶۶ / (۱) ۳ // نسخ، بی تا، ش ۱۱۱۳۴، آستا [رویت] //، ش ۹۳۲۴ (ضمیمه ۲۰۲۱)، آستا [رویت] // نستعلیق، بی تا، ش (۴) ۳۱۴، دانشگاه تهران ۶۶۶/۳ // تملک میرزا محمّد تهرانی (سامراء)، الذریعه ۴۴/۱۳.

[۶۰]

شرح الصّحیفه السّجّادیه

شرح مختصری است از قسمتهایی از کتاب الصّحیفه السّجّادیه که مؤلف آن را در ضمن سه هزار و دوست بیت به سال ۱۰۵۵ تالیف نموده است در بعضی از فهارس آن را حاشیه نامیده اند.

یکم [۳۱]؛ دوم [۳۴]؛ لولوه ۱۲۵؛ روضات ۸۹/۶؛ کشف الحجب ۳۴۱؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۲/۴؛ الذریعه ۳۵۸/۱۳.

آغاز/ الحمد لله الذی کتب فی صحیفه قلوبنا محبه اهل بیت حبیبه وجعل افندتنا تهوی الیهم

انجام/ انّ تاریخه: تم شرح الدّعا ۱۰۵۵/ والحمد لله رب العالمین.

ن . خ

شکسته نستعلیق، محمّد امین بن عبد العظیم، ۱۰۶۲، آخوند همدان ش (۲) ۴۷۲۹، رشت و همدان ۱۵۳۶ // نسخ، قبل از ۱۰۶۸، ش ۶۳۵۴، مرعشی ۳۱۶/۱۶ // نستعلیق، محمّد رضا بن احمد حسینی، ۱۰۹۷، ش ۶۹۹۸، آستا ۲۲۴/۶ // نسخ، محمّد رضا بن محمّد مؤمن قمی، ۱۱۴۸، ش (۵) ۱۳۶۳، مرعشی ۱۳۷/۴ // نستعلیق، سده ۱۲ - ۱۱، ش ۷۰۱۷، دانشگاه تهران ۴۳۱/۱۶ // نسخ، سده ۱۲، ش ۳۰۸۰، مجلس ۶۳۶/ (۲) ۱۰ //، سده ۱۳ - ۱۲، ش ۶۴۹، هزار و پانصد ۱۵۴ //، ۱۲۲۰، ش (۴) ۱۰۳۷۷، مرعشی ۲۸۰/۲۶ //، محمّد هاشم بن ملا محمّد حسین، ۱۲۸۷، ش (۴) ۳۶۶۶، مرعشی ۵۸/۱۰ //، امیر

زمان بن محمّد، بی تا، ش ۵۷۸۴، مرعشی ۱۷۰/۱۵ //، بی تا، ش ۳۳۸۲، آستا ۲۲۴/۶ //

ص: ۱۸۸

نستعلیق، بی تا، ش ۴۹۴۵، مجلس ۲۰۰/۱۴ // نسخ، ش (۱) ۱۶۸۳، فیضیه ۱۱۸/۳ // ، تملک کتابخانه طباطبائی تبریزی در تبریز، نسخه ها ۵۲۲/۷.

ن. چ

در هامش نور الانوار محدث جزائری. - تهران: بی نا، ۱۳۱۷. ۱۰۷ ص (سنگی) // به کوشش

مؤسسه آل البيت لاحیاء التراث. - تهران: مؤسسه البحوث و التحقیقات الثقافیه، ۱۴۰۷. ۱۲۶

ص. (با عنوان: تعلیقات علی الصحیفه السجادیه).

[۶۱]

شرح صدر

عنوان دیگر: A شرح الصدر

رساله ای است که در آن ملا محسن شرح احوال خودش را تا سال ۱۰۶۵ در ضمن دو مقاله به نگارش آورده است. در مقاله اول از حقیقت "علم و عالمان" سخن گفته و در مقاله دوم شرحی از دوران زندگی خویش تا سن پنجاه و هشت سالگی را بیان می کند. از مطالبی که در این رساله آمده، می توان برخی از مهمترین جریانات فکری مؤثر در شکل گیری اندیشه فیض را برشناخت و بر دیدگاههای او نسبت به مسائلی چند آگاهی یافت.

اما این رساله نمی تواند آینه تمام نمای حیات علمی و اجتماعی او به شمار رود چرا که یک محدوده زمانی خاص از زندگی او را در بر می گیرد. فیض در رساله الانصاف به بیان برخی از دیدگاههای فکریش تا سال ۱۰۸۳ پرداخته است.

یکم [۱۱۴]؛ دوم [۴۹]؛ لولوه ۱۳۰؛ روضات ۹۳/۶؛ کشف الحجب ۶۰۱؛ فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۲۵۴/۱۲.

آغاز/ بسمله. رب اشرح لی صدری... بعد از حمد و ثنای اله و درود و تحیت بر برگزیدگان آن درگاه، چنین گوید... که چون گشایش غصه دل ...

انجام/ تاریخ این شرح صدر را می شاید، بشرط آنکه یای متکلم که کسره یا در جمله ربّ اشاره به آن است، به صورت رقمی هویدا گردیده، در شمار

ص: ۱۸۹

ن. خ

نستعلیق، محمد بن محمد علم الهدی، ۱۰۷۲، ش (۳) ۶۳۶۸، آستا [رویت] // ، ،

بی تا، ش ۵۰۱۹، مرعشی ۲۲۱/۱۳ (A) // شکسته نستعلیق، نصیر الدین سلیمان (فرزند علم الهدی)، ۱۱۴۰، ش (۳) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۴۰/ (۴) ۱۰ // نسخ، ۱۲۹۰، ش (۳) ۱۴۰۱، مرعشی ۱۷۴/۴ // ، علی بن محمد علی حسنی، سده ۱۳، ش (۱) ۹۵۲۲، مرعشی ۲۷۴/۲۴ // تعلیق، بی تا، مشکوه ش ۳۱۴، دانشگاه تهران ۶۶۷/ (۱) ۳ // تملک کتابخانه ملا محمد علی خوانساری، در نجف، الذریعه ۳۵۹/۱۳.

ن. چ

در مجله جلوه، ش هشتم، سال اول (۱۳۲۴) // در ده رساله محقق بزرگ فیض کاشانی، به کوشش رسول جعفریان. - اصفهان: مرکز تحقیقات علمی و دینی امام امیرالمؤمنین علی، ۱۳۷۱. صص ۷۳ - ۴۷.

[۶۲]

شوق العشق

اشعاری است برگرفته از گلزار قدس گلزار قدس

فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۲۴۷/۱۴.

ن. خ

نسخ، سده ۱۳، ش (۲) ۷۵۹۰، دانشگاه تهران ۶۴۳/۱۶.

[۶۳]

شوق المهدی

فیض کاشانی غزلیاتی را به استقبال یا تضمین از حافظ درباره حضرت مهدی - علیه السلام - و شوق لقای آن حضرت سروده که در مجموع، حدود یک هزار و پانصد

ص: ۱۹۰

بیت می شود. وی بسیاری از مسائل را درباره امام زمان همچون لزوم وجود امام، مساله غیبت، عمر آن حضرت، وضعیت وضع جهان بعد از ظهور و مطالب دیگر را در این کتاب مطرح می سازد.

یکم [۱۰۵]؛ دوم [۷۹]؛ فوائد ۶۳۶؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۲۴۷/۱۴.

آغاز/ منت خدای را عزّ وجلّ که نخست خلیفه به جهت خلق تعیین فرمود... الا یا ایها المهدی مدام الوصل ناولها

انجام/ بدّل السيئات احسانا - والفيض لی تصدق اسمائی.

ن . خ

نسخ، بی تا، ش ۳۶۰۶، مرعشی ۷/۱۰ // ، (۱۰) ۱۳۹۱، آستا [رویت] // تملک کتابخانه ملا محمد علی خوانساری در نجف،

الذریعه ۲۴۷/۱۴ // تملک میرزا فخرالدین

نصیری، المحجّه (مشکوه) ۳۵/۲ // نستعلیق، عبد الرحیم افشار زنجانی، ۱۳۹۵، ش ۳۶۶۹،

مرعشی ۶۱/۱۰.

ن . چ

به اهتمام علی دوانی -. تهران: مسجد جامع، ۱۳۵۴. ۱۲۰ ص؛ چ ۲، همانجا: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۹۸. ۱۵۲ ص.

[۶۴]

الشَّهاب الثَّاقِب

رساله ای است در اثبات وجوب عینی نماز جمعه در زمان غیبت امام - علیه السلام - که فیض به سال ۱۰۶۷ در چهار هزار بیت آن را نگارش نمود. این کتاب مورد نقد و نظر بسیاری از صاحب نظران آن دوره قرار گرفت تا جایی که بر آن ردیه هایی نگاشته شد. (همین مدخل، ردیه ها).

ص: ۱۹۱

یکم [۵۰]؛ دوم [۸۶]؛ لولوه ۱۲۷؛ روضات ۸۷/۶؛ کشف الحجب ۳۶۳؛ ایضاح ۶۰/۲؛ الذریعه ۷۸/۱۵، ۷۷/۱، ۲۵۲/۱۴.

آغاز/ الحمد لله الذى جعل دليل وجوب صلاه الجمعه من اوضح الدلائل...

انجام/... ابد الابدین.

ن. خ

نسخ، علم الهدی، ۱۰۹۷، ش (۱) ۸۲۳۰، دانشگاه تهران ۶۳/۱۷ //، سده ۱۱، ش ۳۱۴۵، دانشگاه تهران ۲۱۰۱/۱۱ (ناقص الاخر)
// نستعلیق، مرتضی بن میر محمد صفی حسینی

تبریزی، ۱۱۰۰، ش (۳) ۷۳۴، گوهرشاد ۸۴۲/۲ // نسخ، تقی بن محمد صادق، ۱۱۰۰، لس

آنجلس ش (۳) ۱۲۰۴ M، نسخه ها ۷۱۵/۱۲ و ۱۱ //، ۱۱۱۱، ش ۶۴۹۹، آستا ۴۶۲/۵ //، رکن الدین محمد بن علی بن ثابت
حسینی، ۱۱۱۱، ش (۱) ۸۰۱۷، مرعشی ۲۸/۲۱ //، ۱۱۱۱، کبیر یزد، ش ۱۶۴، نسخه ها ۴۰۴/۴ //، محمد مؤمن ملقب به برهان،

۱۱۳۰، ش (۲) ۵۳۳۵، مجلس ۲۴۸/۱۶ // نستعلیق، اسماعیل بن محمد حسین مازندرانی،

۱۱۳۳، ش (۲) ۵۸۴۷، مرعشی ۲۳۰/۱۵ (کاتب نویسنده یکی از ردیه ها است همین مدخل، ردیه ها) // نسخ، محمد خان
قاینی، ۱۱۳۷، ش (۷) ۶۳۶۱۰، مجلس ۳۲۷/۷ //

۱۱۳۷، ش (۱۱) ۱۲۰، مجلس ۱۷۳/۷ // نستعلیق، ۱۲۵۲، ش (۲) ۸۱۵۱، سپهسالار ۱۵۴/۵ // شکسته نستعلیق، ۱۲۷۵، ش
۱۳۱۴۸، آستا [رویت] // نسخ، سده ۱۳ و ۱۲، ش (۳) ۳۷۴۸، مجلس ۱۷۳۳/۱۰ (۴) // نستعلیق، محمد حسن بن محمد علی
سمنانی، ۱۲۷۹

ش (۲) ۷۶۴، الهیات تهران ۳۸۸/۱ // سید احمد صفائی، ۱۳۴۱، ش (۱) ۱۴۹۳، هزار و

پانصد ۳۷۹ // نسخ، بی تا، ش (۲) ۱۱، گلپایگانی ۲۰/۱.

ترجمه

فصل الخطاب [ترجمه الشهاب الثاقب] / مترجم میر آقا زاهدی. - رضائیه: کتابفروشی حقیری، ۱۳۷۲ ق. ۲۱۶ ص.

ردیه ها

الرد علی الشهاب الثاقب یا رساله فی صلاه الجمعه / ملا امین بن عبد الوهاب شاگرد فیض. وی این رساله را پس از فوت فیض
نگاشته و پس از شرح و تفسیر متن الشهاب به ردّ و جرح کلام شیخ خود می پردازد. او کلام ملا محسن را پس از قال آورده
و کلام خود را با أقول آغاز می کند.

ن . خ تملک میرزا محمد علی اردوبادی در نجف، کتابت ۱۱۲۷، الذریعه ۲۰۳/۱۰؛ ۶۵/۱۵.

الزّد علی الشّهاب الثّاقب یا رساله فی صلاه الجمعه از اسماعیل بن محمّد حسین خاجوئی مازندرانی با عناوین قال - اقول به صورت شرحی بر کتاب فیض آمده است. الذریعه ۲۰۲/۱۰؛ ۶۴/۱۵؛

آغاز/ الحمد لله الذی جعل الصلاه ذریعه للتقرب ومعراجا للمومنین وامر...

انجام/ و شاکرا علی النعم ومسلما ومصلیا علی رسوله المکرم المعظم وعلی آله وذریته الذین هم بعده اعلم.

ن . خ

نسخ، محمد رفیع بن محمد تقی، ۱۲۲۵، ش (۳) ۳۰۳۲، مرعشی ۲۲۲/۸ //، ش (۱۹) ۱۰۹۵، هزار و پانصد ۳۳۸.

ن . چ

-. نجف: چاپخانه علمیه، ۱۳۶۸ ق. (سنگی) // به ضمیمه منبع الحیاه، نعمت الله جزائری. به کوشش رؤوف جمال الدین -. قم: الاعلامی، ۱۴۰۱ ق. ۸۴ ص.

[۶۵]

الصّافی

مهمترین اثر فیض در تفسیر قرآن است. وی در این تفسیر به اقوال ائمه معصومین - علیهم السلام - توجه دارد و مفسران را از تفسیر به رأی و عواقب آن پرهیز می دهد. او بر این

باور است که تفسیر به رأی، تحریف قرآن را در پی خواهد داشت و چون مفسّر آگاهی کاملی از ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه، خاصّ و عام، مبین و مبهم، مقطوع و موصول، فرایض و احکام، سنن و آداب و بسیاری از مسائل دیگر قرآن ندارد لذا نباید به تفسیر آنها پردازد و یگانه مرجع و مأخذ او در این زمینه، خود پیامبر و اهل بیت ایشان است.

فیض در آغاز تفسیر دوازده مقدمه مهم ذکر می کند بدین ترتیب:

المقدمه الاولى: فی نبذ ممّا جاء فی الوصیه بالتمسک بالقرآن و فی فضله؛ المقدمه الثانيه: فی نبذ ممّا جاء فی ان علم القرآن کلّه انما هو من عند اهل البيت - علیهم السلام؛

ص: ۱۹۳

المقدمه الثالثه: فى نبذ ممّا جاء فى أنّ جلّ القرآن أنّما ورد فىهم و فى اوليائهم و فى اعدائهم و بيان سرّ ذلك؛ المقدمه الرابعه:
فى نبذ ممّا جاء فى معانى وجوه الآيات من

التفسير و التاويل...؛ المقدمه الخامسه: فى نبذ ممّا جاء فى المنع من تفسير القرآن بالرأى

و السرّ فيه؛ المقدمه السادسه: فى نبذ ممّا جاء فى جمع القرآن و تحريفه و زياده و نقصه؛ المقدمه السابعه: فى نبذ ممّا جاء فى أنّ
القرآن تبيان كل شئ و تحقيق معناه؛ المقدمه الثامنه: فى نبذ ممّا جاء فى اقسام الآيات و اشتغالها على البطون و التاويلات؛
المقدمه

التاسعه: فى نبذ ممّا جاء فى زمان نزول القرآن و تحقيق ذلك؛ المقدمه العاشره: فى نبذ

ممّا جاء فى تمثّل القرآن لاهله يوم القيامة و شفاعته لهم و ثواب حفظه و تلاوته؛ المقدمه

الحاديه عشر: فى نبذ ممّا جاء فى كيفيه التلاوه و آدابها؛ المقدمه الثانيه عشره: فى بيان ما اصطلحنا عليه فى تفسير الآيات...

مؤلف اين اثر نفيس را در چهل و هفت هزار بيت به سال ۱۰۷۵ به اتمام رسانيد.

يكم [۱]؛ دوم [۱]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۲؛ روضات ۹۱/۶؛ قصص ۲۵۳؛ كشف الحجب ۳۶۴؛ ايضاح ۶۴/۲؛ الذريعه ۱۳۰/۲۱.

آغاز/ نحمدك يا من تجلّى لعباده فى كتابه بل فى كل شئ و اراهم نفسه فى خطابه بل فى كل نور و فى دلّ على ذاته بذاته...

انجام/ وقد مضى تفسير شياطين الانس فى سوره الانعام و سبق سبب نزول السوره و ثواب تلاوتها فى تفسير اختها، تم كتاب
الصافى...

ن . خ

نسخه هاىي كه همه اجزايش در يك مجلد است.

نسخ، ۱۰۹۶، ش ۱۳۴۴، آستا ۵۱۴/۱ //، ۱۲۰۴، ش ۱۷۳۱۷، آستا [رويت] //، محمّد قاسم بن سعيد، ۱۲۱۵، ش ۶۵۶ع، مى
۱۲۶/۸ //، محمّد بن ملا افضل دشت بيامنى قاننى، ۱۲۲۴، ش ۶۵۳ع، مى ۱۲۵/۸ //، على مراد تنكابنى، ۱۲۲۳، ش ۲۰۲۶،

سپهسالار ۱۳۷/۱ //، ۱۲۳۸، ش ۵۴۱، هزار و پانصد ۱۷۰ //، ۱۲۵۶، ش ۱۱۲۸،

ملى ۱۲۰/۹ //، محمّد حسن خوانسارى، ۱۲۶۴، ش ۲۰۳۰، سپهسالار ۱۳۷/۱ //، ميرزا ابو القاسم اصطهباناتى، ۱۲۷۰، ش
۲۰۳۱، سپهسالار ۱۳۷/۱ //، وقفى علامه

حائرى، ش ۱۱۲۰، آستا [رويت] //، بى تا، تملك كتابخانه حاجى ميرزا حسين نورى،

از آغاز تا سوره مائده B انعام تا الاسراء (بنی اسرائیل)

نسخ، خود فیض، تملک حسن عاطفی (کاشان)، نسخه ها ۷/۷۲۶ (A) //، نور الدین محمد بن مرتضی، ۱۰۷۷، ک. آیه الله رضوی ش ۲۸۷، نسخه ها ۷/۳۷ (B) //، محمد حسین غروی، ۱۰۷۷، ش ۸۶۷۰، مرعشی ۲۲/۲۲۱ (B) // نسخ و نستعلیق، عسکر، ۱۰۸۰، ش ۱۰۶۶، الهیات مشهد ۲/۲۲۴ (B) // نسخ، محمد تقی بن محمد رضا سمنانی، ۱۰۸۳، ش ۱۱۱۴۰، آستا ۱۱/۶۳۶ (A) //، محمد سعید بن میریجان خلخالی، ۱۰۸۴، ش ۸۱۲۷، سپهسالار ۵/۱۶۲ (از آغاز تا پایان یس) //، علم الهدی، ۱۰۸۷، ش ۳۷۵، ملی

۷/۳۲۶ (از آغاز تا ابتداء سوره انعام) //، محمد طاهر سبزواری ابن ابی طالب، ۱۰۸۸، ش ۱۳۴۶، آستا ۱/۵۱۶ (B + A) //، عقیل بن رکن الدین مسعود بن محمد تقی حسینی کاشانی، ۱۰۹۰، ش ۹۸۹، مرعشی ۳/۱۸۱ (۱۰۹۴)، // (B) ش ۸۴۲۵، سپهسالار ۵/۱۶۳ //، سده ۱۱، ش (۲) ۱۹۰۳، الهیات مشهد ۳/۹۵۴ (B + A) //، محمد نصیر بن جلال الدین تبریزی، سده ۱۱، ش ۴۱۸۶، مجلس ۱۱/۱۹۰ (B + A) //، علم الهدی، سده ۱۱، ش ۳۷۶، ملی ۷/۳۲۷ (B) //، سده ۱۱، ش ۹۲۸۸، دانشگاه تهران ۱۷/۳۴۰ (B) //، سده ۱۲ - ۱۱، ش ۷۹۶، گلپایگانی ۲/۱۲۵ (B + A) //، ش ۱۰۸۸، گلپایگانی ۲/۱۲۵ (مقدمه و بخشی از سوره بقره) //، ش ۲۵۳، ملک ۱/۴۷۲ (۱۱۰۶)، // (B) ش ۱۵۳۶۱، آستا [رویت] (B) //، محمد علی بن ملک محمد، ۱۱۰۹، ش ۹۹۰۴، آستا ۱۱/۶۷۳ (۱۱۱۱)، // (B + A) ش ۲۸۳، حجّتیّه ۷۰ (B + A) //، هحسن بن بهاء الدین کرمانی، ۱۱۱۲، ش ۲۰۲۸، سپهسالار ۵/۱۶۱ (B + A) //، محمد شفیع، ۱۱۱۳، ش ۹۵، شاهچراغ ۱/۵۸ (۱۱۲۲)، // (B + A) ش ۷۲۶۵، مجلس ۲۵/۲۶۰ (B + A) //، رجبعلی، ۱۱۲۴، ش ۶۳۱۸۹ (۱۱۲۵)، // (B + A) ش ۲۵۹، ملک ۱/۴۷۳ (A) //، محمد خلیل حافظ بن محمد حسین، ۱۱۲۷، آخوند همدان ش ۵۸۵، ف. رشت و همدان ۱۳۴۰ (B + A) //، محمد خلیل بن محمد باقر، ۱۱۳۴، دانشگاه لس آنجلس ۱۱۵۴ M، نسخه ها ۱۲/۲۸۰ و ۱۱/۱۱۳۷، // (A) ش ۱۳۲۲، هزار و پانصد ۱۷۰ (A) //، ابوالفتوح بن محمد تقی اصفهانی، ۱۱۷۴، ش ۱۵۷۲، فیضیه ۱/۱۷۵ (۱۱۸۲)، // (B) ش ۱۵۲۳، آستا ۴/۴۴۲ (B + A) //، علی قلی بن زین العابدین قزوینی، ۱۱۸۳، ش ۱۶۰۴۵، آستا [رویت] (۱۱۸۷)، // (B + A) ش ۱۳۴۷، آستا ۱/۵۱۶ (B + A) //، باقر بن محمد اصطهباناتی، ۱۱۹۱، ش ۱۹۷۹ ع، ملی ۱۱/۴ (B) //، سده ۱۲، ش ۲۵۵، ملک ۱/۴۷۳ (B) // نستعلیق، ش ۱۱۸۹۹، آستا ۱۱/۶۳۷ (A) // نسخ، مدرسه رضویه ش (۱) ۲۶، آشنایی با چند نسخه خطی ۱/۴۳ (از آیه ۱۴۹ آل عمران تا آیه ۶۳ سوره اعراف) //،

قربانعلی محمّد، ش ۸۵، الهیات تهران ۶۰۳/۱ (B+A) //، سده ۱۲، ش ۸۱۲۵، سپهسالار ۱۶۲/۵ (B+A) //، ش ۵۱۸۶، سپهسالار ۱۶۲/۵ (B) //، ش ۱۳ صدر، سپهسالار ۱۶۰/۵ (B+A) //، ش ۱۲ صدر، سپهسالار ۱۵۹/۵ (B+A) // نستعلیق، محمّد بن سید ابی طالب کاشانی، سده ۱۲، ش ۵۱۸۲،

سپهسالار ۱۶۱/۵ (B+A) // نسخ، محمّد ابراهیم بن محمّد رضا، سده ۱۲، ش ۸۳۳۴، سپهسالار ۱۶۳/۵ (۱۲۰۲) // (B+A) ش ۱۲۹۹، هزار و پانصد ۱۷۰ (از سوره انفال تا سوره عنکبوت) //، احمد بن ابی الحسن اردکانی، ۱۲۱۳، ش ۱۵۲۲، آستا ۴۴۲/۴ (A) // شکسته نستعلیق، درویش محسن بن محمّد کاظم مازندرانی، ۱۲۱۹، ش ۷۰۲۹، آستا ۶۳۸/۱۱ (B+A) //، غلامرضا، ۱۲۲۱، ش ۱۷۳۱۶، آستا [رویت] (B+A) //

، محمّد باقر، ۱۲۲۲، ش ۶۵۵ ع، ملی ۱۲۷/۸ (B+A) //، ابو طالب بن محمّد علی، ۱۲۲۳، ش ۲۷۰۲، عمومی اصفهان ۲۰۷/۱ (از آغاز تا آخر الاعراف) //، محمّد

اشرف شریف ارجمندی، ۱۲۲۴، ش ۱۴ صدر، سپهسالار ۱۶۰/۵ (۱۲۲۶) // (B+A) ش ۱۵۶۷، فیضیه ۱۷۵/۱ (۱۲۲۶) // (A) ش ۱۶۴۰، فیضیه ۱۷۵/۱ (الانعام تا الرعد) //، عبد الغنی بن عبد العلی خرائقی، ۱۲۲۶، ش ۳۵۵، گلپایگانی ۳۰۱/۱ (B) //، قربانعلی بن رمضان بواناتی، ۱۲۳۰، ملی فارس ش ۷۸۰ (B+A) // نستعلیق، اسماعیل مازندرانی، ۱۲۳۰، ش ۱۲۶۹، سپهسالار ۱۶/۵ (مقدمه ها) // نسخ، ۱۲۳۱، ش

۵۱۹، گلپایگانی ۱۲۵/۲ (B+A) //، کاظم بن محمّد بیرجندی خراسانی، ۱۲۳۲، مدرسه آخوند همدان ش ۱۶۵۸، ف. رشت و همدان ۱۳۴۱ (B+A) //، محمّد ابراهیم بن افراسیاب، ش ۱۰۱۲۷، آستا [رویت] (B+A) // نستعلیق، محمّد بن خداوردی، ۱۲۳۳، ش ۱۷۳۱۴، آستا [رویت] (B+A) // نسخ، علی اکبر بن مهدی، ۱۲۳۳، ش ۲۵۴، ملک ۴۷۳/۱ (از آغاز تا آخر الحجر) //، محمّد باقر بن ملا اسماعیل،

۱۲۳۴، ش ۴۴۱، شاهچراغ ۵۸/۱ (۱۲۳۵) // (B+A) ش ۱۱۵۴۹، آستا [رویت] (۱۲۳۵) // (B+A) ک. عمومی معارف ۱۶/۱ (B+A) //، محمّد حسین بن لطفعلی، ۱۲۳۵، ش ۲۴۲، فیضیه ۱۷۴/۱ (A) //، صالح ارداقی، ۱۲۳۵، ش ۹۳۸ ع، ملی ۴۳۴/۸ (B+A) //، محمّد بن علی شیرازی، ۱۲۳۶، ش ۱۰۷۴ ع، ملی ۶۸/۹ (۱۲۳۷) // (B+A) ش ۱۷۳۱۸، آستا [رویت] (B+A) // نستعلیق، ۱۲۳۷، ش ۳۰۰، مدرسه حجتیه ۷۰ (A) // نسخ، ابو محمّد بن محمّد علی، ۱۲۳۸، ش ۲۸۶۹ ع، ملی ۳۸۵/۱۳ (A) //، زین العابدین محمّد رضا، ۱۲۳۹، ش ۱۵۲۴، آستا ۴۴۲/۴ (A) //، ملا یار علی، ۱۲۴۲، ش ۵۱۸۰، سپهسالار ۱۶۱/۵ (B+A) //، مهدی بن عبد الرحیم، ۱۲۴۳، تلمک حسن عاطفی، نسخه ها ۷۲۶/۷ (B) //، سید جعفر بن سید محمّد حسینی، ۱۲۴۵، ش ۱۷۰۸، گلپایگانی ۲۴/۳ (۱۲۴۶) // (A) ش ۶۲، مدرسه حجتیه ۷۰ (A) //، محمّد حسن محمّد علی بن حبیب الله رضوی، ۱۲۴۸، ش (۲) ۳۹۹۶، مجلس ۲۲۱۴/۴ (۴) ۱۰ (مقدمات) //، محمّد باقر بن سراج اصطهباناتی، ۱۲۴۹، ش ۲۵۳، فیضیه

۱۷۴/۱ (۱۲۵۳) // (B+A) ، ش ۱۹۷ ب، الهیات تهران ۶۰۳/۱ (B+A) // ، محمد بن علی اصفهانی، ۱۲۵۶، خیرات خان ش ۷،
 ف. رشت و همدان ۱۷۵۰ (A) // ، محمد رضا بن احمد مجد آبادی، ۱۲۵۶، ش ۱۱۲۸ ع، ملی ۱۲۰/۹ (B+A) // ، حسین بن
 صفر، ۱۲۵۹، ش ۵۱۸۱، سپهسالار ۱۶۱/۵ (B+A) // ، جعفر بن سید احمد حسینی، ۱۲۶۲، ش ۳۰۹۳، ملی تبریز ۲۸۱/۱ (B+A)
 // نستعلیق، ۱۲۶۲، ش ۱۴۷۰۶، آستا [رویت] (B+A) // نسخ، خداداد بن ابی القاسم، ۱۲۶۵، ش ۶۸۹، ملی فارس ۲۷۵/۲
 (B+A) // ، قاسم بن محمد دره، ۱۲۶۵، ش ۲۰۲۹، سپهسالار ۱۶۱/۵ (B+A) // ، محمد رفیع، ۱۲۶۹، ش (۱) ۱۹۶ ب، الهیات
 تهران ۶۰۳/۱ (B+A) // نستعلیق، سده ۱۳، ش ۵۹۶۴، مرعشی ۳۴۵/۱۵ (B+A) به گفته مرحوم مشکوه نسخه ای بسیار
 صحیحی است // نسخ، سده ۱۳، ش ۱۷۳۱۳، آستا [رویت] (از آغاز تا الرعد) // ، ش ۴۱۹، گوهرشاد ۵۲۷/۲ (A) // ، ش
 ۹۱۰۳، آستا ۶۳۷/۱۱ (B+A) // ، ش ۳۱۸، امام عصر شیراز ۶۴ (از آغاز تا یس) // ، ش (۲) ۵۸۵۷، مجلس ۲۶۵/۱۷ (بخشی
 از سوره بقره) // ، عبد الله بن محمد حسین

بن محمد مقیم، سده ۱۳، ش ۸۶۴۹، دانشگاه تهران ۱۸۷/۱۷ (B) // ، بی تا، حسینیه شوشتریها ش ۵۳۷، نسخه ها ۸۰۵/۱۲ و ۱۱
 (A) // ، حسینیه شوشتریها ش ۶۸۲، نسخه ها ۸۰۵/۱۲ و ۱۱ (B) // نستعلیق، ش ۲۵۸، فیضیه ۱۷۴/۱ (B+A) //

نسخ، ش ۹۶۹، مرعشی ۱۵۸/۳ (B+A) // ، ش ۲۸۶۸ ع، ملی ۳۸۴/۱۳ (B+A) // ، آخوند همدان ش (۱) ۴۵۱۹، ف.
 رشت و همدان ۱۵۰۰ (مقدمات) // ، ش ۱۳۹۸۵، آستا ۶۳۸/۱۱ (از آغاز تا سوره مریم) // ، ش ۱۲۸۰۶، آستا ۶۳۹/۱۱ (B)
 // نستعلیق، محمد المدعو به اسماعیل، بی تا، ش ۶۶۷۷، آستا ۴۴۲/۴ (A) //

نسخ، بی تا، آخوند همدان ش ۳۰۷، ف. رشت و همدان ۱۳۴۰ (A) // ، آخوند همدان ش ۱۱۶۸، ف. رشت و همدان ۱۳۴۱
 (B) // ، محمد خلیل حافظ بن محمد حسین، بی تا، آخوند همدان ش ۵۸۵، ف. رشت و همدان ۱۳۴۰ (B+A) // ، آخوند
 همدان ش (۱) ۴۵۱۹، ف. رشت و همدان ۱۵۰۰ (مقدمات) // ، ش ۵۱۳، گلپایگانی ۱۲۵/۲ (تا سوره بقره) // ، ش ۱۵۲۳،
 آستا ۴۴۲/۴ (B+A) // ، ش ۳۰۸۰، ملی تبریز ۲۷۹/۱ (B+A) // ، ش ۳۱۸۸، ملی تبریز ۲۸۰/۱ (B+A).

جلد دوم

C

از کُهِف تا احزاب D

از سبأ تا ناس

نسخ، نور الدین محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۷۸، ش ۹۱۷۵، مرعشی ۲۹۲/۲۳ (D+C) // ، [احتمالاً - مؤلف]، ش ۲۶۳۵ ع، ملی
 ۵۰/۱۳ (D+C) // ، عقیل الحسینی،

ص: ۱۹۷

۱۰۹۲، ش ۳۷۸، ملی ۳۲۸/۷ (D) //، محمّد هاشم بن صفی الدین محمّد الحسینی القمی، ۱۰۹۲، ش ۴۳۴، فیضیه ۱۷۴/۱ (D+C) //، محمّد امین بن میرزا محمّد انجدانی قمی، ۱۰۹۵، ش ۱۰۳ ب، الهیات تهران ۶۰۳/۱ (D) //، محمّد قلی حافظ بن علیخان، ۱۰۹۶، ش ۲۰۶۶ ع، ملی ۲۲۶/۱۱ (C) //، محمّد طاهر سبزواری، ۱۰۹۹، ش ۱۷۳۱۵، آستا [رویت] (D+C) //، سده ۱۱، ش ۳۷۷، ملی ۳۷۷/۷ (C) //، ش ۱۵۸۵، سپهسالار ۱۶۲/۵ (D+C) //، محمّد علیمانی دامغانی، ۱۱۰۸، ش (۴) ۷۶۴۲، دانشگاه تهران ۶۶۳/۱۶ (D) //، محمّد بن جعفر ۱۱۱۶، ش ۴۰۴، شاهچراغ ۶۰/۱ (D+C) // نستعلیق، محمّد ابراهیم بن لاجین قزوینی، ۱۱۰۹، ش ۲۶۸۷،

عمومی اصفهان ۲۰۷/۱ (از الزّعد تا آخر قرآن) // نسخ، ۱۱۱۲، ش ۲۱۰۰ ع، ملی ۲۸۵/۱۱

(D+C) //، محمّد علی بن رجبعلی، ۱۱۲۴، ش ۶۳۱۹۰، مجلس ۱۷۵/۷ (D+C) //، عبد الحسین بن محمّد مشکانی، ۱۱۲۵، ش ۱۱۸۱۳، آستا ۶۴۰/۱۱ (C) // نستعلیق، محمّد باقر شهمیرزادی، ۱۱۳۲، ش ۲۰۲۲، سپهسالار ۱۶۰/۵ (C) //، ش ۲۰۲۳، سپهسالار ۱۶۰/۵ (۱۱۳۲) // (D) ش ۵۱۸۴، سپهسالار ۱۶۲/۵ (از یس تا آخر قرآن) //، عبد الرضا بن محمّد بن امین الدین موسوی حسینی جزائری،

۱۱۳۳، ش ۲۳۹۳ ع، ملی ۱۶۲/۱۲ (D) //، صایب الدین محمّد نصیر طالقانی، ۱۱۴۳، ش ۱۳۶۲۷، آستا [رویت] (D+C) //، حسن بن حسین الزهانی، ۱۱۶۶، ش ۲۴۹، مدرسه حجتیه ۷۰ (یس تا آخر قرآن) //، ملا نظر علی و دیگران، ۱۱۹۶، ش ۱۳۴۸، آستا

(D+C) ۵۱۵/۱ //، سده ۱۲، ش ۶۵۵ ع، ملی ۱۲۷/۸ (D+C) //، سده ۱۳ - ۱۲، ش ۶۷ ب، الهیات تهران ۶۰۲/۱ (D+C) // نستعلیق، ۱۲۰۰، ش ۵۹۶۵، مرعشی ۳۴۶/۱۵ (D+C) // نسخ، ۱۲۰۲، ش ۱۵ صدر، سپهسالار ۱۶۰/۵ (D+C) // نستعلیق، ابن ملا محمّد مهدی سبزواری، ۱۲۲۱، ش ۱۳۴۵، آستا ۵۱۴/۱ (D+C) // نسخ، محمّد تقی قزوینی، ۱۲۲۱، ش ۳۹ ب، الهیات تهران ۶۰۲/۱ (۱۲۲۲) // (D+C) ش ۱۰۵۱، هزار و پانصد ۱۷۰ (D) //، اسماعیل بن محمّد خلیل خوانساری، ۱۲۲۶، ش ۲۶۷۴، عمومی اصفهان ۲۰۷/۱ (۱۲۲۶) // (D+C) ش ۱۵۹۸، فیضیه ۱۷۵/۱ (C) //، ابراهیم بن غلام علی، ۱۲۲۸، ش ۱۹۶، امام عصر شیراز ۶۴ (D+C) //، محمّد بن عبد الرضای زنگنه، ۱۲۲۹، ش ۲۰۲۵، سپهسالار ۱۶۱/۵ (D+C) //، قربانعلی بن رمضان بواناتی، ۱۲۳۰، ش ۷۸۰، ملی فارس ۳۵۹/۲ (C) //، میر سعید بن محمّد زمان حسینی موسوی کسکری، ۱۲۳۲، ش ۵۱۸۳، سپهسالار ۱۶۲/۵ (D+C) //، کاظم بن محمّد بیرجندی خراسانی، ۱۲۳۳، آخوند همدان ش ۱۶۸۸، ف. رشت و همدان ۱۳۴۱ (D+C) //، اسماعیل بن یوسف کروهی، ۱۲۳۴، ش ۱۳۷۹۳، آستا ۶۳۹/۱۱ (۱۲۳۴) // (D+C) ش ۲۵، ملی فارس ۲۹/۱ (D+C) //، محمّد محسن بن محمّد حسین، ۱۲۳۸، ش ۹۱۰۲، آستا ۶۴۱/۱۱ (۱۲۴۲) // (D) ش ۱۲۵۳، هزار و پانصد ۱۷۰ (D+C) //، (۱۲۴۴) // (D+C)

ش ۳۰۸۱، ملی تبریز ۲۷۹/۱ (D+C) //، ش ۶۹۶۵، دانشگاه تهران ۴۱۳/۱۶

(از سوره لقمان تا آخر) //، حسین بن محمد باقر اصفهانی، ۱۲۴۵، ش ۱۰۶۳، ملی ۵۸/۹ (D+C) //، ابراهیم بن محمد مشهدی، ۱۲۴۷، ش ۱۳۷۹۴، آستا ۶۴۱/۱۱ (C) //

، محمد هاشم بن محمد علی حسینی، ۱۲۴۷، ش ۲۵۴، فیضیه ۱۷۴/۱ (D+C) //

، ۱۲۵۲، ش ۱۰۷۵ ع، ملی ۶۸/۹ (D+C) //، علی موسوی شیرازی، ۱۲۵۳، ش (۲) ۱۹۶ ب، الهیات تهران ۶۰۳/۱ (D+C) //، محمد حسن بن محمد حبیب چرمی قاینی، ۱۲۵۵، ش ۲۶۰، ملک ۴۷۳/۱ (۱۲۶۳) // (D+C)، ش ۱۲۰۳، شاهچراغ ۶۱/۱ (D+C) //، محمد رضا بن همت علی بیگ، ۱۲۶۴، ش ۶۹۰، ملی فارس ۲۷۶/۲ (D+C) //، محمد جعفر بن محمد کاظم طباطبائی، ۱۲۶۴، ش ۲۶۷، ملک ۴۷۳/۱ (D+C) //، محمد علی بن علی اکبر، ۱۲۶۵، ش ۲۰۲۴، سپهسالار ۱۶۰/۵ (D+C) //، سده ۱۳، ش ۱۲۳۵، ملی ۲۱۸/۹ (D+C) //، ش ۱۵۲۰۸، آستا [رویت] (از سوره فاطر تا قدر) // نستعلیق، سده ۱۳، ش ۱۱۴۹۳، آستا ۶۴۱/۱۱ (D) // نسخ، مهدی بن عبد الرحیم، سده ۱۳، ش ۱۲۳۵ ع، ملی ۲۱۸/۹ (D+C) // نستعلیق، معصوم حسینی الان براغوشی، بی تا، ش ۸۱۲۶، سپهسالار ۱۶۲/۵ (یس تا آخر قرآن) //، ش ۱۳۴۲۹، آستا [رویت] (D+C) //، حسینیه شوشتریها ش ۷۱۴، نسخه ها ۸۰۵/۱۲ و ۱۱ (D+C) //، آخوند همدان ش ۱۱۵۶، ف. رشت و همدان ۱۳۴۱ (از هود تا آخر قرآن) //، حسینیه شوشتریها ش ۷۳۷، نسخه ها ۸۰۵/۱۲ و ۱۱ (C) // نسخ و نستعلیق، ش ۱۵۸۵۶، آستا (C) // نسخ، ش ۲۱۰۱ ع، ملی ۲۸۶/۱۱ (D) //، ش ۲۰۲۷، سپهسالار ۱۳۶/۱ (D+C) // نستعلیق، ش ۲۰۷۷، فیضیه ۱۷۵/۱ (D) // نسخ، ش ۱۴۰۳، الهیات مشهد ۵۴۸/۲ (D+C) //، ش ۲۰۱۲، گلیایگانی ۱۳۵/۳ (D+C) //، ش ۶۰، شاهچراغ ۶۰/۱ (D+C) //، ش ۵۸، شاهچراغ ۵۹/۱.

اجزای نامشخص

نسخ، ۱۰۷۳، دانشگاه لس آنجلس ش M ۵۶، نسخه ها ۲۸۰/۱۲ و ۱۱ //، نور الدین محمد بن مرتضی، ۱۰۷۷، تملک ک. آیه الله رضوی در کاشان، نسخه ها ۳۶/۷ //، ظاهرا

عصر مولف، ش ۱۶۲۶، مرعشی ۲۹/۵ //، سده ۱۱، کالج وادهان در اکسفورد ش ۱۱۷، نسخه ها ۷۷۸/۱۲ و ۱۱ // شکسته نستعلیق، آخوند همدان ش ۳۸۹، ف. رشت و همدان ۱۳۴۰ // نسخ، علی اکبر بن سید علی طباطبائی، ۱۱۶۱، ش ۴۱۸۴، مجلس ۱۸۹/۱۱ //، محمد حسین بن عبد الله، ۱۲۲۹، ش ۷۲۱۴، دانشگاه تهران ۴۹۰/۱۶ //، محمد

ابراهیم بن محمد رضا، سده ۱۲، ش ۱۰۱۰۵، مرعشی ۷۳/۲۶، سده ۱۲، ک. آیه الله رضوی در کاشان، ش ۵۲۷، نسخه ها ۳۶/۷ //، ولی محمد بن محمد حسن لنکر کنانی،

ص: ۱۹۹

۱۲۴۶، ش ۸۴۸۴ دانشگاه تهران ۱۴۶/۱۷ //، عبد الغفور، ۱۲۴۶، ک. اعتماد الدوله (اصفهان) ش ۲۹، نسخه ها ۳۴۴/۵ //،
محمد باقر بن علی ابنزند آبادی ۱۲۵۱۷، ش ۴۳۱،

فیضیه ۱۷۴/۱ //، سده ۱۳، ش ۱۲۰۲، ملی ۱۸۹/۹ //، ش ۲۴۶، فیضیه ۱۷۴/۱ //، بی تا، ش ۱۲۲۹۵، آستا //، ش ۱۱۲۰۵،
آستا //، ش ۹۱۰۴، آستا //، ش ۷۰۶۰، آستا //، مدرسه عباس قلی خان (مشهد) ش ۴، نسخه ها ۷۶۶/۷.

حاشیه

حاشیه بر صافی / فضل الله بن محمد بن فضل الله شریف

حاشیه و تعلیقه ای است بر ربع اول از کتاب صافی از آغاز تا آخر سوره مبارکه مائده.

ن . خ نسخ، سده ۱۲، ش ۱۲۵۲۱، آستا [رویت].

ترجمه

ترجمه صافی / مترجم نامعلوم

ترجمه ای است احتمالاً از سده دوازدهم از آغاز قرآن تا سوره بنی اسرائیل؛ آغاز / (افتاده) و به

کسانی که از آن حضرت روایت می کنند انجام / پس غرق نماید شما را

ن . خ نسخ، [احتمالاً سده ۱۲]، ش ۱۳۴۵۳، آستا [رویت].

ترجمه مقدمات صافی / مترجم نامعلوم

شامل ترجمه سه مقدمه از مقدمه های ملا محسن فیض در کتاب الصافی است.

ن . خ نسخ، ابو القاسم بن احمد یزدی، ۱۲۴۲، ش ۸۵۴۴، مرعشی ۱۲۱/۲۲.

تفسیر صافی / محمد باقر ساعدی خراسانی

ن . چ . - تهران: صفا، ۱۳۶۳. ج.

ن . چ

- تهران: بی نا، ۱۲۶۶ ق، ۶۸۰ ص (سنگی) // - تبریز: بی نا، ۱۲۶۹ ق. ۵۴۱ ص (سنگی) // - تهران: [شیخ موسی طهرانی]،

۱۲۷۱ ق. ۹۴۳ ص (سنگی) // - تبریز: بی نا: ۱۲۷۲ ق. ۵۳۹ ص (سنگی) // - بمبئی: بی نا، ۱۲۷۴ ق. بدون صفحه شمار

(سنگی) // - تهران: بی نا،

ص: ۲۰۰

۱۲۷۵ ق. ۵۲۲ ص (سنگی) // - تهران: بی نا، ۱۲۷۶ ق. بدون صفحه شمار (سنگی) // - تهران: بی نا، ۱۲۸۶. ۴۹۵ ص (سنگی) // - تهران بی نا، ۱۳۱۱ ق. ۵۰۳ ص (سنگی) // - تهران: بی نا، ۱۳۱۶ ق. ۶۶۱ ص (سنگی) در هامش آن اصفی آمده است // - تهران: بی نا،

۱۳۳۴ ق. ۵۸۰ ص (سنگی) // - تهران: کتابفروشی محمودی، بی تا. ۵۷۹ ص (افست از

چاپ ۱۳۳۴) // به اهتمام میرزا حسن لواسانی. - تهران: میرزا حسن لواسانی، ۱۳۸۷، ۵ - ۱۳۷۴ ق. (۲ ج) ۱۰۰۰ + ۸۷۰ ص // به کوشش ابوالحسن شعرانی. - تهران: کتابفروشی

اسلامیه، ۱۳۶۲، ۱۳۵۶. ۲ ج // به کوشش حسین الاعلمی. - بیروت: الاعلمی، ۱۴۰۲ -

۱۳۳۹ ق. ۵ ج // به کوشش حسین الاعلمی. - مشهد: دار المرتضی، بی تا. ۵ ج (افست از چاپ بیروت) // به کوشش حسین الاعلمی. - تهران: مکتبه الصدر، (۱۳۷۳) ۱۴۱۵. ۵ ج.

[۶۶]

الضوابط الخمس فی احکام الشک و السهو و النسیان فی الصلوه

رساله کوتاهی است در پنج ضابطه که مؤلف آن را در سی بیت نگاشته است و در آن به بیان احکام شک، سهو و نسیان در نماز می پردازد. این رساله را علم الهدی به فارسی برگردانده است.

یکم [۷۳]؛ امل ۳۰۶/۲؛ لولوه ۱۲۹؛ کشف الحجب ۳۷۴؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۲۱۲/۱۴

آغاز/ الحمد لله علی جزیل نواله والصلاه علی محمد وآله، اما بعد لما کان الشک و السهو و النسیان کالغریزی للانسان...

انجام/ واعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم فانه يزرع الشيطان ويطرده انشاء الله

ن. خ

نسخ، با یادداشتی از فیض کاشانی، ش ۲۴۹۷ (ضمیمه منهاج النجاه)، مرعشی ۸۶/۷ //، ۱۰۵۹، ش (۵) ۲۶۵، گلپایگانی ۲۳۰/۱ //، سده ۱۱، کتابخانه دانشگاه بو علی همدان

ش (۳) ۵۵، مجله تحقیقات اسلامی س ۷۳، ش ۲ - ۱. ص ۱۵۳ //، ۱۱۰۰، ش (۴) ۵۶۸۱، مرعشی ۷۸/۱۵ //، احتمالاً سده ۱۲، ش (۴) ۲۱۴۶، ملک ۴۳۲/۵ // نستعلیق،

علی اکبر طیب بن محمد کریم، [۱۲۹۶]، ش (۱۱) ۲۶۵۸، ملک ۴۸۳/۷ // نسخ، محمد

حسن بن محمد علی، ۱۳۰۳، ش (۴) ۱۱۲۴۰، آستا ۳۶۸/۱۱ // نستعلیق، بی تا، مشکوه ش ۷۹۲، دانشگاه تهران ۱۹۴۴/ (۳) ۳.

ن. چ

در هامش کتاب غایه الایجاز ابن فهد، ۱۳۰۰، الذریعه ۱۱۹/۱۵.

ترجمه

رساله شکیات و سهویات / مترجم علم الهدی

آغاز / سیاس بی قیاس و ستایش...

ن. خ نستعلیق، محمد بن محمد علم الهدی، ۱۰۷۲، ش (۱) ۶۳۶۸، آستا [رویت] // نسخ، ضیاء الدین بن عبد الحسین سبزواری، ۱۰۸۵، ش (۲) ۱۹۹۲، ملی ۵۹۱/۱۰ // سده ۱۱، ش (۱۲) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۹ // نستعلیق، سید احمد صفائی خوانساری،

سده ۱۴، ش (۹) ۱۱۱۸، هزار و پانصد ۳۴۲ //، بی تا، ش (۸) ۹۵۰، هزار و پانصد ۳۱۰

//، ش (۲) ۱۴۰۹، مسجد اعظم ۵۱۵ //، ش (۲) ۶۵۲۴، سپهسالار ۲۵۴/۵.

ن. چ در هامش امل الامل، الذریعه ۲۱۲/۱۴.

[۶۷]

ضیاء القلب

مؤلف در این رساله عربی، احکام پنجگانه ای که بر باطن انسان حکم می کنند (عقل، شرع، طبع، عرف و عادت) را در ضمن هشت باب به شماره درهای بهشت مورد بحث قرار می دهد. ابواب آن از این قرار است: عقل؛ مراتب حکام، اسباب تسلط حکام؛ مصالح اتباع حکام؛ ترجیح بعضی از حکام؛ حکایت؛ حکایت دیگر؛ ازاحت شبهت. این اثر در ۵۰۰ بیت به سال ۱۰۵۷ تألیف شده، و آئینه شاهی تلخیصی از همین اثر است.

آئینه شاهی.

یکم [۲۹]؛ دوم [۳۱]؛ لولوه ۱۲۵؛ کشف الحجب ۳۷۵؛ فوائد ۶۳۵؛ ایضاح ۷۵/۲؛ ریحانه ۳۷۷/۴؛ الذریعه ۱۲۷/۱۵.

ص: ۲۰۲

آغاز/ الحمد لله الذي جعل مراسم الشرايع مطابقه لمقتضى عقول الكاملين...

انجام/ هذا ما آخر ما اردنا ذكره في هذه مقاله المسماه بضياء القلب، اضاء الله بها قلوبنا وكفر بها سيناتنا وذنوبنا.

ن . خ

نستعليق، محمد بن محمد علم الهدى، ۱۰۷۲، ش (۶) ۶۳۶۸، آستا [رويت] // نسخ، محمد مقيم بن محمد صالح صفا (از روى نسخه مولف)، ش (۳) ۲۰۱۳، سپهسالار ۱۸۴/۵ // نستعليق، سيد على نقى بن نور الدين محمد گيلانى، ۱۰۸۵، ش (۱۹) ۱۰۳۹، فيلم ۵۶۱/۱ // نسخ، ۱۰۹۸، ش (۱) ۸۴۸، گوهرشاد ۱۱۵۰/۳ // چليپا، ۱۰۹۹، ش (۲۰) ۴۸۰۵، مجلس ۲۱۱/۱۳ // نسخ، ۲۸ - ۱۱۲۴، ش (۵) ۱۴۳۹، ملي ۴۶۷/۹ // محمد مؤمن بن غلام على بن ابى طالب، سده ۱۲، ش (۲) ۴۷۲، ملي ۳۹۴/۷ // نستعليق، على اصغر بن ملا- خليل اردبيلي، ۱۲۲۲، ش (۶) ۱۴۳۰، مرعشى ۲۱۵/۴ // شكسته نستعليق، [۱۲۴۲]، ش (۲) ۳۱۴۹، دانشگاه تهران ۲۱۰۵/۱۱ // نستعليق، على اكبر طيب بن محمد كريم، ۱۲۶۹،

ش (۹) ۲۶۵۸، ملك ۴۸۲/۷ // نسخ، سده ۱۳، ش (۲) ۷۵۴۲، دانشگاه تهران ۶۱۹/۱۶ //، بي تا، ش (۳) ۱۱۳۹۱، آستا [رويت] // و نستعليق، بي تا، ش ۳۵۵۲، آستا ۴۴۳/۶.

ن . چ

به ضميمه منهاج النجاه - و - بشاره الشيعة - و - خلاصه الاذكار - تهران: بي تا، ۱۳۰۳ ق. (سنگى) // - همانجا: ميرزا هادى اصفهانى، ۱۳۱۱ ق. ۱۹۰ ص (سنگى).

[۶۸]

علم اليقين فى اصول الدين

کتاب شامل مباحث مفصّلى در امور اعتقادى است که در ضمن هيچده هزار بيت فراهم آمده. فيض آن را در پنجاه مطلب در چهار مقصد به سال ۱۰۴۲ تدوين نموده است:

(۱) العلم بالله ففیه ثمانیه ابواب: فى وجوده تعالى، فى توحيدہ عزّ و جلّ، فى تنزيهه سبحانه، فى صفاته العليا، فى نبذ من نعوته، فى اسمائه الحسنی، فى افعاله جلّ اسمه و

قضائه و قدره، فى نبذ من آثار رحمتہ و آیات عظمتہ.

ص: ۲۰۳

٢) العلم بالملائكة ففيه ثمانية ابواب: فى الملائكة المقرّبين، فى الملائكة المدبّرين، فى الارواح البشريه، فى المعقّبات و الشياطين، فى ملائكة الاعمال و الكرام الكاتبين، فى اصناف الملائكة، فى كثره الملائكة، فى اوصاف الملائكة و بدائع خلقهم.

٣) العلم بالكتب و الرسل - عليهم السلام - ففيه ستّ عشر بابا: فى الاضطرار الى الرسل و الشرايع، و اسرار التكاليف، فى صفات النبى و اصول المعجزات، فى صفة نزول الوحى و الفرق بينه و بين الالهام، فى الفرق بين الرسول و النبى و الامام و الولى، فى الاضطرار الى الامام و ذكر صفاته، فى تفاصيل الانبياء و الاوصياء، فى اخذ ميثاق النبئين لنبينا و البشاره به قبل ظهوره، فى اخلاق نبينا و اوصافه و اسمائه و خصايصه، فى معجزات نبينا و آيات

صدقه، فى معراج نبينا، فى معنى الكتاب و الكلام، فى نبذ من فضائل القرآن، فى نبذ من

فضائل اهل البيت، فى الاختلاف الواقع بعد نبينا، فى اصول العقايد الدينيه على الاجمال،

فى غيبه امامنا و علامات ظهوره.

٤) العلم باليوم الاخر، ففيه ثمانية عشر بابا: فى الموت، فى البرزخ و عذاب القبر و سؤاله، فى نفخ الصور و البعث، فى طول يوم القيامة و احواله، فى الخصماء و المظالم، فى

المسائله و الشهداء، فى تطاير الكتب و نشرها، فى الميزان و الحساب، فى السياق و الصراط، فى الشفاعة، فى الحوض، فى الوسيله و اللواء، فى محل الجنّه و الثّار و الاعراف، فى صفة الجنّه و اهلها، فى صفة النّار و اهلها، فى مذبذبى اهل التوحيد و الناقصين، فى اصناف اللذات و الآلام و اربابهما فى الاخره، فى خلود الفريقين.

مولّف كزیده ای از این اثر، با نام انوار الحكمة نیز فراهم آورده است.

يكم [١٠]؛ دوم [٥٦]؛ امل ٣٠٥/٢؛ لولوه ١٢٣؛ روضات ٨٨/٦؛ كشف الحجب ٣٨٥؛ فوائد ٦٣٦؛ ايضاح ١١٩/٢؛ الذريعه ٣٢٦/١٥.

آغاز/ نحمدك اللهم يا مبدى يا معيد والحمد من نعمائك... اما بعد فيقول خادم العلوم الدينيه و راصد المعارف اليقنيه محمّد بن مرتضى...

انجام/ هذا آخر الكلام فى العلم باليوم الاخر و به تم كتاب علم اليقين بمقاصده الاربعه و وقع الختم...

نسخ، خود مولف، تملک کتابخانه مجد الدین نصیری، الذریعه ۳۲۶/۱۵ // نستعلیق، محمد

شفیع بن محمد امین (نجات)، ۱۰۵۶، ش ۶۵۹۵، مرعشی ۱۶۹/۱۷ //، ۱۰۷۳، ک. طباطبائی تبریزی، نسخه ها ۵۱۶/۷ // نسخ، امیر بیک بن حاج سلطان میرک، ۱۰۷۴، ک.

آخوند همدان، ش ۱۲۰۸، ف. رشت و همدان ۱۳۴۲ //، محمد کاظم شه میرزادی ۱۰۹۲، ش ۱۵۲۵۷، آستا [رویت] //، مقابله علم الهدی، ش ۷۱۶۱، مجلس ۱۶۹/۲۵ //، سده ۱۱، ش (۲۳) ۳۳۲۱، مجلس ۹۸۹/ (۲) ۱۰ //، محمد علی بن ابو القاسم منصور مسیبی، صد و شصت ۲۷؛ نیز، ش ۴۷۵۴، مرعشی ۳۱۷/۱۲ (احتمالاً یک نسخه است) // نستعلیق، سده ۱۲ - ۱۱، ش ۴۶۸۱، مجلس ۶۳/۱۳ // نسخ، ابو محمد ابراهیم شرف الدین بن الصدر، ۱۱۱۶ (از روی نسخه مولف)، ش ۵۴۹، مرعشی ۱۵۰/۲ //، تملک ۱۱۶۵، ش ۷۱۶۱، مجلس ۱۶۹/۲۵ //، محمد ابراهیم بن میرزا عبد المجید، ۱۲۵۸، ش ۱۰۰، گلپایگانی ۱۰۱/۱ //، سده ۱۳، ش (۱) ۱۰۶۹۹، مرعشی ۱۴۷/۲۷ // تعلیق، بی تا، مشکوه ش ۲۴۴، دانشگاه تهران ۳۰۹/ (۱) ۳ // نسخ تحریری، بی تا، ش ۱۲۳۷، سلطنتی ۸۲۴/۱ //، آخوند همدان ش ۳۴۹، ف. رشت و همدان، ۱۳۴۲.

- بی جا: بی نا، ۱۲۷۱، رقعی (سنگی) // به ضمیمه عین الیقین - و - منهاج النجاه - و - مرآه الاخر - تهران: بی نا، ۱۳۰۳ ق. (سنگی) // به ضمیمه منهاج النجاه - و - مرآه الاخر - تهران: بی نا، ۱۳۱۳. ۴۲۸ ص (سنگی) // به کوشش محسن بیدارفر - قم: بیدار، ۱۳۵۸ ش. ۲ ج.

عنوان دیگر: A عین الیقین فی اصول الدین B الانوار والاسرار

مؤلف در این اثر به بررسی و شناخت پایه های اساسی اصول اعتقادی می پردازد. وی با ذکر ادله عقلی، امور کشفی و شواهد قرآنی و نبوی به اثبات مفاهیم اعتقادی روی می آورد. اما گرایش و عنایت او به دلایل عقلی است نه دلایل نقلی، تنها هنگامی از دلایل

نقلی بهره می برد که تائیدی برای دلایل عقلی باشد. فیض به سال ۱۰۳۶ موافق ماده تاریخ "کمل انوار الحکم و اسرار الکلم" این کتاب را به رشته تحریر در آورده است. از این

رو این اثر به "الانوار والاسرار" نیز معروف است. این کتاب دارای یک مقدمه، دو مقصد و پنجاه مطلب است به این ترتیب:

المقدمه: فیما ینبغی التنبیه علیه قبل المقصود.

المقصد الاول: فی اصول العلم.

المقصد الثانی: فی العلم بالسموات والارض وما بینهما.

یکم [۱۲]: دوم [۶۱]: هدیه ۶/۲؛ لولوه ۱۲۳؛ روضات ۸۸/۶؛ کشف الحجب ۶۰۱؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۱۳۲/۲؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۳۷۴/۱۵.

آغاز/ سبحان من حادث لطائف الاوهام فی بیداء کبرياته وعظمته وسبحان من لم يجعل للخلق سیلا.

انجام/ هذا آخر الکلام فی العلم بالسموات والارض وما بینهما وبه تمّ وختم کتاب عین الیقین.

ن . خ

نسخ، ابن شاه مولانا نورالدین، ۱۰۷۰، ش ۲۹۴۶، دانشگاه تهران ۱۸۲۹/۱۰ //، مقابله علم الهدی در ۱۰۸۵، ش ۸۰۴، آستا ۲۰۹/۴ //، عصر مولف، ش (۸) ۹۳۳، مجلس ۲۳۴/۲۳ (ناقص الاخر) // نستعلیق، ۱۰۸۵، لس آنجلس ۱۷ M، نسخه ها ۲۹۵/۱۲ و ۱۱ // نسخ، محمد شفیع بن محمد امین ملقب به نجات، سده ۱۱، ش ۳۳۱ ج، هیات تهران ۷۷/۲

//، سده ۱۱، ش (۱) ۶۳۲۶، سپهسالار ۳۴۱/۵ //، نصیر الدین محمد بن علی،

۱۱۰۰، ش ۸۰۵، آستا ۲۰۹/۴ //، محمد تقی بن ابی الحسن واعظ، ۱۱۰۶، ش ۷۸۱۸، آستا ۲۴۷/۱۱ //، ۱۱۱۶، ش ۶۷۲۵، دانشگاه تهران ۳۴۵/۱۶ //، محمد ابراهیم بن محمد شفیع، ملقب به نجات ۱۱۲۶، ش ۵۹۸۸ //، ۱۱۲۷، مشکوه ش ۳۷۳، دانشگاه تهران ۳۱۲/ (۱) ۳ //، علی بن حیدر واداری، ۱۱۳۳، ش ۴۲، مدرسه امام عصر ۶۸ //، سید عبدالله جزائری، ۱۱۴۱، ش ۱۹۷۸، گلپایگانی ۱۲۵/۳ [در مقدمه این نسخه رساله ای است در باره فیض و کتاب عین الیقین] //، سده ۱۲، ش ۱۳۲۰، سپهسالار ۳۴۱/۵ //، ش ۱۶۵۹۳، آستا [رویت] (ناقص الطرفین) //، زین العابدین بن محمد حسین کاشانی، ۱۲۴۳، ش ۶۴۲۴، سپهسالار ۳۴۱/۵ // نستعلیق، احمد کاشانی بن

حاج ابو الحسن، ۱۲۵۵، ش ۵۸۸۱، مجلس ۲۷۶/۱۷ // نسخ، سده ۱۳ [با یادداشتی در سال ۱۲۸۸] ش ۶۱۰، ملک ۵۱۳/۱ //، محمد جعفر بن احمد انصاری، سده ۱۳، ش (۱) ۱۸۰۷، ملی ۳۸۷/۱۰ //، مؤمن شریف کرمانی، سده ۱۳، ش ۶۵۰۷، سپهسالار

۳۴۱/۵

ص: ۲۰۶

// بی تا، ش ۷۳۱۱، آستا ۲۴۸/۱۱ (ناقص) // نستعلیق مخلوط به شکسته، بی تا، ش ۱۱۰۶۱، آستا ۲۴۸/۱۱ // شکسته نستعلیق، بی تا، آخوند همدان (۴) ۱۷۷۷، رشت و همدان

۱۴۹۶ (B) // نستعلیق، بی تا، ش ۱۶۷۳، فیضیه ۱۸۷/۱ // نسخ و نستعلیق، بی تا، ش ۳۴۸،

فیضیه ۱۸۷/۱.

حاشیه

حاشیه علی عین الیقین / محشی ناشناخته. مرحوم آیت الله نجفی مرعشی نسخه ای از آن را در تملک داشته [گویا این کتاب هنوز فهرست نشده است] وی مؤلف آن را فردی عارف مسلک و اخباری مرام دانسته که کتاب مذکور را در هند تالیف کرده و سپس به ایران آمده است (الذریعه ۱۵۱/۶)

آغاز/ یا من علی فاستعلی وهو بالمنظر الاعلی

ن. خ تملک کتابخانه آیت الله مرعشی [گویا هنوز فهرست نشده است] // نسخ، بی تا، ش ۳۰۳، مسجد اعظم ۱۴۳.

ن. چ

به انضمام منهاج النجاه - و - بشاره الشیعه - و - خلاصه الاذکار - و - ضیاء القلب - و - مرآه الاخره - و - علم الیقین - . تهران: بی تا، ۱۳۰۳ (سنگی) // - تهران: میرزا هادی اصفهانی، ۱۳۱۱. ۱۹۰ ص (سنگی) // با علم الیقین - و - منهاج النجاه - . تهران: بی تا، ۱۳۱۳. ۴۲۸ ص.

[۷۰]

غنیه الانام فی معرفه الساعات و الایام

عنوان دیگر: A من لایحضره التقویم

رساله ای است به زبان عربی در تعیین سعد ونحس ایام و اوقات. فیض در مقدمه می گوید: در این روزگار مردمان برای تعیین سعد ونحس ایام و اوقات به آرا و عقاید منجمان مراجعه می کنند، در صورتی که پایه افکار و معتقدات آنها بر اساس حدس و تجربه است و چندان واقعیتی ندارد، لذا من این کتاب را در این موضوع از اخبار وارده از

ائمہ اطهار - علیهم السلام - که چراغ انوار الهی و مظهر علوم غیبی اند جمع آوری نموده

ص: ۲۰۷

و در ابتدای امر آن را من لا يحضره التقويم نام نهادم، ولی پس از اتمام آن را غنیه الانام فی معرفه الساعات والایام نام گذاردم.

این اثر شامل مقدمه و دو مقاله و خاتمه، به شرح ذیل می باشد:

مقدمه: در اختلاف اهل شرع، روم، ایران و منجمان در بیان روز، ماه و سال؛ مقاله اول: در آنچه از ائمه اطهار در احوال ایام نسبت به حوائج و بالعکس وارد شده، در ضمن دو مطلب و هر مطلب در چندین فصل؛ مقاله دوم: در بیان مختصری از احکام نجوم و در آخر این بحث اشعار فارسی در بیان موضع قمر در ایام ماه در هر یک از بروج دوازده گانه؛ خاتمه: در ساعات استخاره.

این رساله را فیض به سال ۱۰۲۵ نگاشته است.

یکم [۷۷]؛ دوم [۹۶]؛ امل ۳۰۶/۲؛ لولوه ۱۲۹؛ کشف الحجب ۳۹۴؛ ایضاح ۱۴۸/۲؛ ریحانه ۳۷۷/۴؛ الذریعه ۲۳۱/۲۲، ۶۵/۱۶.

آغاز/ الحمد لله الذی کور اللیل علی النهار و کور النهار علی اللیل و جعلها لمن اراد...

انجام/ هر که پرسد چیست تاریخش / گفت بشمار اینکه آخر کرد (نسخه مورخ ۱۱۰۹)

ن . خ

نستعلیق، صالح بن قاسم، ۱۰۶۰، ش (۱) ۹۰۶، گوهرشاد ۱۲۲۶/۳ //، حیدر بن خلیل، ۱۰۷۷، ش ۲۶۵۹، سپهسالار ۳۲۴/۱ (A) //، ۱۰۷۷، ش (۲) ۱۳۹۸، دانشگاه تهران ۷۷/۸ // نسخ، ۱۰۹۸، ش (۱) ۳۱۰۱۶، مجلس ۹۷/۲۲ //، سده ۱۱، ش (۱) ۴۹۰۰،

مجلس ۵۳/۱۴ // یا نستعلیق، زین العابدین بن حاج علی رضا (؟)، سده ۱۱، ش (۱۸)

۳۱۰۸۵، مجلس ۱۳۵/۲۲ // نسخ، محمد سعید بن محمد مؤمن تبریزی، ۱۱۰۴، ش (۲) ۹۴۶۶، مرعشی ۲۲۸/۲۴ // کتابت ۱۱۰۸، تملک مولوی حسن یوسف بن احمد میرزا کشمیری حائری اخباری، الذریعه ۶۵/۱۶ // نسخ، ۱۱۰۹، ش (۲) ۴۸۰، مرعشی ۸۵/۲ //، ۱۱۱۲، ش (۱) ۱۶۸۲، ملی ۲۶۴/۱۰ //، محمد شفیع بن علی نقی ابهری، ۱۱۲۴،

ش (۱) ۲۹۸۲، [۶۳۰۹]، مجلس ۲۹۳/۱۹ //، محمد علی بن محمد مهدی اشرفی، ۱۱۲۶، ش (۳) ۶۳۵۸۶، مجلس ۲۷۴/۷ (A) // نسخ، کطکر (؟) عزیز، ۱۱۲۸، ش ۱۱۷ د، الهیات تهران ۶۳۸/۱ //، محمد امین مقدمی، ۱۱۵۱، تملک مهدی شرف الدین، الذریعه

۶۶/۱۶ //، عباس هزارجریبی، ۱۱۸۲، حسین مفتاح ش (۸) ۱۲۸۹، نسخه ها ۲۷۶/۷ //

ص: ۲۰۸

نستعلیق، فتاح بن محمد هاشم موسوی حسینی، ۱۱۹۵، در دیه فوریه از قرای سلطانیه، ش ۲۸۰۹، آستا ۱۳۶/۵ // ، محمد شریف، سده ۱۲، ش (۸) ۱۹۶۳، ملی ۴۴۵/۴ // ، ابو

المعالی بن روح الامین نیشابوری، ۱۲۰۴، ش ۱۴۰۸۳، آستا [رویت] // نسخ، ۱۲۰۵، ش (۱) ۳۰۰۵، مسجد اعظم ۶۰۵ // ، ۱۲۱۴، مشکوه ش ۹۰۳، دانشگاه تهران ۹۵۵/ (۱) ۳ (A) // نستعلیق، ۱۲۳۵، در باکو، ش (۳) ۴۸۰۵ آستا ۷۵۲/۷ (A)؛ آغاز/ هر گهی کاید به تایید خدای لم یزل/ جرم مه در خانه مریخ یعنی محل. انجام/ هم کلاه وهم قبا وهم کمر هم پیرهن/ آنچه در برداری آن را جمله بخشیدن به من // نسخ، محمد تقی بن حسین ایزی،

۱۲۳۵، ش (۱) ۱۵۶۷۳، آستا [رویت] // ، غلامرضا بن اسماعیل، ۱۲۴۴، ش (۲) ۶۸۱۹، دانشگاه تهران ۳۶۹/۱۶ // ، ۱۲۴۹، آخوند همدان ش (۲) ۷۹۱۱، رشت و همدان ۱۵۷۸ // ، ابراهیم محمد طباطبائی یزدی جندقی، ۱۲۶۲، ش (۶) ۲۷۸، ملک ۹/۵ // نستعلیق،

۱۲۶۸، ش ۷۶۲۴ ضمیمه ش ۷۶۱۳، آستا [رویت] // نسخ، ۱۲۷۶، ش (۱) ۴۴۸۴، آستا [رویت] // نستعلیق، محمد حسن بن محمد علی سمنانی، ۱۲۷۹، ش (۱) ۷۶۴، الهیات تهران ۳۸۸/۱ // نسخ، عبد الجواد بن یوسف علی (خطیب روضه رضوی)، ۱۲۸۳، عبد المجید مولوی، ش (۵) ۵۴۳، نسخه ها ۸۲/۵ // سده ۱۳، ش (۲) ۲۲۴۲، گلپایگانی ۲۰۶/۳

// ، ش (۲) ۷۴۸، گلپایگانی ۲۰۷/۲ // نستعلیق، سده ۱۳، ش (۳) ۶۴۵۷، دانشگاه تهران ۲۷۰/۱۶ // کتابت سده ۱۴، قاسم برنا ش (۲) ۳۹، نسخه ها ۳۷۷/۵ // نستعلیق، بی تا، ش (۳) ۴۸۶، مرعشی ۲۸۱/۲ // نسخ، بی تا، ش (۲) ۲۶۵۹، سپهسالار ۶۷۴/۵ // ، ش ۷۲۸۰ ضمیمه ۳۰۱۸، آستا [رویت] // بی تا، ش (۱) ۳۱۰۶۷، مجلس ۹۷/۲۲ // ، ش (۱۴) ۱۳۴۵، مسجد اعظم ۵۱۰ // ، ش (۱) ۲۱۰۵، مسجد اعظم ۵۳۸ // ، ش (۱)

۱۸۰۵، مجلس ۲۳۱/ (۱) ۹ (فاقد بخش اول).

ترجمه

نو تقویم شرعی/ ترجمه ای است از غنیه الانام از محمد بن محمد صالح نصرالله دماوندی متخلص به عبرت در سال ۱۱۹۲ آن را نگاشته است.

آغاز/ الحمد لله الذی خلقنا فی احسن التقویم... وبعد محمد بن محمد صالح نصر الله دماوندی... بر صفحه... می نگارد

ن . خ ش ۱۱۹۲، دانشگاه ۳۳۹۶/۳، نیز الذریعه ۳۵۲/۲۴.

تلخیص

آقا بزرگ از منظومه ای فارسی با عنوان النجوم نام می برد که این منظومه شامل مقاله دوم کتاب غنیه الانام است الذریعه ۷۸/۲۴. گویا این منظومه، همان نسخه شماره (۳) ۴۰۸۵، آستان قدس رضوی می باشد.

عنوان دیگر: A

رساله ای است در فهرست علوم دینی و دنیوی اعمّ از نقلی و عقلی، اصولی و فروعی. مؤلف پس از تقسیم بندی علوم به منافع و مضار هر یک می پردازد. این فهرست در هفت باب تدوین شده، به این ترتیب:

۱. در تقسیم علوم به سه فن ۲. در اشاره به علم نافع ۳. در تقسیم علوم ادبیه محاوریه

۴. در تقسیم علوم شرعی ۵. در تقسیم علوم فلسفی ۶. در تقسیم متفرّعات علوم طبیعی ۷. در تقسیم متفرّعات ریاضیات.

یکم [۸۲]؛ دوم [۴۶]؛ لولوه ۱۲۹؛ روضات ۹۳/۶؛ کشف الحجب ۴۰۷؛ ریحانه ۲۳۸/۳؛ فوائد ۶۳۵؛ ایضاح ۲۱۲/۲؛ الذریعه ۳۸۵/۱۶.

آغاز/ الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی، اما بعد فهذه رساله فی فهرس العلوم الدّینیة والدنیویة...

انجام/ بمنه الجسیم وجوده العمیم انه جواد کریم، هذا ما اردنا ذکره فی هذه الرساله الموسومه بفهرست العلوم والحمد لله اولاً و آخراً.

ن. خ

نستعلیق، محمّد بن محمّد علم الهدی، ۱۰۷۲، ش (۷) ۶۳۶۸، آستا [رویت] //، نجات،

۱۰۷۳، ش (۲) ۷۲۸۵، مرعشی ۷۴/۱۹ //، ۲۸ - ۱۱۲۴، ش (۶) ۱۴۳۹، ملی ۴۶۷/۹ //، نصیرالدین سلیمان (فرزند علم الهدی)، ۱۱۴۰، ش (۲) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۳۹/ (۴) ۱ //، عبدالصمد بن حسین محمّد شوشتری، ۸۹ - ۱۲۷۹، ش (۱۹) ۲۸۳۰، دانشگاه تهران

۱۰/۱۶۷۰ // نسخ، ۱۲۹۰، ش (۲) ۱۴۰۱، مرعشی ۱۷۳/۴ // نستعلیق، سده ۱۳، ش (۳) ۳۴۰۸، مجلس ۱۲۷۰/ (۳) ۱۰ //، احمد صفائی خوانساری، ۱۳۱۶، ش (۷) ۵۶۸، هزار و پانصد ۲۶۸ // تملّک کتابخانه خوانساری، الذریعه ۳۸۵/۱۶ // مجموعه شیخ ابراهیم کتبی، الذریعه ۳۸۵/۱۶.

"نظری به تقسیمات علوم به انضمام رساله فهرس العلوم، در آرام نامه به اهتمام علی موسوی

بهبهانی - تهران: ۱۳۶۲، صص ۱۸۸ - ۱۸۱.

[۷۲]

فهرس مولفات

فیض کاشانی برای مجموعه نگاشته های خویش سه مرتبه فهرست فراهم آورده است. فهرست نخست را در حدود سال ۱۰۶۸ نوشت و در آن به چهل و یک اثر خود که تا آن سال نوشته بود، اشاره می کند. الوافی و الخطب از آخرین نگاشته های او در سال ۱۰۶۷ در همین فهرست آمده است.

فهرست دوم را به سال ۱۰۸۹ به رشته تحریر در آورد. در این فهرست وی به تفصیل از صد و پانزده تالیف خود یاد می کند و به بیان موضوع، تاریخ تصنیف و تعداد ابیات آن می پردازد. وی در هنگام تدوین این فهرست، فهرست اول را پیش رو داشته و از مندرجات آن به گونه ای بهره برده است که می توان فهرست دوم را تحریر دیگری از فهرست اول دانست.

فیض برای سومین مرتبه در سال ۱۰۹۰ فهرست دیگری برای آثارش تهیه می کند. وی مجموعه مولفات خود - به جز نامه ها - را به بیست دسته پنج تایی موضوعی تقسیم و در هر دسته پنج رساله و کتاب را که در موضوع نزدیکی دارند، یاد می کند. در خاتمه می گوید: نفیس ترین آثار من برای خواص سی رساله نخست به علاوه رساله های ضیاء القلب، السیریه العلیه، فهرست العلوم، خمسه عدیمه المثل (اللب، اللباب، الحق المبین، المحاکمه بین الفاضلین والتطهیر)، شوق العشق وشوق الجمال است. این چهل تالیف خاص خواص است و دیگر مصنفات و برخی از رساله های دسته چهارم، خاص متوسطان و عوام است. حال تعدادی از مصنفات من نیز یا با وجود بقیه زاید است یا اکنون مورد پسند نیست و یا به وسیله یکی دیگر از مولفاتم نسخ شده است.

امل ۳۰۶/۲؛ روضات ۸۷/۶؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۳۹۳/۱۶.

آغاز/ الحمد لله وسلامه على عباده الذين اصطفى؛ اما بعد فهذا فهرست مصنفات الفقير... الى اوان توسطه بين الثلاثين والاربعين

انجام/ ما ألفته قريبا من الصبا كمدرک الساعات وهو قريب من الغنيه فى المعنى الآ- أنه فارسى ويقرب من خمسين بيتا مع جداول وارقام. الحمد لله رب العالمين.

ن . خ

تملك محمد تقى دانش پژوه، كتابت عصر مولف، مقدمه مشكور بر المحجّه البيضاء // نسخ، بى تا، ش (۷) ۹۵۰، هزار وپانصد ۳۱۰.

فهرست دوم

آغاز/ الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى. فهذا فهرست مصنفات خادم علوم الدين... فى اولاه للتزود لآخره، كتب للضبط والتعريف بالتماس بعض الاخوان.

انجام/ ثم ان بعض ما فى بعض مما تكرر فى اخر و لو بلغه اخرى و بيان اصفى وبعضه ليس بذلك المهم لمن جرد نفسه لمعرفة اخرى بل لكل سارب فيها مسرب ولكل سارب فيها مشرب... والله الحمد على ما هدانا وله الشكر... تسليما كثيرا.

ن . خ

نسخ، ۱۱۰۱، ش (۱) ۲۰۹۹، دانشگاه تهران ۷۲۶/۸ // نستعليق، محمد بن معزالدين حسینی، ۱۱۷۹، ش (۳) ۱۶۶۷، مرعشى ۶۲/۵ // ۱۲۴۹، ش (۲) ۷۳۳۹، سپهسالار ۳۸۸/۵ //، موسى بن فضل الله حسینی همدانی، ۱۲۷۸، ش (۷) ۱۹۶۰، فيضيه ۱۵۶/۳

// نسخ، ۱۲۹۰، ش (۱) ۱۴۰۱، مرعشى، ۱۷۳/۴ //، سده ۱۳، ش (۲) ۳۲۶۲، مجلس

۸۶۷/ (۲) ۱۰ //، ش (۶) ۲۷۳، گلپایگانی ۲۳۸/۱ // نستعليق،

، ش (۴)

ص: ۲۱۲

۳۴۰۹، مجلس ۱۲۷۰/ (۳) / ۱۰ //، سید احمد یا سید مصطفی صفائی خوانساری،

۱۳۴۴، ش (۱۸) ۵۷۰، هزار و پانصد ۲۶۹ // نسخ، بی تا، فیضیه ۱۵۶/۲.

ن. چ

در هامش امل الامل، بی تا، ۱۳۰۲ ق (سنگی) // در المحجّه البيضاء، به کوشش محمّد مشکوه. - تهران: مکتبه الاسلامیه، ۱۳۳۶. ج ۲ صص ۲۳ - ۵.

فهرست سوم

آغاز/ الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى؛ اما بعد فيقول الفقير الى الله... هذا فهرس مصنفاتي التي صنفتها منذ راهقت العشرين الى بلغت ثلاثا وثمانين كتبت للضبط والتعريف...

انجام/ وللمتوسطين والعوام البواقى وبعض الخمسه الرابعه سوى ما اغنى غيره وما لا ارتضيه وما فيه فان كلاً منها كالمسوخ بما هو خير و...

ن. خ

نسخ، ۱۰۹۰، ش ۷۸۳۹، آستا [رویت] //، ۱۰۹۱، ش (۲) ۱۴۳۹، فیلمها ۶۰۱/۱ // نستعلیق، محمّد مهدی، ۱۱۱۶، ش (۱۲) ۷۴۵ د، الهیات تهران ۳۸۰/۱ [احتمالاً فهرست

سوم باشد] // شکسته نستعلیق، نصیر الدین سلیمان بن علم الهدی، ۱۱۴۰، ش (۱) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۳۹/ (۴) / ۱۰ // نسخ، ۱۲۴۹، ش (۲) ۷۳۳۹، سپهسالار ۳۳۸/۵ //، ۱۲۸۱،

ش (۲۰) ۶۸۳۶، دانشگاه تهران ۳۷۷/۱۶ //، ۱۲۸۳، ش (۹) ۶۳۴۱، ملک ۳۴۵/۹ //، سده ۱۳، ش (۷) ۳۵۹۴، دانشگاه تهران ۳۷۷/۱۶ //، ش (۳) ۳۲۶۲، مجلس ۸۶۸/ (۲) / ۱۰ //، ش (۲) ۶۸۳۶، دانشگاه تهران ۳۷۷/۱۶

ن. چ

در المحجّه البيضاء. به کوشش محمّد مشکوه. - تهران: مکتبه الاسلامیه، ۱۳۳۹. ج ۲ صص ۲۳ - ۵.

ص: ۲۱۳

قره العیون فی اعزّ الفنون

عنوان دیگر: A

قره العیون B مکنونه الکلمات C

المقالات الاثنی عشریه

این اثر در دوازده مقاله و هر مقاله حاوی پنج کلمه در مسایل اعتقادی تدوین شده است. مقاله اول: در معرفت خدا؛ دوم: در صفات و اسماء خداوند؛ سوم: در صنع و بدایع؛ چهارم: در نفوس و اشباح؛ پنجم: در حدوث عالم؛ ششم: در قضا و قدر؛ هفتم: در حجت خدا بر بندگان؛ هشتم: در فتنه های بعد از نبی؛ نهم: در علم و ایمان؛ دهم: در برزخ و متعلقات؛ یازدهم: در نشو و آخرت؛ دوازدهم: در بعثت و حشر.

فیض این کتاب را در سال ۱۰۸۸ - مطابق با ماده تاریخ مکنونه الکلمات - به پایان رساند. شیخ احمد احسائی متوفی ۱۲۴۲ شرح و ایراداتی بر این کتاب وارد کرد. چون سال فراغت فیض از نگاشتن قره العیون، ماده تاریخ مکنونه الکلمات می باشد، گروهی از بزرگان چون آقا بزرگ، قره العیون را همان الکلمات المکنونه پنداشته اند.

یکم [۱۶]؛ دوم [۱۲]؛ لولوه ۱۲۳؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۴۱۲؛ فوائد ۶۳۵؛ ایضاح ۲۲۵/۲؛ الذریعه ۷۵/۱۷.

آغاز/ یا مبدع الارکان والاصول وواهب النفس والعقول...

انجام/ لما کان ینبغی ان یکون الکلمات المشتمل علیها مقالات هذا الكتاب المسمی بقره العیون مضمونا بها علی غیر اهلها ناسب ان یلقب المقالات بالمکنونه الکلمات. الذی هو تاریخ تالیفها...

ن. خ

نسخ، محمد مؤمن بن اسماعیل طباطبائی، ۱۱۱۸، ش (۱) ۸۵۶، مسجد اعظم ۴۸۳ // نستعلیق، عبدالغنی بن عبدالغفار حسینی دهمدشتی، ۱۱۲۲، ش (۱) ۵۲۲، مرعشی ۱۳۰/۲ // نسخ، عبد الکریم بن محمد مؤمن اوحدی کازرونی شیرازی، ۱۱۲۷، ش (۱) ۳۶۸، سنا

ص: ۲۱۴

۲۰/۱ //، محمّد هاشم، ذی القعدة ۱۱۳۲ (حیدرآباد)، ش (۲) ۱۲۱، مدرسه امام عصر شیراز ۹۵ //، بی تا، (مقابله ۱۱۵۳ در حیدرآباد)، حسینه شوشتریها ش ۳۳، نسخه ها

۸۰۸/۱۲ و ۱۱ //، محمّد قاسم بن محمّد رفیع نائینی، ۱۱۸۳، ش ۶۳۲۱۵، مجلس ۲۱۴/۷ //، ابن محمّد معصوم، ۱۱۹۷، ش (۲) ۱۰۰۳۵، آستانه [رویت] // نسخ و نستعلیق، سده ۱۲ و ۱۱، ش ۳۱۲، هیات تهران ۶۲۹/۱ // محمّد مؤمن بن محمّد رضا

قصاع سمنانی، سده ۱۲، ش ۱۳۷۱، گلپایگانی ۱۴۲/۲ // شکسته نستعلیق، ۱۲۲۰، ش ۲۰۵۰، ملک ۵۶۹/۱ //، مهر علی، ۱۲۰۱، ش (۳) ۵۳۴۹، مجلس ۲۶۱/۱۶ // نسخ،

۱۲۰۱، ش (۱) ۱۴۶، هیات تهران ۲۴۷/۱ // نستعلیق، ۱۲۰۸، ش ۶۵۴۲، سپهسالار ۴۰۳/۵ // نسخ، ۱۲۰۹، ش ۲۳۲۱، گلپایگانی ۲۲۸/۳ (برگ آغازین افتاده) //، محمّد

فیاض علی کیانی، ۱۲۱۷، ش ۱۰۱ ج، هیات تهران ۶۲۸/۱ // نستعلیق، ۱۲۲۴، ش ۸۲۱

آستا ۲۱۶/۴ // نسخ، عباسعلی نوری، ۱۲۲۵، ش (۴) ۷۱۱، مدرسه نمازی خوی ۴۰۴ (۷ برگ آخر کتاب) // نستعلیق خوش، محمّد مهدی بن محمّد جواد علوی، ۱۲۲۶، کتابخانه

امیرالمومنین در نجف ش ۱۹۴۲ //، ۱۲۲۵، ش ۱۸۴۵، هیات مشهد ۹۱۲/۳ // کتابت

۱۲۲۶، ش (۲) ۲۴۲۶، ملی ۲۲۹/۱۲ // نظام تهرانی، ۱۲۳۰، ش ۶۵۴، هزار و پانصد ۱۸۶ // نسخ، ۱۲۳۶، ش (۴) ۱۴۲۲، دانشگاه تهران ۹۷/۸ //، محمّد جعفر بن محمّد صادق

هرندی، ۱۲۳۶، ش (۲) ۹۲۱، فیضیه ۳۹/۳ //، ۱۲۳۹، ش (۱) ۴۷۰، هیات تهران ۳۰۶/۱ // کتابت غیاث الدین بن سید صدر الدین بارفروش مازندرانی، ۱۲۴۰، ش (۱)

۴۸۳۱، ملی ۳۳۲/۸ // نستعلیق، سید صادق موزون آبادی ۱۲۴۰، ش ۸۱۴، فیضیه ۲۰۳/۱

// کتابت ۱۲۴۱، ش (۵) ۵۵۸، مسجد اعظم ۴۵۷ // نستعلیق، علی نقی بن علی شیروانی، ۱۲۴۱، ش ۱۴۴۱، ملی ۴۷۲/۹ //، علی بن حسن موسوی، ۱۲۴۳، ش (۲) ۱۱۲۶۹، آستا ۲۶۲/۱۱ //، وقف ۱۲۴۳، ش ۲۴۳، صدر بابل ۱۷۲ // کتابت ۱۲۴۵، ش (۱) ۷۴۸،

گلپایگانی ۲۰۷/۲ // نسخ، اسماعیل بن دوست محمّد پازواری ملقب به کاسه گر، ۱۲۴۶،

حسینه شوشتریها ش (۱) ۲۸۳، نسخه ها ۸۴۸/۱۲ و ۱۱ // نستعلیق، محمّد تقی بن ملا-علی اصغر هزارجریبی ولویی، ۱۲۴۷، دانشسرای عالی (۱) ۱۳۳، نسخه ها ۶۴۴/۵ //، محمّد

مهدی بن محمّد رضا اصفهانی مشهور به ارباب، ۱۲۵۷، ش (۱) ۹۵۶۲، مرعشی ۳۰۴/۲۴ // شکسته نستعلیق، بابا مراد بن ملا

اولیا، ۱۲۶۰، ش (۴) ۶۳۹۲، آستانه ۱۵۱ // نسخ، احمد بن عبدالقادر تبریزی، ۱۲۶۱، ش (۱) ۹۳۵، مرعشی ۱۱۹/۳ // نستعلیق، احمد بن ابی الحسن...

حسین تنکابنی، ۱۲۶۸، ش (۱) ۷۷۶، فیضیه ۲۱/۳ //، عباس دارابی مشهور به میرزا بابا، ۱۲۶۹، ش (۴) ۲۶۳، ملی فارس ۲۴۲/۱ // نسخ، ابو القاسم بن جعفر حسینی واعظ یزدی

معروف به سلطان الواعظین، ۱۲۷۰، ش (۱) ۶۹۷۸، مرعشی ۱۵۴/۱۸ //، زین العابدین

بن عبدالله خوانساری، ۱۲۷۱، آخوند همدان ش (۱) ۴۷۶۷، رشت و همدان ۱۵۴۸ //، لس آنجلس M ۱۱۰۵، نسخه ها ۳۲۰/۱۲ و ۱۱ // نستعلیق، محمد هبه الله، ۱۲۷۸، حقوق تهران ش ۴۱۳ // نستعلیق چلیپا، محمد مسیح بن عبدالحمید موسوی اصفهانی

ص: ۲۱۵

۱۲۷۹، ش (۳) ۵۶۴، ملک ۸۴/۵ // نستعلیق، غلامحسین بن محمد حسین، ۱۲۸۳، ش ۱۱۱۲۶، آستا ۲۶۳/۱۱ // نسخ، زین العابدین، ۱۲۸۴، ش ۸۲۰، آستا ۲۱۶/۴ // کتابت

۱۲۸۴، ش (۱) ۲۶۰۵، مسجد اعظم ۵۳۵ // نسخ، محمد بن حسین بن محمد کاظم طبسی گیلی، ۱۲۶۸، ش ۹۶۶۰، آستا ۲۶۴/۱۱ // سید میرزا محمد بن سید عبدالوهاب، ۱۲۹۲، ش ۲۸۶۳ ع، ملی ۳۷۹/۱۳ // کتابت سده ۱۳، ش (۱) ۹۸۱، گلپایگانی ۲۱۶/۲ //

نسخ، حسین بن ابوالقاسم سده ۱۳، ش (۷) ۹۱۸۱، آستا [رویت] // نستعلیق، سده ۱۳، دانشگاه اصفهان ش ۵، نسخه ها ۹۱۰/۱۲ و ۱۱ // نسخ، ش ۱۰۰۴، الهیات مشهد ۱۱۵/۲ //، لس آنجلس ۱۱۳۹ M، نسخه ها ۳۲۰/۱۲ و ۱۱ // نستعلیق، سده ۱۳،

ش (د) ۳۱۲، صدر بابل ۲۲۲ //، ۱۳۰۶، ش ۴۴۹۳، دانشگاه تهران ۳۴۹۳/۱۳ // شکسته نستعلیق، عبداللطیف شریف بن محمد شریف، ۱۳۳۷، ش (۱) ۱۱۱ د، الهیات تهران

۲۳۶/۱ // نستعلیق (وقفی علامه حائری)، ش ۱۱۴۳۶، آستا ۲۶۴/۱۱ // نسخ، بی تا، ش ۱۰۰۰۹، آستا ۲۶۵/۱۱ //، بی تا، ش ۹۱۱۲، آستا ۲۶۵/۱۱ //، ش ۴۸ الف،

فرهنگ و هنر مشهد ۳۳ //، ابراهیم بن رمضانعلی کاشانی، بی تا، ش (۱) ۲۳۰۷، ملی

۹/۱۲ // بی تا، ش (۱۹) ۱۸۶۶، مجلس ۳۵۰/۵ // نستعلیق، بی تا، ش ۱۷۵۸، فیضیه

۲۰۳/۱ // بی تا، خانقاه احمدیه ش (۲) ۱۶۹، نسخه ها ۲۲۲/۵ // بی تا، ش (۲) ۲۶۹۸، ملی ۱۳۴/۱۳ (دو مقاله آخر افتاده).

شرح

شارح شیخ احمد بن زین الدین احسانی متوفی ۱۲۴۲.

آغاز/ بسمله. قوله ان الله تجلی لعباده من غیر ان...

ن. خ بی تا، حسینیه شوشتریها ش (۲) ۲۸۳، نسخه ها ۸۴۸/۱۲ و ۱۱.

ن. چ

به ضمیمه الحقایق - و - مصباح الانظار - تهران: بی تا، ۱۲۹۹. ۲۷۵ ص. (سنگی) // - همانجا، ۱۳۷۸. ۵۵۴ ص.

[۷۴]

کلمات السریّه

اثری است بر گرفته از دعاهای منقول از ائمه معصومین - علیهم السلام - در سید و

ص: ۲۱۶

سی بیت که در سال ۱۰۸۰ فیض آن را نگاشته است.

یکم [۲۱]؛ دوم [۳۳]؛ لولوه ۱۲۴؛ کشف الحجب ۴۷۴؛ فوائد ۶۳۴؛ الذریعه ۱۱۵/۱۸.

[۷۵]

الکلمات الطریفه

رساله ای است شامل صد گفتار مختصر در نقد آرا و اندیشه های گروهی از مردم (اهل سنت، صوفیه، متفکّهان، متفلسفین، پارسانمایان و جاه طلبان) و نشان دان راه صواب

از ضلالت و گمراهی. فیض این اثر را به سال ۱۰۶۰ در ضمن هزار بیت تدوین نموده است.

وی عناوین کتاب را مناسب با مطالب آورده، عناوینی همچون "ایقاز، ایماظ، اشاره، اناره و توقیف". در بحث آخر کتاب به بررسی منشاء اختلاف امت می پردازد و فرقه ناجیه را بیان می کند.

یکم [۳۲]؛ دوم [۱۰]؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۴۷۴؛ ایضاح ۳۷۸/۲؛ طرائق ۱۸۳/۱؛ الذریعه ۱۱۶/۱۸.

آغاز/ بسمله. سبحان الذی خلق الانسان من طین ثم جعل نسله من سلاله من ماء مهین...

انجام/ واحفظ الادب لئلا تقع فی العطب فان الحقائق لا تعرف بالبحث ابداء والسلام علی من اتبع الهدی.

ن. خ

نسخ، مراد بن آقا شاه قمی، ۱۰۶۲، ش (۴) ۱۲۷۳، مرعشی ۷۵/۴ //، علم الهدی، ۱۰۷۵، خانقاه احمدیه ش (۶) ۹۰، نسخه ها ۲۲۱/۵ //، حسین بن منصور سبزواری، ۱۰۷۶، ش (۱) ۴۶۷۷، مرعشی ۲۶۲/۱۲ //، ۱۰۸۱، تملک کتابخانه آل السید عیسی عطار در بغداد، الذریعه ۱۱۶/۱۸ //، محمد طاهر بن سید علی ابوالوفائی حسینی

ص: ۲۱۷

شیرازی، ۱۰۸۵، ش (۲) ۶۸۴۴، مرعشی ۷۸/۱۸ // ۱۰۸۷، ش (۳۱) ۶۰۷۵، ملک ۱۳۷/۹ // ۱۰۹۸، ش (۲) ۳۱۰۱۶، مجلس ۹۷/۲۲ //، محمّد رضا مشهدی، سده

۱۱، ش (۱۰۵) ۹۷۰۷، دانشگاه تهران ۴۶۱/۱۷ // نستعلیق، درویش علی، ۱۱۰۷، ش (۱)

۱۸۶۹، ملک ۳۹۴/۵ // نسخ، ۱۱۱۴، ش (۱) ۴۹۱۳، مجلس ۱۳۹/۱۴ // نستعلیق، محمّد

مهدی، ۱۱۱۶، ش (۱۱) ۷۴۵ د، الهیات تهران ۳۸۰/۱ //، ۱۱۱۶، ش (۱۰) ۲۷۱۲، فیلمها ۷۲۳/۱ //، محمّد مؤمن بن اسماعیل طباطبائی، ۱۱۱۹، ش (۲) ۸۵۶، مسجد اعظم ۴۸۳ //، ۱۱۲۶، دانشگاه اصفهان ش (۱) ۱۶۳، نسخه ها ۹۳۰/۱۲ و ۱۱ //، حاجی بن ابراهیم بن جعفر شیرازی، ۱۱۲۷، ش ۶۵۳۸، سپهسالار ۴۴۲/۵ //، علی بن مؤمن طالقانی، ۱۱۳۵، ش (۱) ۳۸۳۰، مرعشی ۲۰۹/۱۰ // نستعلیق، گویا محمّد حسین بن

محمّد محسن، ۱۱۳۷، ش (۴) ۴۳۷۷، مجلس ۸۸/۱۲ // نسخ، عوض بن محمّد امین رضوی، ۱۱۶۶ [تاریخ وقف]، ش ۲۲۷، آستا ۱۹۰/۱ //، محمّد علی بن محمّد صادق قمی، ۱۱۷۷، ش (۱۱) ۶۲۰۷، ملک ۲۶۵/۹ //، سده ۱۲، ش (۱) ۸۱۵۲، سپهسالار، ۴۴۳/۵ //، ش (۴) ۱۲۸۴۲، آستا ۳۴۳/۱۱ //، ش (۴) ۵۸۵۳، ملک ۷۳/۹ //، ش (۱) ۴۵۶۲، مجلس ۲۵۳/۱۲ //، سده ۱۳ - ۱۲، ش (۱) ۳۷۵۸، مجلس ۱۷۴۱/ (۴) ۱۰ //، ۱۲۱۸، ش ۶۶۸۷، آستا ۴۵۸/۶ //، ۱۲۳۴، ش (۲) ۸۷۰۲، مرعشی ۲۴۵/۲۲ //، عبدالحمید بن محمّد رضا تفریسی، ۵۸ - ۱۲۴۵، ش (۳) ۱۰۲۱۶، مرعشی ۱۱۸/۲۶ //، عزیزالله بن میرزا اسماعیل خرقانی، ۱۲۶۳، ش (۲) ۲۰۵۶، مرعشی ۶۵/۶ //، ۱۲۶۵، ش (۴) ۱۸۳۷، ملک ۳۷۷/۵ // نستعلیق، محمّد خلیل

بن محمّد حسین بیرجندی قائنی، ۱۲۶۹، ش (۴) ۳۶۷۲، مرعشی ۱۰۶۵ //، میریوسف ۱۲۷۷، ش ۸۹۳ ع، ملی ۴۰۰/۸ //، ۱۲۸۲، ش (۸) ۲۲۴۲، گلپایگانی ۲۰۶/۳ // نسخ، محمّد باقر بن محمّد رضا، ۱۲۸۴، ش (۱) ۴۸۰، الهیات مشهد ۲۹۴/۱ // نستعلیق، احمد

بسطامی، ۱۲۸۷، ش (۱) ۴۱۸۲، ملک ۲۳۰/۷ // نسخ، سده ۱۳، ش (۴) ۱۴۸۴، فیضیه ۹۴/۳ //، ش ۲۵۸۳، ملک ۶۰۵/۱ //، ش (۲) ۷۴۹، ملی فارس ۳۳۴/۲ //، اهدایی مشکوه ش ۱۴۳، دانشگاه تهران ۳۲۱/ (۱) ۳ //، ش ۲۲۷۴،

گلپایگانی ۲۱۶/۳ //، ابو القاسم موسوی، سده ۱۴ - ۱۳، ش (۱) ۱۰۵۵، گلپایگانی

۲۲۴/۲ //، حسن، ۱۳۱۲، ضمیمه ش ۱۴۴۷۸، آستا [رویت] //، بی تا، ش ۷۰۳۹، آستا ۴۵۹/۶ //، تملک عبد المجید مولوی ش (۱) ۴۸۰، نسخه ها ۶۹/۵ // نستعلیق، ش ۶۲۸۴، مرعشی ۲۵۶/۱۶ // نسخ، بی تا، ش ۶۰۶۷، ضمیمه ۳۵۱۷، آستا

۴۵۹/۶ //، ش ۱۵۸۶۱، آستا [رویت] [ناقص الاخر] //، ش (۲) ۳۱۰۱۶،

مجلس ۹۷/۲۲ //، ش (۲) ۸۳۶، مسجد اعظم ۴۸۱ (ناقص).

به كوشش آقا ميرزا هاشم قمي .- تهران: بي نا، ۱۳۱۶، ۱۲۷ ص (سنگي).

ص: ۲۱۸

کتابی است در علوم واقوال اهل معرفت، نزدیک به هزار و پانصد بیت که فیض آن را به سال ۱۰۸۹ از اثر دیگرش کلمات المکنونه اقتباس کرده و در آن مسایل دینی و آنچه مهم نبوده حذف می نماید.

یکم [۱۸]؛ دوم [۱۳]؛ لولوه ۱۲۴؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۴۷۵؛ ایضاح ۳۷۹/۲؛ الذریعه ۱۱۹/۱۸.

آغاز/ یا من تجلّی لعباده بجماله و جلاله...

ن . خ

نسخ، ۱۰۸۹، ش (۱۰) ۲۵۶ ج، الهیات تهران ۱۹۴/۱ // عبدالکریم بن محمد مؤمن اوحدی کازرونی، ۱۱۲۷، ش (۲) ۳۶۸، سنا ۲۱۰/۱ // ۱۱۲۷، ش ۳۲۹، صدر بابل ۲۳۳ //، سده ۱۲، ش (۱۱) ۲۹۳ ج، الهیات تهران ۱۹۹/۱ (ناقص) // شکسته نستعلیق، مهر علی، ۱۲۰۱، ش (۴) ۵۳۴۹، مجلس ۲۶۱/۱۶ // نسخ، علی اصغر شاه کوهی ۱۲۲۶، ش (۱۴) ۴۶۵۰، دانشگاه تهران ۳۵۹۷/۱۴ // نستعلیق، محمد محسن بن محمد کاظم مازندرانی، ۱۲۲۷، ش ۱۳۲۷، سپهسالار ۴۴۴/۵ //، ۱۲۳۱ ش (۵) ۱۳۴۲، فیضیه ۸۳/۳ //، عبدالرحیم بن میر عبدالباقی حسینی، ۱۲۵۷، اصغر مهدوی ش (۱) ۲۶۰، نسخه ها

۹۹/۲ //، محمد قلی، ۱۲۷۴، ش (۱) ۱۴۵۳۹، آستا [رویت] //، ۱۲۹۴، ش (۲) ۲۸۲۵، دانشگاه تهران ۱۶۶۴/۱۰ //، سید حسین حسینی هندی، بی تا، آخوند همدان ش

(۲) ۶۸۵، رشت و همدان ۱۴۳۸ //، سده ۱۳، ش ۱۱۰۶، ملی، ۱۲۸/۳ // نسخ، بی تا،

دار الکتب ش ۲۸، ف. مخطوطات ۸۹/۲ //، حسینیه شوشتریها ش (۱) ۱۹۸، نسخه ها ۸۴۰/۱۲ و ۱۱ // تملک ملا علی محمد نجف آبادی، الذریعه ۱۱۹/۱۸ // تملک ملا قمشه ای، الذریعه، ۱۱۹/۱۸.

ن . چ

گویا چاپ شده است المحجّه البيضاء، به اهتمام محمد مشکوه ۲۸/۲.

الكلمات المصنونه

در مبحث توحيد است وشامل فصول و اصولی می باشد که در ضمن هشت صد بیت به سال ۱۰۹۰ نگاشته شده است.

یکم [۲۰]؛ دوم [۱۴]؛ لولوه ۱۲۴؛ الذریعه ۱۱۹/۱۸ [با عنوان: الكلمات المصونه].

آغاز/ بسمله. الحمد لله الواحد القهار... فيقول... محسن بن مرتضى... هذه رموز عرفانية واشارات فرقانية الى تحقيق التوحيد ومراتبها...

انجام/ وتاريخ ختمها، ختمی ۱۰۹۰ .

ن. خ

نسخ، ۱۲۹۴ [کتابت از روی نسخه علم الهدی]، ش (۱) ۲۸۲۵، دانشگاه ۱۶۶۴/۱۰ // نستعلیق، سده دوازدهم، ش (۵) ۳۵۷۷، مجلس ۱۵۴۶/ (۳) ۱۰؛ آغاز/ کلمه فیها تمثیل

لمراتب الخلق فی صدوره؛ انجام/ هو الظاهر باسمائه فی الاعیان، ای برون از وهم قال وقیل من - خاک بر فرق من وتمثیل من.

الكلمات المكنونه

این کتاب در بردارنده یک صد کلمه در معارف اعتقادی و اصول اخلاقی و آداب دینی است. مؤلف از دید فلسفی آمیخته به عرفان مسائل را طرح نموده، و احادیثی را از ائمه

معصومین - علیهم السلام - آورده است که به نظر برخی در کتب حدیث و مشایخ روایت وجود ندارد. در بعضی از کلمات فیض، به مجتهدین و اصحاب فتوا اعتراضاتی دارد که در شناخت روحیات و افکار او قابل تأمل است.

کتاب در چهار هزار و چهارصد بیت به سال ۱۰۵۷ نگاشته شده و مؤلف تلخیصی از آن را به سال ۱۰۸۹ با نام الكلمات المخزونه ارائه داده است.

یکم [۱۷]؛ دوم [۶۲]؛ لولوه ۱۲۴؛ روضات ۸۹/۶؛ کشف الحجب ۴۷۵؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۳۷۹/۲؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۱۱۹/۱۸.

آغاز/ الحمد لله الاول في آخريته، الاخر في اوليته... اما بعد فيقول المعتصم بحبل الله المومن المهيمن، محمد بن مرتضى.
انجام/ ... يقولون ربنا اتمم لنا نورنا واغفر لنا انك على كل شىء قدير.

ن. خ

نسخ، با یاداشتهای علم الهدی، ش ۵۸۲۲، مرعشی ۲۰۹/۱۵ //، ۱۰۷۱، ک. مجلس ش (۱) ۲۴۲۵، نسخه ها ۱۷۸/۵ //، سده ۱۱، ش ۲۲۳۳، دانشگاه تهران ۸۹۹/۹ //، ش (۲) ۱۷۲۳، الهیات مشهد ۸۱۷/۳ // نستعلیق، حسین مفتاح ش (۵) ۷۱۰، نسخه ها ۱۳۲/۷ //، سید خلیل الله حسینی، ۱۱۰۳، تملک سفارت ایران در مسکو،

نسخه ها ۹/۸ //، سده ۱۲ - ۱۱، ک. لس آنجلس، M ۸۰۳، نسخه ها ۳۳۲/۱۲ و ۱۱ // نسخ، ۲۸ - ۱۱۲۴، ش (۱۰) ۱۴۳۹، ملی ۴۷۰/۹ //، مجبلی بن محمد عرب شیرازی،

۱۱۲۸، ش ۸۴۰، آستا ۲۲۶/۴ //، محمد حسین موسوی جزائری، ۱۱۴۰، تملک سید حکیم در نجف (۹) ۱۶۴۹، یادداشتهای احمد اشکوری //، سده ۱۲، (۱) ۵۴۷۲، مجلس ۳۷۳/۱۶ //، سده ۱۳ - ۱۲، ش ۱۴۴۵، گلپایگانی ۱۷۵/۲ // نستعلیق، ابوطالب بن محمد ابراهیم، ۱۲۰۶، ش (۱) ۷۵۶۰، دانشگاه تهران ۶۲۸/۱۶ (ناقص الاول) //، ابن

شیخ زاهد گیلانی، ۱۲۱۳، ش ۱۰، ملی ۱۴/۷ //، محسن بن عبدالمطلب، ۱۲۱۴، ش ۲۲۸۵، گلپایگانی ۲۱۹/۳ // نسخ، ۱۲۲۱، مدرسه خیرات خان ش ۹۸، رشت و همدان ۱۷۵۸ (ناقص الاول) // نستعلیق، محمد علی بن محمد حسین معروف به بابا میرزا، ۱۲۲۸، دانشگاه اصفهان ش (۳) ۳۹۵، نسخه ها ۹۴۶/۱۲ و ۱۱ //، اسماعیل بن عبدالله مازندانی،

۱۲۳۳، ش (۱) ۱۲۶۹، سپهسالار ۴۴۴/۵ //، محمد حسین، ۱۲۳۵، ش ۲۶۸۳، دانشگاه تهران ۱۵۷۱/۱۰ //، ۱۲۳۸، دانشگاه اصفهان ش (۲) ۳۸۸، نسخه ها ۹۴۵/۱۲ و ۱۱ // نستعلیق چلیپا، ۱۲۴۳، حسین مفتاح ش (۱) ۱۰۰۵، نسخه ها ۲۶۵/۷ // نستعلیق، زین العابدین بن محمد جواد نوری، ۱۲۴۶، ش ۳۳۳، د، الهیات تهران ۶۴۶/۱ //، ۱۲۵۵،

مجلس (۲) ۳۸۷۶، نسخه ها ۱۹۷/۵ //، عبد الباقي، ۱۲۵۶، ش ۶۵۴۱، سپهسالار ۴۴۴/۵ //، علیرضا منصورى، ۱۲۵۹، ش (۱) ۱۴۷۵۷، آستا [رویت] //، محسن بن حسیب حسینی جرفادقانی، ۱۲۶۸، ش ۲۶۰۳، ع، ملی ۱۳/۵ //، ابراهیم بن محمد رضا،

۱۲۶۹، آخوند همدان ش ۱۰۱۸۰، رشت و همدان ۱۶۱۶ //، ۹ - ۱۲۷۸، تملک کتابخانه طاهر شهاب در ساری ش ۱۵، مج، نسخه ها ۶۳۰/۶ // نسخ، میرزا حسین بن احمد الکریمی،

۱۲۷۹، ش ۶۵۴۳، سپهسالار ۴۴۴/۵ // نستعلیق، محمد امین بن اسدالله حسینی خلخالی

هرابادی، ۱۲۸۲، حسین مفتاح ش ۱۰۴۸، نسخه ها ۲۰۹/۷ // مهدی حسینی هروی، ۱۲۸۴، ش ۹۴۹، آستا ۲۲۶/۴ // ، ، ، ش ۸۵۷، آستا ۲۲۶/۴ (ناقص الاول) // ، ۱۲۸۴، ش (۳) ۲۰۶۵، مسجد اعظم ۵۳۵ // ، صالح حسینی، ۱۲۸۵، ش ۱۲۱۶۷، آستا [رویت] // ، سده ۱۳، ک. جمعیت نشر فرهنگ ش ۱۱۴ ک، رشت وهمدان ۱۱۵۹ // ، ، ش (۲) ۹۸۱، گلپایگانی ۲۱۶/۲ // ، ، ش (۲) ۳۸۲۷، مجلس ۱۸۶۴ / (۴) ۱۰ // نسخ، محمد علی، ۱۳۰۳، ش (۲) ۱۱۲۴۰، آستا ۳۶۸/۱۱ // نستعلیق، ابوتراب طباطبائی، ۱۳۰۶، ش ۵۹۱، ملی ۱۰۰/۲ // ، سلیم بن محمد کاظم خال دار، ۱۳۹۰، ش ۲۳۸۵، ملک ۶۰۵/۱ // ، بی تا، ش ۸۱۷۳، سپهسالار ۴۴۴/۵ // ، ، ش (۷) ۵۸۳۸، سپهسالار ۴۴۴/۵ // ، ، ش ۹۴۸، آستا ۲۲۶/۴ // ، ، ش ۲۳۴، حجّتی ۲۳ // ، ، ش ۹۴۷، آستا ۲۲۶/۴ // ، ، تملک کتابخانه فرهاد معتمد ش (۱)

۲۰، نسخه ها ۲۰۳/۳ // نسخ ونستعلیق، ش ۸۴۱، آستا ۲۲۶/۴ // نسخ، ش ۸۳۹

آستا ۲۲۶/۴ // ، ، ش ۱۴۷۸۱، آستا [رویت] // ، ، ش ۱۲۵۷۱، آستا ۲۷۲/۱۱ // ، ، ش (۳) ۱۷۲۰، مجلس ۲۷۴ / (۱) ۹ // ، ، ش ۵۸۳۴، مرعشی ۲۱۸/۱۵

ن. چ

-. بمبئی: بی نا، ۱۲۹۶ ق، ۲۰۱ ص (سنگی) // -. لکهنو: مطبع اثنا عشری، ۱۲۹۷ ق (سنگی)

// به اهتمام محمد علی گلپایگانی -. تهران: بی نا، ۱۳۱۰، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷. ۲۲۰ ص (سنگی) // به اهتمام عزیزالله عطاردی قوچانی -. تهران: فراهانی، ۱۳۴۲، ۱۳۶۰، ۲۵۵ ص.

[۷۹]

گلزار قدس

عنوان مجعول: دیوان فیض

این اثر شامل غزلیات و رباعیات است که فیض کاشانی در طی سالهای مختلف نگاشته است. گویا وی، قبل از سال ۱۰۶۲ که تحریر دوم فهرست نخستش را تدوین کند آن را با مقدمه ای به نثر فراهم می آورد و در فهرست تالیفات خویش از آن نام می برد.

سر آغاز گلزار قدس، دیباچه ای است که فیض در آن پس از حمد الهی، سبب گرایش و تمایل خویش به اشعار و ابیات اهل معرفت و محبت را بیان می دارد تا حدی که زمان شباب که آتش طبیعت در التهاب است، گاه با قلت بضاعت، از مبادی معرفت و محبت

ص: ۲۲۲

بقدر حوصله بهره می برد و کلام خویش را فراخور استطاعت در لباس تمثیل واستعارت به ضابطه نظم و خازن تألیف می سپرد آن گاه که سخنان منظوم را فراهم می آورد در صحیفه ای ترتیب می دهد که متعظشان وادی طلب که بواسطه حجب ظلمانی گرفتارند به دستیاری آن کلمات شور انگیز خود را از وادی خذلان بیرون کشند. در پی آن به معارضه و ستیز گروهی قاصر بر می خیزد که نسبت عشق و محبت را به جناب الهی روا نمی دانند و آن را گمانی باطل می داند و برای اثبات مدّعی خویش از قرآن و حدیث دلالت می آورد. وی بر این باور است که اشعارش از گونه شعری نیست که در شرع رسول - صلی الله علیه و آله - مذمت شده، بلکه بعضی از گونه دعا و مناجات است و بعضی تحمید و گونه دیگر از قبیل حکمت و موعظه است.

پس از ختام این مقدمه، غزلیات و رباعیات - احتمالاً برخی از قصائد - فیض به دنبال می آید. یگانه نسخه معتبر - شناخته شده - که با این نگرش فیض فراهم آمده، نسخه شماره ۹۳۷ کتابخانه ملی است که توسط شاگرد فیض، ابن سید رکن الدین مسعود عقیل الدین الحسینی در اواخر سال ۱۰۸۵ کتابت شده است. در همان سالها، فیض، طرائف و ظرائف این گلزار قدس را بیرون می کشد و چند رساله منظوم دیگر با عنوانهای شوق العشق، شوق الجمال، المنتخب الکبیر و المنتخب الصغیر فراهم می آورد.

افزون بر گلزار قدس و مشتقات دیگر آن، فیض دارای مثنویهای متفرقه ای است همچون سلسبیل، شراب طهور، تسنیم، ندبه العارف، آب زلال، آداب الضیافه و قصاید دهر آشوب که در فهرست اول و دوم از آنها نام می برد. و در فهارس نسخ خطی به غیر از

آب زلال و قصاید دهر آشوب نسخه ای نمی یابیم. اما فیض بصراحت از آنها نام می برد. برای روشن شدن مطلب به تحریر دوم فهرست نخست فیض نگاهی می اندازیم و عبارت آن را ذکر می کنیم:

و منها

الکتب المنظومه فی المناجاه مع الله سبحانه والمعاتبه مع النفس و ابراز التشوقات و غیر ذلك کالمثنویات المسماه بسلسبیل - و - شراب طهور - و - تنفیس الهموم - و - وسیله الابتهاال - و - آب زلال - و - آداب الضیافه - و - قصائد دهر آشوب - و - شوق

ص: ۲۲۳

المهدی والغزلیات والرابعیات والقصائد وتوابعها کلّها بگلزار قدس.

و کطرائف من اجزائها المنتزعه منها الموسومات بشوق العشق - و - شوق الجمال - و - المنتخب الكبير - و - المنتخب الصغير.

ویقرب المجموع بعد حذف المكررات من عشرين الف بیت او یزید وامثالها کل یوم بعرضه مزید.

الف) مثنویات

۱- سلسبیل ۲- شراب طهور ۳- تسنیم ۴- ندبه العارف ۵- ندبه المستغیث ۶- وسیله الابتهاال ۷- آب زلال ۸- آداب الضیافه

ب) قصاید

۹- دهر آشوب

ج) غزلیات و رباعیات و قصاید

۱۰- گلزار قدس ۱۱- شوق المهدی ۱۲- شوق الجمال ۱۳- المنتخب الكبير ۱۴- المنتخب الصغير

د) شوق المهدی (شامل غزلیات)

اندکی پس از وفات فیض در سال ۱۰۹۱، نسخه هایی از آثار منظوم در شبکه های نسخه نویسی فراهم می آید و در بعضی از آنها عنوان مجعول دیوان فیض یا دیوان ملاً محسن درج می شود و این عنوان مجعول همچنان تاکنون بر روی اشعار فیض می ماند به

گونه ای که تمامی فهرست نویسان نسخ خطی، در هنگامی که به نسخه ای از اشعار فیض بر می خورند بدون توجه به مندرجات و تقسیم بندیهای خود فیض در فهرستش آن را دیوان فیض می شناسانند.

به این ترتیب آثار منظوم فیض دچار یک آشفستگی شده و هر اثر نویافته دیگر آن، این کلاف را در سردرگمی بیشتر فرو می برد.

تاکنون چهار مرتبه اشعار فیض با عنوان دیوان چاپ شده که قدیمترین آن چاپ هندوستان است. در این چاپ ۲۸۳۰ بیت از غزلیات و ۲۷ رباعی مندرج می باشد. چاپ دیگر مربوط به انتشارات شمس است که شامل قریب به ۷۵۰۰ بیت از غزلیات و رباعیات می شود. چاپ سوم به کوشش آقای پیمان در مجموعه انتشارات سنائی قرار گرفت. چاپ چهارم ۱۳۷۰. و در سالهای مختلف تجدید چاپ شد. آقای پیمان حدود

۹۰۰۰ بیت غزل و رباعی جمع آوری نموده که تا بیست هزار بیت مطروحه از سوی فیض فاصله زیادی دارد. در سال ۱۳۷۱ آقای مصطفی فیضی از خاندان فیض با عنایت به نقصان اشعار دست به تصحیح مجددی از این کتاب زد که توسط انتشارات اسوه در سه مجلد منتشر شده. اشعار موجود در چاپ آقای فیضی در حدود ۱۳ هزار بیت می شود که از تصحیح التقاطی چند نسخه فراهم آمده است. نسخه های خطی مورد استفاده آقای فیضی به ترتیب اولویت از این قرار است:

الف) نسخه اصلی یا اساس. نسخه ای فاقد آغاز و انجام است که با توجه به کهنگی آن را نسخه مؤلف خوانده اند.

ب) نسخه کتابخانه ملی به خط مسعود عقیل الدین الحسینی به شماره ۹۳۷. این نسخه شامل دیباچه گلزار قدس، غزلیات و رباعیات است که برای شناخت گلزار قدس بسیار مهم و قابل اعتناست.

ج) نسخه شماره ۵۴۹ کتابخانه ملی شامل منتخبی از غزلیات و قصیده توحیدیه (۴) فیض به خط خوش دوران قاجاریه از کاتبی نا معلوم (شاید یکی از منتخبات فیض باشد).

د) نسخه شماره ۲۴۷۳ ف کتابخانه مجلس که تنها شامل قصاید است و احتمالاً مربوط به عصر مؤلف است و قصیده ای به سال ۱۱۱۱ به آن افزوده اند.

ذ) چندین مجموعه که برخی از آنها قابل اعتناست.

در مورد نسخه اساس (اصلی) هرگز نمی توان ادعا کرد که نسخه بدون آغاز و انجام آقای فیضی به دلیل کهنگی، نسخه مؤلف باشد. خود نسخه هم هیچ تصریحی به این نکته ندارد و مصحح بدون قرینه و دلیل نسخه اساس را انتخاب کرده که خود خبطی فاحش در علم تصحیح متون است.

بنا به تصریح خود فیض، گلزار قدس نامی است که او بر مجموعه ای از غزلیات، رباعیات و قصاید خود می نهد. وی با نگارش دیباچه ای در آغاز این اشعار بنا به رسم معهود پیشینیان، آراستگی آن را دو چندان می کند. مصحح فاضل به هنگام تصحیح تصور نموده اند این دیباچه رساله مستقلی است با نام گلزار قدس (دیوان فیض. ص

۱۹۳). این سهو را مرحوم محمّد مشکوه در مقدمه جلد دوم المحجّه البيضاء مرتکب شده اند (ص ۳۵). کلام ملا محسن در دیباچه بصراحت به این مطلب اشاره دارد:

اما بعد چنین گوید مؤلفین کلمات و ناظم این ابیات محسن بن مرتضی الملّقب به فیض افاض اللّٰه علیه ذوارف المعارف که در اوان صبا که هنوز طبع لطیف به تکرار لغت می فرسودم و عمر شریف در ضبط قواعد نحو صرف می نمودم، رغبت تمام به اشعار و ابیات اهل معرفت و محبت می داشتم... پس آن سخنان منظوم را فراهم آورده در صحیفه [ای] ترتیب دادم تا متعشان به وادی طلب که به واسطه تراکم حجب ظلمانی در فیافی جهان سرگردان مانده باشند به دستیاری این کلمات شور انگیز و آن اشعار مهر آمیز کمند شوق در گردن جان انداخته، خود را از مهاوی خذلان بیرون کشند و از آن می ها جرعه ها بچشند... و از آنچه معلوم می شود که اشعاری که در این کتاب مذکور است از قبیل شعری نیست که در شرع رسول اللّٰه - صلی اللّٰه علیه و آله - آن را مذمت کرده اند و باطل شمرده، بلکه از قبیل دعا و مناجات است و ما هر یک از الفاظ مجازیه متداوله اهل معرفت را که به منزله اصول است نسبت به دیگرها با بعضی از متعلّقان آن بیان کنیم که اشاره به کدام معناست از معانی حقیقت تا کسی را که آشنا به اصطلاح قوم نباشد فی الجمله آشنایی به معانی ابیات این کتاب از این راه حاصل گردد... والحمد لله تمام شد دیباچه گلزار قدس.

مصحّح پس از این دیباچه، "ختم دیباچه از نسخه عصر مولف" را می آورد که در هیچ یک از نسخ معتبر در دست مصحّح این ختم نیامده است. با تأمل اندکی می توان دریافت

که این ختم، همان رساله مشواق فیض است که مؤلف در آن به معانی اصطلاحات عرفا می پردازد. اصطلاحاتی چون رخ، زلف، خال، خط، چشم و... (مشواق).

پس از دیباچه و ختم، مصحّح مثنوی آب زلال فیض را می آورد که اثری جدا از گلزار قدس است و آن را بر اساس یک نسخه خطی ارائه می دهد در صورتی که از این مثنوی نسخه های متعددی موجود است (آب زلال) و به دنبال آن قصاید متفرقه ای را که در نسخه شماره ۲۴۷۳ مجلس شورا و جُنکهای پراکنده آمده، جمع آوری و درج می نماید. آنگاه مجموعه رباعیات را از نسخه اصلی و ملی (کتابت عقیل الدین) می آورد و در پایان

جلد اول کتاب، ترقیمه عقیل الدین حسینی را ذکر می کند. آوردن ترقیمه در این قسمت به این مفهوم است که در تصحیح اثر، آقای فیضی دو نسخه معتبر عقیل الدین و نسخه

تملک خود را پاره پاره نموده اند و هر پاره را در قسمتی از سه مجلد تصحیح خویش آورده اند. از نسخه عقیل در جلد اول تنها به آوردن سه پاره بسنده شده است: الف) دیباچه ب) رباعیات ج) ترقیمه.

بررسی روش مؤلف در تصحیح کتاب بحث فراوانی می طلبد که از آن می گذریم. وبه یکی از ویژگیهای مهم نسخه عقیل الدین حسینی می پردازیم:

در حاشیه برخی از اشعار با قلمی دیگر کلمه جمال، جلال، عشق و حق توسط کاتب نوشته شده و مصحح به چند وچونی وچرایی آن توجه نمی کند و در نمی یابد که در نسخه ای که فردی دانشی چون ابن سید رکن الدین مسعود عقیل الدین حسینی که از فضلا و خوش نویسان عصر مؤلف در کاشان محسوب می شود، هیچ نکته ای بدون دلیل و علت نگاشته نمی شود. این کلمات در بعضی از صفحات نسخه اساس (اصلی) مصحح نیز آمده است. با تأمل در این کلمات و با توجه به تقسیم بندی فیض در فهرست آثارش درمی یابیم که فیض پس از تدوین گلزار قدس در صدد برمی آید که چند اثر دیگر از درون این کتاب بیرون بکشد. به احتمال زیاد فیض در هنگام مطالعه و بررسی آن با قلمی در حواشی نسخه خودش از رموزی بهره برده (عشق، جمال، جلال، حق) تا در مرحله بعدی توسط خودش یا کاتب دیگری بر مبنای آن رموز، مطالب استخراج شوند، عقیل الدین حسینی هم در نسخه ای که برای خویش کتابت می کرده، این رموز را در حاشیه اشعار می آورد. آقای فیضی در هنگام تصحیح این رموز را از حاشیه به داخل متن می آورد و آنها را عنوان غزل و رباعی قرار می دهد. برای مثال در بخش رباعیات، بر بالای

هر رباعی یکی از عناوین حق، کمال، جمال یا عشق قرار گرفته است. حال اگر اشعار بر مبنای این رموز استخراج شوند آنچه در فرارویمان قرار می گیرد چیزی نیست مگر رساله های شوق العشق و شوق الجمال. تنها یک نکته باقی می ماند و آن اینکه، برای دو رمز "حق" و "کمال" مدخلی نمی یابیم و نمی توانیم ادعا کنیم که فیض شوق الحقی و شوق الکمالی داشته است. برای رفع این اشکال، استاد ارجمند و محقق گرانمایه نجیب مایل هروی بر این باور است که استعمال حق و عشق، جمال و کمال به جهت بار معنایی

می توانند در اینجا به جای هم قرار گیرند و معنای متناظری داشته باشند. این مطلب را با توجه به عدم تصریح مؤلف و کاتب می توان پذیرفت.

نسخه ای از قصاید دهر آشوب را آقای محمّد مشکوه معرفی می کنند که حائز اهمیت است. این نسخه به سال ۱۰۹۱ - در سال آخر زندگی فیض - کتابت شده و در تملک میرزا فخرالدین است. آغاز و انجام این نسخه چنین است:

آغاز / ایها المدعون للاسلام / ایها العابدون للاصنام

انجام / ختم کردم سخن دهر آشوب / بتمنای ظهور شه دین

کوتاه سخن آنکه، اگر مجموعه اشعار موجود فیض در کتابخانه ها مجددا با دیدی نسخه شناسانه مورد نقد و نظر قرار گیرد به احتمال بسیار زیاد می توان همگی آثار منظوم

فیض را از آنها برکشید و ارائه نمود. نسخه شماره ۳۲۱ کتابخانه سپهسالار شامل چند قصیده و چند مثنوی از فیض است که شاید همان قصاید و مثنویهای فراموش شده فیض باشد. امید آنکه، بار دیگر آقای مصطفی فیضی کاشانی با تلاشی دیگر آثار منظوم فیض را فراهم نمایند و با ساختار مورد نظر خود فیض آنها را به طبع برسانند.

ن . خ

نسخه های مستقل که با عنوان دیوان در فهرستهای خطی معرفی شده اند:

نسخ، ابن سید رکن الدین مسعود عقیل الدین الحسینی، ۱۰۸۵، ش ۹۳۷ ف، ملی ۴۷۷/۲ (شامل ۱۲۰۰۰ بیت) // نستعلیق چلیپا، ۱۰۹۰، کتابخانه شچدرین (لنینگراد) ش ۴۶۹

نسخه ها ۳۹۱/۱۰. آغاز/ ثنای حق تعالی نیم من - چون من سزای حق تعالی // نسخ، سده ۱۲-۱۱، کتابخانه فرهاد معتمد ش ۱۵۶، نسخه ها ۲۱۰/۳ (با عنوان: گلزار قدس) // نستعلیق، سده ۱۲، تملک آقای فیضی، دیوان علامه ملا محمّد محسن فیض ۹۱ (۱۲۰۰۰ بیت) // نسخ، ش ۵۵۸۲۶، مجلس ۱۷۰/۸ (قصاید، ۳۴۰۰ بیت) // نستعلیق، ش ۸۶۹، ملک ۶۹۳/۴ (با عنوان: گلزار قدس) // نسخ، ش ۲۴۵۵، ملی ۵۹۸/۵ // نستعلیق، ش ۳۲۱، سپهسالار ۵۲۰/۴ (قصیده و مثنوی ۱۳۵۰ بیت) // نسخ، احمد بن ملا حسین اصفهانی، ۱۲۱۰، ش ۴۱۳۴، مرعشی ۱۵۳/۱۱ (۶۵۰۰ بیت) //، محمّد بن ابراهیم بروجردی، ۱۲۱۵، تملک حسین شهنشاهی، الذریعه ۸۵۴ / (۳) ۹ (مالک این نسخه را چاپ کرده است) // نستعلیق، ۱۲۲۶، کتابخانه امیر المومنین ۱۹۴۲/۲، الذریعه ۴۲۶/۲۲ //

ص: ۲۲۸

شکسته نستعلیق، ۱۲۳۲، ش ۴۲۲، سپهسالار ۵۲۰/۴ (۲۷۰۰ بیت) //، سده ۱۳، ش (۴) ۴۸۱۸، ملک ۱۰۲/۸ (غزلها) //، ش (۳) ۷۵۹۰، دانشگاه تهران ۶۴۳/۱۶ (غزلها) //، ش (۱۱) ۵۵۴۰، ملک ۴۱۶/۸ // نسخ، محمد حسین بن محمد آقا،

۱۳۰۴، ش ۲۹۵۵، ملی تبریز ۶۲۸/۲ // نستعلیق، بی تا، ش ۲۵۹۶، ملی تبریز ۶۲۵/۲ //

، تملک عبد الحسین بروجردی (مشهد)، الذریعه ۲۱۸/۱۸.

اشعار پراکنده فیض در مجامیع و جنگها

نستعلیق، ۱۰۹۱، تملک فخرالدین نصیری، محمد مشکوه، مقدمه المحجّه البيضاء ۳۵/۲ (قصاید) //، سده ۱۱، سنا ش (۵۳) ۳۸۹، نسخه ها ۵۷۸/۷ //، حسین مفتاح

ش (۹) ۷۱۰، نسخه ها ۱۳۲/۷ //، تملک آقای بهنیا، دیوان علامه محمد محسن فیض، ۹۳ (رباعیات و یک مثنوی) //، سده ۱۲، ش (۱۱) ۵۱۰۹، ملک ۲۰۷/۹ // نستعلیق، سده ۱۳-۱۲، ش ۱۶۴۹، فیضیه ۱۱۰/۳ //، عبدالعظیم بن محمد حسن رشتی، ۱۲۱۳، ش (۱۸) ۷۷۷، ملک ۱۷۵/۵ // شکسته نستعلیق، ۱۲۶۸، ش ۵۱۴۴، مجلس ۱۸۱/۲۱ // نسخ، سده ۱۳، ش (۷) ۵۹۲۶، ملک ۱۰۸/۹ // نستعلیق، ش (۲۰) ۳۱۲۰،

مجلس ۵۶۲/۳ (منتخب غزلیات و رباعیات) //، ش (۴) ۷۵۹۰، دانشگاه تهران ۶۴۳/۱۶ (رباعیات) //، بی تا، تملک ملا عبدالباقی مرقوم، دیوان علامه محمد محسن فیض ۹۳ (غزلیات) //، ش (۱۱) ۵۱۰۹، ملک ۲۰۷/۸.

ن. چ

- بمبئی: بی نا، ۱۳۰۰ ق (سنگی) // به کوشش اسدالله شهنشاهی. - تهران: بی نا، ۱۲۴۸، ۱۳۰۸ ق. ۲۰۰ ص (سنگی)؛ ۱۳۵۷ ق. ۱۷۸ ص (سنگی)؛ ۱۳۳۷. ۸۱۵ ص // - تهران: کتابفروشی میر کمالی، ۱۳۷۸ ق. ۲۱۶ ص // - تهران: شمس، ۱۳۳۸. ۷۱۵ ص // به کوشش محمد پیمان، با مقدمه محمد علی صفیر. - تهران: پیمان، ۱۳۵۳، ۱۳۶۶، ۱۳۷۰، ۱۳۷۲. و +

۴۱۹ ص // به کوشش مصطفی فیضی کاشانی. - تهران: اسوه، ۱۳۷۱. ۳ ج.

[۸۰]

الثالی

عنوان دیگر: A. الثالی المستخرجه B. الثالی المخزونه

فیض کاشانی کتاب الکلمات المکنونه را در علوم اهل معرفت و حقایق اصول دین با

ص: ۲۲۹

دلایل فلسفی و عرفانی در صد کلمه به سال ۱۰۵۷ تحریر کرده است، سپس به سال ۱۰۵۹ چهل کلمه از آن را برمی‌گزیند و با استشهاد به آیات قرآن و احادیث ائمه و اشعار شاعران فارسی رساله‌ای را به رشته تحریر می‌آورد و آن را اللثالی می‌نامد. او در پایان رموزی را که در آن برای شاعرانی چون سنائی، حافظ، سعدی، شبستری، بابافغانی و... به کار برده است، آشکار می‌کند. کلمه اول آن در جمع بین امتناع و امکان رؤیت و معرفت؛ کلمه آخر در تمییز فرقه‌های ناجیه از هالکه.

یکم [۱۹]؛ دوم [۶۳]؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۴۷۷؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۲۵۷/۱۸.

آغاز/ الحمد لله الذی منه المبدأ و الیه المعاد عرفت بجمعه بین الاضداد...

انجام/ وجعلها لی نورا یسعی بین یدی و یمینی ربنا اتمم لنا نورنا واغفر لنا انک علی کل شیءٍ قدیر.

ن. خ

نستعلیق، نجات، ۱۰۷۳، ش (۱) ۷۲۸۵، مرعشی ۷۴/۱۹ //، سید علی نقی بن نورالدین محمد گیلانی، ۱۰۸۵، ش (۲۰) ۱۰۳۹، فیلمها ۵۶۱/۱ // نسخ، ۱۰۸۶، ش (۱) ۶۰۹۴، مرعشی ۱۰۱/۱۶ // نستعلیق، ۱۰۸۸، ش (۱۰) ۲۵۶، ج، الهیات تهران ۱۹۴/۱ //، سده

۱۱، ش (۱۰) ۵۲۷۹، مجلس ۱۰۳/۱۶ // نسخ، محمد یوسف بن محمد علی، ۱۱۰۵، ش (۱) ۸۹۴۴، مرعشی ۱۱۴/۲۳ //، ۱۱۱۱، ش (۱۱) ۲۹۳، ج، الهیات تهران ۱۹۹/۱ (ناقص) // نستعلیق، عبدالکریم بن شیخ بدر، ۱۱۱۴، ش (۵) ۱۴۲۷، الهیات مشهد ۵۷۳/۲ // تعلیق، محمد باقر بن محمد جعفر اصفهانی باغانی، ۱۱۲۳، مشکوه ش ۱۰۳۸، دانشگاه

تهران ۳۴۴/ (۱) ۳ // نسخ، محمد بن ابوالقاسم الرکن، ۱۱۵۶، ش (۱) ۵۸۱۷، مرعشی ۲۰۳/۱۵ // نستعلیق، سده ۱۳-۱۲، ش (۱) ۴۴۴۱، دانشگاه تهران ۳۴۰۲/۱۳ (A) // نسخ، محمد ابراهیم بن محمد خلیل هرنجی، ۱۲۵۰، ش (۱) ۱۶۳۹، ملی ۲۱۴/۱۰ //، ۱۲۵۵،

ش ۶۵۴۶، سپهسالار ۴۶۸/۵ //، عزیزالله بن میرزا اسماعیل خرقانی، ۱۲۶۳، ش (۴)

۲۰۵۶، مرعشی ۶۶/۶ // نسخ و نستعلیق، ۱۲۷۱، ش (۲) ۴۱۸۵، دانشگاه تهران ۳۱۵۲/۱۳

(A) // نستعلیق، محمد علی، ۱۲۷۷، ش (۱) ۳۴۱۱، مجلس ۱۲۷۵/ (۳) ۱۰ // نسخ و نستعلیق، صالح حسینی، ۱۲۸۴-۵، ش (۱۲) ۱۲۱۶۷، آستا ۹۰/۱۰ // نسخ، محمد حسن،

۱۲۸۹، کک. لس آنجلس ش ۹۸۰ M، نسخه‌ها ۳۳۴/۱۲ و ۱۱ (B) //، مالکیت ۱۲۹۴، ش (۲) ۲۵۵۹، ملی ۴۷۹/۱۲ //، نایب الصدر، ۱۲۹۷، ش (۲) ۱۴۱۸، دانشگاه تهران ۹۰/۸

// نستعلیق، سده ۱۳، ش ۶۵۴۷، سپهسالار ۴۶۸/۵ //، تملک میرزا عبدالحسین نایب

الصدر، ش ۱۵۱۲، مرعشی ۳۱۵/۴ //، محمّد حسن بن محمّد علی، ۱۳۰۳، ش (۲) ۱۱۲۴۰، آستا [رویت] // نستعلیق، گویا از کلهر، حسین مفتاح ش ۱۴۴۹، نسخه ها ۲۱۵/۷ //، احمد صفائی خوانساری، ۱۳۴۱، ش (۳) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۷۹ //، بی تا، ش (۲) ۱۲۱۲، هزار و پانصد ۳۵۶ // تملک شیخ علی اکبر نهاوندی در مشهد، الذریعه ۲۹۷/۱۸.

ن. چ

-. بمبئی: بی نا، ۱۲۹۶ ص (سنگی) // -. تهران: بی نا، ۱۳۷۱ ق. (سنگی).

[۸۱]

اللّب

عناوین دیگر: A

لب القول فی معنی حدوث العالم B حدوث العالم

مؤلف، حدوث و قدم عالم را به روش فلسفی با عناوین "تمهید، فصل واصل" مورد بحث قرار می دهد و در پاره ای از مباحث آن به آیات و احادیث نیز استشهاد می کند.

یکم [۲۶]؛ دوم [۵۱]؛ لولوه ۱۲۵؛ کشف الحجب ۴۷۸؛ فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۲۸۸ و ۲۸۲/۱۸؛ ۲۹۵/۶.

آغاز/ حمدا لمن کان لم یزل بلا زمان ولا مکان و الان کما علیه کان والصلاه علی من کان...

انجام/ فقد کمل لب القول فی معنی الحدوث... فهو اکثر من ان یحصی...

ن. خ

نستعلیق، سده ۱۱، ش (۱) ۳۴۰۹، مجلس ۱۲۶۸ / (۳) ۱۰ // [نسخ]، محمّد ابراهیم بن محمّد قاسم بن شمس الدین طالقانی، ۱۱۴۰، تملک کتابخانه بروجردی در نجف، الذریعه ۲۸۲/۱۸ //، سید حسین بن نورالدین جزائری، تملک صالح جزائری، الذریعه ۲۸۲/۱۸

// نستعلیق، محمّد برهان، ۱۲۲۱، آخوند همدان ش (۵) ۶۴۶، رشت و همدان ۱۴۲۳ (B) // نسخ، حاجی بابای سمنانی، ۱۲۲۷، لس آنجلس (۳) ۱۱۱۳ (M)، نسخه ها ۷۱۲/۱۲ و ۱۱ (B)

//، احمد بن عبدالقادر تبریزی، ۱۲۶۱، ش (۳) ۹۳۵، مرعشی ۱۱۹/۳ (A) // شکسته نستعلیق، علی اکبر بن محمّد کریم طیب سالیانی، ۱۲۶۶، ش ۵۹۰۰ ضمیمه ۵۰۸، آستا

ص: ۲۳۱

فیض این رساله را به درخواست فرزندش علم الهدی به سال ۱۰۴۱ نگاشته است و در آن از چگونگی علم خداوند به جزئیات و کلیات اشیاء و آنچه معقول و محسوس است به اختصار بحث می کند. وی آن را از نفیس ترین مؤلفات خویش بر می شمارد. شیخ احمد احسائی شرحی بر این کتاب نوشته است.

یکم [۲۵]؛ دوم [۵۲]؛ لولوه ۱۲۵؛ کشف الحجب ۴۷۸؛ فوائد ۶۳۵؛ ایضاح ۳۹۸/۲؛ الذریعه ۳۲۲/۱۵؛ ۲۷۹ - ۲۷۸/۱۸.

آغاز/ بسمله. الذی لا تغرب عن علمه مثقال ذره اما بعد فیقول الفقیر... هذا لباب الکلام فی الاشاره الی کیفیه علم الله...

انجام/ فلیطلبه من کتابنا الموسوم بعین الیقین فان فيه اسراراً لا یحتملها الا کثرون ولا یمسها الا المطهرون.

ن . خ

نستعلیق، سده ۱۱، ش (۲) ۳۴۰۹، مجلس ۱۲۶۹ / (۳) ۱۰ // ، ش (۴) ۱۷۸۷، ملک ۳۶۴/۵ // یا نسخ، سده ۱۱، ش (۳) ۲۰۶، مجلس ۷۳/۲۲ // ، شیخ عبدالکریم

بن شیخ بدر، [۱۱۱۴]، ش (۷) ۱۴۲۷، الهیات مشهد ۵۷۴/۲ // نسخ، ۲۸ - ۱۱۲۴، ش (۱۱) ۱۴۳۹، ملی ۴۷۱/۹ (B) // شکسته نستعلیق، نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی، ۱۱۴۰، ش (۴) ۳۸۱۸، مجلس ۱۸۴۲ / (۴) ۱۰ // تملک مدر سید بروجردی، ۱۱۴۰، الذریعه ۲۷۹/۱۸ // نستعلیق، سده ۱۲، ش (۴) ۷۱۱، مدرسه نمازی خوی ۳۸۴ (A) // ، علی اصغر بن ملا خلیل اردبیلی، ۱۲۲۲، ش (۷) ۱۴۳۰، مرعشی ۲۱۵/۴ // نسخ، محمد جعفر بن

محمد صادق هرندي، ۱۲۳۶، ش (۳) ۹۲۱، فيضيه ۳/۳۹ //، احمد بن عبدالقادر تبريزي، ۱۲۶۱، ش (۲) ۹۳۵، مرعشي ۳/۱۱۹ (۱۲۹۰)، // (B)، ش (۵) ۱۴۰۱، مرعشي ۴/۱۷۵ (B) //، علي تقی بن محمد حسن رضوی، ۱۲۹۰، ش (۱) ۲۴۲۶، ملی ۱۲/۲۲۸ // شکسته نستعلیق، سده ۱۳، ش (۲) ۲۱۶۷، ملی ۵/۲۳۷ // نسخ، سده ۱۴، ش (۵) ۵۹۶۲،

آستا [رویت] //، [بی تا] // تملک شيخ عبدالحسين حلی نجفی، الذریعه ۱۸/۲۷۸ // تملک شيخ صالح جزائری، الذریعه ۱۸/۲۷۸ // تملک ملا محمد علی خوانساری، الذریعه ۱۸/۲۷۹.

شرح

شرح رساله العلم = شرح رساله علمیه / احمد بن زین الدین احسائی.

شارح در مقدمه می گوید: در مساله علم و علم باری تعالی مباحثات زیادی بین علما و حکما وجود دارد و مردم اطلاعات این مسائل را از کسی می گیرند که از خاندان رسالت نیستند و فقط به گفتار ایشان بسنده می کنند.

من هم از دیرباز به این مساله کشیده شده بودم و همواره به فکر بودم تا آنکه دست تقدیر مرا به اصفهان کشاند و در سال ۱۲۲۸ رساله علم فیض را که برای فرزندش علم الهدی نگاشته بود به دستم رساند. آن را به نیکوترین وجه ای نگارش کرده بود. پس از مطالعه به خواهش میرزا باقر نواب تا حد ممکن به شرح و توضیح مطالب آن پرداختم. الذریعه ۱۵/۳۲۲.

آغاز/ بسمله و به نستین، الحمد لله رب العالمین والصلوه والسلام علی محمد وآله الميامین العاقلین...

انجام/ ولا حول ولا قوه الا بالله العلی العظیم وصلی الله علی محمد وآله الطاهیرین.

ن . خ

نستعلیق، ۱۲۲۴، دانشگاه اصفهان ش (۲) ۳۲۳، نسخه ها ۱۲/۹۴۰ و ۱۱ //، ۱۲۳۰، ش (۱۷) ۷۴۲، ملک ۵/۱۶۴ //، عبدالله بن محمد تبریزی، ۱۲۳۴، ش (۲) ۱۰۶۸، ملی

۶۳/۹ // نسخ، اسماعیل زنوزی، ۱۲۳۷، ش (۴) ۶۷۱، مدرسه نمازی خوی ۳۶۵ //، [۱۲۴۰]، ش (۸) ۷۵۵، ملی ۸/۲۱۸ // نستعلیق، حسن عظیم آبادی، ۱۲۵۱، ش (۵) ۶۰۶۶،

ملک ۹/۱۳۰ // نستعلیق، ۱۲۵۶، ش (۱) ۱۴۰۶، الهیات مشهد ۲/۵۴۹ // نسخ، سده ۱۴ -

۱۳، ش (۳) ۳۰۲۸، ملک ۶/۱۹۰ // تملک عبدالهادی بن میرزا محسن فضلی در بصره، الذریعه ۱۱/۲۱۸.

لَبَّ الْحَسَنَات

مجموعه دعاهای کوتاه را که انسان می تواند در روز، شب، هفته و ماه از آنها بهره معنوی ببرد گرد آوری کرده است. فیض این اثر فارسی را در صفر ۱۰۷۳ به خواهش شاه عباس دوم صفوی فراهم آورده است. عناوین ابواب عبارتند از: باب اول: در اوراد متکرره؛ باب دوم: در اوراد ایام هفته؛ باب سوم: در ادعیه ماهها.

یکم [۴۵]؛ دوم [۹۴]؛ لولوه ۱۲۴؛ فوائد ۶۳۶؛ الذریعه ۲۸۶/۱۸.

آغاز/ مَتَّ خدای را عَزَّ و جَلَّ که دعای بندگان را می شنود و ندای ایشان را به عَزَّ اجابت می رساند.

انجام/ این بود آنچه ذکر آن در این مساله موعود بود، والحمد لله والصلاه علی رسول الله.

ن. خ

نسخ، سده ۱۱، ش (۱) ۱۰۳۴۷، مرعشی ۲۸۹/۲۶ //، ش ۸۲۳۶، مرعشی ۱۹۵/۲۱ //، بی تا، اهدایی مشکوه ش ۹۳۲، دانشگاه تهران ۱۲۳/۱ //، تملک

مولوی حسن یوسف در کربلا، الذریعه ۲۸۶/۱۸.

المحاكمه بين الطائفتين من المؤمنين

عنوان دیگر: A

المحاكمه

مؤلفین رساله را ظاهراً در جواب پرسشهایی نگاشته که از او در امتیاز بین دو فرقه اسلامی، یکی منسوبان به علم و دیگری منسوبان به زهد و عبادت مطالبی خواسته

ص: ۲۳۴

بودند، نگاشته است. وی بر این باور است که اهل علم، ریاضیات نفسانی می کشند به فکر و تعلم و خشوع. و اهل زهد ریاضات بدنی می کشند به ذکر و تهجد و رکوع. لیکن اهل علم، اگر به علم خود منتفع شوند، فاضلتراند از اهل عبادت.

فیض در این رساله دیدگاههای خود را درباره اختلاف فکری مهمی که در جامعه دینی آن روز ایران بوده بیان می کند. این اختلاف میان اهل ظاهر و باطن بوده، آنها با

نگاشتن کتابها و رساله هایی چند علیه یکدیگر تبلیغ می کردند تا جایی که این منازعات

در کوی و بازار و سر منبر ادامه می یابد و گروهی از این آشفته بازار منفعت طلبی می کنند. فیض می کوشد تا عیوب این دو دسته را بیان کند و در عین تایید عرفان، حرکات زشت و بی مایه صوفیه و کارهای نادرست آنها را در عبادت سازی بیان نماید. وی در این رساله به این نکات اشارات می دهد.

هرگاه از طایفه ای که منسوب به فرقه ای از اهل حق باشند، حرکاتی چند ناپسندیده مشاهده شود، نباید همه آن فرقه را به بدی منسوب ساخت چه در هر فرقه خوب و بد می باشد، خصوصاً این دو فرقه که اکثر افراد از ایشان نیستند بلکه خود را به ایشان شبیه

ساخته اند، تا معزز باشند و مال و جاه بیابند، اگر کسی به دیده بصیرت نظر کند می بیند که اکثر قصد قربت در تحصیل کمال ندارند، قومی به مزخرفاتی که آموخته اند خود را کامل می دانند، بلکه از علما می شمزند، از عقاید ایمانی و ارکانی دینی به اسمی و رسمی قناعت کرده و با این حال گاهی در صدد طعن یکدیگر برمی آیند، و گاهی دیگران را هدف تیر طعن می نمایند و زهر قهر بر جراحت سینه مجروحان می باشند...

و باید دانست که امور شنیعه که از جهال این دو طایفه صادر می شود بسیار است، لیکن هیچ کدام به حدی نمی رسد که موجب تکفیر و جواز لعن شود، بلکه هر دو بر ایمان خود باقی اند، و غیبت ایشان جایز نیست مگر در فسقی که تظاهر به آن کنند.

مؤلف برای اثبات ادعای خویش، احادیثی از کتاب کافی نقل می کند و در خاتمه برای تعیین راههای سلوک به کتابهای دیگرش چون زاد السالک، ترجمه الشریعه و "الفت نامه" حواله می دهد.

کشف الاستار ۲۰۳/۳؛ الذریعه ۱۳۵/۲۰؛ ده رساله ۹۷.

آغاز/ بسمله... اما بعد: سؤالی چند کرده بودند و محاکمه خواسته بودند، میان دو فرقه از اهل اسلام، یکی منسوب به علم و معرفت...

انجام/ و کیفیت سلوک راه حق را از رساله ای چند که درین باب نوشته ام بطلبند، مثل زاد السالک و ترجمه الشریعه والفت نامه و غیر آن... ظاهرا و باطنا.

ن. خ

نسخ، محمد هادی بن مرتضی (برادر زاده فیض)، ش (۴) ۸۲، مرعشی ۱۰۱/۱ //، سده ۱۱، تملک اصغر مهدوی ش (۴) ۵۱۰، نسخه ها ۱۲۱/۲ //، محمد بن مرتضی، ۱۱۰۷، تملک سید مهدی بن اسماعیل صدر (کاظمی)، الذریعه ۱۳۵/۲۰ //، اسدالله الحسینی بن ابی المعالی، ۸ - ۱۱۲۴، ش (۳) ۱۴۳۹، ملی ۴۶۵/۹ //، سید احمد صفائی خوانساری، ۱۳۴۱، ش (۹) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۸۰ //، تملک حاج حسین پنه چی (همدان)، نسخه ها ۳۸۱/۵.

ن. چ

به اهتمام محمد تقی دانش پژوه در مجله دانشکده ادبیات - تبریز: دانشگاه تبریز، [۱۱۸/۹] مقالات فارسی ۵۸۶۷ // به اهتمام رسول جعفریان در ده رساله - اصفهان: کتابخانه عمومی امام امیر المومنین، ۱۳۷۱. صص ۱۱۲ - ۹۵.

[۸۵]

المحاكمه بين الفاضلين

عنوان ديگر: A

التفقه في الدين

رساله ای است در بیان معنی تفقه در دین و اینکه آیا اجتهاد در احکام لازم است یا خیر؟ مؤلف گفتار شیخ حسن عاملی صاحب معالم الاصول را در این موضوع نقل

می کند و اعتراض یکی از فضلا را بر او می آورد. پس از آن بین آنها به محاکمه و قضاوت

ص: ۲۳۶

می نشیند.

یکم [۸۰]؛ دوم [۵۴]؛ أمل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۹؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۱۳۶/۲۰.

آغاز/ الحمد لله رب العالمین... هذه رساله فی تحقیق معنی التفقه فی الدین اوردنا فیہ کلام بعض المحققین...

انجام/ یخرجهم من الظلمات الی النور ویهدی من یشاء الی صراط المستقیم والحمد لله رب العالمین...

ن. خ

نسخ، علم الهدی [نسخه با نسخه فیض مقابله شده است]، ش ۳۱۹۳، مرعشی ۱۵ - ۴۱۴/۸ //، ۱۰۵۹، ش (۵) ۲۶۵، گلپایگانی

۲۳۱/۱ //، محمد اسماعیل بن محمد ابراهیم

اصفهان، ۱۱۲۶، ش (۸) ۱۶۸۸۴، آستا [رویت] //، ۱۲۹۰، ش (۱۰) ۱۴۰۱، مرعشی ۱۷۷/۴ //، محمد حسن بن محمد علی،

۱۳۰۳، ش (۵) ۱۱۲۴۰، آستا [رویت] // تملک کتابخانه آقای خوانساری، الذریعه ۱۵۳/۱۱.

[۸۶]

المحجّه البیضاء فی احیاء الاحیاء

عنوان دیگر: A

احیاء الاحیاء

کتاب احیاء علوم الدین از مهمترین و ارزشمندترین نگاهشته های ابو حامد غزالی متوفای ۵۰۵ ه. ق. است. وی پس از آنکه تدریس در نظامیه و مجالستِ امرا و ندیمان و صاحب منصبان دولتی را رها کرد، بار سفر به سرزمینهای شام، بیت المقدس و حجاز را بست. در سال ۴۹۸ مناسک حج را به جای آورد و به طوس بازگشت. ارمغان او از این سفر، کتاب گران سنگ احیاء العلوم بود. غزالی این اثر را بدان سبب نوشت که می دید بر

بسیاری از عالمان دینی عصرش - که می بایست ورثه انبیا باشند - شیطان کمند انداخته و آنان را مقهور خود ساخته، این دانشمندان شیطان زده، چنان به مردم وانمود می کنند که

گویی علم چیزی نیست جز فتوای احکام، جدل و مناظره - برای از میان برداشتن دشمنان

ص: ۲۳۷

- و سخنان بی ارزش آراسته برای فریب و اغوای عوام مردم. او بر این باور است که علمی

که صالحان سلف بدان می پرداختند و خداوند بزرگ آن را فقه و حکمت و علم و نور و هدایت خوانده، متروک و مهجور افتاده است. لذا مصمم می شود که کتابی در زنده کردن مجدد علوم دین بنگارد. که ماحصل آن احیاء علوم الدین است.

این اثر چه در دوران غزالی و چه پس از آن در میان دانشمندان کشورهای اسلامی رواج یافت. تلخیصهای چندگانه ای که دانشوران نامور مسلمان از آن کرده اند، یا شرح و

تفسیرهای فراوانی که بر آن نوشته اند همه حاکی از بزرگی و عظمت کار سترگ فخر رازی است. هرچند بر آن خرده گیریها و اشکالاتی از سوی بزرگان وارد شده امّا از بزرگی و رواج آن هرگز کاسته نشده است. فیض کاشانی بر آن شد تا احیاء علوم الدین را بار دیگر احیاء و یا تهذیب کند و با آرای کلامی و روایات مأثور شیعی بیامیزد و از اعتقادات معارض بپیراید. و آن را در جامه ای نو، در خورد جامعه ای شیعی سازد و بر آن نام المحجّه البيضاء فی تهذیب الاحیاء بگذارد و به شیعیان عرضه کند.

فیض در مقدمه المحجّه در سبب احیاء خویش چنین می گوید:

پس، از خداوند سبحان در آنچه به انجامش مایلم، درخواست خیر و خوبی می کنم

و آن نگاشتن کتابی است در تهذیب کتاب احیاء علوم الدین که از نوشته های ابو حامد محمد غزالی طوسی است. این کتاب در همه اقطار مانند خورشید در نیمروز مشهور و شناخته شده است و مشتمل بر علوم دینی مهمی است که برای جهان آخرت سودمند می باشد و پای بندی به آنها می تواند مایه رستگاری و رسیدن به درجات عالی اخروی شود، افزون بر اینها از حسن بیان و شیوایی نگارش و زیبایی ترتیب و تدوین برخوردار است، امّا چون غزالی به هنگام تالیف آن بر مذهب عامّه بوده و هنوز شیعه نشده، و این سعادت را خداوند در اواخر عمر به او ارزانی داشته است - چنان که آن را در کتاب سرّ العالمین اظهار کرده و ابن جوزی این امر را گواهی داده است - به همین سبب یکی از ارکان مهم ایمان را فرو گذاشته و آن را در این کتاب ذکر نکرده است. این رکن اساسی عبارت از شناخت امامان معصوم - علیهم السلام - است که پیامبر خدا تمسّک به آنها و قرآن را سفارش فرموده است. و نیز بسیاری از مطالب آن بویژه آنچه در بخش عبادات آمده مبتنی بر اصول نادرست عامّه و از بدعتها و ساخته های فاسد فرقه گرایان و هواپرستان است. همچنین بیشتر اخباری که در آن کتاب نقل شده به کسانی اسناد داده شده که به دروغگویی و افترا بر خدا و

پیامبرش مشهورند و هیچ اعتمادی بر گفته های آنان نیست...

از این رو لازم دیدم آن کتاب را از آنچه مایه عیب و زشتی آن است پاک کنم و تمام مطالب آن را بر اصولی محکم استوار سازم که شک و تردید در آن راه نداشته باشد، و در برخی از بابهای آن روایات مناسب هر باب را که از اهل بیت - علیهم السلام - و پیروان آنان نقل شده و از اسرار و حکمی است که به آنها اختصاص دارد بر آن بیفزایم، و بعضی از مباحث آن را با منظم کردن مطالب و حذف زواید خلاصه کنم تا رغبت خوانندگان به مطالعه آن افزون شود. همچنین لازم دیدم برخی از بابهای طولانی آن را به فصلهای کوتاهتر تقسیم کنم تا موجب خستگی مطالعه کنندگان نگردد، بی آنکه در ترتیب ابواب و فصول آن تغییری ایجاد کنم و چیزی از آنها را مقدم یا موخر بدارم.

و نیز تا حدّ ممکن در بیان الفاظ و عبارات آن تصریف نکرده ام زیرا عبارات آن در نهایت خوبی و استحکام است.

فیض در المحجّه هیچ تغییری در ترتیب ابواب کتابهای احیاء علوم الدین نداده است جز اینکه در ربع عادات به جای "آداب السماع والوجد" کتاب طولانی و پر حجم "آداب الشیعه و اخلاق الامامه" را نشانده است. چرا که سماع و وجد را از مذهب اهل بیت -

علیهم السلام - نمی داند. همچنین، گرچه نام کتاب قواعد العقاید - کتاب دوم از ربع عادات - را بر جای نهاده و به جای آن، کتاب دیگری نشانده است، اما در مضمون کتاب

بیشترین تصرّف را نموده است و جز اندکی از سخنان غزالی در باب اوصاف علم کلام و رویکرد تدریجی به ارشاد خواص و عوام، بقیه کتاب را موافق عقاید شیعه امامیه نگاشته

است و در جایی که غزالی خواننده را برای دانستن حداقل لازم اعتقادات حق و ادله آنها

به الرّساله القدسیه و کتاب الاقتصاد فی الاعتقاد خود ارجاع می دهد، فیض به عوض آنها از دو کتاب خویش، منهاج النّجاه و علم الیقین نام می برد و خواننده را به خواندن آنها اشارت می کند.

از اینها که بگذریم، سبک فیض در بازنویسی بقیه کتاب احیاء علوم الدین چنین است که گاهی نکته مهمی را که با آن موافق نبوده، ابتدا از غزالی آورده و آنگاه خود با ذکر اقول به ردّ و تصحیح آن پرداخته است و یا نکته صوابی را پس از اقول، بسط داده و از طریق شیعه مؤیداتی برای آن آورده است. در کثیری از موارد هم عباراتی را که نمی پسندیده و

درست نمی دانسته از میان دیگر عبارات بیرون برده و بدین کار اشارتی نکرده است. همچنین است حذف پاره ای از روایات وارده از طریق اهل سنت و حکایات و اقوال

مأثوره از صالحان سلف و یا افزودن و کاستن فصلی بندرت. از آن طرف، افزودن روایاتی از منابع امامیه، امری است که در جمیع کتابهای چهل گانه بدان اهتمام تمام داشته است.

در همه کتابها، بخصوص در ربع عبادات و عادات، احکام فقهی را موافق فقه شیعه و فتاوی خویش نگاشته و اغلب نصوص وارده از ائمه شیعه - علیهم السلام - را به صراحت ذکر کرده است. امّا در اسرار عبادات، تقریباً بی هیچ بیش و کمی، همه آنچه را غزالی آورده با تصویب آورده است. کوتاه سخن آنکه، دست کم سه چهارم المحجّه البيضاء عیناً همان است که در احیاء علوم الدین آمده است و اگر تصرّفی رفته است در ربع باقی است. (قصّه اهل معرفت، ۷ - ۵)

کتاب المحجّه در هفتاد و سه هزار بیت به سال ۱۰۴۶ به پایان رسید.

یکم [۱۴]؛ دوم [۶۴]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۳؛ روضات ۹۱/۶؛ کشف الحجب ۴۳۹؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۴۴۲/۲؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۱۴۵/۲۰.

ربع عبادات

آغاز/ بسمله. حمدا لله تعالی اولا حمدا کثیرا... واستخیره سبحانه ثالثا فیما انبعث له عزمی من تحریر فی کتاب تهذیب احیاء علوم الدین من...

انجام/ هذا اخر کلام فی کتاب ترتیب الاوراد وتفصیل احیاء اللیل و بتمامه تمّ ربع العبادات من المحجّه البيضاء فی تهذیب الاحیاء و يتلوه ان شاء الله فی ربع العادات کتاب آداب الاکل...

ن . خ

نستعلیق، مقصود گلپایگانی، ۱۰۴۲؟، ش ۵۷۹۷، مجلس ۲۲۷/۱۷. (نسخه را فیض دیده و حاشیه زده است) // نسخ، عبدالرزاق بن عبدالفتاح بن عبداللطیف قاری، ۱۰۴۵، ک. آیه الله زنجانی ش ۴۴، آشنایی با ۲۰۵/۱ //، ۱۰۶۱، ش ۱۱۵۴۴، آستا [رویت] //، زمان

مولّف، ش ۳۱۰، فیضیه ۲۲۹/۱ //، رمضان بن علی کاشانی، ۱۰۹۸، ش ۵۵۲، مرعشی ۱۵۳/۲ //، [سده یازدهم]، ش ۷۹۵۴، مرعشی ۲۸۹/۲۰ //، ۱۱۰۰، ش ۷۴۵۳، مجلس ۴۳۰/۲۵ //، ۱۱۱۴، مشکوه ش ۱۰۵۳، دانشگاه تهران ۶۷۷/ (۱) ۳ //، علی

اکبر بن خلیل الله حسینی کاشانی، ۱۱۱۳، ش ۲۶۶۲، سپهسالار ۵۲۱/۵ //، شمس الدین

بن عبدالله ماهاني، ۱۱۳۹، ش ۵۲۷، ملی فارس ۱۲۱/۲ //، احتمالاً کتابت محمد مقيم بن محمد صالح ملقب به صفار زاده، ش ۱۶۶۴، فيضيه ۲۲۹/۱ //، سده ۱۳، ش ۱۱۵۵، ملی

۱۴۵/۹ //، ش ۳۸۳، مدرسه امام عصر شيراز ۱۲۷.

ربع العادات

آغاز/ بسملة. الحمد لله الذي احسن تدبير الكائنات فخلق الارض و السموات و انزل الماء الفرات... اما بعد فان مقصد ذوى الالباب لقاء الله سبحانه بدار الثواب و لا طريق للوصول...

انجام/ وليكن هذا اخر الكلام فى كتاب اخلاق الامامه و آداب الشيعة وبتمامه تم

ربع العادات من المحجّه البيضاء... و ظاهرا و باطنا.

ن . خ

نسخ، احتمالاً- به خط مؤلف (با تملك علم الهدى)، ش ۷۴۵۴، مجلس ۴۳۱/۲۵ //، عبدالرزاق بن عبدالفتاح الاديب الشهير بالقارى، ۱۰۶۱، ش ۱۷۲۶، مسجد اعظم ۴۰۳ //،

ملا- رمضان بن على كاشاني، ۱۰۹۸، تملك شيخ هادى كاشف الغطاء، الذريعه ۱۴۵/۲۰ //، سده ۱۱، ش ۸۳، الهيات تهران ۷۹۷/۱ //، ش (۱) ۵۹ - ۶۳۵۰، آستانه مقدسه

۱۶۲ //، دانشگاه لس آنجلس ش ۱۳۰۱ M، نسخه ها ۳۴۳/۱۲ و ۱۱ //، ۱۱۰۰، ش ۷۴۵۳، ملی ۴۳۰/۲۵ //، جمال الدين اسحاق، ۱۱۰۱، ش ۵۷۸۱، مجلس ۲۱۶/۱۷ //، ۱۱۰۱، ش ۷۴۵۲، ملی ۴۳۰/۲۵ //، محمد بديع بن محمد رضى،

۱۱۰۲، ش ۳۷۳۱، مجلس ۱۷۱۲/ (۴) ۱۰ //، مقابله با نسخه مؤلف توسط محمد نورالدين (برادر زاده فيض)، ش ۳۵۳۸، مرعشى ۳۳۳/۹ //، ۱۱۲۷، ش ۷۳۸۴، سپهسالار

۵۲۱/۵ //، على نقى بن محمد حسيني دهدشتى، ۱۱۸۱، ش ۹۵۹۸، مرعشى ۳۲۹/۲۴ //، محمد محسن بن محمد على، سده ۱۲ - ۱۱، ش ۴۸، الهيات تهران ۷۹۷/۱ //،

محمد رضا حسيني، ش ۵۵۳، مرعشى ۱۵۴/۲.

ربع المهلكات

آغاز/ بسملة. الحمد لله الذي تتحير دون ادراك جلاله القلوب والخواطر وتدهش فى مبادئ اشراق انواره الاحداق...

انجام/ هذا اخر الكلام فى كتاب ذم الغرور و بتمامه تم ربع المهلكات من المحجّه

ن . خ

نسخ، ۱۰۴۷، ش ۷۴۵۱، مجلس ۴۲۹/۲۵ //، خليل بن ركن الدين مسعود حسيني، ۱۰۹۰، ش ۵۵۴، مرعشي ۱۵۵/۲ //، ابوالقاسم، ۱۱۰۷، ش ۴۸۰۴، مجلس ۲۰۱/۱۳ //، سيد علي بن محمد حسيني، ۱۱۴۸، تملك سيد محمد بن خليفه، الذريعه ۱۴۵/۲۰ //، محمد صالح حسيني شوستري، ۱۱۴۹، ش ۱۵۲۵۸، آستا [رويت] //، سده ۱۲، حسين مفتاح ش ۹۴، نسخه ها ۲۸۲/۷۷ // نسخ ونستعليق، ش ۵۸۶۳، سپهسالار ۵۲۱/۵ // نستعليق، علي اصغر بن ملا محمد مقيم عليابادي نيشابوري، ۱۲۴۱، ش ۳۵۷۰، آستا

۴۶۵/۶ // نسخ، محمد بن حاجي ملا عبدالله بن محمد بيابانكي، ۱۲۶۱، مدرسه خيرات خان ش (۱) ۹، ف. رشت وهمدان ۱۷۷۷ //، علي عسكر هراتي، ۱۲۶۳، ش ۳۵۷۱، آستا ۴۶۵/۶ //، محمد بن احمد الموسوي، ۱۲۷۹، ش ۷۰۴۸، آستا ۴۶۵/۶ //، ۱۲۶۸،

مشكوه ش ۱۰۵۴، دانشگاه تهران ۶۷۷/ (۱) ۳ // نستعليق، سده ۱۳، ش (۳) ۴۹ - ۶۳۵۶،

آستانه مقدسه ۱۶۳ // نسخ، جعفر حسيني سبزواري، سده ۱۳، ش ۱۷۵۷۷، آستا [رويت] //، بي تا، ك. وزارت مطبوعات و ارشاد افغانستان GAL S I ۷۴۹، سلسله فهارس المكتبات الخطيه النادره ۲۳۲/۴ //، ش ۱۱۳۴۳، آستا [رويت] //، ش ۸۶۳۵، آستا ۴۶۵/۶.

ربع المنجيات

آغاز/ بسمله. نحمد الله الذي بتحميده يستفتح كل كتاب و يذكره كل خطاب... اما بعد فان التوبه عن الذنوب...

انجام/ تم كتاب ذكر الموت و ما بعده من المحجّه البيضاء في احياء الاحياء وهو الكتاب العاشر من الربع الرابع... والحمد لله رب العالمين.

ن . خ

نسخ، مؤلف، بي تا، ش ۷۴۵۵، مجلس ۴۳۲/۲۵ (تا آخر كتاب التوحيد والتوكل) //، ملا عبدالغفور بن مرتضى (برادر فيض)، تملك سيد محمد باقر حفيد، الذريعه ۱۴۵/۲۰ //، به دستور علم الهدى، بي تا، ش ۷۴۵۷، مجلس ۴۳۲/۲۵ //، ۱۱۳۲، ش ۱۵۲۶۵، آستا [رويت] //، عبدالمجيد بن محمد علي طباطبائي، ۱۱۳۴، ش ۵۰۶، گلپايگانی ۱۶۰/۲ //، احتمالاً سده ۱۲، ش (۳) ۱۱۹۵، گوهرشاد ۱۶۵۷/۳ //، حسن خوانساري، ۱۲۵۶،

ش ۵۶ ب، الهيات تهران ۶۵۵/۱ //، عبدالرحيم بن عبدالله بيارجندی، ۱۲۶۱، خيرات

خان ش ۳۶، ف. رشت وهمدان ۱۷۶۳ // شکسته نستعلیق، ۱۲۶۶، ش (۵) ۱۱ - ۶۴۳۴، آستانه مقدسه ۱۶۳ // نسخ، ۱۲۸۶،
مشکوه ش ۳۹۷، دانشگاه تهران ۶۷۸ / (۱) ۳ //،

ص: ۲۴۲

سده ۱۳، ش ۱۷۵۷۶، آستا [رویت] //، ش ۱۶۸۷۹، آستا [رویت] //، ش ۳۸۲، امام عصر شیراز ۱۲۷ //، مظفر علی بن مولانا عرب، ش ۱۷۲۱، مسجد اعظم ۴۰۳

//، ش ۱۰۲۲۵، آستا [رویت] //، بی تا، ش ۷۹۱۸، آستا ۴۶۶/۶ //، حسینیه شوشتریها ش ۷۲۸، نسخه ها ۸۰۹/۱۲ و ۱۱.

اجزاء نامشخص

ن . خ

نسخ، مولف، ۱۰۴۴، ش ۷۴۵۶، مجلس ۴۳۲/۲۵ //، جمال الدین اسحاق، ۱۱۰۱، ش ۵۸۲۴، مجلس ۲۴۱/۱۷ //، سده ۱۲، ش ۱۸۸۵، الهیات مشهد ۹۴۵/۳ //، ش ۷۶۶۰، دانشگاه تهران ۶۶۷/۱۶ //، ش (۱) ۱۱ - ۶۳۴۴، آستانه مقدسه ۱۶۳ // نستعلیق، قبل از ۱۲۵۲، ش ۳۲۴۹، عمومی اصفهان ۲۹۷/۱.

تهذیب

احیاء المحجّه البيضاء / ملا محمد علی بن محمد علی استرآبادی.

ن . خ

تملک شیخ محمد صالح مازندرانی حائری ساکن سمنان، الذریعه ۳۲/۲۶.

ترجمه

نماز راهی روشن در جهان تاریک / اسدالله ناصح . - تهران: بی نا، ۱۳۴۶. ۲۰۷ ص؛

محمدی، ۱۳۵۷. ۳۰۴ ص. (ترجمه کتاب اسرار الصلوه از کتاب المحجّه البيضاء).

ترجمه قسمتی از کتاب محجّه البيضاء فی تهذیب الاحیاء / حسین آستانه پرست. به راهنمایی زین الدین جعفر زاهدی، ۴۸ - ۱۳۴۷. ۱۰۱ ص. (ترجمه کتاب التوحید والتوکل).

ترجمه کتاب اخلاق النبوه و آداب المعیشه از کتاب محجّه البيضاء / احمد خباز حسینی. به راهنمایی زین الدین جعفر زاهدی، ۵۰ - ۱۳۴۹. ۶۶ ص.

ترجمه قسمتی از کتاب محجّه البيضاء (کتاب آداب النکاح) / عبدالله کریم زاده. به راهنمایی زین الدین جعفر زاهدی، ۵۰ - ۱۳۴۹. ۱۱۱ ص.

ترجمه قسمتی از کتاب محجّه البيضاء / محمّد افکار. به راهنمایی زین الدین جعفر زاهدی، ۵۰ - ۱۳۴۹. ۹۵ ص. (ترجمه کتابهای اسرار الطهاره، اسرار الصلاه و اسرار الزکاه از کتاب المحجّه البيضاء).

آداب معاشرت محمد (ص) / اسدالله ناصح .- تهران: محمدی، ۱۳۵۱. ۸۰ ص.

ص: ۲۴۳

(ترجمه کتاب آداب المعیشه و اخلاق النبوه از کتاب المحجّه البيضاء).

ورزش روح و تهذیب اخلاق از محجّه البيضاء / اسدالله ناصح. - تهران: کانون انتشارات محمّدی، ۱۳۵۶. ۱۰۶ ص. (ترجمه کتاب ریاضه النفس و تهذیب الاخلاق از کتاب

المحجّه البيضاء).

ارزش دانش و دانشمند در اسلام / اسدالله ناصح. - تهران: نهضت زنان مسلمان،

۱۳۶۱. ۱۶۶ ص. (ترجمه کتاب العلم از کتاب المحجّه البيضاء).

سه رساله: عزلت، کینه و حسد، مذمت دنیا / اسدالله ناصح. - تهران: نهضت زنان مسلمان، ۱۳۶۱. چاپهای متعدد.

زیان شکم پرستی و شهوترانی / اسدالله ناصح. - تهران: نهضت زنان مسلمان، ۱۳۶۲. ۶۷ ص. (ترجمه کتاب آداب الشهوتین: شهوه البطن و شهوه الفرج).

قرآن و آداب تلاوت آن / اسدالله ناصح. - تهران: محمّدی: بی تا. ۱۳۴ ص. (ترجمه کتاب آداب تلاوه القرآن از کتاب المحجّه البيضاء).

برنامه ارتباط با خدا در ماه مبارک رمضان و فلسفه روزه / اسدالله ناصح. - تهران: محمّدی، بی تا. ۲۴۴ ص. (ترجمه کتاب اسرار الصیام از کتاب المحجّه البيضاء).

ازدواج و طلاق / مهدی شمس الدین. - قم: قیام، ۱۳۷۰. ۱۲۸ ص. (ترجمه کتاب آداب النکاح از کتاب المحجّه البيضاء).

آداب کسب و تجارت: از دیدگاه فیض کاشانی و محمّد غزالی / مهدی شمس الدین. - قم: شفق، ۱۳۷۱. ۱۲۳ ص. (ترجمه کتاب آداب الکسب از احیاء علوم الدین و المحجّه البيضاء).

آداب کسب و معاش. به ضمیمه کتاب حلال و حرام / رضا رجب زاده. - مشهد: رستگار، ۱۳۷۳. ۲۷۸ ص. (ترجمه کتاب آداب الکسب و کتاب الحلال و الحرام از کتاب المحجّه البيضاء).

راه روشن (ترجمه کتاب المحجّه البيضاء فی تهذیب الاحیاء) / گروه مترجمان. - مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۷۲ - ۷۶. ج ۸.

ج ۱. محمّد صادق عارف، ۱۳۷۲. ۶۱۷ ص. (تا پایان اسرار الصلاه)؛ ج ۲. محمّد صادق عارف، ۱۳۷۵. ۵۴۹ ص. (تا پایان کتاب اذکار و دعوات)؛ ج ۳. محمّد رضا عطائی، ۱۳۷۶. ۵۵۱ ص. (تا پایان کتاب آداب صحبت و معاشرت)؛ ج ۴. محمّد رضا عطائی، ۱۳۷۵. ۴۳۹ ص. (تا پایان کتاب اخلاق امامان و آداب شیعه)؛ ج ۵. عبدالعلی صاحبی، ۱۳۷۲. ۵۱۲ ص. (تا پایان کتاب نکوهش دنیا)؛ ج ۶. عبدالعلی صاحبی، ۱۳۷۶. ۵۰۴ ص. (تا پایان کتاب نکوهش غرور)؛ ج ۷.

محمد صادق عارف، ۱۳۷۴. ۵۳۶ ص. (تا پایان کتاب توحید و توکل)؛ ج ۸. محمد صادق عارف، ۱۳۷۵. ۴۵۵ ص. (تا پایان کتاب).

ن. چ

-. تهران: محمد ابراهیم خوانساری، ۱۳۲۶، ۱۳۴۱ ق. ۳۲۱ ص. (سنگی) // به کوشش علی

اکبر غفاری -. تهران: مکتبه الصدوق، ۴۲ - ۱۳۳۹. ج ۷. (سنگی) // به کوشش محمد مشکوه -. تهران: المکتبه الاسلامیه، ۱۳۳۹. ج ۴ (افست از نسخه خطی) // به کوشش علی اکبر

غفاری -. تهران: دفتر انتشارات اسلامی، بی تا. ج ۴.

[۸۷]

مرآه الاخره

عنوان دیگر: A

مراه الاخر B مراه الاخره فی معرفه یوم الاخر

نویسنده این اثر را آینه ای می داند که نشانگر صورت جنت و نار است و در آن به حقیقت بهشت و دوزخ و بررسی وجود و محل آنها در دنیا می پردازد. کتاب در چهار باب تدوین شده:

۱. در جایگاه جنت و نار؛ ۲. جنت و نار ناشی از نفس انسان است؛ ۳. اقوالی که اشاره

به بعضی از معانی این دو گفته دارد؛ ۴. اقسام لذات و آلام. فیض این کتاب را به سال ۱۰۴۴ در نهصد بیت تالیف کرد.

یکم [۲۸]؛ دوم [۵۹]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۵؛ کشف الحجب ۵۰۰؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۴۵۶/۲؛ الذریعه ۲۶۰/۲۰.

آغاز/ الحمد لله الذی جعل الدنیا متاعا و الاخره دار القرار و الصلاه علی محمد المبشر للذین آمنوا و عملوا الصالحات.

انجام/ ولنقبض الان عنان القلم ولنحمد لله ولی النعم جعلنا الله من المقربین المخلصین بحق محمد وآله الطاهیرین.

ص: ۲۴۵

نستعلیق، میر علی نقی بن نورالدین محمد گیلانی، ۱۰۸۵، ش (۱۷) ۱۰۳۹، فیلم ۵۶۱/۱ // نسخ، ۱۱۰۷، ش (۲) ۱۹۸۵، مجلس ۴۶۱/۵ // ۱۱۲۴، ش (۹) ۱۴۳۹، ملی ۴۶۹/۹ // محمد علی بن محمد مهدی اشرفی، ۱۱۲۶، ش (۱) ۶۳۵۸۶، مجلس ۲۷۴/۷ // محمد هاشم، ۱۱۳۳، حیدر آباد، ش (۱) ۱۲۱، مدرسه امام عصر شیراز، ۹۵ // نستعلیق، علی اصغر بن ملا خلیل اردبیلی، ۱۲۲۲، ش (۵) ۱۴۳۰، مرعشی ۲۱۴/۴ // نسخ، عباس بن محمد طباطبایی، ۱۲۸۱، ش (۲) ۹۷۴۱، آستا ۳۴۱/۱۱؛ انجام/ و ههنا اسرار تعرفها اولو الالباب // نستعلیق، علی اکبر طبیب بن محمد کریم، ۱۲۹۶، ش (۱۰) ۲۶۵۸، ملک ۴۸۲/۷؛

انجام/ مصرع تاریخ شد این تعمیه رفت کدز آینه (؟) آخرت // نستعلیق، سده ۱۳، ش (۶) ۵۹۰۸، دانشگاه تهران ۱۴۴/۱۶ // شکسته نستعلیق، بمبئی، ش (۱) ۲۱۶۷، ملی ۲۳۶/۵ // بی تا، ش (۱۰) ۱۵۵۶، دانشگاه تهران ۱۷۸/۸.

به ضمیمه منهاج النجاه - و - البشاره الشیعه - و - خلاصه الاذکار - و - ضیاء القلب - و - الانصاف -. تهران: بی نا، ۱۳۰۳ ق. (سنگی) // به ضمیمه علم الیقین - و - عین الیقین -. تهران: بی نا، بی تا. (سنگی) // -. طهران: میرزا هادی اصفهانی، ۱۳۱۱ ق. ۱۹۰ ص. (سنگی) // با علم الیقین -. طهران: بی نا، ۱۳۱۲. ۴۲۸ ص.

این رساله فیض در توجیه و تفسیر اصطلاحات و عبارات شاعرانه و متغزلانه ای است که عرفا و اهل ذوق در سخنان خود به کار می برند. وی که درگیری اهل ظاهر و باطن را در معنا و مفهوم این اصطلاحات دریافته بود با نگارش این رساله به ظاهریان فهمانده که

مقصود عارفان از این اصطلاحات، آنگونه که آنها می پندارند، نیست. در فهرستِ مصنفات خود در معرفی این رساله می گوید:

مقصود از تالیف مشواق عریان کردن معانی حقائق از لباس استعارات برای تفهیم معنی محبت و انس به خدا و برانگیختن اشتیاق مردم صاحب ذوق و به خاک مالیدن بینی

فیض در این رساله ۸۶۰ بیتی، سه فصل در ذکر کلیات عرفانی و توجیه عبارات، استعارات و اصطلاحات اهل ذوق نوشته و در فصل سوم پاره ای از کلمات مزبور را یاد و توجیه می کند. فصل اول: در بیان سبب انشاد اشعار در اشاره به معنی و حقایق؛ فصل دوم: در بیان درجات و مراتب سخن و انواع و اصناف آن؛ فصل سوم: در بیان سبب تعبیر از معانی حقایق به الفاظ متداوله مشهوره و اشاره به معانی هر یک.

مؤلف به تبیین و توضیح هر یک از اصطلاحات، رخ، زلف، خال، خط، چشم، ابرو، لب، دهان، شراب، ساقی، خرابات، خراباتی، بت، زنار، کفر و ترسایی پرداخته و برای آنها به اشعاری از گلشن راز شبستری استشهاد کرده است.

یکم [۱۱۱]؛ دوم [۶۵]؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الحجب ۶۰۱؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ الذریعه ۶۸/۲۱.

آغاز/ بسمله... و بعد چنین گوید مؤلف این سخنان محسن بن مرتضی - تغمده الله بالغفران - که چون طایفه ای از متقشفه...

انجام/ به ترسا زاده ده دل را به یک بار - مجرد شوز هر اقرار وانکار - تم ما اردنا ذکره والحمد لله والسلام علی اصفیاء الله واولیاء الله.

ن. خ

نسخ، ۱۰۹۱، تملک مدرس رضوی، فیلم ش ۱۴۳۹، فیلمها ۶۰۱/۱ //، سده ۱۱، بنیادزبانهای خاوری، ش ۱۸۰ C، نسخه ها ۳۰۱/۱۰ // نستعلیق، محمد مهدی، ۱۱۱۶، ش (۱۴) ۷۴۵ د، هیات تهران ۳۸۰/۱ //، سلیمان بن علم الهدی محمد کاشانی، اوایل سده ۱۲، ش (۲۱) ۸۲۳۱، دانشگاه تهران ۶۶/۱۷ //، محمد بن حاج محمد رازی، ۱۱۳۲، ش

(۴) ۱۰۲۰، گلپایگانی ۲۲۱/۲ //، ۱۲۰۶، ش (۲) ۱۰۹، حقوق ۱۹۳ //، ابن محمد

کریم علی اکبر الطیب سالیانی، ۱۲۶۳، ش ۵۹۶۸ ضمیمه ۶۴۴، آستا [رویت]؛ نیز، دانشگاه

تهران فیلم ش ۲۲۴۲ // نسخ و نستعلیق، علی بن احمد رشتی، ۱۲۷۰، اصغر مهدوی ش (۱۹) ۳۶۴، نسخه ها ۱۷۹/۲ // نستعلیق، محمد علی بن حاج ملا عبدالغنی تفرشی، ۱۲۷۴،

ش (۲) ۶۶۳، هیات تهران ۳۵۲/۱ //، ش (۲) ۲۶۳، هیات تهران ۴۰۲/۱ //، صالح حسینی، ۵ - ۱۲۸۴، ش (۱۱) ۱۲۱۶۷، آستا ۹۰/۱۰ //، سده ۱۳، ش (۱) ۷۵۹۰، دانشگاه تهران ۶۴۳/۱۶ (کسی که این نسخه را خوانده از اعتقادات فیض تبریزی جسته

است) // نسخ، ش (۶) ۳۲۶۲، مجلس ۸۷۱ / (۲) ۱۰ // نستعلیق، ش (۳) ۶۵۴۶،

سپهسالار ۵۷۴/۵ // نسخ، ش (۱) ۱۳۰۷، گلیایگانی ۲۴۵/۲ // ، اصغر مهدوی ش (۲) ۳۱۷، نسخه ها ۱۱۱/۲ // نستعلیق، ش (۳) ۶۵۴۶، سپهسالار ۵۷۴/۵ // ، ش ۲۹۱۱، مسجد اعظم ۳۶۴ // تعلیق، محمد علی، ۱۳۰۰، مشکوه ش (۴)

۸۴۹، دانشگاه تهران ۴۹۵ / (۱) ۳ // نستعلیق، بی تا، دانشگاه لینگراد ش (۳) ۱۲۱۱، نسخه ها ۳۰۴/۸ // ، عبدالواسع بن میرزا، ش (۲) ۵۷۵۷، ملک ۲۱/۹ // تملک عبدالحسین

حجت، در کربلا، الذریعه ۶۸/۲۱.

ن . چ

به کوشش حسن بهمنیار - تهران: بی نا، ۱۳۲۵. ۲۸ ص. // [چاپ دیگر - تهران: نشر بین الملل، ۱۳۶۳. ۴۰ ص.] // به کوشش مصطفی فیضی، به ضمیمه صهای سخن - کاشان: انجمن ادبی صبا، ۱۳۴۸. صص ۱۷۶ - ۱۱۳ // به کوشش حامد ربانی، به ضمیمه رساله نای

از جامی - تهران: [بی نا]، ۱۳۵۴. // به کوشش رسول جعفریان، در ده رساله محقق بزرگ فیض کاشانی - اصفهان: کتابخانه عمومی امیر المومنین، ۱۳۷۱. صص ۲۷۵ - ۲۳۵.

[۸۹]

المعارف

عنوان دیگر: A

المعارف فی اصول الدین

فیض کتاب مفصل عین الیقین خودش را دو نوبت تلخیص نموده، نوبتی بر خلاصه. مطالبی افزوده و آن را انوار الحکمه نامیده است. و نوبتی دیگر تنها بر خلاصه اکتفا کرده و بر آن چیزی نیفزوده و این تلخیص را به المعارف موسوم داشته است. کتاب مرتب بر

چهار مقصد است و هر مقصدی مشتمل بر ابواب و فصولی. مقاصد چهارگانه عبارتند از:

العلم بالله؛ العلم بالملائکه الله؛ العلم بکتابه و رسله؛ العلم بالیوم الاخر.

المعارف در ضمن شش هزار بیت به سال ۱۰۸۳ پایان یافته است.

یکم [۱۱]؛ دوم [۶]؛ هدیه ۶/۲؛ لولوه ۱۲۳؛ روضات ۹۱/۶؛ کشف الحجب ۵۳۱؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۱۸۷/۲۱.

آغاز/ نحمدك اللهم يا مبدىء يا معيد و الحمد من نعمائك و نشكرک يا فعال لما يريد

ص: ۲۴۸

نسخ، ۱۰۹۲، ش (۲) ۱۰۹۲، ملک ۲۳۱/۵ //، ۱۲۱۱، ش ۲۳۷، ادبیات تهران ۸۴ (وقفی آقای حکمت) // نستعلیق، ۱۲۵۲، ش ۱۰۱۹، گوهرشاد ۱۳۹۰/۳ //، میرزا آقا بن میرزا محمّد طاهر، ۱۲۶۲، ش ۵۸۰۱ [۷۹۸۹]، مجلس ۲۳۰/۱۷ // نسخ، محمّد ابراهیم، ۱۲۸۵، ش ۸۸۴۲ آستا ۳۹۱/۱۱ // نستعلیق، ملک محمّد، ۷ - ۱۲۸۶، ش (۳) ۴۲۶۱، مجلس ۲۷۸/۱۱ //، ندر محمّد، بی تا، ش (۵) ۱۶۶۰۵، آستا [رویت] (با عنوان: منتخب معارف) // تملک شیخ عبدالحسین طهرانی در کربلا، الذریعه ۲۹۸/۲۳ // تملک محمّد علی خوانساری در نجف، ۱۸۷/۲۱.

[۹۰]

مُعْتَصِمُ الشَّيْعَةِ فِي أَحْكَامِ الشَّرِيعَةِ

کتاب فقهی استدلالی است که اصول مسائل شرعیّه و امّهات احکام فرعیّه و دلایل آنها را در بردارد. مؤلف در این اثر، برای اثبات ادله، از مباحث اصول فقه استفاده نکرده، بلکه دلیل و حکم را از آیات قرآن و احادیث و روایات معصومین - علیهم السلام - بدست آورده است. وی در هر مساله پس از نقل اقوال فقهای امامیه به بررسی وجوه و اسباب اختلاف بین آنان پرداخته است.

فیض، تنها مبحث کتاب الصلوه معتصم را به سال ۱۰۲۹ به پایان رساند، آنگاه تلخیصی از این کتاب به نام مفاتیح الشرایع ساخت که شامل موضوعات فقهی دیگر هم بود. مفاتیح الشرایع.

یکم [۶]؛ دوم [۶۶]؛ لولوه ۱۲۳؛ روضات ۸۷/۶؛ کشف الحجب ۵۳۴؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۵۰۸/۲؛ الذریعه ۲۱۰/۲۱.

آغاز/ بسمله. الحمد لله الذی کرم بنی آدم و حملهم التکالیف الشرعیّه لیثبتهم

انجام/ وتضرب اوقات الصلاه حتی تتوب او تموت کما ورد به الروایات و سیاتی فی محله، هذا آخر الکلام فی المجلد الاول.

نسخ، سده ۱۱ (با حواشی مولف)، ش ۷۰۲۹، مجلس ۳۸/۲۵ //، محمد سعید، ۱۰۸۷، ش ۲۸۶۶ ع، ملی ۳۸۱/۱۳ //، کتابت به دستور علم الهدی، ش ۳۴۷۸، مرعشی ۲۷۵/۹ // نستعلیق، نورالدین محمد شفیع، ۱۱۲۱، ش (۲) ۱۸۸۹، ملی ۵۳۲/۱۰ // نسخ، ۱۱۲۴، ش ۱۷۸، صدر بابل ۱۲۲ (با حواشی از مؤلف) //، سده ۱۲، ش (۳) ۲۵۶۵، ملی ۴۸۸/۱۲ //، حسین بن مهدی الحسینی، ۱۲۱۱، ش ۶۴۶۹، آستا ۵۰۹/۵ // نستعلیق،

محمد علی، ۱۳۲۷، ش ۲۱۷، مرعشی ۲۴۶/۱ //، بی تا، ش ۶۵، ملی فارس ۵۹/۱ // نسخ، تملک کتابخانه رضوی کاشان، ش ۱۹۱، نیز ش ۳۵۴۵، فیلمها ۱۷۶/۲ //، تملک سید محمد یزدی در اصفهان، الذریعه ۲۱۰/۲۱ //، تملک سید رضا بن محمد زنجانی، الذریعه ۲۱۰/۲۱ (مالک ادعا کرده که کتاب الطهاره معتصم را نیز دارد که با توجه به قول صریح فیض در آخرین فهرستش بعید به نظر می رسد).

تعلیقات

تعلیقات [علی معتصم الشیعه] / فیض کاشانی

این تعلیقات را ملا- محسن بر ظهر کتاب خود موسوم به معتصم الشیعه در مسائل گوناگون دینی، لغوی، رجالی و تفسیری نگاشته است.

نستعلیق، نورالدین محمد شفیع، ۱۱۲۱، ش (۲) ۱۸۸۹، ملی ۵۳۲/۱۰.

[۹۱]

معیار الساعات

رساله ای است مختصر که مؤلف آن را در شناخت اوقات و ساعات خوب و بد با نگرش بر روایات اهل البیت فراهم آورده است. وی این اثر را که مشتمل بر جداول و ارقام می باشد به سال ۱۰۲۶ در ضمن دو مقصد به فارسی تدوین می کند.

مقصد اول: در اختیار اوقات جهت مهمّات در چهارده فصل؛ مقصد دوم: در اختیار ساعات در سه فصل.

یکم [۷۸]؛ دوم [۹۷]؛ لولوه ۱۲۹؛ کشف الحجب ۵۳۶؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۵۱۶/۲؛

آغاز/ دم به دم و نفس به نفس هزاران سپاس و ستایش مر خدای را که پروردگار جهانیان است.

انجام/ این بود آنچه اراده داشتیم که در این کتاب ایراد کنیم. تاریخ کتاب معیار الساعات به انجام آمد.

ن. خ

نستعلیق ریز، ۱۰۸۹، ش (۱) ۵۳، آستانه مقدسه ۲۱۱ // نستعلیق، ۱۰۹۲، مشکوه ش ۴۸۱، دانشگاه تهران ۹۵۰/ (۱) ۳ // نستعلیق، محمد زمان، ۱۰۹۶، مدرسه آخوند همدان ش (۸) ۱۰۲۱۲، رشت و همدان ۱۵۹۸ //، ۱۲۵۷، ش (۱) ۹۱۹، هزار و پانصد ۳۰۸ //، محمد علی درگزینی، ۱۲۶۴، ش (۲) ۱۸۱۷، ملک ۳۷۴/۵ //، بی تا، ش (۳) ۹۲۹، هزار

و پانصد ۳۰۸.

[۹۲]

مفاتیح الشرایع

مولف در جوانی کتاب معتصم الشیعه فی احکام الشریعه را در فقه به رشته تحریر در آورد و در آن به اصول مسائل شرعی و امتهات احکام فرعی و دلایل آن پرداخت. وی برای اثبات ادله از مباحث اصول فقه بهره نبرده، بلکه دلیل و حکم را از آیات قرآن و احادیث و روایات معصومین - علیهم السلام - بدست می آورد.

گویا فیض، تنها مبحث "کتاب الصلوه" معتصم را به پایان می برد و پس از آن به

نگاشتن مفاتیح می پردازد. این کتاب همه ابواب فقه را شامل می شود و افزون بر آن مولف به آن قسم از مسائل فقهی که فقها در کتابهای فقهی متعرض آن نشده اند اشارت می کند. مفاتیح حاوی دو فن، و هر فن از شش کتاب و خاتمه ای تشکیل می شود از این قرار:

الفن الاول فی العبادات و السياسات: مفاتیح الصلاه؛ مفاتیح الزکاه؛ مفاتیح الصیام؛

ص: ۲۵۱

مفاتيح الحج؛ مفاتيح النذور والعهود؛ مفاتيح الحسبه والحدود؛ خاتمه في الجنائز.

الفن الثاني في العادات و المعاملات: مفاتيح المطاعم و المشارب؛ مفاتيح المناكح و المواليد؛ مفاتيح المعاش و المكاسب؛ مفاتيح العطايا و المرؤاه؛ مفاتيح القضاء و الشهادات؛ مفاتيح الفرائض و المواريث؛ خاتمه في الحيل الشرعيه.

مؤلف نگاشتن این کتاب را به سال ۱۰۴۲ به پایان رسانده است و پس از آن شروح متعددی توسط عالمان بر آن نگاشته شده است. شروح مفاتيح

یکم [۷]؛ دوم [۶۷]؛ لولوه ۱۲۳؛ روضات ۸۸/۶؛ کشف الحجب ۵۳۸؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۵۲۰/۲؛ الذریعه ۳۰۳/۲۱.

آغاز/ بسمله. الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لسنا الاصلاح

انجام/... كل شيء مطلق حتى يرد فيه النهي.

ن . خ

فن اول و دوم (متن كامل)

نسخ، سلطان محمد بن تاج الدين حسنى، ۱۰۸۵، ش (۱) ۱۰۷۴، مسجد اعظم ۴۹۶ //، ۱۰۸۷، ش ۵۰۰، حجتیه ۸۹ //، محمد بن محمد سعيد، ۱۰۹۲، اهدایی مشکوه ش ۷۱۲، دانشگاه تهران ۲۰۶۴ / (۳) ۳ (با حواشی علم الهدی) // نستعلیق، ۱۰۹۵، ک. آیت الله رضوی (کاشان) ش ۱۸۰، نسخه ها ۴۳/۷ // نسخ، محمد یوسف بن محمد علی لاهیجی، ۱۰۹۶، حسینیه شوشتریها در نجف ش ۵۳۹، نسخه ها ۸۱۲/۱۲ و ۱۱ //، سده ۱۱، ش ۲۶۰۳، سپهسالار ۵۲۸/۱ //، ش ۹۶۸، هزار و پانصد ۲۲۷ //، ش ۳۸۳، مسجد اعظم ۳۷۶ (ناقص) //، محمد شفیع، ش ۶۶، هیات تهران ۶۶۷/۱ //، ش ۷۰۳، گوهرشاد ۸۱۰/۲ //، سده ۱۲ - ۱۱، کتابخانه جمعیت نشر فرهنگ رشت ش ۱۵۱ م. ف. رشت و همدان ۱۱۷۵ // نستعلیق، ش ۶۱۶۶، آستانه ۱۷۰ // نسخ، ۱۱۰۰ (جلد اول)، ۱۲۰۲ (جلد دوم)، ش ۱۰۶۶، هزار و پانصد ۲۲۸ //، ۱۱۰۳،

ش (۲) ۳۵۲۴، مسجد اعظم ۶۳۴ (احتمالاً ناقص است) //، نظر علی بن محمد امین،

۱۱۱۴، ش ۳۲۷، امام عصر شیراز ۱۳۷ //، ۱۱۱۴، دانشگاه اصفهان ش ۵۵۷، نسخه ها ۹۱۷/۱۲ و ۱۱ //، ۱۱۱۶، تملک کتابخانه طباطبائی تبریزی، نسخه ها ۵۲۳/۷ (با حواشی علم الهدی) //، ۱۱۱۷، ش ۹۴۴۰، آستا [رویت] //، محمد صالح بن خوجه بیک ترشیزی، ۱۱۱۸، ش ۳۰۷۹، مسجد اعظم ۳۷۷ //، محمد رضا بن محمد کاظم، ۱۱۲۰، ش ۳۸۴، حجتیه ۸۹ //، ۱۱۲۲، ش ۲۱۰۷، ملک ۷۰۵/۱ //، علی اکبر بن

حاجی ابی طالب سبزواری، ۱۱۲۳، مدرسه خیرات خان ش ۷۶، ف. رشت و همدان ۱۷۶۶

// تملک ۱۱۲۴، دانشگاه اصفهان ش ۷۷، نسخه ها ۹۱۷/۱۲ و ۱۱ //، محمد

شریف بن محمد حسین بن محمد کاظم سرکانی، ۱۱۲۴، ش ۲۶۶۹، دانشگاه تهران ۱۵۶۴/۱۰ //، ۱۱۲۴، ش ۲۱۲۹، گلپایگانی
// ۱۷۱/۳، محمد حسین بن نورالدین

محمد امیر، ۱۱۲۴، ش ۱۴۰، سنا ۷۱/۱ //، رضا قلی، ۱۱۲۴، اهدایی مشکوه ش ۷۱۳،

دانشگاه تهران ۲۰۶۴ / (۳) ۳ //، محمد هادی بن حسن، ۱۱۲۴ [و] عبدالمجید طباطبائی، ۱۱۲۵، ش ۲۶۰۲، سپهسالار ۵۲۸/۱ //
، محمد یحیی خطیب شیرازی، ۱۱۲۵، ش ۲۱۷۷، دانشگاه تهران ۸۶۹/۹ //، محمد صادق بن محمد مقیم اصفهانی، ۱۱۲۶، ش
۴۲۶۵، مجلس ۲۸۲/۱۱ //، ۱۱۳۱، ش ۳۵۲۷، مسجد اعظم ۳۷۷ //، ۱۱۳۲، حسین مفتاح ش ۲۲۶، نسخه ها ۲۹۶/۷ //، ۱۱۳۳،
ش ۲۸۸۷ ع، ملی ۴۰۶/۱۳ //، ۴۱ - ۱۱۳۸، ش ۲۰۴۵، مسجد اعظم ۳۷۷ //، محمد مؤمن بن طاهر، ۱۱۴۱،

ش ۱۸۸، صدر بابل ۱۳۱ //، محمد باقر بن حاج محمد جعفر رفسنجانی کرمانی، ۱۱۴۵، صد و شصت ۳۷ //، ۱۱۴۷، ش
۹۸۹۲، آستا [رویت] //، محمد هادی همدانی، ۱۱۴۹، آقای دامغانی (اصفهان) ش ۱۹، نسخه ها ۳۸۴/۵ //، ۱۱۵۸، علی اکبر
فیاضی ش ۱۰، نسخه ها ۷۰۰/۷ //، [۱۱۵۸]، ش ۲۱۱۴ ع، ملی ۳۱۳/۱۱ //، وقفی نادرشاه، ش ۲۶۱۰، آستا [رویت] // نسخ
ونستعلیق، عبدالله بن محمد باقر، ۱۱۷۲، ش ۲۹۵ مشیر، سپهسالار ۶۱۸/۵ // نستعلیق، مهدی، ۱۱۷۸، ش ۱۸۹۰، ملک ۷۰۵/۱ //
نسخ، عبدالله بن محمد بیدانی، ۱۱۷۹، ش ۷۸۷۴، دانشگاه تهران ۳۸۷/۱۶ //، ۱۱۸۵، ش ۷۹۹۸، آستا [رویت] //، ۱۱۸۸، ش
(۱) ۱۷۰۷، دانشگاه تهران ۲۵۴/۸ //، ۱۱۸۹، ملی فارس ش ۵۷۷ //، محمد تقی بن علی نقی حافظ، ۱۱۹۳، ش ۱۶۰۹، الهیات
مشهد ۷۳۸/۳ //، محمد باقر بن محمد تقی ازغندی ترشیزی، ۹۶ - ۱۱۹۴، ش ۱۴۰۶، فیضیه ۲۶۶/۱ //، عبدالرحیم بن عبدالله
بن نورالدین موسوی، ۱۱۹۵، ش ۵۳۶ ع، ملی ۳۳/۸ //، ۱۱۹۹، ش ۱۱۸۳۲، آستا [رویت] //، سده ۱۲، ش ۶۶۵۲، دانشگاه
تهران ۳۲۶/۱۶ //، ش ۷۰۴۰، دانشگاه تهران ۴۳۵/۱۶ //، ش ۴۸۶۴، مجلس ۳۰۲/۱۳ //، ش ۱۴۸، گلپایگانی ۱۳۷/۱ //،
کتابخانه لس آنجلس M ۸۸۷، نسخه ها ۳۶۲/۱۲ و ۱۱ //، ک. دبیرستان امیر کبیر (اصفهان) ش ۱۲، نسخه ها ۳۴۸/۵ //،

، تملک کتابخانه مدرسه رضویه قم، آشنایی با چند نسخه ۶۴/۱ // نستعلیق، حسین

مفتاح ش ۱۵۸، نسخه ها ۲۹۶/۷ // نسخ، سده ۱۲، ش ۶۳۷۲، ملک ۷۰۶/۱ (انجام افتاده)

//، ش ۲۸۷۲، ملک ۷۰۶/۱ //، سده ۱۳ - ۱۲، ش ۲۲۵، هزار و پانصد ۲۲۷ //

مختلف الخط، ۱۲۰۱، ش ۱۰۵۸۷، آستا [رویت] // نسخ، ۱۲۰۲، ش ۷۹۹۷، آستا [رویت] //، قاسم بن کربلائی ابراهیم
مشهدی، ۱۲۰۲، ش ۲۶۱۱، آستا ۱۲۳/۲ //، ۱۲۰۳، ش ۸۱۹۷، آستا [رویت] //، حاجی محمد قزوینی، ۱۲۰۹، ش ۵۴۸۸،
مجلس ۳۸۵/۱۶ //، ۱۲۱۱، ش ۱۰۸۳۴، آستا [رویت] //، ۱۲۱۱، ش ۱۸۰، نسخه ها ۴۳/۷ //، زین العابدین خوانساری، ۱۳ -
۱۲۱۰، ش ۷۸۸، هزار و پانصد ۲۲۷ //، محمد ابراهیم بن

عباس علی هزارجریبی، ۱۲۱۵، حسینیه شوشتریها (نجف) ش ۷۰۱، نسخه ها ۸۱۲/۱۲ و ۱۱ //، ۱۲۱۶، ش ۷۹۹۵، آستا [رویت] //، ۱۲۱۷، ش ۸۲۸، مسجد اعظم ۳۷۷ //، عبدالغفور بن کربلایی حسن وازی، ۱۲۱۹، ش ۶۱۲۶، سپهسالار ۶۱۹/۵ //، ۱۲۲۱، ش ۲۸۳۷، آستا ۵۱۰/۵ //، محمد بن ملا میرزای فومنی، ۱۲۲۱، کتابخانه جمعیت نشر

فرهنگ ش ۱۳۲ م، ف. رشت و همدان ۱۱۷۵ //، محمد رضا بن حاجی باقر خراسانی، ۱۲۲۲، ش ۹ م، ۱۱۷۵ //، ۱۲۲۴، ش ۷۰۹، الهیات مشهد ۵۷۰/۱ //، محمد بن عبدالله، ۵ - ۱۲۲۳، ش ۴۵۳، مسجد اعظم ۳۷۶ //، محمد تقی بن محمد اصطهباناتی، ۱۲۲۵، ش ۲۸۳۶، آستا ۵۱۱/۵ //، حسین بن محمد جیفانی، ۱۲۲۵، ش

۹۸۱، فیضیه ۲۶۵/۱ //، ۱۲۲۵، ش ۹۱۲۵، آستا [رویت] //، حسین علی، ۱۲۲۵، ش ۴۴۹، شاهچراغ ۱۳۶/۲ //، احمد بن فضل الله حسینی گیلانی اشکوری رودبارکی،

۱۲۲۶، ش ۶۷۰۸، دانشگاه تهران ۳۳۷/۱۶ //، ۱۲۲۶، ش ۲۳۰۴، ملک ۷۰۶/۱ //، رحیم بن محمد شفیع حسینی تنکابنی، ۱۲۲۷، تملک عبدالوهاب فرید تنکابنی (رامسر) ش ۵، نسخه ها ۷۸۰/۷ //، احمد بن قاسم خلیفه کاظمی، ۲۸ - ۱۲۱۹، کتابخانه جمعیت

نشر فرهنگ ش ۱۲۵ م، ف. رشت و همدان ۱۱۷۵ //، ۱۲۲۸، ش ۱۳۷، فیضیه ۲۶۴/۱ // نستعلیق، محمد حسن بن علی بیک، ۱۲۲۹، ملی فارس ش ۵۵۱ // نسخ، میرزا محمد، ۱۲۲۹، ش ۹۴، مدرسه فاضلیه ۱۳۰ //، میرزا محمد بن ملا محمد حسن، ۱۲۲۹، ش ۱۳۸۹۲، آستا [رویت] //، محمد رضا بن باقر خراسانی، ۱۲۲۹، ش ۱۴۴۹۶، آستا [رویت] //، [۱۲۲۹]، ش ۸۶۵۵، دانشگاه تهران ۱۸۸/۱۷ //، ۱۲۳۰، ش ۱۰۲۲۲، آستا [رویت] //، محمد قاسم بن محمد تقی نوری، ۱۲۳۰، ش ۶۱۳۲، سپهسالار ۶۲۰/۵ //، محمد بن میرزا علی، ۱۲۳۱، ش ۹۹۸، فیضیه ۲۶۵/۱ //، محمد حسین بن

محمد تقی اصطهباناتی، ۱۲۳۲، ش ۶۱۳۳، سپهسالار ۶۲۰/۵ //، ۱۲۳۳، ش ۴۹۷، مدرسه حجتیه ۸۹ //، میرزا محمد حسینی الدهشکی، ۱۲۳۴، ش ۱۷۴۳، گلپایگانی ۳۷/۳ //، حسن بن دوست محمد چریبی قاینی چرماوی، ۱۲۳۵، ش ۲۲۲۸، ملک ۷۰۵/۱ //، ۱۲۳۶، ش ۱۱۱۵۸، آستا [رویت] //، عباس سمیری ترشیزی، ۱۲۳۷، ش ۱۲۴۷۵، آستا [رویت] //، ۱۲۴۰، ش ۱۰۰۱۱، آستا [رویت] //، ۱۲۴۱، حسین مفتاح ش ۹۵، نسخه ها ۲۹۶/۷ //، حیدر علی بن ملا سبزیعلی، ۱۲۴۳، ش ۵۸۶۷، مجلس ۲۶۹/۱۷ //، حسین بن عبدالله بن ابراهیم بن سلیم مرکوبافی، ۱۲۴۴، ش (۱)

۲۵۸، مدرسه امام عصر شیراز ۱۱۱ //، عبدالرحیم هزارجریبی، ۱۲۴۴، ش ۲۶۰۷، آستا

۱۲۲/۲ //، محمد بن اسمعیل شیرازی، ۱۲۵۰، ش (۳) ۳۰۳۰، ملک ۱۹۳/۶ //، ۱۲۵۳، ش ۱۷۷۱، مسجد اعظم ۳۷۷ //، علی اکبر بن مهدی، ۱۲۵۳، ش ۱۱، شاهچراغ ۱۳۵/۲ //، ۱۲۶۳، ش ۱۱۲۳۷، آستا [رویت] //، ۱۲۶۳، تملک کتابخانه خاندان سید نورالدین هاشمی حسینی (شیراز) ش ۲۰، نسخه ها ۲۸۹/۵ //، ابوطالب بن محمد

موسوی جهرمی، ۱۲۷۰، ش ۶۸، شاهچراغ ۱۳۶/۲ //، محمد تقی مشهدی، ۱۲۹۳،

تملك كاظم مدير شانه چي ۱۲۶، نسخه ها ۶۰۸/۵ // نستعليق، جعفر نجفی، ۱۲۹۶، ش

۱۶۴۵۷، آستا [رویت] // نسخ، سده ۱۳، ش (۱) ۱۱۹۷، ملی ۱۸۵/۹ //، ش ۵۲۶، مسجد اعظم ۳۷۷ //، ش ۲۳۲ ب، الهیات تهران ۶۶۷/۱ //، ش ۷۲۲۰، دانشگاه تهران ۴۹۱/۱۶ //، تملك كتابخانه جمعیت نشر فرهنگ رشت، ف. رشت وهمدان ۱۱۷۵ //، ش ۳۲۱، مدرسه امام عصر شیراز ۱۳۷ (ناقص الاخر) //، كتابخانه جمعیت نشر فرهنگ ش ۹۵ م، ف. رشت وهمدان ۱۱۷۵ //، ش

۱۲۲ م، ۱۱۷۵ //، ۱۳۱۲، ش ۲۸۴۲، آستا ۵۱۱/۵ //، بی تا، ش ۱۹۶۴، شاهچراغ ۱۳۷/۲ //، حسین بن محمد بن حسین، بی تا، ش ۵۷۷، ملی فارس ۱۶۶/۲ //، بی تا، ش ۹۹۶۴، آستا [رویت] //، ش ۱۱۲۲۹، آستا [رویت] //، ش ۱۱۳۵۴، آستا [رویت] //، ش ۱۱۶۰۷، آستا [رویت] //، ش ۱۱۶۷۲، آستا [رویت] //، ش ۱۲۹۵۶، آستا [رویت] //، ش ۷۹۹۴، آستا [رویت] // نستعليق، ش ۷۹۹۶، آستا [رویت] // نسخ، ش ۷۹۹۷، آستا [رویت] //، ش ۹۸۵۴، آستا [رویت] //، ش ۲۶۰۶، آستا [رویت] //، ش ۲۶۰۷، آستا [رویت] //، ش ۲۶۰۸، آستا [رویت] //، ش ۲۶۰۹، آستا [رویت] //، مدرسه چهل ستون مسجد جامع تهران ش ۱۸۴، آشنایی با چند نسخه خطی ۳۴۰/۱ //، مدرسه عباسقلی خان ش ۲۵، نسخه ها ۷۶۷/۷ //، آخوند همدان ش (۳) ۱۴۹۰، ف. رشت وهمدان ۱۴۸۹ (ناقص).

فن اول: عبادات و سیاسات

نسخ، محمد علی بن ذوالفقار، ۱۰۴۱، ش ۱۵۲۸۵، آستا [رویت] //، حاجی محمد بن اسماعیل، ۱۰۵۹، ش ۲۷۶، مدرسه نمازی خوی ۱۳۹ (با حواشی مؤلف) //، سده ۱۱، ش ۲۹۶۳، عمومی اصفهان ۳۰۸/۱ //، ش ۲۹۳۵، عمومی اصفهان ۳۰۷/۱ //، ش ۲۳۳ ج، الهیات تهران ۶۹۱/۱ (مفاتیح الصلاه) //، ش ۴۵۹۹، مرعشی ۱۶۷/۱۲ (با حواشی علم الهدی) //، سده ۱۲ - ۱۱، ش ۶۳۰، گلپایگانی ۱۷۵/۲ //،

علی اکبر بن شیخ فرج الله، ۱۱۰۷، ش ۴۰۰، مدرسه نمازی خوی ۲۰۲ //، ۱۱۱۷، ک. ثقه الاسلام تبریزی، نسخه ها ۵۴۱/۷ //، عبدالصمد بن محمد مسیح قمی، ۱۱۱۹، آخوند

همدان ش ۱۲۱۴، ف. رشت وهمدان ۱۳۶۳ //، ۱۱۲۶، ش ۹۸۹۳، آستا [رویت] //، محمد شریف سرکانی، ۱۱۲۹، مدرسه چهل ستون مسجد جامع تهران ش ۱۸۵، آشنایی با چند نسخه خطی ۳۴۰/۱ //، ۱۱۳۰، ش ۲۶۰۴، سپهسالار ۵۲۹/۱ //، محمد قاسم

بن شیخ فضل الله، ۱۱۳۴، ش ۸۶۵۰، دانشگاه تهران ۱۸۷/۱۷ //، حسین بن جابر حسینی، ۱۱۴۹، ش ۱۶۲، امام عصر شیراز ۱۳۷ //، زین العابدین بن محمد علی کاتب

واعظ، ۱۱۸۲، ش ۸۶۷۱، مرعشی ۲۲۲/۲۲ //، محمد بن حسن دیسفانی، ۱۱۸۴، ش ۱۷۵۲۳، آستا [رویت] //، عبدالله مشهدی، ۱۱۹۶، ش ۱۶۰۷۹، آستا [رویت] //

نستعلیق و نسخ، ش ۴۵۸۱، مجلس ۲۷۷/۱۲ (مفاتیح الصلاه والحج) // نسخ، سده ۱۲، ش ۲۶۰۵، سپهسالار ۵۲۹/۱ // ، ش ۶۱۲۴، سپهسالار ۶۱۹/۵ // نستعلیق، ، ش

(۳) ۵۴۹۸، سپهسالار ۶۱۹/۵ (از اول تا زکات فطره) // نسخ، سده ۱۳ - ۱۲، ش ۱۱۵۴،

هزار و پانصد ۲۲۸ // ، ش ۳۷۲۲، مسجد اعظم ۳۷۷ // ، ش ۲۰۵۶،

مسجد اعظم ۳۷۷ // ، عبدالرزاق، بن جعفر گیلانی، ۱۲۰۲، ش ۸۸۳۲، مرعشی ۲۲/۲۳ // ، محمد کریم بن محمد شفیع موسوی شاهاندستی، ۱۲۰۳، ش ۹۷۷، فیضیه ۲۶۵/۱ // نستعلیق، ۱۲۰۵، ش (۱) ۴۷۲۴، مجلس ۱۰۶/۱۳ // ، محمد حسین بن ابی القاسم،

۱۲۰۹، ش ۴۴۹، مسجد اعظم ۳۷۶ // ، ۱۲۱۲، ش ۲۲۰، حجتیه ۸۸ // ، محمد بن

محمد باقر قمی، ۱۲۱۳، ش ۲۳۰۰، عمومی اصفهان ۳۰۸/۱ // ، ۱۲۱۵، ش ۸۲۵، شاهچراغ ۱۳۳/۲ // ، عبدالله بن علی مدد خراسانی، ۱۲۱۶، ش ۴۵۱۱، سپهسالار ۶۱۹/۵ // ، محمد ولی کزازی، ۱۲۲۰، ش (۱) ۱۲۲، الهیات تهران ۸۰۳/۱ // نستعلیق،

محمد مهدی بن محمد علی حسینی، ۱۲۲۳، ش ۲۰۰، ج، الهیات تهران ۶۶۸/۱ // نسخ، ۱۲۲۳، ش ۴۹۰، فیضیه ۲۶۵/۱ // ، علی محمد لواسانی، ۱۲۲۳، ش ۹۸۰، فیضیه ۲۶۵/۱ // ، ۱۲۲۴، ش ۱۸۱۷، گلپایگانی ۷۰/۳ // ، عباس علی بن میرزا محمد

نوری، ۱۲۲۴، ش ۶۱۲۵، سپهسالار ۱۶۹/۵ // ، محمد حسن بن حاج محمد بسطامی، ۱۲۲۴، ش ۱۰۵۱، فیضیه ۲۶۵/۱ // ، محمد شریف بن ابی طالب خوافی سدهی، ۱۲۲۵، ش ۲۸۳۸، آستا ۵۱۱/۵ // ، محمد بن رمضانعلی خوزانی، ۱۲۲۵، ش ۲۹۱۶، عمومی اصفهان ۳۰۷/۱ // ، ملا حسنعلی، ۱۲۲۵، ش ۱۷۵۱۷، آستا [رویت] // نستعلیق، ۱۲۲۵، ش ۱۴۴۹، گوهرشاد ۲۰۲۲/۴ // نسخ، زین العابدین علی، ۱۲۲۶، ش ۹۱، ج، الهیات

تهران ۶۶۷/۱ // ، محمد کاظم بن عباس مشهدی، ۱۲۲۸، مدرسه خیرات خان ش ۷۷، ف. رشت و همدان ۱۷۶۶ // ، محمد بن ابراهیم، ۱۲۲۸، آخوند همدان ش ۴۶۷۱، ف. رشت و همدان ۱۳۶۳ // ، علی اکبر آبکناری گیلانی، ۱۲۲۹، ش ۱۴۲۶۶، آستا [رویت] //

نستعلیق، محمد حسن بن علی بیگ، ۱۲۲۹، ش ۵۵۱، ملی فارس ۱۴۳/۲ // نسخ، ۱۲۳۰،

ش ۱۲۵۵۹، آستا [رویت] // ، ۱۲۳۱، ش ۱۰۲۶، هزار و پانصد ۲۲۸ // نستعلیق، ۱۲۳۲، ش ۱۵۰۳۷، آستا [رویت] // ، صفر علی بن میرزا عبد الغفار بدلائی، ۱۲۳۲، ش ۹۸۳، فیضیه ۲۶۵/۱ // ، محمد کاظم بن کربلائی خدابخش، ۱۲۳۳، ش ۷۲۵۳، دانشگاه تهران

۴۹۹/۱۶ (ناقص) // ، محمد تقی بن عبدالرزاق، ۱۲۳۴، ش ۹۸۲، فیضیه ۲۶۵/۱ // ، ۱۲۳۷، ش ۲۸۴۰، آستا ۵۱۲/۵ // ، ۱۲۳۹، ش ۶۱۲۹، سپهسالار ۶۲۰/۵ // ، محمد باقر بن محمد علی هزارجریبی، ۱۲۴۱، ش ۱۷۵۱۹، آستا [رویت] (تا دیات) // ، ۱۲۴۵، ش ۳۳۳۵، مسجد اعظم ۳۷۷ // ، ۱۲۶۴، ش ۲۶۰۶، آستا ۱۲۲/۲ // ، محمد

لاری، ۱۲۶۴، ش ۱۴۸، شاهچراغ ۱۳۴/۲ //، عبدالعظیم بن ملا محمد طاهر گیلانی،

۱۲۷۱، ش ۹۰، ج، الهیات تهران ۶۶۷/۱ //، ابوطالب الموسوی، ۱۲۷۸، ش (۱) ۶۲۱، هزار و پانصد ۲۷۶ //، سده ۱۳، ش (۴)
۳۳، آستانه ۲۰۱ (آغاز کتاب) //، ش

ص: ۲۵۶

۳۲۹۵، مسجد اعظم ۳۷۷ // ، ش ۲۰۸۵، مسجد اعظم ۳۷۷ // نستعلیق، ش ۱۱۶۵، ملی ۱۵۲/۹ // نسخ، فتحعلی مازندرانی،
سده ۱۳، ش ۴۸۷، فیضیه ۲۶۴/۱ // ،

سده ۱۳، ش ۷۲۷، مسجد اعظم ۳۷۷ // نستعلیق، ش (۵) ۳۴۵، گوهرشاد ۲۸۵/۱ (تا صلاه الجمعه) // نسخ و نستعلیق، بی تا،
ش ۲۹۸۳، عمومی اصفهان ۳۰۸/۱ // نسخ، آخوند همدان ش ۴۶۹۱، ف. رشت و همدان ۱۳۶۳ // ، آخوند همدان ش ۴۸۵،
ف. رشت و همدان ۱۳۶۳ // ، ش ۲۸۴۱، آستا ۵۱۲/۵ // ، ش ۸۴۹۸، آستا [رویت] // ، آخوند همدان ش ۴۷۶، ف. رشت
و همدان ۱۳۶۳ (انجام افتاده) // ، ش ۹۷۹، فیضیه ۲۶۵/۱ // ، ش ۴۳۰، حجتیه ۸۹ (ناقص) // ، ش ۲۱۹، حجتیه ۸۸ // ، ش
۹۸۹۱، آستا [رویت] // ، ش ۱۲۵۵۱، آستا [رویت] // ، ش ۲۸۴۱، آستا ۵۱۲/۵ // ، حسینیه شوشتریها ش ۸۳۷، نسخه ها
۸۱۲/۱۲ و ۱۱ // ، ش ۷۹۴ یا ۹۲۰، نسخه ها ۸۱۲/۱۲ و ۱۱ // ، عبدالمجید مولوی ش ۶۱۲، نسخه ها ۹۹/۵ // ، محمد حسین
بن استاد حسن، ش ۲۸۳۹، آستا ۵۱۲/۵ // ، سید حسین بن میر جعفر، بی تا، ش ۱۹۹، حجتیه ۸۸ // نستعلیق، بی تا، ش ۲۴۱۷، ع
ملی ۲۰۹/۱۲ // نسخ، ش ۴۲۶، مدرسه نمازی خوی ۲۱۴.

فن دوم: عادات و معاملات

نسخ، سده ۱۱، ش ۱۴۸، مسجد اعظم ۳۷۶ (با حواشی علم الهدی و اصطلاحات فیض) // ، قبل از ۱۰۹۱، ش ۱۷۵۲۲، آستا
[رویت] // ، ۱۰۹۶، آخوند همدان ش ۴۶۳۸، ف. رشت و همدان ۱۳۶۳ // ، ۱۰۹۹، ش ۲۲۸۹، مسجد اعظم ۳۷۷ // ، سده ۱۲ -
۱۱،

ش ۸۳۵، گلپایگانی ۱۷۵/۲ // ، ش ۱۴۱۷، هزار و پانصد ۲۲۸ // ، ۱۱۰۷، ش

۲۶۱۰، آستا ۱۲۳/۲ // ، محمد صادق بن محمد قاسم، ۱۱۱۹، ش ۶۳۲۶۴، مجلس ۳۶۳/۷ // ، عبدالعظیم بن شیخ آقا میر
وایقانی، ۱۱۲۵، ش ۶۱۳۱، سپهسالار ۶۲۰/۵ // ، محمد رفیعا بن محمد نصیر تبریزی، ۱۱۲۵، ش ۶۱۳۰، سپهسالار ۶۲۰/۵ // ،
محمد شریف بن محمد صادق، ۱۱۲۶، ش ۱۶۱۲۲، آستا [رویت] // ، عبدالرشید بن محمد قاسم جمالیه، ۱۱۲۶، ش ۴۵۲۰،
مرعشی ۹۷/۱۲ // ، ۱۱۳۰، ش ۲۶۰۶، سپهسالار ۵۲۹/۱ // ، ۱۱۴۰، ک. ثقه الاسلام تبریزی، نسخه ها ۵۴۱/۷ // ، ۱۱۴۶،

ش. (۵) ۴۳۳۶، مجلس ۲۹/۱۲ // ، ۱۱۵۷، ش ۱۸۹۶، فیضیه ۲۶۶/۱ // ، ۱۱۷۲، ش ۶۱۲۷، سپهسالار ۶۱۹/۵ // ، ۱۱۲۷، آخوند
همدان ش ۴۷۵، ف. رشت و همدان ۱۳۶۳ // ، علی رضا بن عبدالحسین قمی، ۱۱۴۹، ش ۴۷۱، مسجد اعظم ۳۷۷ // ، مقصود
بن غلامحسین، ۱۱۸۰، ش ۲۸۴۹، ع، ملی ۳۵۸/۱۳ (کتاب المطاعم والمشارب) // ، مقابله ۱۱۸۸، ش ۳۵۲، فیضیه ۲۶۴/۱ // ،
محمد بن محمد رفیع، ۱۱۹۴، ش ۲۶۰۷، سپهسالار ۵۳۰/۱ // ، ۱۱۹۶، ش ۲۳۱۹، گلپایگانی ۲۲۸/۳ // ، عباسعلی،

۱۱۹۹، آخوند همدان ش (۱) ۹۸۷۷، ف. رشت و همدان ۱۵۸۱ // ، سده ۱۲، ش ۲۶۹،

ملی ۲۴۲/۷ // ، ش ۷۲۹۳، دانشگاه تهران ۵۰۶/۱۶ // ، ش ۳۳۹۲، سپهسالار ۶۱۸/۵ // ، ش ۱۳ - ۷۳۲۹، آستانه ۱۷۰ // ،
۱۲۰۶، ش ۱۷۵۲۱، آستا [رویت] // ، محمد باقر، ۱۲۰۶، ش ۶۰۳، گلپایگانی ۱۷۵/۲ // ، قربانعلی بن طاهر، ۱۲۰۸، ش ۱۱۴۳،
مسجد اعظم ۳۷۷ // ، سلطان بن سلطان هزارجریبی، ۱۲۰۹، ش ۷۳۱، گلپایگانی ۱۷۵/۲ // ، احمد بن علی محمد کزازی،
۱۲۰۹، ش ۹۳۱، فیضیه ۲۶۵/۱ // نستعلیق، ۱۲۰۹، ش (۱) ۷۲۳۴، دانشگاه تهران ۴۹۵/۱۶ // نسخ، محمد علی بن محمد شفیع،
۱۲۱۱، ش ۲۲۴، حجتیه ۸۸ // ، عبدالله، ۱۲۱۳، ش ۱۵۹۱، دانشگاه تهران

۱۹۴/۸ // ، عبدالله بن محمد یحیی، ۱۲۱۳، ش ۲۸۴۴، آستا ۵۱۲/۵ // ، محمد علی بن محمد شفیع، ۱۲۱۳، ش ۱۸۲۱، ملک
۷۰۵/۱ // ، حسین بن عبدالعلی بن عبدالمحمود، ۱۲۱۵، ش ۷۲۴، گلپایگانی ۱۷۵/۲ // ، رضا علی بن جانبک هزارجریبی،

۱۲۱۵، ش (۱) ۱۵۷۵، الهیات مشهد ۷۱۰/۲ // ، عبدالله بن علی مدد خراسانی شامکانی

سبزواری، ۱۲۱۶، ش ۲۳، الهیات تهران ۸۰۲/۱ // ، حیدر علی بن کربلایی مسیب شیخ

الکجوری، ۱۲۱۶، ش ۳۷۶، شاهچراغ ۱۳۸/۲ // ، محمد باقر بن محمد علی کرمنشاهی

۱۲۱۷، ش ۳۴۲۱، مجلس ۱۲۸۲/ (۳) ۱۰ // ، محمد حسن بن محمد جعفر، ۱۲۲۰، ش ۱۱۵ - ۵۸۱۲، آستانه ۱۷۰ // ، محمد
باقر بن آقا رضای شهریاری، ۱۲۲۳، ش ۹۲ ج،

الهیات تهران ۶۶۸/۱ // ، محمد بن علی قلی بیگ داعی، ۱۲۲۴، ش ۹۰۷۵، مرعشی ۲۲۸/۲۳ // ، محمد باقر، ۱۲۲۴، ش ۱۱۶۶،
ملی ۱۵۲/۹ // ، ۱۲۲۵، ش ۲۸۴۳،

آستا ۵۱۲/۵ // نستعلیق، احمد بن ملا محمد صالح آملی مازندرانی، ۱۲۲۸، ش ۱۷۷۸،

گلپایگانی ۵۹/۳ // نسخ، لطف الله بن محمد باقر، ۱۲۲۸، ش ۱۰۴۳، هزار و پانصد، ۲۲۸ // ، محمد باقر خوئی، ۱۲۳۰، ش
۲۶۰۸، آستا ۱۲۳/۲ (تا مواریت) // ، علی اکبر

آبکناری گیلانی، ۱۲۳۱، ش ۱۴۳۴۲، آستا [رویت] // ، ۱۲۳۲، ش ۱۲۵۴۸، آستا [رویت] // ، ۱۲۳۳، حسینیه شوشتریها (نجف)
۸۲۸، نسخه ها ۸۱۲/۱۲ و ۱۱ // ، علی اکبر بن حاج محمد مراغی، ۱۲۳۴، ش ۳۱۱، حجتیه ۸۹ // ، ۱۲۳۴، ش ۸۲۷، مسجد اعظم
۳۷۷ // نستعلیق، زین العابدین بن حسینعلی لزوری، ۱۲۳۶، ش ۱۰۰۴۳، مرعشی ۳۴/۲۶ // نسخ، علی محمد، ۱۲۴۴، حسینیه
شوشتریها (نجف) ش ۲۸۱، نسخه ها ۸۱۲/۱۲ و ۱۱ // ، ۱۲۴۷، مدرسه آخوند همدان ش ۴۷۵، ف. رشت و همدان ۱۳۶۳ // ،
شکرالله بن رجب، ۱۲۵۰، ش ۲۲۷۶ ع، ملی ۶۸۴/۱۱ // ، سده ۱۳، ش ۶۱۲۸، سپهسالار ۶۲۰/۵ // ، ش ۶۱۳۵، سپهسالار
۶۲۰/۵ (صید و ذباحت و اندکی از نکاح) // ، ش (۲)

۱۲۲، الهیات تهران ۸۰۳/۱ // ، ش ۱۷۵۱۸، آستا [رویت] (از کتاب وصیت تا نکاح) // ، ش ۱۵۷۱۶، آستا [رویت] // وقف
۱۳۰۹، ش ۳۹۹، آستا ۱۲۳/۲ // ، عبدالله بن زین العابدین مشهدی، ش ۳۹۵، حجتیه ۸۹ // ، محمد بن حسین بن حاج

عبدالله، بی تا، ش ۱۵۴، امام عصر شیراز ۱۳۷ //، بی تا، ش ۵۵۹، ملی فارس ۱۹۰/۲ //، ش ۲۶۰۸، سپهسالار ۵۳۰/۱ //،
ش ۶۸، ملی فارس ۶۲/۱ //،

ص: ۲۵۸

ش ۴۸۹، فیضیه ۲۶۵/۱ //، ش ۹۷۸، فیضیه ۲۶۵/۱ //، مدرسه چهل ستون ش ۱۸۶، نسخه ها ۳۴۰/۱ (با حواشی آقا هادی) //، ش ۲۱۸، حجّتیّه ۸۸ //، حسینیه شوشتریها (نجف) ۲۶۳، نسخه ها ۸۱۲/۱۲ و ۱۱ //، ش ۲۵۸، نسخه ها ۸۱۲/۱۲ و ۱۱ //، ش ۶۴۴۹، آستا ۵۱۲/۵ //، ش ۶۴۴۹، آستا ۵۱۲/۵ //، ش ۱۴۷۰۷، آستا [رویت] //، ش ۲۷۵، مدرسه نمازی خوی ۱۳۹.

شروح

* شرح المفاتیح / فیض کاشانی

ن . خ نستعلیق و نسخ، سده ۱۲، ش ۵۴۷۱، مجلس ۳۷۲/۱۶.

* شرح مفاتیح الشرایع / نورالدین محمد هادی کاشانی (برادر زاده فیض)

شارح متن کامل مفاتیح الشرایع را در ضمن دو مجلد شرح می کند

آغاز/ الحمد لله الذی منّ علی عباده بما شرع لهم من شرایع الاسلام

انجام/ والعالم لیس اهلاً للاعتراض علی اهله ثم الحمد لله الملك العلام

ن . خ نسخ، ۱۱۰۴، ش ۶۱۳۴، سپهسالار ۳۲۶/۵ (تا پایان حج) //، اسدالله بن ابوالمعالی حسینی، ۱۱۲۳، ش ۵۷۳۹، مرعشی ۱۳۳/۱۵ (جلد دوم) // نستعلیق، ۱۱۹۹، ش

۱۱۱۸۱، آستا [رویت] // نسخ، سده ۱۲، ش ۳۱ ب، الهیات مشهد ۵۹۱/۱ //، محمّد جواد بن محمد علی حسن آبادی، ۱۲۶۳، ۱۲۶۶، ش ۲۴۵۸ - ۲۴۵۷، آستا ۷۷/۲ //، سده ۱۲، ش ۱۴۲۱، ملک ۴۴۶/۱ (از آغاز تا باب ولایت و تصرف) //، سده ۱۳، ش ۱۰۴۳۳، مرعشی ۳۵۵/۲۶ (از زکات تا شفعه) //، ابن سید علی اکبر حسینی، اهدایی

مشکوه ش ۷۱۴، دانشگاه تهران ۱۹۴۱/ (۳) ۳ //، بی تا، ش ۲۷۸۴، آستا ۴۶۱/۵ // نستعلیق، ش ۷۷۷۳، آستا [رویت] // نسخ، ش ۲۱ ب، الهیات تهران ۲۴۳/۲.

* شرح مفاتیح الشرایع / ملا محمد حسین بن محمد حسن جیلانی اصفهانی لبنانی متوفی ۱۱۲۹ ق. الذریعه ۷۶/۱۴

* شرح مفاتیح الشرایع / ملا ابوالحسن فتونی عاملی نجفی

نام دیگر این شرح "شریعه الشیعه" که شارح آن را به سال ۱۱۲۹ نگاشته است. الذریعه ۷۵/۱۴

ن . خ نسخ، سده ۱۳، دانشگاه لس آنجلس ۱۱۰۶ M، نسخه ها ۲۷۱/۱۲ و ۱۱.

الذخر الرائع فی شرح مفاتیح الشرایع / سید عبداللّه بن نورالدین موسوی جزائری

متوفی ۱۱۷۳.

شرح مزجی استدلالی است بر کتاب مفاتیح الشرائع، با نقل اقوال بعضی از فقها و ردّ و ایراد

آنها. شارح در آغاز مقدمه ای در چند فصل در اصول فقه بیان می کند به نظر می رسد تنها مقدمه و کتاب طهارت و صلاه را شرح کرده است.

ریحانه ۱۱۵/۳؛ الذریعه ۷۵/۱۴، ۹/۱۰.

ن. خ نستعلیق، شارح، ش ۳۵۵۰، مرعشی ۳۴۲/۹ // نسخ، محمّد بن علی بن حسین عصفوری، ۱۲۳۵، تملک کتابخانه سید خلیفه بود، الذریعه ۹/۱۰.

شرح مفاتیح الشرایع / سید ابراهیم بن محمّد باقر رضوی قمی نجفی همدانی (زنده به

سال ۱۱۶۸) ریحانه ۴۳۱/۳؛ الذریعه ۲۱۲/۶.

شرح مفاتیح الشرایع / محمّد باقر بن ملا محمّد اکمل معروف به وحید بهبهانی متوفی

۱۲۰۶ ق.

این شرح شامل کتاب الطهاره، الصلاه، الصوم، الزکاه والخمس می باشد. که در ضمن هشت مجلد نگاشته شده است (الذریعه ۷۵/۱۴).

ن. خ نسخ و نستعلیق، سده ۱۲۲ ش ۴، الهیات تهران ۷۸۴/۱ (اجتهاد و تقلید تا آخر خمس) //، ۱۱۹۵، الذریعه ۷۵/۱۴ //، سده ۱۲، ش ۲۳۹۱، آستا ۵۵/۲ (با عنوان

حاشیه آمده است) // تملک کتابخانه امیر المومنین (نجف)، کتابت ۱۲۰۶، الذریعه ۷۵/۱۴ // نسخ، ابوالحسن بن عبداللّه، ۱۲۰۷، اهدایی مشکوه ش ۷۱۸، دانشگاه تهران ۱۹۴۳ / (۳) ۳ //، ۱۲۲۲، ش (۱) ۳۵۲۴، مسجد اعظم ۶۳۴ (شرح مقدمه) // نستعلیق، احمد بن علی خوانساری، ۲۵ - ۱۲۲۳، ش (۵) ۱۵۲۰، فیضیه ۹۷/۳ (مقدمه) // شکسته نستعلیق، ۱۲۲۵،

ش ۲۷۴۱، ملک ۴۴۵/۱ // نسخ، ۱۲۳۰، ش ۶۵۱۴، آستا [رویت] //، ۱۲۳۱، ش ۶۵۱۵، آستا ۲۶۳/۲۵ (از مبحث غسل تا آخر قبله) //، ۱۲۳۴، ش ۵۶، فیضیه ۲۵۰/۱ (صلوه، زکوه و خمس) //، جاسم بن محمّد آل علی مشهدی، ۱۲۴۰، ش ۱۹۵، مسجد

اعظم ۳۶۶ (طهارت و صلاه) //، ۱۲۴۴، ش ۸۸۳۰، مرعشی ۲۱/۲۳ (زکاه) //، ۱۲۴۵، ش (۱۲) ۴۵۸، مرعشی ۶۵/۲ //، ش (۲) ۵، الهیات تهران ۷۸۴/۱ (صلاه) //، ۱۲۶۴، ش (۱) ۵، الهیات تهران ۷۸۴/۱ (طهارت) //، ۱۲۶۸، ش ۹۵۳۶، آستا

[رویت] // ، سده ۱۳، ش ۹۸۰۹، دانشگاه تهران ۲۸۹/۱۷ // ، ش ۱۷۲۹۹، آستا [رویت] // شکسته نستعلیق، ، ش ۲۱۹۷، ملک
۴۴۵/۱ // نسخ، ، ش ۲۶۱۷، ملک ۴۴۵/۱ (از قیام تا قرائت صلوه) // ، ش ۱۵۸۸، دانشگاه تهران ۱۵۸۸/۸ // ،

ص: ۲۶۰

، ش (۸) ۱۵۵۴، فیضیه ۱۰۰/۳ (مقدمه) // ، ، دانشگاه لس آنجلس ش M ۹۳۹، نسخه ها ۲۷۰/۱۲ و ۱۱ // نسخ، بی تا، ش (۳) ۴۰۷، مجلس ۱۶۱/۲۲ (الصلوه) // ، ،

ش ۱۴۷۲۴، آستا [رویت] // ، ، ش ۷۷۷۲، آستا [رویت] // ، ، ش ۸۸۹۹ [رویت] // ، ، ش ۷۷۷۵، آستا [رویت] // ، ، ش ۹۵۳۷، آستا [رویت] // ، ، تملک طباطبائی تبریزی، نسخه ها ۵۱۶/۷ (از آغاز تا زکاه) // ، ، ش ۱۷۲۴، گلپایگانی ۳۰/۳ (الصلوه) // ، ، ش ۱۶۸۰، گلپایگانی ۱۳/۳ (طهارت) // ، ،

ش ۱۶۹۶، گلپایگانی ۱۳/۳ (طهارت) // ، ، ش (۳) ۳۱۱۱۴، مجلس ۱۶۱/۲۲ (الصلوه) // تملک سلطان المتکلمین، الذریعه ۷۵/۱۴ (تا آخر احکام البئر) // تملک کتابخانه شیخ الشریعه اصفهانی نجفی (نجف)، الذریعه ۷۵/۱۴ // تملک کتابخانه سید محمد حجت کوهکمری (نجف)، الذریعه ۷۵/۱۴ // تملک حسن صدرالدین کاظمی، الذریعه ۷۵/۱۴.

مفتاح المجامع بمفاتیح الشرایع / محمد علی بن محمد باقر بهبهانی، متوفی ۱۲۱۶.

شرحی است بر مقدمه کتاب مفاتیح الشرایع و برخی بر این باورند که آقامحمد علی، مقداری از باب مطاعم را نیز شرح نموده است. الذریعه ۳۴۷/۲۱.

ن . خ نسخ، سده ۱۳، ش ۱۲۵، الهیات تهران ۷۸۷/۱ // ، ، ش ۸۲۸ د، الهیات تهران ۲۲/۲ // ، بی تا، ش ۹۶۴۳، آستا [رویت] // تملک شیخ هادی کاشف الغطاء، الذریعه ۳۴۷/۲۱ // تملک محمد باقر حجت (کربلا)، الذریعه ۳۴۷/۲۱.

المصاییح فی شرح مفاتیح الشرایع / محمد رضا بن عبدالمطلب تبریزی متوفی ۱۲۰۸.

شارح کتاب المطاعم و المشارب را در یک جلد شرح وتفصیل نموده است. الذریعه ۸۰/۲۱.

ن . خ نسخ، شارح، تملک قاسم محیی الدین جامعی، الذریعه ۸۰/۲۱.

شرح مفاتیح الشرایع / عبدالله بن شیخ علی بن یحیی جدحفصی بحرانی متوفی ۱۲۱۶ ق.

نام دیگر این شرح انوار المصاییح است. الذریعه ۷۷/۱۴.

الانوار اللوامع فی شرح مفاتیح الشرایع / حسین بن محمد بن احمد عصفوری بحرانی متوفی ۱۲۱۶ ق.

شرح مزجی استدلالی مفصلی است بر کتاب مفاتیح الشرایع در چهارده جز. به حسب تقسیم

شارح. این شرح را المصباح اللوامع نیز خوانده اند. کشف الحجب ۳۵۵؛ الذریعه ۷۶/۱۴.

ن . خ نسخ، عبد علی بحرانی اوالی، ۱۲۱۶، ش ۱۶۳۰، مرعشی ۳۳/۵ // تملک سید محمد حجت کوهکمری (نجف). الذریعه ۷۶/۱۴.

شرح مفاتیح الشرایع / سید علی بن محمد علی طباطبائی متوفی ۱۲۳۱ (؟) وی احتمالاً کتاب الصلوه را در یک مجلد شرح کرده است. کشف الحجب ۳۵۴؛ الذریعه ۷۷/۱۴.

ن . خ نسخ، صادق بن حسین، ۱۲۳۵، ش ۷۲۵۳، آستا ۴۶۳/۵ // نسخ، علی بن زین العابدین، ۱۲۴۳، دانشگاه لس آنجلس M ۱۳۱۷، نسخه ها ۲۷۰/۱۲ و ۱۱ //، صفی بن عبدالنبی شوشتری ۱۳۰۵، ش ۲۷۷، سپهسالار ۲۳۶/۵ // تملک کتابخانه شیخ علی کاشف الغطاء، الذریعه ۷۷/۱۴ // کتابت فرزند شارح در کربلا، الذریعه ۷۷/۱۴ // کتابت شیخ ابراهیم بن شیخ حسن قفطان، تملک عبدالحسین شیخ العراقین (کربلا)، الذریعه ۷۷/۱۴.

شرح مفاتیح الشرایع / سید عبدالله بن محمد رضا شبر متوفی ۱۲۴۲.

این شرح شامل جمیع مسائل فقه است و آن را مصابیح الظلام نیز نامیده اند. شارح، خلاصه ای

از این شرح فراهم آورده و آن را المصباح الساطع نامیده است. الذریعه ۷۷/۱۴.

ن . خ نسخ، بی تا، ش ۱۳۴۴۴، آستا [رویت].

المصابیح فی شرح المفاتیح / محمد جعفر بن محمد علی بن محمد باقر بهبهانی (متوفی ۵۹ - ۱۲۵۳).

شارح این شرح را به پایان نرسانده است. الذریعه ۷۷/۱۴.

ن . خ نسخ، شارح، ش (۲) ۱۲۴، الهیات تهران ۸۰۰/۱ (عطایا تا پایان وصایا) //، بی تا، ش (۱) ۱۲۴، الهیات تهران ۸۰۰/۱ (مناکح وموالید).

نهایه المرام فی شرح المفاتیح / سید مجاهد محمد بن علی طباطبائی متوفی ۱۲۴۲.

گویا تنها کتاب الطهاره را شرح نموده است. الذریعه ۷۸/۱۴.

ن . خ تملک نوه شارح، با تاریخ کتابت ۱۲۰۵، الذریعه ۴۰۷/۲۴.

شرح مفاتیح الشرایع / شیخ سلیمان بن احمد آل عبدالجبار قطیفی متوفی ۱۲۶۶. الذریعه ۷۷/۱۴.

ن . خ تملک شیخ علی جشی در کربلا، الذریعه ۷۷/۱۴ (کتاب الطهاره والصلاه).

شرح مفاتیح الشرایع / آقا محمود بن آقا محمد علی کرمنشاهی متوفی ۱۲۶۹ ق. الذریعه ۷۹/۱۴.

ن . خ تملک احمد کرمنشاهی (نوه پسری شارح) در سه مجلد، الذریعه ۷۹/۱۴.

اناره المصاییح فی اصول شرح المفاتیح / ملا محمد رضا بن محمد مؤمن قمی (سده ۱۳).

شارح در صدد بوده که شرحی بر مفاتیح الشرایع بنویسد. وی در آغاز شروع به ذکر مقدمه ای در اصول فقه می کند. این مقدمه به اندازه یک جلد کتاب معالم می شود و مشخص نیست که این شرح را ادامه می دهد یا خیر؟ الذریعه ۷۸/۱۴.

ن . خ نستعلیق، شارح، ش (۱) ۳۳۷۴، مرعشی ۱۴۸/۹

مبتغی الافهام فی شرح مفاتیح شرائع الاسلام / میرزا عبدالوهاب بن محمد

صالح برغانی قزوینی (سده ۱۳).

شرح مختصری است بر کتاب مفاتیح الشرایع

ن . خ نسخ، غلامعلی بن علی مردان شالی قزوینی، ۱۲۶۶، ش ۳۲۰۲، مرعشی ۴/۹.

مفتاح ابواب الشریعه فی شرح مفاتیح الشرایع / سید محمد بن عبدالکریم جدّ بحرالعلوم طباطبائی بروجردی.

این شرح شامل دو مجلد است و شارح آن را به پایان نبرده است.

ن . خ تملک سید جعفر بن سید باقر آل بحرالعلوم (نجف)، الذریعه ۳۱۴/۲۱ // تملک حسین بروجردی، الذریعه ۳۱۵/۲۱ (در صلاه).

شرح مفاتیح الشرایع / [سید ابوالقاسم بن عباس]

شامل بحث قیام تا آخر مباحث قرائت.

ن . خ شکسته نستعلیق، بی تا، ش ۲۸۱۳، آستا ۴۶۴/۵.

حواشی

حاشیه علی مفاتیح الشرایع / محمد بن محسن مدعو به علم الهدی.

ن . خ نسخ، علم الهدی، ش ۱۴۸، مسجد اعظم ۳۷۶ (جلد دوم) // ، ش ۲۶۰۱، سپهسالار ۲۷۸/۴ // ، ۱۰۹۲، اهدایی مشکوه

ش ۷۱۲، دانشگاه تهران ۲۰۶۴ / (۳) ۳ // ، تملک کتابخانه علامه فیضی، دیوان علامه محمد محسن فیض ۳۵ (با

عنوان: تعلیقه) // ، ۱۱۱۶، تملک طباطبائی تبریزی، نسخه ها ۵۲۳/۷ // ، سده ۱۲ - ۱۱، تملک صدرالاسلام خوئی، الذریعه

۲۱۴/۶.

حاشیه علی مفاتیح الشرایع / ملا محمد یوسف بن محمد علی لاهیجی (سده ۱۱).

ن . خ تملک کتابخانه التستریه، الذریعه ۲۱۴/۶ (با عنوان: فتح المفاتیح).

حاشیه علی مفاتیح الشرایع / نورالدین محمد کاشانی.

ن . خ نسخ، بی تا، مدرسه چهل ستون ش ۱۸۶، آشنایی با چند نسخه خطی ۳۴۰/۱.

حاشیه علی مفاتیح الشرایع / سید ابراهیم بن محمد باقر رضوی قمی (زنده به سال ۱۱۶۸). الذریعه ۲۱۲/۶.

حاشیه علی مفاتیح الشرایع / سید حیدر عاملی (سده ۱۲). الذریعه ۲۱۳/۶.

حاشیه علی مفاتیح الشرایع / محمد بن علی... احسائی بحرانی (سده ۱۲).

ن . خ نسخ، محشی، تملک کتابخانه مجدالدین، الذریعه ۲۱۴/۶ (ترجمه حواشی نیز در همانجا موجود است).

حاشیه علی مفاتیح الشرایع / محمد باقر بن ملا محمد اکمل معروف به وحید بهبهانی متوفی ۱۲۰۶ ق.

ص: ۲۶۴

این اثر حاشیه ای است بر مفاتیح الشرایع در ضمن چهار مقاله.

(۱) در اصولی که در احکام به آنها احتجاج می شود؛ (۲) قیاس در نظر شیعه؛ (۳) اجماع و اقسام

آن؛ (۴) عدم حجیت قول مجتهد میت. الذریعه ۲۱۳/۶.

ن. خ تملک سبط حجه الاسلام رشتی، الذریعه ۲۱۳/۶ (سه مقاله اول) // نسخ، ۱۲۴۵، ش (۱۱) ۴۵۸، مرعشی ۶۴/۲ (مقاله چهارم).

ن. چ الاجماع، حاشیه علی دیباچه المفاتیح / همو. - بی جا: بی نا، بی تا. (سنگی).

حاشیه علی مفاتیح الشرایع / میرزا محمد بن سلیمان تنکابنی متوفی ۱۳۰۲. الذریعه ۲۱۳/۶.

ن. چ

به اهتمام عمادالدین الموسوی البحرانی. - بیروت: مؤسسه الاعلمی، ۱۳۸۸ ق. ج. // به

کوشش مهدی رجائی. - قم: مجمع الذخائر الاسلامیه، ۱۴۰۱ ق. ۳ ج.

[۹۳]

مفتاح الخیر

عنوان دیگر: A

مفاتیح الخیر

کتابی است در فضیلت نماز و بیان اقسام، شرایط و اوقات آن، که مؤلف در کتاب ترجمه الصلاه به آنها اشاره نکرده بود. فیض آن را به سال ۱۰۷۲ در ضمن هشت در بدین ترتیب تدوین می کند:

در اول: در فضیلت نماز و عقاب تارک آن؛ در دوم: در اقسام نماز و عدد رکعات آن؛ در

سوم: در شرایط و خوب و صحت نماز؛ در چهارم: در شرایط تقصیر در سفر؛ در پنجم: در اوقات نمازهای واجب و مستحب؛ در ششم: در تلافی خلل؛ در هفتم: در تلافی شک در عدد رکعات؛ در هشتم: در تلافی نمازی که فوت شده.

ص: ۲۶۵

یکم [۵۳]؛ دوم [۷۲]؛ لولوه ۱۲۷؛ قصص ۲۵۵؛ الذریعه ۳۰۲، ۳۲۹/۲۱.

آغاز/ مَنّت خدای را عزّ و جَلّ که بندگان را به خطاب اقیما الصلوه نوازش نمود...

انجام/ لیکن نماز گزاردن افضل است از مدد دادن. به انجام آمد کتاب مفتاح الخیر در شهر محرم الحرام و تاریخ اتمام ملفوظ شهر محرم الحرام = ۱۰۷۲.

ن . خ

نسخ، سده ۱۱، ش (۷) ۶۳۹۸، سپهسالار ۶۲۴/۵ // ، ش (۵) ۱۴۱۵، هزار و پانصد ۳۶۸ // ، ش (۳) ۱۰۱۷۷، مرعشی ۱۳۵/۲۶ // نستعلیق، غلامعلی مشهور به محمّد امین خوانساری، ش (۳) ۱۰۰۲، الهیات مشهد ۱۵۳/۲ // ، احمد صفائی خوانساری، سده ۱۴، ش (۳) ۱۱۱۸، هزار و پانصد ۳۴۲ // تملک کتابخانه الاسویه بنگال،

bo ۶۵۹ ۵/۵، الذریعه ۳۲۹/۲۱.

[۹۴]

منتخب الاوراد

گزیده ای از کتاب خلاصه الاذکار است که شامل اذکار و ادعیه ای است که مؤمن باید

انجام دهد تا تقرب الهی حاصل شود. این رساله را فیض به درخواست علم الهدی به سال ۱۰۶۶ در اصفهان نگاشته است.

یکم [۴۴]؛ دوم [۴۴]؛ لولوه ۱۲۷؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴.

آغاز/ بسمله. نحمدک اللهم علی ما مننت به علینا من اجابه دعانا.

انجام/ و ذلک فی ایام اقامتنا باصفهان صینته عن الجور و الطغیان و کتب الفقیر الی ربه... محمّد یدعی علم الهدی...

ن . خ

نستعلیق، علم الهدی، ۱۱۰۶، ش ۲۸۴۷، دانشگاه تهران ۱۶۹۱/۱۰.

ص: ۲۶۶

[۹۵]

منتخب دیوان شمس

فیض منتخبی در سه هزار بیت از دیوان شمس فراهم آورده است.

فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۴۱۸/۲۲.

[۹۶]

منتخب رسائل اخوان الصفا

فیض منتخبی از رسائل اخوان الصفا در ضمن دو هزار بیت فراهم آورده است.

یکم [۸۹]؛ دوم [۲۱]؛ فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۱۰/۸.

[۹۷]

منتخب فتوحات المکیه

انتخابی است از بعضی از ابواب کتاب فتوحات ابن عربی که فیض آن را در ضمن چهار

هزار بیت فراهم آورده است.

فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۴۱۸/۲۲.

[۹۸]

منتخب مثنوی

عنوان دیگر: A

سراج السالکین B لب لباب مثنوی

ص: ۲۶۷

منتخبی است از مثنوی مولوی در ضمن هشت هزار بیت که فیض آن را فراهم آورده است.

یکم [۱۰۹]؛ فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۳۷۳/۲۲، ۲۹۰/۱۸، ۱۵۷/۱۲.

ن. خ

شکسته نستعلیق، سده ۱۱، ش ۵۱۰۷، ملک ۳۷/۲.

[۹۹]

المنتخب الصغير

منتخبی است مختصر از گلزار قدس گلزار قدس

[۱۰۰]

المنتخب الكبير

منتخبی است حجیم که فیض از گلزار قدس فراهم آورده است گلزار قدس

[۱۰۱]

منتخب مکاتیب قطب الدین محیی

فیض از مکاتیب قطب الدین محیی (متوفی ۹۰۰ ق.) در ضمن چهار هزار بیت منتخبی

فراهم آورده است.

یکم [۹۱]؛ دوم [۲۳]؛ فوائد ۶۳۵؛ الذریعه ۴۳۸/۲۲.

ص: ۲۶۸

فیض نامه هایی به سلطان، بزرگان و یاران خود نوشته و آنها نیز پاسخهایی برای وی نگاشته اند. این نامه ها حاوی مطالب گوناگونی در مسائل ادبی، عرفانی و اجتماعی است که برای شناخت آراء و افکار فیض قابل تأمل و اهمیت می باشد. تعدادی از این نامه ها به کوشش آقای مصطفی فیضی کاشانی در مقدمه کلیات دیوان فیض چاپ شده است و ما به همه نامه های شناخته شده فیض فهرستوار اشاره می کنیم:

فیض

ملا عبدالرزاق فیاض لاهیجی

آغاز/ قلم گرفتم و گفتم مگر دعا بنویسم / دعا به یار جفا کار بی وفا بنویسم

ن . خ جنگ عرفان، سپهسالار مقدمه دیوان فیض، به کوشش مصطفی فیضی. (۱) // نسخ، مرتضی بن احمد حسینی گیلانی، سده ۱۳، ش (۴) ۵۷۴۴، ملک ۱۱/۹.

ن . چ کلیات دیوان علامه ملا محمد محسن فیض کاشانی، به کوشش مصطفی فیضی .- تهران: اسوه، ۱۳۷۱. ص ۱۵۳.

فیاض لاهیجی فیض

آغاز/ دلم خوش است اگر شکوه گر دعا بنویسی / که هر چه تو بنویسی به مدعا بنویسی.

ن . خ جنگ عرفان، سپهسالار، به نقل از مصطفی فیضی در کلیات دیوان فیض.

ن . چ کلیات دیوان علامه ملا محمد محسن فیض کاشانی، به کوشش مصطفی فیضی

-. تهران: اسوه، ۱۳۷۱. صص ۱۵۴ - ۱۵۳.

فیض

فیاض لاهیجی

آغاز/ رزقکم الله التخلی من الصفات الناسوتیه... مسموع شد که مدتی در بیماری

ص: ۲۶۹

۱- این جنگ را در فهرست سپهسالار نیافتم.

ن . خ نستعلیق، ۱۱۰۱، ش ۲۹۳۱، سپهسالار ۸۰/۲.

ن . چ کلیات دیوان علامه ملا محمد محسن فیض کاشانی، به کوشش مصطفی فیضی. ۱۷۷ص.

فیض

شیخ جمال الدین نجفی (عربی)

آغاز/ بسمله. اما بعد فان السعید من سمع النداء فاجاب، والشقی من ابصر الحق و ارخی الحجاب

ن . خ نسخ، ۱۰۶۷، ش (۱۳) ۵۹۰۶، ملک ۱۰۰/۹ // نستعلیق، سده ۱۳، ش (۵) ۴۶۰۲، دانشگاه تهران ۳۵۳۳/۱۴

فیض

اعتماد الدوله العباسیه (عربی)

ن . خ نستعلیق، سده ۱۳، ش (۱) ۴۶۰۲، دانشگاه تهران ۳۵۳۳/۱۴.

فیض

محمد سعید قمی (فارسی)

محمد سعید قمی فیض (فارسی)

فیض

محمد سعید قمی

ن . خ نستعلیق، سده ۱۲، ش (۲۷) ۴۶۰۲، دانشگاه تهران ۳۵۳۳/۱۴ // نسخ، احمد رشتی، ۱۲۷۰، اصغر مهدوی ش (۹) ۳۶۴،

نسخه ها ۱۷۸/۲.

شاه عباس فیض (فارسی)

فیض

شاه عباس (فارسی)

شاه عباس فیض (عربی)

فیض

شاه عباس

ص: ۲۷۰

ن . خ نستعلیق، سده ۱۳، ش ۴۶۰۲، دانشگاه تهران ۳۵۳۳/۱۴.

فیض

امیر محمد خان خیر سمنانی (عربی)

ن . خ نستعلیق، سده ۱۲، ش (۳۲) ۸۲۳۱، دانشگاه تهران ۶۶/۱۷، سده ۱۳، ش ۴۶۰۲، دانشگاه تهران ۳۵۳۳/۱۴.

آغاز/ به خدایی که ز فیضش بود آثار وجودم / که در ایام فراق تو نه بودم نه نبودم

فیض عنقاو خان پسر آصف خان (فارسی)

ن . خ نستعلیق، سده ۱۳، ش ۴۶۰۲، دانشگاه تهران ۳۵۳۳/۱۴.

فیض

دوستی در سال ۱۰۶۵

ن . خ نستعلیق، سده ۱۳، ش ۴۶۰۲، دانشگاه تهران ۳۵۳۳/۱۴.

سید ماجد بن محمد بحرانی فیض

فیض سید ماجد بن محمد بحرانی.

ن . خ نستعلیق، سده ۱۳، ش ۴۶۰۲، دانشگاه تهران ۳۵۳۳/۱۴.

میر محمد طباطبائی (خیر) فیض

ن . خ جنگ عرفان، سپهسالار، به نقل از مصطفی فیضی در کلیات فیض. ص ۱۵۱.

فیض

پاسخ به مدایح یاران

آغاز/ هر یک از اخوان غزل گفته است در اجلال فیض / عکس خود دیده است در آئینه احوال فیض.

ص: ۲۷۱

ن . خ جنگ عرفان، سپهسالار، به نقل از مصطفی فیضی در کلیات فیض. ص ۱۵۵.

ملا محمد محسن عرفان فیض

آغاز/ یا غایت عن عینی لاعن مالی / القرب الیک منتهی آمالی

ن . خ جنگ عرفان، سپهسالار، به نقل از مصطفی فیضی در کلیات فیض. ص ۱۶۱.

ملا محمد محسن عرفان فیض

آغاز/ ای نام تو زینت زبانها / وی یاد تو مونس روانها

ن . خ جنگ عرفان، سپهسالار، به نقل از مصطفی فیضی در کلیات دیوان. ص ۱۶۵.

فیض

ملا محمد محسن عرفان

آغاز/ ای باد صبا سلام یاران برسان / شرح غم ما به غمکساران برسان

ن . خ جنگ عرفان، سپهسالار، به نقل از مصطفی فیضی در کلیات دیوان. ص ۱۳۵.

فیض

نوّاب خان (ظفر)

آغاز/ در دل شب خیر از عالم جانم کردند / خبری آمده از بی خبرانم کردند

ن . خ نستعلیق، ۱۱۰۱، ش (۱) ۲۹۳۱، سپهسالار ۸۰/۲.

ن . چ کلیات دیوان علامه ملا محمد محسن فیضی، به کوشش مصطفی فیضی.

نوّاب خان (ظفر) فیض

آغاز/ همچو سوسن به شنا دوش زبانم کردند / با خبر از روش هر دو جهانم کردند

ص: ۲۷۲

ن . خ نستعلیق، ۲ - ۱۱۰۱، ش ۲۹۳۱، سپهسالار ۸۰/۲.

ن . چ کلیات دیوان علامه ملا محمّد محسن فیض، به کوشش مصطفی فیضی.

فیض

نوّاب خان (ظفر)

آغاز/ به سلامت و عافیت و به انجاح مهمّات مبارکه مفوضه موفق و مهتدی باشند.

ن . خ نستعلیق، ۲ - ۱۱۰۱، ش ۲۹۳۱، سپهسالار ۸۰/۲.

ن . چ کلیات دیوان علامه ملا محمّد محسن فیض، به کوشش مصطفی فیضی.

فیض

نوّاب خان (ظفر)

آغاز/ رسید از ظفر نامه ای معتبر / ز روی ادب کردم او را نظر

ن . خ جنگ عرفان، سپهسالار، به نقل از مصطفی فیضی در کلیات دیوان. ص ۱۷۷.

ملا مقیم مشهدی فیض

ن . خ نسخ، بی تا، ش ۸۵۵، فیضیه ۵۴/۲.

فیض

ملا مقیم مشهدی

ن . خ نسخ، ۱۰۸۸، ش (۱) ۴۲۸۲، دانشگاه تهران ۳۲۵۰/۱۳ //، موسی بن حسن کرکری لیوارجانی، ۱۳۴۱، ش (۹) ۴۲۶۳،

دانشگاه تهران ۳۲۳۵/۱۳ //، ش ۸۵۵، فیضیه ۵۴/۲.

فیض

علم الهدی

ن . خ شکسته نستعلیق، سده ۱۲، ش (۳۵) ۸۲۳۱، دانشگاه تهران ۶۶/۱۷.

ندر علی بیگ متخلص به الفت

ن. خ نستعلیق، ۲ - ۱۱۰۱، ش ۲۹۳۱، سپهسالار ۸۱/۲.

ندر علی بیگ فیض

ن. خ نستعلیق، ۲ - ۱۱۰۱، ش ۲۹۳۱، سپهسالار ۸۲/۲.

محمد قاسم خراسانی

پاسخی است که فیض به سوال محمد قاسم در مورد اشتراک معنوی یا لفظی وجود بیان

می دارد.

ن. خ نسخ، احمد رشتی، ۱۲۷۰، اصغر مهدوی ش (۱۶) ۳۶۴.

[۱۰۳]

منهاج النجاه

عنوان دیگر: A منهاج النجاه B

شرح حدیث طلب العلم

کتاب مختصری است در اصول دین و اقسام طاعات. مشتمل بر یک مقدمه و دو مقصد. هر مقصد شامل ۵ باب، و هر باب از چند هدیه تشکیل می شود. مقصد اول در ارکان یعنی توحید، نبوت، عدل، امامت و معاد؛ مقصد دوم در اعمال، یعنی طاعات جوارح، طاعات قلب و گناهان آنها. و در ضمن این مقصد به چگونگی آداب معاشرت با مردم و دستوره‌های اخلاقی دیگر می پردازد و از اعتقادات خواجه طوسی و شرح ارشاد اردبیلی یاد می کند.

فیض این اثر را در ۲۰۰۰ بیت، به سال ۱۰۴۲ نگارش نموده است.

یکم [۴۱]؛ دوم [۴۱]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۶؛ روضات ۹۳/۶؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۱۹۹/۲۳.

آغاز/ الحمد لله الذي هدانا للدين القويم والنهج المستقيم... اما بعد فيقول

انجام/ واغلب حظوظ النفس الاكل والوقاع و قصد الخير بهما غير ممتنع لمن غلب على غلبه هم الآخره.

ن. خ

نسخ، طاهر حسینی انجدانی، ۱۰۳۴، ش (۵) ۴۲۱۶، مرعشی ۲۲۰/۱۱ //، مقصود بن محمد امین بن همایون محمد بن خواجه حیدر علی جرفادقانی، ۱۰۴۴، ش (۱) ۶۰۰، هزار وپانصد ۲۷۲ //، بهرام، ۱۰۶۷، ش ۱۶۶۲، فیضیه ۲۸۰/۱ // نستعلیق، محمد سنجر بن محمد کاظم، ۱۰۷۱، مشکوه ش ۱۰۹۲، دانشگاه تهران ۶۸۱/ (۱) ۳ // نسخ، صفی الله،

۱۰۷۴، ش ۱۰۸۲۷، آستا ۴۰۴/۱۱ //، عوض بن محمد امین رضوی مشهدی، ۱۰۷۵، ش ۲۴۹۷، مرعشی ۸۶/۷ //، ۱۰۷۵ (از روی نسخه علم الهدی)، ش ۵۸۳۵، مرعشی ۲۱۸/۱۵ //، سلطان محمد بن محمد چریک دماوندی، ۱۰۷۶، ش ۱۱۸۳، فیضیه ۲۸۰/۱ //، [۱۰۸۲]، ش ۶۴۲، گوهرشاد ۷۵۵/۲ //، محمد علی کربلانی، ۱۰۸۴، ش ۲۲۲۶، گلپایگانی ۲۰۰/۳ //، ضیاءالدین بن عبدالحسین سبزواری، ۱۰۸۵، ش (۱) ۱۹۲۲ع، ملی ۵۹۱/۱۰ //، ۱۰۸۶، ش (۳) ۹۵۴، هزار وپانصد ۳۱۱ // نستعلیق، ۱۰۹۹، ش ۴۱۲۸، دانشگاه تهران ۳۱۰۶/۱۳ // سده ۱۱، ش (۱) ۵۵۱، هزار وپانصد ۲۶۶ // زکی الدین، سده ۱۲ - ۱۱، حسین مفتاح ش ۱۷۲، نسخه ها ۳۰۲/۷ // نسخ، ۱۱۰۹، ش (۲) ۱۶۴۰، دانشگاه تهران ۲۱۸/۸ //، پسر صدرالدین شیرازی، مقابله ۱۱۲۱، ش ۱۰۲۸، الهیات مشهد ۱۸۷/۲ //، ابوعلی عبدالله بن صدرالدین محمد بن ابراهیم (نواده مولف)، ش ۸۴۴۰، آستا ۴۰۵/۱۱ //، ۱۱۲۱، ش (۱) ۱۱۳۶۲، آستا ۳۲۶/۱۱ //، اسدالله

الحسینی بن ابی المعالی، ۸ - ۱۱۲۴، ش (۴) ۱۴۳۹، ملی ۴۶۶/۹ // نستعلیق، محمد هادی ۱۱۳۴، ک. آخوند همدان (۲) ۱۲۵۶، رشت و همدان ۱۴۸۶ // نسخ، ۱۱۵۱، ک. آخوند همدان (۱) ۴۴۳، رشت و همدان ۱۴۱۰ //، ۱۱۶۷، ش ۹۵۹۳، مرعشی ۳۲۷/۲۴ //، ۱۱۶۸، ش ۱۴۲۴۸، آستا [رویت] //، ۱۱۷۷، ش ۶۹۸، مرعشی ۲۹۳/۲ //، ۱۱۸۸، ش ۱۵۶۲۳، آستا [رویت] //، سده ۱۲، حسینیه شوشتریها ش ۳۲۰، نسخه ها ۸۱۳/۱۲ و ۱۱ //، سده ۱۲، ش (۳) ۷۰۰۱، ملی ۲/۵ //، سده ۱۲ [احتمالاً ۱۱]، ش ۱۲۳۵، گلپایگانی ۱۸۳/۲ //، ۱۲۱۹، ش (۱) ۱۴۱۵، گلپایگانی ۲۵۷/۲ //، عبدالرحیم بن کریم قمی کهکی، ۱۲۲۱، حسین مفتاح ش (۱۲) ۸۵۵، نسخه ها ۱۳۴/۷ // نستعلیق، ابوالحسن بن هادی حسینی، ۱۲۴۹، ش (۲) ۶۴۷۱، دانشگاه تهران ۲۷۲/۱۶ //، محمد طاهر بن محمد صالح حسینی مازندرانی، ۱۲۵۲، ش (۶) ۲۹۴۹، دانشگاه تهران ۱۸۳۲/۱۰ //، یا نسخ، ۱۲۵۴، ش (۲) ۱۳۸۹، ملی ۳۹۹/۹ // نستعلیق، محمد تقی بن محمد رضا کوکدی گلپایگانی، ۱۲۶۴، ش (۳) ۱۵۱۸، دانشگاه تهران ۱۵۲/۸ (از

باب معاصی

ص: ۲۷۵

تا آخر کتاب) // نسخ، ابوالحسن بن ملا علی ونری لنجانی، ۱۲۶۲، ش (۲) ۱۹۹۹، مرعشی

۳۷۱/۵ // شکسته نستعلیق، میرزا محمد فراهانی، ۱۲۷۴، ش ۱۵۹۹، الهیات مشهد ۷۳۱/۳

// نسخ، محمد هادی ۱۲۸۰ (نسخه کهنه است و اوراقی از ابتدای آن را این کاتب نوشته است)، ش ۱۸۵۰، سپهسالار ۳۳۱/۱ // نستعلیق، میر سید حسین بن مهدی احوال تهرانی،

۱۲۸۰، ش (۲) ۵۸۹۶، دانشگاه تهران ۱۳۷/۱۶ // نسخ، ملا محمد ابراهیم قشلاقی، [قبل از ۱۲۸۸]، ش ۹۴۸، فیضیه ۲۷۹/۱ // سده ۱۳، ش ۱۲۵۷۹، آستا ۴۰۶/۱۱ // ، ش ۹۱۳۲، آستا ۴۰۶/۱۱ // ، ش (۴) ۳۵۶۵، مجلس ۱۵۳۰/ (۳) ۱۰ // ، ش ۱۴۰۶، گلپایگانی ۱۸۳/۲ // ، محمد علی، ۱۳۰۳، ش (۱) ۱۱۲۴۰، آستا ۳۶۸/۱۱ // ، ش ۱۳۱۳، (۱) ۲۶۵۱، مسجد اعظم ۵۷۶ // ، بی تا، ک. آخوند همدان ش ۲۳۲، رشت و همدان ۱۳۶۷ // ، ش (۳) ۷۰۰۱، مجلس ۲۵/۲ // ، ش ۶۷۱۴، آستا ۴۰۵/۱۱ // ، حاجی میرزا محمد ارباب قمی، بی تا، صد و شصت ۳۸ // ، بی تا،

حسینیه شوشریها (۸) ۲۴۷، نسخه ها ۸۴۵/۱۲ و ۱۱.

ترجمه

راه نجات / رضا رجب زاده -. تهران: پیام آزادی، بی تا. ۲۲۰ ص. (چاپ هفتم ۱۳۷۴).

ن . چ

-. تهران: بی نا، ۱۳۰۳ ق (سنگی)، به انضمام بشاره الشیعه -و- خلاصه الاذکار -و- ضیاء القلب -و- مرآه الاخره -و- علم الیقین -و- عین الیقین // -. ، ۱۳۱۱ ق. ۱۹۱ ص (سنگی)، به انضمام خلاصه الاذکار -و- بشاره الشیعه -و- مرآه الاخره -و- ضیاء القلب -و- الانصاف // به انضمام علم الیقین -و- مرآه الاخره -. ، مطبعه سید مرتضی، ۱۳۱۲. ۱۳۱۳. ۴۲۸ ص. // به کوشش غالب حسن -. بیروت: دار الاسلامیه، ۱۴۰۷. ۱۶۰ ص. // به

کوشش قسم الدراسات الاسلامیه -. تهران: منشورات قسم الدراسات الاسلامیه، ۱۴۰۷، ۱۴۱۱ ق. ۱۴۶ ص.

[۱۰۴]

میزان القیامه

بحثهای مختصری است درباره میزان در روز قیامت، و چگونگی سنجش اعمال کفار و مؤمنین. مؤلف در این بحثها از آیات و احادیث بهره می برد و نگاهی به گفته های دیگران ندارد وی در رجب ۱۰۴۰ مطابق ماده تاریخ "عرف میزان القیامه" در ضمن

ص: ۲۷۶

ششصد بیت نگارش این اثر را به اتمام رسانده است. ابواب شش گانه کتاب عبارتند از:

الباب الاول: فى نقل ما ورد فى الميزان من الايات و الاخبار؛ الباب الثانى: فيما قال فيه

المفسرون و النظار؛ الباب الثالث: فى تمهيد مقدمات لابد منها فى بيان الغرض؛ الباب الرابع: فى بيان التحقيق الذى هو الغرض؛
الباب الخامس: فى تطبيق هذا التحقيق على الايات و الاخبار و الاقوال؛ الباب السادس: فى شرح بعض الاخبار المتعلقة بهذا
المقال.

يكم [۲۷]؛ دوم [۵۸]؛ هديه ۶/۲؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۵؛ كشف الحجب ۵۷۴؛ ايضاح ۶۱۳/۲؛ ريحانه ۳۷۶/۴؛ الدرعيه ۳۱۶/۲۳.

آغاز/ بسمله. الحمد لله الذى رفع السماء ووضع الميزان الا تطغوا فى الميزان...

انجام/ وختم اعمالنا بالباقيات الصالحات بحق محمد وآله موازين يوم القيامة و الادله على محجه الاستقامه.

ن. خ

نسخ، رجب ۱۰۷۰، ش (۳) ۴۶۵۲، ملك ۴۵۲/۷ // نستعليق، علم الهدى، ۱۰۷۲، ش (۵) ۶۳۶۸، آستا [رويت] // نسخ يا نستعليق،
سده ۱۲ - ۱۱، ش (۳) ۱۹۵۸، مجلس ۴۶۱/۵ // نسخ، ۱۱۰۷، ش (۳) ۱۹۸۵، مجلس ۴۶۱/۵ //، اسد الله الحسين ابن ابى
المعالى، ۸ - ۱۱۲۴، ش (۸) ۱۴۳۹، ملي ۴۶۹/۹ //، محمّد على بن محمّد مهدى اشرفى، ۱۱۲۶، مجموعه خوئى ش (۲) ۹
[۶۳۵۸۶]، مجلس ۲۷۴/۷ //، سده ۱۲، ش (۱) ۵۳۳۵، مجلس ۲۴۸/۱۶ //، على اصغر بن ملاه خليل اردبيلى، ۱۲۲۲، ش (۴)
۱۴۳۰، مرعشى ۲۱۳/۴ //، محمّد على بن اسماعيل سدهى لنجاني، ۱۲۴۷، ش (۲) ۹۵۹۲، مرعشى ۳۲۵/۲۴ //، محمّد بن
عليرضا زنجاني مقيم قزوین ۱۲۷۶، الدرعيه ۳۱۷/۲۳ //،

عباس بن محمد طباطبائي، ۱۲۸۱، ش (۳) ۹۷۴۱، آستا [رويت] //، سده ۱۳، کتابخانه لس آنجلس ش (۱) ۹۶۲ (M)، نسخه ها
۷۰۲/۱۲ و ۱۱ //، سيد احمد صفائي خوانساري، ۱۳۴۱، ش (۵) ۱۴۹۳، هزار و پانصد ۳۸۰ //، بي تا، ش (۲) ۱۱۱۱، هزار
و پانصد ۳۴۰.

ص: ۲۷۷

عنوان دیگر: A

النخبه الوجيزه B. النخبه في الحكمه العمليه و الاحكام الشرعيه

C. النخبه الكبرى D. النخبه المحسنه

در این کتاب مؤلف نخبه مسایل حکمت عملی و احکام شرعی را می آورد و مانند امام محمد غزالی باب دیگری در ابواب فقه می اندازد و مطالب آن را با حکمت عملی می آمیزد. او می گوید هر که در مدارک احکام دقت کند بین اموری که دلایل آن واضح و اموری که دلایل آن مشتبه است باید فرق گذارد. او باید به ترک شبهات پردازد تا نجات یابد. به این ترتیب امور از جهت حرمت و حلیت بر سه گونه است: حلال، حرام و یا بین آن دو که مشتبه می باشند و شخص حقیقت آنها را نمی داند. از این جا او به مسایل فقهی تنها از حیث ظاهر نمی نگرد بلکه از جهت باطن و تصفیه نفس به آن توجه می کند مثلاً راجع به طهارت تنها اکتفا به طهارت ظاهری نمی نماید بلکه طهارت باطن را نیز مورد بحث قرار می دهد. کتاب در ده باب به ترتیب زیر تدوین شده است: کتابهای الطهاره؛ زکوه؛ صوم؛ حج؛ حاسبه؛ البر؛ کسب؛ نکاح؛ معیشت؛ جنائز.

نخبه در سه هزار بیت به سال ۱۰۵۰ نگاشته شده است.

یکم [۸]؛ دوم [۷]؛ امل ۳۰۶/۲؛ لولوه ۱۲۳؛ روضات ۸۸/۶؛ کشف الحجب ۵۷۸؛ ریحانه ۳۷۶/۴؛ ملی ۳۹۵/۹.

آغاز/ الحمد لله الذی اوضح بائمه الهدی من اهل بیت النبوه عن دینه

انجام/ و ذوالریاستین بالانتباه، والعلم عند الله، هذا آخر ما اردنا فی هذا الكتاب...

ن. خ

نسخ، ۱۰۶۶، حسینیه شوشتریها ش ۱۶۲، نسخه ها ۸۱۴/۱۲ و ۱۱ //، عبدالغنی بن نورالدین ۱۰۶۸، ش ۵۸۵، مدرسه حجتیه ۹۵

(A) //، محمد بن صفی بن محمد

ص: ۲۷۸

حسینی، ۱۰۷۲، ش ۳۱۵۳، ملی ج ۱۴ //، علم الهدی، [۱۰۷۳] تملک ابوالقاسم خوانساری در نجف، الذریعه ۹۸/۲۴ (B) //،
 بنیاد علی، ۱۰۷۴، ش ۳۱۴، گوهرشاد ۲۶۳/۱ // نستعلیق، سید محمد مهدی بن حبیب الله، ۱۰۷۶، حسین مفتاح ش (۳) ۱۲۷۲،
 نسخه ها ۲۷۵/۷ (A) // نسخ، محمد نصیر، ۱۰۸۶، ش ۵۸۱۴، مرعشی ۲۰۱/۱۵ //، [محمد رفیع سبزواری، ۱۰۸۸]، ش (۲) ۱۴۶۳،
 ملی ۴۹۱/۹ (C) //، حسن حسینی، ۱۰۹۰، حسین مفتاح ش ۲۲۴، نسخه ها ۳۰۵/۷ (D) //، ابن محمد علی رونجی،
 ۱۰۹۱، ش ۱۳۹۳، ملی ۴۱۱/۹ //، شکرالله بن علیرضا ورنه مخواسی، ۱۰۹۲، ش (۱)
 ۱۱۷۹، گوهرشاد ۱۶۳۵/۳ (A) //، نورالدین، ۱۰۹۴، الذریعه ۹۸/۲۴ //، محمد نصیر ۱۰۹۶، مشکوه ش ۱۰۰۷، دانشگاه ۲۰۸۴/
 (۳) ۳ //، سده ۱۱، ش (۲) ۱۳۸۶، ملی ۳۹۵/۹ //، ش (۱) ۷۲۷۰، دانشگاه تهران ۵۰۲/۱۶ //، سلطان محمد بن تاج الدین
 حسن، سده ۱۱، ش ۱۸۷، الهیات تهران ۸۰۶/۱ (A) //، سده ۱۱، کتابخانه لس آنجلس ش ۵۴۰، نسخه ها ۳۷۶/۱۲ و ۱۱ //،
 سده ۱۲ - ۱۱، ش ۷۱۹، هزار و پانصد ۲۴۴ //، ش (۳) ۲۳۶، ادبیات تهران (وقفی حکمت) ۵۳ //، محمد بن عوض
 رضوی مشهدی، ۱۱۰۰، ش ۸۷۸۰، دانشگاه تهران ۲۱۸/۱۷ (۱۱۰۱) // (A) ش (۴) ۹۶۴، گوهرشاد ۱۳۲۳/۳ (A) //، فتح الله،
 ۱۱۱۲، ش ۲۸۵۲، آستا ۵۲۶/۵ //، محمد باقر بن محمد حسین، ۱۱۱۳، ش (۲) ۱۲۹۴، فیضیه ۷۷/۳ // نستعلیق، سید محمد
 بن فضل الله حسینی، ۱۱۱۴، ش ۱۰۶۹، گوهرشاد ۱۴۶۶/۳ // نسخ، ۱۱۱۴، کتابخانه ثقه
 الاسلام (تبریز)، نسخه ها ۵۴۰/۷ //، مهدی بن شمس الدین کاظمی قاری، ۱۱۱۶، ش
 ۶۲۱۱، آستا ۵۲۷/۵ // نستعلیق، قاسم شیرازی، ۱۱۳۰، ش (۲) ۵۷۶۲، ملک ۲۷/۹ // نسخ،
 ۱۱۴۱، ش ۱۱۷۵، هزار و پانصد ۲۴۴ //، ۱۱۹۱، ش ۲۵۴۴، سپهسالار ۵۵۱/۱ //، هدایت الله بن محمد امین، ۱۱۹۵، ش ۶۱۷۱،
 سپهسالار ۷۰۶/۵ //، ۱۱۹۳، ش ۱۰۶۳۰،
 آستا [رویت] //، سده ۱۲، ش ۵۸۱۵، ملک ۷۶۸/۱ //، ش ۲۰۵۹، ملک ۷۶۸/۱ //، [سه]، آخوند همدان ش (۲) ۴۴۳، رشت
 و همدان ۱۴۱۰ (D) //، سده ۱۳ - ۱۲، ش (۳) ۵۸۸۶، مجلس ۲۸۱/۱۷ // نستعلیق، عباس علی بن محمد مهاجرانی، ۱۲۰۰، ش
 ۵۹۱۹، سپهسالار ۷۰۶/۵ // نسخ، محمد صالح بن محمد هاشم، ۱۲۰۹، [رشت] ش (۲) ۳۲، رشت و همدان ۱۲۰۷ // نستعلیق،
 ۱۲۱۴، ش ۸۸۶، فیضیه ۲۸۸/۱ / نسخ و نستعلیق، محمد بن جعفر جویمندی جنابادی، ۱۲۲۱، ش (۳) ۵۷۷، ملک ۸۸/۵ // نسخ،
 محمد بن سید علی حسینی، ۱۲۲۶، ش (۳) ۳۶۳، گوهرشاد ۲۹۹/۱ //، ۱۲۳۱، ش ۲۸۵، مدرسه حجتیه ۹۵ // نستعلیق، ۱۲۳۸،
 ش ۲۸۵۱، آستا ۵۲۷/۵ // نسخ، ۱۲۵۹، ش (۲) ۸۳۸، هزار و پانصد ۳۰۲ //، سید حسن بن شاه شجاع موسوی، ۱۲۸۵، ش
 ۱۵۴۲۱، آستا [رویت] //، سده ۱۳، ش (۲) ۱۷۱، مدرسه حجتیه ۱۰۰ / نستعلیق، ش ۳۸۴۵، مجلس ۱۸۸۰ / (۴) ۱۰ // نسخ،
 محمد علی کرمنشاهی، ۱۳۰۴، ش ۷۵۳۳، سپهسالار ۷۰۶/۵ //، ابو عبدالله حسین بن محسن موسوی زنجانی، ۱۳۰۸، ش
 ۷۱۴۱

مرعشی ۲۸۷/۱۸ / بی تا، ش ۸۰۴۲، آستا [رویت] //، ش ۴۸۶، شاهچراغ ۱۵۳/۲ //، کتابخانه آقا حکیم (نجف) ش ۹۸، نسخه ها ۴۲۵/۵ //، ش ۹۰۲۲، آستا [رویت] //، ش ۱۲۵۹؛ آستا [رویت] //، مدرسه آخوند همدان ش ۴۰۹، رشت و همدان ۱۳۶۸ //، ش (۲) ۴۴۳، رشت و همدان ۱۴۱۰ // نستعلیق، ش ۹۲۴۶، مرعشی ۴۲/۲۴ //، حسینیه شوشتریها ش (۲) ۳۳۴،

نسخه ها ۸۶۲/۱۲ و ۱۱ // تملک آقای طهرانی در سامراء، الذریعه ۹۸/۲۴.

شروح

مفتاح الصحبه فی شرح النخبه / سید نورالدین بن محدث جزائری متوفی ۱۱۵۸.

این کتاب شرح مقصد اول کتاب طهاره النخبه می باشد و در طهارت باطن است شارح آن را به شاه سلطان حسین صفوی اهدا کرده است. سپس آن را به فارسی بر می گرداند و "اخلاق سلطانی" نام می نهد.

ن . خ تملک سید جعفر بن سید محمد علی مروج تستری، الذریعه ۱۰۳/۱۴ // تملک شیخ مشکور حولای در نجف، (منضم به جلد دوم مدینه الحدیث)، الذریعه ۳۶۶/۱۳.

شرح النخبه / ملا عبدالله بن محمد کاظم تبریزی

این شرح به سال ۱۱۵۳ نگاشته شده و آقا بزرگ جلد سوم آن را رویت کرده است.

ن . خ تملک سید مهدی صدر، در کاظمیه، ۱۱۵۳، الذریعه ۱۰۳/۱۴؛ ۳۶۶/۱۳.

التحفه السنیه فی شرح النخبه المحسنیه / سید عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله موسوی جزائری متخلص به فقیر (۱۱۱۴ - ۱۱۷۳ ق).

شرح مفصّلی است که شارح با اشاره به ادله احکام و موضوعات دیگر آن را فراهم می آورد. لیکن بیشتر نظری بر کتابهای خود فیض است. این شرح به درخواست ملا علی بن علی نجار تستری شاگرد پدر شارح نوشته شده است.

ریحانه ۱۱۵/۳؛ الذریعه ۴۲۲/۳.

ن . خ تملک سید نصرالله تقوی، عصر مولف، الذریعه ۴۲۲/۳ // نسخ، ۱۱۸۰، ش ۴۰۸، مرعشی ۸/۲ //، محمد تقی میرزا رکن الدوله، [۱۳۰۷]، ش ۲۲۶۹، آستا ۱۸/۲ //، بی تا، ش ۴۷۳۵، مجلس ۱۰۶/۱۳ // نستعلیق، بی تا، ش ۲۲۷، فیضیه ۴۰/۱.

نظم

نظم النخبه / احمد بن صالح بحرانی قطیفی

ناظم تا باب امر به معروف و نهی از منکر را به نظم کشیده است. الذریعه ۲۴/۲۳۱.

ص: ۲۸۰

ن . خ تملک محمد صالح بن احمد بن صالح (فرزند ناظم)، الذریعه ۲۴/۲۳۱.

ن . چ

- تهران: بی نا، ۱۳۰۳ ق. ۱۹۹ ص. (سنگی) // ، ، ۱۳۲۴ ق. ۳۱۳ ص. (با عنوان: نخبه العلوم) // ، ، ۱۳۲۸ ق. ۱۹۹ ص. (سنگی) // به انضمام حدیث فضل بن سهل .- ، ، ۱۳۳۰ ق.

[۱۰۶]

النخبه الصغری

کتاب در احکام فقهی طهارت، صلات و صوم است. مشتمل بر سه مقاله و هر مقاله در چند باب و در ضمن ۳۶۰ بیت نگارش یافته است (۱) مؤلف بر این اثر تعلیقاتی نیز فراهم آورده است.

یکم [۷۱]؛ امل ۳۰۶/۲؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الحجب ۵۷۸؛ الذریعه ۲۴/۹۶.

ن . خ

نسخ، ۱۰۹۱، ش (۱) ۱۴۳۹، فیلمها ۶۰۱/۱ // ، بی تا، ش (۱) ۳۰۶، گلپایگانی ۲۶۵/۱.

[۱۰۷]

ندبه العارف

مثنوی است از فیض. گلزار قدس

ص: ۲۸۱

۱- با توجه به اینکه نسخه های این کتاب در کتابخانه ها نادر است، گمان می رود که فهرست نویسان در هنگام فهرست احتمالاً "النخبه الصغری" را النخبه خوانده اند.

[۱۰۸]

ندبه المستغیث

مثنوی است از فیض. گلزار قدس

[۱۰۹]

نقد الاصول الفقهیه

این کتاب را ملا محسن در جوانی تالیف کرده و اولین کتاب اصولی اوست در هزار و هشتصد بیت. مؤلف در آن خلاصه ای از علم اصول را بیان می کند.

یکم [۳۹]؛ دوم [۶۸]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لوله ۱۲۶؛ روضات ۹۲/۶؛ کشف الحجب ۵۸۵؛ فوائد ۶۳۶؛ ایضاح ۶۷۴/۲.

آغاز/ الحمد لله الذی هدانا لهذا وما كنا لنهتدی...

انجام/ وختم بالباقیات الصالحات اعماله.

ن. خ

نستعلیق، محمّد مؤمن بن عبدالعلی، ۱۰۳۴، صد و شصت نسخه ۴۰ // ، ۱۱۰۰، تملک عبدالمجید مولوی (مشهد) ش ۶۵۵، نسخه ها ۱۰۳/۵ // ، ۱۲۶۶، تملک محمّد علی روضاتی، الذریعه ۲۷۳/۲۴.

[۱۱۰]

النوادر

عنوان دیگر: A النوادر الاحادیث B النوادر الاخبار

ص: ۲۸۲

فیض پس از آن که کتابهای الوافی والشافی را در جمع و تفریق و تهذیب و ترتیب کتابهای چهارگانه حدیثی شیعه به رشته تحریر می آورد، در صدد بر می آید که اخبار و احادیث نادر غیر منقول در کتابهای چهارگانه را از مصادر مهم دیگر شیعی استخراج نماید تا متمم و تکمله ای برای کتاب الشافی فراهم آید. وی در این اثر تنها روایتهای

اعتقادی را جمع آوری می کند و از ذکر احادیث فقهی می گذرد.

سلسله اسانید حدیث را حذف می کند و تنها به نام مصدر آن در آغاز اشارت می دهد. آنجایی که نیاز به شرح و تفصیل می بیند با لفظ "بیان" به توضیح و رفع مشکل می پردازد. ابواب هشتگانه کتاب بدین قرار است: فی العقل، الحث فی طلب العلم، التوحید، النبوه، الامامه، الفتن، الابناء القائم والمعاد. عبدالله بن الصدر شیرازی، فهرستی برای النوادر تهیه نموده است و پس از آن حسین بن محمد بن احمد عصفوری (متوفی

۱۲۱۶) تتمه ای از کتاب الطهاره از مصادر شیعی - غیر از کتب چهارگانه - استخراج کرده

است (الذریعه ۳۴۸/۲۴).

یکم [۵]؛ دوم [۵]؛ هدیه ۶/۲؛ لولوه ۱۲۲؛ روضات ۹۱/۶؛ ریحانه ۳۷۸/۴؛ الذریعه

۳۴۸/۲۴.

آغاز/ بسمله و به ثقتی. الحمد لله الذی شرح صدورنا بنور الاسلام و نور قلوبنا بمعرفه ائمه الهدی...

انجام/ تم کتب اصول الدین من کتاب النوادر و ان ساعدنا التوفیق فی الفروع ایضا ان شاء الله تعالی و الحمد...

ن. خ

نسخ، محمد مدعو به سنجر، ۱۰۹۷، ش ۱۸۸۸، ملی ۵۳۰/۱۰ //، یاد داشت علم الهدی در ۱۰۹۸، ش ۲۳۲۱، مرعشی ۳۰۰/۶ //

، محمد مقیم بن محمد شفیع، ۱۱۱۹، الذریعه

۳۴۸/۲۴ //، (مقابله با نسخه فیض)، ش ۱۸۴۸، سپهسالار ۳۳۳/۱ //، محمد باقر یزدی، ۱۲۶۰، ش ۵۵۳۱، مجلس ۴۱۹/۱۶.

ص: ۲۸۳

النوادر فی جمع الاحادیث / - تهران: کتابخانه شمس، ۱۳۳۹. ۲۶۷ ص. (سنگی) // - قم: کتبی نجفی، بی تا. ۲۶۷ ص (افست)
// به اهتمام مهدی الانصاری القمی. - تهران

مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۰. بیست و هشت + ۴۶۴ ص.

[۱۱۱]

الوافی

کتابی است در چهارده جزو، که هر جزو آن اثری مستقل است، جمیع احادیث مندرج در کتب اربعه شیعه کافی، من لا یحضره الفقیه، التهذیب و استبصار در وافی بیان

شده و مشکلات آن شرح و تفصیل یافته است. صاحب امل الامل بر این باور است که فیض در تایید و توضیح برخی از مطالب این کتاب از نگرشهای صوفیه بهره جسته، آن چنانکه آثار دیگرش هم رنگ و بوی صوفیانه دارد.

الوافی دارای مقدمه و چهارده کتاب و خاتمه ای است. مقدمه دارای سه مقدمه و سه تمهید و خاتمه ای در بیان اسانید است (۱) در هر کتاب خطبه، دیباچه و خاتمه ای وجود دارد. چهارده کتاب به ترتیب عبارتند از: ۱) کتاب العقل و الجهل و التوحید ۲) کتاب الحجّه ۳) کتاب الایمان و الکفر ۴) کتاب الطهاره و الزینه ۵) کتاب الصلاه و القرآن و الدعاء ۶) کتاب الزکاه و الخمس و المبررات ۷) کتاب الصوم و الاعتکاف و المعاهدات ۸) کتاب الحج و العمره و زیارات المشاهد ۹) کتاب الامر بالمعروف و النهی عن المنکر و القضاء و الشهادات ۱۰) کتاب المعایش و المعاملات ۱۱) کتاب المطعم و المشرب و التجمل ۱۲) کتاب النکاح و الطلاق و الولاده ۱۳) کتاب الموت و الارث و الوصیه ۱۴) کتاب الروضه. خاتمه در بیان مشیخه شیخ صدوق و شیخ طوسی.

فیض، الوافی را در صد و پنجاه هزار بیت تدوین نموده و به سال ۱۰۶۸ آن را به اتمام رسانده است. بر این اثر سترگ، شروح، حواشی، استدراک و ردیه هایی به رشته تحریر

ص: ۲۸۴

۱- به نظر نگارنده، مقدمه کتاب الوافی فیض، توسط کاتبان نسخ خطی در ابتدای جزء اول الوافی آمده است و بدین جهت، فهرست نگاران خطی این مقدمات کوتاه را ملحق به جزء اول نموده اند.

در آمده که در همین مدخل به آن خواهیم پرداخت

یکم [۳]؛ دوم [۳]؛ امل ۳۰۵/۲؛ لولوه ۱۲۲؛ روضات ۸۷/۶؛ کشف الحجب ۵۹۸؛ طرائق ۴۷۷/۱؛ ایضاح ۷۰۱/۲؛ الذریعه ۱۶۵/۱۴، ۲۹۹/۶.

ن. خ

المقدمه:

نسخ، ۱۲۲۸، ش (۲) ۹۹۲۰، آستا [رویت] (+ خاتمه) //، بی تا، ش (۱) ۱۶۳، ملی

فارس ۱۴۰/۱.

جزء ۱

نسخ، ۱۰۶۴، ش ۱۱۲۵۰، آستا [رویت] //، ۱۰۷۱، ش ۱۹۳۰، سپهسالار ۳۳۷/۱ //، عباسقلی، ۱۰۷۶، مشکوه ش ۶۴۳، دانشگاه تهران ۱۶۳۰ / (۳) ۳ //، ابوتراب حسینی قمی، ۱۰۷۷، حسین مفتاح ش ۱۰۳، نسخه ها ۳۰۸/۷ //، محمد تقی بن ابوالحسن، ۱۰۸۴، ش ۳۷۷۷، مرعشی ۱۶۳/۱۰ (+ جزء ۲) //، ۱۰۸۸، ش ۴۳۸۰، مجلس ۸۹/۱۲ (+ جزء ۲) //، علاءالدین محمد طالقانی، ۱۰۹۰، ش ۲۱۱ ب، الهیات تهران، ۶۹۰/۱ //، محمد سعید اصفهانی، ۱۰۹۰، ش ۲۱۹۱، آستا ۲۰۲/۵ (+ جزء ۳ و ۲)

//، اسماعیل بن امام وردی، ۱۰۹۱، ش ۱۵۲۷۵، آستا [رویت] //، نظام الدین بن ملا احمد اردبیلی، سده ۱۱، ش ۴۵۱۸، مجلس ۱۸۶/۱۲ (+ جزء ۳ و ۲) //، ابراهیم بن محمد رضا، سده ۱۱، حسینیه شوشتریها ش ۶۳۸، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱. (+ جزء ۶) //، سده ۱۱، ش ۱۱۲، فیضیه ۲۹۴/۱ (+ جزء ۷ - ۲) //، محمد ابراهیم بن محمد رضا، سده ۱۱، ش ۱۳، فیضیه ۲۹۲/۱ (+ جزء ۷ - ۲) //، همو، ش ۲۸۸۰، عمومی اصفهان ۳۲۱/۱ //، همو، ش ۳۱۰، گوهرشاد ۲۶۱/۱ (+ جزء ۲) //، ۱۱۰۲، مشکوه ش ۶۶۱، دانشگاه تهران ۱۶۳۲ / (۳) ۳ (+ جزء ۳ و ۲) //، محمد معصوم بن محمد، ۱۱۰۲،

مدرسه چهل ستون ش ۱۹۲، آشنایی با ۳۴۲/۱ //، محمد مؤمن بن محمد طالب کاتب،

۱۱۰۵ (؟)، ش ۹۳۶۲، مرعشی ۱۵۱/۲۴ (+ جزء ۲) //، همو، [بی تا]، آخوند همدان ش ۱۰۹۷، رشت و همدان ۱۳۷۰ (+ جزء ۲) //، مقابله محمد مؤمن بن عبدالغفور بن مرتضی (برادر زاده فیض)، ۱۱۰۷، ش ۷۴۷۱، مرعشی ۲۷۴/۱۹ //، محمد زمان بن علی

شهمیرزادی، ۱۱۰۷ (؟)، ش ۹۶ - ۵۹۲۱، آستانه ۱۸۰ //، کتابت قبل ۱۱۰۷، ش ۱۹۲۹،

سپهسالار ۳۳۹/۱ //، محمود بن میر حبیب الله بن میر هدایت الحسینی، ۱۱۰۸، ش (۱) ۲۱۰، الهیات تهران ۶۹۰/۱ (+ جزء ۳ و ۲) //، تاریخ وقف ۱۱۱۱، ش ۲۱۸۷، آستا ۲۰۳/۵ //، ۱۱۲۸، ش ۱۱۵۷۹، آستا [رویت] (+ جزء ۲) //، محمد حسن کاتب

مشهدی، ۱۱۲۸، ش ۶۷۷۶، آستا ۲۰۷/۵ //، ۱۱۳۲، ش ۱۰۹۵، مسجد اعظم ۴۱۶ (ناقص) //، محمد جواد، ۱۱۳۵، ش ۳۲۴۸،
عمومی اصفهان ۳۲۲/۱ //، ۱۱۳۸، ش

ص: ۲۸۵

۵۵۹۸ [۱۹۷] مجلس ۵۵/۱۷ // وقفی نادر شاه، ش ۱۸۸۲، آستا [رویت] // سده ۱۲ - ۱۱، ش ۴۹۰، گلپایگانی ۱۹۱/۲ (+) جزء ۲) //، محمد تقی بن محمد زمان

رازی، سده ۱۲، ش ۳۹۹، ملی ۳۴۱/۷ //، سده ۱۲، ش ۱۷۱۷، الهیات مشهد ۸۱۴/۲ (+ جزء ۳ و ۲) // حسین مفتاح ش ۱۷۶، نسخه ها ۳۰۸/۷ (+ جزء ۲) //، سده ۱۲، ش ۳۴۸۰، مجلس ۱۴۳۹/۳ (۳) ۱۰ (+ جزء ۳ و ۲) //، ۱۲۵۵، ش ۶۱۷۳، آستا ۲۰۳/۵ //

، محمد عسکر رجا، بی تا، ش ۴۱۲، ملی ۳۵۳/۷ //، بی تا، ش ۲۱۸۹، آستا ۲۰۳/۵ (+ جزء ۲) //، بی تا، ش ۶۱۷۴، آستا ۲۰۳/۵ // نستعلیق، بی تا، ش ۲۱۸۸، آستا ۲۰۳/۵ (+ جزء ۳ و ۲) // نسخ، بی تا، ش ۹۷۰، مرعشی ۱۵۸/۳ (+ جزء ۲) //، بی تا، تملک حاجی میرزا حسین نوری، آشنایی با ۱۵۲/۱ (+ جزء ۹ و ۷ و ۵ و ۴ و ۲) //، بی تا، آخوند

همدان ش ۳۳۸، رشت وهمدان ۱۳۷۰ //، بی تا، ش ۸۸۷۰، آستا [رویت].

جزء ۲

نسخ، ۱۰۶۸، ش ۳۹۸۹، مرعشی ۳۷۶/۱۰ (با مقابله مؤلف) //، ابوالمفاخر رضوی، ۱۰۷۰، ش ۶۱۷۵، آستا ۲۰۴/۵ //، محمد بن صفی الدین محمد حسینی، صفی الدین بن

محمد هاشم، ۱۰۷۳، ش ۱۴۷۵، الهیات مشهد ۶۱۹/۲ //، نورالدین بن شاه مرتضی، ۱۰۸۱، مشکوه ش ۶۵۹، دانشگاه تهران ۱۶۳۱/۳ (۳) //، محمد تقی بن ابوالحسن، ۱۰۸۴، ش ۳۷۷۷، مرعشی ۱۶۳/۱۰ (+ جزء ۱) //، هادی بن مؤمن بن تقی، ۱۰۸۶، ش ۱۳۱۰، گوهرشاد ۱۹۱۴/۴ //، ۱۰۸۸، ش ۴۳۸۰، مجلس ۸۹/۱۲ (+ جزء ۱) //، ۱۰۸۹، ش ۱۹۳۱، سپهسالار ۳۳۸/۱ //، علاءالدین محمد طالقانی، ۱۰۹۰، ش ۲۱۱ ب،

الهیات تهران ۶۹۰/۱ (+ جزء ۱) //، محمد سعید اصفهانی، ۱۰۹۰، ش ۲۱۹۱، آستا ۲۰۲/۵ (+ جزء ۳ و ۱) //، عصر مؤلف ش ۸۶۵۶، مرعشی ۲۱۲/۲۲ //، ۱۰۹۹، ش

۷۲۶۹، آستا [رویت] //، محمد ابراهیم بن محمد رضا، سده ۱۱، ش ۱۳، فیضیه ۲۹۲/۱ (+ جزء ۷ - ۱) //، ، ش ۳۱۰، گوهرشاد ۲۶۱/۱ (+ جزء ۱) //، نظام الدین

بن ملا احمد اردبیلی، سده ۱۱، ش ۴۵۱۸، مجلس ۱۸۶/۱۲ (+ جزء ۳ و ۱) //، محمد مؤمن بن محمد طالب [سده ۱۱]، آخوند همدان ش ۱۰۹۷، رشت وهمدان ۱۳۷۰ (+ جزء ۱) //، سده ۱۱، ش ۱۱۲، فیضیه ۲۹۴/۱ //، سده ۱۲ - ۱۱، ش ۴۹۰، گلپایگانی

۱۹۱/۲ (+ جزء ۱) //، ۱۱۰۳، مشکوه ش ۶۶۱، دانشگاه تهران ۱۶۳۲/۳ (۳) (+ جزء ۱) //، محمد مؤمن بن محمد طالب، ۱۱۰۵ (؟)، ش ۹۳۶۲، مرعشی ۱۵۱/۲۴ (+ جزء ۱) //، محمود بن میر حبیب الله بن میر هدایت الحسینی، ۱۱۰۸، ش (۱) ۲۱۰، الهیات

تهران ۱/۶۹۰ (+ جزء ۳ و ۱) //، ۱۱۱۳، ش ۱۵۷، ملی فارس ۱/۱۳۵ //، محمد

حسین بن محمد مقیم ازهری تبریزی، ۱۲۲۴، ش ۱۲۴ - ۸۳۳۶ آستانه ۱۸۰ //، وقفی

۱۱۲۶، ش ۲۱۹۰، آستا ۵/۲۰۴ //، ۱۱۲۸، ش ۱۱۵۷۹، آستا [رویت] (+ جزء ۱) //، وقفی ۱۱۲۸، ش ۶۷۷۷، آستا ۵/۲۰۴ //،

۱۱۳۵، ش ۷۳۰۷، دانشگاه تهران

ص: ۲۸۶

۵۰۹/۱۶ // ، محمّد جواد، ۱۱۳۵، ش ۳۲۴۸، عمومی اصفهان ۳۲۲/۱ (+ جزء ۱) // ، ۱۱۹۶، ش ۹۵۵۵، آستا [رویت] // ، سده ۱۲، حسین مفتاح ش ۱۷۶، نسخه ها ۳۰۸/۵ // ، ش ۳۴۸۰، مجلس ۱۴۳۹/۳ (۳) ۱۰ (+ جزء ۳ و ۱) // ، ش

۲۱۲ ب، الهیات تهران ۶۹۱/۱ // ، بی تا، آخوند همدان ش ۳۳۸، رشت و همدان ۱۳۷۰ (+ جزء ۱) // ، ش ۱۷۹۲، گلپایگانی ۶۲/۳ // ، ش ۱۹۳۳، سپهسالار ۳۳۸/۱ // ، حسینیه شوشتریها ش ۷۰۲، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ // ، ش ۲۱۸۹، آستا ۲۰۳/۵ (+ جزء ۱) // نستعلیق، بی تا، ش ۲۱۸۸، آستا ۲۰۳/۵ (+ جزء ۳ و ۱) // نسخ، آخوند همدان ش ۳۳۸، رشت و همدان ۱۳۷۰ (+ جزء ۱) // ، بی تا، تملک

حاجی میرزا حسین نوری، آشنایی با ۱۵۲/۱ (+ جزء ۹ و ۷ و ۵ و ۴ و ۱) // ، بی تا، ش

۹۷۰، مرعشی ۱۵۸/۳ (+ جزء ۱).

جزء ۳، کتاب الایمان والکفر

نسخ، اسماعیل بن محمّد صالح حسینی، ۱۰۶۷، مشکوه ش ۶۴۶، دانشگاه تهران ۱۶۳۱/۳ (۳) // ، محمّد رضا رضوی، ۱۰۶۹، ش ۱۹۵۷، مسجد اعظم ۴۱۷ // ، ۱۰۷۲، ش

۱۲۸۸۳، آستا [رویت] // ، محمّد قلی جاپلّقی، ۱۰۷۷، ش ۱۶۸، ملی فارس ۱۴۸/۱ // ، محمّد نظام الدین، ۱۰۷۷، مشکوه ش ۶۶۳، دانشگاه تهران ۱۶۳۲/۳ (۳) // ، ۱۰۸۸، ش

ش ۱۱۵۷۸، آستا [رویت] (+ جزء ۴) // ، صالح بن محمّد شفیع، ۱۰۹۰، ش (۱) ۴۱۰، ملی ۳۵۱/۷ // ، محمّد علی کاشانی، ۱۰۹۶، ش ۸۴۴۱، سپهسالار ۷۴۳/۵ // ، نظام الدین بن ملا احمد اردبیلی، سده ۱۱، ش ۴۵۱۸، مجلس ۱۸۶/۱۲ (+ جزء ۲ و ۱) // ، سده ۱۱، ش ۱۱۲، فیضیه ۲۹۴/۱ (+ جزء ۷ - ۱) // ، محمّد ابراهیم بن محمّد رضا، سده ۱۱، ش ۱۳، فیضیه ۲۹۲/۱ (+ جزء ۷ - ۱) // ، سده ۱۲ و ۱۱، ش (۲ و ۱) ۳، الهیات

تهران ۸۰۸/۱ (+ جزء ۱۲) // ، محمّد ابراهیم بن محمّد رضا، وقف ۱۱۰۴، ش ۲۳۸۹،

گلپایگانی ۲۴۳/۳ (+ جزء ۴) // ، ۱۱۰۴، مشکوه ش ۶۶۱، دانشگاه تهران ۱۶۳۲/۳ (۳) // ، محمود بن میر حبیب الله بن میر هدایت الحسینی، ۱۱۰۸، ش (۱)

۲۱۰، الهیات تهران ۶۹۰/۱ (+ جزء ۲ و ۱) // ، محمّد حسین شبستری، ۱۱۱۴، ش ۱۴، مدرسه نمازی خوی ۲۶ // ، جمال الدین بن محمّد قاسم بن یوسف الجیرانی، ۱۱۱۷، ش ۴۳۸۱، مجلس ۹۰/۱۲ // ، محمّد بن ولی الله موسوی فخرودی قاینی، ۱۱۱۹، ش ۲۶۲/۱۵، آستا [رویت] // ، ۱۱۲۰، ش ۲۱۹۲، آستا ۲۰۴/۵ // ، ش ۱۰۸۶۸، آستا [رویت] // ، علی اکبر حسینی، ۱۱۴۸، ش ۲۱۹۱، آستا ۲۰۲/۵ (+ جزء ۲ و ۱) // ، سده ۱۲، حسینیه شوشتریها ش ۶۹۵، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ // ، ش ۳۴۸۰، مجلس ۱۴۳۹/۳ (۳) ۱۰ (+ جزء ۲ و ۱) // ، ش ۳۴۶، ملی ۳۰۹/۷ // ، ش ۳۴۷۸، مجلس ۱۴۳۷/۳ (۳) ۱۰ // ، بهاء الدین بن امیر محمّد طالقانی، احتمالاً سده ۱۲، ش ۱۵۲، ملی ۱۳۲/۷ // ، حسینیه شوشتریها ش ۷۰۶، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ // ،

خانقاه احمدیه ش ۳۴۰، نسخه ها ۲۲۹/۵ //، ش ۱۱۱۸۶، آستا [رویت] // نستعلیق،

بی تا، ش ۲۱۸۸، آستا ۲۰۳/۵ (+ جزء ۲ و ۱).

جزء ۴، کتاب الطهاره والترین

نسخ، عبدالرشید بن نورالدین، ۱۰۷۱، ش ۴۱۹، ملی ۳۵۷/۷ //، مقابله شده ۱۰۷۴، مشکوه ش ۶۴۴، دانشگاه تهران ۱۶۳۲/۳ (+ جزء ۳) //، علی نقی بن محمد ابراهیم، ۷ - ۱۰۸۶، ش ۳۱۷، فیضیه ۲۹۴/۱ (+ جزء ۹ و ۷) //، ۱۰۸۸، ش ۱۱۵۷۸، آستا [رویت] (+ جزء ۳) //، سید عوض رضوی، ۱۰۹۰، ش ۲۱۹۳، آستا ۲۰۵/۵ //، محمد مؤمن بن محمد طالب، [۱۰۹۱]، ش ۶۵۹۷، آستا ۲۰۴/۵ //، غیاث الدین محمود موسوی، ۱۰۹۳، ش ۱۶۶۰۷، آستا [رویت] //، ۱۰۹۹، ش ۳۳۹، ملی ۳۰۵/۷ //، تملک محمد مهدی بن عبدالحسینی، ۱۰۹۹، ش ۱۳۱۶، فیضیه ۲۹۴/۱ //، محمد کاظم

بن محمد علی، سده ۱۱، مشکوه ش ۶۴۵، دانشگاه تهران ۱۶۳۳/۳ (۳) (با حواشی علم الهدی) //، محمد ابراهیم بن محمد رضا، سده ۱۱، ش ۱۳، فیضیه ۲۹۲/۱ (+ جزء ۷ - ۱) //، سده ۱۱، ش ۱۱۲، فیضیه ۲۹۴/۱ (+ جزء ۷ - ۱) //، مقابله محمد هادی، سده ۱۱، ش ۷۰۶۸، مرعشی ۲۳۲/۱۸ // نسخ، محمد کریم شریف قمی، ۱۱۰۰، ش ۸۲۳، ملک ۷۸۹/۱ //، ۱۱۰۲، ش ۱۲۸۸۴، آستا [رویت] (+ جزء ۶ و ۵) //، محمد ابراهیم بن محمد رضا، موقوفه ۱۱۰۴، ش ۲۳۸۹، گلپایگانی ۲۴۳/۳ (+ جزء ۳) //، ۱۱۰۴، حسین مفتاح ش ۶۴، نسخه ها ۳۰۸/۷ (+ جزء ۶ و ۵) //، مقابله ۱۱۰۵، ش ۲۱۹۳، آستا ۲۰۵/۵ //، محمد قلی، ۱۱۰۶، چهل ستون ش ۱۹۴، آشنایی با ۳۴۲/۱ //، محمد رضا بن عزیزالله تونی، ۱۱۱۵، ش ۳۵۲، گوهرشاد ۲۹۱/۱ //، ۱۱۱۸،

حسینیه شوشریها ش ۴۹۶، نسخه ها ۱۸۵/۱۲ و ۱۱ //، سده ۱۲ - ۱۱، آیه الله زنجانی

ش ۴۹، آشنایی با ۲۰۶/۱ //، ابوالقاسم بن محمد نظام شهمیرزادی، ۱۱۲۷، ش (۴)

۱۶۳، ملی فارس ۱۴۲/۱ //، ملک محمد بن نصرالله کازرونی شیرازی، ۱۱۲۹، ش ۸۱۷۵، سپهسالار ۷۴۳/۵ //، احتمالاً ۱۱۳۵، ش (۲) ۸۲۱، فیضیه ۲۷/۳ //، یوسف

بن احمد درازی، ۱۱۴۹، ش ۳۹۳، شاهچراغ ۱۵۶/۲ (+ جزء ۱۵) //، سده ۱۲، ش ۴۳۸۲، مجلس ۹۰/۱۲ //، ش ۱۱۵، امام عصر شیراز ۱۴۵ (+ جزء ۵) //،

ش ۳۴۶۶، مجلس ۱۴۲۸/۳ (۳) ۱۰ //، ش ۶۷۴۰، دانشگاه تهران ۳۴۹/۱۶ //، ۱۲۳۲، ش ۶۸۹۷، دانشگاه تهران ۳۹۱/۱۶ //، بی تا، حسینیه شوشریها ش ۲۳۳، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ //، بی تا، تملک حاجی میرزا حسین نوری، آشنایی با ۱۵۳/۱ (+ جزء ۹ و ۷ و ۵ و ۱) //، چهل ستون ش ۱۹۳، آشنایی با ۳۴۲/۱ //، ش ۶۴۸، ملی فارس ۲۳۱/۲ // نستعلیق، بی تا، ش ۷۰۹/۱۴، آستا [رویت].

، ۱۰۶۹، ش ۳۱۲، گوهرشاد ۲۶۲/۱ // ، ۱۰۷۰، ش ۴۳۸۴، مجلس ۹۱/۱۲ // ، ۱۰۷۷، تملک فاضل تونی، ش ۲۱۲ ب، الهیات تهران ۶۹۱/۱ (کتاب الصلوه) // ، محمّد

علی خطیب بن نورالدین حافظ، ۱۰۸۱، ش ۳۴۶۵، مجلس ۲۷۴/ (۳) ۱۰ // ، ۱۰۸۷، ش ۲۱۹۵، آستا ۲۰۵/۵ // ، محمّد رفیع بن محمّد رضا، سده ۱۱، ش ۳۹۸۸، مرعشی ۳۶۶/۱۰ // ، سده ۱۱، ش ۵۴۹۵، سپهسالار ۷۴۳/۵ // ، ابراهیم بن محمّد رضا، سده ۱۱، آخوند همدان ش ۱۰۹۶، رشت و همدان ۱۳۷۰ (جزء ۶) // ، ، ش ۱۳، فیضیه ۲۹۲/۱ (جزء ۷ - ۱) // ، سده ۱۱، ش ۱۱۲، فیضیه ۲۹۴/۱ (جزء ۷ - ۱) // ، آیت الله زنجانی ش ۴۳، آشنایی با ۲۰۴/۱ (کتاب الصلاة) // ، ۱۱۰۲، ش

۱۲۸۸۴، آستا [رویت] // ، محمّد کاظم بن علی اصغر قمی، ۱۱۰۳، ش ۱۹۵۶، مسجد اعظم ۴۱۶ // ، ۱۱۰۴، حسین مفتاح ش ۶۴، نسخه ها ۳۰۸/۷ (جزء ۷ - ۴) // ، ۱۱۱۶، ش ۲۱۹۴، آستا ۲۰۵/۵ // ، ش ۱۱۲۸، آستا [رویت] // ، ۱۱۲۰، ش ۵۶۰۹، سپهسالار ۷۴۳/۵ // ، رجب علی بن جمال الدین محمّد، ۱۱۵۶، ش ۱۰۲۴۸، مرعشی ۲۳۰/۲۶ // ، سده ۱۲، ش ۱۱۵، امام عصر شیراز ۱۴۵ (جزء ۴) // ، ،

ش ۴۰۶، ملی ۳۴۶/۷ // ، حاتم بن لهرابیک طوسی، ۱۲۳۲، ش (۶) ۱۶۳، ملی فارس ۱۴۴/۱ // ، بی تا، ش ۱۹۸، فیضیه ۲۹۴/۱ // ، عبدالمطلب تهرانی، ۱۱۳۶، ش

۱۶۷۲، الهیات مشهد ۷۷۸/۳ // ، تملک حاجی میرزا حسین نوری، آشنایی با ۱۵۳/۱ (جزء ۹، ۷، ۴، ۱) // ، ، حسینیه شوشتریها ش ۶۳۷، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ (کتاب الصلوه) // ، مشکوه ش ۶۶۰، دانشگاه تهران ۱۶۳۷/ (۳) ۳ // ، ، ش ۱۲۸۸۵، آستا [رویت] // ، ، ش ۱۳۰۳۲، آستا [رویت].

جزء ۶، کتاب الزکاه و الخمس و المبرات.

، ابوالحسن بن شیخ حسین، ۱۰۶۱ (؟)، ش ۳۵۷۶، مرعشی ۳۶۱/۹ // نستعلیق، محمّد بن عبدالعلی ملقب به مؤمن، ۱۰۶۸، ش ۶۱۷۷، آستا ۲۰۵/۵ // نسخ، اسماعیل بن ملا میرزا محمّد، ۱۰۷۴، ش ۳۷۴، ملی ۳۲۶/۷ // ، نورالدین محمّد اخباری کاشانی (برادر زاده)

فیض)، ۱۰۷۵، ش ۵۸۰۹، مرعشی ۱۹۸/۱۵ // ، محمّد تقی بن نورالدین، ۱۰۸۵، ش ۲۵۴، گوهرشاد ۲۲۱/۱ (جزء ۷) // ، ۱۰۹۹، ش ۳۱۷۸، مرعشی ۴۰۲/۸ // ، ابراهیم بن محمّد رضا، سده ۱۱، حسینیه شوشتریها ش ۶۳۸، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ (جزء ۱) // ، ، ش ۱۳، فیضیه ۲۹۲/۱ // ، ، آخوند همدان ش ۱۰۹۶، رشت و همدان ۱۳۷۰ // ، ، ش ۳۴۷۰، مجلس ۱۴۳۰/ (۳) ۱۰ // ، محمّد

تقی بن ابی الحسن، سده ۱۱، ش (۱) ۴۰۸، ملی ۳۴۷/۷ // ، سده ۱۱، ش ۱۱۲، فیضیه ۲۹۴/۱ (جزء ۷ - ۱) // نستعلیق، ش ۵۲۹۸، مجلس ۲۱۷/۱۶ // ، ۱۱۰۰، ش

۸۸ ملی ۸۳/۷، // ۱۱۰۲، ش ۱۲۸۸۴، آستا [رویت] //، ۱۱۰۴، حسین مفتاح ش

ص: ۲۸۹

۶۴، نسخه‌ها ۳۰۸/۷ (+ جزء ۷ - ۴) //، محمد موسی بن محمد جعفر حسینی، ۱۱۱۵،

ش ۲۱۹۶، آستا ۲۰۶/۵ //، عبدالقادر بن محمد مهدی بسطامی، ۱۱۲۵، ش ۲۲۲۷، گلپایگانی ۲۰۰/۳ //، ۱۱۲۷، ش ۹۹۳۵، آستا [رویت] //، ۱۱۶۳، ش ۱۸۸۸، مسجد اعظم ۴۱۶ //، سده ۱۲، ش ۲۴۹، امام عصر شیراز ۱۴۵ //، ش ۴۳۸۳،

مجلس ۹۱/۱۲ //، موزه بریتانیا ش ۸۳۲۳، نسخه‌ها ۲۳۴/۱۰ //، محمد قاسم

بن محمد سعید، ۱۲۲۷، آیت الله زنجانی ش ۶۱، آشنایی با ۲۱۰/۱ //، وقف، ۱۲۳۰، ش ۳۸۸، مدرسه نمازی خوی ۱۹۶ //، بی تا، حسینیّه شوشتریها ش ۱۸۶، نسخه‌ها ۸۱۵/۱۲

و ۱۱ //، حسینیّه شوشتریها ش ۱۶۰، نسخه‌ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱.

جزء ۷، کتاب الصوم و الاعتکاف و المعاهدات.

نسخ، با اجازه مؤلف بر آن، ش ۱۹۳۵، سپهسالار ۳۳۹/۱ (+ جزء ۸) //، حسن بن عبدالرزاق فیاض، ۱۰۷۰، حسینیّه شوشتریها ش ۸۹۵، نسخه‌ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ //، ۱۰۷۵، ش ۱۱۵۸۲، آستا [رویت] (+ جزء ۸) //، ابوالمفاخر رضوی، ۱۰۷۸، ش ۱۸۶۶، مرعشی ۲۴۹/۵ (با نسخه اصل مقابله شده) //، ابوتراب حسینی قمی، ۱۰۸۱، ش ۴۰۷،

فیضیه ۲۹۴/۱ (+ جزء ۸) //، محمد تقی بن ابوالحسن بن نورالدین، ۱۰۸۵، ش ۲۵۴،

گوهرشاد ۲۲۱/۱ (+ جزء ۶) //، علی نقی بن محمد ابراهیم، ۱۰۸۶، ش ۳۱۷، فیضیه

۲۹۴/۱ (+ جزء ۹ و ۴) //، محمد باقر، (در عصر مولف)، ش ۳۹۸۷، مرعشی ۳۶۵/۱۰ //، مقابله علم الهدی، ش ۵۸۱۱، مرعشی ۱۹۹/۱۵ //، مقابله نورالدین اخباری در ۱۱۱۵، ش ۵۸۱۰، مرعشی ۱۹۹/۱۵ //، سده ۱۱، حسینیّه شوشتریها ش ۵۵۲، نسخه‌ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ //، محمد نام حسینی (عصر مولف)، ش ۱۹۳۳، سپهسالار ۳۳۹/۱ //، سده ۱۱، ش ۸۶۶۶، مرعشی ۲۱۹/۲۲ (+ جزء ۸) //، محمد تقی بن ابی الحسن،

سده ۱۱، ش (۲) ۴۰۸، ملی ۳۴۸/۷ //، محمد ابراهیم بن محمد رضا، سده ۱۱ [۱۰۹۰]، ش (۱) ۴۰۹، ملی ۳۴۹/۷ //، ش ۱ امام عصر شیراز ۱۴۵ //، ش ۱۳، فیضیه ۲۹۲/۱ (+ جزء ۷ - ۱) //، ش ۱۸۹۸، ملک ۷۹۰/۱ //، سده ۱۱، ش ۱۱۲، فیضیه ۲۹۴/۱ (+ جزء ۷ - ۱) //، ۱۱۰۴، حسین مفتاح ش ۶۴، نسخه‌ها ۳۰۸/۷ //، محمد مقیم حسینی، ۱۱۱۵، ش ۳۴۶۷، مجلس ۱۴۲۸ / (۳) ۱۰ //، میر محمد اسماعیل و محمد بن محمد مؤمن، ۱۱۱۹، ش ۹۳۷۶، مرعشی ۱۶۲/۲۴ //، وقفی ۱۱۲۶، ش ۶۵۹۸، آستا ۲۰۶/۵ // نستعلیق، ۱۱۱۹، ش ۱۳۹۵، فیضیه ۲۹۴/۱ //

نسخ، سده ۱۲، موزه بریتانیا ش ۸۳۲۳، نسخه‌ها ۲۳۴/۱۰ (+ جزء ۱۰ - ۶) //، ش ۵۴۴، ملی ۴۰/۸ //، ۱۲۲۷، ش (۱) ۱۴۸۲، گوهرشاد ۲۰۵/۴ //، بی تا، ش ۶۱۷۸، آستا ۲۰۶/۵ //، تملک میرزا حسین نوری، آشنایی با ۱۵۳/۱ (+ جزء ۹ و ۵ و ۴ و ۱) //، بی تا، آخوند همدان ش ۱۰۸۹، رشت و همدان ۱۳۷۰ //، ش ۹۹۳۴،

آستا [رویت].

ص: ۲۹۰

نسخ، مؤلف، ش ۲۳۷، مرعشی ۲۶۱/۱ //، با اجازه مؤلف بر آن، ش ۱۹۳۵، سپهسالار ۳۳۹/۱ (+ جزء ۷) //، ۱۰۷۵، ش ۱۱۵۸۲، آستا [رویت] (+ جزء ۷) //، محمد علی بن نورالدین خطیب امامی، ۱۰۷۶، ش ۱۹۶، گلپایگانی ۱۷۷/۱ //، ۱۰۸۰، ش ۹۱۴۰، آستا [رویت] //، ابوتراب حسینی قمی، ۱۰۸۱، ش ۴۰۷، فیضیه ۲۹۴/۱ (+ جزء ۷) //، مقابله ۱۰۸۱، مشکوه ش ۶۴۷، دانشگاه تهران ۱۶۳۸/ (۳) ۳ //، بهاءالدین بن امیر محمد طاهر حسینی، ۱۰۸۳، ش ۳۷۸۳، مرعشی ۱۶۸/۱۰ //، عصر مؤلف (حواشی به خط مؤلف و علم الهدی)، ش ۸۶۶۷، مرعشی ۲۱۹/۲۲ //، محمد ابراهیم بن محمد رضا، ۱۰۹۰، ش (۲) ۴۰۹، ملی ۳۵۰/۷ //، محمد تقی بن ابوالحسن نورالدین استرآبادی، ۱۰۹۴، ش ۲۹۹، گوهرشاد ۲۵۴/۱ //، سده ۱۱، ش ۱۸۹۸، ملک ۷۹۰/۱ (+ جزء ۷) //، ، ش ۶۵۳۵، مرعشی ۱۱۸/۱۷ //، سده ۱۱، حسینیہ شوشتریها ش ۵۵۲، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ (+ جزء ۷) //، ش ۸۶۶۶، مرعشی ۲۱۹/۲۲ (+ جزء ۷) //، ۱۱۰۵، مشکوه ش ۶۵۸، دانشگاه تهران ۱۶۳۸/ (۳) ۳ (+ جزء

۱۱ - ۹) //، مراد خان محمد اشرف شبستری، ۱۱۱۲، آخوند همدان ش ۴۵۴۷، رشت و همدان ۱۳۷۱ //، ۱۱۱۵، ش ۷۱، گوهرشاد ۴۴/۱ // و نستعلیق، محمد صادق بن حیدر جهرمی ۱۱۲۴، ش ۴۰۴، ملی ۳۴۴/۷ // نسخ، سده ۱۲، (تملک فرهاد میرزا)، ش ۸۰

مسجد اعظم ۴۱۶ //، موزه بریتانیا ش ۸۳۲۳، نسخه ها ۲۳۴/۱۰ (+ جزء ۱۰ - ۶) // نستعلیق، ش ۵۲۹۷، مجلس ۲۱۷/۱۶ // نسخ، بی تا، آخوند همدان ش ۳۲۹، رشت و همدان ۱۳۷۰ //، ش ۹۴، فیضیه ۲۹۳/۱ //، ش ۵۰۰، سلطنتی ۱۰۷۳ //، ش ۶۶۹۴، دانشگاه تهران ۳۳۵/۱۶ //، بی تا، ش ۷۵۰، مدرسه نمازی خوی ۴۰۴.

جزء ۹، کتاب الامر بالمعروف و النهی عن المنکر و القضاء و الشهادات.

نسخ، ۱۰۶۹، ش ۱۱۲۶۳، آستا [رویت] (+ جزء ۱۱ و ۱۰) //، ملا- میرزا جان قهپایی اصفهانی، ۱۰۷۱، حسینیہ شوشتریها ش ۷۰۹، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ //، علی نقی بن

محمد ابراهیم، ۷ - ۱۰۸۶، ش ۳۱۷، فیضیه ۲۹۴/۱ (+ جزء ۷ و ۴) //، طهماسب بن محمد خان جوشقانی، ۱۰۸۹، آیت الله زنجانی ش ۸۸، آشنایی با ۲۲۹/۱ //، محمد

ابراهیم بن محمد رضا، ۱۰۹۰، ش (۳) ۴۰۹، ملی ۳۵۰/۷ //، تصحیح عوض بن محمد امین رضوی، ۱۰۹۲، ش ۶۷۸۹، دانشگاه تهران ۳۶۰/۱۶ (قضاء و شهادت) //، زین العابدین حسینی کاشانی، ۱۰۹۷، ش ۲۹۳۸، عمومی اصفهان ۳۲۱/۱ //، سده ۱۲ -

۱۱، ش ۴۴۹، گلپایگانی ۱۹۱/۲ //، ۶ - ۱۱۰۵، مشکوه ش ۶۵۸، دانشگاه تهران ۱۶۳۸/ (۳) ۳ (+ جزء ۱۱ - ۸) //، ۱۱۱۳، ش ۱۰۰۹۸، آستا [رویت] (+ جزء ۱۰) //

، محمد موسى بن محمد جعفر حسینی تونی، [۱۱۱۶]، ش ۲۱۹۷، آستا ۲۰۶/۵ //، محمد علی بن شمس الدین محمد، ۱۱۱۸، ش ۶۲۲۲، مرعشی ۲۱۵/۱۶ //، محمد حسن بن درویش علی مشهدی ابردهی، ۱۱۲۸، ش ۲۰۲، فیضیه ۲۹۴/۱ //، محسن بن علم الهدی، ۱۱۵۴، ش ۵۴۵ع، ملی ۴۱/۸ (+ جزء ۱۰) //، سده ۱۲، ش ۳۳۸، ملی ۳۰۵/۷ //، ش ۴۰۷، ملی ۳۴۶/۷ //، موزه بریتانیا ش ۸۳۲۳ نسخه ها

۲۳۴/۱۰ (+ جزء ۱۰ - ۶) //، بی تا، تملک حاجی میرزا حسین نوری، آشنایی با ۱۵۳/۱

(+ جزء ۷ و ۵ و ۴ و ۱) //، ش ۵۷۰۰، آستا ۲۰۷/۵ //، آخوند همدان ش ۱۱۹۰، رشت و همدان ۱۳۷۱ (+ جزء ۱۰) //، (وقفی آقا باباخان) ش ۶۲۱، ملی فارس ۲۱۰/۲ //، ش ۱۱۳۱۷ آستا [رویت].

جزء ۱۰، کتاب المعایش و المعاملات.

نسخ، مولف، مشکوه ش ۶۶۴، دانشگاه تهران ۱۶۳۹/۳ (۳) (کتاب المعایش) //، محمد عسکر مشهور به رجاء، ۱۰۶۵، ش ۵۱۸ع، ملی ۱۹/۸ //، ۱۰۶۹، ش ۱۱۲۶۳ [رویت] (+ جزء ۹) //، محمد بن عزیزالله طباطبائی سمنانی، ۱۰۷۲، ش ۳۵۳۱، مرعشی ۳۲۷/۹

//، ۱۰۷۳، تملک طباطبائی تبریزی، نسخه ها ۲۵۳/۷ //، محمد امین بن

عبدالوهاب، ۱۰۹۷، ش ۱۸۷۳، مرعشی ۲۵۳/۵ //، سده ۱۲ - ۱۱، ش ۲۰۸۴، مسجد اعظم ۴۱۷ //، ۱۱۰۳، ش ۳۵۳۰، مرعشی ۳۲۶/۹ //، ۱۱۰۵ - ۶، مشکوه ش ۶۵۸،

دانشگاه تهران ۱۶۳۸/۳ (۳) (+ جزء ۱۱ - ۸) // شکسته نستعلیق، حسن بن ملا کاظم

کاظمی، ۱۱۰۹، ش ۱۲۹، ملی فارس ۱۱۰/۱ //، محمد مهدی، ۱۱۱۰، ش ۲۶۷۵، آستا ۱۴۳/۲ (+ جزء ۱۲ و ۱۱) //، ۱۱۱۳، ش ۱۰۰۹۸، آستا [رویت] (+ جزء ۹) //، محمد مؤمن بن محمد طالب، ۱۱۱۵، حسینیه شوشریها ش ۷۳۴، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ //، محمد بن محمد جعفر حسینی، ۱۱۱۶، ش ۲۱۹۸، آستا ۲۰۷/۵ //، محمد علی بن شمس الدین محمد، ۱۱۱۸، ش ۶۲۲۲، مرعشی ۲۱۵/۱۶ (+ جزء ۹) //، احمد علی بن یوسف بن مشکین کشمیری، ۱۱۲۵، ش ۳۴۸۱، مجلس ۱۴۳۹/۳ (۳) ۱۰ //، محمد

حسن کاتب مشهدی، ۱۱۲۸، ش ۶۷۷۶، آستا ۲۰۷/۵ //، تملک حسین بن عبدعلی جزائری ۱۱۵۰، ش ۱۸۳۵، مرعشی ۲۲۲/۵ //، محسن بن علم الهدی ۱۱۵۴، ش ۵۴۵ع، ملی ۴۱/۸ (+ جزء ۹) //، علینقی دهدشتی، ۱۱۸۹، ش ۱۹۳۶، سپهسالار ۳۴۰/۱ (+)

جزء ۱۱) //، سده ۱۲، ش ۳۷، گوهرشاد ۳۷/۱ //، ش ۴۰۵، ملی ۳۴۵/۷ //، موزه بریتانیا ش ۸۳۲۳ نسخه ها ۳۲۴/۱۰ //، محمد علی بن صادق بن جعفر

شريف فسايي، ۱۲۲۳، آقاي واجد ش ۴، نسخه ها ۲۸۵/۵ (قسمتي از ۱۰) //، بي تا، آخوند همدان ش ۱۱۸۰، رشت و همدان
۱۳۷۱ (+ جزء ۹) //، ش ۱۰۱۰۴، آستا [رويت].

ص: ۲۹۲

جزء ۱۱، کتاب المطعم و المشرب و التَّجْمَل

نسخ، محمد مؤمن بن عبدالغفور، ۱۰۶۴، ش ۱۷۵۲، گلیایگانی ۴۶/۳ //، احتمالاً ۱۰۶۵، ش ۵۱۹ع، ملی ۲۰/۸ //، ۱۰۶۹، ش ۱۱۲۶۳، آستا [رویت] (+ جزء ۱۰ و ۹) //، ۱۰۷۸، ش ۱۱ - ۶۱۵۶، آستانه ۱۸۰ //، فتح الله بن محمد باقر فراهانی، ۱۰۸۹، ش ۹۸ - ۵۹۵۸، آستانه ۱۸۱ //، ابوطالب بن میرزا محمد هادی، سده ۱۱، ش ۹۲، هیات تهران ۶۸۹/۱ //، محمد ابراهیم بن محمد رضا، سده ۱۱، ش ۳۵۰۳، مجلس ۱۴۵۷/۳ (۳) //، ، ش ۱۵، فیضیه ۲۹۳/۱ (+ جزء ۱۴ - ۱۲) //، سده ۱۲

- ۱۱، ش ۹۳، هیات تهران ۶۹۰/۱ //، ۱۱۰۲، ؟، آخوند همدان ش ۱۲۰۱، رشت و همدان ۱۳۷۱ (+ جزء ۱۲) //، ۶ - ۱۱۰۵، مشکوه ش ۶۵۸، دانشگاه تهران ۱۶۳۸ (۳)

۳ (+ جزء ۱۰ - ۸) //، محمد علی بن ابی القاسم منصورى مسیى، ۱۱۱۰، ش ۴۹، گوهرشاد ۴۸/۱ (+ جزء ۱۵ - ۱۲) //، محمد مهدی، ۱۱۱۰، ش ۲۶۷۵، آستا ۱۴۳/۲ (+

جزء ۱۲ و ۱۰) //، محمد مؤمن بن محمد طالب، ۱۱۱۵، حسینیه شوشتریها ش ۷۳۴، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ (+ جزء ۱۲ و ۱۰) //، محمد نصیر بن علی نقی موسوی، ۱۱۱۸،

ش ۶۸۵۹، دانشگاه تهران ۳۸۳/۱۶ //، ۱۱۲۱، ش ۶۵۹۹، آستا ۲۰۷/۵ //، ۱۱۲۵،

ش ۱۱۵۸۱، آستا [رویت] (+ جزء ۱۲) //، علینقی دهدشتی، ۱۱۸۹، ش ۱۹۳۶، سپهسالار ۳۴۰/۱ (+ جزء ۱۰) //، سده ۱۲، ش ۵۸۲۱ [۸۰۴۳]، مجلس ۲۴۰/۱۷ //، حاجی شمس درویش علی الکازرونی، سده ۱۲، ش (۲) ۲۱۰، هیات تهران ۶۹۰/۱ (+ جزء ۱۵ - ۱۲) //، بی تا، ش ۱۱۲۴۶، آستا [رویت] //، ش ۲۱۹۹، آستا ۲۰۷/۵ //، ش ۵۸۱۲، مرعشی ۲۰۰/۱۵.

جزء ۱۲، کتاب النکاح و الطلاق و الولاده

نسخ، ۱۰۶۸، ش ۱۰۱۱۱، آستا [رویت] //، محمد عسکر مدعو به رجا، [حدود ۱۰۷۰]،

ش ۵۴۶ع، ملی ۴۲/۸ //، محمد صالح، ۱۰۷۸، ش ۳۲۹۷، مسجد اعظم ۴۱۷ //، ۱۰۹۰، آیت الله زنجانی ش ۴۸، آشنایی با ۲۰۶/۱ //، عصر مولف، ش ۸۶۶۸، مرعشی

۲۲۰/۲۲ //، محمد علی سمنانی، ۱۰۹۲، ش ۱۵۲۹۶، آستا [رویت] //، عبدالخالق

بن محمود دماوندی، ۱۰۹۷، ش ۱۲۸۹۲، آستا [رویت] //، محمد ابراهیم بن محمد رضا، سده ۱۱، ش ۳۵۰۳، مجلس ۱۴۵۷/۳ (۳) //، ۱۰ (+ جزء ۱۱) //، ، ش ۱۵، فیضیه ۲۹۳/۱ (+ جزء ۱۴ - ۱۱) //، سده ۱۲ - ۱۱، ش (۲ - ۱) ۳، هیات تهران ۸۰۸/۱ (+ جزء ۱۱) //، ۱۱۰۲ (؟)، آخوند همدان ش ۱۲۰۱، رشت و همدان ۱۳۷۱ (+ جزء ۱۱) //، ۷ - ۱۱۰۶، مشکوه ش ۶۶۲، دانشگاه تهران ۱۶۴/۳ (۳) //، محمد علی بن ابی القاسم منصورى مسیى، ۱۱۱۰، ش ۴۹، گوهرشاد ۴۸/۱ (+

جزء ۱۵ - ۱۱ //، محمد مهدی، ۱۱۱۰، ش ۲۶۷۵، آستا ۱۴۳/۲ (+ جزء ۱۱ و ۱۰) //، مقابله ۱۱۱۲، حسینیه شوشتریها ش ۲۶۸،
نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ //، محمد بن

ص: ۲۹۳

ولی الله الموسوی، ۱۱۱۲، تلمک واعظ زاده خراسانی، مجموعه مقالات کنگره کتاب و کتابخانه [زیر چاپ] //، محمد مؤمن بن محمد طالب، ۱۱۱۵، حسینیه شوشتریها ش ۷۳۴، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ //، ۱۱۱۷، ش ۲۲۰۰، آستا ۲۰۸/۵ //، علی بن عبدالصمد بن محمد کاشانی، ۱۱۱۸، ش ۱۰۰ - ۶۰۴۴، آستانه ۱۸۰ //، محمد باقر بن

محمد طاهر اشرفی، ۱۱۲۰، ش ۵۴۷ع، ملی ۴۳/۸ //، محمد مؤمن بن محمد طالب، ۱۱۲۱، ش ۶۶۰۰، آستا ۲۰۸/۵ //، ۱۱۲۵، ش ۱۱۵۸۱، آستا [رویت] (+ جزء ۱۱) //

محمد حسن ابردهی ۱۱۲۸، ش ۲۸۷۸ع، ملی ۳۹۶/۱۳ //، محمد ابراهیم بن محمد شفیع نجات، تصحیح ۱۱۳۶، ش ۳۹۹۱، مرعشی ۳۶۸/۱۰ //، حاجی شمس درویش علی الکاظمی، سده ۱۲، ش (۲) ۲۱۰، الهیات تهران ۶۹۰/۱ (+ جزء ۱۵ - ۱۱) //، سده ۱۳، ش ۵۸۶۸، [۳۱۴۵]، مجلس ۷۱۷/۲ (۲) ۱۰.

جزء ۱۳، کتاب الموت و الارث و الوصیه

نسخ، ۱۰۶۳، مشکوه ش ۶۴۸، دانشگاه تهران ۱۶۳۹/۳ (۳) //، محمد حسین بن عبدالفتاح کاتب کاشانی، تصحیح ۱۰۸۱، ش ۸۶۶۹، مرعشی ۲۲۰/۲۲ (+ جزء ۱۵ و ۱۴) //، محمد فاضل بن اسماعیل تونی، ۱۰۸۶، ش ۶۶۰۲، آستا ۲۰۹/۵ (+ جزء ۱۵ و ۱۴) //، خلیل بن رکن الدین مسعود حسینی، ۱۰۸۶، ش ۱۴۲۲، ملک ۷۹۰/۱ //، ۱۰۹۱ حسینیه شوشتریها ش ۴۹۸، نسخه ها ۸۱۵/۱۲ و ۱۱ //، مقابله ۱۰۹۲، ش ۲۲۰۱، آستا ۲۰۸/۵ //، مقابله ۱۰۹۷، حسین مفتاح ش ۱۳۳۷، نسخه ها ۳۰۸/۷ //، محمد

عسکر مدعو به رجا، سده ۱۱، ش ۵۴۸ع، ملی ۸۴/۸ //، محمد ابراهیم بن محمد رضا،

سده ۱۱، ش ۱۵، فیضیه ۲۹۳/۱ (+ جزء ۱۴ - ۱۱) //، محمد اشرف، ش ۱۵۲۱،

گوهرشاد ۲۰۸۱/۴ (به خط مؤلف تصحیح شده) //، محمد امین بن عبدالوهاب، ۱۱۰۰، ش ۳۹۹۰، مرعشی ۳۶۷/۱۰ //، ۷ - ۱۱۰۶، مشکوه ش ۶۶۲، دانشگاه تهران ۱۶۴/۳ (۳) //، محمد علی بن ابی القاسم منصور میسیبی، ۱۱۱۰، ش ۴۹، گوهرشاد ۴۸/۱ (+ جزء ۱۵ - ۱۱) //، عبدالله بن شیخ راشد جزایری، ۱۱۱۰، ش ۶۱۴،

ملی فارس ۲۰۴/۲ //، محمد بن ولی الله موسوی قاینی، ۱۱۱۱، ش ۹۰۴، ملک ۷۹۰/۱

//، محمد مهدی ترشیزی، ۱۱۱۶، ش ۲۲۰۲، آستا ۲۰۸/۵ //، ۱۱۲۴، ش ۱۱۲۶۱،

آستا [رویت] //، محمد ابراهیم بن محمد رضا، ۱۱۲۶ (؟)، ش (۱) ۳۴۷۵، مجلس ۱۴۳۴/۳ (۳) ۱۰ //، وقفی ۱۱۲۶، ش ۶۶۰۱، آستا ۲۰۹/۵ //، محمد مهدی ترشیزی،

۱۱۶۰، ش ۲۲۰۲، آستا ۲۰۸/۵ //، شمس درویش علی الکاظمی، ش (۲) ۲۱۰، الهیات تهران ۶۹۰/۱ (+ جزء ۱۵ - ۱۱) //، سده ۱۳ - ۱۲، ش ۲۰۱۶، مسجد اعظم ۴۱۷ //، بی تا، ش ۱۱۵۸۳، آستا [رویت] (+ جزء ۱۴).

نسخ، تصحيح خود مؤلف، ش ۵۸۱۳، مرعشی ۲۰۰/۱۵ (+ خاتمه) //، محمد شريف، ۱۰۷۲، ش ۴۱۱، ملی ۳۵۲/۷ //، فلاح مشهور به چینی کش، ۱۰۷۴، ش ۱۹۳۷، سپهسالار ۳۴۱/۱ //، محمد حسين بن عبدالفتاح كاتب كاشانی، ۱۰۸۱، ش ۸۶۶۹ مرعشی ۲۲۰/۲۲ (+ خاتمه، ۱۳) //، محمد فاضل بن اسماعيل تونی، ۱۰۸۶، ش ۶۶۰۲، آستا ۲۰۹/۵ (+ خاتمه، ۱۳) //، صالح بن محمد شفيع، ۱۰۹۰، ش (۲) ۴۱۰، ملی ۳۵۲/۷ //، ۱۰۹۵، ش ۱۱۲۰۳، آستا [رويت] //، ۱۰۹۶، ش (۳) ۱۴۲۲، الهيات مشهد ۵۶۸/۲ //، محمد ابراهيم بن محمد رضا، سده ۱۱، ش ۱۵، فيضيه ۲۹۳/۱

(+ جزء ۱۳ - ۱۱) //، ۷ - ۱۱۰۶، مشکوه ش ۶۶۲، دانشگاه تهران ۱۶۴/ (۳) ۳ (+ جزء

۱۵ - ۱۲) // نسخ، محمد علی بن ابی القاسم منصورى مسیبي، ۱۱۱۰، ش ۴۹، گوهرشاد

۴۸/۱ (+ جزء ۱۵ - ۱۱) //، محمد ابراهيم بن محمد رضا، ۱۱۲۶ (?)، ش (۲) ۳۴۷۵،

مجلس ۱۴۳۴/ (۳) ۱۰ //، محمد حسين بن محمد تقی حسینی قمی، ۱۱۲۷، ش ۶۱۷۶، آستا ۲۰۹/۵ //، عبدالعلی طبسی، ۱۱۲۸، ش ۱۶۸۷۷، آستا [رويت] //، محمد علی رازی، ۱۱۳۶، ش ۶۶۰، الهيات مشهد ۵۹۶/۱ //، [۱۱۴۱]، ش ۱۵۳۳۱، آستا [رويت] //، حاجی شمس درویش علی الكازرونی، سده ۱۲، ش (۲) ۲۱۰، الهيات تهران ۶۹۰/۱ (+ جزء ۱۵ - ۱۱) //، تملك شيخ علی كاشف الغطاء، الذريعه ۳۰۵/۱۱

//، بی تا، ش ۱۱۵۸۳، آستا [رويت] (+ جزء ۱۳).

خاتمه

نسخ، تصحيح مؤلف، ش ۵۸۱۳، مرعشی ۲۰۰/۱۵ (+ جزء ۱۴) //، قبل از ۱۰۷۲، ش ۶۶۰۲، آستا ۲۰۹/۵ //، محمد حسين بن عبدالفتاح كاتب كاشانی، تصحيح ۱۰۸۱، ش ۸۶۶۹ مرعشی ۲۲۰/۲۲ (+ جزء ۱۴ و ۱۳) //، محمد فاضل بن اسماعيل تونی، ۱۰۸۶،

ش ۶۶۰۲، آستا ۲۰۹/۵ (+ جزء ۱۴ و ۱۳) //، ۷ - ۱۱۰۶، مشکوه ش ۶۶۲، دانشگاه تهران ۱۶۴/ (۳) ۳ (+ جزء ۱۴ - ۱۲) //، محمد علی بن ابی القاسم منصورى مسیبي،

۱۱۱۰، ش ۴۹، گوهرشاد ۴۸/۱ (+ جزء ۱۵ - ۱۱) //، محمد ابراهيم بن محمد رضا،

۱۱۲۶ (?)، ش (۳) ۳۴۷۵، مجلس ۱۴۳۴/ (۳) ۱۰ //، حاجی شمس درویش علی الكازرونی، سده ۱۲، ش (۲) ۲۱۰، الهيات تهران ۶۹۰/۱ (+ جزء ۱۴ - ۱۱) //، محمد

علی بن صادق بن جعفر بن شريف الفسوی، ۱۲۲۳، ش ۳۹۳، شاهچراغ ۱۵۶/۲ //، ۱۲۲۸، ش (۲) ۹۹۲۰، آستا [رويت] (+

مقدمه) // ، بی تا، ش (۱) ۷۴۴۷، مرعشی ۲۵۰/۱۹.

اجزاء نامشخص

نسخ، محمد طاهر رضوی، ۱۰۷۷، ش ۱۳ - ۵۸۳۴، آستانه ۱۸۱ // ، سده ۱۱، آیت الله

ص: ۲۹۵

رضوی ش ۴۶۳، نسخه ها ۴۳/۷ // ، ، خاندان سید نورالدین هاشمی ش ۲۴، نسخه ها ۲۸۹/۵ // ، ، ش ۲۱۰۸، ملک ۷۹۰/۱ (آغاز وانجام افتاده) // ، محمد قلی،

۱۱۰۱، ش ۶۸۱۱، دانشگاه تهران ۳۶۶/۱۶ // ، ۱۱۰۲، کالج وادهان ش ۱۴۵، نسخه ها ۷۷۹/۱۲ و ۱۱ // ، محمد صالح بن خواجه بیک ترشیزی، ۱۱۲۳، ش ۱۲۵۱، ملک ۷۹۰/۱ // ، علی بن عبدالصمد بن محمد کاشانی، ۱۱۲۷، ش ۵ - ۵۸۸۶، آستانه ۱۸۰ //

، محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، ۱۲۹۵، دانشگاه اصفهان ش ۱۴۷، نسخه ها ۹۲۲/۱۲ و ۱۱ // ، سده ۱۳، ش ۳۵۳۰، مسجد اعظم ۴۱۷ // ، بی تا، کالج وادهان ش ۲۸، نسخه ها ۷۷۴/۱۲ و ۱۱ // ، آخوند همدان ش ۱۰۱۱۸، رشت و همدان ۱۶۱۸.

حواشی علی الوافی

حاشیه خود مؤلف بر وافی. میرزا حسن لاهیجی از این حاشیه در نسخه ای از وافی که در ۱۰۷۰ کتابت می کرده، بهره جسته است الذریعه ۲۳۰/۶

حاشیه ملا فضل الله بن محمد شریف از دانشمندان سده ۱۲ الذریعه ۲۳۰/۶

آغاز/ نحمدک اللهم یا مبدع العقل و النفس و الحواس و ملهم العلم و المعرفه...

انجام/ فان اطلاق السعه علی الطاقه... مصليا لنييه - صلى الله عليه و آله .

ن . خ نسخ، مؤلف، ش ۱۹۲۸، سپهسالار ۲۴۸/۱.

حاشیه علی الوافی / میرزا حسن بن ملا عبدالرزاق لاهیجی قمی (متوفی ۱۱۲۱).

ن . خ نسخ، ۱۰۷۰، کتابخانه التستریه (وقفی حاجی علی محمد نجف آبادی).

حاشیه علی الوافی / میرزا عبدالله افندی، پسر صاحب ریاض العلماء (متوفی ۱۱۳۱). ریاض العلماء، مدخل عبدالله افندی؛ الذریعه ۲۲۹/۶.

حاشیه علی الوافی / سید عبدالله بن نورالدین جزائری (متوفی ۱۱۷۳).

ن . خ تملک ناشر تذکره تستر الذریعه ۲۲۹/۶.

حاشیه [شرح] علی الوافی / سید ابراهیم بن سید محمد باقر رضوی قمی نجفی، (زنده به سال ۱۱۶۸) الذریعه ۱۶۵/۱۴؛ ۲۲۹/۶.

حاشیه [شرح] علی الوافی / وحید آقا محمد باقر بهبهانی (متوفی ۱۲۰۶). وی به این حاشیه، در دیباچه حاشیه مفاتیح خویش اشاره می کند. الذریعه ۱۶۵/۱۴؛ ۲۹۹/۶.

حاشیه علی الوافی / سید محسن بن حسن مقدس اعرجی کاظمی (متوفی ۱۲۲۷) محشی این حاشیه را بر اوائل وافی نوشته و نسخه ای از آن را حسن صدر دیده است. ریحانه ۲۳۷/۵؛ الذریعه ۲۳۰/۶.

حاشیه [علی] الوافی / ملا محمد رضا بن محمد مؤمن قمی.

آغاز/ الحمد لمفیض الخیر و الجود و الصلاه علی المبعوث فی المقام المحمود...

انجام (افتاده) / سَمیّ التعلیم زکاه اما لانه یزید العلم او لانه موجب للبحث و المذاکره...

ن . خ نستعلیق، مؤلف، ش (۲) ۳۳۷۴، مرعشی ۱۴۹/۹.

شروح

شرح الوافی / محمد رضی بن محمد نبی قزوینی (متوفی سده ۱۲).

ن . خ کتابت ۱۱۳۴، ش ۱۶۷۴، فیضیه ۱۶۵/۱ (کتاب الطهاره و التزین).

شرح الوافی / محمد جواد بن محمد حسینی عاملی (متوفی ۱۲۲۶). شرح مفیدی است که شارح با استفاده از سخنان استادش سید مهدی بحر العلوم نجفی، با فوایدی از خودش نگاشته است الذریعه ۱۶۵/۱۴.

ن . خ نسخ، بی تا، ش (۱) ۷۵۶۹، مرعشی ۳۷۳/۱۹ (کتاب الطهاره و التزین).

شرح الوافی / محمد تقی بن عبدالرحیم (متوفی ۱۲۴۸). شرح کتاب الطهاره وافی است الذریعه ۱۶۵/۱۴.

ردیه

الرّد علی الوافی / ملا شاه افضل کاشانی، برادر زاده ملا محسن فیض. این کتاب

در چهارده جلد نگاشته شده است الذریعه ۲۳۴/۱۰

ص: ۲۹۷

مستدرک الوافی / محمد هادی بن مرتضی کاشانی، برادر زاده فیض. مستدرکی است با همان ترتیب و تبویب، مشتمل بر احادیثی که مجلسی در بحار آورده ولی فیض در کتاب الوافی نیاورده است. این اثر در واقع ترتیب کتاب بحار است به روش وافی، با حذف مکررات.

ن. خ. نسخ، سده ۱۲، ش ۹۷۹۲، مرعشی ۱۲۵/۲۵ (استدراک جزء پنجم) // نستعلیق، بی تا، ش ۲۲۰۳، آستا ۱۶۵/۵ (جزء ۱۳).

منتخب

منتخب الوافی / محمد ابراهیم بن محمد علی طبسی (سده ۱۳).

ن. خ. نسخ، مؤلف، سده ۱۳، ش ۳۸۰۶، مجلس ۱۸۲۰/ (۴) ۱۰ (جزء اول وافی).

فهرست

فهرست الوافی / ملا محمد بن محسن ملقب به علم الهدی. این فهرست شامل

اخبار و رجال وافی می باشد الذریعه ۳۹۹/۱۶.

ن. خ. نسخ، مؤلف، ۱۰۶۷ ش (۱۳) ۲۲۰۰ ع، ملی ۵۰۳/۱۱ (با عنوان اصطلاحات رجال وافی) // ، ۱۰۷۰، کتابت میرزا حسن بن ملا عبدالرزاق، الذریعه ۳۹۹/۱۶ // تملک

کتابخانه فیضی، کلیات علامه ملا محمد محسن فیض ۳۴/۱.

مصطلحات کتاب الوافی / از فضل الله (؟). اصطلاحاتی که فیض در کتاب وافی بکار برده، به ترتیب حروف آنها برای آسانی کار مراجعه کنندگان در این فهرست آمده است.

ن. خ. نسخ، بی تا، ش (۲) ۷۴۴۷، مرعشی ۲۵۱/۱۹.

ن. چ

-. تهران، ۱۳۱۱، ۱۳۲۲ ق. ۵۳۲ ص. (سنگی) (چهار جزء اول) // -.، ۱۳۱۴ ق. ج ۵. ۵۷۲ ص. (سنگی) // به کوشش مهدی سمسار اصفهانی تاجر -. تهران، ۴ - ۱۳۲۲. ج ۳. ۷۹۰.

+ ۷۸۳ ص (سنگی) // - تهران: بی نا، ۱۳۲۵. ج ۲. ۵۷۲ ص. (سنگی) // به کوشش محمّد رضا رضوی خوانساری. - تهران: اسلامیه، ۱۳۲۳. (سنگی) // به کوشش ابوالحسن شعرانی.

به انضمام تعلیقات رفیع الدین نائینی، مراد بن علیخان تفریسی و سلطان العلماء. - تهران:

اسلامیه، ۱۳۷۵. ق. ۳. ج. // - قم: مکتبه آیت الله العظمی المرعشی النجفی، ۱۴۰۴. ج. ۳. // به کوشش ضیاءالدین حسینی اصفهانی. - اصفهان: مکتبه الامام امیر المومنین علی (ع) العامه،

۱۰۴۶. ۱۹. ج.

[۱۱۲]

وسیله الابتهاال

مثنوی است از فیض کاشانی گلزار قدس

[۱۱۳]

وصف الخیل

رساله ای است مختصر به زبان فارسی در شناخت و علامتهای اسب، منقول از ائمه اطهار - علیهم السلام - . فیض این اثر را در دوست بیت به سال ۱۰۶۷ به فرمان شاه عباس ثانی در ضمن هفت باب نگاشته است:

باب اول: در بیان آن که اسب و سواری اسبان و استران و الاغان به جهت شما آفرید؛ باب دوم: در ابتدای رام شدن اسب مر آدمیان را و فرمان برداری و سواری ایشان را؛ باب سیم: در باب علامتهای یمن و خوبی اسب و نشانه های شومی و معیوبی آن؛ باب چهارم: در فال نیک زدن به برخورد اسب میمون؛ باب پنجم: در یاد کردن خدای تعالی در وقت سوار شدن و آیه تسخیر خواندن؛ باب ششم [در نسخه گوهرشاد نبود]؛ باب هفتم:

در رام کردن است به ذکر خدا.

یکم [۶۷]؛ دوم [۹۳]؛ لولوه ۱۲۸؛ کشف الحجب ۶۰۱؛ فوائد ۶۳۵؛ ریحانه ۳۷۵/۴؛ الذریعه ۹۳/۲۴.

ص: ۲۹۹

آغاز/ بسمله. مَنّت خدای را عَزَّ و جَلَّ که اسبان را مسخّر غازیان ساخت، تا به پایمردی...

انجام/ اگر یکی از شما خواهد که او را لجام کند، باید که نام خدای عَزَّ و جَلَّ ببرد و ذکر او کند، پس آنگاه او را لجام کند.

ن. خ

نسخ، سده ۱۱، [۱۰۸۰]، ش (۳) ۴۴۳۷، دانشگاه تهران ۳۳۹۶/۱۳ // نستعلیق، محمّد حسن چهل تنانی، ۱۲۵۷، ش (۴) ۲۶۳، گوهرشاد ۵۶۸/۲.

ن. چ

به کوشش رضا اشرف زاده وحسین خسروان. به انضمام مضماریان دانش یا فرس نامه. - مشهد:

جهان اندیشه کودکان، ۱۳۷۳. صص ۱۲۰ - ۱۱۲.

ص: ۳۰۰

کتاب شناسی آثار منسوب و مجعول

اشاره

ص: ۳۰۱

اتل توتتل

گزارشی است عرفانی، منسوب به فیض کاشانی.

آغاز/ اتل توتتل، پنجه به شیر مال، هفتاد میخ آهنی، ژلزل پای احمدک... بر ضمیر ارباب دانش و اصحاب بینش مخفی نماند که هیچ لفظی نیست که او را حقیقت در معنی نباشد.

ن. خ

نستعلیق، محمد علی بن حسین رازی سبزواری، ۴ - ۱۱۰۲، ش (۴) ۴۲۹۱، دانشگاه تهران ۱۳/۳۲۶۰.

اثبات حرکت جوهری

گویا این رساله را علم الهدی از گفتار و نوشتار پدرش فراهم آورده است.

آغاز/ بدان ای جوینده تحقیق و پوینده وسط طریق ایدک الله بروح منه که

انجام/ و اما ثالثا بجهت آنکه حرکت امری است نسبی وهو تغیر المتغیر... وباللّٰه التوفیق.

ن. خ

تحریر سده ۱۱، ش (۳) ۱۷۱۲، مجلس ۵/۵ // نسخ، بی تا، ش (۳) ۵۹۹، آستا ۴/۱۲۹.

ص: ۳۰۳

[۳]

احکام النجوم

در فهرست ملک ۲۶۴/۵ آن را از فیض دانسته اند. فیض در فهرست آثارش از آن نامی نبرده است. گویا برگرفته از کتاب غنیه الانام فی معرفه الساعات و الایام باشد.

[۴]

رساله فی الارث

رساله ای است در بیان مساله ارث. فیض در فهرست آثارش نامی از این رساله نمی برد. گویا برگرفته از آثار دیگرش باشد.

آغاز/ بسمله. لو مات شخص وخلف احد الابوين و بنتا...

انجام/ لکن الوارث یختلفون.

ن. خ

شکسته نستعلیق، ۱۲۲۲، ش (۳) ۳۱۴۹، دانشگاه تهران ۲۱۰۶/۱۱.

[۵]

اضغات الاحلام

آقای مصطفی فیضی، این اثر را از آثار فیض کاشانی دانسته است. ولی در فهرست آثار فیض چنین رساله یا کتابی وجود ندارد. به نظر می رسد که این سهو را آقای فیضی از

آنجایی مرتکب شده باشند که آقا بزرگ نسخه ای از این رساله را در ضمن مجموعه ای از رساله های فیض رؤیت نموده است. آقا بزرگ نسبت این رساله را به فیض بعید می داند و

ص: ۳۰۴

معتقد است که این اثر احتمالاً مربوط به یکی از فرزندان یا نوادگان فیض است.

کلیات دیوان علامه ملا محمد محسن فیض ۹۱؛ الذریعه ۲/۲۱۵.

[۶]

اعمال الا شهر الثلاثه

در ذکر ادعیه و اعمال ماههای سه گانه رجب، شعبان و رمضان می باشد. آقا بزرگ نسخه ای از آن در کتابخانه محمد علی خوانساری دیده است. نیز ممکن است که برگرفته از آثار دیگر وی باشد.

الذریعه ۲/۲۴۴.

[۷]

امالی

مطالبی را که ملا محسن در مجلس درس و بحث خویش املاء می کرده، گویا یکی از شاگردانش نگاشته است. از همین نسخه امیر محمد اشرف شاگرد مجلسی در کتابی که در فضائل السادات نگاشته، مطالبی را نقل کرده است.

الذریعه ۲/۳۱۲.

[۸]

رساله فی الانسان

مؤلف در این رساله انسان را به دو جزء تقسیم می کند؛ جزء اول: ظاهر (علن) و آن جسم محسوس اوست؛ جزء دوم: باطن (سر) که اشارت به روح او دارد. آقابزرگ

ص: ۳۰۵

(الذریعه ۸۴/۱۱) تصریح می کند که نسخه ای از آن را در مجموعه ای از رسائل فیض در نزد سید شهاب الدین مرعشی دیده است. در فهرست آثار فیض رساله ای به این نام معرفی نشده، گویا رساله ای باشد برگرفته از آثار دیگر فیض.

[۹]

رساله فی تحقیق معنی القابلیه

در این رساله مؤلف به روش عرفانی از قابلیت صحبت می کند. در فهرست آثار فیض، نامی از آن نیست. فهرست نویس دانشگاه تهران آن را به احتمال از فیض دانسته است.

آغاز/ بعد از حمد بی حد و ستایش پروردگاری را که بیرنگ آمادگی و قابلیت هر چیزی را در کارگاه جمعیت پناه...

انجام/ آن کس که ز شهر آشنایی است / داند که متاع ما کجایی است

ن. خ

نسخ، ۱۰۶۱، ش (۵) ۳۱۴، دانشگاه تهران ۱۹۷/ (۱) ۳.

[۱۰]

التذکره فی الحکمه الالهیه

آقا بزرگ آن را از فیض دانسته و نسخه ای از آن را در کتابخانه کاشف الغطاء در نجف رؤیت کرده است. در فهرست آثار فیض نامی از آن نیست. گویا برگرفته ای باشد از آثار دیگر فیض.

ص: ۳۰۶

ترجمه الحق

اثری است مجعول که آن را آقای مصطفی فیضی از جمله آثار فیض شمرده اند. در فهرست دوم فیض که آقای محمد مشکوه تصحیح کرده اند (مقدمه المحجّه البيضاء ۴۴/۲) کاتب نسخه سهواً "الحج" را "الحق" کتابت نموده است. و چون آقای مشکوه بر اساس یک نسخه این رساله را تصحیح کرده اند، ترجمه الحق را در متن رساله آورده اند و آقای مصطفی فیضی هم دچار این اشتباه شده اند و ترجمه الحق را اثری مستقل از فیض دانسته است.

ترجمه حدیث معلی بن خنیس

عنوان دیگر: A: نوروز سی روز

معلی بن خنیس یا ابو عبدالله کوفی از موالی بنی اسد بود که در مدینه به ولای (غلامی) امام جعفر صادق - علیه السلام - در آمد. وی حدیثی از امام در خواص عید نوروز و اسامی سی روز فارسی بنابر آنچه در نزد ایرانیان مورد قبول است بیان می کند.

در خاتمه ابیاتی از خواجه نصیر طوسی در باره روزهای نحس ماه آمده است.

این ترجمه از آثار منسوب به فیض است که وی در فهرس سه گانه آثارش به آن اشاره نمی کند.

ن . خ

نستعلیق، ۷۶ - ۱۰۶۱، اهدایی مشکوه ش ۳۱۴، دانشگاه تهران ۸۵۵ / (۱) ۳.

ن . چ

نوروز وسی روز در روز شماری در ایران باستان. به کوشش محمد معین -. تهران: انجمن ایران شناسی، ۱۳۲۵. صص ۸۵ - ۷۳.

ص: ۳۰۷

[۱۳]

التوحيد

آقا بزرگ نسخه ای از آن را در کتابخانه سید راجه محمد مهدی در فیض آباد دیده است. به نظر می رسد که باب اول کتاب اصول العقائد فیض باشد.

[۱۴]

الجبر و التفویض

رساله ای است منسوب به فیض کاشانی، که در آن مؤلف به بررسی جبر و اختیار از دیدگاه شیعه می پردازد.

الذریعه ۲۶۸/۲۴؛ ۸۴/۵.

آغاز/ قد ثبت ان الله عزّ و جلّ قادر علی الممکنات.

ن. خ

شکسته نستعلیق، علی اکبر بن محمد کریم طیب سالیانی، ۱۲۶۳، ش (۱) ۶۴۴، آستا ۱۴۸/۴.

ن. چ

به انضمام کلمات المحققین -. تهران: بی نا، ۱۳۱۵ الذریعه ۸۲/۵.

[۱۵]

جواب بعض الاخوان

گروهی از برادران دینی نامه ای به فیض می نویسند و از او شکوه می کنند که چرا به

ص: ۳۰۸

بر آوردن حاجات مؤمنان برنخاسته است. فیض این رساله را می نگارد و در آن از قصور و کوتاهی خویش عذر می طلبد. نسخه ای از آن را آقا بزرگ (الذریعه ۱۷۸/۵) در مجموعه ای از رسائل فیض دیده است. از آغاز و محتوای آن برمی آید که این رساله همان رساله الاعتذار فیض باشد که آقا بزرگ آن را با عنوان "جواب بعض الاخوان" خوانده است. الاعتذار

[۱۶]

الحاشیه علی حاشیه التهذیب

حاشیه ای است بر حاشیه ملا عبدالله یزدی که توسط فیض کاشانی نگاشته شده است. الهیات تهران ۲۸۰/۱.

ن. خ

شکسته نستعلیق، بهاءالدین اسماعیل موسوی زنجانی، ۱۳۱۵، ش (۱) ۳۲۰۹، الهیات تهران ۲۸۰/۱.

[۱۷]

الحاشیه علی الرواشح السماویه

اصل کتاب از میر داماد متوفی ۱۰۴۰ می باشد و فیض بر آن حاشیه ای نگاشته است. صاحب روضات نسخه ای به خط فیض از آن حاشیه رویت کرده است. الذریعه ۹۰/۶.

[۱۸]

حاشیه علی زبده البیان فی براهین احکام القرآن

زبده البیان اثر ملا مقدس احمد بن محمد اردبیلی متوفای ۹۹۳ است. آقا بزرگ از

ص: ۳۰۹

حاشیه ای به قلم فیض بر آن کتاب نام می برد. (الذریعه ۲۱/۱۲).

[۱۹]

دلایل الاحکام

این کتاب در فهرست آثار فیض نیامده است. اما نسخه ای از آن به شماره ۲۸۳۶ در کتابخانه ملک وجود دارد که فهرست نویس آن را فیض دانسته است. آغاز این نسخه افتاده و در ترقیمه نیز اشاره ای به فیض نشده است.

آغاز/ الثانیه بسوره المنافقین و لم اقف فی هذه المسأله

انجام/ هذا آخر الکلام فی المجلد الاول من کتاب دلایل الاحکام عفی الله عنه... فی اوائل رجب (خط خورده) والحمد لله اولاً و آخراً.

آقا بزرگ سه کتاب با عنوان دلایل الاحکام معرفی می کند نخست از محمد ابراهیم موسوی قزوینی متوفی ۱۲۶۲، دوم از شیخ علی بن خیزی قطیفی متولد ۱۲۹۱ که هر دو شرح بر شرایع الاسلام می باشند، و سوم از موفی ناشناخته. (الذریعه ۲۴۱ - ۲۳۹/۸). گمان می رود که نسخه ملک یکی از همین سه نسخه است و مربوط به فیض نمی شود.

[۲۰]

سریان نور الحق

نسخه ای از این رساله به شماره ۵۹۹ در کتابخانه آستان قدس رضوی وجود دارد که آغاز و انجام آن چنین است:

آغاز/ احمدک یا من تجلیت بذاتک فی کل شیء... وبعد فانی مجیب لما امرنی... ان ابین کیفیه سریان نور وجود الحق فی الموجودات

ص: ۳۱۰

انجام/ و من هذا ظهر لك سرّ معينه و احاطه الوجوديه بالموجودات على وجه يليق بشانه و هو ما اردناه و اما معينه و احاطته العلميه.

فهرست نویس کتابخانه آن را از فیض دانسته است (ف. ۳۷۶/۴). اما با توجه به تصریح آقا بزرگ و فهارس نسخ خطی دیگر رساله فوق از آثار ملا صدرا می باشد که وی در آن به بررسی کیفیت سریان وجود نور حق در موجودات می پردازد. این رساله به سال ۱۰۳۲ در ۱۵ صفحه به نام ملا صدرا چاپ شده است. الذریعه ۱۷۸/۱۲.

[۲۱]

شجره الهیه

کتابی است فارسی در اصول دین، شامل یک مقدمه و هشت مطلب. آقا بزرگ آن را از فیض دانسته ولی در فهرست آثار فیض نامی از آن نیامده است. به احتمال قریب به یقین این کتاب باید همان شجره الهیه سید رفیع الدین محمد بن حیدر حسنی طباطبائی مشهور به میرزا رفیعا باشد که آن را به سال ۱۰۴۷ برای شاه صفی نگاشته است.

در مستدرک الذریعه تلخیصی از این اثر با نام ثمره الشجره الهیه نیز نام برده می شود.

الذریعه ۲۴۶/۲۶؛ ۲۹/۱۳.

[۲۲]

شرح حدیث الحقیقه

آقا بزرگ نسخه ای از آن را به خط ملک محمد بن عبدالله در سالهای ۷ - ۱۱۹۶ در نزد سید حسن یزدی دیده است. ولی در آثار فیض به چنین اثری اشاره نمی شود. الذریعه ۱۱۵/۲۰.

ص: ۳۱۱

[۲۳]

شرح حدیث الفرجه

آقا بزرگ نسخه ای از آن را به خط ملک محمد بن عبدالله در سالهای ۷ - ۱۱۹۶ در نزد سید حسن یزدی دیده است. ولی در آثار فیض به چنین اثری اشاره نمی شود. الذریعه ۱۱۵/۲۰.

[۲۴]

شرح حدیث جنود مجنّده

شرحی است بر حدیث جنود مجنّده. اصل حدیث از پیامبر اکرم - صلی الله علیه و آله - می باشد. متن حدیث به نقل از شهاب الاخبار این چنین است: الارواح جنودهم مجنّده

فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا اِتْتَلَفَ وَمَا تَنَّاكَرَ مِنْهَا اِخْتَلَفَ.

این شرح منسوب به فیض است و در فهرست آثار فیض نامی از آن برده نشده است.

آقا بزرگ نسخه ای از این شرح را در کتابخانه کاشف الغطاء در نجف دیده است. الذریعه ۱۸۷/۱۳.

[۲۵]

شواکل الحور

شرحی است بر کتاب هیاکل النور شهاب الدین یحیی بن حبش سهروردی. آقای فیضی این شرح را در ضمن آثار فیض با عنوان شواکل الحور ذکر می کند که خطی فاحش است. نگارنده شواکل الحور جلال الدین محمد بن اسعد دوانی است که

به سال ۸۷۲

ص: ۳۱۲

هیاکل آن را شرح می کند. نسخه های فراوانی از آن در کتابخانه آستان قدس رضوی وجود دارد. پس از دوانی، غیاث الدین دشتکی شرحی دیگر بر هیاکل النور می نویسد و از شرح دوانی با عنوان شواکل الغرور یاد می کند. کلیات دیوان علامه ملا محمد محسن

فیض ۸۷، الذریعه ۱۷/۱۴.

[۲۶]

رساله فی القضاء و القدر

این اثر منسوب به فیض است که مؤلف در آن به بررسی مذاهب و اقوال در مسأله قضا و قدر می پردازد. وی رساله ای دیگر در جبر و اختیار دارد. الجبر والتفویض.

الذریعه ۱۴۹/۱۷

آغاز/ هذه مقاله من مقولات ملا محسن فی القضاء و القدر. انا خلقنا...

انجام/ وامثال ذلك من ارکان العبودیه علیه.

ن . خ

نسخ، محمد علی کرمنشاهی، ۱۳۰۴، ش (۴) ۷۵۳۵، سپهسالار ۴۰۷/۵.

[۲۷]

قواعد العقاید

در فهرست مجلس ۲۱۲/۱۳ در ضمن مجموعه شماره ۴۸۰۵ این رساله را از آثار فیض دانسته اند؛ اما در فهرست آثار فیض نامی از این اثر نیست با مقابله این نسخه با باب

ص: ۳۱۳

دوم ربع عادات کتاب المحجّه البيضاء مشخص شد که این رساله همان بخش کتاب المحجّه است.

[۲۸]

مسأله الوجود

پاسخ نامه ملاّ محمد قاسم خراسانی است در مورد اشتراک معنوی یا لفظ وجود. فیض این پاسخ را به سال ۱۰۸۷ نوشته است. منشآت

[۲۹]

معالجه النفس

آقا بزرگ این اثر را از آثار فیض کاشانی می داند؛ اما در فهرست آثار فیض نامی از آن نیست. به نظر می رسد که رساله ای باشد برگرفته از تالیفات دیگر فیض.

الذریعه ۱۹۷/۲۱.

[۳۰]

المصنّفی

صاحب امل الامل بر این باور است که فیض، صاحب سه تفسیر است. تفسیر بزرگ (الصافی)، تفسیر متوسط (الاصفی) و تفسیر کوچک (المصنّفی). در ریحانه الادب نیز همین قول بیان می شود. اما خود فیض در هیچ کدام از فهرستهایی که برای آثارش تهیه نموده به چنین اثری اشاره نمی کند. افزون بر این در فهارس نسخ خطی هم اثری از آن نمی یابیم. شاید بتوان از این مقدمات چنین نتیجه گرفت که (۱) فیض چنین کتابی ندارد (۲)

کتاب اهمیت چندانی نداشته و فیض در فهرست آثارش از آن یاد نکرده است.

امل ۳۰۵/۲؛ ریحانه ۳۷۵/۴.

ص: ۳۱۴

مفاتیح الزیارات

از آثار منسوب به فیض است در چهار باب و هر باب دارای چند مفتاح. باب اول: در اصناف طاعات؛ باب دوم: در اصناف معاصی و مکروهات؛ باب سوم: در نذور؛ باب چهارم: در یمین. وی در آغاز قبل از شروع به ابواب چهارگانه، مطالبی درباره زیارات و

نماز در مسجد النبی آورده است.

آغاز/ قال ابوالحسن الرضا - علیه السلام - ان لكل امام عهدا في عتق اوليائه...

انجام/ من تكون مما كره رسول الله - صلى الله عليه و آله - مات.

ن. خ

نسخ، ۱۲۱۹، ش (۸) ۱۶۰۲، ملی ۱۳۷/۱۰.

منتخب الختوم

آقای رضا استادی در فهرست مسجد اعظم در ضمن مجموعه شماره ۳۵۹۲ این اثر را از فیض کاشانی دانسته اند. بنابه تصریح آقا بزرگ این رساله تالیف دانشمند معاصر شیخ ابراهیم بن محسن الکاشانی است. منتخب الختوم به سال ۱۳۱۸ در هامش الصحیفه الهادیه اثر دیگر وی چاپ شده است.

الذریعه ۳۹۹/۲۲.

ص: ۳۱۵

رساله فی الموت و حقیقه

رساله ای است که مؤلف در آن به مسأله مرگ و حقیقت آن پرداخته است. خود فیض از این رساله در فهرست آثارش نام نمی برد. آقا بزرگ آن را در ضمن مجموعه ای در یکی از کتابخانه های ایران دیده است.

الذریعه ۲۴۵/۲۳.

رساله فی وحده الوجود

رساله کوتاهی است در استدلال بر وحدت واجب. در فهرست آثار فیض و کتاب الذریعه چنین رساله ای در ضمن آثار فیض نیامده است. فهرست نویس کتابخانه آستان قدس رضوی آن را از فیض می داند. احتمال می رود که این رساله بر گرفته از نگاشته های

دیگر مؤلف باشد آن چنانی که از آغاز و انجام رساله بر می آید.

آغاز/ انه لا شك ان الله سبحانه خلق الانسان ليكون خليفه له

انجام/ زکی لمعرفة الحقایق فلا زالت الاشخاص.

ن . خ

نسخ، بی تا، ش ۵۹۶۴، آستا ۱۵۳/۴.

ص: ۳۱۶

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا

احزاب ٧٢/٣٣١٥٩

وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ١٠٤/٣٢٩

فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ... توبه ١٢٢/٩ ٢٩

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ ١/٥ ٣٠

الارواحُ جنوده مُجَنَّدَةٌ فَمَا تَعَارَفَ مِنْهَا اثْتَلَفَ وَمَا تَنَازَرَ مِنْهَا اِخْتَلَفَ ٣١٢

أَطِيبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ ٢٨

الْمَلِكِ وَالَّذِينَ تَوَّامَانِ ٢٨

آبکناری گیلانی، علی اکبر، ۲۵۶، ۲۵۸

آتابای، بدری، ۶۲

آتشی، علی، ۵۸

آراکس، لارا، ۱۶

آستانه پرست، حسین، ۲۱۵

آشتیانی، سید جلال الدین، ۱۴۰

آشتیانی قمی، یونس بن عبدالله، ۱۶۶

آشوربانی پال، ۱۶

آقا باباخان، ۲۹۲

آقا بزرگ، ۲۶، ۲۸، ۴۸، ۵۰، ۶۱، ۱۴۰

۱۶۶، ۱۶۵، ۱۸۳، ۲۱۴، ۲۸۰، ۳۰۴ -

۳۰۶، ۳۰۸ - ۳۱۲، ۳۱۴، ۳۱۵

آل بحر العلوم، محمد صادق، ۶۳

آملی مازندرانی، احمد بن ملا محمد صالح، ۵۸۲

ابراهیم بن حسن قفطان (شیخ)، ۲۶۲

ابراهیم بن غلام علی، ۱۹۸

ابراهیم بن محمد رضا، ۱۹۹، ۲۲۱، ۲۸۵، ۲۸۹

ابردھی، محمّد حسن، ۹۴۲

ابزند آبادی، محمّد باقر بن علی، ۲۰۰

ابن المعین محمود کمال، ۶۷

ابن بابویه قمی، ۲۵

ابن بطّہ، ۲۲

ابن تیمیہ، ۱۹

ابن جنّی، ۲۲، ۲۳

ابن جنید اسکافی، ۲۵

ابن جوزی، ۲۳۸

ابن شاه مولانا نورالدین، ۲۰۶

ابن شعبه، ۵۷۱

ابن شیخ زاهد گیلانی، ۲۲۱

ابن طاوس، ۱۷، ۲۵، ۶۲، ۸۹، ۵۷۱

ابن طولون، ۲۶

ابن عربی، محیی الدین، ۲۵، ۲۶۷

ابن فہد، ۲۰۲

ابن قیّم جوزیہ، ۱۹

ابن محمّد معصوم، ۲۱۵

ابن مسکویہ، ۱۷، ۱۶، ۶۰

ابن ندیم، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۶۳

ابن يوسف شيرازي، ٦٥

ابو احمد بصري، ٢٢

ابوالحسن بن شيخ حسين، ٢٨٩

ابوالحسن بن عبدالله، ٦٠٢

ابوالحسن بن كوفي، ١٨

ابوالحسن بن محمد حكيم رضوي رضوي،

ابوالحسن علي بن محمد علوي

ص: ٣٢٠

ابوالحسن محمد بصروي، ٢٥

ابوالقاسم، ٤٢٢

ابوالقاسم بن عباس، ٦٣٢

ابوالولي الحسيني بن محمد معصوم، ٣٧١

ابوريجان بيروني، ١٩، ٢٣

ابو سعيد سكري، ٢٣

ابو سليمان داود اصفهاني، ٢١

ابوطالب، ١٨٦، ٥٢١

ابوطالب بن محمد ابراهيم، ٢١٢

ابوطالب بن محمد علي، ١٩٦

ابوطالب بن ميرزا محمد هادي، ٢٩٣

ابو عبدالله كوفي معلّى بن خنيس

ابو علي ابوتراب بن صدرالدين محمد شيرازي،

٠١٤

ابو علي عبدالله بن صدرالدين، ٢٧٥

ابو محمد بن محمد علي، ١٩٦

ابو محمد شرف الدين بن الصدر، ٢٠٥

ابهرى، محمد شفيع بن علي نقى، ٤٧١، ١٦٨،

٠٨٢

ابى عبدالله الحسين بن احمد، ٢٢

احسائی، شیخ احمد، ۴۹، ۴۱۲، ۱۶۲، ۲۳۲،

۲۳۳

احسائی بحرانی، محمد بن علی، ۶۴۲

احمد بن حاجی علی، ۳۶۱

احمد بن شهاب الدین علی طباطبائی احمد

بن شهاب الدین علی

احمد بن محمد حسن، ۱۸۲

احمد بن محمد طاهر، ۱۵۲، ۵۶۱، ۱۸۲

احمد بن محمد محسن، ۷۱۱

احمد میرزا، ۶۹۱

احمدی لاری، ۱۶

احوال تهرانی، سید حسین بن مهدی، ۲۷۶

اخوان الصفا، ۲۶۷

اذکائی، پرویز، ۵۹

ارباب قمی، میرزا محمد، ۲۷۶

ارباب، محمد مهدی، ۱۵۲

ارداقی، صالح، ۱۹۶

اردبیلی، علی اصغر بن ملا خلیل، ۰۱۳، ۱۸۲،

۱۸۴، ۱۸۷، ۲۰۳، ۳۲۲، ۴۶۲، ۲۷۷

اردبیلی، ملا خلیل، ۱۸۲

اردبیلی، نظام الدین بن ملا احمد، ۲۸۵، ۲۸۶،

۲۸۷

اردکانی، احمد بن ابی الحسن، ۱۹۶

اردوبادی، محمدعلی، ۱۹۳

ارسطو، ۱۸

ازغندی ترشیزی، محمدباقر، ۵۳۲

ازهری تبریزی، محمد حسین، ۲۸۶

استادی، رضا، ۵۸، ۶۰، ۶۲، ۶۴، ۶۵، ۶۵، ۶۷،

۱۵۳

استرابادی، محمد تقی بن ابوالحسن، ۲۹۱

استرابادی، محمد علی بن محمد علی، ۴۳۲

استرابادی، محمد یوسف، ۶۲۱

اسدآبادی، عباسعلی، ۶۱۱

اسماعیل بن امام وردی، ۲۸۵

اسماعیل بن حاجی مقیم سمنانی سرخه ای،

۶۸۱

اسماعیل بن دوست محمد پازواری کاسه گر،

اسماعیل

اسماعیل بن ملا میرزا محمد، ۲۸۹

اسماعیلیان، اسدالله، ۶۰

اسماعیل یحیی، عثمان، ۲۵

اشرف، ۱۸۶

اشرف، امیر محمّد، ۳۰۵

اشرف زاده، رضا، ۳۰۰

ص: ۳۲۱

اشرفی، محمدباقر بن محمدطاهر، ۲۹۴

اشرفی، محمد علی بن محمد مهدی، ۰۸۲،

۲۷۷، ۴۶۲

اشکوری، احمد، ۲۲۱

اصطهباناتی، باقر بن محمد، ۱۹۵

اصطهباناتی، محمد باقر بن سراج، ۱۹۶

اصطهباناتی، محمد تقی بن محمد، ۵۴۲

اصطهباناتی، محمد حسین بن محمد تقی، ۵۴۲

اصطهباناتی، میرزا ابوالقاسم، ۱۹۴

اصفہانی، ابوالفتح بن محمد تقی، ۱۹۵

اصفہانی، احمد بن ملا حسین، ۸۲۲

اصفہانی، حسین بن محمدباقر، ۱۹۹

اصفہانی، رضی الدین محمد بن محمد امین،

۷۱۱

اصفہانی، سید ابوالقاسم، ۵۲۱، ۶۵۱

اصفہانی، محمد اسماعیل بن محمد ابراهیم،

۳۷۲

اصفہانی، محمد بن علی، ۱۹۷

اصفہانی، محمد سعید، ۲۸۵، ۲۸۶

اصفہانی، محمد صادق بن محمد مقیم، ۵۳۲

اصفهانى، ميرزا هادى، ۴۱۴، ۴۸۱، ۷۳۱، ۰۳۲،

۴۶۲

اصفهانى باغانى، محمدباقر بن محمدباقر، ۰۳۲

اعتمادالدوله، ۲۲۴

اعتماد الدوله العباسيه، ۲۷۰

اعجاز حسين نيسابورى، ۶۴

اعرجى كاظمى، محسن بن حسن، ۲۹۷

اعلمى، حسين، ۰۱۲

افشار، ايرج، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴،

۶۵، ۶۶

افشار زنجانى، عبدالرحيم، ۱۹۱

افكار، محمد، ۴۳۲

افلاطون، ۱۸

افندى اصفهانى، عبدالله، ۶۱، ۲۹۶

الفت ندر على بيك

امير بيك بن حاج سلطان ميرك، ۰۵۲

امير زمان بن محمد، ۱۸۸

امين بن عبدالوهاب (ملا)، ۱۹۲

انجدانى قمى، محمد امين بن ميرزاى محمد،

۱۹۸

انصاری، قاسم، ۲۶، ۶۱

انصاری، محمد امین، ۵۱۳

انصاری، محمد جعفر بن احمد، ۰۶۲

انصاری قمی، مهدی، ۲۸۴

انوار، عبدالله، ۶۶

انواری، بهاء‌الدین، ۶۲

اوحدی کازرونی، عبدالکریم بن محمد مؤمن،

۲۱۹، ۲۱۴

اوکتایی، ۶۳

ایزی، محمد تقی بن حسین، ۰۹۲

ب

بابا فغانی، ۳۰۲

بابا مراد بن ملا اولیا، ۲۱۵

بابا میرزا، محمد علی، ۲۲۱

باشا بغدادی، اسماعیل، ۶۷

باشتنی، موسی الرضا، ۶۸

باقر بن ملک مرتضی، ۷۲۱

باقر نواب (میرزا)، ۳۳۲

بحرالعلوم، سید جعفر بن سید باقر، ۶۳۲

بحرالعلوم، محمد صادق، ۶۵

بحرالعلوم نجفی، سید مهدی، ۲۹۷

بحرانی، احمد، ۶۵

بحرانی، حسین بن محمد عصفوری

ص: ۳۲۲

عصفوری بحرانی

بحرانی، سید احمد، ۳۱

بحرانی، سید ماجد، ۲۸، ۲۷۱

بحرانی، عبدالله بن شیخ علی، ۶۱۲

بحرانی، محمد بن سعید بن محمد، ۴۶۱

بحرانی قطیفی، احمد بن صالح، ۲۸۰

بحرانی قطیفی، محمد صالح، ۲۸۱

بدلانی، صفر علی، ۵۶۲

برغانی قزوینی، میرزا عبدالوهاب، ۶۳۲

برقی، احمد، ۲۲

برنا، قاسم، ۲۳۵

بروجردی، حسین، ۲۶۳

بروجردی، سید، ۲۳۲

بروجردی، عبدالحسین، ۲۹۲

بروجردی، محمد بن ابراهیم، ۸۲۲

بروجردی، محمود بن حاج ملا صالح، ۷۳۱

بروجنی، محمد باقر بن محمد حسن، ۲۹۶

برهان، محمد، ۲۳۱

برهان محمد مؤمن

بسطامی، احمد، ۲۱۸

بسطامی، بایزید بن نظام الدین، ۷۱۱

بسطامی، عبدالقادر بن محمد مهدی، ۲۹۰

بسطامی، محمد حسن بن حاج محمد، ۵۶۲

بلادی بحرانی، محمد بن علی بن عبدالله، ۷۲۱

بنیاد علی، ۳۲۲

بواناتی، قربانعلی بن رمضان، ۱۹۶، ۱۹۸

بهایی، محمد بن حسین، ۲۹، ۳۱، ۷۶

بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی، ۶۲۲

بهبهانی، محمد علی، ۶۱۲

بهرام، ۲۷۵

بهشتی، محمد، ۱۵۳

بهمنیار، حسن، ۸۴۲

بهنیا، ۲۹۲

بیابانکی، محمد بن عبدالله، ۴۲۲

بیارجندی، عبدالرحیم بن عبدالله، ۴۲۲

بیدارفر، محسن، ۰۵۲

بیدانی، عبدالله بن محمد، ۵۳۲

بیدگلی اردستانی، عبدالعظیم، ۰۱۳

بیرجندی خراسانی، کاظم بن محمد، ۱۹۶، ۱۹۸

بیرجندی قائنی، محمد خلیل بن محمد حسین،

بیکفی، محمد قاسم بن بیجن، ۵۱۳

بیلکه الکیسی، رفعت، ۶۷

پ

پرنده، غلامرضا، ۶۸

پنبه چی، حسین، ۳۶۲

پیمان، محمد، ۲۴۲، ۲۲۹

ت

تبریزی، احمد بن عبدالقادر، ۲۱۵، ۳۱۲، ۲۳۳

تبریزی، ثقه الاسلام، ۲۹۰، ۲۹۲

تبریزی، سید شهاب الدین، ۴۲۱، ۴۱۴، ۱۵۱

۷۹۱

تبریزی، عبدالله بن محمد، ۳۳۲، ۲۸۰

تبریزی، فرج الله بن ابراهیم، ۳۸۱، ۴۱۴، ۴۸۱

۱۶۶، ۱۸۴، ۱۸۵

تبریزی، محمد رفیعا بن محمد نصیر، ۲۵۷

تبریزی، محمد رضا بن عبدالمطلب، ۶۱۲

تبریزی، محمد سعید بن مؤمن، ۰۸۲

تبریزی، محمد نصیرین جلال الدین، ۱۹۵

ترشیزی، محمد صالح بن خواجه بیک (خواجه)،

٢٩٦، ٥٢٢

ترشیزی، محمّد مهدی، ٢٩٤

ص: ٣٢٣

تستری، علی بن علی نجار، ۲۸۰

تفرشی، محمدعلی بن عبدالغنی، ۴۷۲

تفریشی، اسماعیل محمد علی، ۸۰۱

تفریشی، عبدالحمید بن محمد رضا، ۶۸۱، ۷۶۱،

۱۸۵، ۲۱۸

تفریشی، مراد بن علیخان، ۲۹۹

تقوی، سید نصرالله، ۰۱۴، ۱۴۷، ۴۶۱، ۲۸۰

تقی بن محمد صادق، ۱۹۲

تنکابنی، احمد بن ابی الحسن، ۲۱۵

تنکابنی، عبدالوهاب فرید، ۵۴۲

تنکابنی، علی مراد، ۱۹۴

تنکابنی، میرزا محمد بن سلیمان، ۶۵۲

تونی، محمد رضا بن عزیزالله، ۲۸۸

تونی، محمد فاضل بن اسماعیل، ۲۹۴، ۲۹۵

تهرانی، عبدالمطلب، ۲۸۹

تهرانی، میرزا محمد، ۱۸۸

ث

ثاون اسکندرانی، ۱۸

ثروتیان، بهروز، ۶۰

ج

جايلقى، محمدقلى، ۲۸۷

جاحظ، ابو عثمان، ۱۶

جالينوس، ۲۰، ۲۱

جامعى، قاسم محيى الدين، ۶۱۲

جامى، عبدالرحمن، ۴۸۲

جرفادقانى، مقصودبن محمدامين، ۲۷۵

جزائرى، حسين بن عبد على، ۲۹۲

جزائرى، سيد حسين نورالدين، ۳۱۲

جزائرى، سيد عبدالله بن نورالدين، ۰۶۲، ۵۹۲

۲۸۰، ۲۹۶

جزائرى، سيد نعمت الله، ۳۸، ۱۹۳

جزائرى، صالح، ۳۱۲، ۲۳۳

جزائرى، عبدالرضا بن محمد، ۱۹۸

جزائرى، عبدالله بن شيخ راشد، ۲۹۴

جزائرى (محدث)، ۱۸۹

جزائرى، محمد حسين، ۲۲۱

جزائرى، نورالدين، ۲۸۰

جشى، شيخ على، ۶۳۲

جعفر بن محمد (ع)، ۰۷۳

جعفریان، رسول، ۳۱، ۴۸، ۴۹، ۶۱، ۰۱۳، ۱۱۳،

۴۲۱، ۱۴۵، ۷۶۱، ۱۹۰، ۳۶۲، ۴۸۲

جمال الدين اسحاق، ۴۱۲، ۴۳۲

جمال الدين بن محمد قاسم بن يوسف، ۲۸۷

جمال الدين، رؤوف، ۱۹۳

جمال الدين نظري، ۳۲، ۳۴، ۳۵

جمالیه، عبدالرشید بن محمد قاسم، ۵۷۲

جنید بن محمد نعیم، ۱۸

جوادی، احمد، ۶۰

جواهر کلام، عبدالعزيز، ۶۶

جوشقانی، طهماسب بن محمد خان، ۲۹۱

جویمندی جنابادی، محمد بن جعفر، ۲۷۹

جویمی، محمد حسین، ۶۱۱

جهانشاهی، فرج الله، ۱۱۵، ۵۲۱

جهرمی، محمد صادق بن حیدر، ۲۹۱

جیفانی، حسین بن محمد، ۵۴۲

جیلانی اصفهانی لبنانی، محمد حسین، ۵۹۲

چ

چریپی قاینی، حسن بن دوست محمد، ۵۴۲

چریک دماوندی، سلطان محمد، ۲۷۵

چهل تنانی، محمد حسن، ۳۰۰

چینی کش، ۲۹۵

ص: ۳۲۴

حائری، عبدالحسین، ۶۵

حائری، محمّد علی، ۶۳

حاجی بابای سمنای سمنانی، حاجی بابا

حاجی خلیفه، ۱۹

حافظ شیرازی، شمس الدین محمّد، ۱۲۳، ۳۰۲

حاکمی، اسماعیل، ۶۱، ۶۴

حجّت، عبدالحسین، ۴۸۲

حجّت، محمّد باقر، ۲۶۱

حجّتی، محمّد باقر، ۵۹

حرّ عاملی، محمّد بن حسن، ۵۹

حزین لاهیجی، محمّد علی، ۲۶

حسن آبادی، محمّد جواد بن محمّد علی، ۵۹۲

حسن بن عبدالرزاق فیاض، ۲۹۰، ۲۹۸

حسنعلی (ملاً)، ۲۵۶

حسن، غالب، ۲۷۶

حسن یوسف (مولوی)، ۳۴۲

حسنی، سلطان محمّد بن تاج الدین، ۵۲۲

حسنی، علی بن محمّد علی، ۶۶۱، ۷۶۱، ۱۹۰

حسنی، کریم بن میر عبدالرحیم، ۶۸۱

حسنى سمنانى، ٤٦١

حسنى هندی، سید حسین، ٢١٩

حسین بن ابوالقاسم، ٢١٦

حسین بن حاجی غیاث، ١٥٥

حسین بن صفر، ١٩٧

حسین بن عبدالعلی بن عبدالحمود، ٥٨٢

حسین بن محمّد بن حسین، ٥٥٢

حسین بن میر جعفر، ٥٧٢

حسینعلی (ملاً)، ٢٩١

حسین علی، ٥٤٢

حسینی، ابن سید علی اکبر، ٥٩٢

حسینی ابوالحسن بن هادی، ٢٧٥

حسینی، احمد، ٦٢

حسینی، اسدالله بن ابوالمعالی، ٢٥٩، ٣٦٢،

٢٧٥، ٢٧٧، ٣١٩

حسینی، اسماعیل بن محمّد صالح، ٢٨٧

حسینی، بهاءالدین بن امیر طاهر، ٢٩١

حسینی، جعفر بن سید احمد، ١٩٧

حسینی، حسن، ٢٧٩

حسینی، حسین بن جابر، ٥٥٢

حسينى، حسين بن عبدالغنى، ٤١٤

حسينى، حسين بن مهدى، ٥٠٢

حسينى، خليل بن ركن الدين مسعود، ٤٢٢،

٢٩٤

حسينى، ركن الدين محمد بن على بن ثابت، ١٩٢

حسينى، سيد احمد، ٥٨

حسينى، سيد جعفر بن محمد، ١٩٦

حسينى، سيد خليل الله، ٢٢١

حسينى، سيد خليل بن عبدالرسول، ٤١٤

حسينى، صالح، ٢٢٢، ٠٣٢، ٤٧٢

حسينى، عبدالرحيم بن مير عبدالباقي، ١٨٢،

٢١٩

حسينى، عقيل الدين بن سيد ركن الدين، ٣٧١،

١٥٧، ١٩٥، ١٩٧، ٢٣٢، ٢٥٢ - ٢٨٢

حسينى، على اكبر، ٢٨٧

حسينى، على بن محمد، ٢٤٢

حسينى، محمد، ٢٩٠

حسينى، محمد اسماعيل بن محمد، ٤٦١

حسينى، محمد بن صفى الدين محمد، ٢٧٨،

٢٨٦

حسينى، محمد بن على، ٢٧٩

حسينى، محمد بن فضل الله، ٢٧٩

حسينى، محمد بن محمد جعفر، ٢٩٢

حسينى، محمد بن معز الدين، ١٢٩، ٤١٤، ٢١٢

ص: ٣٢٥

حسینی، محمد جعفر بن محمد باقر، ۱۸۴، ۱۸۵

حسینی، محمد رضا، ۴۱۲

حسینی، محمد رضا بن احمد، ۱۸۸

حسینی، محمد مقیم، ۲۹۰

حسینی، محمد موسی بن محمد جعفر، ۲۹۰

حسینی، محمد مهدی بن محمد علی، ۵۶۲

حسینی، محمد هاشم بن محمد علی، ۱۹۹

حسینی، محمود بن میر حبیب الله، ۲۸۵، ۲۸۶

۲۸۷

حسینی اشکوری، سید احمد، ۶۴

حسینی اصفهانی، ضیاء الدین، ۲۹۹

حسینی انجدانی، طاهر، ۲۷۵

حسینی تبریزی، مرتضی بن میر محمد صفی،

۱۹۲

حسینی تنکابنی، رحیم بن محمد شفیع، ۵۴۲

حسینی تونی، محمد موسی، ۲۹۲

حسینی جرفادقانی، محسن بن حبیب، ۱۲۲

حسینی حافظ، ظهرالدین محمد، ۶۸۱

حسینی خلخالی، محمد امین بن اسدالله، ۱۲۲

حسینی دهدشتی، عبدالغنی بن عبدالغفار، ۱۲۹

حسینی دهدشتی، علی نقی بن محمد، ۴۱۲

حسینی دهشکی، میرزا محمد، ۵۴۲

حسینی سبزواری، جعفر، ۴۲۲

حسینی سلامی، سید محمدرضی، ۷۲۱

حسینی شوشتری، محمد صالح، ۴۲۲

حسینی شیرازی، محمد طاهر بن سید علی،

۶۱۱، ۲۱۷

حسینی عاملی، محمد جواد بن محمد، ۲۹۷

۴۸۳

حسینی قزوینی، قوام الدین، ۷۳۱

حسینی قمی، ابوتراب، ۲۸۵، ۲۹۰، ۲۹۱

حسینی قمی، محمد حسین بن محمد تقی، ۲۹۵

حسینی قمی، محمد هاشم، ۱۹۸

حسینی کاشانی، زین العابدین، ۲۹۱

حسینی کاشانی، علی اکبر بن خلیل الله، ۴۰۲

حسینی گیلانی، احمد بن فضل الله، ۵۴۲

حسینی گیلانی، مرتضی بن احمد، ۲۶۹

حسینی مازندرانی، محمد طاهر بن محمد صالح،

۱۶۸، ۲۷۵

حسینی مرعشی، علی اصغر بن ابی الفتح، ۶۱۱

حسینی موسوی کسکری، میرسعید، ۱۹۸

حسینی هروی، مهدی، ۲۲۲

حسینی همدانی، موسی بن فضل اللّٰه، ۲۱۲

حکمت، علی اصغر، ۶۰، ۱۳۷، ۱۶۶، ۲۴۹،

۲۷۹

حکیم (سید)، ۲۲۱

حلّی جیرانی، زین العابدین علی، ۱۸۵

حلّی، حسن بن یوسف (علامه)، ۷۶

حلّی نجفی، شیخ عبدالحسین، ۳۳۲

حنین بن اسحاق، ۲۰، ۲۱

حولای، شیخ مشکور، ۲۸۰

حیدر آبادی، یاقوت بن عبداللّٰه، ۶۳۱

حیدر بن خلیل، ۰۸۲

حیدر علی بن سبز علی، ۵۴۲

حیدر علی بن مسیب، ۵۸۲

خ

خاتون آبادی، محمّد سعید، ۵۵۱

خادم رجائی، سیف الدین محمود، ۳۷۱

خاکپور، اسد اللّٰه، ۶۹۱، ۷۲۱

خال دار، سلیم بن محمد کاظم، ۲۲۲

خامنه ای، علی (رهبر انقلاب)، ۴۴، ۴۵

خجاز حسینی، احمد، ۲۴۳

ص: ۳۲۶

خدابخش، محمد کاظم، ۵۶۲

خداداد بن ابی القاسم، ۱۹۷

خدایو جم، حسین، ۱۵، ۶۰

خراسانی، عبداللہ بن علی مدد، ۵۶۲، ۲۵۸

خراسانی، محمد رضا بن باقر، ۵۴۲

خراسانی، ملا محمد قاسم، ۲۷۴، ۱۴۳

خرانقی، عبدالغنی بن عبدالعلی، ۱۹۶

خرقانی، عزیز اللہ بن میرزا اسماعیل، ۲۱۸، ۲۳۰

خسروان، حسین، ۰۰۳

خطیب شیرازی، محمد یحیی، ۲۵۳

خلخالی، محمد سعید بن میریجان، ۱۹۵

خلیفہ کاظمی، احمد بن قاسم، ۵۴۲

خلیلی، محمد بن میرزا حسین، ۱۸۵

خوارزمی، ۱۵

خوارزمی، محمد بن احمد، ۶۰

خوافی سدهی، محمد شریف، ۵۶۲

خوانساری، ابوالقاسم، ۲۷۹

خوانساری، احمد بن علی، ۶۰۲

خوانساری، اسماعیل بن محمد، ۱۹۸

خوانساری، جمال الدین، ۳۷

خوانساری، حسن بن محمد، ۶۸۱، ۱۷۲، ۴۲۲

خوانساری، حسین، ۳۷

خوانساری، زین العابدین، ۵۳۲

خوانساری، عبدالله بن محمد، ۶۸۱

خوانساری، محمد ابراهیم، ۴۵۲

خوانساری، محمد امین، ۲۶۶

خوانساری، محمد حسن، ۱۹۴

خوانساری، محمد علی، ۶۵۱، ۷۸۱، ۱۹۰،

۱۹۱، ۳۳۲، ۴۹۲، ۵۳

خوانساری اصفهانی، محمد باقر، ۶۱

خوزانی، عبدالکریم حسینی، ۵۲۱

خوزانی، محمد بن رمضانعلی، ۵۶۲

خوئی، صدرالاسلام، ۶۴۲

خوئی، محمد باقر، ۵۸۲، ۲۹۴

خیر سمنانی، امیر محمد، ۲۷۱

د

دامغانی، محمد علیمانی، ۱۹۸

دانش پژوه، محمد تقی، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲،

۶۳، ۶۴، ۶۶، ۶۷، ۲۱۲، ۳۶۲

درازی، یوسف بن احمد، ۲۸۸

درگزینی، محمدعلی، ۵۱۲

درویش علی، ۴۱۴، ۲۱۸

دستجردی، بهلول بن شیخ نصیر، ۴۸۱

دشتکی، غیاث الدین، ۱۳۳

دماوندی، عبدالخالق، ۲۹۳

دماوندی، محمد بن محمد صالح (عبرت)، ۰۹۲

دوانی، جلال الدین محمد، ۵۱، ۱۲۳، ۳۱۳

دوانی، علی، ۴۵۱، ۱۹۱

دوسکا، ۲۳

دهدشتی، علینقی، ۲۹۲، ۲۹۳

دیسفانی، محمد بن حسن، ۵۵۲

ذ

ذکاء، یحیی، ۶۳

ذوبان، ۱۶

ر

رازی، ابوبکر، ۲۳

رازی، علینقی، ۳۸۱

رازی، محمد بن حاج محمد، ۴۷۲

رازی، محمد تقی بن محمد زمان، ۲۸۶

رازی سبزواری، محمدعلی بن حسین، ۲۹۵

رباني، حامد، ٤٨٢

رجاء محمد عسكر

رجائي، سيف الدين محمود، ١٨٥

رجائي، مهدي، ٢٤٥

رجب، ٢٧٧

رجب زاده، رضا، ٢٧٦، ٤٤٢

رجبعلی، ٢٢٠

رجب علی بن جمال الدين محمد، ٢٨٩

رشتي، احمد، ٢٧٠، ٢٧٤

رشتي (حجه الاسلام)، ٦٥٢

رشتي، عبدالعظيم، ٢٢٩

رشتي، علی بن احمد، ٠١٣، ٤١٤، ٥١١، ٤٧٢

رضاقلي، ٢٨٧

رضوي، ابوالحسن بن محمد حكيم، ٦٨١

رضوي، ابوالمفاخر، ٢٨٦، ٢٩٠

رضوي، شجاع الدين محمد بن سلطان حيدر،

٥١٨

رضوي، علی تقی بن محمد حسن، ٣٣٢

رضوي، عوض بن محمد امين، ٢١٨، ٢٨٨، ٢٩١

رضوي، محمد حسن بن محمد علی، ١٩٦

رضوی، محمدرضا، ۲۸۷

رضوی، محمّد طاهر، ۲۹۵

رضوی خوانساری، محمّد رضا، ۲۹۹

رضوی قمی، سید ابراهیم بن محمّد باقر، ۶۰۲،

۲۶۴، ۲۹۶

رضوی مشهدی، عوض بن محمّد امین، ۲۷۵

رضوی مشهدی، محمّد بن عوض، ۲۷۹

رفسنجانی کرمانی، محمّد باقر، ۵۳۲

رکن الدّوله، محمّد تقی، ۲۸۰

رکن الدّین گرگانی، محمّد بن علی، ۲۶

روحانی، سید مهدی، ۶۸۱، ۷۱۱

روشن، محمّد، ۶۶

روضاتی، محمّد علی، ۶۱، ۲۸۲

رونجی، ابن محمّد علی، ۲۷۹

ریاضی خوانساری، سید عبداللّه، ۶۳۱

ز

زاخانو، ۲۳

زاهدی، زین الدین، ۴۳۲

زاهدی، میرآقا، ۱۹۲

زرشکی، ابوتراب بن عبداللّه، ۴۷۱

زرنندی، محمدبن جعفر موسوی، ۷۶۱

زکی الدین، ۲۷۵

زنجانی، سید رضا بن محمد، ۵۰۲

زنجانی، محمد بن علیرضا، ۲۷۷

زنگنه، شیخ علی خان، ۷۳۱

زنگنه، محمدبن عبدالرضا، ۱۹۸

زنوزی، اسماعیل، ۳۳۲

زورآبادی، محمد صالح بن محمد ابراهیم، ۷۵۱

الزهانی، حسن بن حسین، ۱۹۸

زین العابدین، ۲۱۵

زین العابدین بن حاج علی رضا، ۰۸۲

زین العابدین(ع)، ۹۱

زین العابدین علی، ۵۶۲

زین العابدین محمدبن عبدالکریم، ۶۸۱

زین العابدین محمدرضا، ۱۹۶

س

ساعدی خراسانی، محمدباقر، ۰۰۲

ساعدی، محمدباقر، ۶۹۱

سالیانی، علی اکبر بن محمد کریم طیب، ۲۰۱

۲۰۳، ۳۱۲، ۲۴۶، ۲۴۷، ۰۸۳

سبزواری، ابن محمّد مهدی، ۱۹۸

سبزواری، حسین بن منصور، ۶۵۱، ۷۱۱، ۲۱۷

ص: ۳۲۸

سبزواری، ضیاءالدین بن عبدالحسین، ۰۲۲،

۲۷۵

سبزواری، علی اکبر بن ابی طالب، ۵۲۲،

سبزواری، محمّدرفع، ۲۷۹،

سبزواری، محمّدطاهر، ۱۹۵، ۱۹۸،

سبط ابن جوزی، ۱۹،

سدهی لنجانی، محمّدعلی بن اسماعیل، ۲۷۷،

سرکانی، محمّد شریف، ۵۳۲، ۵۵۲،

سزگین، ۲۲،

سعد بن عبدالله قمی، ۲۲،

سعدی شیرازی، مصلح الدین، ۳۰۲،

سلطان العلماء، ۲۹۹،

سلطان المتکلمین، محمّد، ۶۴۱، ۶۱۲،

سلطان الواعظین واعظ یزدی

سلطان حسین صفوی، ۲۸۰،

سلطان محمّد بن تاج الدین حسن، ۲۷۹،

سلیمان بن علم الهدی، ۱۱۴، ۶۴۱، ۷۹۱، ۴۷۲،

سمره بن جندب، ۱۸،

سمسار اصفهانی، مهدی، ۲۹۸،

سمنانی، حاجی بابای، ۳۱۲،

سمناني، محمد، ۳۷۱

سمناني، محمد بن علي اصغر، ۲۵۱، ۶۵۱

سمناني، محمد تقی بن محمد رضا، ۱۹۵

سمناني، محمد حسن بن محمد علي، ۱۹۲،

۰۹۲

سمناني، محمد علي، ۲۹۳

سميري ترشيزي، عباس، ۵۴۲

سنائي، مجدالدين ابوالمجد، ۰۳۲

سنجاني غروي، علي بن اسماعيل، ۱۸۲

سنجر (محمد)، ۲۸۳

سهروردي، شهاب الدين يحيى، ۵۱، ۱۲۳

سيد خليفه، ۶۰۲

سيد يونسي، ميروود، ۶۶

سيف الدين محمود بن محمد امين خادم رجائي

خادم رجائي، سيف الدين محمود

سيوطي، جلال الدين، ۱۹

ش

شاكري، رمضانعلي، ۶۳

شالي قزويني، غلامعلي بن علي مردان، ۶۳۲

شاه سليمان صفوي، ۷۳۱

شاه صفی، ۳۰، ۵۱، ۳۱۱ شاه عباس دوم، ۳۰،

۳۲، ۱۳۱، ۰۱۴، ۵۰۱، ۷۹۱، ۱۸۳،

۲۷۰

شاه کوهی، علی اصغر، ۲۱۹

شیر، سید عبداللہ بن محمد رضا، ۶۲۲

شبستری، محمد حسین، ۲۸۷

شبستری، محمود، ۳۰۲، ۴۷۲

شبستری، مرادخان محمد اشرف، ۲۹۱

شجاع الدین محمد مشہدی، ۵۸۱

شرف الدین، مہدی، ۰۸۲

شریف ارجمندی، محمد اشرف، ۱۹۶

شریف فسائی، محمد علی بن صادق، ۲۹۲

شریف قمی، محمد کریم، ۲۸۸

شریف کرمانی، مؤمن، ۰۶۲

شعرانی، ابوالحسن، ۰۱۲، ۲۹۹

شفتی، رجبعلی بن آقا محمد، ۵۲۱

شکر اللہ بن رجب، ۵۸۲

شکر اللہ بن علیرضا ورنومخواسی ورنومخواسی،

شکر اللہ بن علیرضا

شمس الدین، مہدی، ۴۴۲

شوشتری، تقی الدین، ۱۷، ۶۰

شوشتری، عبدالصمد بن حسین، ۲۱۰

شهاب، طاهر، ۱۲۲

ص: ۳۲۹

شهریاری، محمد باقر بن آقارضا، ۵۸۲

شهمیرزادی، ابوالقاسم بن محمد نظام، ۲۸۸

شهمیرزادی، محمد باقر بن محمد فیروزان، ۷۲۱

۱۹۸

شهمیرزادی، محمد زمان بن علی، ۲۸۵

شهمیرزادی، محمد کاظم، ۰۵۲

شهنشاهی، اسدالله، ۲۹۲

شهنشاهی، حسین، ۸۲۲

شهید ثانی، زین الدین، ۳۱

شیخ العراقین، عبدالحسین، ۶۲۲

شیخ بهایی بهایی، محمد بن حسین

شیرازی، حاجی بن ابراهیم، ۲۱۸

شیرازی، قاسم، ۲۷۹

شیرازی، محمد بن اسماعیل، ۵۴۲

شیرازی، محمد بن علی، ۱۹۶

شیروانی، علی نقی بن علی، ۲۱۵

شیروانی، محمد، ۶۷

ص

صاحب بن عبّاد، ۱۷

صاحبی، عبدالعلی، ۴۴۲

صادق بن حسين، ٦٢٢

صالح بن قاسم، ٠٨٢

صالح بن محمد شفيح، ٢٨٧، ٢٩٥

صايب الدين محمد نصير طالقاني طالقاني،

صايب الدين

صدراي خوي، علي، ٦٢، ٦٥

صدرالدين، حسن، ٥١٣، ٢٦١

صدر، حسن، ٢٩٧

صدر، سيد مهدي، ٢٣٦، ٢٨٠

صدفي، عزيزالله، ٦٩

صفائي خوانساري، احمد، ٦٤، ١٣، ٣١٣،

٣٧١، ٢١٤، ٤٤١، ٤٦١، ٤٩١، ٥٠١،

٢٥١ - ٥٤١، ١٥٦، ٧٧١، ٧٩١، ١٨٢،

١٨٨، ١٩٢، ٠٢٢، ٢١٠، ١٣٢، ١٣٢،

٣٦٢، ٢٦٦، ٢٧٧

صفائي خوانساري، مصطفى، ١٣٢

صفارزاده، محمد مقيم، ٠٣٢، ٤١٢

صفي الدين بن محمد هاشم، ٢٨٦

صفي الله، ٢٧٥

صفيير، محمد علي، ٥٣١، ٢٢٩

صوفى خراسانى، ملاً محمّد على، ٣٥

ط

طارمى، محمّد بن على رضا، ٢٣٢

طالقانى، بهاءالدين بن امير محمّد، ٢٨٧

طالقانى، صايب الدين محمّد نصير، ١٩٨

طالقانى، علاءالدين محمّد، ٣٨٥، ٨٦٣

طالقانى، على بن مؤمن، ٢١٨

طالقانى، محمّد ابراهيم بن محمّد قاسم، ١٣٢

طالقانى، محمّد خليل بن حسين، ٤٤١

طالقانى، محمّد طاهر بن محمّد يوسف، ٥٢١

طالقانى، محمّد على بن محمّد حسين، ٧٢١

٧٣١

طالقانى، موسى بن عزيزالله، ٦٨١

طاهر خوشنويس، ٥٣١

طاهرى شهاب، محمّد، ٦٢

الطائى، حسين، ٦٩

طباطبائى، ابوتراب، ٢٢٢

طباطبائى، احمد بن شهاب الدين، ٥١٣

طباطبائى، رفيع الدين محمّد ميرزا رفيعا

الطباطبائى، سعيد، ١٨٦

طباطبائی، سید علی بن محمد علی، ۲۶۲

طباطبائی، سید مجاهد، ۲۶۲

ص: ۳۳۰

طباطبائی، عباس بن محمد، ۴۶۲، ۲۷۷

طباطبائی، عبدالمجید بن محمد علی، ۴۲۲

طباطبائی، عبدالعزیز، ۵۵۱، ۰۱۵

طباطبائی، عبدالمجید، ۵۳۲

طباطبائی، علی اکبر بن سید علی، ۱۹۹

طباطبائی، محمد جعفر بن محمد کاظم، ۱۹۹

طباطبائی، محمد مؤمن بن اسماعیل، ۰۱۴

۱۵۵، ۱۸۲، ۲۱۴، ۲۱۸

طباطبائی، میرزا صادق بن اکبر، ۶۹۱

طباطبائی بید گلی، شکرالله بن میرزا محمد باقر،

۷۹۱

طباطبائی تبریزی، شهاب الدین، ۱۸۶، ۱۱۷

۱۸۹، ۶۱۲، ۲۶۴، ۲۹۲

طباطبائی تبریزی، محمد رضا بن سید میرزا

یوسف، ۶۵۱

طباطبائی سمنانی، محمد بن عزیزالله، ۲۹۲

طباطبائی یزدی جندقی، ابراهیم محمد، ۰۹۲

طبسی، ابراهیم بن عبدالله، ۱۷۱

طبسی، حاتم بن لهراییک، ۲۸۹

طبسی، عبدالعلی، ۲۹۵

طیسی، محمّد ابراهیم، ۲۹۸

طیسی گیلی، محمّد بن حسین، ۲۱۶

طوسی، خواجه نصیرالدین، ۲۲، ۶۲۱، ۲۷۴،

۰۷۳

طوسی، محمّد بن حسن (شیخ)، ۱۹، ۲۴، ۲۵،

۹۳، ۶۳

طهرانی، عبدالحسین، ۲۴۹

طهرانی، عبدالمطلب بن محمّد، ۵۱۳

طهرانی، موسی، ۲۰۰

طهرانی، میرزا محمّد، ۰۱۳

ع

عارف، محمّدصادق، ۴۴۲، ۲۴۵

عاطفی، حسن، ۱۹۵، ۱۹۶

عاملی، سید حیدر، ۶۴۲

عاملی، شیخ حسن، ۵۰، ۳۶۲

عاملی، محمّد بن حسن، ۲۹

عباس دارابی میرزا بابا، عباس

عباسعلی، ۵۷۲

عباسقلی، ۲۸۵

عبدالباقی، ۱۲۲

عبدالجواد بن يوسف على، ٠٩٢

عبدالرزاق بن عبدالفتاح قارى، عبدالرزاق

عبدالرشيد، ٣٢، ٢٥١

عبدالرشيد بن نورالدين، ٢٨٨

عبدالسلام (تاجر اصفهاني)، ٧٦١

عبدالعظيم بن محمد تقى بيدگلى اردستاني

بيدگلى اردستاني، عبدالعظيم

عبدالغفور، ٠٠٢

عبدالغفور بن حسن وازى، ٥٤٢

عبدالغفور بن مرتضى، ٤٢٢

عبدالغنى بن عبدالغفار حسيني دهدشتى

حسينى دهدشتى

عبدالغنى بن نورالدين، ٢٧٨

عبدالقدير بن على اصغر، ٤٨١

عبدالكريم بن شيخ بدر، ٠٣٢، ٢٣٢

عبداللطيف شريف بن محمد شريف، ٢١٦

عبدالله بن محمد باقر، ٥٣٢

عبدالله بن محمد حسين، ١٩٧

عبدالله بن محمد يحيى، ٢٥٨

عبدالواسع بن ميرزا، ٤٨٢

عبدالوہاب بن حاجی محمد کاشانی کاشانی

عبدالوہاب بن حاجی محمد

ص: ۳۳۱

عبدان اسماعیلی، ۲۲

عبرت دماوندی، محمد بن محمد صالح

عرفان، ملا محمد محسن، ۲۷۲

عسکر، ۱۹۵

عسکر هراتی، علی، ۴۲۲

عصفوری، محمد بن علی، ۶۰۲

عصفوری بحرانی، حسین بن محمد، ۲۶۱

عضدالدوله دیلمی، ۱۷

عطائی، محمد رضا، ۴۴۲

عطاردی قوچانی، عزیزالله، ۲۲۲

عظیم آبادی، حسن، ۳۳۲

عقیل بن رکن الدین مسعود حسینی حسینی

کاشانی، عقیل بن رکن الدین

عقیل، محسن، ۶۹۱

علامه اصفهانی، ۶۵

علم الهدی، ۳۲، ۳۸، ۴۳، ۵۶، ۲۱۳، ۵۱۳،

۳۸۱، ۰۱۴، ۴۷۱، ۴۸۱، ۶۲۱، ۶۵۱،

۶۶۱، ۶۷۱، ۷۰۱، ۱۷۱، ۱۷۵ - ۱۷۸،

۱۸۲، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۹۰، ۱۹۲، ۱۹۵،

۲۰۱ - ۰۶۲، ۲۱۷، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۳۲،

٥٢٢، ٥٠٢، ٤٢٢، ٤١٢، ٣٧٢، ٣٣٢

٢٧٥، ٢٧٣، ٢٦٦، ٦٤٢، ٥٧٢، ٥٥٢

٢٧٧، ٢٧٩، ٢٨٣، ٢٨٨، ٢٩٠، ٢٩١

٢٩٨، ٣٣٠

علوی، محمّد مهدی بن محمّد جواد، ٢١٥،

علیابادی نیشابوری، محمّد مقیم، ٤٢٢

علی اصغر بن ملاّ خلیل اردبیلی اردبیلی،

علی اصغر بن ملاّ خلیل

علی اکبر بن شیخ فرج الله، ٥٥٢

علی اکبر بن مهدی، ١٩٦، ٥٤٢

علی اکبر طیب بن محمّد کریم سالیانی، علی

اکبر

علی بن ابی طالب(ع)، ٨٧، ٤١٣

علی بن حاج رحیم، ٢٥١

علی بن زین العابدین، ٦٢٢

علی بن موسی الرضا(ع)، ١٥٣

علی محمّد، ٥٨٢

علی نقی بن علی، ١٨٢

علی نقی بن محمّد ابراهیم، ٢٨٨، ٢٩٠، ٢٩١

عمان سامانی، ٢٠٢

عنقاو خان بن آصف خان، ۲۷۱

عواد، گرگیس، ۱۹، ۲۵

عوض بن محمد امین رضوی، عوض بن

محمد امین

عیاشی، ابو نصر، ۱۸، ۱۹

عین القضاء همدانی، ۲۶، ۶۱

غ

غروی، محمد حسین، ۱۹۵

غزالی، ابو حامد محمد، ۳۶، ۸۰، ۱۲۰، ۳۷۲ -

۲۳۹

غضنفر تبریزی، ۲۴

غفاری، علی اکبر، ۴۵۲

غلامحسین بن محمد حسین، ۲۱۶

غلامرضا، ۱۹۶

غلامرضا بن اسماعیل، ۰۹۲

غلامرضایی، محمد، ۵۸

غیاث الدین بن سید صدرالدین بارفروش، ۲۱۵

ف

فاری، ابوطالب عبدالواسع، ۱۸۴

فاضل، محمود، ۵۸، ۵۹، ۶۸

فاضل تونی، ۲۸۹

فاطمی، ولی، ۱۸۲

ص: ۳۳۲

فتح الله، ٢٧٩

فتونى عاملى، ابوالحسن، ٥٩٢

فخرالدين بن محمد بن طريح، ٢٦

فخرالدين (ميرزا)، ٢٨٢

فخر رازى، ٣٨٢

فراهانى، فتح الله بن محمد باقر، ٢٩٣

فراهانى، ميرزا محمد، ٢١٣، ٢٧٦

فرهاد معتمد، ٢٢٢

فرهاد ميرزا، ٢٩١

فريدنى، محمد حسين، ٦٨١

فسوى، محمد على بن صادق، ٢٩٥

فضل الله، ٢٩٨

فضل الله بن محمد شريف، ٠٠٢، ٢٩٦

فضل بن سهل، ١٦

فضلى، عبدالهادى بن ميرزا، ٣٣٢

فقير جزائرى، سيد عبدالله

فكرت، محمد آصف، ٥٩

فلاح چينى كش

فلوگل، ١٩

فومنى، محمد بن ملا ميرزا، ٥٤٢

فتیاض لاهیجی، ملا عبدالرزاق، ۲۶۹

فیاضی، علی اکبر، ۶۹۱، ۱۷۲، ۵۳۲

فیروز آبادی، محمد بن یعقوب، ۱۵

فیروز آبادی، محمد قاسم، ۷۶۱

فیض کاشانی، ۲۶ - ۹۲، ۳۱ - ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۳۸

۴۳، ۴۵، ۴۷ - ۵۱، ۵۵، ۵۶، ۶۸، ۷۳

۱۰۸، ۱۱۱، ۱۲۲، ۱۳، ۲۱۳ - ۱۳۶

۳۸۱ - ۳۸۱، ۱۴۳ - ۱۴۵، ۵۵۱ - ۵۸۱

۲۱۶، ۶۴۱، ۶۷۱، ۷۰۱، ۷۳۱، ۷۵۱ -

۱۷۹، ۱۸۱، ۱۸۵، ۱۸۷، ۱۸۹، ۱۹۰

۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۵، ۲۰۲، ۲۰۱، ۲۰۳

۲۰۶۲، ۲۰۸۲، ۱۱۲، ۲۱۷، ۲۱۹ - ۲۲۹

۳۲۲، ۳۴۲، ۳۵۲، ۳۸۲، ۲۳۹ - ۴۶۲

۲۴۸، ۲۵۰، ۲۵۱، ۵۷۲، ۲۵۹ - ۲۶۶

۲۷۴، ۲۸۱ - ۲۸۴، ۲۹۷، ۲۹۹ - ۳۳

۱۶۳

فیضی، محمود، ۵۳۱

فیضی، مصطفی، ۵۰، ۵۱، ۲۵۲، ۶۲۲، ۲۲۹

۴۸۲، ۲۶۹ - ۲۷۳، ۰۴۳، ۰۷۳، ۳۱۲

قاری، عبدالرزاق، ۴۰۲، ۲۴۱

قاری قمی، محمّد حسین بن محمّد حسین بن

محمّد صادق، ۵۲۱

قاسم بن محمّد دره، ۱۹۷

قاضی سعید قمی، ۳۲، ۳۷، ۲۷۰

قاینی، علی محمّد بن محمّد، ۱۱۵

قاینی، محمّد حسن بن محمّد حبیب، ۱۹۹

قاینی، محمّد خان، ۱۹۲

قربانعلی بن طاهر، ۵۸۲

قربانعلی محمّد، ۱۹۶

قزنجائی اندری، احمد بن ملا عبدالرحیم، ۵۹۱

۱۸۴، ۶۵۱

قزوینی، حاجی محمّد، ۵۳۲

قزوینی، سید ابراهیم بن میر معصوم، ۶۹۱

قزوینی، علی قلی بن زین العابدین، ۱۹۵

قزوینی، محمّد ابراهیم، ۱۰۳

قزوینی، محمّد ابراهیم بن لاجین، ۱۹۸

قزوینی، محمّد تقی، ۱۹۸

قزوینی، محمّد رضی بن محمّد نبی، ۲۹۷

قشلاقی، محمّد ابراهیم (ملا)، ۲۷۶

قصاب سمنانى، محمد مؤمن بن رضا ٢١٥

قطب الدين محيى، ٢٦٨

قطيفى، شيخ سليمان بن احمد، ٢٦٣

ص: ٣٣٣

قطیفی، شیخ علی بن خیزی، ۱۰۳

قمشه ای (ملا)، ۲۱۹

قمی، شیخ عباس، ۶۳

قمی، عبدالصمد بن محمد مسیح، ۵۵۲

قمی، علی رضا بن عبدالحسین، ۵۷۲

قمی، محمد بن محمد باقر، ۵۶۲

قمی، محمد رضا بن محمد مؤمن، ۱۸۸، ۲۹۷

قمی، محمد علی بن محمد صادق، ۲۱۸

قمی، محمد کاظم بن علی اصغر، ۲۸۹

قمی، ملا محمد رضا بن محمد مؤمن، ۲۶۳،

۲۹۷

قمی، میرزا هاشم، ۲۱۸

قمی کهکی، عبدالرحیم بن کریم، ۲۷۵

قهپایی، عنایت الله، ۲۲، ۶۵

قهپایی، میرزا جان، ۲۹۱

ک

کاتب کاشانی، محمد حسین بن عبدالفتاح،

۲۹۵، ۴۲۹

کاتب مشهدی، محمد حسن، ۲۸۵، ۲۹۲

کاتب واعظ، زین العابدین بن محمد علی، ۵۵۲

كازرونى، شمس الدين على، ٢٩٣ - ٢٩٥

كازرونى شيرازى، ملك محمد، ٢٨٨

كاسه گر، اسماعيل، ٢١٥

كاشانى، ابراهيم بن رمضانلى، ٢١٦

كاشانى، احمد بن ابوالحسن، ٠٦٢

كاشانى، رمضان بن على، ٢٤١، ٤٠٢

كاشانى، زين العابدين بن محمد حسين، ٠٦٢

كاشانى، شاه افضل (ملاً) ٢٩٧

كاشانى، شيخ ابراهيم بن محسن، ٥١، ١٥٣

كاشانى، عبدالعظيم بن حسين، ٦٨١

كاشانى، عبدالوهاب بن حاج محمد صادق،

٣١٣، ١١٥، ٤٥١، ٧٢١

كاشانى، على بن عبدالصمد، ٢٩٤، ٢٩٦

كاشانى، محسن بن ابوالحسن (ملاً محمد)، ٥٢١

٥٠١

كاشانى، محمد بن سيد ابى طالب، ١٩٦

كاشانى، محمد بن محمد، ٤٥، ٥٩١

كاشانى، محمد على، ٢٨٧

كاشف الغطاء، شيخ على، ٤١٤، ١٨٦، ٢٤٦

٢٩٥، ٣٠٦، ١٢٣

کاشف الغطاء، شیخ هادی، ۴۱۲، ۶۱۲

کاشفی، حسین بن علی، ۸۰

کاشفی، کمال الدین حسین، ۶۲۱

کاظمی، حسن بن ملا کاظم، ۲۹۲

کاظمی قاری، مهدی بن شمس الدین، ۲۷۹

الکتبی، ابراهیم، ۱۸۲، ۲۱۰

کراوس، پول، ۲۳

کرباسی، محمد ابراهیم بن محمد حسن، ۲۵۱

کربلانی، محمد علی، ۲۷۵

کرکری لیوارجانی، موسی بن حسن، ۲۷۳

کرمانی، حسن بن بهاء الدین، ۱۹۵

کرمنشاهی، آقا محمود بن آقا محمد، ۶۳۲

کرمنشاهی، احمد، ۲۵۱، ۲۶۳

کرمنشاهی، محمد باقر، ۵۸۲

کرمنشاهی، محمد علی، ۰۱۴، ۲۷۹، ۱۳۳

الکرمی، میرزا حسین بن احمد، ۱۲۲

کروهی، اسماعیل بن یوسف، ۱۹۸

کهرودی کزازی، عبدالمحمد بن سید عابد،

۷۲۱

کریم زاده، عبدالله، ۴۳۲

کریمی، بهمن، ۱۱۳، ۵۱۱، ۱۵۴، ۱۵۶

کزازی، احمد بن علی محمد، ۲۵۸

کزازی، محمد ولی، ۲۵۶

ص: ۳۳۴

کشمیری، احمد علی بن یوسف، ۲۹۲

کشمیری، حسن یوسف، ۲۰۸

کطکر عزیز (?)، ۰۸۲

کفزان، محمّدامین بن محمّد طاهر، ۵۲۱

کلهر، ۱۳۲

کنی، ابراهیم، ۱۸۲

کو کدی گلپایگانی، محمّد تقی بن محمّد رضا،

۲۷۵

کوهکمری، سید محمّد حجت، ۶۲۲

گ

گرمرودی، میرعلی نقی، ۶۱۳

گلپایگانی، محمّد علی، ۴۱۴، ۲۲۲

گلپایگانی، مقصود، ۴۰۲

گیلانی، عبدالرزاق بن جعفر، ۵۶۲

گیلانی، عبدالعظیم بن ملا محمّد، ۵۶۲

گیلانی، علی نقی بن نورالدین، ۲۰۳، ۲۳۰، ۴۶۲

گیلانی، محمّد علی بن علی نقی، ۴۱۴

ل

لاری، محمّد، ۵۶۲

لاهیجی، محمّد، ۶۰۱

لاهیجی، محمد یوسف بن محمد علی، ۵۲۲،

۶۴۲

لاهیجی، میرزا حسن بن ملا عبدالرزاق، ۲۹۶

لزوری، زین العابدین بن حسین علی، ۵۸۲

لطف الله بن محمد باقر، ۵۸۲

لطف الله شیرازی، ۳۲

لواسانی، علی محمد، ۵۶۲

لواسانی، میرزا حسن، ۰۱۲

م

مازندرانی، اسماعیل بن عبدالله، ۱۹۶، ۱۲۲

مازندرانی، اسماعیل بن محمد حسین، ۱۹۲،

۱۹۳

مازندرانی، درویش محسن بن محمد کاظم، ۱۹۶

مازندرانی، فتحعلی، ۵۷۲

مازندرانی، محمد محسن بن محمد کاظم، ۲۱۹

مازندرانی حائری، محمد صالح، ۴۳۲

مازندرانی خاجوئی، ملا اسماعیل، ۳۲

ماهانی، شمس الدین بن عبدالله، ۴۱۲

مایل هروی، نجیب، ۶۸، ۴۱۴، ۴۵۱، ۲۷۲

مأمون عباسی، ۱۶

مجدآبادی، محمدرضا بن احمد، ۱۹۷

مجدالدین، ۲۹۹

مجلسی، محمدباقر، ۲۰، ۲۶، ۳۷، ۵۳

مجلسی، محمد نصیر، ۲۰

مجبلی بن محمد عرب شیرازی شیرازی،

مجبلی بن محمدعرب

محدث ارموی، جلال الدین، ۳۷۱، ۶۶۱، ۲۱۸

محسن بن عبدالمطلب، ۲۲۱

محسن بن علم الهدی، ۲۹۲، ۲۹۳

محسن منشی، ۱۸۲

محقق، مهدی، ۲۳

محلّاتی، عبدالحسین بن علی، ۳۷۱

محمد ابراهیم، ۴۹۲

محمد ابراهیم بن افراسیاب، ۱۹۶

محمد ابراهیم بن محمدرضا، ۱۹۶، ۱۹۹، ۲۸۵ -

۲۸۸، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۳ - ۲۹۵

محمد ابراهیم بن محمدشفیع (نجات)، ۰۶۲،

۲۹۴

محمد ابراهیم بن میرزا عبدالمجید، ۰۵۲

محمد اسماعیل (میر)، ۸۰۱، ۲۹۰

محمّد اشرف، ٢٩٤، ٥٣.

محمّد المدعوّ به اسماعيل، ١٩٧.

ص: ٣٣٥.

محمّد امين (نجات)، ۵۱۳، ۲۱۰، ۲۳۰

محمّد امين بن عبدالعظيم، ۱۸۸

محمّد امين بن عبدالوهاب، ۶۷۱، ۲۹۲، ۲۹۴

محمّد امين بن محمّد طاهر كفزاني كفزاني،

محمّد امين بن محمّد طاهر

محمّد باقر، ۱۹۶، ۵۸۲، ۵۸۲، ۲۹۰

محمّد باقر بن محمّد حسين، ۲۷۹

محمّد باقر بن محمّد رضا، ۲۱۸

محمّد باقر بن ملا اسماعيل، ۱۹۶

محمّد باقر بن ملا محمّد اكمل وحيد بهبهاني

محمّد باقر حجت، محمد باقر، ۲۹۶

محمّد باقر حفيد، ۴۲۲

محمّد باقر شريف، ۵۵۱

محمّد بديع، ۱۶۸

محمّد بديع بن محمّد رضى، ۴۱۲

محمّد برهان، ۲۶۲

محمّد بن ابراهيم، ۵۶۲

محمّد بن ابوالقاسم الركن، ۳۰۲

محمّد بن اسماعيل، ۵۵۲

محمّد بن اللحسائي، ۷۱۱

محمّد بن جعفر، ١٩٨

محمّد بن حسن (عج)، ٩٣، ١٢٣

محمّد بن حسين بن حاج عبدالله، ٥٨٢

محمّد بن خداوردی، ١٩٦

محمّد بن خليفه، ٤٢٢

محمّد بن زين العابدين، ١٣٦

محمّد بن عبدالعلي (مؤمن)، ٢٨٩

محمّد بن سيد عبدالوهاب، ٢١٦

محمّد بن عبدالكريم، ٦٣٢

محمّد بن عبدالله (ص)، ٣١٢

محمّد بن عبدالله، ٥٤٢، ٣١١، ٣١٢

محمّد بن علي قلى بيك، ٢٥٨

محمّد بن محمّد رفيع، ٥٧٢

محمّد بن محمّد سعيد، ٥٢٢

محمّد بن محمّد علم الهدى، ١٤٢، ١٩٢، ٢٠١

٢١٣، ٢٢٧، ٢٢٨، ٢١٠

محمّد بن محمّد مؤمن، ٢٩٠

محمّد بن مرتضى، ٣٦٢

محمّد بن معزالدين حسيني حسين، محمّد

بن معزالدين

محمد بن ملا افضل دشت بياضى قائنى، ١٩٤

محمد بن ملا محمد حسن، ٥٤٢

محمد بن ميرزا على، ٥٤٢

محمد تقى، ١٤، ٦٨١، ١٨٥

محمد تقى بن ابوالحسن (واعظ)، ٢٠٦، ٢٨٥،

٢٨٦، ٢٨٩، ٢٩٠

محمد تقى بن عبدالرحيم، ٢٩٧

محمد تقى بن عبدالرزاق، ٥٦٢

محمد تقى بن على نقى حافظ، ٥٣٢

محمد تقى بن نورالدين، ٢٨٩

محمد جعفر (ملا)، ٦٢١

محمد جواد، ٢٨٥، ٢٨٧

محمد حسن، ٣٢٠

محمد حسن بن على بيك، ٥٤٢، ٥٦٢

محمد حسن بن محمد جعفر، ٥٨٢

محمد حسن بن محمد على، ٢١٣، ٢٠١، ٣١٢،

٣٧٢

محمد حسين، ١٧٢، ١٢٢

محمد حسين بن ابوالقاسم، ٥٦٢

محمد حسين بن استاد حسن، ٥٧٢

محمّد حسين بن عبد الله، ١٩٩

محمّد حسين بن لطفعلی، ١٩٦

محمّد حسين بن محمّد آقا، ٢٩٢

محمّد حسين بن محمّد صادق قاری قمی

ص: ٣٣٦

قاری قمی، محمدحسین بن محمد

محمد حسین بن محمد صالح، ۲۰

محمد حسین بن محمد محسن، ۱۴، ۲۱۸

محمد حسین بن نورالدین محمدامیر، ۵۳۲

محمد خلیل بن محمد باقر، ۱۹۵

محمد خلیل حافظ بن محمد حسین، ۱۹۵، ۱۹۷

محمد رضا، ۱۶۷

محمد رضا بن محمد کاظم، ۵۲۲

محمد رضا بن همت علی بیگ، ۱۹۹

محمد رفیع، ۱۹۷

محمد رفیع بن محمد تقی، ۱۹۳

محمد رفیع بن محمد رضا، ۲۸۹

محمد زمان، ۵۱۲

محمد زمان بن کلبعلی متطیب خراسانی، ۶۴۱

محمد سعید، ۲۵۰

محمد سعید بن ذوالفقار، ۶۸۱

محمد سعید بن لطف الله، ۶۱۱

محمد سنجر، ۵۱۳

محمد سنجر بن محمد کاظم، ۲۷۵

محمد شریف، ۵۶۱، ۰۹۲، ۲۹۵

محمد شريف بن محمد بن محمد كاظم، ٠١٤

محمد شريف بن محمد صادق، ٥٧٢

محمد شفيح، ١٩٥، ٥٢٢

محمد شفيح بن علي نقى ابهرى ابهرى،

محمد شفيح بن علي نقى

محمد شفيح بن محمد امين (نجات)، ٧٢١،

٠٥٢، ٠٦٢

محمد شفيح بن محمد مقيم، ٤٦١، ٠١٥، ٥٥١

محمد صادق بن حاج محمد، ٥١٣

محمد صادق بن محمد قاسم، ٥٧٢

محمد صالح، ٢٩٣

محمد صالح بن محمد تقى، ٧٢١

محمد صالح بن محمد هاشم، ٢٧٩

محمد طاهر بن يوسف طالقانى طالقانى،

محمد طاهر بن محمد يوسف

محمد عباس بن محمد بيك ناسخ قاجار

محمد عسكر (رجاء)، ٢٨٦، ٢٩٢، ٢٩٣

محمد على، ١٤٢، ١٨٢، ٢٢٢، ٠٣٢، ٤٨٢،

٢٥٠، ٢٧٦

محمد على بن ذوالفقار، ٥٥٢

محمد علی بن رجبعلی، ۱۹۸

محمد علی بن شمس الدین محمد، ۲۹۲

محمد علی بن علی اکبر، ۱۹۹

محمد علی بن علی نقی، ۶۵۱، ۶۱۱

محمد علی بن محمد شفیع، ۵۸۲

محمد علی بن ملک محمد، ۱۹۵

محمد علی بن نورالدین خطیب، ۲۹۱

محمد علی خطیب بن نورالدین، ۲۸۹

محمد فیاض علی کیانی، ۲۱۵

محمد قاسم بن محمد سعید، ۱۹۴، ۲۹۰

محمد قاسم بن شیخ فضل الله، ۵۵۲

محمد قلی، ۲۱۹، ۲۸۸، ۲۹۶

محمد قلی حافظ بن علیخان، ۱۹۸

محمد کاظم بن محمد علی، ۲۸۸

محمد محسن بن محمد حسین، ۱۹۸

محمد محسن بن محمد علی، ۴۱۲

محمد محسن بن ملا محراب، ۱۷۲

محمد معصوم بن محمد، ۲۸۵

محمد مقیم بن محمد شفیع، ۲۸۳

محمد مقیم بن محمد صالح صفارزاده،

محمّد مقيم

محمّد منشى، ٤١٤

محمّد مؤمن (برهان)، ١٩٢

محمّد مؤمن بن اسماعيل طباطبائى محمّد

ص: ٣٣٧

مؤمن بن اسماعيل

محمد مؤمن بن طاهر، ٥٣٢

محمد مؤمن بن عبدالعلي، ٢٨٢

محمد مؤمن بن عبدالغفور، ٣٢، ٢٨٥، ٢٩٣

محمد مؤمن بن غلام علي بن ابي طالب، ٦٨١

٠٣٢

محمد مؤمن بن محمد طالب، ٢٨٥، ٢٨٦، ٢٨٨

٢٩٢ - ٢٩٤

محمد مهدي (سيد راجه)، ٣٠٨

محمد مهدي، ٤١٤، ١٣٢، ١٨٢، ٤٧٢، ٢٩٢

٢٩٣

محمد مهدي بن حبيب الله، ١٨٥، ٢٧٩

محمد مهدي بن عبدالحسين، ٢٨٨

محمد مهدي بن محمد رضا اصفهاني ارباب،

محمد مهدي

محمد نصير، ٢٧٩

محمد هادي، ٢٧٦، ٢٨٨

محمد هادي بن حسن، ٢٥٣

محمد هادي بن مرتضي، ٣٢، ٠١٣، ٥١٣، ٢١٤

١٤٤، ٦٨١، ٧٧١، ٧٩١، ١٨٢، ١٨٧

۲۹۸ ، ۲۷۵ ، ۳۶۲

محمّد هاشم، ۱۵۲، ۲۴۶

محمّد هاشم بن ملّا محمّد حسين، ۱۸۸

محمّد هبه الله، ۲۱۵

محمّد يوسف بن اسدالله طباطبائي حسني

سمناني

محمّد يوسف بن محمّد علي، ۳۰۲

محيط قمّي، ميرزا محمّد (شمس الفصحا)، ۶۹۱

مدائني، ابوالحسن علي، ۱۸

مدرس تبريزي، ۶۲

مدرس رضوي، ۴۷۲

مدرسي طباطبائي، حسين، ۵۸

مدیر شانه چي، كاظم، ۲۱۳، ۲۵۱، ۵۵۲

مراد بن آقا شاه قمّي، ۲۱۷

مراغي، علي اكبر بن حاج محمّد، ۵۸۲

مر عشي، محمود، ۶۲، ۶۳، ۶۵

مرعشي نجفي، شهاب الدين، ۶۴، ۰۷۲، ۳۰۶

مرقوم، عبدالباقي، ۲۹۲

مرکوبافي، حسين بن عبدالله، ۵۴۲

مرواريد، محمّد رضا، ۶۹

مروج تستری، جعفر، ۲۸۰

مروزی، محمود، ۱۲۱

مستوفی علی آبادی، عیسی، ۶۱۳

مشار، خان بابا، ۶۶

مشکان، عبدالحسین بن محمد، ۱۹۸

مشکوه، سید محمد، ۶۶، ۴۶، ۴۹، ۱۱۹، ۳۸۱

۷۲۱ - ۷۴۱، ۱۸۶، ۱۸۸، ۱۹۰، ۱۹۷

۰۵۲، ۱۲۲، ۲۱۳، ۲۱۹، ۲۶۲، ۲۸۲

۲۹۲، ۲۳۴، ۲۴۵، ۰۷۳

مشهدی، ابراهیم بن محمد، ۱۹۹

مشهدی، جاسم بن محمد آل علی، ۶۰۲

مشهدی، زین العابدین بن عبدالله، ۱۶۸

مشهدی، عبدالله بن زین العابدین، ۵۵۲، ۵۸۲

مشهدی، قاسم بن ابراهیم، ۵۳۲

مشهدی، محمد تقی، ۵۴۲

مشهدی، محمد رضا، ۱۸۲

مشهدی، محمد شفیع، ۱۳۲

مشهدی، محمد کاظم بن عباس، ۵۶۲

مشهدی، ملا مقیم، ۲۷۳

مشهدی ابردهی، محمد حسن بن درویش علی،

مصاحبي نائيني، محمد علي (عبرت)،

٠١٤،٦٠١

مظفر علي بن مولانا عرب، ٤٣٢

ص: ٣٣٨

معصوم حسینی الان براغوشی، ۱۹۹

معلی بن خنیس، ۰۷۳

معین الدین احمد، ۵۴۱

معین، محمد، ۰۷۳

مفتاح، حسین، ۵۹، ۱۸۵، ۰۸۲، ۲۲۱، ۲۲۲،

۲۹۲، ۲۳۱، ۴۲۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۷۵،

۲۷۹، ۲۸۶ - ۲۹۰، ۲۹۴

مفید، محمد بن محمد، ۲۵

مقدس اردبیلی، احمد، ۰۹۳

مقدس، ابو عبدالله محمد، ۱۷

مقدمی، محمد امین، ۰۸۲

مقصود بن غلامحسین، ۵۷۲

مقصود همدانی، جواد، ۶۳

مقصودی، جواد، ۵۸

مقیم مشهدی، محمد، ۳۳، ۳۴، ۳۵

ملاصدرا، ۲۹، ۵۰، ۱۱۳

ملا عبدالله یزدی یزدی، ملاعبدالله

ملا محسن فیض کاشانی

ملکزاده کوثر، ۴۶۱، ۸۰۱

ملک محمد، ۲۴۹

منزوی، علی نقی، ۱۷، ۶۲، ۶۶، ۶۶

منصوری، علیرضا، ۱۲۲

منصوری مسیبی، محمّد علی، ۰۵۲، ۲۹۳ -

۲۹۵

موزون آبادی، سید صادق، ۲۱۵

موسوی، ابوالقاسم، ۲۱۸

موسوی، ابوطالب، ۵۶۲

موسوی، احمد، ۱۵۲

موسوی، حسن بن شاه شجاع، ۲۷۹

موسوی، عبدالرحیم بن عبداللّٰه، ۵۳۲

موسوی، علی بن حسن، ۲۱۵

موسوی، غیاث الدین محمود، ۲۸۸

موسوی، محمّد، ۷۵۱

موسوی، محمّد بن احمد، ۴۲۲

موسوی، محمّد نصیر بن علی نقی، ۲۹۳

موسوی اصفهانی، محمّد مسیح بن عبدالحمید،

۲۱۵

موسوی بحرانی، عمادالدین، ۲۶۵

موسوی بهبهانی، علی، ۲۱۱

موسوی جهرمی، ابوطالب بن محمّد، ۵۴۲

موسوی حسینی، فتاح بن محمد هاشم، ۰۹۲

موسوی زنجانی، ابو عبدالله حسین، ۲۷۹

موسوی زنجانی، بهاء الدین، ۳۰۹

موسوی شاهاندستی، محمد کریم، ۵۶۲

موسوی شیرازی، علی، ۱۹۹

موسوی فخرودی، محمد بن ولی الله، ۲۸۷

موسوی قاینی، محمد بن ولی الله، ۲۹۴

مولوی، جلال الدین، ۳۰۶

مولوی، عبدالمجید، ۰۹۲، ۲۱۸، ۵۷۲، ۲۶۸

۲۸۲

مهاجرانی، عباس علی بن محمد، ۲۷۹

مهدوی، اصغر، ۱۴۴، ۱۵۱، ۱۸۲، ۲۱۹، ۳۶۲

۲۴۷، ۲۴۸، ۲۷۰

مهدی، ۵۳۲

مهدی بن عبدالرحیم، ۱۹۶، ۱۹۹

مهران، فاطمه، ۵۸

مهر علی، ۲۱۵، ۲۱۹

المیانجی، ابراهیم، ۶۹۱

میر داماد، ۰۹۳

میرزا آقابن محمد طاهر، ۴۹۲

میرزا بابا، عباس، ۲۱۵

میرزا رفیعا، ۵۱، ۱۱۳

ن

ص: ۳۳۹

نائینی، رفیع الدین، ۲۹۹

نائینی، محمّد قاسم بن محمّد رفیع، ۲۱۵

نادرشاه افشار، ۲۱۳، ۵۳۲، ۲۸۶

ناسخ قاجار، ۶۱۱

ناصر، اسد اللہ، ۴۳۲، ۲۴۳

نایب الصدر، میرزا عبدالحسین، ۶۸۱، ۰۳۲

نجات محمّد امین (نجات)

نقاشی، ابوالعباس، ۲۴، ۲۵

نجف آبادی، علی محمّد (ملاً)، ۲۱۹، ۲۹۶

نجفی، جعفر، ۵۵۲

نجفی، شیخ جمال الدین، ۲۷۰

نجم آبادی، محمود، ۲۳

نجم آبادی، ملاً ابراهیم، ۴۸۱

ندر علی بیگ (الفت)، ۲۷۴

ندر محمّد ۴۹۲

نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی، ۲۱۳، ۵۹۱

۶۴۱، ۷۷۱، ۱۷۸، ۱۸۴، ۱۹۰، ۲۱۰

۱۳۲، ۲۳۲

نصیرالدین محمّد بن علی، ۰۶۲

نصیری، فخرالدین، ۷۴۱، ۱۹۱، ۲۹۲

نصیری، مجدالدین، ۲۰۵

نطنزی، محمد رضی بن محمد حسین، ۱۸۶

نظام الدین، محمد، ۲۸۷

نظام تهرانی، ۲۱۵

نظر علی بن محمد امین، ۵۲۲

نظر علی (ملا)، ۱۹۸

نواب خان (ظفر)، ۲۷۲، ۲۷۳

نوح بن منصور سامانی، ۱۷

نورالدین محمد اخباری، ۴۷۱، ۶۷۱، ۶۹۱،

۱۹۵، ۱۹۷، ۱۹۹، ۲۴۱، ۵۹۲، ۶۴۲،

۲۷۹، ۲۸۶، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۸

نورالدین محمد بن محمود حکیم، ۵۵۱

نورالدین محمد شفیع، ۵۰۲

نوری، حاجی میرزا حسین، ۱۶۹، ۱۹۴

نوری، زین العابدین بن محمد جواد، ۱۲۲

نوری، عباسعلی، ۲۱۵

نوری، عباس علی بن میرزا محمد، ۵۶۲

نوری، عبدالله بن ابی الحسن، ۶۹۱

نوری، علی نقی بن محمد تقی، ۴۸۱

نوری، محمد قاسم بن محمد تقی، ۵۴۲

نوری، میرزا حسین، ۱۸۲، ۲۸۶ - ۲۹۰،

۲۹۲

نوری مازندرانی، ۱۶۸

نهایندی، علی اکبر، ۱۳۲

نیشابوری، ابوالمعالی بن روح الامین، ۰۹۲

و

واجد، ۲۹۲

واداری، علی بن حیدر، ۰۶۲

واعظ زاده خراسانی، محمد، ۶۸۱، ۲۹۴

واعظ یزدی، ابوالقاسم بن جعفر، ۲۱۵

وایقانی، عبدالعظیم آقامیر، ۵۷۲

وحید بهبهانی، ۶۰۲، ۶۴۲، ۲۹۷

ورنومخواسی، شکرالله، ۲۷۹

وصال، ۱۶۸

ولی محمد بن محمد حسن، ۱۹۹

ونری لنجانی، ابوالحسن بن ملاعلی، ۲۷۶

ویدمان، ۲۳

ه

هادی بن مؤمن بن تقی، ۲۸۶

هاشمی، نورالدین، ۲۹۶

هاشمى حسيني، نورالدين، ٥٤٢

هدايت الله، ١٩٠

ص: ٣٤٠

هدایت الله بن محمد امین، ۲۷۹

هرنجی، محمد ابراهیم بن محمد خلیل، ۳۰۲

هرندی، محمد جعفر بن محمد صادق، ۲۱۵

۲۳۳

هزار جریبی، رضا علی بن جانبک، ۵۸۲

هزار جریبی، سلطان بن سلطان، ۵۸۲

هزار جریبی، عباس، ۰۸۲

هزار جریبی، عبدالرحیم، ۲۵۴

هزار جریبی، محمد ابراهیم بن عباس علی، ۵۴۲

هزار جریبی، محمد باقر بن محمد علی، ۵۶۲

هزار جریبی، محمد بن عباس علی، ۵۲۱

هزار جریبی ولوبی، محمد تقی، ۲۱۵

همدانی، محمد تقی بن محمد کاظم، ۷۵۱

همدانی، محمد هادی، ۵۳۲

ی

یارعلی (ملاً)، ۱۹۶

یاقوت بن عبدالله حیدر آبادی حیدر آبادی،

یاقوت بن عبدالله

یزدی، ابوالقاسم بن احمد، ۰۰۲

یزدی، محمد باقر، ۲۸۳

يزدی، سيد حسن، ۱۱۳

يزدی، سيد محمّد، ۵۰۲

يزدی، ملاّ عبداللّٰه، ۰۹۳

يوسف (مير)، ۲۱۸

ص: ۳۴۱

كتابها

آ

آب زلال، ٣٧، ٣٩، ١٠٥، ١٢٣، ١٢٩، ٢٢٣، ٢٢٤،

٢٢٤

آثار الباقية، ٢٣

آداب الذكر جلاء القلوب

آداب السالكين زاد السالك

آداب السلوك زاد السالك

آداب الشيعة، ٣٦

آداب الضيافة، ٣٧، ١٠٦، ١٢٩، ٢٣٢، ٢٢٤

آداب كسب و تجارة، ٤٤٢

آداب كسب و معاش، ٤٤٢

آداب معاشرت محمد، ٤٣٢

آرام نامه، ١١٢

آيين روزه گرفتن، ٥٤١

آيينه شاهي، ٣٧، ٩٨، ١٢٤، ١٣٠، ٥٣١، ٥٢٢

ا

الابانه في معرفه اسماء كتب الخزانة، ١٧

ابواب الجنان، ٣٧، ٥٤، ٩٣، ١١٦، ١٣١

اتتل توتتل، ٥٣٣

اثبات حرکت جوهری، ۰۳۳

الاجازات بکشف طرق المفاذات، ۲۶

الاجماع، حاشیه علی دیاچه المفاتیح، ۶۵۲

الاحجار الشداد والسیوف الحداد، ۱۰۲، ۱۳۲

احسن التقاسیم، ۱۷، ۵۹

احسن التقویم تقویم المحسنین

احکام النجوم، ۰۴۳

احیاء احیاء المحججه البیضاء

احیاء العلوم، ۳۶

احیاء المحججه البیضاء، ۴۳۲

احیاء علوم الدین، ۸۰، ۱۲۰، ۳۷۲ - ۳۹۲

اخبار المنافقین، ۱۸

اخبار پیغمبر، ۱۸

اخذ الاجره علی العبادات، ۱۰۱

اخلاق حسنه، ۶۹۱

اخلاق سلطانی، ۲۸۰

اذکار الطهاره، ۵۲، ۹۵، ۱۳۲

اذکار القلوب جلاء القلوب

الاذکار المهمه، ۹۸، ۱۱۶، ۱۳۳

اذکار و ادعیه ترجمه الطهاره اذکار الطهاره

الاربعين، ٥٤، ١١٦، ١٣٤

ارزش دانش و دانشمند در اسلام، ٤٤٢

ارشاد القلوب، ٤١٤

ازدواج و طلاق، ٤٤٢

الاستبصار، ٢٥، ٧٤، ٢٨٤

استقلالیه رساله فی ثبوت الولاية للاب

الاصفی، ٣٢، ٧٤، ١١٢، ١٣٥، ١٢، ١٤٣

ص: ٣٤٢

اصول الاصلية، ١٢١، ١٣٦، ٣٧١، ٦٦١

اصول الاصلية بيتنى عليها...، ١٣٧

اصول العقائد، ١٣٨، ٠٨٣

اصول المعارف، ٣٢، ٧٩، ١١٣، ١٣٩، ٠١٤،

اضغاث الاحلام، ٥٠، ٣٠٤

الاعتذار، ٤٣، ٤٧، ٥٤، ١٠٧، ١١٨، ١٤٠، ٩٣٠

الاعتقادات، ٢٧٤

اعمال الاشهر الثلاثة، ٣٠٥

الافق المبين، ٦٦١

الاقتصاد فى الاعتقاد، ٣٩٢

الفت نامہ، ٣٧، ٣٩، ٤٨، ٩٩، ٠١٣، ١٤١، ٥٣١،

٣٥٢، ٥٦١

امالى، ٣٠٥

امالى الاشتياق فى لىالى الفراق، ٢٦

امل الامل، ٤٦، ٥٩، ١١٣، ٢١٣، ٥٥١، ٦٦١،

٧٨١، ٨٤١، ١٨٧، ١٩٤، ٢٠١، ٢٢٢،

٠٤٢، ٠٨٢، ١١٢، ١٣٢، ٣٧٢، ٤٠٢،

٢٤٥، ٢٧٤، ٢٧٧، ٢٧٨، ٢٨٢، ٢٨٥، ١٤٣

الامون على ابن اللبون، ٢٦

امهات النبى، ١٨

اناره المصاييح، ٤٣٢

انساب بنى نصر بن قعين، ٢٤

الانصاف، ٣٧، ٥٢، ١٠٧، ١١٨، ١٤٣، ٤١٤،

١٨٩، ٤٤٢، ٢٧٤

انصافيه الانصاف

انموذج اشعار اهل العرفان فى التوحيد، ١٤٥

انوار الحكم و اسرار الكلم انوار الحكمه

انوار الحكمه، ٥٣، ٨٣، ١٢٠، ١٤٥، ٠٤٢، ٤٨٢

انوار المصاييح شرح مفاتيح الشرايع (عبدالله

جدحفصى)

الانوار والاسرار عين اليقين

الانوار اللوامع، ٢٤١

اهم ما يعمل، ٩٢، ١١٤، ١٤٤

ايضاح المكنون، ٥٩، ١١٣، ٢١٣، ٤١٣ - ٣٤١،

٣٩١، ٤٥١، ٤٧١، ٥٧١، ٥٨١، ٤٢١،

٤٣١، ١٨١، ١٨٤، ١٨٤، ١٩٢، ١٩٤،

٢٠٢، ٤٠٢، ٠٤٢، ٠٨٢، ١٠٢، ١٤٢،

١٧٢، ١٩٢، ٢١٢، ٣٢٢، ٤٠٢، ٤٥٢،

٢٥٢، ٢٧٧، ٢٨٢، ٢٨٥

بحار الانوار، ٢٦، ٥٩، ٢٩٨

بدايع الاسرار، ٧٣١

برنامج ارتباط با خدا، ٤٤٢

بشارات الشيعة، ١٥٦

بشاره الشيعة، ٣٠، ٣٢، ١١٣، ١٤٧، ١٧٣، ٠٣٢،

٠٧٢، ٤٦٢، ٢٧٦

بقاء و زوال دولت در كلمات سياسى...، ١١٣

البهجة بثمره المهجه، ٢٦

پ

پاسخ به سوالات اهل مولتان، ٣٧

ت

تاريخ التراث العربى، ٢٢

تجهيز الاموات، ١٢٤

تحف العقول، ٥٧١

تحفه الابرار فى ترجمه خلاصه الاذكار، ٧٢١

التحفة السنیه فى شرح النخبه، ٢٨٠

تذکره تستر، ٢٩٦

تذکره فى الحکمه الالهيه، ٠٦٣

ترجمه الحج، ٣٧، ٩٦، ١٢٢، ١٤٨

ترجمه الحق، ٣٠٧

ترجمه الحقايق (نورالدين محمد بن مرتضى)،

ص: ۳۴۳

ترجمه الحقایق (محیط قمی)، ۱۶۹

ترجمه الزکوه، ۳۷، ۱۲۲، ۱۴۹

ترجمه الشریعه، ۳۷، ۵۴، ۹۷، ۱۱۷، ۱۵۰، ۵۶۱

۱۸۲، ۳۵۲

ترجمه الصلوه، ۳۷، ۹۴، ۹۶، ۱۱۶، ۱۲۲، ۱۳۰

۱۱۳، ۱۴۲، ۱۵۱، ۵۳۱، ۵۶۱، ۱۶۶

۲۶۵

ترجمه الصلوه «نماز»، ۵۳۱

ترجمه الصیام، ۳۷، ۹۵، ۱۵۳

ترجمه الطهاره، ۳۷، ۹۴، ۱۲۲، ۳۱۳، ۱۵۴

ترجمه العقائد، ۳۷، ۹۶، ۱۱۶، ۱۱۳، ۵۱۱، ۵۵۱

ترجمه حدیث معلی بن خنیس، ۳۰۷

ترجمه خلاصه الاذکار (نجات)، ۱۷۲

ترجمه خلاصه الاذکار (قزوینی)، ۱۷۳

ترجمه صافی، ۰۰۲

ترجمه قسمتی از کتاب محجه البیضاء، ۴۳۲

ترجمه کتاب اخلاق النبوه و آداب المعیشه، ۴۳۲

ترجمه مفاتیح العلوم، ۶۰

ترجمه مقدمات صافی، ۰۰۲

تسميه المنافقين، ١٨

التسنيم، ٣٨، ٣٩، ١٠٥، ١١٥، ١٥٦، ٣٢٢، ٢٢٤

تسهيل السبيل، ٥٤، ١١٧، ١٥٧، ٦٦١

تشریح العالم، ٨٣، ١٢٠، ٥٨١

التطهير، ٥٣، ٤٦، ٧٧، ١١٩، ٥٨١، ٢١١

تطهير السر التطهير

تطهير القلوب التطهير

تعليقات النخبه الصغرى، ١٠٠

تعليقات على الصحيفه السجديه، ١٨٩

تعليقات على معتصم الشيعه، ٥٠٢

تعليقات نقض، ٣٧١

تفسير آيه امانت، ١٥٩

تفسير تصريح ابى عثمان، ٢٣

تفسير صافى، ٠٠٢

التفقه فى الدين المحاكمه بين الفاضلين

تقويم المحسنين، ٥٣، ١٦٠

تقويم المنجمين، ٦٠١

تقويم سعيدى، ٦١١

التمام فى تفسير اشعار هذيل، ٢٣

تنبيه الغافلين، ٣١

تنفيس الهموم، ١٠٥، ١٢٣، ١٦٢، ٢٢٣

تنوير المواهب، ٨٥، ١٢٤، ١٦٢

التوحيد، ٣٠٨

توشه سالكان، ١٨٢

التهذيب، ٧٤، ٢٨٤

تهذيب الاحكام، ٢٥

ث

ثبوت الولاية على البكره، ٤٨، ٥٣، ١٠١، ١٢٤،

١٧٨

ثمره شجره الهيئه، ١١٣

ثناء المصومين، ٥٣، ٥٤، ٩٣، ١٦٢

ج

جاويدان خرد، ١٦

الجبر والتفويض، ٣٠٨، ١٣٣

جلاء العيون، ٨٣

جلاء القلوب، ٤٨، ٥٢، ٥٣، ٥٤، ٨٣، ١١٤،

١٦٣

جلوه (مجله)، ١٩٠

الجمعه و ما ورد فيه، ٢٤

جنگ ش ٨٤٤٦ (مرعشى - خطى)، ٣٢

جواب الابهرى كيفيه علم الله تعالى

جواب بعض الاخوان الاعتذار

ص: ٣٤٤

جواب مسأله من ابهر كيفيه علم الله تعالى

جهاز الاموات، ٥٤، ١٠١، ١٦٥

ح

حاشيه على الرواشح السماويه، ٣٠٩

حاشيه على الصافي، ٠٠٢

حاشيه على الوافي (فيض)، ٢٩٦

حاشيه على الوافي (ملاً فضل الله)، ٢٩٦

حاشيه على الوافي (حسن بن عبدالرزاق)، ٢٩٦

حاشيه على الوافي (عبدالله افندي)، ٢٩٦

حاشيه على الوافي (سيد عبدالله جزائري)، ٢٩٦

حاشيه على الوافي (ابراهيم بن محمد باقر)، ٢٩٦

حاشيه على الوافي (وحيد بهبهاني)، ٢٩٧

حاشيه على الوافي (محسن اعرجي)، ٢٩٧

حاشيه على الوافي (محمد رضا قمي)، ٢٩٧

حاشيه على حاشيه التهذيب، ٣٠٩

حاشيه على زبده البيان، ٣٠٩

حاشيه على عين اليقين، ٠٧٢

حاشيه على مفاتيح الشرايع (علم الهدى)، ٢٦٤

حاشيه على مفاتيح الشرايع (محمد يوسف

لاهيجي)، ٢٦٤

حاشيه على مفاتيح الشرايع (نورالدين محمد

كاشانى)، ٢٦٤

حاشيه على مفاتيح الشرايع (ابراهيم بن محمد

باقر)، ٢٦٤

حاشيه على مفاتيح الشرايع (حيدر عاملى)،

٢٦٤

حاشيه على مفاتيح الشرايع (محمد بن على

احسائى)، ٢٦٤

حاشيه على مفاتيح الشرايع (وحيد بهبهانى)، ٢٦٤

حاشيه على مفاتيح الشرايع (محمد بن سليمان)،

٢٦٥

حدوث العالم اللب

الحدود و الاسناد، ٢٢

حديث فضل بن سهل، ٢٨١

الحق المبين، ٣٩، ٤٦، ١١٩، ٣٧١، ١٦٦، ١١٢

حقايق، ١٦٩

الحقايق، ٤١، ١١٣، ١٦٧، ١٦٢

الحقايق فى اسرارالدين الحقايق

الحقايق فى محاسن الاخلاق الحقايق

الخصائص، ٢٢

الخطب في الجمعات والاعياد، ٤٤، ٩٢، ١١٥،

١٧٠، ٢١١

خلاصه الاذكار، ٤٣، ٩٨، ١١٤، ٣١٣، ٤٨١،

١٧٠، ٠٣٢، ٠٧٢، ٤٦٢، ٢٦٦، ٢٦٧

د

دفاعيات عين القضاء همداني، ٢٦، ٦١

دفع آفات و رفع بليات الرفع والدفع

دفع الفتنة، ٥٣

دلائل الاحكام، ٣١٠

دوازده امام ثناء المعصومين

دهر آشوب، ٤٢، ١٠٦، ١٢٣، ١٧٣، ٣٢٢، ٢٢٤

ده رساله محقق بزرگ فيض كاشاني ٤٨، ٦١،

٠١٣، ١١٣، ٤٢١، ١٤٥، ٧٦١، ١٩٠،

٢٣٥، ٣٦٢، ٤٨٢

دين و سياست در دوره صفويه، ٣١

ديوان شمس، ٢٦٧

ديوان فيض گلزار قدس

ذ

الذخر الرائع في شرح مفاتيح الشرايع، ٦٠٢

الذريعه، ٢٠، ٢٢، ٢٨، ٢٥ - ٢٧، ٣١، ٣٢، ٤٨،

٤٩، ٥١، ٤١، ١٢٩ - ٤٧١، ٤٩١ - ٥١١،

٥٣١ - ١٦٧، ٤٩١ - ٧١١، ١٧٤ - ١٨١،

١٨٣، ١٨٤، ١٨٦ - ١٩٤، ١٠١٢، ٠٢٢،

٠٤٢، ٠٦٢ - ١١٢، ١٤٢، ١٧٢، ٢١٩ -

٢١٢، ٢٨٢ - ٣٥٢، ٣٧٢، ٤٠٢، ٤٣٢،

٤٥٢، ٢٤٧ - ٥٢٢، ٥٩٢ - ٤٨٢، ٢٧٤،

٢٧٧، ٢٨٠ - ٢٨٣، ٢٨٥ - ٢٩٩، ٠٥٣،

٠٦٣، ٠٨٣ - ١٦٣

ذريعه الضراعه، ٩١، ١١٣، ١٧٤

ذكر خفي جلاء القلوب

ر

راه روشن، ٤٤٢

راه صواب، ٣٩، ٤٢، ٤٨، ٥٣، ٩٧، ١٢١، ١٧٥،

١٨٧

راه نجات، ٢٧٦

رجال النجاشي، ٢٤

الرحا و الدولاب، ٢٢

الرّد على الشهاب الثاقب (امين بن عبدالوهاب)،

الرّد على الشهاب الثاقب (خاجوئي مازندراني)،

١٩٣

الرّد على الوافي، ٢٩٧

الرّد على من يبيح الغنا، ٣١

رساله در جواب پرسش اهل مولتان، ١٧٦

رساله شكيات و سهويات، ٠٢٢

رساله علائي، ٢٦

رساله ناي، ٤٨٢

رساله ابى ريحان فى فهرست كتب الرازى، ١٩

الرساله القدسيه، ٣٩٢

رساله فى اثبات وحده الوجود، ٣٢

رساله فى الارث، ٣٠٤

رساله فى الانسان، ٣٠٥

رساله فى الجنائر جهاز الاموات

رساله فى القضاء والقدر، ٣١٣

رساله فى الموت و حقيقته، ٣١٦

الرساله فى الوجود، ١٠٤

رساله فى تحريم الغنا، ٣١، ٣٢

رساله فى تحقيق معنى القابليه، ٣٠٦

الرساله فى تعدد الطبيع، ١٠٤

الرساله فى تفسير آيه الامانه، ١٠٤

رساله فى حكم اخذ الاجره على العبادات، ١٧٧

رساله فى صلاه الجمعه الرد على الشهاب

الثاقب

الرساله فى كيفيه علم الله، ١٠٤

رساله فى وحده الوجود، ٣١٦

رسائل اخوان الصفا، ٢٦٧

رفع الغوايه رفع الفتنة

رفع الفتنة، ١٠٣، ١١٨، ١٧٨

الرفع والدفع، ٥٣، ٩٨، ١٧٩

روز شماری در ايران باستان، ٣٦٢

روضات الجنات، ٣٨، ٦١، ١١٣، ٤١٣، ٥١٣،

٣٨١، ٣٩١، ٣١٤، ٤٥١، ٥٧١ - ١٦٠،

١٦٣، ٦٧١، ٧١١، ١٧٩، ١٨٤، ١٨٦،

١٨٨، ١٨٩، ١٩٢، ١٩٤، ٢٠٢، ٢٠٦،

١٠٢، ١١٢، ١٤٢، ٢١٧، ٢١٩، ٢٢١، ٢٣٠،

٢٤٠، ٢٤٨، ٢٤٩، ٢٥٢، ٢٧٤، ٢٧٨، ٢٨٢،

٢٨٣، ٢٨٥

رهتوشه رهروان، ١٨٢

رياض، ٦١

ريحانه الادب، ٤٢، ١٢٩، ١٣٤، ١٣٥، ١٣٧،

١٣٩، ١٤١، ١٤٣، ١٤٥، ٧١٤، ٤٩١،

١٥، ١١٥، ٥٤١، ٥٥١، ١٦٠، ٤٩١،

ص: ٣٤٤

٤١٧، ٨١٧ - ٨١١، ١٨٦ - ١٨٨، ١٩١،

٢٠٢، ٠٦٢، ٠٨٢، ٢١٠، ٢١١، ٢١٢،

٣٧٢، ٤٠٢، ٢٤٧، ٤٨٣، ٢٦٦، ٢٧٤،

٢٧٧، ٢٧٨، ٢٨٠، ٢٨٣، ٢٩٩، ٣١٤

ز

زاد الحاج، ١٠٠، ١٨١

زاد السالك، ٣٧، ٤٨، ٥٢، ٥٣، ٥٤، ٥٦، ٩٩،

١١٧، ١١٣، ١٥٦، ١٨١، ١٨٢، ٣٥٢

زاد السالكين زاد السالك

زاد العقبي، ٩٢، ١٢٤، ١٨٣

الزاهر، ٢٢

زبده البيان، ٣٠٩

زيان شكيم پرستی و شهوترانی، ٤٤٢

س

السانح الغيبي، ٩٦، ١١٧، ١٨٣

سراج السالكين منتخب مثنوى

سرّ الصنّاعه، ٢٣

سرّ العالمين، ٢٧١

سريان نورالحق، ٥٠، ١٠٣، ٣١١

السريه العليّه، ١١٢

سعد السعود، ١٧، ٦٢

سفينه النجاه، ١٨٤، ٦٦١

سلسيل، ٣٩، ١٠٥، ١١٥، ١٨٥، ٣٢٢، ٢٢٤

سلوكيه زادالسالک

سلوک زادالسالک

سؤال و جواب راه صواب

سوانح غيبى السانح الغيبى

سه رساله : عزلت، كينه و حسد، ٤٤٢

ش

الشافى، ٢٥، ٣٢، ٧٥، ١١٢، ١٨٦، ٢٨٣

شجره الهيه، ٥٠، ٥١، ٣١١

شراب طهور، ٣٩، ١٠٥، ١٢٣، ١٨٧، ٣٢٢، ٢٢٤

شرايط الايمان، ٩٧، ١١٦، ١٧٥، ١٨٧

شرايع الاسلام، ٣٦٩

شرح اصول الاصليه، ١٣٧

شرح الارشاد، ٢٧٤

شرح الصحيفه السجديه، ٣٩، ١١٥، ١٨٨

شرح الصدر، ٣٧، ٣٩، ٤٨، ١٠٧، ١١٨، ١٨٩

شرح المفاتيح، ٥٩٢

شرح النخبه، ٢٨٠

شرح الوافي (رضى قزويني)، ٢٩٧

شرح الوافي (محمد جواد عاملي)، ٢٩٧

شرح الوافي (محمد تقى بن عبدالرحيم)، ٢٩٧

شرح حديث الحقيقه، ٣١١

شرح حديث الفرجه، ٣١٢

شرح حديث جنود مجنده، ٣١٢

شرح حديث طلب العلم منهاج النجاه

شرح رساله العلم، ٣٣٢

شرح زبده الاصول، ٢٨

شرح مستغلق ابيات الحماسه، ٢٣

شرح مفاتيح الشرايع (نورالدين محمد هادى)،

٥٩٢

شرح مفاتيح الشرايع (محمد حسين جيلانى)، ٢٥٩ شرح مفاتيح الشرايع (فتونى عاملى)، ٢٥٩

شرح مفاتيح الشرايع (ابراهيم بن محمد قمى)،

٢٦٠

شرح مفاتيح الشرايع (وحيد بهبهانى)، ٢٦٠

شرح مفاتيح الشرايع (عبدالله جدحفصى)، ٢٦١

شرح مفاتيح الشرايع (على بن محمد طباطباى)،

٢٦٢

شرح مفاتيح الشرايع (عبدالله شبر)، ٢٦٢

شرح مفاتيح الشرايع (سليمان بن احمد قطيفي)،

٢٦٣

شرح مفاتيح الشرايع (محمود كرمناهي)، ٢٦٣

شرح مفاتيح الشرايع (ابوالقاسم بن عباس)، ٢٦٣

شريعته الشيعيه شرح مفاتيح الشرايع (فتونى

عاملى)

شكوائيه الاعتذار

شكوه الغريب، ٢٦

شواكل الحور، ٥١، ٣١٢، ٣١٣

شوق الجمال، ٤٦، ١٠٦، ١٢٣، ٢٢٣، ٢٢٤، ٢٢٧

شوق الحق، ٤٦، ١٠٦، ١٢٢، ٢٧٢

شوق العشق، ١٩٠، ٢١١، ٢٢٣، ٢٢٤، ٢٢٧

شوق الكمال، ٣٩، ٢٧٢

شوق المهدي، ١٠٦، ١٢٣، ١٩٠، ٣٢٢، ٢٢٤

شهاب الاخبار، ١٢٣

الشهاب الثاقب، ٣٩، ٩٣، ١٢٣، ١٩١، ١٩٢

شهر آشوب دهر آشوب

ص

الصافى، ٣٢، ٣٤، ٧٣، ٧٤، ١١٢، ١٣٥، ١٣٦

١٩٣، ٢٠٠، ١٤٣

الصحيفه السجديه، ٧٤١، ١٨٨

الصحيفه الهاديه، ٥١، ٣١٥

صد و شصت نسخه از يك كتابخانه شخصي،

٦٢

صفه النبي، ١٨

صلاه الجمعه ابواب الجنان

الصلوات والتحيات (علم الهدى)، ٦٢١

الصلوات والتحيات ثناء المعصومين

صوله البازل، ٢٦

صهباى سخن، ٢٤٨

صيغ العقود، ٦٢١

ض

الضوابط الخمس، ١٠٠، ٢٠١

ضياء القلب، ٣٧، ٣٩، ٤٦، ٨٥، ٩٨، ١١٥،

١٢٤، ١٣٠، ١٤٨، ٧٣١، ٢٠٢، ٢٠٣،

٠٧٢، ١١٢، ٤٦٢، ٢٧٦

الضياء فى الامامه، ٢٢

ط

طرائق الحقايق، ٦٣، ٤٧١، ١٧٢، ٢٨٥

ع

العدة فى اصول الفقه، ٢٥

عقود النبى، ١٨

علم الله تعالى اللباب

علم اليقين، ٣٤، ٣٨، ٥٦، ٧٧، ٧٨، ٧٩، ٨٠، ٨٣

٨٨، ١١٩، ٢٠٣، ٢٣٣، ٢٤٦، ٢٧٦، ٣١٨ عين اليقين، ١٢٠، ٣٩١، ٤٥١، ٢٣١، ٢٠٥، ٢٠٧،

٢٧٦، ٤٦٢

غ

غايه الايجاز، ٠٢٢

غايه البحث عن معنى البعث، ٢٦

غنيه الانام معرفه الساعات والايام، ٥٤، ١٠٢،

٢٣٤، ٢٠٧، ٢٠٩، ٣٠٤

ف

فتح المفاتيح، ٦٤٢

الفتوحات المكيه، ٢٦٧

فرحه الناس، ٢٦

فرهنگ نماز، ٥٣١

فصل الخطاب، ١٩٢

ص: ٣٤٨

فضائل السادات، ٥٣.

فضيله الشيعه ترجمه الشريعه

فلاح السائل، ٢٦

الفلك المشحون في احوال ابن طولون، ٢٦

فوائد الرضويه، ٦٣، ١٢٩ - ٢١٣، ٤١٣، ١٣٦،

١١٤ - ٣١٤، ٥١٤، ٧١٤، ٠١٥، ١١٥،

٣١٥ - ٥٥١، ٥٧١ - ٥٩١، ٢١٦، ٣١٦،

٥١٦، ٤٦١، ١١٧، ٤١٧، ٥٧١، ٧٧١ -

٠١٨، ٨٤١، ٨٧١ - ٩١١، ١٠٢، ٠٢٢،

٠٤٢، ٠٦٢، ١٠٢، ١٤٢، ١٥٢، ٢١٢،

٣٠٢ - ٣٢٢، ٣٤٢، ٤٠٢، ٤٥٢، ٤٧٢،

٤٩٢، ٥٠٢، ٥٢٢، ٢٦٦ - ٢٦٨، ٢٧٤،

٢٨٢، ٢٩٩

فهرس العلوم، ٤٦، ١٠٣، ١١٨، ٢١٠، ١١٢

الفهرست (ابن نديم)، ١٨، ١٩، ٢١، ٢٢، ٢٦، ٦٣

الفهرست (طوسي)، ١٩، ٢٢، ٢٤، ٢٥، ٢٥، ٦٣

فهرست الفبايي كتب خطي آستان قدس رضوي،

٥٩

فهرست الكتب، ٣٣، ٣٥، ٣٦

فهرست الوافي، ٢٩٨

فهرست کتابخانه اهدایی آقای مشکوه، ۶۶

فهرست کتابخانه سپهسالار، ۶۲

فهرست کتابخانه عمومی معارف، ۶۶

فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی، ۶۵

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، ۶۱

فهرست کتابخانه ملی تبریز، ۶۶

فهرست کتابهای چاپی فارسی، ۶۶

فهرست کتابهای رازی و نامهای کتابهای...، ۲۳

فهرست کتابهای کتابخانه انجمن آثار ملی،

۵۸

فهرست کتب خطی در کتابخانه حضرت احمدبن

موسی شاهچراغ، ۶۲

فهرست کتب خطی کتابخانه آستان قدس

رضوی، ۵۸

فهرست کتب خطی کتابخانه عمومی فرهنگ و

هنر مشهد، ۶۳

فهرست کتب خطی کتابخانه مجلس شورای

اسلامی، ۶۲

فهرست کتب خطی کتابخانه ملی فارس، ۶۶

فهرست کتب خطی کتابخانه های اصفهان، ۶۱

فهرست کتب دینی و مذهبی و خطی کتابخانه

سلطنتی، ۶۲

فهرست کتب کتابخانه مدرسه فاضلیه، ۶۳

فهرست موجودی و راهنمای کتابخانه مرکزی

دانشگاه تبریز، ۶۱

فهرست میکروفیلیمهای کتابخانه مرکزی، ۶۴

فهرست نسخ خطی کتابخانه ملی، ۶۶

فهرست نسخه های خطی کتابخانه جامع

گوهرشاد، ۶۴

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده

ادبیات تهران، ۵۸

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده

ادبیات مشهد، ۵۸

فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی

اصفهان، ۶۳

فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی

حضرت آیت الله العظمی مرعشی

نجفی، ۶۳، ۱۶۷

فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی

حضرت آیت الله گلپایگانی، ۶۴

فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه فیضیه

قم، ۶۴

فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه مروی

تهران، ۶۵

ص: ۳۴۹

فهرست نسخه های خطی کتابخانه مسجد اعظم،

۶۵

فهرست نسخه های خطی کتابخانه ملی ملک،

۶۶

فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری یزد،

۶۷

فهرست نسخه های خطی کتابخانه های رشت و

همدان، ۴۹، ۵۸، ۶۰، ۶۱، ۶۶

فهرست نسخه های خطی مدرسه امام عصر

شیراز، ۶۵

فهرست نسخه های خطی مدرسه خاتم الانبیاء

بابل، ۶۲

فهرست نسخه های خطی مدرسه نمازی خوی،

۶۵

فهرست نسخه های کتابخانه آستانه مقدسه قم،

۵۸

فهرست هزار و پانصد نسخه خطی، ۶۷

فهرس مؤلفات، ۲۱۱

فینکس، ۲۰

ق

القاموس المحيط، ١٥، ٦٤

قرآن، ١٦، ٧٣، ٧٤، ٩٠، ٤١٣، ٧٩١، ١٨٤، ١٩٣،

٣٠٢، ٠٤٢

قرآن و آداب تلاوت آن، ٤٤٢

قره العيون فى اعزّ الفنون، ٤٩، ٥٤، ٨١، ٦٩١،

١١٣، ٢١٤

قرى العاشى، ٢٦

قصص العلماء، ٦٤، ١٤٥، ١٥٩، ١٩٤، ٢٦٦

قصه اهل معرفت، ٤٠٢

قصيده توحيديه، ١٤٥

قواعد العقايد، ٥١، ٣١٣

القول السديد جلاء القلوب

ك

الكافى، ٧٤، ٢٣٥، ٢٨٤

كتاب آرايى در تمدن اسلامى، ٥٥

كتاب الحج، ٢٢

كتاب الرحمه، ٢٢

كتابشناسى مجلسى، ٢٠

كشف الاستار، ٠١٣ - ٦١٣، ٣٨١، ٣٩١، ٢١٤،

٣١٤، ٥١٤، ٤٧١، ١٦٥، ٣٥٢، ١٧٨

كشف الحجب، ٤٤، ١١٣، ٤١٣ - ٣٦١، ٣٨١،

٣٩١، ١١٤، ٣١٤، ٤٥١، ٤٧١، ٤٩١،

١٥، ٥١١، ٥٣١، ٥٥١، ٥٧١ - ٤٠١،

٤٢١، ٤٣١، ١٤٥، ٤٤١، ٧٠١، ٧١١،

٧٤١، ١٧٥، ١٨٠، ١٨١، ١٨٤، ١٨٧ -

١٨٩، ١٩٢، ١٩٤، ١٠٢، ٢٠٢، ٤٠٢،

٠٤٢، ٠٨٢، ١٠٢، ١٤٢، ١٧٢، ١٩٢،

٢١٢، ٣٠٢ - ٣٢٢، ٤٠٢، ٤٥٢، ٤٧٢ -

٥٠٢، ٢٥٢، ٤٢٢، ٢٧٧، ٢٧٨، ٢٨١،

٢٨٢، ٢٨٥، ٢٩٩

كشف الظنون، ١٩

كشف المحجّه، ٥٧١

الكلمات السريّه، ٨٢، ١١٥، ٢١٦

الكلمات الطريفه، ٣٣، ٣٥، ١١٣، ٢١٧

الكلمات العليه، ٣٢

كلمات المحققين، ٠٨٣

الكلمات المخزوننه، ٣٢، ٨١، ١١٣، ٢١٩، ٢٠٢

الكلمات المضموننه، ٨٢، ١١٣، ٢٢٠

الكلمات المكنوننه، ٨١، ١٢٠، ٤٤١، ٢١٤، ٢٢٢،

كليات علامه محمد محسن فيض، ٢٦٩ - ٢٧٣،

٣١٣، ٣٠٥

ص: ٣٥٠

الكوفه و مافيهها، ٢٤

كيفيه علم الله تعالى، ٥٣، ١٦٤

ك

كلزار قدس، ٤٩، ٥٣، ١٠٦، ١٢٢، ٢٩١، ٤٥١،

٥٦١، ٦٩١، ١٧٤، ١٨٥، ١٨٧، ١٩٠، ٢٢٢

- ٢٦٢، ٢٥٨، ٢٦٨، ٢٨١، ٢٨٢، ٢٩٨

كلشن راز، ٤٧٢

كلنجينه الاسرار، ١٨٢

ل

اللثالى، ٢٢٩، ٢٣٠

لثالى المخزونه اللثالى

لثالى المستخرجه اللثالى

لالى المكنونه، ٣٩

اللامع، ٢٢

اللُب، ٤٦، ٤٩، ٥٣، ٥٤، ٨٤، ١١٩، ١١٢، ٢٣١

اللباب، ٤٦، ٤٩، ٥٤، ٨٤، ١١٩، ٢١١، ٢٣٢

لب الحسات، ٩٢، ١٢٤، ٢٣٤

لب القول فى معنى حدوث العالم اللب

لب لباب مثنوى منتخب مثنوى

لولوه البحرين، ٣١، ٦٤، ١٣٠ - ٣٦١، ٣٨١، ٣٩١،

۱۴۲، ۱۴۵، ۵۰۱، ۵۳۱ - ۵۵۱، ۵۷۱ -

۱۵۹، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۵ - ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۷۰،

۱۷۱، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۷ - ۱۸۱، ۱۸۴،

۱۸۶، ۱۸۷ - ۱۸۹، ۱۹۲، ۱۹۴، ۱۰۲،

۲۰۲، ۴۲۰، ۰۶۲، ۰۸۲، ۱۰۲، ۱۴۲،

۱۷۲، ۱۹۲ - ۲۱۲، ۳۱۲، ۳۲۲، ۳۴۲،

۳۷۲، ۴۰۲، ۴۵۲، ۴۷۲ - ۵۰۲، ۵۵۲،

۲۶۶، ۲۷۴، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۸۱ - ۲۸۳،

۲۸۵، ۲۹۹

م

ماجرى به القلم، ۲۷

مبتغى الافهام، ۶۳۲

مثنوى، ۲۶۸

مجمع الرجال، ۲۲، ۲۵، ۶۵

مجموعه رسائل خطى فارسى، ۶۵، ۴۱۴

مجموعه ش ۹۴۰۷ (مرعشى - خطى)، ۳۲

مجموعه متون و مقالات در تاريخ و اخلاق

پزشكى در اسلام و ايران، ۲۰

مجموعه مقالات كنگره كتاب و كتابخانه، ۶۶

المحاکمات، ۳۵

المحاكمه بين الطائفتين المحاكمه بين

المنسويين الى علم الرسمى

المحاكمه بين الفاضلين، ٤٦، ٥٠، ٥٣، ٥٤، ١٠٣،

١١٩، ١١٢، ٢٣٦

المحاكمه بين المنسويين الى علم الرسمى وبعض

المتجردين، ١٠٤، ٢٣٤

محبّت الفت نامه

المحبّجّه البيضاء، ٣٨، ٤٦، ٤٩، ٥١، ٨٠، ١٢٠،

١٦٧، ٧٤١، ١٢٢، ١٣٢، ١٩٢، ٢٦٢،

٢٩٢، ٢٣٧ - ٤٤٢، ٢٧٤، ٣٠٧، ١٤٣

مختصر الانوار، ٢٤

المدخل الى العربية... ٢٦،

مدرك الساعات، ٢٤٠

مدينه الحديث، ٢٨٠

مرآة الاحوال جهان نما، ٣٢

مرآه الآخره، ٨٥، ١٢٠، ٤٨١، ١٧٣، ٠٧٢، ٢٤٥،

٢٧٦

مرآه الزمان، ١٩

مسائل احكام الجنائز جهاز الاموات

مسار الشيعه، ٦٢١

مسأله الوجود، ٣١٤

ص: ٣٥١

مستدرک الذریعه، ۱۱۳

مستدرک الوافی، ۲۹۸

المشاطه لرساله الفهرست، ۲۴

المشواق، ۳۷، ۱۰۶، ۱۲۱، ۶۲۲، ۲۴۶

مصایح الظلام، ۶۲۲

المصایح اللوامع، ۶۲۲

المصایح فی شرح مفاتیح الشرایع (محمد رضا

تبریزی)، ۶۱۲

المصایح فی شرح مفاتیح الشرایع (محمد جعفر

بهبهانی)، ۶۲۲

مصباح الانظار، ۶۹۱، ۱۶۲

مصباح الزائر، ۲۶

المصباح الساطع، ۶۲۲

مصطلحات کتاب الوافی، ۲۹۸

المصنّفی، ۳۱۴

المعارف، ۷۸، ۱۱۲، ۲۴۸

معالجه النفس، ۳۱۴

معالم الاصول، ۵۰، ۳۶۲، ۶۳۲

معتصم الشیعه، ۷۶، ۱۲۱، ۲۴۹، ۵۰۲، ۲۵۱

معیار الساعات، ۳۷، ۱۰۲، ۲۵۰، ۲۵۱

مفتاح المجامع، ٦١٢

مفاتيح الاعجاز، ٤١٤

مفاتيح الزيارات، ٣١٥

مفاتيح الشرايع، ٣٤، ٣٩، ٤٤، ٥٦، ٧٦، ١٢١،

٤٩٢، ٢٥١، ٥٩٢، ٦٠٢، ٢٦١، ٦٣٢، ٦٥٢

مفاتيح العلوم، ١٥

مفاتيح العلوم (ترجمه)، ١٥

مفتاح ابواب الشريعة، ٦٣٢

مفتاح الخير، ٩٤، ١٢٢، ٢٦٥

مفتاح الصحبه فى شرح النخبه، ٢٨٠

المفتلذ من التصريف، ٢٦

المفصح فى الامامه، ٢٥

المقالات الاثنى عشره قره العيون

المقالات الاثنى عشريه قره العيون

مقالات الاماميه، ٢٢

مقالات فارسى، ٢٣٦

مقاييس الاصول، ٢٦

مكاتيب علم الهدى، (مرعى - خطى)، ٣٢

مكاتيب قطب الدين محيى، ٢٦٨

مكنونه الكلمات قره العيون

مناجات نامه، ۱۲۳

منازل السالكين زاد السالك

مناقب امير المؤمنين الاربعين

منبع الحياه، ۱۹۳

منتخب الاوراد، ۹۱، ۱۱۴، ۲۶۶

منتخب الختوم، ۵۱، ۳۱۵

المنتخب الصغير، ۱۰۶، ۳۲۲، ۲۲۴، ۲۶۸

المنتخب الكبير، ۱۰۶، ۳۲۲، ۲۲۴، ۲۶۸

منتخب الوافي، ۲۹۸

منتخب ديوان شمس، ۲۶۷

منتخب رسائل اخوان الصفا، ۱۰۴، ۱۱۴، ۲۶۷

منتخب فتوحات المكيه، ۱۰۵، ۱۱۴، ۲۶۷

منتخب كشف المحجه تسهيل السبيل

منتخب مثنوى، ۵۴، ۱۰۵، ۱۱۴، ۲۶۷

منتخب مكاتيب قطب بن محيي، ۱۰۵، ۱۱۴،

۲۶۸

منشآت فيض، ۲۶۹، ۱۴۳

من لا يحضره التقويم غنيه الانام

من لا يحضره الفقيه، ۷۴، ۲۸۴

منهاج النجاه، ۵۴، ۱۱۷، ۴۱۴، ۷۳۱، ۰۱۲، ۲۰۳،

٢٠٥، ٠٧٢، ٢٧٢، ٤٦٢، ٢٧٤

منهج النجاه منهاج النجاه

منه الحيسوب، ٢٦

المواهب العليّه، ٨٥، ٦٢١

ص: ٣٥٢

مؤلفین کتب چاپی فارسی و عربی، ۶۶، ۴۶۱

المیدان، ۲۲

میزان القیامه، ۸۴، ۱۲۰، ۲۷۶

ن

النجوم، ۲۰۹

نجوم السماء، ۲۷، ۲۳۷

النخبه، ۵۰، ۵۴، ۵۵، ۷۷، ۱۱۲، ۵۸۱، ۲۷۸

النخبه الآداب، ۱۷۳

النخبه الصغرى، ۱۰۰، ۲۸۱

نخبه العلوم، ۲۸۱

النخبه الكبرى النخبه

النخبه المحسنیه النخبه

النخبه الوجیزه النخبه

ندبه العارف، ۱۰۵، ۱۱۵، ۳۲۲، ۲۲۴، ۲۸۱

ندبه المستغیث، ۱۰۵، ۱۱۵، ۲۲۴، ۲۸۲

نزهه العشاق و نزهه المشتاق، ۲۶

نسخه های خطی، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۴

نسخه های خطی «نشریه کتابخانه مرکزی

دانشگاه تهران»، ۴۹، ۶۶

نظم النخبه، ۲۸۰

نفحات الملكوتيه فى الردّ الصوفيه، ٣١

نقد الاصول الفقيهيه، ١٢١، ٢٨٢

نماز «ترجمه الصلوه»، ٥٣١

نماز راهى روشن در جهان تاريخك، ٤٣٢

نماز زمان معراج انسان، ٥٣١

نماز يا ترجمه الصلوه، ٥٣١

نوادر الاخبار، ٥٥، ٧٥، ١١٢، ٢٨٣

النوادر فى جمع الاحاديث، ٢٨٤

نو تقويم شرعى، ٠٩٢

نور الانوار، ١٨٩

نوروز و سى روز، ٠٧٣

النهايه، ٢٥

نهايه المرام فى شرح المفاتيح، ٦٢٢

و

الوافى، ٣٩، ٤٤، ٧٤، ٧٥، ١١٢، ١٨٦، ٢١١،

٢٨٣، ٢٨٤، ٢٩٦ - ٢٩٨

ورزش روح و تهذيب اخلاق، ٤٤٢

وسيله الابتهاال، ١٠٥، ١٢٣، ٣٢٢، ٢٢٤، ٢٩٩

وصف الخيل، ٩٩، ١٢٤، ٢٩٩

الولايه على البكر فى الترويج ثبوت الولايه

هدية الاحباب، ٦٧

هدية الاشراف فى تلخيص الانصاف، ٤١٤

هدية العارفين، ٦٧، ١٣٦، ١١٥، ٧١١، ١٧٩ - ١٨١،

٢٠٦، ٢٤٨، ٢٧٧، ٢٨٣

هياكل النور، ٥١، ١٢٣، ٣١٣

ص: ٣٥٣

موضوع

قرآن و تفسير

الاصفى، ٣٢، ٧٤، ١١٢، ١٣٥، ١٠١٢، ١٤٣

تنوير المواهب، ٨٥، ١٢٤، ١٦٢

الرساله فى تفسير آيه الامانه، ١٠٤

الشافى، ٣٢، ٣٤، ٧٣، ٧٤، ١١٢، ١٣٥، ١٣٦،

١٩٣، ٢٠٠، ١٤٣

حديث

الخطب فى الجمعات والاعیاد، ٤٤، ٩٢، ١١٥،

١٧٠، ٢١١

الشافى، ٢٥، ٣٢، ٧٥، ١١٢، ١٨٦، ٢٨٣

نوادى الاخبار، ٥٥، ٧٥، ١١٢، ٢٨٣

ادعيه و اذكار

الاذكار المهمه، ٩٨، ١١٦، ١٣٣

اهم ما يعمل، ٩٢، ١١٤، ١٤٦

ترجمه الحج، ٣٧، ٩٦، ١٢٢، ١٤٨

ترجمه الزكوه، ٣٧، ١٢٢، ١٤٩

ترجمه الصلوه، ٣٧، ٩٤، ٩٦، ١١٦، ١٢٢، ١٠١٣،

١١٣، ١٤٢، ١٥١، ٥٣١، ٥٦١، ١٦٦،

ترجمه الصيام، ٣٧، ٩٥، ١٥٣

تعليقات على الصحيحه السجديه، ١٨٩

جلاء القلوب، ٤٨، ٥٢، ٥٣، ٥٤، ٨٣، ١١٤، ١٦٣

خلاصه الاذكار، ٤٣، ٩٨، ١١٤، ٣١٣، ٤٨١

١٧٠، ٠٣٢، ٠٧٢، ٤٦٢، ٢٦٦، ٢٦٧

ذريعه الضراعه، ٩١، ١١٣، ١٧٤

الرفع والدفع، ٥٣، ٩٨، ١٧٩

زاد العقبي، ٩٢، ١٢٤، ١٨٣

لبّ الحسنات، ٩٢، ١٢٤، ٢٣٤

منتخب الاوراد، ٩١، ١١٤، ٢٦٦

فقه و اصول

ابواب الجنان، ٣٧، ٥٤، ٩٣، ١١٦، ١٣١

الاحجار الشداد والسيوف الحداد، ١٠٢، ١٣٢

اخذ الاجره على العبادات، ١٠١

اصول الاصليه، ١٢١، ١٣٦، ٣٧١، ٦٦١

اهم ما يعمل، ٩٢، ١١٤

التطهير، ٥٣، ٤٦، ٧٧، ١١٩، ٥٨١، ٢١١

ثبوت الولاية على البكره، ٤٨، ٥٣، ١٠١، ١٢٤

١٧٨

ص: ٣٥٤

جهاز الاموات، ٥٤، ١٠١، ١٦٥

الحق المبين، ٣٩، ٤٦، ١١٩، ٣٧١، ١٦٦، ١١٢

زاد الحاج، ١٠٠، ١٨١

سفينة النجاه، ٦٦١، ١٨٤

الشافى، ٢٥، ٣٢، ٧٥، ١١٢، ١٨٦، ٢٨٣

الشهاب الثاقب، ٣٩، ٩٣، ١٢٣، ١٩١، ١٩٢

الضوابط الخمس، ١٠٠

معتصم الشيعه، ٧٦، ١٢١، ٢٤٩، ٥٠٢، ٢٥١

مفاتيح الشرايع، ٣٤، ٣٩، ٤٤، ٥٦، ٧٦، ١٢١

٤٩٢، ٢٥١، ٥٩٢، ٦٠٢، ٢٦١، ٦٣٢، ٦٥٢

مفتاح الخير، ٩٤، ١٢٢، ٢٦٥

النخبه، ٥٠، ٥٤، ٥٥، ٧٧، ١١٢، ٥٨١، ٢٧٨

نخبه الصغرى، ١٠٠، ٢٨١

نقد الاصول الفقيهيه، ١٢١، ٢٨٢

كلام و فلسفه

اصول العقائد، ١٣٨، ٠٨٣

اصول المعارف، ٣٢، ٧٩، ١١٣، ١٣٩، ٠١٤

الانصاف، ٣٧، ٥٢، ١٠٧، ١١٨، ١٤٣، ٤١٤

١٨٩، ٤٦٢، ٢٧٦

انوار الحكمه، ٥٣، ٨٣، ١٢٠، ١٤٥، ٠٤٢، ٤٨٢

بشاره الشيعة، ٣٠، ٣٢، ١١٣، ١٤٧، ١٧٣، ٠٣٢،

٠٧٢، ٤٦٢، ٢٧٦

ترجمه الشريعة، ٣٧، ٥٤، ٩٧، ١١٧، ١٥٠، ٥٦١،

١٨٢، ٣٥٢

ترجمه العقائد، ٣٧، ٩٦، ١١٦، ١١٣، ٥١١، ٥٥١،

تشريح العالم، ٨٣، ١٢٠، ٥٨١،

راه صواب، ٣٩، ٤٢، ٤٨، ٥٣، ٩٧، ١٢١، ١٧٥،

١٨٧

السانح الغيبي، ٩٦، ١١٧، ١٨٣،

شرايط الايمان، ٩٧، ١١٦، ١٩٢، ١٨٧،

علم اليقين، ٣٤، ٣٨، ٥٦، ٧٧، ٧٨، ٧٩، ٨٠، ٨٣،

٨٨، ١١٩، ٢٠٣، ٢٣٣، ٢٤٦، ٢٧٦، ٣١٨،

عين اليقين، ١٢٠، ٣٩١، ٤٥١، ٢٣١، ٢٠٥، ٢٠٧،

٢٧٦، ٤٦٢

قره العيون في اعزّالفنون، ٤٩، ٥٤، ٨١، ٤٩١،

١١٣، ٢١٤

الكلمات الطريفه، ٣٣، ٣٥، ١١٣، ٢١٧،

الكلمات المخزونه، ٣٢، ٨١، ١١٣، ٢١٩، ٢٠٢،

الكلمات المضمونه، ٨٢، ١١٣، ٢٢٠،

اللّب، ٤٦، ٤٩، ٥٣، ٥٤، ٨٤، ١١٩، ١١٢، ٢٣١،

التطهير، ٥٣، ٤٦، ٧٧، ١١٩، ٥٨١، ٢١١

الحقايق، ٤١، ١١٣، ١٦٧، ١٦٢

رفع الفتنة، ١٠٣، ١١٨، ١٧٨

المحجّه البيضاء، ٣٨، ٤٦، ٤٩، ٥١، ٨٠، ١٢٠

١٦٧، ٧٤١، ١٢٢، ١٣٢، ١٩٢، ٢٦٢

٢٩٢، ٢٣٧ - ٤٤٢، ٢٧٤، ٣٠٧، ١٤٣

النخبة، ٥٠، ٥٤، ٥٥، ٧٧، ١١٢، ٥٨١، ٢٧٨

عرفان

الحقايق، ٤١، ١١٣، ١٦٧، ١٦٢

زاد السالك، ٣٧، ٤٨، ٥٢، ٥٣، ٥٤، ٥٦، ٩٩

١١٧، ١١٣، ١٥٦، ١٨١، ١٨٢، ٣٥٢

الكلمات المخزونه، ٣٢، ٨١، ١١٣، ٢١٩، ٢٠٢

الكلمات المكنونه، ٨١، ١٢٠، ٤٤١، ٢١٤، ٢٢٢

٢٢٩

المشواق، ٣٧، ١٠٦، ١٢١، ٦٢٢، ٢٤٦

منتخب ديوان شمس، ٢٦٧

منتخب فتوحات المكيه، ١٠٥، ١١٤، ٢٦٧

منتخب مثنوى، ٥٤، ١٠٥، ١١٤، ٢٦٧

منتخب مكاتيب قطب بن محيي، ١٠٥، ١١٤، ٢٦٨

مدايح و مناقب

الأربعين، ٥٤، ١١٦، ١٣٤

ثناء المصومين، ٥٣، ٥٤، ٩٣، ١٦٢

شوق المهدي، ١٠٦، ١٢٣، ١٩٠، ٣٢٢، ٢٢٤

ادبيات

آب زلال، ٣٧، ٣٩، ١٠٥، ١٢٣، ١٢٩، ٢٢٣، ٢٢٤،

٢٢٦

آداب الضيافة، ٣٧، ١٠٦، ١٢٩، ٢٣٢، ٢٢٤

التسنيم، ٣٨، ٣٩، ١٠٥، ١١٥، ١٥٦، ٣٢٢، ٢٢٤

تنفيس الهموم، ١٠٥، ١٢٣، ١٦٢، ٢٢٣

دهر آشوب، ٤٢، ١٠٦، ١٢٣، ١٧٣، ٣٢٢، ٢٢٤

سلسيل، ٣٩، ١٠٥، ١١٥، ١٨٥، ٢٢٣، ٢٢٤

شراب طهور، ٣٩، ١٠٥، ١٢٣، ١٨٧، ٣٢٢، ٢٢٤

شوق الجمال، ٤٦، ١٠٦، ١٢٣، ٢٢٣، ٢٢٤، ٢٢٧

شوق الحق، ٤٦، ١٠٦، ١٢٢، ٢٧٢

شوق العشق، ١٩٠، ٢١١، ٢٢٣، ٢٢٤، ٢٢٧

شوق الكمال، ٣٩، ٢٧٢

شوق المهدي، ١٠٦، ١٢٣، ١٩٠، ٣٢٢، ٢٢٤

گلزار قدس، ٤٩، ٥٣، ١٠٦، ١٢٢، ٢٩١، ٤٥١،

٥٦١، ٦٩١، ١٧٤، ١٨٥، ١٨٧، ١٩٠، ٢٢٢

– ٢٦٢، ٢٥٨، ٢٦٨، ٢٨١، ٢٨٢، ٢٩٨

المشواق، ٣٧، ١٠٦، ١٢١، ١٢٢، ٢٤٦

المنتخب الصغير، ١٠٦، ٣٢٢، ٢٢٤، ٢٦٨

المنتخب الكبير، ١٠٦، ٣٢٢، ٢٢٤، ٢٦٨

منتخب ديوان شمس، ٢٦٧

منتخب مثنوى، ٥٤، ١٠٥، ١١٤، ٢٦٧

منتخب مكاتيب قطب بن محيي، ١٠٥، ١١٤،

٢٦٨

منشآت فيض، ٢٦٩، ٣١٤

ندبه العارف، ١٠٥، ١١٥، ٣٢٢، ٢٢٤، ٢٨١

ندبه المستغيث، ١٠٥، ١١٥، ٢٢٤، ٢٨٢

وسيله الابتهاال، ١٠٥، ١٢٣، ٣٢٢، ٢٢٤، ٢٩٩

ص: ٣٥٦

تشریح العالم، ۸۳، ۱۲۰، ۱۵۸

غنيه الانام معرفه الساعات والايام، ۵۴، ۱۰۲،

۲۳۴، ۲۰۷، ۲۰۹، ۳۰۴

معيار الساعات، ۳۷، ۱۰۲، ۲۵۰، ۲۵۱

گزيده ها

آيينه شاهي، ۳۷، ۹۸، ۱۲۴، ۱۳۰، ۵۳۱، ۰۲۲

الاذكار المهمه، ۹۸، ۱۱۶، ۱۳۶

الاصفي، ۳۲، ۷۴، ۱۱۲، ۱۳۵، ۰۱۲، ۱۴۳

اصول المعارف، ۳۲، ۷۹، ۱۱۳، ۱۳۹، ۱۴۰

انوار الحكمه، ۵۳، ۸۳، ۱۲۰، ۱۴۵، ۰۴۲، ۴۸۲

تسهيل السبيل، ۵۴، ۱۱۷، ۱۵۷، ۱۶۶

التطهير، ۵۳، ۴۶، ۷۷، ۱۱۹، ۵۸۱، ۲۱۱

الشافى، ۲۵، ۳۲، ۷۵، ۱۱۲، ۱۸۶، ۲۸۳

شرايط الايمان، ۹۷، ۱۱۶، ۱۷۵، ۱۸۷

الكلمات المخزونه، ۳۲، ۸۱، ۱۱۳، ۲۱۹، ۲۲۰

المعارف، ۷۸، ۱۱۲، ۲۴۸

زندگينامه

الانصاف، ۳۷، ۵۲، ۱۰۷، ۱۱۸، ۱۴۳، ۴۱۴،

۱۸۹، ۴۶۲، ۲۷۶

شرح الصدر، ٣٧، ٣٩، ٤٨، ١٠٧، ١١٨، ١٨٩

آثار همگانی به زبان فارسی

ابواب الجنان، ٣٧، ٥٤، ٩٣، ١١٦، ١٣١

الاذکار المهمه، ٩٨، ١١٦، ١٣٣

ترجمه الصلوه، ٣٧، ٩٤، ٩٦، ١١٦، ١٢٢، ١٣٠، ١٣٣

١١٣، ١٤٢، ١٥١، ١٥٣، ١٥٦، ١٦٦

٢٦٥

ترجمه العقائد، ٣٧، ٩٦، ١١٦، ١٣١، ١٥١، ١٥٥

شرايط الايمان، ٩٧، ١١٦، ١٧٥، ١٨٧

تقسيمات علوم

فهرست العلوم، ٤٦، ١٠٣، ١١٨، ٢١٠، ٢١١

فهرست مؤلفات، ٢١١

ص: ٣٥٧

ای نام تو زینت زبانها/وی یاد تو مونس روانها ۲۷۲

از سر تا پای گوش بادت /وی آب زلال نوش بادت ۱۲۹

آن کس که ز شهر آشنایی است /داند که متاع ما کجایی است ۳۰۶

کو تو ز شراب می شوی مست / ما را ساقی رباید از دست ۱۵۵

هر که پرسد چیست تاریخش /گفت بشمار اینکه آخر کرد ۲۰۸

در دل شب خبر از عالم جانم کردند /خبری آمده از بی خبرانم کردند ۲۷۲

همچون سوسن به شنا دوش زبانم کردند /با خبر از روش هر دو جهانم کردند ۲۷۲

به ترسازاده ده دل را به یک بار /مجرد شو ز هر اقرار و انکار ۲۴۷

رسید از ظفر نامه ای معتبر /ز روی ادب کردم او را نظر ۲۷۳

هر یک از اخوان غزل گفته است در اجلال فیض /عکس خود دیده است در آئینه احوال فیض ۲۷۱

هر گهی کاید به تأیید خدای لم یزل /جرم مه در خانه مریخ یعنی محل ۲۰۹

ایها المدعون للاسلام /ایها العابدون للاصنام ۱۷۴، ۲۲۸

به خدایی که ز فیضش بود آثار وجودم / که در ایام فراق تو نه بودم نه نبودم ۲۷۱

قلم گرفتم و گفتم مگر دعا بنویسم /دعا به یار جفا کار بی وفا بنویسم ۲۶۹

در غرور این هوس گر جان دهم /به که دل در خانه و دکان دهم ۱۸۲

نمی بینم به جز تو همدمی ای فیض در عالم /بیا دمساز هم گنجینه اسرار هم باشیم ۱۴۲

بیا تا مونس هم یار هم غمخوار هم باشیم /انیس جان غم فرسوده بیمار هم باشیم ۱۴۲

ای باد صبا سلام یاران برسان /شرح غم ما به غمگساران برسان ۲۷۲

ای برون از وهم قال و قیل من /خاک بر فرق من و تمثیل من ۲۲۰

هم کلاه و هم قبا و هم کمر هم پیرهن / آنچه در برداری آن را جمله بخشیدن به من ۲۰۹

ختم کردم سخن دهر آشوب / به تمنای ظهور شه دین ۱۷۴، ۲۲۸

ص: ۳۵۸

خواست تا رمزی بگوید شد عنان از دست فیض / گفتمش ناگفتنی بسیار شد خاموش شو ۱۷۹

هر که نه گویا به تو خاموش به / هر چه نه یاد تو فراموش به ۱۵۱

دلم خوش است اگر شکوه گر دعا بنویسی / که هر چه تو بنویسی به مدّعا بنویسی ۲۶۹

ثنای حق تعالی نیم من / چون من سزای حق تعالی ۲۲۸

یا غایت عن عینی لا عن مالی / القرب الیک منتهی آمالی ۲۷۲

ص: ۳۵۹

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه

اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

